

การพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา

**DEVELOPMENT OF TEACHING AND LEARNING
INNOVATION OF PHRAPARIYATTIDHAMMA SCHOOLS,
GENERAL EDUCATION DIVISION**

พระมหาสายัญญ์ ถิรปณฺโณ (ชาญชาติ)

ดุขฎฐินิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา

พระมหาสายัญญ์ ธีรปณฺโณ (ชาญชาติ)

ดุขฎฐิณิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

**Development of Teaching and Learning
Innovation of Phrapariyattidhamma Schools,
General Education Division**

Phramaha Sayan Thirapañño (Chanchat)

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Doctor of Philosophy
(Buddhist Educational Administration)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2018

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุษฎีนิพนธ์
เรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา”
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบดุษฎีนิพนธ์

ประธานกรรมการ

(พระเมธาวิเชียร, รศ. ดร.)

กรรมการ

(ศ. ร.ท. ดร.บรรจบ บรรณรุจิ)

กรรมการ

(ดร.พีรวัฒน์ ชัยสุข)

กรรมการ

(รศ. ดร.สมศักดิ์ บุญปุ)

กรรมการ

(ดร.ระวีง เรืองสังข์)

คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์

รศ. ดร.สมศักดิ์ บุญปุ

ประธานกรรมการ

ดร.ระวีง เรืองสังข์

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระมหาสายัญ ธิรปณโณ)

ชื่อคุณนิพนธ์ : การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา

ผู้วิจัย : พระมหาสายัญญ์ ถิรปัญโญ (ชาญชาติ)

ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พุทธบริหารการศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมคุณนิพนธ์
: รศ. ดร.สมศักดิ์ บุญปู้, ป.ธ.๔, พธ.บ. (มานุษยสังคมศาสตร์),
M.A. (Political Science), Ph.D. (Social Science)
: ดร.ระวีง เรื่องสังข์, ป.ธ. ๕, พธ.บ. (รัฐศาสตร์), บธ.ม. (การจัดการ
การตลาด), ค.ด. (การบริหารการศึกษา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๒

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ๒) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ๓) เพื่อนำเสนอแนะนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed method Research) ได้แก่ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อนำไปสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๕ รูป/คน และพัฒนานวัตกรรมโดยการสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๐ รูป/คน โดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ไม่มีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย แจกแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๕๕๖ รูป/คน และการตรวจสอบนวัตกรรมการศึกษาด้วยการแจกแบบสอบถามตามมาตรฐานการประเมิน ๔ ด้าน คือ ๑) ความเป็นประโยชน์ ๒) ความเป็นไปได้ ๓) ความเหมาะสม ๔) ความถูกต้อง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๒๖ รูป/คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการความจำเป็น

ผลการวิจัย พบว่า

๑. สภาพปัญหาของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนมี ๒ ประเภท คือ ๑) สื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน และ ๒) รูปแบบวิธีการเรียนการสอน ซึ่งข้อที่มีความต้องการความจำเป็นมากที่สุดคือ ๑) สื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน ได้แก่ (๑) สื่อชุดฝึกทักษะ (๒) สื่อชุดนิทาน (๓) สื่อชุดเกม ๒) รูปแบบวิธีสอน ได้แก่ (๑) แบบกิจกรรม (๒) แบบ 4 MAT (๓) แบบซิปปา ตามลำดับ

๒. การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน คือ ๑) องค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรม ได้แก่ (๑) วิเคราะห์ตัวนำ ประกอบด้วย วิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์เวลาเรียน วิเคราะห์ออกแบบทดสอบ (๒) กระบวนการ ประกอบด้วย เนื้อหา กิจกรรม กราฟิก/โปรแกรม (๓) ผลผลิต ประกอบด้วย บทเรียน แบบฝึกทักษะ การทดลองใช้ (๔) ประยุกต์ใช้ ประกอบด้วย

การใช้จริง การวัดประเมินผล การนำไปเผยแพร่ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน ได้แก่
๑) นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนด้านสื่อสิ่งประดิษฐ์ ๒) นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนด้าน
รูปแบบวิธีการเรียนการสอน

๓. การนำนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนไปใช้ทำการตรวจสอบทั้ง ๔ ด้าน โดย
ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความเป็น
ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความถูกต้อง และด้านความ
เหมาะสม ตามลำดับ

Dissertation Title : Development of Teaching and Learning Innovation of Phrapariyattidhamma Schools, General Education Division
Researcher : Phramaha Sayan Thirapañño (Chanchat)
Degree : Doctor of Philosophy (Buddhist Educational Administration)
Dissertation Supervisory Committee
: Assoc. Prof. Dr. Somsak Boonpoo, Pali IV, B.A., (Social Welfare), M.A. (Political Science), Ph.D. (Social Science)
: Dr. Rawing Ruangsanka, Pali V, B.A. (Political Science), M.B.A. (Marketing Management), Ed.D. (Educational Administration)
Date of Graduation : March 11, 2019

Abstract

The objectives of this research were; 1) to study state of teaching and learning innovation in Phrapariyattidhamma schools, General Education Division, 2) to develop teaching and learning innovation in Phrapariyattidhamma schools, General Education Division, and 3) to propose teaching and learning innovation in Phrapariyattidhamma schools, General Education Division. The mixed research methodology was used in the study. The qualitative data were collected from documents, in-depth interviews with 5 key-informants, and focus group discussions with 10 experts and then analyzed by content analysis. The quantitative data were collected from 556 samples for innovation development and from 226 samples for innovation assessment in utility, feasibility, propriety, and accuracy. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and Priority Needs Index Modified (PNImodified)

The results of the study found that;

1. The teaching and learning innovation was classified into 2 types; teaching and learning media, and teaching and learning methods. The most necessity of them was that; 1) In teaching and learning media, they were (1) skills training set, (2) tale story set, and (3) game set, and in teaching and learning methods, they were (1) activity model, (2) 4 MAT model, and (3) CIPPA model.

2. Development of teaching and learning innovation consisted of; 1) Components i.e. (1) Lead analysis in the analysis of students, course contents, time and duration, and examination paper, (2) Process of contents, activity, and graphic/program, (3) Product of lessons, exercises, and try-out, (4) Application of actual use, measurement and evaluation, and publication. 2) Teaching and learning innovation consisted of; (1) media innovation, and (2) teaching and learning management innovation.

3. The result of teaching and learning innovation examination in 4 aspects was at a high level overall and in aspects. The highest level was on Utility, followed by Feasibility, Accuracy, and Propriety respectively.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ก็เนื่องด้วยได้รับการช่วยเหลือสนับสนุน เอื้อเฟื้อเกื้อกูล เมตตาอนุเคราะห์ จากท่านผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยขอขอบคุณและอนุโมทนาขอบคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพรขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปู ดร.ระวีง เรืองสังข์ ที่ได้เมตตา กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าช่วยตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธี และเครื่องมือ ที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยทั้งให้ข้อเสนอแนะ และให้การแนะนำตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยดี

ขออนุโมทนาขอบคุณคณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือและ ผู้ทรงคุณวุฒิในการให้คำแนะนำสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประชาพิจารณ์ (Public Hearing) และสอบป้องกันวิทยานิพนธ์

อนึ่ง ผู้วิจัยขออนุโมทนาขอบคุณผู้บริหาร ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั้ง ๑๔ กลุ่ม ที่ได้อนุเคราะห์ให้ข้อมูลในการแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์

ขอกราบขอบคุณพระอาจารย์ทุกรูป และเจริญพรคณาจารย์คณะครุศาสตร์ทุกท่าน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ประสิทธิภาพวิทยากร และประสบการณ์ รวมถึงให้ความเมตตาเอื้อเฟื้อ ถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา คุณความดี การทำประโยชน์ใดๆ อันเกิดจากวิทยานิพนธ์นี้

ผู้วิจัยขอมอบบูชาเป็นกตเวทิตาคุณแด่มารดา บิดา ญาติกาสาโยโหิต มิตรสหายผู้เป็นที่รัก เพื่อนสหธรรมิกร่วมชั้นเรียนทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ ที่เป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนในทุกๆ เรื่องรวมทั้งผู้มีอุปการคุณทุกท่าน

พระมหาสาย์ญ ธิรปญโญ (ชาญชาติ)

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับ	๗
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรม	๘
๒.๒ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน	๑๘
๒.๓ ข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	๕๘
๒.๔ การตรวจสอบมาตรฐานการประเมิน	๗๕
๒.๕ แนวความคิดเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น	๘๐
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘๖
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๙๖
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๑๐๒
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๑๐๒
๓.๒ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๑๐๕
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๑๑
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๑๔
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้การวิเคราะห์	๑๑๔
๓.๖ ขั้นตอนในการวิจัย	๑๑๖

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๑๒๐
๔.๑ ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	๑๒๐
๔.๒ ผลการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	๑๖๔
๔.๓ ผลการตรวจสอบตรวจสอบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (ฉบับสมบูรณ์)	๒๒๕
๔.๔ องค์ความรู้จากการวิจัย	๒๕๓
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๒๕๕
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๒๕๕
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๒๗๗
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๒๘๑
บรรณานุกรม	๒๘๓
ภาคผนวก	๒๙๒
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๒๙๓
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือออกในการวิจัย	๓๒๗
ภาคผนวก ค ภาพประกอบกระบวนการวิจัย	๓๔๑
ประวัติผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๒.๑ วิเคราะห์แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรม	๑๐
๒.๒ วิเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน	๑๖
วิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความหมายนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน	๑๙
วิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับประเภทนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน	๒๓
จำแนกความถนัดของสมองซีกซ้าย และขวา	๔๕
การวิเคราะห์ข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	๖๑
การวิเคราะห์ความหมายของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	๖๖
แสดงสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	
จำนวน ๑๔ กลุ่มโรงเรียน	๗๒
๓.๑ ข้อมูลประชากร และกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม	
แผนกสามัญศึกษา	๑๐๖
๓.๒ ข้อมูลประชากร และกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม	
แผนกสามัญศึกษา	๑๑๐
๔.๑ แสดงข้อมูลทั่วไปจำนวนกลุ่มตัวอย่างและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	๑๒๔
๔.๒ ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สรุปรวม	๑๒๖
๔.๓ ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดการฝึกทักษะ	๑๒๗
๔.๔ ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดนิทาน	๑๒๙
๔.๕ ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดเกม	๑๓๑
๔.๖ ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน ด้านแบบชิปปา	๑๓๓
๔.๗ ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน ด้านแบบ 4 MAT	๑๓๕
๔.๘ ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน ด้านแบบกิจกรรม	๑๓๗
๔.๙ สรุปการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม	
แผนกสามัญศึกษา	๑๕๓
๔.๑๐ สรุปผลการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม	
แผนกสามัญศึกษา	๒๒๐

ตารางที่	หน้า
๔.๑๑ แสดงข้อมูลทั่วไปจำนวนกลุ่มตัวอย่างและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ตรวจสอบ	๒๒๕
๔.๑๒ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ( ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สรุปภาพรวม	๒๒๘
๔.๑๓ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนวัตกรรมการจัดการเรียน การสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดฝึกทักษะ	๒๓๐
๔.๑๔ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนวัตกรรมการจัดการเรียน การสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดนิทาน	๒๓๔
๔.๑๕ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนวัตกรรมการจัดการเรียน การสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดเกม	๒๓๘
๔.๑๖ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนวัตกรรมการจัดการเรียน การสอนประเภทรูปแบบ วิธีสอนแบบซิปปา	๒๔๒
๔.๑๗ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนวัตกรรมการจัดการเรียน การสอนประเภทรูปแบบ วิธีสอนแบบ 4 MAT	๒๔๖
๔.๑๘ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนวัตกรรมการจัดการเรียน การสอนประเภทรูปแบบ วิธีสอนแบบกิจกรรม	๒๕๐

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
๒.๑ ขั้นตอนองค์ประกอบการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน	๑๗
๒.๒ วัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ และรูปแบบ วิธีการสอน	๒๓
๒.๓ การเรียนรู้ด้วยระบบ 4 MAT	๔๔
๒.๔ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๑๐๑
๔.๑ การพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (ฉบับร่างที่ ๑)	๑๗๕
๔.๒ องค์ประกอบการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (ฉบับร่างที่ ๒)	๒๑๙
๔.๓ การพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา : APPA'S INNOVATNION, ๒๕๖๑	๒๕๓

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูงในยุคโลกาภิวัตน์มีความไร้พรมแดนไม่มีอะไรกีดขวางการติดต่อสื่อสารได้ ดังนั้นผู้บริหารทางการศึกษา จำเป็นต้องมีความเป็นผู้นำในการบริหารจัดการองค์การหรือสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามเป้าหมายซึ่งการบริหารจัดการองค์การย่อมมีความเสี่ยงต่างๆ ผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ และสมรรถนะโดยมีความสามารถมีความเป็นผู้นำสามารถนำพาองค์การให้มีความเจริญเติบโตอยู่รอดได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงมีความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน^๑

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ เป็นการศึกษาแบบหนึ่งของคณะสงฆ์ซึ่งวัดที่มีความพร้อมได้ขอจัดตั้งโรงเรียนเปิดดำเนินการสอนในระดับมัธยมศึกษาให้แก่พระภิกษุสามเณรที่ยังไม่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนทั้งวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ควบคู่ไปกับวิชาสามัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยโรงเรียนจัดตั้งอยู่ในวัดที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ดินของมูลนิธิทางพระพุทธศาสนา จัดการศึกษาเฉพาะสำหรับพระภิกษุสามเณรเท่านั้นโรงเรียนจะได้รับการจัดตั้งได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตหรือเห็นชอบจากมหาเถรสมาคม โดยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นผู้ออกใบอนุญาตแก่เจ้าอาวาสวัดที่ขอจัดตั้งโรงเรียน ในส่วนของการบริหารจัดการนั้นให้เจ้าอาวาสวัดหรือพระภิกษุที่เจ้าอาวาสมอบหมายเป็นผู้จัดการ และผู้จัดการเป็นผู้คัดเลือกพระภิกษุผู้มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษารูปหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งจะดำเนินการคัดเลือกพระภิกษุ และคฤหัสถ์เพื่อเสนอแต่งตั้งเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน^๒

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไข (เพิ่มเติม) พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้กำหนดไว้ในหมวดที่ ๒ มาตรา ๑๒ ว่า “นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัวยุ องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ

---

^๑ไพฑูรย์ สันดารัตน์, *ความเป็นผู้นำทางการศึกษา*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๐), หน้า ๔.

^๒คณะกรรมการกลุ่มการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, “*แผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๒)*”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติการพิมพ์, ๒๕๕๘), หน้า ๙.

และสถาบันสังคัมอื่น^๓ มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งนี้ให้เป็นตามกฎหมายกระทรวง” และ มาตรา ๑๘ (๒) กำหนดว่า “โรงเรียนได้แก่โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัด สถาบัน พระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น” โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีสถานภาพเป็น สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกระทรวง ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถาบัน พระพุทธศาสนา พ.ศ.๒๕๔๘ และจัดเป็นโรงเรียนในระบบเช่นเดียวกับรูปแบบโรงเรียนของรัฐ และ เอกชนทั่วไปซึ่งคณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคมได้ออกประกาศมหาเถรสมาคมว่าด้วยโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ.๒๕๕๓ กำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งทำหน้าที่กำกับ ควบคุมดูแลการบริหารจัดการ ดังนั้นโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจึงเป็นโรงเรียน ของคณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคมในการสนับสนุนงบประมาณของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ^๔

สถานศึกษาในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมเป็นอย่างมากอิทธิพลของ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีทำให้สภาพแวดล้อมทางการเรียน และ สถานการณ์ของการเรียนการสอนแตกต่างไปจากเดิม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อการ บริหาร และการจัดการสภาพแวดล้อม ทางการเรียนซึ่งจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย สภาพแวดล้อมทางการเรียนในสถานศึกษาปัจจุบันถูกกำหนดด้วยเทคโนโลยีที่ได้มี การพิจารณา นำเข้ามาใช้ การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อสถานศึกษาในการ บริหารงาน ๔ ฝ่าย คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และ การบริหารงานทั่วไป ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒^๕

จากการรายงานผลมาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา ตามที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ หมวด ๖ ว่าด้วยมาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา ๔๙ กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องให้ได้รับการประเมิน คุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.องค์การ มหาชน จำนวน ๔๐๓ โรง เข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๖- ๒๕๕๗ มีผลการประเมินโดยสรุป ดังนี้ โรงเรียนที่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐาน จำนวน ๑๘๒ โรง คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๑๖ โรงเรียนที่ไม่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐาน จำนวน ๒๒๑ โรง คิดเป็น ร้อยละ ๕๔.๘๔^๖

^๓ คณะทำงาน และอนุกรรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน, “คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา”, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติการพิมพ์, ๒๕๕๗), หน้า ๑.

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓.

^๕ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, “รายงานการประเมินผล ๑ ทศวรรษโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษา (ปีการศึกษา ๒๕๓๓-๒๕๔๒) เส้นทางสู่การศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี”, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานนิเทศ และพัฒนามาตรฐานการศึกษา, ๒๕๔๓), หน้า ๑ - ๓.

^๖ เรื่องเดียวกัน หน้า ๓๓.

จากการศึกษาสภาพการของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า การจัดการเรียนการสอนมีปัญหา ๕ ด้าน คือ (๑) ปัญหาด้านบุคลากร บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อ ขาดประสบการณ์ในการใช้สื่อนวัตกรรมทางการศึกษา และขาดความต่อเนื่อง แนวทางแก้ไข และการพัฒนาไม่ต่อเนื่อง (๒) ปัญหาด้านวัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณ เกี่ยวกับนวัตกรรม คือ ขาดงบประมาณในการพัฒนานวัตกรรม ขาดวัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณที่จะพัฒนาสื่อนวัตกรรม การจัดหา การใช้ การดูแลรักษา และขาดงบประมาณจัดหาสื่อทันสมัย (๓) ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม และสถานที่ที่ใช้สื่อนวัตกรรม สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปยังไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อไม่มีห้องที่ใช้เพื่อเก็บรักษาสื่อ นวัตกรรมเป็นการเฉพาะ (๔) ปัญหาด้านสภาพการเรียนการสอนนักเรียนมีความแตกต่างกัน ด้านสติปัญญา และด้านร่างกาย ปัญหาครอบครัว มีเนื้อหาวิชาที่มาก และสาระการเรียนการสอนแต่ละครั้งไม่ต่อเนื่อง (๕) ปัญหาด้านการวัดผล และประเมินผล คือ บุคลากรขาดความรู้ในการที่จะนำสื่อนวัตกรรมมาใช้ในการวัดผล และประเมินผล นักเรียนที่ไม่ค่อยสนใจหรือไม่ชอบกิจกรรมก็จะมีผลต่อการวัดผลประเมินผล^๗ จากสภาพการจัดการเรียนการสอนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร สมควรที่จะต้องได้รับการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอน เพื่อการสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้ปรากฏเด่นชัดจนเป็นที่ยอมรับ

ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในการศึกษาค้นคว้าการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการวางกรอบการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยคำนึงถึงด้านนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนนวัตกรรมสื่อการสอน และโอกาสในการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อสืบทอดเป็นศาสนทายาทที่ดีมีความรู้คู่คุณธรรมต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาสภาพปัญหานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๑.๒.๒ เพื่อพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๑.๒.๓ เพื่อนำเสนอแนะนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

---

^๗ หนาธิป แก้วบ้านดอน, “นวัตกรรมทางการศึกษาที่สำคัญของไทยในปัจจุบัน” [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.gotoknow.org/>. [๑๔ พ.ย. ๒๕๖๑]

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเป็นอย่างไร

๑.๓.๒ การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเป็นอย่างไร

๑.๓.๓ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีความเหมาะสมอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ๔ ด้าน คือ ๔.๑) ขอบเขตด้านเนื้อหา ๔.๒) ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ๔.๓) ขอบเขตด้านสถานที่ ๔.๔) ขอบเขตด้านระยะเวลา ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัย ได้กำหนดปัจจัยหรือองค์ประกอบของการศึกษาซึ่งประกอบด้วย หลักแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้แก่ ๑) แนวคิดทฤษฎีกระบวนการพัฒนานวัตกรรม ๒) นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ๓) ความต้องการจำเป็น ๔) ข้อมูลสถานศึกษา ๕) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร (Population) ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาพระปริยัติธรรม กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ประชากรจำนวน ๔๐๙ โรงเรียน โดยมี ครูผู้สอน จำนวน ๔,๗๙๓ รูป/คน และผู้บริหารการศึกษา และเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๔๐๙ รูป/คน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ กำหนดพื้นที่ศึกษาไว้ที่กลุ่มการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยฝ่ายการศึกษาพระปริยัติธรรม กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำนวน ๔๐๙ โรงเรียน ประกอบด้วย ๗๑ จังหวัด

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ จะดำเนินการให้แล้วเสร็จตามกรอบข้อบังคับของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยนับจากได้รับอนุมัติเค้าโครงวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ระหว่าง เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึง เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

นวัตกรรม หมายถึง แนวความคิด การปฏิบัติ หรือ การประดิษฐ์คิดค้นทำใหม่ ๆ หรือการพัฒนาที่ดัดแปลงจากสิ่งใด ๆ ขึ้น ใช้ประโยชน์ได้จริง สามารถปฏิบัติภารกิจต่างๆ ให้ได้ผลดีกว่าเดิม

นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง ความคิด การปฏิบัติ หรือ การประดิษฐ์คิดค้นทำใหม่ ๆ หรือการพัฒนาที่ดัดแปลงจากสิ่งใด ๆ ขึ้น เพื่อใช้ในการศึกษา เช่น นวัตกรรมทางด้านหลักสูตร นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน นวัตกรรมสื่อการสอน นวัตกรรมประเมินผล นวัตกรรมการบริหารจัดการ ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน

นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน หมายถึง การประดิษฐ์ทำใหม่หรือการพัฒนาจากสิ่งที่มีอยู่เดิม รวมทั้งแนวคิด และการปฏิบัติ หรืออาจใช้มาแล้วจากที่อื่น นำมาใช้ในสถานการณ์ใหม่ เพื่อใช้ในการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ใช้ประโยชน์ได้จริง นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนในที่นี้หมายถึง นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย สื่อสิ่งประดิษฐ์มัลติมีเดีย และรูปแบบวิธีสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา

สื่อสิ่งประดิษฐ์ หมายถึง อุปกรณ์ที่ผลิตหรือสร้างเพื่อเป็นตัวกลางประกอบการเรียนการสอนที่เป็นบทเรียนสร้างโดยคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ เครื่องมือสื่อสาร เช่น ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียงบรรยาย เสียงดนตรี วิดิทัศน์ สื่อชุดการสอนประกอบด้วย สื่อชุดการฝึกทักษะ สื่อชุดนิทาน สื่อชุดเกม

สื่อชุดการฝึกทักษะ หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการทบทวนหรือเสริมเพิ่มเติมความรู้ ผลิตขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อทบทวนความรู้ แก้ไขข้อบกพร่อง นำความรู้ใช้อย่างคล่องแคล่ว ฝึกประสบการณ์ใหม่ๆ สื่อชุดการฝึกทักษะประกอบด้วย ชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ ชุดฝึกทักษะความคิด ชุดฝึกทักษะการตัดสินใจ ชุดฝึกทักษะการแก้ปัญหา และชุดฝึกทักษะการดำเนินชีวิต

สื่อชุดนิทาน หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา หรือเป็นเรื่องที่แต่งขึ้น ออกแบบขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อความสนุกสนาน ข้อคิดเตือนใจเกี่ยวกับด้านคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม ปรับตัวดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม สื่อนิทานประกอบด้วย นิทานภาพ (มีตัวละครเป็นสัตว์) นิทานเทพนิยาย นิทานปรัมปรา นิทานชาดก นิทานชาวบ้าน

สื่อชุดเกม หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการละเล่นสร้างความสนใจ และความสนุกสนาน มีกฎเกณฑ์ กติกา ออกแบบขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจกระบวนการทำงาน ทำงานทีม การตัดสินใจ รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ได้ออกกำลังกาย สามารถจดจำบทเรียน และพัฒนาทักษะต่างๆ ภายใต้กฎกติกาที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน เกมประกอบด้วย เกมการต่อภาพ เกมการเรียงลำดับเหตุการณ์ เกมการจัดหมวดหมู่ เกมการบวกลบ เกมการตัดสินใจ

รูปแบบวิธีสอน หมายถึง การสอนมุ่งเน้นเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย มีหลักการ เนื้อหา ทักษะที่ต้องการสอน ยุทธศาสตร์การสอน วิธีการสอน กระบวนการสอน ขั้นตอน และวิธีการสอน การวัด และประเมินผล รูปแบบวิธีสอนประกอบด้วย รูปแบบวิธีการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบซิปปา รูปแบบวิธีการสอนแบบ ๔ MAT รูปแบบวิธีการสอนแบบกิจกรรม

การสอนแบบซิปปา หมายถึง การสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีความจริงแล้วมีเกิดขึ้นควบคู่ไปกับทุกรูปแบบ วิธีสอนแบบซิปปา ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ การวิเคราะห์พัฒนาความคิดรวบยอด การปฏิบัติพัฒนาความคิดออกมาเป็นการกระทำ การทดลองปฏิบัติ การประยุกต์ใช้ในประสบการณ์

การสอนแบบ 4 MAT หมายถึง การถ่ายทอดความรู้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคลในการเรียนรู้ เพื่อจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย และยืดหยุ่นเหมาะสมกับนักเรียน รูปแบบวิธี สอนแบบ 4 MAT ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ การวิเคราะห์ พัฒนาทฤษฎี และแนวคิด เชื่อมโยงการเรียนรู้จากการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง

การสอนแบบกิจกรรม หมายถึง การถ่ายทอดความรู้มุ่งเน้นกระบวนการปฏิบัติต่างๆ ขั้นตอนนำเข้าสู่บทเรียน การสร้างความสนใจ การนำเข้าสู่ภาคปฏิบัติ การสรุปแนวคิด และการนำมา ประยุกต์ใช้บรรลุจุดประสงค์ รูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรมประกอบด้วย กระบวนการสอน กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ ความคิดรวบยอด และ กระบวนการสรุปสัปดาห์สรุป

องค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรม หมายถึง ลำดับขั้นตอนการประดิษฐ์คิดค้น เพื่อพัฒนาให้ได้นวัตกรรมใหม่

ความต้องการจำเป็น หมายถึง สิ่งที่ตอบสนองความต้องการก่อให้เกิดประโยชน์ ในปัจจุบัน และผลของความต้องการที่แท้จริง นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

มาตรฐานการตรวจสอบการพัฒนานวัตกรรม หมายถึง การตรวจสอบการพัฒนา นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ส่วน

๑. ความเป็นประโยชน์ หมายถึง มีความชัดเจนในการนำข้อมูลไปใช้ตอบสนองความ ต้องการใช้ในการเรียนการสอน ความเป็นเหตุผล และมีความเชื่อถือได้ต่อการจัดการเรียนการสอน

๒. ความเป็นไปได้ หมายถึง มีกระบวนการประเมินสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติ สะดวก ประหยัดเวลา คำนึงค่าใช้จ่าย มีประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนการสอน

๓. ความเหมาะสม หมายถึง ดำเนินการได้อย่างมีเหมาะสมรวมทั้งจุดแข็ง และ ข้อจำกัดสอดคล้องตามกฎระเบียบ มีความยุติธรรมด้านการจัดการเรียนการสอน

๔. ความถูกต้อง หมายถึง ดำเนินการวัดประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ที่ต้องการวัดตามกฎ ระเบียบ จรรยาบรรณ มีข้อมูล และสารสนเทศรายงานผลที่ชัดเจนตรวจสอบได้

ผู้เรียน หมายถึง พระภิกษุ และสามเณรที่บวชเข้ามาศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หมายถึง พระภิกษุ หรือ ฆราวาส ที่ได้รับ การแต่งตั้งจากครุสภาหรือได้รับการยกเว้นจากครุสภา ได้รับการมอบหมายจากกรรมการสถานศึกษา มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

กลุ่มโรงเรียน หมายถึง กลุ่มโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศคณะกรรมการการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หมายถึง ระบบการศึกษาที่รัฐจัดไว้สำหรับ พระภิกษุ สามเณร เป็นการศึกษาที่แบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ได้สภาพปัญหาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๑.๖.๒ ได้พัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๑.๖.๓ เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๑.๖.๔ ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

บทที่ ๒

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา” ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทาง ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย โดยมีเนื้อหาสำคัญในประเด็นต่างๆ ดังนี้

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรม

๒.๑.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

๒.๑.๒ องค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรม

๒.๒ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

๒.๒.๑ ความหมายนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

๒.๒.๒ ประเภทนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

๒.๒.๓ ลักษณะนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

๒.๒.๔ จุดมุ่งหมายนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

๒.๒.๕ ประโยชน์ในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน

๒.๓ ข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๒.๓.๑ ความเป็นมาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๒.๓.๒ ความหมายของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๒.๓.๓ โครงสร้าง อำนาจหน้าที่โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๒.๓.๔ ข้อมูลพื้นที่การวิจัย

๒.๔ การตรวจสอบมาตรฐานการประเมิน

๒.๕ แนวความคิดเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖.๑ งานวิจัยในประเทศ

๒.๖.๒ งานวิจัยในต่างประเทศ

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรม

๒.๑.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

คำว่า การพัฒนา ใช้ในภาษาอังกฤษว่า Development นำมาใช้เป็นคำเฉพาะ และใช้ ประกอบคำอื่นก็ได้ เช่น การพัฒนาประเทศ การพัฒนาชนบท การพัฒนาเมือง และการพัฒนา ข้าราชการ เป็นต้น การพัฒนาจึงถูกนำไปใช้กันโดยทั่วไป และมีความหมายแตกต่างกันออกไป

ดังกล่าวแล้วเกี่ยวกับความหมายของการพัฒนานั้นได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมายทั้งความหมาย ที่คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกัน ซึ่งอาจจำแนกออกได้ ดังนี้

ปกรณ ปรียากร ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนา มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Development หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่ละเล็กละน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่างๆ ไปสู่ระดับที่สามารถขยายตัวขึ้นเติบโตขึ้นมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น และเหมาะสมกว่าเดิมหรืออาจก้าวหน้าไปถึงขั้นที่อุดมสมบูรณ์เป็นที่น่าพอใจ^๑

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๓๘ กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง การทำความเจริญการเปลี่ยนแปลงในทางที่เจริญขึ้นการคลี่คลายไปในทางที่ดี ถ้าเป็นกริยาใช้คำว่า พัฒนา หมายความว่า ทำให้เจริญ คือ ทำให้เติบโตได้ งอกงามมากขึ้น เช่น เจริญทางไมตรี^๒

สนธยา พลศรี กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดความเจริญเติบโตงอกงาม และดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจ^๓

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ หรือการทำให้ดีขึ้น กว่าสภาพเดิมที่เป็นอยู่อย่างเป็นระบบ^๔

พระราชวรมนี (ประยุทธ์ ปยุตโต) ได้ให้ความหมาย และอธิบาย การพัฒนาในทางพุทธศาสนาว่า การพัฒนา มาจากคำภาษาบาลีว่า วัฒนะ แปลว่า เจริญ แบ่งออกได้เป็น ๒ ส่วน คือ การพัฒนาคน เรียกว่า ภาวนา กับการพัฒนาสิ่งอื่นๆ ที่ไม่ใช่คน เช่น วัตถุสิ่งแวดลอมต่างๆ เรียกว่า พัฒนาหรือวัฒนา เช่น การสร้างถนน บ่อน้ำ อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น ซึ่งเป็นเรื่องของการเพิ่มพูนขยายทำให้มากหรือทำให้เติบโตขึ้นทางวัตถุ และได้เสนอข้อคิดไว้ว่า คำว่า การพัฒนา หรือ คำว่า เจริญ นั้นไม่ได้แปลว่าทำให้มากขึ้น เพิ่มพูนขึ้นอย่างเดียวเท่านั้นแต่มีความหมายว่า ตัดหรือทิ้ง เช่น เจริญพระเกศา คือตัดผม มีความหมายว่า รก เช่น นุสี ยา โลกวทมน แปลว่า อย่าเป็นคนรกโลกอีกด้วย ดังนั้น การพัฒนาจึงเป็นสิ่งที่ทำแล้วมีความเจริญจริงๆ คือ ต้องไม่เกิดปัญหาติดตามหาหรือไม่เสื่อมลงกว่าเดิม ถ้าเกิดปัญหาหรือเสื่อมลง ไม่ใช่เป็นการพัฒนา แต่เป็นหายนะ ซึ่งตรงกันข้ามกับการพัฒนา^๕

^๑ปกรณ ปรียากร, **ทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาในการบริหารการพัฒนา**, (กรุงเทพมหานคร: สามเจริญพานิช, ๒๕๕๔), หน้า ๑๘.

^๒พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๓๘, คณะกรรมการ, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๓๘), หน้า ๒๓๘.

^๓สนธยา พลศรี, **ทฤษฎี และหลักการพัฒนารวมชน**, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๓), หน้า ๒.

^๔ยุวัฒน์ วุฒิเมธี, **การพัฒนาชุมชน: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**, (กรุงเทพมหานคร: บากกอกบล็อกร, ๒๕๕๖), หน้า ๑.

^๕พระราชวรมนี, (ประยุทธ์ ปยุตโต), **ทางสายกลางของการศึกษาไทย**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๐), หน้า ๑๖.

เทพพนม เมืองแมน และสรวง สุวรรณ ได้ร่วมกันสรุปลักษณะของการพัฒนาจากการให้ความหมายของ Bennis, Aplin และ Thomson และ French และ Bell

๑. เป็นการเปลี่ยนแปลงโดยมีการวางแผน (Planned Change)
๒. เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบเบ็ดเสร็จ (Comprehensive Change)
๓. เน้นการทำงานเป็นกลุ่ม (Emphasis on Work Group)
๔. เป็นการเปลี่ยนแปลงระยะยาว (Long-Range Change)
๕. เป็นการร่วมมือของผู้ทำการเปลี่ยนแปลง (Participation of Change Agent)
๖. เน้นถึงวิธีการดำเนินงาน และการวิจัยปฏิบัติการ (Emphasis Upon Interventions and Action Research)^๖

จากการศึกษาความหมายของการพัฒนานวัตกรรมของนักวิชาการทางการศึกษา ได้แก่ ปกรณ์ ปริยากร , (๒๕๕๔), พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, (๒๕๓๘), สนธยา พลศรี, (๒๕๕๗), พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), (๒๕๕๓), ยุวัฒน์ วุฒิเมธี, (๒๕๔๖), พระราชวรมุนี, (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), (๒๕๓๐), เทพพนม เมืองแมน และสรวง สุวรรณ, (๒๕๕๓), ผู้วิจัย ได้นำมาวิเคราะห์ดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ ๒.๑ วิเคราะห์แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรม

ความหมาย	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	รวม	๘
๑. การเปลี่ยนแปลง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	๗	✓
๒. การปรับปรุงให้ดีขึ้น และเหมาะสมกว่าเดิม	✓		✓	✓	✓	✓	✓	๖	✓
๓. การทำความเจริญงามในทางที่ดีขึ้น		✓	✓	✓	✓	✓		๕	✓
๔. เป็นการเปลี่ยนแปลงโดยมีการวางแผน	✓	✓				✓	✓	๔	✓

หมายเหตุอักษรย่อ :

- ๑ = ปกรณ์ ปริยากร   ๒ = พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน
 ๓ = สนธยา พลศรี   ๔ = พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)
 ๕ = ยุวัฒน์ วุฒิเมธี   ๖ = พระราชวรมุนี, (ประยุทธ์ ปยุตฺโต)
 ๗ = เทพพนม เมืองแมน และสรวง สุวรรณ   ๘ = ผู้วิจัย

จากตารางที่ ๒.๑ ผลการศึกษาแนวความคิดการพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงการทำความเจริญงอกงามมีความสุขการเปลี่ยนแปลงในทางสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมขึ้นการคลี่คลายไปในทางที่ดี ไม่เกิดปัญหาติดตามมาหรือไม่เสื่อมลงกว่าเดิม

^๖ เทพพนม เมืองแมน และสรวงสุวรรณ, พฤติกรรมองค์กร, พิมพ์ครั้งที่ ๒, ฉบับปรับปรุงใหม่, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๐), หน้า ๒๖๙.

๒.๑.๒ องค์ประกอบการพัฒนาวัตกรรมการ

ขั้นตอนองค์ประกอบการพัฒนาวัตกรรมการศึกษานักวิชาการส่วนใหญ่ให้ความสนใจว่าในการจัดสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาครูผู้สอนในการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพต่อองค์กรซึ่งองค์ประกอบการพัฒนาวัตกรรมการ มีนักวิชาการให้ความสำคัญ ดังนี้

Lee and Owen กล่าวถึง การออกแบบนวัตกรรมสื่อมัลติมีเดีย มี ๕ ขั้นตอน^๗ ดังนี้

๑. Analysis การวิเคราะห์ ผู้สอนต้องทำการวิเคราะห์ส่วนประกอบต่างๆ ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย ผู้เรียน เนื้อหา การวัด และประเมินผล สื่อหรือเทคโนโลยีที่ช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๒. Design การออกแบบ การออกแบบเป็นขั้นตอนสำคัญสำหรับการพัฒนาสื่อทุกประเภท เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ได้มาซึ่งเค้าโครง หรือโครงสร้างต่างๆ ของสื่อจะทำให้การพัฒนาสื่อเป็นไปอย่างมีระบบ และไม่ติดขัด การออกแบบสื่อ มัลติมีเดียหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีส่วนประกอบสำคัญที่ต้องทำการออกแบบได้แก่ การออกแบบเนื้อหา การออกแบบการประเมินผล

๓. Assessment Design การออกแบบข้อคำถามสำหรับการประเมิน การวัดผล เป็นกระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์แทนปริมาณหรือคุณภาพของคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการวัด โดยสิ่งที่ต้องการวัดนั้นเป็นผลมาจากการกระทำหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน เช่น การวัดการเรียนรู้ สิ่งที่ต้องการวัดคือ ผลที่เกิดจากการเรียนรู้

๔. Development การพัฒนา ขั้นตอนนี้เป็นการนำสิ่งต่างๆ ที่ได้ทำการออกแบบไว้ในขั้นตอนออกแบบมาใช้ในการพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียโดยใช้โปรแกรมที่เหมาะสมหรือที่ผู้สอนมีความถนัด เช่น Adobe Flash, Adobe Authorware, Adobe Captivate เป็นต้น

๕. Evaluation การประเมินผลเป็นการประเมินผลที่ผู้สอนต้องทำในทุกขั้นตอนเพื่อตรวจสอบว่าการวิเคราะห์ การออกแบบ การพัฒนา และการนำไปใช้มีปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้างเพื่อจะได้ทำการแก้ไขปรับปรุงอย่างต่อเนื่องทำให้ผู้สอนไม่เสียเวลา เพราะหากรอบประเมินผลตอนสุดท้ายหลังการพัฒนา และนำไปใช้แล้วหากเกิดปัญหาขึ้นผู้สอนอาจต้องเสียเวลาในการรื้อโปรแกรมใหม่ทั้งหมด ซึ่งหลายครั้งที่ออกแบบได้ไม่ดีมักพบปัญหาต่อการนำไปใช้ว่าบทเรียนที่ผลิตขึ้นไม่สามารถส่งเสริม และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

Damman pour ได้กล่าวถึง องค์ประกอบการพัฒนาวัตกรรมการสามารถแบ่งออกเป็นขั้นตอนของนวัตกรรม เป็นกระบวนการสร้าง ดังนี้

๑. ขั้นตอนเริ่มต้น (Initiation Phase) ประกอบด้วยกิจกรรมทั้งหมดเกี่ยวกับการรับรู้ปัญหารวบรวมข้อมูล สร้างทัศนคติ และประเมินผล และความตั้งใจในการนำไปสู่การตัดสินใจ

๒. ขั้นตอนนำมาปฏิบัติ (Implementation Phase) ประกอบด้วยเหตุการณ์ และการกระทำทั้งหมดเกี่ยวกับการปรับปรุงทั้งนวัตกรรม และองค์กร การเริ่มต้นใช้ประโยชน์ และการใช้นวัตกรรมอย่างต่อเนื่องจนเป็นงานประจำในองค์กร

^๗ Lee and Owens. *Multimedia-Based Instructional Design*. San Francisco: Jossey-Bass/Pfeiffer, p.2000.

๓. ขั้นตอนเผยแพร่ (Diffusion Phase) เป็นกระบวนการสร้างนวัตกรรมถูกสื่อสารผ่านทางช่องทางต่างๆ ไปสู่สมาชิกในระบบทางสังคม ประกอบด้วยนวัตกรรมช่องทางการสื่อสาร เวลา และระบบทางสังคมการเผยแพร่ของการสื่อสารที่ส่งข้อความที่เกี่ยวข้องกับความคิดใหม่ๆ^๔

ทศนา แคมมณี ได้กล่าวถึงขั้นตอนองค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา ดังนี้

๑. การระบุปัญหา (Problem) ความคิดในการพัฒนานวัตกรรมนั้น ส่วนใหญ่จะเริ่มจากการมองเห็นปัญหา และต้องการแก้ไขปัญหานั้นให้ประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ

๒. การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Objective) เมื่อกำหนดปัญหาแล้วก็กำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อจัดทำหรือพัฒนานวัตกรรมให้มีคุณสมบัติ

๓. การศึกษาข้อจำกัดต่างๆ (Constraints) ผู้พัฒนานวัตกรรมทางด้านการเรียนการสอนต้องศึกษาข้อมูลของปัญหา และข้อจำกัดที่จะใช้นวัตกรรมนั้น เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ได้

๔. การประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรม (Innovation) ผู้จัดทำหรือพัฒนานวัตกรรมจะต้องมีความรู้ ประสบการณ์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งอาจนำของเก่ามาปรับปรุง ดัดแปลง เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา และทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น หรืออาจคิดค้นขึ้นมาใหม่ทั้งหมด นวัตกรรมทางการศึกษามีรูปแบบแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาหรือวัตถุประสงค์ของนวัตกรรมนั้น เช่น อาจมีลักษณะเป็นแนวคิด หลักการ แนวทาง ระบบ รูปแบบ วิธีการ กระบวนการ เทคนิค หรือสิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยี เป็นต้น

๕. การทดลองใช้ (Experimentation) เมื่อคิดค้นหรือประดิษฐ์นวัตกรรมทางการศึกษาแล้ว ต้องทดลองนวัตกรรม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเป็นการประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขผลการทดลองจะทำให้ได้ข้อมูลนำมาใช้ในการปรับปรุง และพัฒนานวัตกรรมต่อไป ถ้าหากมีการทดลองใช้นวัตกรรมหลายครั้งก็ย่อมมีความมั่นใจในประสิทธิภาพของนวัตกรรมนั้น

๖. การเผยแพร่ (Dissemination) เมื่อมั่นใจนวัตกรรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพแล้ว ก็สามารถนำไปเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก รูปแบบการเผยแพร่นวัตกรรมที่นิยมกันมี ๔ รูปแบบ ดังนี้^๕

๑) การเผยแพร่ที่อิงการใช้อำนาจสนับสนุนจากเบื้องสูง (Authority Innovation-Decision Model) เป็นการเผยแพร่โดยการชักจูงให้ผู้มีอำนาจในระดับสูงเห็นความสำคัญในการใช้นวัตกรรมนั้น และตัดสินใจสั่งการไปยังผู้ใช้ซึ่งอยู่ในระดับล่างให้ใช้นวัตกรรมนั้น

๒) การเผยแพร่แบบใช้มนุษยสัมพันธ์ (Human Interaction Model) เป็นการเผยแพร่โดยการชักจูงบุคคลที่จะใช้หรือเกี่ยวข้องกับนวัตกรรมนั้นโดยการให้ความรู้ความเข้าใจ และให้ความช่วยเหลือในการทดลองใช้

๓) การเผยแพร่การใช้นวัตกรรม (User Participaiton Model) เป็นการเผยแพร่ถึงตัวผู้ใช้นวัตกรรมโดยตรง คือ ครู

---

^๔Daman pour, Organizational innovation: A meta analysis of effects of determinant sandmoderators, **Academy of management Journal**. 34(3)F.1991.pp 555-590.

^๕ทศนา แคมมณี, **ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๔๒๓.

๔) การเผยแพร่แบบผสม (Eclectic Process of Change Model) เป็นการเผยแพร่นวัตกรรมผ่านตัวกลาง ซึ่งเป็นหน้าที่เชื่อมระหว่างกลุ่มผู้ต้องการเผยแพร่นวัตกรรมทางด้านการเรียนการสอนกับกลุ่มผู้ต้องการใช้นวัตกรรม ตัวกลางเผยแพร่นวัตกรรม

พัชรพรรณ พิงนิล ได้กล่าวว่า กระบวนการสร้าง และพัฒนานวัตกรรม ๕ ขั้นตอน^{๑๐}

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาเอกสารแนวคิดหลักการ เป็นขั้นตอนค้นหา การสำรวจว่า ในทางวิชาการมีพัฒนาเรื่องนี้ไว้อย่างไร มีใครที่เคยประสบปัญหาการพัฒนา เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการแสวงหาแนวคิด และหลักการ และการศึกษาเอกสารงานวิจัย

ขั้นตอนที่ ๒ การเลือก และการวางแผนสร้างนวัตกรรม โดยพิจารณาเลือกจาก ลักษณะของนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ดี ดังนี้

๑. เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการ และความจำเป็น
๒. มีความน่าเชื่อถือ และเป็นไปได้สูงที่จะสามารถแก้ปัญหา
๓. เป็นนวัตกรรมที่มีแนวคิดหรือหลักการทางวิชาการรองรับจนน่าเชื่อถือ
๔. สามารถนำไปใช้ในห้องเรียนได้จริง สะดวกต่อการใช้ และการพัฒนานวัตกรรม
๕. มีผลการพิสูจน์เชิงประจักษ์ว่าได้ใช้ในสถานการณ์จริงแล้วสามารถแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้อย่างน่าพึงพอใจ

ขั้นตอนที่ ๓ สร้าง และพัฒนานวัตกรรม จากแผนการสร้างนวัตกรรม เช่น วิเคราะห์ ,กำหนด และออกแบบ,ลงมือทำ,ตรวจสอบคุณภาพ,ทดลอง,นำไปใช้เพื่อแก้ปัญหาหรือการพัฒนา

ขั้นตอนที่ ๔ การหาประสิทธิภาพของนวัตกรรม ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่พิสูจน์ว่า นวัตกรรมที่สร้างขึ้นนั้นเมื่อนำไปใช้จะได้ผลตามที่ต้องการหรือไม่ สามารถแก้ปัญหาหรือพัฒนาได้จริงหรือไม่ โดยการตรวจสอบ,การบรรยายคุณภาพ,การคำนวณค่าร้อยละ,การหาประสิทธิภาพของ นวัตกรรม และการประเมินสื่อมีลติมีเดีย

ขั้นตอนที่ ๕ ปรับปรุงนวัตกรรม หลังจากหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมที่สร้างขึ้น ไม่ว่าจะโดยวิธีการใดก็ตามควรนำความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงนวัตกรรมให้มีคุณภาพเหมาะสมทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน และเป็นรายละเอียดที่จะปรับปรุงนวัตกรรมได้ง่ายขึ้น

สมเดช สีแสง และคนอื่นๆ ได้กล่าวถึง องค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนการสอน ดังนี้

๑. ขั้นเตรียมการ และวางแผนในการจัดทำผลงาน คือ ๑) กำหนดรูปแบบของ ผลงานกำหนดเป้าหมาย และขอบข่ายของเนื้อหาวิชากำหนดเป้าหมาย และขอบข่ายของเนื้อหาวิชา
- ขั้นตอนการจัดทำผลงาน ๒) นำหลักสูตร เนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ในวิชานั้นเป็นหลัก และ
- ๓) กำหนดโครงสร้างของผลงาน

^{๑๐}พัชรพรรณ พิงนิล, นวัตกรรมเทคโนโลยี และสารสนเทศการศึกษา, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://sites.google.com/site/nuleknwatkrmmkarsuksa/extra-credit.>, [๒๒ มีนาคม ๒๕๖๑].

๒. ขึ้นทดลองนำผลงานไปใช้ เช่น ๑) ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ๒) ควรมีการวิจัยสื่อที่จะนำไปทดลองใช้ เพื่อวัดประสิทธิภาพของสื่อที่ผลิตขึ้นว่าสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนเพียงใด และ ๓) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนั้น ควรจัดทำให้สามารถวัดผลได้อย่างชัดเจน

๓. ขึ้นนำผลงานไปใช้ ควรอธิบายกรรมวิธีในการนำไปใช้ได้อย่างละเอียด และเป็นขั้นตอนผลของการนำไปใช้ อธิบายให้เห็นว่าสิ่งประดิษฐ์นั้นสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือนำไปเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

๔. ขึ้นการเผยแพร่ และสร้างการยอมรับ เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันว่าสื่อนวัตกรรมที่ประดิษฐ์ขึ้นนั้น มีประโยชน์อย่างแท้จริงต่อการจัดการเรียนการสอน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเผยแพร่เพื่อให้เกิดการยอมรับในวงการศึกษา^{๑๑}

สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า ได้กล่าวถึง การออกแบบพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย

๑. ชื่อนวัตกรรม
๒. วัตถุประสงค์ของการใช้นวัตกรรม
๓. ทฤษฎีหลักการที่ใช้ในการสร้างนวัตกรรม
๔. ส่วนประกอบของนวัตกรรม
๕. การนำนวัตกรรมไปใช้^{๑๒}

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ได้กล่าวถึง การพัฒนานวัตกรรมให้มีประสิทธิภาพได้ผลจริงประกอบด้วย ดังนี้^{๑๓}

๑. การวิเคราะห์ปัญหา ปรากฏการณ์หรือสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กรส่งผลให้ไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

๒. การกำหนดวางแผนนวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหา มีคุณลักษณะตรงกับปัญหา เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้จริงโดยใช้เป็นนวัตกรรมที่ไม่ซับซ้อน และยากจนเกินไปใช้งานได้สะดวก ไม่เสียค่าใช้จ่ายจนเกินไป ไม่กระทบกระเทือนต่อบริบทมากนัก และเป็นนวัตกรรมที่ให้ผลในการแก้ปัญหาชัดเจน

๓. การพัฒนานวัตกรรมไปปฏิบัติใช้นวัตกรรมที่เหมาะสม ส่งเสริมทักษะกระบวนการตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

๔. การประเมินนวัตกรรม การสร้างนวัตกรรมเสร็จแล้ว ต้องมีการตรวจสอบจากผู้รู้ผู้มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมที่สร้างขึ้น

^{๑๑} สมเดช สีแสง และคนอื่นๆ, **ปฏิรูปการเรียนรู้สู่การพัฒนาวิชาชีพครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ**, (นครสวรรค์: ริมปิง, ๒๕๕๓), หน้า ๒๙.

^{๑๒} พัฒนาความก้าวหน้า, สถาบัน, **เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตร”การพัฒนานวัตกรรม (ด้านที่ ๓) ให้เป็นผลงานวิชาการครูที่มีคุณภาพ**, (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ., ม.ป.ป.).

^{๑๓} ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, **การจัดการนวัตกรรม**, (กรุงเทพมหานคร: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น, ๒๕๕๒), หน้า ๗๙.

๕. การทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาประสิทธิภาพนวัตกรรม โดยการนำนวัตกรรมนั้นไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ ก่อนนำไปใช้จริง

๖. ขั้นตอนการใช้นวัตกรรมกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการพัฒนา การนำนวัตกรรมนั้นไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการใช้

๗. การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๘. การนำเสนอผลการพัฒนานวัตกรรม

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรม^{๑๔}

๑. การค้นหา (Searching) เป็นการสำรวจสภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งภายใน และภายนอก เพื่อตรวจจับสัญญาณของทั้งโอกาส และอุปสรรคสำหรับการนำไปสู่จุดเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

๒. การเลือกสรร (Selecting) เป็นการตัดสินใจเลือกสัญญาณที่สำรวจพบเหล่านั้นเพื่อจะนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับองค์กรทั้งนี้การเลือกสรรจำเป็นต้องมีความสอดคล้องกับหลักกลยุทธ์ขององค์กร

๓. การนำไปปฏิบัติ (Implementing) เป็นการแปลงสัญญาณที่มีศักยภาพ ไปสู่การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ขึ้น และนำสิ่งเหล่านั้นออกเผยแพร่สู่ตลาดทั้งภายใน และภายนอกองค์กรแต่สัญญาณที่ว่า ไม่ได้เกิดขึ้นเพียงชั่วครั้งชั่วคราวเท่านั้นหากแต่จะเกิดขึ้น ประยุกต์ใช้ด้วยการดำเนินงานขั้นตอนที่สำคัญอีก ๔ ประการ ดังนี้

๑) การรับ (Acquiring) คือ ขั้นตอนของการนำองค์ความรู้ต่างๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดเป็นนวัตกรรมขึ้น เช่น การสร้างสรรค์สิ่งใหม่จากกระบวนการทางวิจัย และพัฒนา(R&D) การทำวิจัยทางการตลาด รวมไปถึงการได้รับองค์ความรู้จากแหล่งอื่นๆ โดยการถ่ายทอดทางเทคโนโลยี (Technology Transfer) หรือการค้นคว้าร่วมกันในเครือพันธมิตร (Strategic Alliance) เป็นต้น

๒) การปฏิบัติ (Executing) คือ ขั้นตอนของการนำโครงการดังกล่าวสู่การปฏิบัติงานภายใต้สภาพของความไม่แน่นอนต่างๆ ซึ่งต้องอาศัยทักษะการแก้ปัญหา (Problem-Solving)

๓) การนำเสนอ (Launching) คือ การนำนวัตกรรมที่ได้ออกสู่ตลาด โดยอาศัยการจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อให้นวัตกรรมนั้นสามารถเป็นที่ยอมรับจากตลาดได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงแรกของการนำออกสู่ตลาด

๔) การรักษาสภาพ (Sustaining) คือ การรักษาสภาพการยอมรับจากตลาด ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องต่อไป และคงอยู่ให้นานเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งอาจจะต้องนำนวัตกรรมนั้นๆ กลับถูกพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากยิ่งขึ้น

๔. การเรียนรู้ (Learning) เป็นสิ่งจำเป็นที่องค์กรควรที่จะศึกษา และเรียนรู้ในขั้นตอนต่างๆของกระบวนการเผยแพร่วัตกรรมเพื่อก่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้พื้นฐานที่แข็งแกร่ง และสามารถนำไปใช้พัฒนาวิธีการสำหรับการจัดการกับกระบวนการทางนวัตกรรมเหล่านั้นให้มีประสิทธิภาพ

^{๑๔} สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ, นวัตกรรม: ความหมายประเภท และความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ, วารสารบริหารธุรกิจ, ปีที่ ๓๓ ฉบับที่ ๑๒๘ ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๕๓, หน้า ๓๐.

จากการศึกษาองค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนของการศึกษา
สถานศึกษา จากทัศนะ และผลการศึกษาวิจัยของนักวิชาการ ๘ แหล่งดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัย พิจารณา
เห็นว่าองค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่นักวิชาการได้เสนอไว้นั้น แม้จะระบุชื่อที่
แตกต่างกัน แต่มีความหมายเป็นไปในกระบวนการพัฒนาเดียวกัน ดังนั้น เพื่อให้การสังเคราะห์
องค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ผู้วิจัย จึงจัด
กระบวนการพัฒนาที่มีความเหมือนกันแต่เรียกชื่อแตกต่างกันให้รวมเป็นกลุ่มที่เป็นกลาง (neutral) ที่
สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการพัฒนาเดียวกัน และครอบคลุมที่ใช้ชื่อแตกต่างกัน และนำมาจัดเป็นกลุ่ม
องค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนเดียวกัน ดังนี้

๑. วิเคราะห์ตัวป้อน ระยะการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้เบื้องต้น ประกอบด้วย การ
วิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เป้าหมาย วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์เวลา วิเคราะห์เวลาการทำแบบทดสอบ

๒. กระบวนการ ระยะการออกแบบพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียโดยใช้โปรแกรม
ที่เหมาะสมหรือที่ผู้สอนมีความถนัด ประกอบ เนื้อหา กิจกรรม และ กราฟิก/โปรแกรม เช่น
Website, Google from, Kahoot, QR Test Code, Adobe Captivate, Paint

๓. ผลผลิต การนำนวัตกรรมทดลองใช้ในกลุ่มตัวอย่าง เพื่อพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข
ได้ผลดีขึ้น

๔. ประยุกต์ใช้ นำไปใช้งานจริง และการประเมินผล ตรวจสอบการวิเคราะห์การ
ออกแบบ การพัฒนา เผยแพร่ความคิด ใช้นวัตกรรมได้ผลหรือลดสภาพปัญหาการเรียนการสอน

จากการศึกษาองค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนผลการศึกษาวิจัย
ของนักวิชาการเกี่ยวกับนวัตกรรม ผู้วิจัย ได้ทำการประมวล และวิเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนา
นวัตกรรมสำคัญขององค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรมได้ ดังตาราง ๒.๒ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๒ วิเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

ความหมาย	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	รวม	๙
๑. วิเคราะห์ตัวป้อน	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	๘	✓
๒. กระบวนการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	๙	✓
๓. ผลผลิต	✓	✓	✓			✓	✓	✓	๗	✓
๔. ประยุกต์ใช้				✓		✓	✓	✓	๕	✓

หมายเหตุอักษรย่อ :

๑ = Lee and Owen   ๒ = Dammanpour   ๓ = ทิศนา แคมมณี

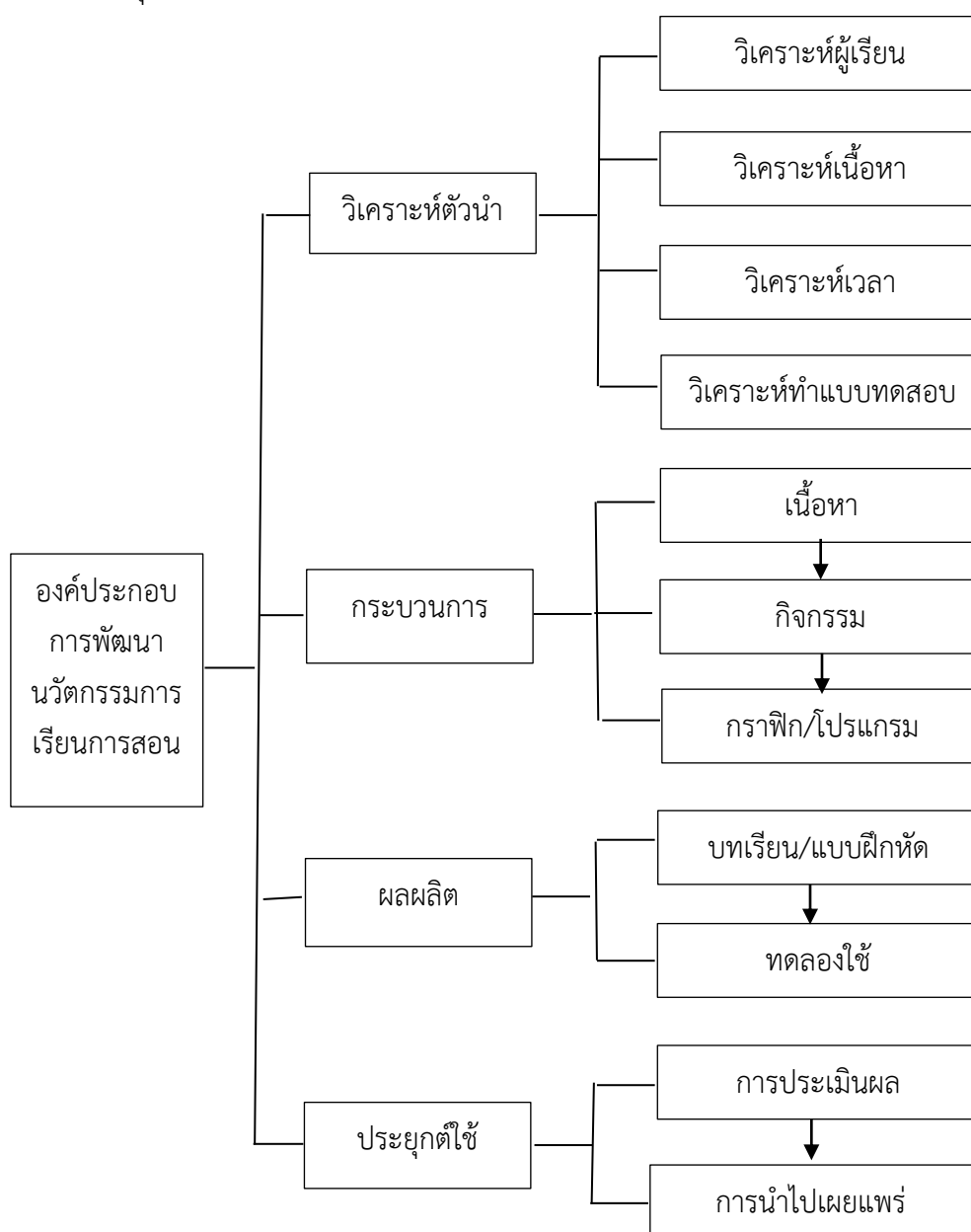
๔ = พัชรพรรณ พึ่งนิล   ๕ = สมเดช สีแสง และคนอื่นๆ

๖ = สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า ๗ = ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ๘ = สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์
และคณะ ๙ = ผู้วิจัย

จากตารางที่ ๒.๒ ผลการศึกษาสังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการ
เรียนการสอน เป็นกระบวนการพัฒนา ๓ ระยะ ประกอบด้วย ระยะการวิเคราะห์ออกแบบ ระยะการ
พัฒนา และระยะตรวจสอบนำไปใช้

สรุป องค์ประกอบการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ๔ ประเภท ดังนี้

๑. ตัวป้อน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ ผู้เรียน เนื้อหา เวลาเรียน และเวลาทำแบบทดสอบ
  ๒. กระบวนการ การออกแบบพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียประกอบเนื้อหา กิจกรรม และ กราฟิก/โปรแกรม เช่น Website, Google from, Kahoot, QR Test Code, Adobe Captivate, Paint
  ๓. ผลผลิต การนำนวัตกรรมทดลองใช้ในกลุ่มตัวอย่าง เพื่อพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขให้ได้ผลดีขึ้น
  ๔. ประยุกต์ใช้ นำไปใช้งานจริง และการประเมินผล ตรวจสอบการวิเคราะห์การ ออกแบบ การพัฒนา เผยแพร่ความคิด ใช้นวัตกรรมได้ผลหรือลดสภาพปัญหาการเรียนการสอน
- สรุป วิเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ภาพที่ ๒.๑ ดังนี้

ภาพที่ ๒.๑ ขั้นตอนองค์ประกอบการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

๒.๒ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

ในยุคปฏิรูปการศึกษาทำให้นักวิชาการทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่างก็ตื่นตัวที่จะพัฒนางานด้านการศึกษา โดยเฉพาะครูผู้สอนในทุกช่วงชั้น ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างก็พยายามที่จะปฏิรูปการเรียนรู้ แต่ก่อนที่จะมีการปฏิรูปการเรียนรู้กันนั้นครูผู้สอนซึ่งถือเป็นบุคคลสำคัญ อย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนจำเป็นต้องปฏิรูปการสอนของตนเองเสียก่อน ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องพยายามที่จะคิดค้นนวัตกรรมต่างๆ เพื่อนำไปใช้กับระบบการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนซึ่งนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้นั้นมีหลายประเภทแตกต่างกันออกไป

๒.๒.๑ ความหมายนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

ความหมายนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน (Educational Innovation) มีนักวิชาการทางการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ทิตนา แชมมณี ได้กล่าวไว้ว่า นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการ แนวคิด แนวทาง หรือวิธีการใหม่ๆ ทางการศึกษาซึ่งอยู่ระหว่างการทดลองที่จัดขึ้นอย่างมีระบบ และกว้างพอสมควรเพื่อพิสูจน์ประสิทธิภาพอันจะนำไปสู่การยอมรับที่นำมาใช้ในระบบการศึกษาอย่างกว้างขวางต่อไป^{๑๕}

บุญเกื้อ ควรหาเวช ได้กล่าวว่า นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน” (Educational Innovation) หมายถึง การนำเอาสิ่งใหม่ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของความคิดหรือการกระทำ รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์ก็ตามเข้ามาใช้ในระบบการศึกษา เพื่อมุ่งหวังที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งที่มีอยู่เดิมให้ระบบการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วเกิดแรงจูงใจในการเรียน และช่วยให้ประหยัดเวลาในการเรียน เช่น การสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การใช้วิดีโอเชิงโต้ตอบ (Interactive Video) สื่อหลายมิติ (Hypermedia) และอินเทอร์เน็ต^{๑๖}

ไชยยศ เรืองสุวรรณ ได้กล่าวว่า นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน หมายถึง วิธีการปฏิบัติใหม่ๆ ที่แปลกไปจากเดิมโดยอาจจะได้มาจากการคิดค้นพบวิธีการใหม่ๆ ขึ้นมาหรือมีการปรับปรุงของเก่าให้เหมาะสม และสิ่งทั้งหลายปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๗}

เป็รื่อง กุมุท ได้กล่าวไว้ว่า นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน หมายถึง การนำสิ่งใหม่ๆ อาจจะเป็นแนวคิด หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่ยังไม่เคยมีใช้มาก่อนหรือพัฒนาดัดแปลงจาก

^{๑๕} ทิตนา แชมมณี, การสอนจิตวิทยาการเรียนรู้เรื่องศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ, พิมพ์ครั้งที่ ๑๓, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๑๔.

^{๑๖} บุญเกื้อ ควรหาเวช, “นวัตกรรมการศึกษา”, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๙.

^{๑๗} ไชยยศ เรืองสุวรรณ, การออกแบบ และพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ และบทเรียนเครือข่าย. พิมพ์ครั้งที่ ๖, (มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๓), หน้า ๑๔.

ของเดิมที่มีอยู่แล้วให้ทันสมัย และได้ผลที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม ทั้งยังช่วยประหยัดเวลา และแรงงานได้ด้วย^{๑๘}

จันทร์เพ็ญ เชื้อพาณิชย์ ได้กล่าวว่า นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ความรู้ใหม่ด้านการศึกษาอาจเป็นแนวคิดใหม่ทางการศึกษา เป็นทฤษฎีใหม่ เป็นวิธีการสอนใหม่ เทคนิคการสอนใหม่ รวมทั้งการนำเสนอสาระด้วยสื่อใหม่ๆ^{๑๙}

ถวัลย์ มาศจรัส และชาวฤทธิ์ จงเกษกรณ์ ได้กล่าวว่า นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอน หมายถึง ความคิดใหม่ รูปแบบใหม่ วิธีการใหม่ เทคนิคใหม่ แนวทางใหม่ ผลผลิตใหม่ที่ได้ปรับปรุงยุคสร้างสรรค์ และพัฒนา ทั้งจากการต่อยอดภูมิปัญญาเดิมหรือการคิดค้นขึ้นมาใหม่ด้วยภูมิปัญญาใหม่ให้เกิดสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย^{๒๐}

จากผลการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความหมายนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน เพื่อการสังเคราะห์ กำหนดแนวคิดเกี่ยวกับความหมายนวัตกรรมการศึกษา จากทัศนะ และจากผลการศึกษาวิจัยของนักวิชาการ ๖ แห่ง ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัย วิเคราะห์เห็นว่าแนวคิดเกี่ยวกับความหมายนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน ที่นักวิชาการการศึกษาได้เสนอไว้นั้น แม้จะระบุชื่อที่แตกต่างกันแต่มีความหมายเป็นไปในลักษณะเดียวกัน ดังนั้น เพื่อให้การสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความหมายนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ผู้วิจัย จึงจัดแนวคิดที่มีความหมายเหมือนกันแต่เรียกชื่อแตกต่างกันให้รวมเป็นกลุ่มที่เป็นกลาง (neutral) ที่สะท้อนให้เห็นถึงความหมายเดียวกัน และครอบคลุมแนวคิดที่เกี่ยวข้องความหมายอื่นที่ใช้ชื่อแตกต่างกัน และนำมาจัดเป็นกลุ่มความหมายเดียวกัน สามารถนำมาวิเคราะห์ความหมายได้ดังตาราง ๒.๓ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๓ วิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความหมายนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน

ความหมาย	๑	๒	๓	๔	๕	๖	รวม	๗
๑. การทำขึ้นใหม่	✓	✓	✓	✓		✓	๖	✓
๒. พัฒนาจากสิ่งมีอยู่เดิม		✓	✓	✓		✓	๕	✓
๓. การทำทางแนวคิด	✓	✓		✓	✓	✓	๖	✓
๔. การทำทางวิธีการ	✓		✓			✓	๔	✓
๕. การทำทางอุปกรณ์					✓		๒	✓
๖. การทำทางระบบ	✓						๒	✓

^{๑๘} เป็รื่อง กุมุท, “เทคโนโลยีการเรียนในยุคสารสนเทศ”, ในวารสารศึกษาศาสตร์, (๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๕) : ๑๘.

^{๑๙} จันทร์เพ็ญ เชื้อพาณิชย์, นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๑๙.

^{๒๐} ถวัลย์ มาศจรัส และชาวฤทธิ์ จงเกษกรณ์, นวัตกรรมการศึกษาชุดการนิเทศเพื่อปฏิรูปการศึกษา และพัฒนาการเรียนรู้, (กรุงเทพมหานคร: ธารอักษร, ๒๕๕๔), หน้า ๕.

ความหมาย	๑	๒	๓	๔	๕	๖	รวม	๗
๗. ทำทางกระบวนการสร้างสรรค์	✓					✓	๓	✓
๘. การทำทางเทคนิค					✓	✓	๓	✓
๙. แนวทางปฏิบัติได้จริง					✓	✓	๓	✓
๑๐. เครื่องมือการศึกษา	✓				✓	✓	๔	✓

หมายเหตุอักษรย่อ :

- ๑ = ทิศนา แคมมณี   ๒ = บุญเกื้อ ควรหาเวช
 ๓ = ไชยยศ เรืองสุวรรณ   ๔ = เปื้อง กุมุท
 ๕ = จันทรเพ็ญ เชื้อพานิชย์   ๖ = ถวัลย์ มาศจรัส และเชาวฤทธิ์ จงเกษกรณ์
 ๗ = ผู้วิจัย

จากตารางที่ ๒.๓ ผู้วิจัย สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความหมายนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนคือ การกระทำขึ้นใหม่หรือการพัฒนาจากสิ่งที่มีอยู่ให้แปลกจากเดิม ได้แก่ การประดิษฐ์ทำใหม่หรือการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่เดิมให้ดียิ่งขึ้น รวมถึงแนวความคิด การปฏิบัติ อาจใช้มาแล้วจากที่อื่นนำมาใช้ในสถานการณ์ใหม่ในการเรียนการสอนใช้ประโยชน์ได้จริง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย สื่อสิ่งประดิษฐ์ และรูปแบบวิธีสอนมีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามหลักสูตร

๒.๒.๒ ประเภทของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน มีความสำคัญในการศึกษา สามารถจำแนกประเภทของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ที่อยู่ใกล้ตัวไว้หลากหลาย สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้ ดังนี้

ไชยพร แยมมี อ่างใน สำนักงานการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ได้กล่าวถึงประเภทของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ๒ ประเภท ด้านนวัตกรรมการสอน และด้านนวัตกรรมสื่อและเทคโนโลยีการสอน เช่น ด้านนวัตกรรมการสอน ประกอบด้วย การสอนเป็นคณะชุดการสอน บทเรียน โปรแกรมศูนย์การเรียนการเรียนด้วยตนเองการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการสอนแบบ คอนสตรัคทีวิสซึม การสอนแบบคอล์แลปบอราทอรี (ร่วมมือกัน), ด้านนวัตกรรมสื่อ และเทคโนโลยีการสอน เช่น สไลด์ วีดิทัศน์ วิทยู โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) การสอนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรืออินเทอร์เน็ต (Web - based Instruction) หรือ e- learning^{๒๑}

พิชิต ฤทธิ์จรรยา ได้กล่าวถึงนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนว่า นวัตกรรมที่ผลิตออกมาทางด้านการเรียนการสอนมีจำนวนมากแต่สามารถจำแนกประเภทได้ ดังนี้

๑. นวัตกรรมประเภทผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมประเภทนี้มีลักษณะเป็นสื่อที่ช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความเข้าใจกระจ่างชัดเจนในเรื่องที่เรียน หรือทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ในทักษะด้านต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น นวัตกรรมประเภทนี้ ได้แก่ ชุดการเรียน/

^{๒๑}ไชยพร แยมมี, อ่างใน, สำนักงานการโรงเรียนพระปริยัติธรรมพ.ศ.๒๕๔๖, ความแตกต่างระหว่าง นวัตกรรม และเทคโนโลยี”, [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/>, [๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑]

ชุดการสอน/แบบฝึกทักษะ/ชุดการฝึก/ชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ บทเรียนสำเร็จรูปแบบสื่อผสม/บทเรียนโปรแกรม เกม การ์ตูน นิทาน เอกสารประกอบการเรียนรู้/เอกสารประกอบการเรียนการสอน/เอกสารประกอบการสอน

๒. นวัตกรรมประเภทรูปแบบ/เทคนิค/วิธีการสอน นวัตกรรมประเภทนี้เป็นการใช้วิธีสอนหรือเทคนิคการสอนในรูปแบบต่างๆ ที่นักการศึกษาได้คิดค้นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ออกให้ผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ และเจตคติ ซึ่งมีวิธีการสอน และเทคนิคการสอนจำนวนมาก ได้แก่ วิธีการสอนคิด วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIPPA MODEL วัฏจักรการเรียนรู้ ๔ MAT วิธีสอนตามแนวพุทธวิธี วิธีสอนแบบบูรณาการ วิธีสอนโครงงาน วิธีสอนโดยการตั้งคำถาม Constructivism^{๒๒}

สุคนธ์ สินธพานนท์ ได้แยกประเภทนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนออกจำแนกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้^{๒๓}

๑. จำแนกตามผู้ใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมนั้นโดยตรงแบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ

๑) นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของครู เช่น วิธีสอน กิจกรรมที่ครูนำมาใช้กับผู้เรียน เช่น การจัดการเรียนรู้แบบ ๔ MAT การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสื่อการสอนประเภทต่างๆ เช่น หนังสืออ่านนอกเวลา หนังสืออ่านเพิ่มเติม

๒) นวัตกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น แบบฝึกต่างๆ ที่ครูสร้างขึ้น วิธีสอนใหม่ๆ ชุดการจัดการเรียนรู้ ใบงาน บัตรคำ บทเรียนสำเร็จรูป สื่อมัลติมีเดีย วิดีทัศน์ ซีดีรอม

๓) นวัตกรรมเพื่อการบริหาร และพัฒนาการทำงานของครู

๒. จำแนกตามลักษณะของนวัตกรรม เช่น เทคนิควิธีการ วิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาการจัดกิจกรรมสำหรับผู้เรียน เช่น การจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียน เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงวิธีสอนของครู สื่อการเรียนรู้ เช่น บทเรียนโมดูล บทเรียนสำเร็จรูป แผ่นโป่งใส วิดีทัศน์ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านเพิ่มเติม

๓. จำแนกตามจุดเน้นของนวัตกรรมแบ่งเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

๑) นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผลผลิต เป็นนวัตกรรมที่เป็นวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนรู้ เช่น ชุดการสอนสำเร็จรูป วิดีทัศน์ CD สไลด์ หรือคอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI เพาเวอร์พอยท์ ฯลฯ

๒) นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นเทคนิค วิธีการ หรือกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบต่างๆ เช่น โครงงาน กระบวนการกลุ่ม บทบาทสมมุติการเผชิญสถานการณ์ การใช้ผังมโนทัศน์ การเรียนรู้แบบร่วมมือ หรือเทคนิค วิธีการเช่นการตั้งคำถาม การอ่าน การใช้ห้องสมุด การควบคุมตนเองของผู้เรียน

^{๒๒} พิชิต ฤทธิ์เจริญ, การวิจัย และพัฒนานวัตกรรม, (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ.,).

^{๒๓} สุคนธ์ สินธพานนท์, นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพเยาวชน, (กรุงเทพมหานคร: เทคนิคพรินติ้ง, ๒๕๕๑).

๓) นวัตกรรมที่เน้นทั้งผลผลิต วิธีการ และเทคนิคกระบวนการ เช่น ระบบการผลิต และสร้างเพื่อการเรียนรู้ การคิดเทคนิควิธีการใช้แผนโปร่งใสในการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนสนใจ และเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น กระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการฝึกทักษะการคิด และการตัดสินใจ ปฏิบัติการหรือแบบทดลองการแก้ปัญหา ฯลฯ

สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า ได้เสนอประเภทนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน ตามลักษณะประโยชน์ ๒ ประเภท ดังนี้

๑. นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสำหรับครูผู้สอน เช่น คู่มือครู เอกสารประกอบการสอน ชุดการสอน สื่อประสมชนิดต่างๆ หนังสืออ้างอิง เครื่องมือวัดผล ประเมินผล โครงการ วิจัยในชั้นเรียน การศึกษาผู้เรียน วิธีสอนแบบต่างๆ

๒. นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสำหรับนักเรียน เช่น บทเรียน สำเร็จรูป เอกสารประกอบการเรียน ชุดฝึกปฏิบัติ ใบงาน หนังสือประสบการณ์ ชุดเพลง ชุดเกม ครงงาน^{๒๔}

ไชยยศ เรืองสุวรรณ ได้กล่าวสรุปประเภทนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน สามารถจำแนกออกได้เป็น ๒ ประเภท นวัตกรรมที่เป็นประเภทเทคนิควิธีการหรือวิธีการจัดการเรียนรู้ และ นวัตกรรมการศึกษาการเรียนการสอนประเภทสื่อ และเทคโนโลยี^{๒๕}

จากการศึกษานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประเภทต่างๆ ของการศึกษาศาสนศึกษา จากทัศนะ และผลการศึกษาวิจัยของนักวิชาการ ๔ แหล่งดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัย พิจารณาเห็นว่า นวัตกรรมการศึกษาประเภทการเรียนการสอนที่นักวิชาการได้เสนอไว้นั้น แม้จะระบุชื่อที่แตกต่างกัน แต่มีความหมายเป็นไปในประเภทเดียวกัน ดังนั้น เพื่อให้การสังเคราะห์ องค์ประกอบ มีความเหมาะสม ผู้วิจัย จึงจัดประเภทที่มีความหมายเหมือนกันแต่เรียกชื่อแตกต่างกันให้รวมเป็นกลุ่มที่เป็นกลาง (neutral) ที่สะท้อนให้เห็นถึงความหมายเดียวกัน และครอบคลุมประเภทอื่นที่ใช้ชื่อแตกต่างกัน และนำมาจัดเป็นประเภท ตามลักษณะ ขั้นตอนการผลิต การใช้นวัตกรรมเดียวกัน ดังนี้

๑. นวัตกรรมประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ เช่น เกม การ์ตูน นิทาน เพลง เอกสาร ประกอบการเรียนรู้ เอกสารประกอบการเรียนการสอน รวมทั้งแผนภูมิรูปภาพต่างๆ เป็นต้น บทเรียน คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสือนิทาน เป็นต้น

๒. นวัตกรรมประเภทรูปแบบวิธีสอน เช่น วิธีสอนแบบ 4 MAT แบบอริยสัง การจัดการเรียนรู้ แบบไตรสิกขา วิธีสอนแบบวิทยาศาสตร์ วิธีสอนแบบโครงงาน วิธีสอนแบบบทบาท สมมุติ วิธีสอนแบบใช้สถานการณ์จำลอง วิธีสอนศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น

^{๒๔} พัฒนาความก้าวหน้า , สถาบัน, เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตร “การพัฒนานวัตกรรม(ด้าน ที่๓)ให้เป็นผลงานวิชาการครูที่มีคุณภาพ, (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ., ม.ป.ป.)

^{๒๕}ไชยยศ เรืองสุวรรณ, เทคโนโลยีการวิจัยทฤษฎี และการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: โอ.เอ.เอสพริ้น ดิงเฮาส์, ๒๕๕๓), หน้า ๒๑.

จากการศึกษาแนวคิด และผลการศึกษาวิจัยของนักวิชาการเกี่ยวกับนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสถานศึกษา ผู้วิจัย ได้ทำการประมวล และวิเคราะห์ประเภทสำคัญของหลักการนวัตกรรมการศึกษาได้ดังตาราง ๒.๔ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๔ วิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับประเภทนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

ความหมาย	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	๖
๑. นวัตกรรมประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์	✓	✓	✓	✓	✓	๖	✓
๒. นวัตกรรมประเภทรูปแบบวิธีสอน	✓	✓	✓		✓	๕	✓

หมายเหตุอักขรย่อ :

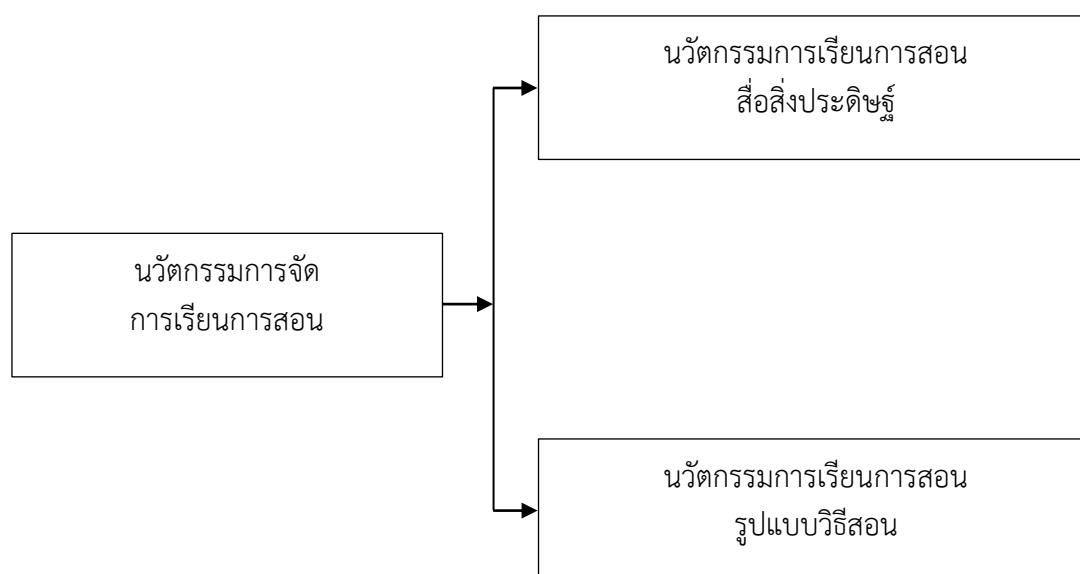
- ๑ = สำนักงานการโรงเรียนพระปริยัติธรรม   ๒ = พิชิต ฤทธิ์จรูญ
 ๓ = สุคนธ์ สินธพานนท์   ๔ = สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า
 ๕ = ไชยยศ เรืองสุวรรณ   ๖ = ผู้วิจัย

จากตารางที่ ๒.๔ ผลการศึกษาสังเคราะห์หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับประเภทนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การประดิษฐ์ทำใหม่หรือการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่เดิมให้ดียิ่งขึ้น รวมถึงแนวความคิด การปฏิบัติ อาจใช้มาแล้วจากที่อื่นนำมาใช้ในสถานการณ์ใหม่ในการเรียนการสอนใช้ประโยชน์ได้จริง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ได้แก่

ประเภทที่ ๑ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์

ประเภทที่ ๒ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน

จากนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนข้างต้นสามารถเขียนเป็นแผนภูมิแสดงโมเดลการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาตามภาพที่ ๒.๒ ดังนี้

ภาพที่ ๒.๒ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ และรูปแบบวิธีการสอน

การศึกษานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ และรูปแบบวิธีการสอนของสถานศึกษา โดยใช้ประเพณีวัฒนธรรมจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากทัศนะ และผลงานจากการวิจัยของนักวิชาการศึกษา ดังนี้

ก. นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์

เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในด้านการศึกษามากมายนับไม่ถ้วนไม่ว่าจะเป็นสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนการสอน สื่ออินเทอร์เน็ตที่ช่วยในการสืบค้นข้อมูลได้อย่างไม่จำกัด สื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน รวมไปถึงอุปกรณ์การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต และอินเทอร์เน็ตสำหรับภายในองค์กรการศึกษาหรือโรงเรียนสถานที่ต่างๆ อีกนับไม่ถ้วนจึงทำให้เกิดสื่อมัลติมีเดียขึ้นมามากมายในปัจจุบัน ในเรื่องของสื่อสิ่งประดิษฐ์มัลติมีเดียนี้ มีนักวิชาการศึกษาได้แสดงทัศนะไว้หลากหลาย ดังนี้

๑. ความหมายสื่อสิ่งประดิษฐ์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายสื่อสิ่งประดิษฐ์มัลติมีเดีย แปลว่า สื่อประสมหรือสื่อหลายแบบ หมายถึง การใช้อุปกรณ์ต่างๆ เพื่อร่วมกันนำเสนอข้อมูลเป็นหลัก โดยเน้นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากเทคนิคการนำเสนอ เช่น ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นบนจอภาพคอมพิวเตอร์หรือบนจอร์ับภาพในรูปแบบอื่นๆ^{๒๖}

กิดานันท์ มลิทอง กล่าวว่า สื่อสิ่งประดิษฐ์การสอน หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยนำ และถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอน หรือจากแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้^{๒๗}

กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความหมายของคำว่า สื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนรู้ว่า หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการเครื่องมือที่จัดทำขึ้น เพื่อใช้ในการเรียนการสอนซึ่งมีสาระที่เป็นประโยชน์ต่อประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรกำหนดไว้^{๒๘}

อาภรณ์ ใจเที่ยง กล่าวว่า สื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน คือ สิ่งที่ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ช่วยสร้างความเข้าใจให้ชัดเจนขึ้น และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้นตลอดจนจำได้นาน สื่อการเรียนการสอนแบ่งได้เป็นสื่อประเภทวัสดุ เช่น ของจริงรูปภาพหนังสือเป็น

^{๒๖} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒, หน้า ๑๒๐๐.

^{๒๗} กิดานันท์ มลิทอง, เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์, ๒๕๔๕), หน้า ๔๓.

^{๒๘} กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ, ศูนย์พัฒนาหนังสือชุดฝึกอบรมวิทยากรแกนนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๔๔ เรื่องการพัฒนาสื่อการสอนชุดที่ ๑๓, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าไปรษณีย์, ๒๕๔๕), หน้า ๔๕-๔๗.

ต้น สื่อประเภทยุคใหม่ เช่น เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น และสื่อประเภทยุคใหม่ ได้แก่ กิจกรรมทุกอย่างที่ครูหรือนักเรียนจัดทำขึ้น ทั้งใน และนอกห้องเรียน^{๒๙}

ชม ภูมิภาค กล่าวถึง สื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนว่า หมายถึง ระบบการนำวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการมาเป็นตัวกลางในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียน^{๓๐}

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความหมายของสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน ว่าเป็น สิ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมีความเข้าใจเกิดการเรียนรู้ และช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสื่อการเรียนการสอนมีหลายรูปแบบ การเลือกสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน ควรคำนึงถึงความน่าสนใจชวนคิดชวนติดตามเป็นสื่อที่เข้าใจง่ายกระตุ้นให้ผู้เรียน^{๓๑}

นิคม ทาแดง, กอบกุล ปราบประชา, และอานวย เดชชัยศรี ให้ความหมายของสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนไว้ว่า หมายถึง ตัวกลางหรือสิ่งต่างๆ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และเทคนิควิธีการรวมทั้งกิจกรรมต่างๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกิดการพัฒนา และสามารถนำความรู้ที่ได้รับนั้นไปใช้ในการประกอบอาชีพตลอดจนการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และมีประสิทธิภาพ^{๓๒}

จันทราณี สงวนนาม ได้ให้ทัศนคติเกี่ยวกับสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนว่าเป็น สิ่งที่จะช่วยให้ครู และนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนได้สะดวกยิ่งขึ้นสื่อที่จำเป็นสำหรับครูผู้สอน เช่น เอกสารหลักสูตร คู่มือครู บันทึกการสอน เป็นต้น^{๓๓}

อนุศักดิ์ สมิตสันต์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า สื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่จะช่วยในการเรียนรู้ ที่ครูผู้สอน และผู้เรียนเป็นผู้ใช้เพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนการสอน^{๓๔}

สุราษฎร์ พรหมจันทร์ กล่าวว่า สื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน คือ สิ่งต่างๆ ที่ใช้เป็น ตัวกลางในกระบวนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ระหว่างผู้ส่งกับผู้รับ (ครูกับผู้เรียน) ซึ่งอาจเป็นคำพูด คำเขียน รูปภาพ สัญลักษณ์ หรือแม้กระทั่งสีหน้าท่าทาง^{๓๕}

^{๒๙} อาภรณ์ ใจเที่ยง, **หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)**, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์, ๒๕๕๓), หน้า ๑๙๐-๑๙๑.

^{๓๐} ชม ภูมิภาค, **สื่อการศึกษา**, วารสารเทคโนโลยีสื่อสารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประสานมิตร, ๒๕๕๔), หน้า ๒๕.

^{๓๑} กระทรวงศึกษาธิการ, **นิยามคำศัพท์หลักสูตร**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๒๕.

^{๓๒} นิคม ทาแดง, กอบกุลปราบประชา, และอานวยเดชชัยศรี, **ชุดฝึกหัดอบรมครู, ประมวลสาระเรื่องเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้**, (กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, ๒๕๕๖), หน้า ๑๖

^{๓๓} จันทราณี สงวนนาม, **ทฤษฎี และแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทบุ๊คพอยท์ จำกัด, ๒๕๕๑), หน้า ๑๕๔.

^{๓๔} อนุศักดิ์ สมิตสันต์, **การจัด และการบริหารงานวิชาการ**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๐), หน้า ๑๓๓.

^{๓๕} สุราษฎร์ พรหมจันทร์, **ยุทธวิธีการเรียนการสอนวิชาเทคนิค**, ฉบับปรับปรุง, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, ๒๕๕๐), หน้า ๑๐๑.

ฐานันท์ ธรรมเมธา ได้สรุปความหมาย ของสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน และ สื่อการศึกษาไว้ว่า หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยนำ และถ่ายทอดความรู้จากผู้สอน หรือแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน ทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนที่ตั้งไว้^{๓๖}

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน หมายถึง อุปกรณ์ที่ผลิต หรือสร้างเพื่อเป็นตัวกลางประกอบการเรียนการสอนที่เป็นบทเรียนสร้างโดยคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ เครื่องมือสื่อสาร เช่น ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียงบรรยาย เสียงดนตรี วิดีทัศน์ โดยเป็น บทเรียนที่มีระบบหรือทำแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย สื่อชุดการสอน ประกอบด้วย สื่อชุดการฝึกทักษะ สื่อชุดนิทาน สื่อชุดเกม

๒. ประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน

นักวิชาการประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์การสอนมีอยู่หลายลักษณะหลายประเภท ซึ่ง นักวิชาการทางการศึกษาหลายท่าน ได้จัดแบ่งแตกต่างกันออกไป และสามารถบูรณาการใช้ในการ เรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ชุดสื่อการสอน ชุดสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ชุดสื่อการฝึกทักษะ ชุดสื่อเกม หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดสื่อการ์ตูน ชุดสื่อนิทาน และสื่อประกอบการ เรียนการสอน เป็นต้น ผู้วิจัย ขอจึงเสนอแนะนวัตกรรมการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ การเรียนการสอน ประกอบด้วย สื่อชุดการฝึกทักษะ สื่อชุดนิทาน สื่อชุดเกม สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มี ทักษะการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ วิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยนั้นจะใช้ นวัตกรรมชนิดใดที่เหมาะสมทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้^{๓๗} ดังนี้

ก. ด้านสื่อชุดการฝึกทักษะ เป็นตัวกลางอย่างหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจใน บทเรียนหรือเรื่องที่กำลังเรียน ซึ่งผู้สอนได้ออกแบบชุดการฝึกทักษะการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ทำให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพของตน ทำให้ผู้เรียนมีความแม่นยำในเรื่องที่ต้องการฝึกนอกจากนี้ ยังเป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้คิดเป็น มีความรับผิดชอบ และมีเจตคติที่ดีต่อการ เรียนรู้ ถึงแม้ว่าจะมีการเรียนรู้ชุดการฝึก และชุดฝึกทักษะแตกต่างกันออกไปก็ตาม แต่เป้าหมายของ การจัดทำก็เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือต้องการให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆที่ หลากหลาย และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

๑) ความหมายของสื่อชุดการฝึกทักษะ

แบบฝึกมีความจำเป็นต่อการเรียนการสอนวิชาทักษะการใช้แบบฝึกทักษะ พัฒนาการสอนจะช่วยให้ครู และนักเรียนพบข้อบกพร่องทางการเรียนการสอน และแก้ไขข้อบกพร่อง นั้นมีผู้กล่าวถึงความหมายของแบบฝึกไว้ ดังนี้

^{๓๖} ฐานันท์ ธรรมเมธา, สื่อการศึกษาเบื้องต้นพิมพ์ครั้งที่๒, (นครปฐม: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๓), หน้า ๔๓.

^{๓๗} Paiboon Noom, นวัตกรรมการเรียนการสอนคืออะไร, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://noompai boon.blogspot.com/2015/09/blog-post.html>, [๑ มิ.ย.๖๑].

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๕๕ ได้ให้ความหมายของชุดสื่อฝึกทักษะ หมายถึง “ตัวกลางการถ่ายทอดแบบตัวอย่างปัญหาหรือคำสั่งเพื่อให้นักเรียนฝึกตอบ”^{๓๘}

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ให้ความหมายของชุดสื่อการฝึกทักษะ หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวกลางสำหรับนักเรียนต้องใช้ควบคู่กับการเรียนมีลักษณะเป็นชุดการฝึกครอบคลุมกิจกรรมที่นักเรียนพึงกระทำ ฝึกทักษะความคิด ที่เป็นแบบจิตนาการปัญหาเป็นการถามตอบ อาจกำหนดแยกเป็นหน่วย หรืออาจรวมเล่มก็ได้^{๓๙}

วาสนา สุพัฒน์ ให้ความหมายของชุดสื่อการฝึกทักษะ หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำเพื่อทบทวนความรู้ต่างๆที่ได้เรียนไปแล้วซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะและเพิ่มทักษะ รวมถึงทักษะการตัดสินใจ ซึ่งสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาได้^{๔๐}

อัจฉรา ชิวพันธ์ และคนอื่นๆ ได้ให้ความหมายของชุดสื่อการฝึกทักษะ หมายถึง สิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อความเข้าใจ และเสริมเพิ่มเติมเนื้อหาฝึกทักษะการแก้ปัญหาบางส่วนช่วยให้นักเรียนได้ปฏิบัติ และนำความรู้ไปใช้ได้อย่างแม่นยำถูกต้อง และคล่องแคล่ว^{๔๑}

สรุปแล้วกล่าวได้ว่าชุดสื่อการฝึกทักษะ หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ที่เป็นการทบทวนหรือเสริมเพิ่มเติมความรู้ ผลิตขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อทบทวนความรู้ แก้ไขข้อบกพร่อง นำความรู้ใช้อย่างคล่องแคล่ว ฝึกประสบการณ์ใหม่ๆ หลังจากเรียนเนื้อหานั้นเสร็จแล้ว เป็นการทบทวน และฝึกลงมือปฏิบัติให้เกิดความชำนาญ

๒) ประเภทชุดสื่อการฝึกทักษะ สาสี รักสุทธิ ได้กล่าวไว้ว่า แบบฝึกจะมีอยู่ ๓ ประเภท^{๔๒} ดังนี้

(๑) แบบฝึกเสริมทักษะ เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถ เป็นเลิศมีความคิด ความจำเป็นพิเศษ สามารถเรียนรู้ได้เร็ว เพียงแนะนำนิดหน่อยก็เข้าใจได้หรือกลุ่มนักเรียนที่เรียกว่า อัจฉริยภาพ คือกลุ่มนักเรียนที่มีสติปัญญาเป็นเลิศนั่นเอง ดังนั้น แบบฝึกเสริมทักษะ จึงนำไปใช้เสริมเพื่อพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนกลุ่มนี้ให้ก้าวไปก่อนเพื่อน

^{๓๘} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ.๒๕๕๔เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔, (กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖).

^{๓๙} ชัยยงค์ พรหมวงศ์, เทคโนโลยี และสื่อการสอนเอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีการศึกษา หน่วยที่๑-๔, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๓).

^{๔๐} วาสนา สุพัฒน์, การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่๓ที่สอนตามคู่มือครูโดยการทำแบบฝึกหัดปรนัยชนิดเลือกตอบกับการทำแบบฝึกหัดในหนังสือแบบเรียน, ปรัญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๔๒.

^{๔๑} อัจฉรา ชิวพันธ์, การพัฒนาทักษะพัฒนาความคิดด้วยกิจกรรมการเล่นประกอบการสอนภาษาไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐).

^{๔๒} สาสี รักสุทธิ, คู่มือการจัดทำสื่อวัตกรรม และแผนฯประกอบสื่อวัตกรรม, (นนทบุรี: เพิ่มทรัพย์การพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า ๓๑.

(๒) แบบฝึกทักษะ เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถระดับปานกลาง หรือที่เรียกว่า เนยยะบุคคล คือกลุ่มนักเรียนสามารถฝึกได้ สอนได้ ใช้สื่อนวัตกรรมหรือแบบฝึกทักษะแล้วสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ นักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกลุ่มใหญ่เป็นกลุ่มปกติ

(๓) แบบฝึกซ่อมทักษะ เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้กับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนมีความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่ง เป็นนักเรียนที่มีสติปัญญาระดับต่ำ หรือเด็กแอลดี (LD-Learning Disability) หรือที่เรียกว่า ปทปมระ คือนักเรียนมีปัญหาขั้นวิกฤต

๓) หลักการสร้างชุดสื่อการฝึกทักษะ ชุดฝึกทักษะการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน จึงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุดการฝึก/ชุดฝึกทักษะการเรียนรู้เป็นอย่างดี ซึ่งมีหลักสำคัญเป็นแนวในการจัดทำชุดฝึกทักษะ ดังนี้

(๑) จัดเนื้อหาสาระในการฝึกตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

(๒) เนื้อหาสาระ และกิจกรรมการฝึกเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

(๓) การวางรูปแบบของแบบฝึกทักษะมีความสัมพันธ์กับโครงเรื่อง และเนื้อหา

(๔) แบบฝึกทักษะต้องมีคำชี้แจงง่ายๆ สั้นๆ เพื่อให้ผู้เรียนอ่านเข้าใจ เรียนจากง่ายไปยาก มีแบบฝึกทักษะที่น่าสนใจ และท้าทายให้ผู้เรียนต้องแสดงความสามารถ

(๔) มีความถูกต้อง และครูผู้สอนจะต้องพิจารณาตรวจสอบให้ดี

(๕) กำหนดเวลาที่ต้องใช้แบบฝึกทักษะแต่ละตอนให้เหมาะสม

๔) ลักษณะของชุดสื่อฝึกทักษะที่ดี ในการสร้างชุดการฝึก/ชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ผู้สร้างชุดการฝึกควรคำนึงในเรื่องต่อไปนี้

(๑) ควรมีแบบฝึกทักษะหลายๆแบบในชุดการฝึก/ชุดฝึกทักษะ เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย และควรมีแบบที่สร้างความสนใจผู้เรียนได้ลองความสามารถของตน

(๒) ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากบทเรียนมาตอบในชุดการฝึกหรือชุดฝึกทักษะหรือนำมาประยุกต์ใช้ในการตอบในแบบฝึกทักษะ

(๓) สำนวนภาษาง่าย เหมาะกับวัยของผู้เรียน และผู้เรียนสามารถศึกษา

(๔) ชุดการฝึก/ชุดฝึกทักษะแต่ละชุดนั้นควรคำนึงถึงความแตกต่าง

(๕) ชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ควรฝึกความสามารถของผู้เรียนหลายๆด้าน

(๖) ควรฝึกทักษะในด้านการเรียนรู้ในด้านความคิดหลายๆ รูปแบบ เช่น คิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

๕) ขั้นตอนการสร้างชุดสื่อการฝึกทักษะ

ในการสร้างชุดการฝึกนั้นผู้สร้างจะต้องดำเนินการ ดังนี้

(๑) ศึกษาหลักสูตร หลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

(๒) วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์ในแต่ละชุดการฝึก

(๓) จัดทำโครงสร้าง และชุดฝึกในแต่ละชุด

(๔) ออกแบบชุดการฝึก/ชุดฝึกทักษะในแต่ละชุดให้มีรูปแบบที่หลากหลาย

(๕) ลงมือสร้างแบบในแต่ละชุด รวมทั้งออกข้อสอบก่อน และหลังเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้

(๖) นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

(๗) นำชุดการฝึก/ชุดฝึกทักษะไปทดลอง บันทึกผล แล้วปรับปรุงแก้ไข

(๘) ปรับปรุงชุดการฝึก/ชุดฝึกทักษะให้มีประสิทธิภาพ

(๙) นำไปใช้จริง และเผยแพร่ต่อไป

๖) ประโยชน์ของชุดสื่อการฝึกทักษะ

(๑) ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย เด็กแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกันการให้ผู้เรียนได้จัดการทำชุดการฝึกเหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคนใช้เวลาที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะการเรียนรู้ของแต่ละคนจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจในการเรียนรู้จากนั้นยังเป็นการส่งเสริมผู้เรียนที่เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

(๒) ชุดการฝึกช่วยเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่คงทนชุดการฝึกสามารถให้ผู้เรียนได้ฝึกทันทีหลังจากจบบทเรียนนั้นหรือให้มีการฝึกซ้ำหลายๆครั้ง เพื่อความแม่นยำในเรื่องที่ต้องการฝึก หรือเน้นย้ำให้นักเรียนทำชุดการฝึกเพิ่มเติมเฉพาะในเรื่องที่ผิด

(๓) ชุดการฝึกสามารถเป็นเครื่องมือในการวัดผลหลังจากที่ผู้เรียนเรียนจบในแต่ละครั้ง ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความรู้ความสามารถของตนเองได้ และไม่เข้าใจ และทำผิดในเรื่องใดๆผู้เรียนก็สามารถซ่อมเสริมตนเองได้ จัดได้ว่าเป็นเครื่องมือที่มีคุณค่าทั้งของครูผู้สอนและผู้เรียนผู้เรียนไม่มีปมด้อยที่ตนทำผิด และสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดของตน

(๔) เป็นสื่อที่ช่วยเสริมบทเรียนหรือหนังสือเรียนหรือคำสอนของครูผู้สอนชุดการฝึกของครูผู้สอนจัดทำขึ้นเพื่อฝึกทักษะ เช่น ชุกฝึกความคิดในรูปแบบต่างๆ เป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นผู้รู้จักคิดเป็นนำไปสู่การแก้ไขปัญหาต่างๆ ในการดำเนินชีวิตต่อไป

(๕) ชุดฝึกรายบุคคลผู้เรียนสามารถนำไปฝึกเมื่อไหร่ก็ได้ไม่จำกัดการเวลาและสถานที่นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดได้ตามความต้องการของตนโดยมีครูผู้สอนคอยกระตุ้นหรือเร้าใจให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ด้วยตัวเอง

(๖) ลดภาระการสอนของครูผู้สอน ไม่ต้องฝึกทบทวนความรู้ให้แก่ผู้เรียนตลอดเวลาตามลำพังโดยมีภาระให้ทำตามที่มีมอบหมาย จัดได้ว่าเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์การทำงานให้ผู้เรียนได้นำไปประยุกต์ปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

(๗) ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้การที่ผู้เรียนได้ทำชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ที่มีรูปแบบหลากหลายจะทำให้ผู้เรียนสนุก และเพลิดเพลิน เป็นการท้าทายให้ลงมือทำกิจกรรมต่างๆ

ข. ด้านชุดสื่อนิทาน นิทานเป็นที่นิยมสำหรับผู้อ่านที่อยู่ในวัยเด็ก นิทานจึงมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่เด็ก และเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียนอย่างมาก ดังนั้นครูผู้สอนในปัจจุบันจึงเห็นความสำคัญของการนำนิทานมาเล่าให้เด็กฟังหรืออ่านนิทานเพื่อเป็นการจูงใจ หรือเร้าความสนใจให้แก่เด็กก่อนการเรียนการสอนหรือใช้นิทานเป็นสื่อในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมให้แก่เด็ก และเยาวชน นอกจากนั้นนิทานยังมีคุณค่าต่อการฝึกทักษะการอ่าน การฟัง การพูด และการเรียนให้แก่เด็ก การปลูกฝังให้เด็ก และเยาวชนมีนิสัยในการรักการอ่าน การใฝ่รู้

การฝึกทักษะการคิด และการตัดสินใจในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างมีเหตุผลอีกทั้งสร้างความเพลิดเพลิน และความสนุกสนานคลายความเครียดให้แก่ผู้อ่านหรือผู้ฟังนิทานอีกด้วย

๑) ความหมายชุดสื่อนิทาน

เกษลดา มานะจุติ และ อภิญญา มนูญศิลป์ ได้ให้ความหมายของนิทานว่า หมายถึง เรื่องเล่าต่อกัน มาโดยใช้วาจาหรือเล่าโดยแสดงภาพประกอบ หรือการเล่าโดยวัสดุอุปกรณ์ใช้ประเภทต่างๆ ประกอบก็ได้เช่น หนังสือภาพ หุ่น หรือการใช้คนแสดงบทบาทลีลาเป็นไปตามเนื้อเรื่องของนิทานนั้นๆ แต่เดิมมานิทานถูกเล่าสู่กัน และกันด้วยปากสืบทอดมา เช่น นิทานชาดกเพื่อเป็นเครื่องบันเทิงใจในยามว่าง และเพื่อถ่ายทอดความเชื่อความศรัทธาเลื่อมใสในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นที่ยึดถือ^{๔๓}

วิไล มาศจรัส ได้กล่าวถึงความหมายของนิทานว่า นิทาน หมายถึง เรื่องที่เล่ากันมา เช่น นิทานอีสป นิทานชาดก ในทางคติชนวิทยา ถือว่า นิทานเป็นเรื่องเล่าสืบสานต่อกันมาถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งในหลายอย่างของมนุษย์เป็นสิ่งที่มีความหมาย มีคุณค่าซึ่งนิทานนั้นจะมีทั้งนิทานเล่าปากเปล่า จดจำกัน มาแบบมุขปาฐะ และนิทานที่มีการเขียนการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๔๒ ได้ระบุความหมายของนิทานไว่ว่านิทาน หมายถึง เรื่องที่เล่ากันมา เช่น นิทานชาดก นิทานอีสป^{๔๔}

ประคอง นิมมานเหมินท์ ได้ให้ความหมายของนิทานว่า หมายถึง เรื่องที่เล่ากันต่อๆ มาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่งโดยไม่ทราบว่าเป็นผู้แต่ง เช่น นิทานเรื่องสังข์ทองปลาบู่ทอง หรือโสนน้อยเรือนงาม มีการเล่าสู่กันฟังจากปู่ย่าตายายของเรา พ่อแม่ของเรารวมทั้งตัวเราเองไปจนถึงลูกหลานเหลนโหลนของเรา เป็นทอดๆ กันไปรุ่นแล้วรุ่นเล่า บางครั้งก็แพร่กระจายจากท้องถิ่นหนึ่งไปสู่อีกท้องถิ่นหนึ่ง เช่น นิทานเรื่องสังข์ทองอาจมีหลายสำนวนแล้วแต่ความทรงจำ ความเชื่อ อารมณ์ของผู้เล่า และวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นจากความหมายของนิทานดังกล่าว^{๔๕}

เกริก ยุ้นพันธ์ ให้ความหมายของนิทานว่าหมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นการผูกเรื่องขึ้น เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนานแฝงคำสอนจรรยาในการใช้ชีวิตประจำวันเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่อเนื่องของผู้เล่าให้คนรุ่นใหม่ฟัง^{๔๖}

สัณห์พัฒน์ อรุณธารี ให้ความหมายของนิทานว่า หมายถึง ^{๔๗} เรื่องที่มีผู้แต่งขึ้นใหม่ หรือเป็นการเล่าสืบต่อกันมา เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้ฟังเป็นสำคัญ และสอดแทรกคุณธรรมคู่ความรู้ประกอบ

^{๔๓} เกษลดา มานะจุติ และอภิญญา มนูญศิลป์, นิทาน และหุ่นสำหรับเด็กปฐมวัย, (คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่: เชียงใหม่, ๒๕๔๔), หน้า ๑.

^{๔๔} วิไล มาศจรัส, เทคนิคการเขียนการเล่านิทานสำหรับเด็ก, พิมพ์ครั้งที่๒, (กรุงเทพมหานคร: ชารอักษร, ๒๕๔๕), หน้า ๑๒.

^{๔๕} ประคอง นิมมานเหมินท์, นิทานพื้นบ้านศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการคณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๙.

^{๔๖} เกริก ยุ้นพันธ์, การเล่านิทาน.พิมพ์ครั้งที่๒, (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๕๗), หน้า ๘.

^{๔๗} สัณห์พัฒน์ อรุณธารี, นิทานสำหรับเด็กปฐมวัยเกิดโครงการตำราวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ(กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค, ๒๕๔๒).

สมศักดิ์ ปริบูรณ์ ประชุม สรุปรความหมายของนิทานไว้ ดังนี้ คือ (๑) เป็นเรื่องที่ผูกขึ้น (๒) เป็นเรื่องเล่าที่ใช้อาณาเป็นสื่อในการถ่ายทอดหรือเขียนทำนองการเล่า (๓) เป็นบทประพันธ์ที่มีลีลาการเล่าแบบเป็นกันเองทำนองการเล่าด้วยวาจา (๔) เป็นเรื่องเล่าที่มีจุดประสงค์หลักเพื่อความบันเทิงใจ และมีสิ่งสอนใจ^{๔๘}

สรุปได้ว่า ชุดนิทาน หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นเรื่องราวที่เล่าสืบทอดกันมาหรือเป็นเรื่องที่แต่งขึ้น ออกแบบขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อความสนุกสนาน ข้อคิดเตือนใจเกี่ยวกับด้านคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม ปรับตัวดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม นิทานประกอบด้วย นิทานภาคิณ นิทานเทพนิยาย นิทานปริมาตร นิทานชาดก นิทานชาวบ้าน

๒) ประเภทของนิทาน

ไพพรรณ อินทนิล ได้แบ่งประเภทของนิทานตามรูปแบบ (Form) คือ

(๑) นิทานปริมาตรหรือเทพนิยาย (Fairy Tale) มักจะกำหนดสถานที่ที่เลื่อนลอยไม่แน่ชัด เช่น ในกาลครั้งหนึ่ง มีเมืองๆหนึ่งตัวละครจะมีฤทธิ์ เช่น สังข์ทอง ปลาบู่ทอง สโนว์ไวท์

(๒) นิทานท้องถิ่น (legend) หรือเรียกว่า ตำนาน มักเป็นเรื่องขนาดสั้นเกี่ยวกับความเชื่อขนบธรรมเนียมประเพณี เชื่อว่าเกิดขึ้นจริง

(๓) นิทานเทพนิยาย (Myth) ตัวบุคคลในเรื่องจะเกี่ยวกับความเชื่อ เช่น เรื่องพระอินทร์ เมขลา รามสูร

(๔) นิทานเรื่องสัตว์ (Animal Tale) เป็นนิทานที่เป็นเรื่องราวของสัตว์แต่มีพฤติกรรม

(๕) นิทานตลกขำขัน (Jest) เป็นเรื่องสั้นๆเนื้อหาจุดสำคัญอยู่ที่เรื่องไม่น่าเป็นไปได้ อาจเป็นเรื่องทางการแก้แค้น แก้อาการแสดงปฏิภาณพาดไหวพริบเป็นการแสดงออกทางด้านอารมณ์ของมนุษย์ที่ต้องการหลุดพ้นจากกรอบของวัฒนธรรม ประเพณี และกิจวัตร นิทานเหลือเชื่อ^{๔๙}

วิไล มาศจรัส ได้แบ่งประเภทของนิทาน เป็น ๔ ประเภท ดังนี้

ก) นิทานภาคิณ (Fable) นิทานภาคิณจะเป็นนิทานสั้นๆ มีตัวละครเป็นสัตว์ ตัวละครในนิทาน สามารถจำแนกได้ คือ

(๑) ตัวละครที่มีอำนาจ เช่น สิงโต เสือ ช้าง จะได้รับการยกย่องให้เป็นเจ้าป่า

(๒) ตัวละครฝ่ายอธรรม แสดงถึงความเจ้าเล่ห์ ชีโกง เช่น สุนัขจิ้งจอก

(๓) ตัวละครที่มีสติปัญญาน้อย เช่น ลา

(๔) ตัวละครที่ซุกซน เช่น ลิง

(๕) ตัวละครที่มีการแสดงถึงอายุยืน เชื่องช้า เช่น เต่า

(๖) ตัวละครที่มีความปราดเปรียว เช่น กระต่าย ไก่ป่า

^{๔๘} สมศักดิ์ ปริบูรณ์. “นิทานความสำคัญ และประโยชน์, ”สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, ๒๕๔๒), หน้า ๔๗.

^{๔๙} ไพพรรณ อินทนิล, เทคนิคการเล่านิทาน, (กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก, ๒๕๕๔), หน้า ๒๑.

ข) นิทานเทพนิยาย (Fairy Tale) ละครเทพนิยายจะมีตัวละครเอกเป็นมนุษย์ มีศักดิ์สูง เช่น เป็นเจ้าหญิง เจ้าชาย ถ้าเป็นคนธรรมดา ก็มักจะมีลักษณะพิเศษ เช่น รูปงาม เป็นต้น นิทานเทพนิยายของต่างประเทศที่คนไทยรู้จักกันดีคือ เจ้าหญิงนิทรา สโนไวท์ และคนแคระทั้งเจ็ด เป็นต้น ปัจจุบันละครเทพนิยายดังกล่าวนำไปใช้สร้างเป็นภาพยนตร์การ์ตูนฉายเผยแพร่

ค) นิทานชาดก นิทานชาดกเป็นนิทานที่อยู่ในคัมภีร์เรียกว่า นิทานชาดก กับปัญญาชาดก เป็นนิทานที่มีไว้ยกเป็นคำสอนของผู้แสดงธรรม เช่น เวลาพระภิกษุแสดงพระธรรม เทศนา ก็จะมีการยกชาดกขึ้นมาขยายความให้เป็นข้อคิดเตือนใจ

ฅ) นิทานชาวบ้าน (Folk Tale) นิทานชาวบ้านเป็นนิทานพื้นบ้านที่เล่าสืบต่อกัน มาแต่โบราณ เนื้อหาในนิทานมักจะอ้างอิง สถานที่อยู่จริงในท้องถิ่น เช่น เรื่องไกรทองจะอ้าง เหตุการณ์ในจังหวัดพิจิตร เขานางนอน อ้างสถานที่จังหวัดเชียงราย ตาม่องล่าย อ้างเหตุการณ์ สถานที่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เกาะหนู เกาะแมวอ้างสถานที่ในจังหวัดสงขลา เป็นต้น^{๕๐}

ธวัช ปุณโณทก ได้อธิบายว่า นิทานพื้นบ้านแบ่งเป็น ๗ ประเภทคือ

(๑) นิทานมหัศจรรย์ คือ นิทานจักรๆ วงศ์ๆ หรือนิทานประโลมโลก เช่น เจ้าชายถูกแม่เลี้ยงริษยา ต้องออกจากเมือง เสด็จไปยังดินแดนมหัศจรรย์ ปราบบัณฑิต นกอินทรี และฝ่ายธรรมทั้งหลาย จนในที่สุดก็กลับมาครองเมืองอย่างสันติสุข

(๒) นิทานวีรบุรุษ เป็นนิทานที่มีโครงเรื่องแนวปฎิหาริย์แต่ได้อ้างอิงชื่อบุคคล ในประวัติศาสตร์ บุคคลที่เป็นวีรบุรุษประจำชาติหรือบุคคลสำคัญของเผ่าพันธุ์หรือภูมิภาคนั้น เช่น เรื่องท้าวแสนปม เรื่องพระร่วง เป็นต้น

(๓) นิทานประจำถิ่น เป็นนิทานที่อธิบายความเป็นมาของท้องถิ่น ถึงแม้ว่า แนวเรื่องจะเป็นแนวปฎิหาริย์ แต่ปรากฏชื่อในสถานที่ท้องถิ่นจริงมีโบราณสถานจริง หรือมีหลักฐาน เป็นสิ่งสำคัญของท้องถิ่นนั้นๆจริง เช่น เรื่องพระยาแกงพระยาพาน (ปฐมเจดีย์) เรื่องตาม่องล่าย (ชื่อภูเขาในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์) เป็นต้น

(๔) นิทานอธิบายเหตุ เป็นนิทานที่อธิบายของปรากฏการณ์ธรรมชาติอธิบาย รูปร่างของสัตว์ และอธิบายความเป็นมาของพิธีต่างๆ นิทานเหล่านี้มุ่งอธิบายความเป็นมาของสรรพ สิ่งต่างๆตามความเชื่อ และทัศนะของคนไทยซึ่งไม่สอดคล้องกับวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เช่น ทำไม เมล็ดข้าวจึงเล็ก ทำไมกระดองเต่าจึงแตก เป็นต้น

(๕) เทพนิยายหรือนิทานเทวปกรณ เป็นนิทานที่เล่าความเป็นมาของโลก และจักรวาลตามทัศนะ และความเชื่อของคนไทย และสรรพสิ่งต่างๆ ในโลก

(๖) นิทานสอนใจ บางครั้งเรียกว่า นิทานคติธรรมแนวเรื่องของนิทานจะยึด เรื่องคุณธรรม เช่น ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ของตัวเองชี้ให้เห็นว่าการประกอบคุณความดีจะได้รับ ผลดีทั้งในปัจจุบัน และอนาคต

^{๕๐} วิไล มาศจรัส, เทคนิคการเขียนการเล่านิทานสำหรับเด็ก, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ธารอักษร, ๒๕๔๕), หน้า ๑๐.

(๗) นิทานมุขตลก เป็นนิทานที่มุ่งให้ความขบขันแก่ผู้ฟังซึ่งจะนำมุขตลกมาจากเรื่องราวต่างๆ เช่น คนปัญญาโง่จากเรื่องศรีธนญชัย เรื่องคนขี้เกียจได้ดีเป็นต้น^{๕๑}

กล่าวได้ว่า การแบ่งประเภทของนิทานนั้น มีการแบ่งออกเป็นหลายประเภทแตกต่างกันออกไป สรุปได้ว่าประเภทของนิทานที่สำคัญ ได้แก่

(๑) นิทานภาษิต มีลักษณะเป็นนิทานสั้นๆมีตัวละครเป็นสัตว์

(๒) นิทานเทพนิยาย เป็นนิยายเกี่ยวกับการเชื่อ

(๓) นิทานปรัมปรา เป็นนิทานที่ตัวละครจะมีฤทธิ์เดชมาก กำหนดสถานที่เลื่อนลอย

(๔) นิทานชาดก เป็นนิทานที่อยู่ในคัมภีร์มีไว้ยกเป็นคำสอนของผู้แสดงธรรม

(๕) นิทานชาวบ้าน เป็นนิทานพื้นบ้านในแต่ละท้องถิ่นที่เล่ากันสืบทอดกันมาแต่โบราณ ปัจจุบันนี้มีผู้ผูกเรื่องหรือแต่งนิทานที่มีเรื่องราวสอดคล้องกับสภาพสังคมหรือใช้ประกอบในการเรียนการสอนเพื่อเป็นคติเตือนใจผู้อ่านซึ่งเป็นเยาวชน

๓) คุณค่าของชุดสื่อนิทาน

(๑) เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการฟังหรืออ่านนิทาน

(๒) เด็กได้พัฒนาการด้านภาษาจากการฟัง การอ่าน การพูดเล่าเรื่อง และสามารถเขียนสรุปข้อคิดจากนิทานได้

(๓) ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์จากการฟังนิทานทำให้รู้สึกอบอุ่นได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เล่า เช่น พ่อ แม่ ครู เพื่อน นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกให้เด็กเป็นผู้ฟังที่ดี และรู้จักแสดงออกอย่างเหมาะสม

(๔) ช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการจากเรื่องราวที่ฟังได้ เช่น เรื่องสัตว์ ธรรมชาติ

(๕) เนื้อหาสาระของนิทานบางเรื่องช่วยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม

(๖) ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็ก นิทานบางเรื่องจะมีเกร็ดความรู้ การปฏิบัติตนของตัวละครที่เป็นแบบอย่าง ในการกระทำกิจกรรมต่างๆ เป็นการเสริมสร้างประสบการณ์

(๗) การที่ครูผู้สอนเล่านิทานหรือให้เด็กนักเรียนอ่านนิทานอยู่เสมอ เป็นการฝึกให้เด็กมีสมาธิจดจ่อกับเรื่องที่ฟัง และเมื่ออ่านหรือฟังนิทานจบแล้ว ครูสามารถฝึกให้เด็กมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ข้อคิดสำคัญจากนิทานได้ และรู้จักปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ๆ อย่างสร้างสรรค์

๔) ขั้นตอนการเขียนชุดสื่อนิทาน

ผู้เขียนนิทานแต่ละคนย่อมมีขั้นตอนการเขียนตามรูปแบบของตนแตกต่างกันออกไปแต่มีขั้นตอนสำคัญที่คล้ายคลึงกัน มี ดังนี้

(๑) กำหนดจุดมุ่งหมายในการเขียน โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมายทั่วไป เช่น ต้องการเขียนนิทานที่เป็นเรื่องสั้นๆ หรือเป็นนิทานท้องถิ่น ต่อจากนั้นก็กำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะว่า

^{๕๑} รัช ปุณโณทก, ความเชื่อพื้นบ้านอันสัมพันธ์กับวิถีชีวิตในสังคมอีสานในวัฒนธรรมพื้นบ้าน: คติความเชื่อ, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓), หน้า ๕

นิทานที่จะเขียนนั้นมีลักษณะเฉพาะอย่างไร เช่น เพื่อปลูกฝังคุณธรรมเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ความมีระเบียบวินัย ความกตัญญู หรือเพื่อเป็นการเตือนสติไม่ให้เกิดความประมาท ให้ตระหนักถึงความสำคัญในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ให้เข้าใจ และมีความรักชาติหรือเพื่อให้เกิดความรักธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

(๒) วิเคราะห์คุณสมบัติของผู้อ่าน ซึ่งเป็นกลุ่มเครื่องหมายว่าอยู่ในวัยใด หรือถ้าเป็นนิทานที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนก็ต้องวิเคราะห์ว่า กลุ่มเป้าหมายอยู่ในระดับชั้นหรือช่วงชั้นใด เพื่อจะได้เขียนเนื้อหาสาระ และสำนวนได้ตรงกับความต้องการของกลุ่มผู้อ่าน

(๓) กำหนดเค้าโครงเรื่องซึ่งประกอบด้วย การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง การปิดเรื่องโดยมีขอบข่ายเนื้อหาสาระในแต่ละตอนที่ชัดเจน มีแก่นของเรื่อง เช่น เรื่องของการซื่อสัตย์ ก็จะมีเนื้อเรื่องที่เป็นแก่นของเรื่องแสดงถึงชีวิตของคน ที่ปฏิบัติตนโดยยึดมั่นในความซื่อสัตย์ถึงแม้ว่าจะมีสิ่งยั่วยวนใจให้เกิดความโลภ ไม่ซื่อสัตย์ แต่บุคคลนั้นก็ยังคงมีความมั่นคง เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีการกำหนดตัวละคร ฉาก สีสภาพใช้สำนวนภาษา เช่น เขียนแบบเรียบๆ เขียนกระชับรัดกุม หรือเขียนแบบปลูกเร้าจิตใจ เป็นต้น

(๔) กำหนดการประเมินผลว่า เมื่อเด็กๆ ได้อ่านหรือฟังนิทานแล้ว มีความรู้ความเข้าใจมีพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้อย่างไร เช่น เมื่ออ่านหรือฟังนิทานเรื่องนี้แล้วเด็กๆ เห็นความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตแล้วนำไปประยุกต์ปฏิบัติตามตัวละครในเรื่อง

(๕) กำหนดแหล่งข้อมูลที่สนับสนุนการยกร่างต้นฉบับนิทานในเรื่องนั้นๆ เช่น ในกรณีนำสถานที่ในแต่ละท้องถิ่นมาผูกเรื่องเป็นนิทาน เช่น เขาตม่องลาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อนุสาวรีย์พันท้ายนรสิงห์ เป็นต้น

(๖) ยกร่างต้นฉบับ เป็นการเขียนเนื้อหาสาระนิทานตามที่กำหนดเค้าโครงเอาไว้แล้ว การยกร่างครั้งแรกเมื่อจัดทำแล้วผู้เขียนควรได้อ่านทบทวน ตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหาสาระความสัมพันธ์ของตัวละครกับสถานที่ ฉาก เวลา สำนวนเหมาะสม ซึ่งอาจจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขต่อไป ผู้เขียนนิทานควรให้ความสำคัญต่อการปิดเรื่องนิทานซึ่งอยู่ในตอนสุดท้ายของนิทานกล่าวคือ ควรให้ผู้อ่านได้ข้อคิดสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

(๗) ทดสอบต้นฉบับ โดยการนำนิทานที่ให้แก่เด็กเป็นตัวแทนกลุ่มเป้าหมายการอ่าน หรือนำไปเล่าให้เด็กซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เด็กแสดงความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะในนิทานเรื่องนั้น

(๘) การปรับปรุงต้นฉบับ เมื่อได้ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากตัวแทนกลุ่มเป้าหมายแล้วก็นำต้นฉบับไปปรับปรุง แก้ไขหรือพัฒนาให้สมบูรณ์ และถ้าต้องการความมั่นใจในคุณภาพของหนังสือนิทานเล่มนั้นก็อาจจะนำไปทดสอบกับผู้อ่านหรือผู้นำไปเล่าให้เด็กซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายอีกครั้งเพื่อจะได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์นำมาปรับปรุงนิทานให้มีคุณภาพที่ดีต่อไป

ในกรณีที่หนังสือนิทานควรมีภาพประกอบตามความเหมาะสมเพื่อเร้าความสนใจของผู้อ่านหรือทำให้เกิดจินตนาการตามเรื่องราวของนิทาน หรือมีความเพลิดเพลิน

ค. ด้านชุดสื่อเกม

การนำเกมไปใช้ในการเรียนการสอนนั้นสามารถนำไปใช้ในขั้นตอนของการนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความสนุกสนาน และกระตือรือร้นที่จะเรียนในเรื่องนั้นๆ หรืออาจจะนำไปใช้

ระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้ หรือแทรกไปในการเรียนการสอนบางขั้นตอนทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกรอบแบบ การเรียนการสอนของผู้สอน ซึ่งการนำเกมไปใช้ในการเรียนการสอนนั้น จะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียน ทั้งร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่ผู้สอนควรคำนึงก็คือการใช้เกมต่างๆ นั้นต้องมีส่วนทำให้ผู้เรียนได้ผลตามจุดประสงค์ของเรื่องที่เรียน

๑) ความหมายชุดสื่อเกม

พระพงศ์ บุญศิริ ได้กล่าวว่า เกม หมายถึง การเล่นเบ็ดเตล็ดตามแต่โอกาส และ เวลาที่จะอำนวยให้หลังจากว่างจากงานประจำ หรือเป็นกิจกรรมสำหรับเด็กได้เล่นร่วมกันในยามว่าง เช่น การละเล่นแบบพื้นบ้าน การละเล่น การวาดภาพ^{๕๒}

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้กล่าวไว้ว่า เกม หมายถึง การเล่นหรือ การละเล่น เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน^{๕๓}

Patiwat Kamonrat ได้กล่าวไว้ว่า เกม หมายถึง กิจกรรมทางพลศึกษาแขนง หนึ่ง ที่ว่าด้วยการเล่นที่ไม่มีกฎกติกาซับซ้อนมากนัก และเป็นการเล่นที่ส่งเสริมให้มีการพัฒนา ทักษะการเคลื่อนไหวขั้นมูลฐาน เพื่อพัฒนาไปสู่ทักษะกีฬาประเภทอื่นๆ^{๕๔}

Tripod ได้กล่าวไว้ว่าเกม หมายถึง การเล่นที่มีระเบียบ มีระบบ มีกฎเกณฑ์ ทุกสิ่งมีเงื่อนไข หรือข้อตกลงร่วมกันที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนมากนัก การละเล่น เช่น การต่อภาพ การ เรียงลำดับ การถาม-ตอบ การเล่นเกมการจัดหมวดหมู่ ทำให้เกิดความสุขสนุกสนาน ร่าเริง และเป็นการออก กำลังกายเพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้เกิดคุณธรรม^{๕๕}

มาลี สุรพงศ์, ได้ให้กล่าวไว้ว่าเกม หมายถึง กิจกรรมที่จัดเพื่อให้ได้ออกกำลังกาย และเกิดการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และการแข่งขันที่เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ ระหว่างผู้เล่นทั้งสองฝ่าย^{๕๖}

สรุปความหมายของเกม หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการละเล่นสร้างความ สนใจ และความสนุกสนาน มีกฎเกณฑ์ กติกา ออกแบบขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ เข้าใจกระบวนการทำงาน ทำงานทีม การตัดสินใจ รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ได้ออกกำลังกาย

^{๕๒}พระพงศ์ บุญศิริ, เกม (GAMES);The Activity for Human Performance, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๖), หน้า ๓.

^{๕๓}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม, **หลักเกณฑ์การทับศัพท์**, (กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๓๕), หน้า ๑๐๘.

^{๕๔}Patiwat Kamonrat.ความหมายเกมการศึกษา, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://prezi.com/fxwgu0in5wo2/presentation/>, [๒๒มี.ค.๖๑].

^{๕๕}Tripod, ความหมายเกม, โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเกมโดยใช้ระบบ อินเทอร์เน็ตในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลใช้งบประมาณผลประโยชน์หมวดเงินอุดหนุนงานวิจัยวิทยาเขตชุมพร เขตอุดมศักดิ์[ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://wichianthonthong.tripod.com/index.htm>, [๒๒มี.ย.๖๑].

^{๕๖}มาลี สุรพงศ์, เกม(GAMES);The Activity for Human Performance, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๙), หน้า ๕.

สามารถจดจำบทเรียน และพัฒนาทักษะต่างๆ ภายใต้กฎกติกาที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน เกมประกอบด้วย เกมการต่อภาพ เกมการเรียงลำดับเหตุการณ์ เกมการจัดหมวดหมู่ เกมการตัดสินใจ

๒) ประเภทชุดสื่อเกม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ได้แบ่งประเภทของเกมการศึกษา ออกเป็น ๙ ประเภท ได้แก่

(๑) เกมการจับคู่ เป็นเกมการศึกษาที่ฝึกให้เด็กสังเกตสิ่งที่เหมือนกันหรือต่างกันซึ่งอาจเป็นการเปรียบเทียบภาพต่างๆ แล้วจัดเป็นคู่ๆ ตามจุดหมายของเกมแต่ละชุด เช่น เกมจับคู่ภาพที่เหมือนกัน เกมจับคู่ภาพที่เป็นประเภทเดียวกัน เกมการจับคู่ภาพที่มีเสียงสระเหมือนกัน เกมจับคู่แบบอนุกรม เป็นต้น

(๒) เกมการต่อภาพให้สมบูรณ์ เป็นเกมการศึกษาที่ฝึกให้เด็กสังเกตรายละเอียดของภาพที่เหมือนหรือต่างกัน สังเกตเรื่อง สี รูปร่าง ขนาด ลวดลาย เป็นต้น

(๓) เกมการวางภาพต่อปลาย (โดมิโน)

(๔) เกมการเรียงลำดับ เป็นเกมการศึกษาที่ฝึกความสามารถในการจำแนก เช่น เกมเรียงลำดับตามขนาด เกมเรียงลำดับเหตุการณ์ต่อเนื่อง เป็นต้น

(๕) เกมการจัดหมวดหมู่ การจัดหมวดหมู่อาจแยกได้เป็นพวกใหญ่ๆ

(๖) เกมการสังเกตรายละเอียดภาพ (ลอตโต)

(๗) เกมจับคู่แบบตารางความสัมพันธ์

(๘) เกมพื้นฐานการบวก เป็นเกมที่ผู้เล่นได้ฝึกทักษะทางตัวเลข ฝึกการบวกเลข การรู้ค่าจำนวนการบวก ความแตกต่างของภาพ และจำนวนต่างๆในภาพ

(๙) เกมการหาความสัมพันธ์ตามลำดับที่กำหนด

จากประเภทของเกมดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เกมมีหลายประเภท ซึ่งแต่ละประเภทจะมีจุดมุ่งหมายตรงกัน คือ เพื่อพัฒนาสติปัญญา ทำให้เกิดความสนุกสนานร่าเริง เพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กโดยใช้เกมการศึกษานั้น ต้องคำนึงความเหมาะสมของเนื้อหา และจุดประสงค์ การเรียนการสอนวัยของผู้เรียนด้วย

๓) วัตถุประสงค์ของการใช้เกมประกอบการสอน

(๑) เพื่อเป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักปฏิบัติตามกฎกติกา

(๒) เพื่อฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด และตัดสินใจ

(๓) ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ คิดรวบยอด

(๔) ฝึกความจำของผู้เรียน และการนำไปประยุกต์ใช้

(๕) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกล้าหาญ กล้าคิด พูด และแสดงออก

(๖) ฝึกให้ผู้เรียนมีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ

๔) หลักการชุดสื่อเกม

(๑) ควรเลือกเกมที่เหมาะกับสภาพชั้นเรียน จำนวนผู้เรียน อายุ ระดับชั้นของนักเรียน เวลา เนื้อหาสาระที่เรียน และจุดประสงค์การเรียนรู้

(๒) คำนึงถึงความสนใจ ความพอใจ ความสามารถของผู้เรียนภายในชั้นเรียน

- (๓) คำนึงถึงความมุ่งหมายของการเล่นเกมในแต่ละชนิด
- (๔) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนในการเลือกเกมในการเล่น
- (๕) ผู้สอนควรมีการปรับปรุง และดัดแปลงเกมต่างๆ ที่นำมาให้เหมาะสมกับความต้องการ และสภาพแวดล้อมในการเล่น
- (๖) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้เล่นอย่างเสมอภาคกัน และพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เป็นทั้งผู้นำ และผู้ตามในขณะที่เล่นเกม
- (๗) ในกรณีที่ชั้นเรียนจำนวนมาก ควรเป็นเกมที่แข่งขันเป็นทีม หรือให้เล่นเกมประเภทกระดาน และดินสอ/ปากกา การเล่นเป็นทีมควรมีการคละความสามารถของผู้เล่นในแต่ละกลุ่มให้มีความสามารถใกล้เคียงกัน
- (๘) ควรคำนึงถึงความปลอดภัย ความคุ้มค่าในการลงทุนในวัสดุหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่น และความเหมาะสมกับบทเรียน
- (๙) ควรคำนึงถึงหลักจิตวิทยา และพัฒนาการของผู้เรียนที่จะเล่นเกม
- (๑๐) อุปกรณ์การเล่นหาง่าย ทำง่าย หรือมีราคาไม่แพง
- ๕) ขั้นตอนการใช้เกม
  - (๑) บอกชื่อเกม และจุดประสงค์ของการเล่นให้ผู้เรียนทราบ
  - (๒) จัดสภาพของผู้เรียนหรือชั้นเรียนให้อยู่ในลักษณะที่ต้องการ
  - (๓) อธิบายวิธีการเล่น กฎ กติกา การเล่น และเวลาในการเล่น
  - (๔) ผู้สอนสาธิตให้ดูเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ และตอบคำถามในกรณีที่ผู้เรียนไม่เข้าใจ
  - (๕) เริ่มเล่นเกมโดยคำนึงถึงการให้ทุกคนมีส่วนร่วมเน้นความยุติธรรม
  - (๖) เมื่อจบเกมแล้ว ประกาศผลผู้ชนะให้รางวัล มีการสรุปประเด็น แง่คิดทันที

จากข้อดีของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมการศึกษาที่กล่าวมาจะเห็นว่าเกมการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ และยังเป็นประโยชน์ในการใช้เป็นเครื่องมือในการนำนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้มีความรู้จักแก้ปัญหา และเกมยังเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะการคิดด้านต่างๆ ของผู้เรียนได้

ข. นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน

ในทางศึกษาศาสตร์ มีคำที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ คือ รูปแบบการสอน Model of Teaching หรือ Teaching Model และรูปแบบการเรียนการสอนหรือรูปแบบการเรียนการสอน Instructional Model หรือ Teaching-Learning Model คำว่า รูปแบบวิธีการสอน ดังนี้

๑. ความหมายรูปแบบวิธีการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนมีความหมายในลักษณะเดียวกับระบบการเรียนการสอน ซึ่งนักการศึกษาโดยทั่วไปนิยมใช้คำว่า “ระบบ” ในความหมายที่เป็นระบบใหญ่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญๆ ของการศึกษาหรือการเรียนการสอนในภาพรวม และนิยมใช้คำว่า “รูปแบบ” กับระบบที่ย่อยกว่า โดยเฉพาะกับ “วิธีการสอน” ในด้านความหมายของรูปแบบการสอน มีผู้ให้ความหมายไว้หลายแง่มุม ดังนี้

Saylor and others กล่าวว่า รูปแบบวิธีการสอน (teaching model) หมายถึง แบบ (pattern) ของการสอนที่มีการจัดกระทำพฤติกรรมขึ้นจำนวนหนึ่งที่มีความแตกต่างกัน เพื่อจุดหมายหรือจุดเน้นที่เฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง^{๕๗}

Keeves J. กล่าวว่า รูปแบบโดยทั่วไปจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

๑) รูปแบบจะต้องนำไปสู่การทำนาย (prediction) ผลที่ตามมาซึ่งสามารถพิสูจน์ทดสอบได้กล่าว คือ สามารถนำไปสร้างเครื่องมือเพื่อไปพิสูจน์ทดสอบได้

๒) โครงสร้างของรูปแบบจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (causal relationship) ซึ่งสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์เรื่องนั้นได้

๓) รูปแบบจะต้องสามารถช่วยสร้างจินตนาการ (imagination) ความคิดรวบยอด (concept) และความสัมพันธ์ (interrelations) รวมทั้งช่วยขยายขอบเขตของการสืบเสาะความรู้

๔) รูปแบบควรจะประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (structural relationships) มากกว่า ความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง (associative relationships)^{๕๘}

Joyce and Well กล่าวว่า รูปแบบวิธีการสอน คือ แผน (plan) หรือแบบ (pattern) ที่เราสามารถใช้เพื่อการสอนโดยตรงในห้องเรียนหรือการสอนเป็นกลุ่มย่อยหรือเพื่อจัดสื่อการเรียนการสอนซึ่งรวมถึงหนังสือ ภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และหลักสูตรรายวิชา ซึ่งแต่ละรูปแบบจะให้แนวทางในการออกแบบการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ต่างๆ กันรูปแบบการสอนคือ การบรรยายสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรูปแบบการสอนก็คือ รูปแบบของการเรียนที่ช่วยผู้เรียนให้ได้รับสารสนเทศ ความคิด ทักษะ คุณค่า แนวทางของการคิด^{๕๙}

ทิตนา แคมมณี กล่าวว่า รูปแบบวิธีการสอน หมายถึง สภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างมีระบบระเบียบ มีแบบแผนตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่างๆ โดยอาศัยวิธีสอน และเทคนิคการสอนต่างๆ เข้ามาช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ^{๖๐}

จากการศึกษาพบว่า รูปแบบวิธีการสอน หมายถึง การสอนมุ่งเน้นเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย มีหลักการ เนื้อหา ทักษะที่ต้องการสอน ยุทธศาสตร์การสอน วิธีการสอน กระบวนการสอน ขั้นตอน และวิธีการสอน การวัด และประเมินผล รูปแบบวิธีสอนประกอบด้วย การสอนแบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) การสอนแบบ 4 MAT การสอนแบบกิจกรรม

^{๕๗} Saylor and others, J.G., W.AlexanderandA.J.Lewis.(1981). *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning* .(New York: Holt, RinehartandWinston). P.271

^{๕๘} Keeves, J. **Models and model building**. InKeeves, J.P.(ed.).Educational research, methodology and measurement: AnInternationalH and book.2nded., Oxford: Peraman.Press.P.386

^{๕๙} **Joyce and Well**.(1992). "Parental Choicein Public Elementary School: Who Chooses and Why (SchoolChoice), " *DissertationAbstractInternational*.49(3): 2310-A.

^{๖๐} ทิตนา แคมมณี, **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**, พิมพ์ครั้งที่๖, (กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๕๐), หน้า ๓.

๒. ประเภทรูปแบบวิธีการสอน

ปัจจุบันนี้นักการศึกษาได้คิดค้นวิธีสอน และเทคนิคการสอน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน ซึ่งวิธีสอนใหม่ๆ ที่นักการศึกษาได้คิดค้น และทดลองใช้แล้วประสบความสำเร็จตามเป้าหมายมีหลายวิธี ขอนำเสนอบางวิธี ได้แก่ รูปแบบวิธีสอนแบบโมเดลชิปปา (CIPPA) รูปแบบวิธีสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) และรูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรม ดังนี้

ก) แบบชิปปา

แบบชิปปา เป็นแนวคิดในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดทางการศึกษาทางตะวันตก โดยเปลี่ยนบทบาทของครูจากผู้สอน เป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยผู้สอนจะต้องรู้จักออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รู้จักสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ รู้จักแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ระหว่างกัน ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการคู่ไปกับการปฏิบัติ และสามารถนำประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ มีนักวิชาการศึกษาให้ความสำคัญ ดังนี้

๑) ความหมาย

ทิตินา แชมมณี ได้ให้ความหมายวิธีการสอนแบบชิปปา (CIPPA MODEL) ว่า รูปแบบการสอนโมเดลชิปปา เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง (Construction of knowledge) ซึ่งนอกจากผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง และพึ่งตนเองแล้วยังต้องพึงการมีปฏิสัมพันธ์ (interaction) กับเพื่อนๆ บุคคลอื่นๆ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวรวมทั้งต้องอาศัยทักษะกระบวนการ (process skills) ต่างๆ จำนวนมากเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้โดยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการรับรู้ และเรียนรู้อย่างตื่นตัว ผู้เรียนได้มีการเคลื่อนไหวทางกาย อย่างเหมาะสม และจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี เข้าใจลึกซึ้ง และอยู่คงทนมากขึ้นหากผู้เรียนมีโอกาสนำความรู้มาประยุกต์ใช้ ในสถานการณ์ที่หลากหลายให้คำจำกัดความของการจัดการเรียนการสอนแบบชิปปา ซึ่งมีความหมายตามตัวอักษร คือ

C หมายถึง Construct คือการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยกระบวนการแสวงหาข้อมูล ทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ ตีความ แปลความ สร้างความหมาย สังเคราะห์ข้อมูล

I หมายถึง Interaction คือ การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิด และประสบการณ์แก่กัน และกัน

P หมายถึง Participation คือ การให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วมในการเรียนรู้

P หมายถึง Process หรือ Product คือการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการควบคู่ไปกับผลงาน ข้อความที่สรุปได้

A หมายถึง Application คือ การให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน^{๖๑}

^{๖๑} ทิตินา แชมมณี, ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า ๑๔.

ทัศนวรรณ รามณรงค์ ได้กล่าวถึงความหมายการเรียนรู้รูปแบบวิธีสอนแบบซิปปา ว่าเป็นหลักการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศูนย์กลางในการเรียนรู้ เป็นหลักที่นำมาใช้จัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เสนอแนวคิดโดย รองศาสตราจารย์ ดร. ทิศนา แคมมณี อาจารย์ประจำภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีจุดเน้นที่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งทางร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์หลักการจัดของโมเดลซิปปา มีองค์ประกอบที่สำคัญ ๕ ประการ ได้แก่

C มาจากคำว่า Construct หมายถึง การสร้างความรู้ ตามแนวคิด การสรรค์สร้างความรู้ได้แก่ กิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งทำให้ผู้เรียนเข้าใจ และเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเองกิจกรรมนี้ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา

I มาจากคำว่า Interaction หมายถึง การปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อมรอบตัว ได้แก่ กิจกรรมที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล เช่น ครู เพื่อน ผู้รู้ หรือมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เช่น แหล่งความรู้ และสื่อประเภทต่างๆ กิจกรรมนี้ ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม

P มาจากคำว่า Physical Participation หมายถึง การมีส่วนร่วมทางกาย ได้แก่ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกายในลักษณะต่างๆ

P มาจากคำว่า Process Learning หมายถึง การเรียนรู้กระบวนการต่างๆ ที่เป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ได้แก่ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนทำเป็นขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ทั้งเนื้อหา และกระบวนการ กระบวนการที่นำมาจัดกิจกรรม เช่น กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแสวงหาความรู้ เป็นต้น กิจกรรมนี้ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา

A มาจากคำว่า Application หมายถึง การนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมที่ให้โอกาสผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน กิจกรรมนี้ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้หลายอย่างแล้วแต่ลักษณะของกิจกรรม^{๖๒}

ปิยวรรณ ลอดทอง ได้กล่าวถึงการสอนโดยรูปแบบโมเดลซิปปา (CIPPA MODEL) ไว้ ดังนี้ ทิศนา แคมมณี กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบซิปปา เป็นรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รูปแบบหนึ่งที่ได้รับคามสนใจ และมีนักการศึกษาให้คำจำกัดความของการจัดการเรียนการสอนแบบซิปปา ซึ่งมีความหมายตามตัวอักษร คือ

C หมายถึง Construct คือ การให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยกระบวนการแสวงหาข้อมูล ทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ ตีความ แปลความ สร้างความหมาย สังเคราะห์ข้อมูล และสรุปข้อความ

---

^{๖๒} ทัศนวรรณ รามณรงค์, โมเดลซิปปา(CIPPA Model), [ออนไลน์], แหล่งที่: <https://www.gotoknow.org/posts.>, [๒๒ มิ.ย.๖๑]

I หมายถึง Interaction คือ การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันเรียนรู้จากกัน แลกเปลี่ยนข้อมูลความคิด และประสบการณ์แก่กัน และกัน

P หมายถึง Participation คือ การให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วมในการเรียนรู้

P หมายถึง Process หรือ Product คือ การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการ ควบคู่ไปกับผลงาน ข้อความที่สรุปได้

A หมายถึง Application คือ การให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ในชีวิตประจำวัน^{๖๓}

สรุปได้ว่ารูปแบบวิธีสอนแบบชิปปาโมเดล CIPPA Model หมายถึง การสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อการเรียนรู้ทั้งด้านกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีความจริงแล้วมีเกิดขึ้นควบคู่ไปกับทุกด้าน รูปแบบวิธีสอนแบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ การวิเคราะห์พัฒนาความคิดรวบยอด การปฏิบัติพัฒนา ความคิดออกมาเป็นการกระทำ การเชื่อมโยงการทดลองปฏิบัติ การประยุกต์ใช้ในประสบการณ์

๒) กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบชิปปา ชิปปา (CIPPA) เป็นหลักการซึ่ง สามารถนำไปใช้เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ให้แก่ผู้เรียนการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามหลัก “CIPPA” สามารถใช้วิธีการ และกระบวนการที่หลากหลาย ซึ่งอาจจัดเป็นแบบแผนได้ หลายรูปแบบ ดังนี้

ทิศนา แคมมณี ได้เสนอกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบของชิปปา ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการ ๗ ขั้นตอน^{๖๔} ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การทบทวนความรู้เดิม ขั้นนี้เป็นการดึงความรู้เดิมของผู้เรียนในเรื่องที่จะ เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมของตน ซึ่งผู้สอนอาจใช้ วิธีการต่างๆ ได้อย่างหลากหลาย เช่น ผู้สอนอาจใช้การสนทนาซักถามให้ผู้เรียนเล่าประสบการณ์เดิม หรือให้ผู้เรียนแสดงโครงความรู้เดิม (Graphic Organizer) ของตน

ขั้นที่ ๒ การแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นนี้เป็นการแสวงหาข้อมูลความรู้ใหม่ของผู้เรียนจากแหล่งข้อมูล หรือแหล่งความรู้ต่างๆ ซึ่งผู้สอนอาจจัดเตรียมมาให้ผู้เรียนหรือให้คำแนะนำ เกี่ยวกับแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนไปแสวงหาก็ค้นในขั้นนี้ผู้สอนควรแนะนำแหล่งความรู้ต่างๆ

ขั้นที่ ๓ การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูลความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนศึกษา และทำความเข้าใจกับข้อมูลความรู้ที่หามาได้ ผู้เรียนสร้างความหมายของ ข้อมูลประสบการณ์ใหม่ๆ โดยใช้กระบวนการต่างๆ ด้วยตนเอง เช่น ใช้กระบวนการคิด กระบวนการ กลุ่มในการอภิปราย และสรุปความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลนั้นๆ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการเชื่อมโยงกับ ความรู้เดิม ในขั้นนี้ ผู้สอนควรใช้กระบวนการต่างๆ ในการจัดกิจกรรม เช่น กระบวนการคิด

^{๖๓} ปิยวรรณ ลอดทอง.การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา(CIPPAMODEL) [ออนไลน์], แหล่งที่: https://data.boppobec.info/emis/news/news_view_school.php, [๒๓ มิ.ย.๖๑].

^{๖๔} ทิศนา แคมมณี, รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย.(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๒๘๓.

กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสร้างลักษณะนิสัย กระบวนการทักษะทางสังคม ฯลฯ

ขั้นที่ ๔ การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนอาศัยกลุ่มเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตน รวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจของตน แก่ผู้อื่น และได้รับประโยชน์จากความรู้ความเข้าใจ

ขั้นที่ ๕ การสรุป และจัดระเบียบความรู้ ขั้นนี้เป็นขั้นของการสรุปความรู้ที่ได้รับทั้งหมด ทั้งความรู้เดิม และความรู้ใหม่ และจัดสิ่งที่เรียนให้เป็นระบบระเบียบ เพื่อให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ง่าย ผู้สอนควรให้ผู้เรียนสรุปประเด็นสำคัญประกอบด้วยมโนทัศน์หลัก และมโนทัศน์ย่อย ของความรู้ทั้งหมด แล้วนำมาเรียบเรียงให้ได้สาระสำคัญครบถ้วน ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนจัดเป็น โครงสร้างความรู้ จะช่วยให้จดจำข้อมูลได้ง่าย

ขั้นที่ ๖ การปฏิบัติ และ/หรือการแสดงผลงาน ขั้นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาส แสดงผลงานการสร้างความรู้ของตนให้ผู้อื่นรับรู้ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้ต่อยอดหรือตรวจสอบความ เข้าใจของตน และช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ แต่หากต้องมีการปฏิบัติตามข้อมูลที่ได้ ขั้นนี้จะเป็นขั้นปฏิบัติ และมีการแสดงผลงานที่ได้ปฏิบัติด้วย ในขั้นนี้ผู้เรียนสามารถแสดงผลงานด้วย วิธีการต่างๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ เรียงความ วาดภาพ ฯลฯ และอาจจัดให้มีการประเมินผลงานโดยมีเกณฑ์ที่เหมาะสม

ขั้นที่ ๗ การประยุกต์ใช้ความรู้ ขั้นนี้เป็นขั้นของการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการ นำความรู้ความเข้าใจของตนไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ที่หลากหลาย เพิ่มความชำนาญ ความเข้าใจ ความสามารถในการแก้ปัญหา และความจำในเรื่องนั้นๆ เป็นการให้โอกาสผู้เรียนใช้ความรู้ให้เป็น ประโยชน์ เป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ หลังจากประยุกต์ใช้ความรู้ อาจมีการนำเสนอผลงาน จากการประยุกต์อีกครั้งก็ได้หรืออาจไม่มีการนำเสนอผลงานในขั้นที่ ๖ แต่นำมารวมแสดงในตอนท้าย หลังขั้นการประยุกต์ใช้ก็ได้เช่นกัน

๓) ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ

(๑) เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางด้านกาย (Physical Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อช่วยให้ประสาทการ รับรู้ของผู้เรียนตื่นตัวพร้อมที่จะรับข้อมูล และการเรียนรู้ต่างๆ

(๒) เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา (Intellectual Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเคลื่อนไหวทางสติปัญญา

(๓) เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม (Social Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว

(๔) เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางอารมณ์ (Emotional Participation) คือ กิจกรรมที่ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้นั้นเกิด ความหมายต่อตนเอง กิจกรรมที่ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียนนั้นมักจะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ชีวิต ประสบการณ์ และความเป็นจริงของผู้เรียนจะต้องเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนโดยตรงหรือ ใกล้ตัวผู้เรียน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนตาม CIPPA Model สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งทางด้านกาย สติปัญญา และสังคม ส่วนการมีส่วนร่วมทางด้านอารมณ์นั้น ความจริงแล้วมีเกิดขึ้นควบคู่ไปกับทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านกาย สติปัญญา และสังคม ซึ่งหากครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ตามหลักดังกล่าวแล้ว การจัดการเรียนการสอนของครูก็จะมีลักษณะที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง วิธีการที่จะจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ CIPPA Model สามารถทำได้โดยครูอาจเริ่มต้นจากแผนการสอนที่มีอยู่แล้ว และนำแผนดังกล่าวมาพิจารณาตาม CIPPA Model หากกิจกรรมตามแผนการสอนขาดลักษณะใดไป ก็พยายามคิดหากิจกรรมที่จะช่วยเพิ่มลักษณะดังกล่าวลงไป หากแผนเดิมมีอยู่บ้างแล้ว ก็ควรพยายามเพิ่มให้มากขึ้น เพื่อกิจกรรมจะได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อทำเช่นนี้ได้จนเริ่มชำนาญแล้ว ต่อไปครูก็จะสามารถวางแผนตาม CIPPA Model ได้ไม่ยากนัก

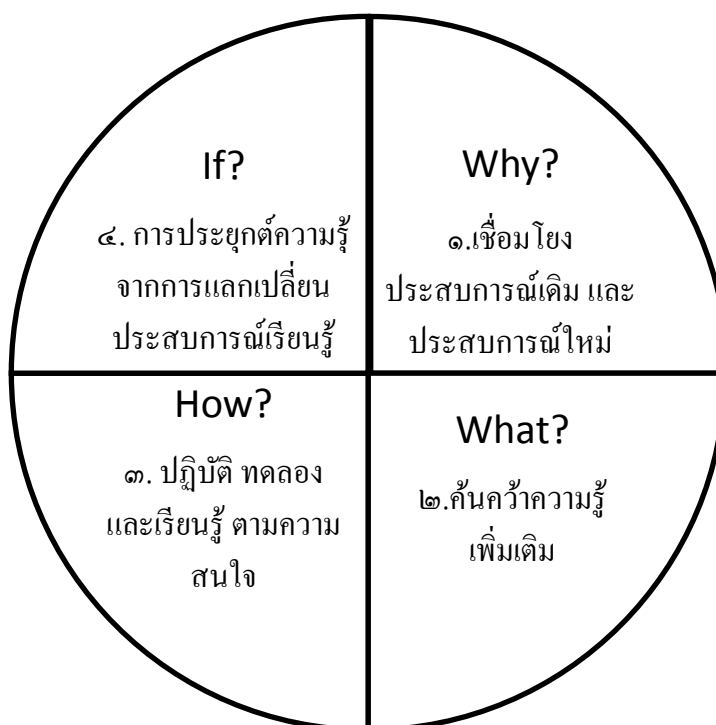
ข) แบบวิธีเทคนิคการสอนแบบ 4 MAT

การเรียนการสอนด้วย 4 MAT เป็นการเรียนรู้เชิงวัตถุดิบเว็บเป็นวิธีการอันจะตอบสนองต่อการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการเรียนรู้เชิงวัตถุดิบเว็บขึ้นมาเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน มีผู้ให้ความสำคัญ ดังนี้

๑) ความหมาย

McCarthy, B. and Morris ได้กล่าวถึงแนวความคิดของการเรียนรู้ระบบ 4 MAT เป็นการจัดกิจกรรมหมุนเวียนเป็นลำดับขั้นตอน ตามระบบการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้แตกต่างกัน ได้เรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างมีความสุข โดยนำแนวคิดการเรียนรู้ของนักเรียน ๔ แบบของคอล์กับเทคนิคการพัฒนาสมองซีกซ้าย และซีกขวาอย่างสมดุล^{๖๕} ดังนี้

^{๖๕} McCarthy, B. and Morris, S.(1990).4MAT in ActionI and II.Barrington U.S.A.: ExcellInc.

ภาพที่ ๒.๓ การเรียนรู้ด้วยระบบ 4 MAT

๒) ขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด 4 MAT มี ดังนี้

ช่วงที่ ๑ Why คือ สร้างประสบการณ์เฉพาะของผู้เรียน ขั้นที่ ๑ (กระตุ้นสมองซีกขวา) สร้างประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรมแก่ผู้เรียน การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมองซีกขวา

ขั้นที่ ๒ (กระตุ้นสมองซีกซ้าย) วิเคราะห์ไตร่ตรองประสบการณ์ การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมองซีกซ้าย ช่วงที่ ๒ แบบ What คือ พัฒนาความคิดรวบยอดของผู้เรียน

ขั้นที่ ๓ (กระตุ้นสมองซีกขวา) สะท้อนประสบการณ์เป็นแนวคิด การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมองซีกขวา

ขั้นที่ ๔ (กระตุ้นสมองซีกซ้าย) พัฒนาทฤษฎี และแนวคิด การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมองซีกซ้าย ช่วงที่ ๓ แบบ How คือ การปฏิบัติ และการพัฒนาแนวคิดออกมาเป็นการกระทำ

ขั้นที่ ๕ (กระตุ้นสมองซีกซ้าย) ดำเนินตามแนวคิด และลงมือปฏิบัติหรือทดลอง การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรมพัฒนาสมองซีกซ้าย

ขั้นที่ ๖ (กระตุ้นสมองซีกขวา) ต่อเติมเสริมแต่ง และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมองซีกขวา ช่วงที่ ๔ แบบ If คือ เชื่อมโยงการเรียนรู้จากการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง จนเกิดเป็นความรู้ที่ลุ่มลึก

ขั้นที่ ๗ (กระตุ้นสมองซีกซ้าย) วิเคราะห์แนวทางที่จะนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และเป็นแนวทางสำหรับการเรียนรู้เพิ่มเติมในการเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมองซีกซ้าย

ขั้นที่ ๘ (กระตุ้นสมองซีกขวา) ลงมือปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมองซีกขวา

พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์ ได้จำแนกความถนัดของสมองซีกซ้าย และขวาไว้ตามตาราง^{๖๖} ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๕ จำแนกความถนัดของสมองซีกซ้าย และขวา

	สมองซีกซ้าย	สมองซีกขวา
กระบวนการทางสมอง	เหตุผล การกระเษะแนวนอน ให้คำตอนที่ถูกที่สุดคำตอบเดียว แนวคิดแบบโลกตะวันตก	อารมณ์ มิติสัมพันธ์ ความคิดสร้างสรรค์ แนวคิดแบบโลกตะวันออก
การรับรู้	รับรู้เป็นบางส่วน การวิเคราะห์ภาษา มีลำดับก่อนหลัง	รับรู้ภาพรวม ทันทีทันใด ความรู้สึกสัมผัส
ด้านวิชาการ	มีแบบแผนแน่นอน การบรรยาย การอ่าน เหตุผลเชิงอรรถ วิทยาศาสตร์การคำนวณ	อิสระ สัญชาตญาณ และอภิปรัชญา ศิลปะ สุนทรียภาพ
ด้านสังคม	จำชื่อคนสิ่งของได้ดี วางแผนล่วงหน้า คำสั่งที่เป็นข้อความ มีการใช้ภาษาร่วมกัน	ประสบการณ์ ทันทีทันใด/ปัจจุบัน คิดเป็นรูปภาพ การมอง และมิติสัมพันธ์
ด้านอารมณ์ และจิตใจ	ภาษา ความเข้าใจความหมายของบทเพลง มีเหตุผล/คิดเป็นคำพูด/สติปัญญา	ด้านสายตา ดนตรี/เพลงบรรเลง ความคิดเหนือธรรมชาติ อารมณ์

สรุปได้ว่า วิธีการสอนแบบ 4 MAT เป็นวิธีการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็น ๔ แบบ ครู และนักเรียนจะดำเนินกิจกรรมร่วมกันจนครบ ๘ ขั้นตอนของกิจกรรมที่เน้นการใช้สมองทั้งสองซีกอย่างสมดุล มีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย และยืดหยุ่นเหมาะสมกับนักเรียนทุกแบบ ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความสุข โดยได้เรียนรู้จาก

^{๖๖} พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์, สมองกับการเรียนรู้, (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๐).

ประสบการณ์จริงมีการคิดวิเคราะห์ ได้ลงมือปฏิบัติจริง ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง และประยุกต์เป็นแนวคิดที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับชีวิตจริง นำไปสู่ทักษะทางสังคมอันดีงามในตัวผู้เรียน

๓) ลักษณะเด่นของรูปแบบ

ธนอมพร (ต้นพิพัฒน์) เล่าหจรัสแสง ได้กล่าวถึงลักษณะการเรียนรู้จะสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองในเรื่องที่เรียน จะเกิดความรู้ ความเข้าใจ และนำความรู้ความเข้าใจนั้นไปใช้ได้ และสามารถสร้างผลงานที่เป็นความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง การพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ อีกจำนวนมาก ดังนั้น ลักษณะเด่นของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ๔ MAT จะช่วยส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ตามกรอบความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้แก่^{๖๗}

(๑) การนำเสนอประสบการณ์ที่มีความสัมพันธ์กับผู้เรียน

- การเสริมสร้างประสบการณ์ (สมองซีกขวา)
- การวิเคราะห์ประสบการณ์ที่ได้รับ (สมองซีกซ้าย)

(๒) การเสนอเนื้อหา สารข้อมูลแก่ผู้เรียน (Presentation)

- การบูรณาการประสบการณ์สร้างความคิดรวบยอด (สมองซีกซ้าย)
- การพัฒนาเป็นความคิดรวบยอด (สมองซีกซ้าย)

(๓) การฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาความคิดรวบยอด

- ปฏิบัติตามขั้นตอน (สมองซีกซ้าย)
- การนำเสนอผลการปฏิบัติงาน (สมองซีกขวา)

(๔) การนำความคิดรวบยอดไปสู่การประยุกต์ใช้ (Application)

- การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้พัฒนางาน (สมองซีกซ้าย)
- การนำเสนอผลงานการเผยแพร่ (สมองซีกขวา)

๔) ประโยชน์ และข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้

(๑) ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้

- ผู้เรียนได้พัฒนาสมองทั้งซีกขวา และซีกซ้าย อย่างสมดุล
- ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ฝึกความเป็นประชาธิปไตย รู้จักรับฟัง และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
- ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิด และการตัดสินใจในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้แสดงออกซึ่งความคิดสร้างสรรค์
- ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้จากการสร้างชิ้นงานต่างๆ ด้วยตนเอง มีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง

(๒) ข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้

- ผู้สอนต้องวางแผนการจัดการกิจกรรมอย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะในการพัฒนาสมอง และการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

---

^{๖๗} ธนอมพร (ต้นพิพัฒน์) เล่าหจรัสแสง, เอกสารประกอบการสอนวิชา๐๕๙-๗๕๙, (เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๕).

- ผู้สอนต้องติดตามการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ และคอยชี้แนะผู้เรียนบางคนหรือบางกลุ่มที่ไม่สามารถพัฒนาตนได้เท่าเทียมกับเพื่อน

- ใช้เวลาหรือจำนวนชั่วโมงในการจัดกิจกรรมจำนวนมากหลายชั่วโมง ผู้สอนจึงควรระบุช่วงเวลาแต่ละชั่วโมงให้ชัดเจน

๕) การนำไปใช้ การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) สามารถนำไปใช้สอนได้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทั้งภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้

ค. นวัตกรรมประเภทวิธีรูปแบบเทคนิคแบบกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนการสอนย่อมมีการกำหนดเป้าหมาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์ ที่กำหนดไว้การที่ผู้เรียนจะบรรลุเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการจัดรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนเป็นสำคัญ ฉะนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมการเรียนการสอน จึงจะสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ในเรื่องของกิจกรรมการเรียนการสอนนี้ มีนักการศึกษาได้แสดงทัศนะไว้ ดังต่อไปนี้

๑. ความหมายรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอน

ทัศนีย์ ศุภเมธี กล่าวว่า รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่าง ที่กระทำขึ้นเพื่อให้การเรียนการสอนในครั้งนั้นๆ ได้ผลดี หมายถึง การสอนของครูเป็นไปอย่างมีความหมายนักเรียนได้ทั้งความรู้ และความสนุกสนานเพลิดเพลิน^{๖๘}

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีต่อการเรียนรู้ สรุป ได้^{๖๙} ดังนี้

๑) กิจกรรมจะช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียน

๒) กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

๓) กิจกรรมช่วยส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบ

๔) กิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จสร้างความมั่นใจในตนเอง

๕) กิจกรรมจะช่วยขยายประสบการณ์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

๖) กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงาม และพัฒนาการของผู้เรียน

๗) กิจกรรมจะช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหว รู้สึกสนุกสนาน

๘) กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมทักษะ และปลูกฝังเจตคติที่ดี

๙) กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

^{๖๘} ทัศนีย์ ศุภเมธี, พฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๓), หน้า ๑๕๙-๑๖๐.

^{๖๙} มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, หลักการสอน, (ลพบุรี: คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๗), หน้า ๙๖

๑๐) กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมวินัย และความเป็นประชาธิปไตย

วไลพร คุณุทัย กล่าวว่า รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง สภาพการณ์ของการจัดประสบการณ์ และการกระทำทุกสิ่งทุกอย่างที่จัดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างผู้สอน และผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ น่าสนใจ และผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้^{๗๐}

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความหมาย ของกิจกรรมการเรียนไว้ว่า หมายถึง การดำเนินการต่างๆ ในโรงเรียน ทั้งโดยครู และนักเรียน เช่น การสอนให้นักเรียนค้นคว้า อภิปราย การบรรยาย การอบรม การสาธิต การปฏิบัติงาน การจัดนิทรรศการ^{๗๑} ฯลฯ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปความหมาย ได้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการปฏิบัติต่างๆ ที่ครูจัดให้กับนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอน และเพื่อสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการเรียนรู้ของผู้เรียน บรรลุจุดประสงค์การสอนที่กำหนดไว้

๒. ความสำคัญรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอน เพราะกิจกรรมทั้งของผู้เรียน และผู้สอนที่เหมาะสมจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงในเรื่อง ความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอนนี้ มีนักการศึกษาแสดงทัศนะไว้ ดังนี้

วารี ธีระจิตร ได้กล่าวถึง ความสำคัญของรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอน^{๗๒}

- ๑) กิจกรรมสร้างความสนใจของเด็ก
- ๒) กิจกรรมจะเปิดโอกาสให้นักเรียนประสบความสำเร็จ
- ๓) กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย
- ๔) กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความความรับผิดชอบ
- ๕) กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความสำนึก และส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- ๖) กิจกรรมจะช่วยให้นักเรียนได้มีการเคลื่อนไหว
- ๗) กิจกรรมจะช่วยให้นักเรียนได้รู้สึกสนุกสนาน
- ๘) กิจกรรมจะช่วยให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ๙) กิจกรรมจะช่วยขยายความรู้ และประสบการณ์ของเด็กให้กว้างขวาง
- ๑๐) กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมความงอกงาม และพัฒนาการของเด็ก
- ๑๑) กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมทักษะ
- ๑๒) กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังเจตคติที่ดี

^{๗๐} วไลพร คุณุทัย, **หลักการสอน**, (กรุงเทพมหานคร: กองส่งเสริมวิทยฐานะครูกรมการฝึกหัดครู, ๒๕๓๐), หน้า ๑๙.

^{๗๑} กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรประถมศึกษาพ.ศ.๒๕๒๑** (ฉบับปรับปรุงพ.ศ.๒๕๓๓), (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๒), หน้า ๒.

^{๗๒} วารี ธีระจิตร, **การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: คณะครู ศาสตราจารย์พาลกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๑๖๒-๑๖๓.

- ๑๓) กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมให้เด็กรู้จักทำงานเป็นหมู่
- ๑๔) กิจกรรมจะช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจบทเรียน
- ๑๕) กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความซาบซึ้งความงามในเรื่องต่างๆ

๓. หลักการรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเป้าหมายหลักของโรงเรียน ๗ รูปแบบ คือ

๑) การเรียนรู้ตามสถานการณ์จริง เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนฝึกฝน และปฏิบัติงานที่มีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียน เน้นการใช้กระบวนการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ซับซ้อน สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนกล้าที่จะปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

๒) การเรียนรู้แบบนำตนเอง การเรียนรู้ลักษณะนี้กระบวนการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเองแบบครบวงจร โดยวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง ตั้งเป้าหมายในการเรียนแสวงหาผู้สนับสนุน หาแหล่งความรู้ด้วยตนเอง ส่วนผู้สอนมีบทบาทเป็นกัลยาณมิตรที่ทำหน้าที่กระตุ้น แนะนำ และช่วยเหลือ โดยอาศัยแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

๓) การสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนหาคำตอบที่หลากหลาย ไม่มีรูปแบบตายตัว ทำให้มีความคล่องตัวสูง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความถนัด และความสนใจ

๔) การเรียนรู้แบบมีอ้อมมือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง ได้รับการฝึกฝนทักษะกระบวนการแสวงหาความรู้ใหม่ และการทำงานเป็นกลุ่ม เน้นการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกัน และกัน และการฝึกมีความรับผิดชอบทั้งส่วนตน และส่วนรวม

๕) การเรียนรู้แบบโครงการ การจัดการเรียนรู้ลักษณะนี้เน้นให้ผู้เรียน เรียนรู้ และทำกิจกรรมด้วยตนเองผ่านประสบการณ์ต่างๆ จนสำเร็จ มีโอกาสในการฝึกฝน และแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการทำกิจกรรมต่างๆ

๖) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิจารณ์ญาณการจัดการเรียนการสอนเป็นทักษะการคิดขั้นสูงที่ผู้เรียนต้องมีพื้นฐานของการคิดวิเคราะห์ นำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์ในที่สุด สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนต่อไป

๗) กิจกรรมห้องเรียนผลิตภาพ การจัดการเรียนการสอนเน้นสร้างประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหาใช้ความรู้ความสามารถนำมาสู่การแก้ปัญหา^{๗๓}

^{๗๓}ไพฑูรย์ สินลารัตน์, **คิดผลิตภาพ: สอน และสร้างได้อย่างไร**, พิมพ์ครั้งที่๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า ๗๑.

อาภรณ์ ใจเที่ยง ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอนมีความสำคัญดังกล่าว
ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงควรคำนึงถึงหลักการ ต่อไปนี้^{๗๔}

- ๑) จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร
- ๒) จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน
- ๓) จัดกิจกรรมให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับวัย ความสามารถ
- ๔) จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหาวิชา
- ๕) จัดกิจกรรมให้มีลำดับขั้นตอน
- ๖) จัดกิจกรรมให้น่าสนใจ
- ๗) จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรม
- ๘) จัดกิจกรรมโดยใช้วิธีการที่ท้าทายความคิดความสามารถของผู้เรียน
- ๙) จัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย
- ๑๐) จัดกิจกรรมให้มีบรรยากาศที่รื่นรมย์ สนุกสนาน และเป็นกันเอง
- ๑๑) จัดกิจกรรมแล้วต้องมีการวัดผลการใช้กิจกรรมนั้นทุกครั้ง

วิชัย วงษ์ใหญ่ ได้กล่าวรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ ๔ รูปแบบ ดังนี้

๑) การเรียนรู้เพื่อรู้ หมายถึง การศึกษาที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้การแสวงหาความรู้ และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้สามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิตกระบวนการเรียนรู้เน้นการฝึกสติ สมาธิ ความจำ ความคิด ผสมผสานกับสภาพจริง และประสบการณ์ในการปฏิบัติ

๒) การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง หมายถึง การศึกษาที่มุ่งพัฒนาความสามารถ และความชำนาญรวมทั้งสมรรถนะทางด้านวิชาชีพ สามารถปฏิบัติงานเป็นหมู่คณะปรับประยุกต์องค์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติงาน และอาชีพได้อย่างเหมาะสม กระบวนการเรียนการสอนบูรณาการระหว่างความรู้ภาคทฤษฎี และการฝึกปฏิบัติงานที่เน้นประสบการณ์ต่างๆ ทางสังคม

๓) การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น หมายถึง การศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข มีความตระหนักในการพึ่งพาอาศัยซึ่งกัน และกัน การแก้ปัญหาการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี มีความเคารพสิทธิ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเข้าใจความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อของแต่ละบุคคลในสังคม

๔) การเรียนรู้เพื่อชีวิต หมายถึง การศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกด้านทั้ง จิตใจ และร่างกาย สติปัญญา ให้ความสำคัญกับจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ภาษา และ

---

^{๗๔} อาภรณ์ ใจเที่ยง, **หลักการสอน**, พิมพ์ครั้งที่๑, (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์, ๒๕๕๗), หน้า ๗๒-๗๕.

^{๗๕} วิชัย วงษ์ใหญ่, **นวัตกรรมหลักสูตร และการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมือง**, (กรุงเทพมหานคร: อาร์แอนด์ปริ้นท์, ๒๕๕๔), หน้า ๒๑.

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรดำเนินการ เพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียน อย่างแท้จริง โดยมุ่งพัฒนาความเจริญทุกด้านแก่ผู้เรียน เราให้ผู้เรียน ได้แสดงออกได้มีส่วนร่วมฝึกฝน วิธีการแสวงหาความรู้ วิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และจัดโดยมีบรรยากาศที่รื่นรมย์สนุกสนาน ตลอดจนจัดให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน

๔. รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยทั่วไปแล้วแบ่งได้ ๒ รูปแบบ ได้แก่^{๗๖}

- ๑) กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง เป็นกิจกรรมที่ครูเป็นศูนย์กลางของการปฏิบัติกิจกรรม ครูเป็นผู้มีบทบาทในการเรียนการสอนมากกว่านักเรียน
- ๒) กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นกิจกรรมที่ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างแท้จริง ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางนี้ แยกย่อยออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ ๑) กิจกรรมที่ยึดกลุ่มนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นกิจกรรมที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มให้ปฏิบัติงานโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น ๒) กิจกรรมที่ยึดนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคล มุ่งให้นักเรียนได้ปฏิบัติงานตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละคน

๒.๒.๓ ลักษณะของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

ทิศนา ขัมมณี ได้กล่าวถึงลักษณะของนวัตกรรมการศึกษาการเรียนการสอนที่ได้รับ ความสนใจ และยอมรับนำไปใช้อย่างกว้างขวางมีลักษณะ ดังนี้^{๗๗}

๑. เป็นนวัตกรรมที่ไม่ซับซ้อน และยากจนเกินไป ความง่ายของนวัตกรรม มีอิทธิพลอย่างมากต่อการยอมรับนำไปใช้ หากนวัตกรรมนั้นมีลักษณะที่ผู้ใช้เข้าใจได้ง่ายใช้ได้สะดวก การยอมรับนำไปใช้ก็มักเกิดขึ้นได้ง่าย ไม่ต้องใช้เวลาในการเผยแพร่มากนัก
๒. เป็นนวัตกรรมที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายจนเกินไป นวัตกรรมที่จำเป็นต้องใช้วัสดุ อุปกรณ์ และการบำรุงรักษาที่มีค่าใช้จ่ายสูงย่อมได้รับการยอมรับ และนำไปใช้น้อยกว่านวัตกรรมที่มีค่าใช้จ่ายถูกกว่า เนื่องจากผู้ใช้จำนวนมากมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ แม้จะมีความต้องการใช้ แต่ขาดงบประมาณก็ไม่สามารถใช้ได้
๓. เป็นนวัตกรรมที่สำเร็จรูป นวัตกรรมที่อำนวยความสะดวกในการใช้ มักได้รับการยอมรับ และนำไปใช้มากกว่านวัตกรรมที่ผู้ใช้จะต้องนำไปจัดทำเพิ่มเติม
๔. เป็นนวัตกรรมที่ไม่กระทบกระเทือนหรือเปลี่ยนแปลงต่อบริบทเดิมมากนัก นวัตกรรมที่มีผลกระทบต่อบริบทเดิมมากจำเป็นต้องปรับหรือเปลี่ยนแปลงบริบทเดิมมาก การนำไปใช้ย่อมยากกว่านวัตกรรมที่ไม่มีผลกระทบต่อบริบทเดิมมากนัก

^{๗๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๕-๗๖.

^{๗๗} ทิศนา ขัมมณี อ้างถึง ในสถาบันวิจัยพัฒนา และสาธิตการศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ, นวัตกรรมแห่งการศึกษา, (๒๕๕๑), หน้า ๑๖.

๕. เป็นนวัตกรรมที่มีคนเกี่ยวข้องไม่มากนัก นวัตกรรมใดที่ต้องอาศัยคนหลายกลุ่มเข้ามาช่วยเหลือเกี่ยวข้องด้วย ทำให้ผู้ใช้ต้องประสานงานหลายฝ่าย การใช้ที่ขึ้นกับคนหลายฝ่ายย่อมทำให้เกิดความไม่สะดวกในการใช้ จึงทำให้การยอมรับหรือการใช้นวัตกรรมนั้นยากขึ้น

๖. เป็นนวัตกรรมที่ให้ผลชัดเจน นวัตกรรมที่ส่งผลเป็นรูปธรรมเห็นได้ชัดเจนมักได้รับการยอมรับสูงกว่านวัตกรรมที่ให้ผลไม่ชัดเจนจะเห็นได้ว่านวัตกรรมการศึกษาที่มีมาในอดีตหลายนวัตกรรมได้รับการยอมรับในระดับสูงสุด คือ การนำไปใช้จริงอย่างต่อเนื่อง เช่น นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ และการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง เป็นต้น

สุคนธ์ สินธมานนท์ได้กล่าวว่า นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนควรมีคุณลักษณะพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

๑. เป็นสิ่งใหม่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด
๒. เป็นสิ่งใหม่เพียงบางส่วน เช่น มีการผลิตชุดการสอนรูปแบบใหม่ แต่ยังคงมีรูปแบบเดิมเป็นหลักอยู่
๓. เป็นสิ่งใหม่ที่ยังอยู่ในกระบวนการทดลองว่าจะมีประสิทธิภาพ
๔. เป็นสิ่งใหม่ที่ได้รับการยอมรับ และนำไปใช้บ้างแล้วแต่ยังไม่แพร่หลาย
๕. เป็นสิ่งที่เคยปฏิบัติมาแล้วครั้งหนึ่งแต่ไม่ค่อยได้ผลเนื่องจากขาดปัจจัยสนับสนุน ต่อมาได้นำมาปรับปรุงใหม่ทดลองใช้ และเผยแพร่จัดได้ว่าเป็นนวัตกรรมได้

ในกรณีสิ่งนั้นที่นำมาใช้จนกลายเป็นสิ่งปกติของระบบงานนั้นไม่จัดว่าเป็นนวัตกรรม เช่น การจัดทำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนของโรงเรียนหนึ่ง เป็นนวัตกรรมของโรงเรียนที่ผู้บริหารสนใจ และสนับสนุนให้ทุกกลุ่ม และสาระการเรียนรู้ ผลิตภัณฑ์บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทุกระดับชั้น จนกลายเป็นสื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่งของโรงเรียน จึงไม่เรียกคอมพิวเตอร์ช่วยสอนว่าเป็นนวัตกรรมอีกต่อไป^{๗๘}

สำลี รักสุทธี คุณลักษณะที่ดีของนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนมีลักษณะ ๑๒ ลักษณะ ดังนี้

๑. มีลักษณะแปลกใหม่ ยังไม่เคยมีใครประดิษฐ์คิดค้นมาก่อน
๒. มีความทันสมัย และล้ำสมัย เพราะคิดค้นขึ้นมาใหม่
๓. มีคุณภาพ สามารถแก้ไขปัญหาได้ตามเป้าหมาย
๔. มีคุณค่าต่อวงการศึกษ
๕. สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง
๖. จัดทำได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก
๗. ไม่ใช้วัสดุราคาแพง แต่ใช้วัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น
๘. มีความสะดวก ใช้ง่าย ไม่สลับซับซ้อน

---

^{๗๘} สุคนธ์ สินธมานนท์, นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๒๐๐.

๙. มีลักษณะคงทน

๑๐. สามารถจัดเก็บได้ง่าย

๑๑. มีลักษณะสอดคล้อง คือสอดคล้องกับเนื้อหาหรือเรื่องที่ต้องการแก้ไข

๑๒. เป็นสื่อมีชีวิต ไม่ตาย เคลื่อนไหว กระตุ้น และสร้างความสนใจได้จริง^{๗๙}

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า นวัตกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะนิสัยของผู้เรียน ด้านจิตพิสัย ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ สรุปว่าการพัฒนาจิตพิสัยในการเรียนการสอนที่จำเป็น ได้แก่ ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ การบริโภคด้วยปัญญา และวิถีไทย^{๘๐}

อุทัย พงษ์ปัสนา ได้กล่าวว่า ลักษณะของนวัตกรรมการศึกษา ดังนี้

๑. ความคิด และการกระทำหรือวิธีการที่แม้จะเก่ามาจากที่อื่น

๒. เป็นสิ่งที่เคยนำไปใช้แล้วแต่ไม่ได้ผล แล้วมีการนำมาฟื้นฟูใหม่

๓. เป็นสิ่งใหม่ เพราะมีส่วนประกอบของสถานการณ์ต่างๆ รวมกันเข้าแล้วทำให้กลายเป็นระบบใหม่ ที่เอื้อต่อการทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้ดีกว่า

๔. เป็นสิ่งที่เก่าแก่กลายเป็นสิ่งใหม่ เพราะแนวคิดหรือทัศนคติในการมองหรือการนำมาใช้นั้นเปลี่ยนไป

๕. เป็นสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นจากความคิดใหม่ๆ ยังไม่มีใครคิดหรือทำมาก่อน^{๘๑}

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมต่อการพัฒนาการศึกษา ดังนี้

๑. เป็นนวัตกรรมที่มีประโยชน์โดยตรงต่อการจัดการเรียนการสอนในสภาพจริง

๒. เข้ากันได้กับสิ่งที่มีอยู่เดิม และสอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษา

๓. ไม่มีความซับซ้อนง่าย และสะดวกในการนำไปใช้

๔. สามารถทดลองใช้ หรือทดสอบได้

๕. สามารถสังเกตเห็นรูปแบบหรือผลที่เกิดจากนวัตกรรมได้อย่างชัดเจน^{๘๒}

สรุปลักษณะของนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน หมายถึง เป็นสิ่งประดิษฐ์ขึ้นใหม่ หรือเป็นสิ่งใหม่เพียงบางส่วนเกี่ยวกับการเรียนการสอน รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ กระบวนการ

^{๗๙} สำลี รักสุทธี, *คู่มือการจัดทำสื่อ นวัตกรรม และแผนประกอบสื่อ นวัตกรรม*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา, ๒๕๕๓), หน้า ๑๘๐.

^{๘๐} สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, *นวัตกรรมการศึกษา*, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๒๐๐.

^{๘๑} อุทัย พงษ์ปัสนา, “องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนของครู-อาจารย์ ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น”, *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๔), หน้า ๒๘.

^{๘๒} ชัยยงค์ พรหมวงศ์, *ระบบสื่อการสอน*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๑๔๕.

เทคนิค วิธีการ และสิ่งที่เคยปฏิบัติมาแล้วช่วงหนึ่งไม่ได้ผล แต่นำมาทดลองใช้ได้ผลจริงต่อการแก้ปัญหาพัฒนาการเรียนการสอนครูผู้สอนมีประสิทธิภาพจัดว่าเป็นลักษณะนวัตกรรมที่ดี

๒.๒.๔ จุดมุ่งหมายการเรียนการสอน

Sirikanya อ้างถึงใน Bloom (Bloom's Taxonomy), ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom (Bloom's Taxonomy) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่จะประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนในการจัดการเรียนการสอน ๓ ด้านคือ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย และด้านจิตใจ และนำหลักการนี้จำแนกเป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษา เรียกว่า Taxonomy of Educational objectives ได้จำแนกจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ออกเป็น ๓ ด้าน

๑. พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) พฤติกรรมด้านสมองเป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับ สติปัญญา ความคิด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพซึ่งพฤติกรรมทางพุทธิพิสัย ๖ ระดับ ได้แก่

๑) ความรู้ (Knowledge) เป็นความสามารถในการจดจำแนกประสบการณ์ต่างๆ และระลึกเรื่องราวต่างๆ ออกมาได้ถูกต้องแม่นยำ

๒) ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นความสามารถบ่งบอกใจความสำคัญของเรื่องราวโดยการแปลความหลัก ตีความได้ สรุปใจความสำคัญได้

๓) การนำความรู้ไปประยุกต์ (Application) เป็นความสามารถในการนำ หลักการ กฎเกณฑ์ และวิธีดำเนินการต่างๆ ของเรื่องที่รู้มานำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ได้

๔) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวที่สมบูรณ์ ให้กระจายออกเป็นส่วนย่อยๆ ได้อย่างชัดเจน

๕) การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการผสมผสานส่วนย่อยเข้า เป็นเรื่องราวเดียวกันโดยปรับปรุงของเก่าให้ดีขึ้น และมีคุณภาพสูงขึ้น

๖) การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการวินิจฉัยหรือตัดสิน กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงไป การประเมินเกี่ยวข้องกับการใช้เกณฑ์ คือ มาตรฐานในการวัดที่กำหนดไว้

๒. จิตพิสัย (Affective Domain) (พฤติกรรมด้านจิตใจ) ค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทศนคติ ความเชื่อ ความสนใจ และคุณธรรม พฤติกรรมด้านนี้อาจไม่เกิดขึ้นทันที ดังนั้น การ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสอดแทรกสิ่งที่ดึงดูดใจอยู่ ตลอดเวลา จะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้ จะประกอบด้วย พฤติกรรมย่อยๆ ๕ ระดับ ได้แก่

๑) การรับรู้

๒) การตอบสนอง

๓) การเกิดค่านิยม

๔) การจัดระบบ

๕) บุคลิกภาพ

๓. ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) (พฤติกรรมด้านกล้ามเนื้อประสาท) พฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วชำนาญ ซึ่งแสดงออกมาได้ โดยตรงโดยมีเวลา และคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะประกอบด้วย ๕ ขั้น ดังนี้

- ๑) การรับรู้
- ๒) กระทำตามแบบ
- ๓) การหาความถูกต้อง
- ๔) การกระทำอย่างต่อเนื่องหลังจากตัดสินใจ
- ๕) การกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ^{๘๓}

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๖ ได้ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาด้านการเรียนการสอนต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย นักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข^{๘๔}

ทศนา แคมมณี ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน หากจำแนกตามจุดมุ่งหมายวัตถุประสงค์สามารถแบ่งได้เป็น ๕ หมวดหมู่ คือ

- ๑) เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย
- ๒) เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย
- ๓) เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย
- ๔) เน้นการพัฒนาด้านทักษะกระบวนการ
- ๕) เน้นการบูรณาการ^{๘๕}

ปรัชญา เวสารัชช์ ได้กล่าวว่า เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนจึงอยู่ที่คนไทยโดยทั่วไป ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดี มีประโยชน์ มีความครบถ้วนทุกด้าน คือ

๑) ทางกาย คือมีสุขภาพดี สมบูรณ์ แข็งแรง หมายความว่า การจัดการศึกษาต้องครอบคลุมถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัย เช่น ส่งเสริมการออกกำลังกาย ส่งเสริมกีฬา ส่งเสริมความรู้ด้านโภชนาการ รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เอื้อต่อสุขลักษณะ ปลอดภัยจากภาวะมลพิษ ปลอดภัยจากยาเสพติด และปลอดภัยภัยทั้งหลายที่อาจกระทบกระเทือนต่อสุขภาพอนามัยของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นภัยจากมนุษย์ (อุบัติเหตุ การประทุษร้าย) หรือธรรมชาติ (น้ำท่วม ไฟไหม้ พายุ โรคภัยไข้เจ็บ) นอกเหนือจากหน้าที่ในการส่งเสริมสุขภาพอนามัยแล้ว ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาต้องคาดการณ์ และเตรียมการป้องกันไว้ล่วงหน้าเพื่อผ่อนคลายหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ทันการณ์

๒) ทางจิตใจ คือ มีจิตใจที่อดทนเข้มแข็ง สามารถเผชิญกับปัญหาหลากหลายที่เกิดขึ้นได้อย่างมีสติ มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยในตัวเอง สามารถอดทนอดกลั้นต่อแรงกดดันต่างๆ

๓) ทางสติปัญญา คือ การใช้ความคิด และเหตุผล

^{๘๓} Sirikanya อ้างถึงใน Bloom [Bloom's Taxonomy], ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom [Bloom's Taxonomy], [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://sirikanya926.wordpress.com/2014/>, [๕ ม.ค.๒๕๖๑].

^{๘๔} สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน), พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒, แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่๒)๒๕๔๕, (กรุงเทพมหานคร: ๒๕๔๗), หน้า ๑๒.

^{๘๕} ทศนา แคมมณี, รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย, พิมพ์ครั้งที่ ๗. (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๗

๔) ความรู้ คือ การมุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการของสังคมปัจจุบันได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ความรู้ และทักษะด้านภาษา คณิตศาสตร์ ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย การประยุกต์ภูมิปัญญาไทย ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

๕) คุณธรรม และจริยธรรม แสดงออกในรูปของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ รักษาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความละเอียดต่อการประพฤติตนในทางเสื่อมเสียหรือก่อให้เกิดผลเสียหายต่อผู้อื่น และสังคม

๖) มีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต รักวัฒนธรรมไทย มีเอกลักษณ์ไทย มีมารยาท และการวางตนในสังคม รู้จักประมาณตนเอง

๗) อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ผู้ได้รับการศึกษาจะเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ประนีประนอม มีความเมตตา กรุณา มีสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น และดำเนินบทบาทของตนเองได้อย่างเหมาะสม^{๘๖}

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน คือ ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และบรรลุผลทั้งด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย และด้านจิตใจ มีคุณธรรมมีจริยธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

๒.๒.๕ ประโยชน์การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้ให้ความสำคัญการประเมินมาตรฐาน นวัตกรรมต่อการศึกษาดังนี้

๑. เพื่อให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี
๒. เพื่อแก้ไขปัญหาทางการศึกษางานบางอย่างที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ
๓. เพื่อแก้ไขปัญหาทางการศึกษาในบางเรื่อง เช่น ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับจำนวนผู้เรียน การพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยการผลิต และพัฒนาสื่อใหม่ๆ ขึ้นมา
๔. เพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของมนุษย์ให้เพิ่มมากขึ้นด้วยระยะเวลาที่สั้นลง
๕. การใช้นวัตกรรมมาประยุกต์ในระบบการบริหารจัดการด้านการศึกษาก็เพื่อช่วยให้การใช้ทรัพยากรการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ^{๘๗}

กมล สุขศรี ได้ให้คุณค่า และประโยชน์ของนวัตกรรมการศึกษามีคุณค่า และประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

๑. ช่วยพัฒนาศักยภาพ และความสามารถสูงสุดของบุคคล
๒. ช่วยขยายขอบเขตความรู้ และโลกทัศน์ทางวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๓. ช่วยลดปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล

^{๘๖} ปรัชญา เวสารัชช์, หลักการจัดการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, ๒๕๕๔), หน้า ๑๗

^{๘๗} ชัยยงค์ พรหมวงศ์, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔๔

๔. ช่วยเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้เรียนอย่างทั่วถึง
๕. ช่วยให้คนสามารถปรับตัวในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้
๖. ช่วยให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม^{๘๘}

สำคัญ รักษ์สุทธิ ประโยชน์ของนวัตกรรมการศึกษา เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนมีประโยชน์ ดังนี้

๑. เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกด้านเนื้อหาการศึกษาเข้าใจง่ายขึ้น
๒. เป็นเครื่องช่วยย่นเวลาทางการศึกษาให้สั้นลง
๓. ช่วยให้เข้าใจง่ายขึ้น
๔. ช่วยทำเรื่องที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม
๕. ช่วยทำเรื่องยากให้เป็นง่าย
๖. ช่วยกระตุ้น และสร้างความสนใจให้การศึกษามากขึ้น
๗. ช่วยให้การเรียนเนื้อหาง่ายขึ้น
๘. นักเรียนประสบความสำเร็จจากการศึกษามากขึ้น
๙. ช่วยให้การศึกษามีความน่าเบื่อ
๑๐. ช่วยให้การศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน
๑๑. เป็นเครื่องยืนยันถึงการพัฒนาตนเองของครู
๑๒. เป็นเกราะกำบังตนเองของครูได้อย่างดี^{๘๙}
๑๓. เป็นตัวชี้วัดถึงคุณภาพของครูได้เป็นอย่างดี

สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า ได้กล่าวว่า ประโยชน์ และความสำคัญของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้เร็วขึ้น และเข้าใจในบทเรียนเป็นรูปธรรม ทำให้บรรยากาศการเรียนสนุกสนาน ทำให้บทเรียนน่าสนใจ ลดเวลาในการสอน และประหยัดค่าใช้จ่าย^{๙๐}

นิจวดี แจ่มจันทร์ ได้ให้ความสำคัญของนวัตกรรมการศึกษา คือ สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในวงการศึกษา ดังนี้

๑. เพื่อนำนวัตกรรมมาใช้แก้ปัญหาในเรื่องการจัดการเรียนการสอน เช่น
  - ๑) ปัญหาเรื่องวิธีการสอน ปัญหาที่มักพบอยู่เสมอ คือ ครูส่วนใหญ่ยังคงยึดรูปแบบการสอนแบบบรรยาย โดยมีครูเป็นศูนย์กลางมากกว่าการสอนในรูปแบบอื่น การสอนด้วยวิธีการแบบนี้เป็นการสอนที่ขาดประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพลดน้อยลง เพราะนอกจากจะทำให้

^{๘๘} กมล สุขศรี, นวัตกรรมเทคโนโลยี และสารสนเทศทางการศึกษา, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://engpatcharawansuwan.blogspot.com/>, [๑๗ ก.พ.๖๑]

^{๘๙} สำลี รักษ์สุทธิ, คู่มือการจัดทำสื่อ นวัตกรรม และแผนประกอบสื่อ นวัตกรรม, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา, ๒๕๕๓), หน้า ๑๘๐

^{๙๐} สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า, เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตร "การพัฒนา นวัตกรรม (ด้านที่ ๓) ให้เป็นผลงานวิชาการครูที่มีคุณภาพ, (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ., ม, ป, ป)

นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ขาดความสนใจแล้วยังเป็นการปิดกั้นความคิด และสติปัญญาของผู้เรียนให้อยู่ในขอบเขตจำกัดอีกด้วย

๒) ปัญหาด้านเนื้อหาวิชา บางวิชาเนื้อหาหนัก และบางวิชามีเนื้อหาเป็นนามธรรมยากแก่การเข้าใจ จึงจำเป็นจะต้องนำเทคนิคการสอน และสื่อมาช่วย

๓) ปัญหาเรื่องอุปกรณ์การสอน บางเนื้อหาที่มีสื่อการสอนเป็นจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ เพื่อทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาได้ง่ายขึ้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาคิดค้นหาเทคนิควิธีการสอน และผลิตสื่อการสอนใหม่ๆ

๒. เพื่อนำนวัตกรรมไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา โดยการนำสิ่งประดิษฐ์หรือแนวความคิดใหม่ๆ ในการเรียนการสอนนั้นเผยแพร่ไปสู่ครู/อาจารย์ท่านอื่นๆ หรือเพื่อเป็นแบบอย่างอีกรูปแบบหนึ่งให้กับครู/อาจารย์ที่สอนในวิชาเดียวกันได้นำแนวความคิดไปปรับปรุงใช้หรือผลิตสื่อการสอนใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป^{๙๑}

กิดานันท์ มลิทอง ได้กล่าวว่า การประเมินนวัตกรรมการศึกษา หมายถึง นวัตกรรมที่ช่วยให้การศึกษา และการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม เกิดแรงจูงใจในการเรียนด้วยนวัตกรรมเหล่านั้น ทั้งยังประหยัดเวลาในการเรียนได้อีกด้วย ในปัจจุบันมีการใช้นวัตกรรมศึกษามากมายหลายอย่าง ซึ่งมีทั้งนวัตกรรม ที่ใช้กันแพร่หลายแล้ว และประเภทที่กำลังเผยแพร่ อาทิเช่น สื่อหลายมิติ สื่อจริงเสมือน อินเทอร์เน็ต และการสอนบนเว็บ เหล่านี้เป็นต้น^{๙๒}

สรุปประโยชน์การพัฒนานวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอน คือ สิ่งประดิษฐ์ขั้นหรือรูปแบบเทคนิค วิธีการสอนที่ช่วยการเรียนการสอนให้เกิดแรงจูงใจ ประหยัดเวลา ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้นกว่าเดิม

๒.๓ ข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๒.๓.๑ ความเป็นมาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีการจัดตั้งขึ้นเนื่องมาจากการจัดตั้งโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษา และบาลีวิสามัญศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง ๒ แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเปิดทำการมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๓๒ และ พ.ศ. ๒๔๘๙ ตามลำดับ ต่อมามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้จัดแผนกมัธยมศึกษาขึ้น เรียกว่า “โรงเรียนบาลีมัธยมศึกษา” เมื่อโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษาได้แพร่หลายออกไป ทางคณะสงฆ์โดยองค์การศึกษา จึงได้กำหนดให้เรียกโรงเรียนประเภทนี้ว่า “โรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำหรับ

^{๙๑} นิจวดี แจ่มจันทร์, นวัตกรรมการเรียนการสอน, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://learners.in.th/>, [๒๔ ก.พ. ๒๕๖๑]

^{๙๒} กิดานันท์ มลิทอง, เทคโนโลยี และการสื่อสารเพื่อการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์, ๒๕๕๖), หน้า ๑๗

นักเรียน” โดยสังฆมนตรี จากนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้ออกเป็นระเบียบกระทรวงศึกษาธิการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๐๗ ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีขึ้นใหม่เรียกว่า “ บาลีศึกษาสามัญ และปริยัติศึกษา” พร้อมทั้งยกเลิกระเบียบสังฆมนตรีว่าด้วยการศึกษาของโรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำหรับนักเรียน ต่อมาพิจารณาเห็นว่า การศึกษาทางโลกเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลก จึงเห็นควรให้มีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาขึ้น เพื่อให้ผู้ศึกษาได้บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ทั้งทางโลก และทางธรรมควบคู่กันไป จึงได้มีระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๑๔ รongรับ และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๓๕ ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบันนี้

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นในวัด หรือที่ธรณีสงฆ์หรือที่ดินของมูลนิธิทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาจะจัดตั้งขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ และด้วยความเห็นชอบของประธานสภาการศึกษาสงฆ์ โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (เดิมกรมการศาสนา) จะให้การสนับสนุนเป็นเงินอุดหนุนตามกำลังงบประมาณ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามกำหนด

ดังนั้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้การศึกษารอบรมแก่เยาวชนชายที่เข้าไปบวชในพระพุทธศาสนา โดยใช้หลักธรรมคำสอนแห่งพระพุทธศาสนาเป็นหลักสูตรการอบรมเพื่อให้ผู้ได้รับการอบรมมีศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม สัมกับที่ประเทศไทยเป็นเมืองแห่งพระพุทธศาสนา

ในขณะปัจจุบันการศึกษาสงฆ์มีอยู่ ๓ แผนก ได้แก่ แผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา แผนกธรรม และแผนกบาลีนั้นเป็นการจัดการศึกษาเฉพาะด้านหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาล้วนๆ ไม่มีวิชาสามัญศึกษาเข้าไปปะปน ส่วนแผนกสามัญศึกษานั้นเป็นการจัดการศึกษาที่ผสมผสานกันทั้งหลักสูตรแผนกธรรม แผนกบาลี และหลักสูตรสามัญศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเข้าด้วยกัน แต่หลักสูตรแผนกธรรม บาลี ไม่เข้มข้นมากนักแต่ก็ยังมีเนื้อหามากกว่าวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จึงเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับเยาวชนยุคปัจจุบัน เพราะสามารถบูรณาการนำเอาการศึกษาสงฆ์ทั้ง ๓ แผนกมาหลอมเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งเป็นการศึกษาแผนกเดียวที่ทุกคนยอมรับว่า เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะสงฆ์ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒^{๙๓}

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาของคณะสงฆ์ไทยนั้นเกิดขึ้นหลังจากโรงเรียนวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัดถูกยุบเลิกตามมติเถรสมาคมแล้วนักเรียนที่เรียนอยู่ก็ดิ้นรนหาที่เรียนใหม่

^{๙๓}โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://th.wikipedia.org>. [๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๑].

ขณะนั้นมีโรงเรียนราษฎร์ของวัดซึ่งตั้งขึ้นโดยระเบียบกระทรวงศึกษาธิการนักเรียนส่วนมากก็เข้าเรียนที่โรงเรียนราษฎร์ของวัดบ้างสมัครสอบเทียบบ้าง เข้าเป็นนักเรียนผู้ใหญ่บ้าง ในขณะเดียวกันนั้นได้มีผู้แทนราษฎร์คือ นายอุรุ ฝ้ายคุณวงศ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดมหาสารคามกับคณะยื่นเรื่องราวขอให้พระภิกษุสามเณร และกระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเรื่องมายังกรมการศาสนาซึ่งกอง ศาสนศึกษา เป็นเจ้าหน้าที่ในเรื่องนี้โดยตรงได้มีการประชุมพิจารณากันในระดับเจ้าหน้าที่ และผู้เกี่ยวข้องของกรมการศาสนา และต่างกรม ลงความเห็นว่าควรจะต้องตั้งโรงเรียนสนองความต้องการของพระภิกษุสามเณรให้ได้เรียนทั้งวิชาธรรม และวิชาสามัญควบคู่กันไปโดยไม่มีการสมทบสอบ ให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้สอบเองจากการประชุมระดับเจ้าหน้าที่นี้ ได้เสนอกระทรวงเห็นชอบได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นโดยมีนายจุลวงค์สาโยชน์ อธิบดีกรมวิชาการในขณะนั้นเป็นประธาน และคณะกรรมการต่างๆผู้แทนมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้แทนมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และผู้แทนกรมการศาสนากระทรวงระเบียบหลักสูตรวิธีการวัดผลในระดับชั้น ป.๗, ม.ศ.๓, ม.ศ.๕ และให้ชื่อโรงเรียนนี้ว่า “โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา”^{๙๔} ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานี้ย่อมเป็นฐานรองรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไปเป็นรายการศึกษาที่จะขึ้นสู่ระดับมหาวิทยาลัย และประกาศนียบัตรมีศักดิ์ และสิทธิ์เช่นเดียวกับโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทุกประการจึงมีผู้นิยมตั้ง และเรียนมากขึ้นตามลำดับ^{๙๕} ฉะนั้นกระทรวงศึกษาธิการอาศัยอำนาจตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๕ ขึ้นเพื่อให้เป็นการศึกษาแบบประยุกต์ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๕^{๙๖} ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ฝ่ายการศึกษาพระปริยัติธรรมกองศาสนศึกษากรมการศาสนาได้สำรวจจำนวนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาทั่วประเทศทั้งหมด ๔๐๔ โรงเรียน^{๙๗}

๑. โรงเรียนขนาดเล็ก (ต่ำกว่า ๒๐๐ รูป) จำนวน ๒๘๒ โรงเรียน

๒. โรงเรียนขนาดกลาง (๒๐๑-๔๙๙ รูป) จำนวน ๑๐๕ โรงเรียน

๓. โรงเรียนขนาดใหญ่ (๕๐๐ รูป ขึ้นไป) จำนวน ๑๗ โรงเรียน

สรุปได้ว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เกิดขึ้นเพื่อให้การศึกษาอบรมแก่เยาวชนชายที่เข้าไปบวชในพระพุทธศาสนา โดยใช้หลักธรรมคำสอนแห่งพระพุทธศาสนาเป็นหลักสูตรการอบรมเพื่อให้ผู้ได้รับการอบรมมีศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม สมกับที่ประเทศไทยเป็นเมืองแห่งพระพุทธศาสนา เพื่ออนุเคราะห์ สงเคราะห์ แก่กุลบุตรที่สนใจในการศึกษาแต่ฐานะยากจน ปัจจุบัน

^{๙๔} กองศาสนศึกษา, ประวัติการศึกษาของสงฆ์, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๗), หน้า ๑๔๑-๑๕๒.

^{๙๕} มานพผล ไพรินทร์, หลักการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๕), หน้า ๒๖.

^{๙๖} กองศาสนศึกษา, ประวัติการศึกษาของสงฆ์, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๗), หน้า ๑๕๒.

^{๙๗} ฝ่ายการศึกษาพระปริยัติธรรม, ทะเบียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ๒๕๕๙ ครั้งที่ ๑, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://www.psg4.net/news-detail_1024_6827, [๕ ส.ค.๖๑]

การศึกษาสงฆ์มีอยู่ ๓ แผนก ได้แก่ แผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา เป็นเป็นการเพิ่มเติมความรู้แก่กุลบุตร ที่สนใจศึกษาหาความรู้เพื่อนำไปใช้ในชีวิต และพัฒนาประเทศชาติสืบไป

จากการศึกษาเอกสารจากนักวิชาการต่างๆ ผู้วิจัย ได้นำมาวิเคราะห์ได้ดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ ๒.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ความเป็นมา	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	๖
๑. เพื่อให้ผู้ศึกษาได้บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ทั้งทางโลก และทางธรรมควบคู่กันไป	✓	✓	✓	✓	✓	๖	✓
๒. เพื่อให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร	✓	✓	✓	✓	✓	๖	✓
๓. ได้รับการอบรมมีศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม	✓	✓	✓	✓	✓	๖	✓

หมายเหตุอักษรย่อ :

๑ = โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ๒ = กองศาสนศึกษา

๓ = มานพ ผลไพรินทร์

๔ = กองศาสนศึกษา

๕ = ฝ่ายการศึกษาพระปริยัติธรรม

๖ = ผู้วิจัย

จากตารางที่ ๒.๖ ผู้วิจัย สามารถสรุปการวิเคราะห์ความเป็นมาของข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ว่าด้วยกุลบุตรที่มีการเรียนดีแต่ฐานะทางบ้านนั้นยากจน เพราะไม่มีทุนในการศึกษาเล่าเรียน ทางคณะสงฆ์จึงมีการประชุมด้วยว่า ให้จัดให้มีการจัดการเรียนการสอนให้กับกุลบุตรที่มีความเพียรในการศึกษาเล่าเรียน จึงมีมติจากหลายด้านให้มีการเปิดการเรียนการสอนขึ้นถือว่าเป็นโรงเรียนของสงฆ์เลยก็ว่าได้ ซึ่งได้ชื่อว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งเปิดให้มีการเรียนการสอน ทั้งทางโลก และทางธรรมควบคู่กันไป ซึ่งได้รับการยอมรับจากหลายองค์กรว่าผู้ที่จบจากโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาแล้ว ได้นำความรู้ไปพัฒนาหน่วยงานองค์กร พัฒนาชุมชน พัฒนาประเทศได้เป็นอย่างดี เพราะผู้ที่ได้เข้ามาศึกษาเล่าเรียนนั้นจะได้รับการอบรมให้มีศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม โดยเฉพาะพระภิกษุสามเณรที่เข้ามาบวชเรียน เพื่อให้ผู้ศึกษาได้บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ทั้งทางโลก และทางธรรมควบคู่กันไป โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. เพื่อให้ผู้ศึกษาได้บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ทั้งทางโลก และทางธรรมควบคู่กันไป หมายถึง การที่เข้ามาศึกษาหาความรู้กับโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้การศึกษอบรมแก่เยาวชนชายที่เข้าไปบวชในพระพุทธศาสนาด้วยการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ โดยใช้หลักธรรมคำสอนแห่งพระพุทธศาสนาเป็นหลักสูตรการอบรม และเป็นการฝึกให้เยาวชนชายได้ฝึกการเป็นผู้มีความเสียสละมีการฝึกการแสดงออกซึ่งน้ำใจสมกับที่ประเทศไทยเป็นเมืองแห่งพระพุทธศาสนา

๒. เพื่อให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร หมายถึง ผู้ที่เข้ามาศึกษานั้นต้องเป็นเยาวชนชายซึ่งไม่จำกัดอายุ เป็นการศึกษาหาความรู้สำหรับผู้สนใจในหลักธรรม และการศึกษาทางโลกควบคู่กันไปเป็นการฝึกฝนอบรมอย่างถ่องแท้ ได้แก่นสารจากหลักธรรมต่างๆ เพื่อนำไปใช้พัฒนาจิตใจให้แก่ตนเอง สังคม และประเทศชาติ

๓. ได้รับการอบรมศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม หมายถึง การได้รับการอบรมให้เป็นผู้มีศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม ควบคู่กันไปกับการศึกษาทางโลกเพราะถือว่าเป็นการศึกษาที่ได้ประสิทธิภาพทั้งสองอย่าง คือ ทางโลก และทางธรรม โดยทางโลกนั้นได้ศึกษาหลักสูตรต่างๆ ดังที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ทุกประการ และมีการสอดแทรกศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรมเพิ่มเติมเข้าไปอีก เพื่อให้ผู้ที่ได้เข้ามารับการอบรมเพิ่มเติมความรู้ที่ได้ไปพัฒนาตนเองพัฒนาสังคม และประเทศชาติสืบไป อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

๒.๓.๒ ความหมายของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา อยู่ในความผิดชอบของกองพุทธศาสนาศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ดำเนินการจัดการศึกษาทางวิชาการพระพุทธศาสนา แผนกนักธรรม-ภาษาบาลี และหลักสูตรการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๑-ม.๓) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๔-ม.๖) ให้แก่พระภิกษุสามเณร การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้พระภิกษุสามเณรได้เรียนรู้ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ^{๙๘} ซึ่งปัจจุบันสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการศึกษาของสงฆ์ประเภทนี้ ภายใต้การควบคุมของสภาการศึกษาคณะสงฆ์ซึ่งมีสมเด็จพระสังฆราชเป็นประธาน และยังมีคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๑. สภาการศึกษาสงฆ์ สภาการศึกษาของคณะสงฆ์เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งของมหาเถรสมาคม เมื่อพ.ศ. ๒๕๑๒ ประกอบด้วยสมเด็จพระสังฆราช ทรงเป็นประธาน แม่กองบาลีและแม่กองธรรมสนามหลวง เป็นรองประธาน ๒ รูป นายกสภามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อธิการบดีสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัยเลขาธิการมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขาธิการสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ และผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกิน ๙ ท่าน ที่สมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งตามคำกราบทูลขอของสภาการศึกษาของคณะสงฆ์หน้าที่สำคัญของสภาการศึกษาของคณะสงฆ์คือ ควบคุม และส่งเสริมการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์โดยมีอำนาจพิจารณาให้ความเห็นชอบนโยบายงานโครงการต่างๆ^{๙๙}

๒. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่สร้างขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ปีพุทธศักราช ๒๕๔๕ ซึ่งมีฐานะเป็นกรมขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีโดยให้อำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้^{๑๐๐}

^{๙๘} เจริญผล สุวรรณโชติ, การบริหารการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย, เอกสารการสอนชุดวิชาทฤษฎี และแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา, (นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๖), หน้า ๑๓๘.

^{๙๙} กิตติ อิศรานต์, เทคนิคการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ.ต้น-ม.ปลาย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๙), หน้า ๑๕.

^{๑๐๐} สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ปฏิทินการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ, (ม.ป.ท.)

๑) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์กฎหมาย ว่าด้วยการกำหนด วิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนา รวมทั้งกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๒) รับสนองงานประสานงาน และถวายการสนับสนุนกิจการของคณะสงฆ์

๓) เสนอแนวทางกำหนดนโยบาย และมาตรการในการคุ้มครองพระพุทธศาสนา

๔) ส่งเสริมดูแลรักษา และทำนุบำรุงศาสนสถาน และศาสนวัตถุทาง พระพุทธศาสนา

๕.) ดูแลรักษา และจัดการศาสนสมบัติกลางทางพระพุทธศาสนา

๖) พัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางทางพระพุทธศาสนา

๗) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๘) ทำนุบำรุงส่งเสริมการพุทธศาสนศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้คู่คุณธรรม

๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน

๓. กองพุทธศาสนศึกษา เป็นหน่วยงานที่สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติที่ ทำหน้าดูแลการบริการงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาโดยตรงซึ่งมีหน้าที่ ดังนี้^{๑๐๑}

๑) ประสาน และดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมดูแลจัดการศึกษาวิชาการ พระพุทธศาสนาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และรับผิดชอบงาน การศึกษาของคณะสงฆ์ การศึกษาสังฆเคราะห์ และการศึกษาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศาสนา

๒) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำสื่อการเรียนการสอนด้านศาสนาวิเคราะห์ทาง วิชาการต่างๆ เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเป็นแหล่งความรู้ที่เป็นระบบ และอ้างอิงได้

๓) สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาทุกระดับรวมทั้งการนิเทศติดตาม และประเมินผลการศึกษาทุกประเภท

๔) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

๔. กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ประกอบด้วยผู้แทนโรงเรียนต่างๆ โรงเรียนละ ๑ ท่าน ยกเว้นกลุ่มโรงเรียนที่มี โรงเรียนไม่เกิน ๑๐ โรงเรียน ให้มีคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้

๑) ผู้จัดการโรงเรียน

๒) ผู้อำนวยการ/อาจารย์ใหญ่/ครูใหญ่

๓) ครูคฤหัสถ์จากโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนละ ๑ ท่าน

ให้คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนเลือกประธานกรรมการ และรองประธาน กรรมการสำหรับรองประธานกรรมการกลุ่มโรงเรียนใดมีโรงเรียน ๔๐ โรง ให้เลือกรองประธานได้ ๒ รูป และให้เลือกรองประธานเพิ่มขึ้นอีก ๑ รูป ต่อ ๒๐ โรงเรียน ที่เพิ่มขึ้นจาก ๔๐ โรงเรียน ส่วน ตำแหน่งกรรมการ และเลขานุการให้ประธานกรรมการเป็นผู้เลือกการเลือกผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวให้ เลือกจากบุคคลในคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน เว้นแต่ประธานกรรมการในการแต่งตั้งกรรมการ

^{๑๐๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑-๑๒.

ศาสนาจะแต่งตั้งเฉพาะตำแหน่งประธานกรรมการส่วนตำแหน่งอื่นให้ประธานเป็นผู้แต่งตั้งแล้ว รายงานกรรมการศาสนาทราบผู้ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ให้อยู่ในตำแหน่งคราวละ ๒ ปีงบประมาณ ถ้าผู้ได้รับเลือกพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้เลือกผู้ดำรงตำแหน่งแทนจนครบวาระ สำหรับตำแหน่งประธานกรรมการถ้าวาระดำรงตำแหน่งเหลือไม่ถึง ๖๐ วัน ไม่ต้องเลือกผู้ดำรงตำแหน่งแทน^{๑๐๒}

คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. กำหนดนโยบายการบริหารกลุ่มโรงเรียนให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ

๒. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพในการบริหารงานโรงเรียน และงานวิชาการ ให้มีมาตรฐานสูงขึ้น และอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

๓. ติดตาม และประเมินผลการบริหารโรงเรียน และรายงานผลการดำเนินงานให้ กรรมการศาสนาทราบ

๔. ดำเนินการอื่นๆ เพื่อพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้เจริญก้าวหน้าโดยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอน^{๑๐๓}

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ให้ความหมายของหลักสูตรการจัดการศึกษา ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาว่าเป็นการศึกษาพิเศษเหมือนกับหลักสูตรของ สถานศึกษาด้านการกีฬา นาฏศิลป์ เกษตรกรรม เทคนิค อาชีวศึกษา และการอาชีพอื่นๆ แต่เน้น การศึกษาด้านพระปริยัติธรรม แผนกธรรม บาลี เพื่อจรรโลงความรู้ในพุทธศาสนาเข้าไปด้วยซึ่งก็ จัดเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงต้องยึดถือโครงสร้าง การเทียบโอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เกณฑ์จบ หลักสูตรหรือเลื่อนช่วงชั้น และมาตรฐานการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระ จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เช่นกัน แต่ส่วนสาระเพิ่มเติม และหรือรายวิชาเพิ่มเติมให้สถานศึกษากำหนดผลการ เรียนรู้ที่คาดหวังได้เองตามโปรแกรมวิชาที่จัดขึ้น และตามปรัชญาจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา สำหรับ โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โรงเรียนสามารถจัดโครงสร้าง ของหลักสูตรได้ ดังนี้^{๑๐๔}

๑. สามารถปรับเวลาเรียนในแต่ละกลุ่มสาระได้ตามความเหมาะสม

๒. โรงเรียนต้องจัดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมรายวิชาธรรมวินัย ศาสนปฏิบัติ และ ภาษาบาลี ให้กับนักเรียนทุกรูปไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้

๓. โรงเรียนสามารถจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมอื่นๆ โดยเลือกเรียน ใน ๘ กลุ่มสาระ ที่เหมาะสมกับสมณสาธูป และสอดคล้องตามสภาพชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ

^{๑๐๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๓-๓๔

^{๑๐๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๕.

^{๑๐๔} สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, แนวทางการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้น พื้นฐานสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ, ๒๕๕๐), หน้า ๖-๗.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติว่าด้วยประกาศมหาเถรสมาคมเกี่ยวกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ ว่าด้วยโครงสร้างหลักสูตรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ๒๕๕๔ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับเห็นชอบของ มหาเถรสมาคม)สาระสำคัญของหลักสูตรนี้ คือวิชาภาษาบาลีที่ ม.ต้น ต้องเรียน ๓๖๐ ชั่วโมง (๙ นก) และ ม.ปลาย เรียน ๔๘๐ (๑๒ นก) โดยประเด็นนี้ทางกลุ่ม ฯ ได้แจ้งให้ผู้บริหารโรงเรียนทราบในการประชุมผู้บริหารวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ที่ผ่านมา ว่าทุกโรงเรียนจะต้องสอนภาษาบาลี หรือธรรมศึกษาในภาคเช้า(เพิ่มเติม) อย่างน้อย ๓ ชั่วโมง ถึงจะเพียงพอกับชั่วโมงการเรียนการสอนตามหลักสูตร จึงแจ้งให้ถือปฏิบัติโดยทั่วกัน^{๑๐๕}

ส่วนการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาได้อนุโลมตามภาระงานการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยจำแนกงานออกเป็น ๖ งาน ดังนี้

๑. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจการทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา และการปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนนักเรียนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพ

๒. การบริหารงานบุคคล หมายถึง การคัดเลือกครูเข้ามาทำการสอนการปฐมนิเทศทะเบียน งานสารสนเทศ งานการเงิน และบัญชี

๓. การบริหารงานธุรการ และการเงิน หมายถึง งานที่ประกอบด้วยงานสารบรรณ ทะเบียนงานสารสนเทศงานการเงิน และบัญชี

๔. การบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม หมายถึง การดัดแปลงอาคารสถานที่ที่มีอยู่ให้ทันสมัย และใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ที่เหมาะสมสะดวกสบายต่อการเรียนของนักเรียน ตลอดจนครูคนงาน และผู้มาติดต่อให้ได้รับความสะดวกสบายตามสมควร

๕. การบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง การจัดการแนะแนวรวมทั้งการปฐมนิเทศการให้ความสะดวก และสวัสดิการแก่นักเรียน เช่น การจัดที่รับประทานอาหาร การจัดกิจกรรมนักเรียนรวมทั้งการรักษาระเบียบวินัย

๖. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การเผยแพร่พระพุทธศาสนา และข่าวสารต่างๆ ด้านหลักธรรมในพระพุทธศาสนาตลอดจนนโยบาย และจุดประสงค์ของโรงเรียนให้แก่ชุมชนทราบ และในขณะเดียวกันนั้นทางโรงเรียนก็จะได้ทราบความคิดเห็นความต้องการของชุมชนอีกด้วย เพื่อจะนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของทั้งสองฝ่าย

สรุปได้ว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในด้านของความหมายนั้น ถือว่าเป็นศาสนศึกษาแผนกสามัญศึกษา อยู่ในความผิดชอบของ กองพุทธศาสนศึกษาสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ดำเนินการจัดการศึกษาทางวิชาการพระพุทธศาสนา แผนกนักธรรม-ภาษาบาลี

---

^{๑๐๕} สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, คู่มือการปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา, ประกาศมหาเถรสมาคมว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาว่าด้วยโครงสร้างหลักสูตร.พ.ศ. ๒๕๕๓.

ที่คอยควบคุม และส่งเสริมการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์โดยมีอำนาจพิจารณาให้ความเห็นชอบนโยบายงานโครงการต่างๆ โดยการกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จ รวมไปถึงถวายการสนับสนุนกิจการของคณะสงฆ์ การบริหารการปกครองทำให้โรงเรียนพระปริยัติธรรมนั้นได้มีความหมายที่มั่นคงถาวร และโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานั้น ยังมีการบริหารงานด้านต่างๆ ครบทุกด้าน จึงทำให้โรงเรียนพระปริยัติธรรมนั้นเป็นสถานที่ที่สร้างสิ่งที่ดีๆ ให้กับสังคม และชุมชน รวมไปถึงการพัฒนาบุคลากรให้ประเทศได้รับการเจริญก้าวหน้าทางด้านการศึกษาก็อีกด้านหนึ่งด้วย จากการศึกษาเอกสารจากนักวิชาการต่างๆ ผู้วิจัย ได้นำมาวิเคราะห์ดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ ๒.๗ การวิเคราะห์ความหมายของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ความหมาย	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	๖
๑. การจัดการศึกษาทางวิชาการพระพุทธศาสนา แผนกนักธรรม-ภาษาบาลี	✓				✓	๓	✓
๒. ส่งเสริมการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์	✓	✓	✓			๔	✓
๓. กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษาวិชาการ			✓			๒	✓
๔. รับสนองงานประสานงาน			✓			๒	✓
๕. เสนอแนวทางกำหนดนโยบาย			✓			๒	✓
๖. ส่งเสริมดูแลรักษา			✓			๒	✓
๗. พัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางทาง พระพุทธศาสนา			✓			๒	✓
๘. ปฏิบัติงานร่วม			✓			๒	✓
๙. ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำสื่อการสอน			✓			๒	✓
๑๐. สนับสนุนการพัฒนาบุคลากร			✓			๒	✓
๑๑. กำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุน				✓		๒	✓
๑๒. กำหนดนโยบาย และแผนเพื่อพัฒนา			✓	✓		๓	
๑๓. พิจารณาวินิจฉัยคำร้องทุกข์				✓		๒	✓
๑๔. ควบคุมดูแลการจัดการศึกษา				✓		๒	✓
๑๕. ให้คำแนะนำ				✓		๒	✓
๑๖. ตรวจสอบการดำเนินการ				✓		๒	✓
๑๗. วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาข้อขัดข้อง				✓		๒	✓
๑๘. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ			✓	✓		๓	✓
๑๙. ปรับเวลาเรียนในแต่ละกลุ่มสาระได้ตาม ความเหมาะสม					✓	๒	✓
๒๐. การบริหารงานวิชาการ					✓	๒	✓
๒๑. การบริหารงานบุคคล					✓	๒	✓
๒๒. การบริหารงานธุรการ และการเงิน					✓	๒	✓
๒๓. การบริหารงานอาคาร และสิ่งแวดล้อม					✓	๒	✓

ความหมาย	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	๖
๒๔. การบริหารงานกิจการนักเรียน					✓	๒	✓
๒๕. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน					✓	๒	✓

หมายเหตุอักษรย่อ :

๑ = เจริญผล สุวรรณโชติ

๒ = กิตติ อีรศานต์

๓ = สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ๒๕๔๖

๔ = วิชัย ธรรมเจริญ

๕ = สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ๒๕๕๓

๖ = ผู้วิจัย

จากตารางที่ ๒.๗ ผู้วิจัย สามารถสรุปการวิเคราะห์ ความหมายของข้อมูลโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในด้านต่างๆ การจัดการศึกษาทางวิชาการพระพุทธศาสนา แผนกนักธรรม-ภาษาบาลี ส่งเสริมการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษา วิชาการรับสนองงานประสานงานเสนอแนวทาง กำหนดนโยบายส่งเสริมดูแลรักษาพัฒนาพุทธมณฑล ให้เป็นศูนย์กลางทางพระพุทธศาสนา ปฏิบัติงานร่วมดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำสื่อการเรียนการสอนสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนกำหนดนโยบาย และแผน เพื่อพัฒนาพิจารณาวินิจฉัยคำร้องทุกข์ควบคุมดูแลการจัดการศึกษาให้คำแนะนำตรวจสอบการ ดำเนินการวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาข้อขัดข้อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับเวลาเรียนในแต่ละกลุ่มสาระ ได้ตามความเหมาะสม การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน การบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม การบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารงานธุรการ และการเงิน โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑. การจัดการศึกษาทางวิชาการพระพุทธศาสนา แผนกนักธรรม-ภาษาบาลี หมายถึง การจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องด้วยวิชาทางพระพุทธศาสนา เช่น ธรรมภาคปฏิบัติ คุณธรรม จริยธรรม บาลี ซึ่งเป็นการให้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ที่ผู้เรียนจะได้ศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาเยาวชนที่ต้องการศึกษาเล่าเรียนที่ไม่มีทุนเพียงพอ และยังได้รับความรู้หลายด้าน

๒. ส่งเสริมการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ หมายถึง การจัดการให้มีการส่งเสริม การศึกษาของคณะสงฆ์ เพราะคณะสงฆ์ถ้าไม่มีการศึกษาเล่าเรียน ก็จะได้รู้แค่คำว่าบวช แต่ถ้าบวช แล้วได้ศึกษาหลักธรรม ทั้งทางโลก และทางธรรมจะเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนนั้นได้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น เพื่อนำไปพัฒนาสถานศึกษา วัด โรงเรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ สืบไป

๓. กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษาวិชาการ หมายถึง ดำเนินการตามกฎหมายว่า ด้วยคณะสงฆ์ที่ได้ออกกฎหมายว่าด้วยการกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษาในวิชาต่างๆ ยกตัวอย่าง เช่น วิชาการพระพุทธศาสนา รวมทั้งกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องที่ได้ศึกษาแล้วได้ ผ่านการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปเผยแพร่ได้อย่างมีคุณภาพ

๔. รับสนองงานประสานงาน หมายถึง การสนับสนุนกิจการของคณะสงฆ์ที่ได้รับการ ให้อำนาจให้ประกอบกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา รวมไปถึงการบริหารการปกครองในวัด หรือองค์กรต่างๆ เพื่อเป็นสื่อแห่งความเสียสละ

๕. เสนอแนวทางกำหนดนโยบาย หมายถึง การบริหารจัดการให้มีการวางร่างกฎระเบียบต่างๆ เพื่อนำมาปกครองคณะสงฆ์ เพื่อความอยู่อย่างมีความสุขในหมู่คณะ พร้อมด้วยการจัดทำมาตรการในการคุ้มครองพระพุทธศาสนา ให้อยู่ได้ยืนยาวนานยิ่งขึ้นสืบไป

๖. ส่งเสริมดูแลรักษา หมายถึง การร่วมกันดูแลรักษาทำนุบำรุงศาสนสถาน และศาสนวัตถุในทางพระพุทธศาสนาที่ควรรักษา

๗. พัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางทางพระพุทธศาสนา หมายถึง การบริหารจัดการให้การพัฒนาดูแลพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางทางพระพุทธศาสนา มีกิจกรรมต่างๆ ที่คณะสงฆ์มีส่วนร่วมก็จะสามารถใช้สถานที่นั้น ได้เป็นประโยชน์แก่พุทธศาสนิกชน และคณะสงฆ์หมู่ใหญ่

๘. ปฏิบัติงานร่วม หมายถึง การสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยที่เกี่ยวข้องที่ทุกฝ่ายนั้นสามารถเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ทางองค์กรต่างๆ ได้จัดขึ้น เพื่อเป็นการสืบทอดเจตนารมณ์ที่ดี ที่ได้วางรากฐานไว้แต่ต้นไม่ให้เรื้อนหายไป และเป็นประโยชน์แก่ตนเอง และส่วนรวมได้

๙. ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำสื่อการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้มีขั้นตอนต่างๆ ในการเรียนการสอน และรับผิดชอบงานการศึกษาของคณะสงฆ์ที่ได้มีกิจกรรมต่างๆ มาเพิ่มเติม และการศึกษาสังเคราะห์ และการศึกษาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศาสนา เพื่อผลที่ได้นั้นเกิดประสิทธิภาพอย่างยาวนานสืบไป

๑๐. สนับสนุนการพัฒนาบุคลากร หมายถึง การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพทั้งด้านทักษะต่างๆ ที่บุคลากรนั้นพึงได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทุกระดับรวมทั้งการนิเทศติดตามผลงานที่ได้รับการพัฒนา และประเมินผลการศึกษาในด้านต่างๆ ทุกประเภท

๑๑. กำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุน หมายถึง การที่คณะกรรมการโรงเรียนพระปริยัติธรรมนั้น สามารถจัดสรรเงินอุดหนุนตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ เพื่อเป็นเกณฑ์รับรองประสิทธิภาพของสถานศึกษาที่มีการเรียนการสอน

๑๒. กำหนดนโยบาย และแผนเพื่อพัฒนา หมายถึง การกำหนดนโยบายหรือแบบแผนในการพัฒนาสถานศึกษา ให้มีความสอดคล้องตามเกณฑ์ที่ทางคณะกรรมการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้กำหนดไว้ เพื่อเป็นมาตรฐานในการบริหารจัดการ

๑๓. พิจารณาวินิจฉัยคำร้องทุกข์ หมายถึง การพิจารณาคำร้องทุกข์ของผู้รับใบอนุญาตผู้จัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม หรือครูใหญ่ หรือผู้อำนวยการ ครู และเจ้าหน้าที่ ที่มีทุกข์ร้องเรียนในขณะปฏิบัติหน้าที่

๑๔. ควบคุมดูแลการจัดการศึกษา หมายถึง การกำกับดูแลการศึกษาที่มีการศึกษาหลักสูตรต่างๆ เพื่อไม่ให้ผิดพลาดผิดไปจากต้นฉบับ

๑๕. ให้คำแนะนำ หมายถึง การให้คำแนะนำส่งเสริมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมอย่างต่อเนื่อง

๑๖. ตรวจสอบการดำเนินการ หมายถึง การตรวจสอบการดำเนินการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ว่ามีข้อบกพร่องหรือมีข้อที่ผิดร้ายแรงหรือไม่ ถ้ามีต้องตรวจสอบเอกสารของทางโรงเรียน หากมั่นใจว่ามีความผิดจริงสามารถให้กรมการศาสนาเป็นผู้พิจารณาให้ทำการปิดการเรียนการสอนได้โดยทันที

๑๗. วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาข้อขัดข้อง หมายถึง สามารถชี้ขาดคำตัดสินที่ได้ตรวจสอบไว้เบื้องต้นได้

๑๘. แต่งตั้งคณะกรรมการ หมายถึง การที่คณะกรรมการนั้นทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามที่คณะกรรมการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาได้ตัดสิน

๑๙. ปรับเวลาเรียนในแต่ละกลุ่มสาระได้ตามความเหมาะสม หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมสามารถปรับเวลาเรียนเวลาสอนได้ตามสมควร และความเหมาะสมไม่จำเป็นต้องตามเกณฑ์ที่ให้เสนอไป แต่ต้องทำการเรียนการสอนให้ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้

๒๐. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การกำหนดงานหรือวิธีการปฏิบัติงานไว้เป็นการล่วงหน้า โดยเกี่ยวกับการคาดการณ์ในส่วนต่างๆ เช่น การกำหนดวัตถุประสงค์ การพัฒนา กลวิธี ในการวางแผนซึ่งต้องคำนึงถึงนโยบายที่วางไว้แล้ว แผนหรือโครงการเป็นสิ่งที่สำคัญ สำหรับการปฏิบัติงานในอนาคตอย่างยิ่ง ควรจะทำให้ตรงเป้าหมายที่ต้องการ เพื่อการสร้างสิ่งต่างๆ ให้ตามเป้าหมายไว้ อย่างมีระเบียบในการจะพัฒนาทักษะในสิ่งต่างๆ ตามขั้นตอน

๒๑. การบริหารงานบุคคล หมายถึง การเพิ่มเติมความรู้ให้กับบุคลากรในด้านต่างๆ เช่น ด้านทักษะประสบการณ์ ด้านประสบการณ์ในการทำงาน และการปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากรที่มีอยู่แล้วให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีขอบเขต และมีความรับผิดชอบในตัวเองขึ้น และยังทำให้สถานศึกษานั้นมีประสิทธิภาพ และทำงานด้วยความสุขสบายไป

๒๒. การบริหารงานธุรการ และการเงิน หมายถึง องค์กรรวมของการบริหารหรือทักษะด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านธุรการ เพราะมีแบบแผนให้ผู้บริหารนั้นได้ศึกษา และปฏิบัติตามเกณฑ์อยู่ และสามารถประยุกต์เทคนิคการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาการจัดวางระบบควบคุมภายใน เพื่อให้สถานศึกษานั้นประสบความสำเร็จได้ดี

๒๓. การบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม หมายถึง องค์กรรวมของการบริหารหรือทักษะด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้วัสดุ และอาคารสถานที่ที่มีแบบแผนให้ผู้บริหารนั้นได้ศึกษา และปฏิบัติตามเกณฑ์อยู่ และสามารถประยุกต์เทคนิคการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาการจัดวางระบบควบคุมภายใน เพื่อให้สถานศึกษานั้นประสบความสำเร็จได้ดี

๒๔. การบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง การพัฒนาเกี่ยวกับตัวนักเรียน คือ คำนวณนักเรียนคือ ผู้ที่ต้องรับความรู้ต่างๆ เพื่อเป็นนักเรียนที่ดีต่อครอบครัว และสังคมในวันข้างหน้า ในบางอย่างหน้าที่ของนักเรียนนั้นก็สามารถที่จะแบ่งเบาการทำงานของคุณครูได้ ด้วยการร่วมกิจกรรมพัฒนาต่างๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบรวมที่จะทำให้กิจกรรมนั้นได้สมบูรณ์แบบ เพราะนอกจากจะเป็นผู้รับความรู้แล้วยังสามารถเป็นผู้ฝึกความรู้ในด้านการบริหารจัดการในรูปแบบของสถานนักเรียน คือ การมีส่วนร่วมในการปกครองดูแลในส่วนของผู้เรียน เพื่อให้สถานศึกษานั้นได้มีคุณภาพในทุกๆ ด้านอย่างครบถ้วนบริบูรณ์

๒๕. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลในสถานศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เช่น ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถานที่ราชการ องค์กรเอกชน และสถาบันสังคมอื่นๆ เป็นต้น ทักษะในการมีความสัมพันธ์นั้น ต้องผสมด้วยกลยุทธ์การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน คือ มีอุดมการณ์ในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครอง และชุมชน มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี สามารถ

ติดต่อประสานงานได้จากทุกคนที่มาขอความช่วยเหลือในด้านของกิจกรรมต่างๆ มีความเสียสละ และอุทิศเวลาให้กับชุมชน เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้กับโรงเรียนไปในตัว และอีกมากมายที่ส่งผลให้การบริหารด้านประชาสัมพันธ์ชุมชนเกิดประโยชน์กับสถานศึกษา และเป็นอีกด้านที่ทำให้บุคลากรของสถานศึกษาได้ใกล้ชิดชุมชนอีกประการหนึ่งด้วย

๒.๓.๓ ข้อมูลพื้นที่การวิจัยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้พระภิกษุสามเณรได้เรียนรู้ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการซึ่งปัจจุบันสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการศึกษาของสงฆ์ประเภทนี้ ภายใต้การควบคุมของสภาการศึกษาคณะสงฆ์ซึ่งมีสมเด็จพระสังฆราชเป็นประธาน และยังมีคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม

สำหรับการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ๑๔ กลุ่ม มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. กำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุน
๒. กำหนดนโยบาย และแผนเพื่อพัฒนาโรงเรียน
๓. พิจารณาวินิจฉัยคำร้องทุกข์ของผู้รับใบอนุญาตผู้จัดการ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ครู และเจ้าหน้าที่
๔. ควบคุมดูแลการจัดการศึกษาให้มีการศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นหลัก และป้องกันมิให้มีการเปลี่ยนแปลงพระธรรมวินัยให้ผิดไปจากพระบาลีในพระไตรปิฎก
๕. ให้คำแนะนำส่งเสริมการจัดการศึกษา
๖. ตรวจสอบการดำเนินการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตลอดจนหลักฐานเอกสารต่างๆ ทุกประเภท ถ้าปรากฏมีความบกพร่องให้พิจารณาเสนอกรมการศาสนาเพื่อขอความเห็นจากประธานสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว กรมการศาสนามีอำนาจสั่งปิดโรงเรียนได้
๗. วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามระเบียบนี้
๘. แต่งตั้งคณะกรรมการให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มอบหมาย

ส่วนการจัดการเรียนการสอนทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้อนุโลมตามภาระงานการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยจำแนกงานออกเป็น ๖ งาน ดังนี้

๑. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจการทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา และการปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนนักเรียนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพ
๒. การบริหารงานบุคคล หมายถึง การคัดเลือกครูเข้ามาทำการสอน การปฐมนิเทศ ทะเบียน งานสารสนเทศ งานการเงิน และบัญชี
๓. การบริหารงานธุรการ และการเงิน หมายถึง งานที่ประกอบด้วยงานสารบรรณ ทะเบียน งานสารสนเทศ งานการเงิน และบัญชี

๔. การบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม หมายถึง การดัดแปลงอาคารสถานที่ที่มีอยู่ให้ทันสมัย และใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ที่เหมาะสมสะดวกสบายต่อการเรียนของนักเรียนตลอดจนครู คนงาน และผู้มาติดต่อให้ได้รับความสะดวกสบายตามสมควร

๕. การบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง การจัดการแนะแนวรวมทั้งการปฐมนิเทศการให้ความสะดวก และสวัสดิการแก่นักเรียน เช่น การจัดที่รับประทานอาหาร การจัดกิจกรรมนักเรียนรวมทั้งการรักษาระเบียบวินัย

๖. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การเผยแพร่พระพุทธศาสนา และข่าวสารต่างๆ ด้านหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ตลอดจนนโยบาย และจุดประสงค์ของโรงเรียนให้แก่ชุมชนทราบ และในขณะเดียวกันนั้นทางโรงเรียนก็จะได้ทราบความต้องการของชุมชนอีกด้วยเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของทั้งสองฝ่าย^{๑๐๖}

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาต้องมีการสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานพุทธศาสนา และคณะสงฆ์ เพราะเป็นโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกสามัญ มีส่วนที่สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการกับสำนักงานพุทธศาสนา และคณะสงฆ์อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ห้องคัมภีร์นั้นมีการพัฒนา ต้องประกอบไปด้วยการบริหารทั้ง ๖ ดังนี้ คือ การบริหารงานด้านวิชาการ งานด้าน การบริหารงานบุคคล งานด้านการบริหารงานธุรการ และงานด้านการเงิน การบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม การบริหารงานกิจการนักเรียน และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้ รวมออกมาแล้วถือได้ว่าเป็นการใช้ทักษะในการบริหารทั้งสิ้น เพื่อจะทำให้องค์กรนั้นๆ มีประสิทธิภาพบริบูรณ์ ก็ต้องนำหลักทักษะในการบริหารไปใช้ จะทำให้องค์กรนั้นทั้งภายใน และภายนอก ประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง

สถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำนวน ๗๑ จังหวัด จำนวน ๑๔ กลุ่มโรงเรียน^{๑๐๗}

^{๑๐๖} กิตติ ธีรคันต์, เทคนิคการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาม.ต้น-ม.ปลาย, (๒๕๔๖), หน้า ๓๒.

^{๑๐๗} สถิติข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากองพุทธศาสนศึกษาสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติปีการศึกษา๒๕๖๐(ครั้งที่ ๑), [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <http://deb.onab.go.th/>. [๓ สิงหาคม ๒๕๖๑].

ตารางที่ ๒.๘ แสดงสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน ๑๔ กลุ่มโรงเรียน

กลุ่มโรงเรียน	รายชื่อ จังหวัด	จำนวน โรงเรียน	กลุ่ม ประชากร	ประธานกลุ่ม
กลุ่ม ๑	จังหวัดกรุงเทพมหานคร	๑๐	๑๙๕	พระครูปลัดวิจิตต์ อติธมโม
	จังหวัดนครปฐม	๒	๑๙	
	จังหวัดปทุมธานี	๓	๖๐	
	กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ ๑	๑๕	๒๗๕	
กลุ่ม ๒	จังหวัดยะลา	๑	๑๘	พระปลัดชัยสิทธิ์ โชติปญโญ
	จังหวัดสตูล	๑	๙	
	จังหวัดนครศรีธรรมราช	๕	๕๗	
	จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๔	๒๙	
	จังหวัดชุมพร	๑	๙	
	จังหวัดสงขลา	๔	๓๒	
	จังหวัดตรัง	๑	๑๙	
	จังหวัดระนอง	๑	๑๑	
	จังหวัดกระบี่	๑	๑๕	
	รวมทั้งหมด	๑๙	๑๙๙	
กลุ่ม ๓	จังหวัดราชบุรี	๑	๑๑	พระกิตติสารมณี
	จังหวัดกาญจนบุรี	๓	๓๙	
	จังหวัดสุพรรณบุรี	๒	๑๓	
	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	๑	๗	
	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒	๔๗	
	จังหวัดลพบุรี	๑	๑๓	
	จังหวัดอ่างทอง	๓	๒๒	
	จังหวัดสิงห์บุรี	๖	๔๖	
	จังหวัดชัยนาท	๑	๑๐	
	จังหวัดอุทัยธานี	๒	๒๗	
	รวมทั้งหมด	๒๒	๒๓๕	
กลุ่ม ๔	จังหวัดนครสวรรค์	๘	๙๑	พระครูกิตติรัตนานุกุล
	จังหวัดกำแพงเพชร	๒	๑๕	
	จังหวัดเพชรบูรณ์	๔	๔๘	
	จังหวัดสุโขทัย	๓	๒๖	
	จังหวัดพิจิตร	๑	๑๔	
	จังหวัดอุตรดิตถ์	๒	๔๔	

กลุ่มโรงเรียน	รายชื่อ จังหวัด	จำนวน โรงเรียน	กลุ่ม ประชากร	ประธานกลุ่ม
	จังหวัดพิษณุโลก	๓	๑๓	
	จังหวัดตาก	๒	๑๘	
	รวมทั้งหมด	๒๕	๒๖๙	
กลุ่ม ๕	จังหวัดเชียงใหม่	๒๘	๓๓๗	พระครูสุนทรพิมลศีล
	จังหวัดลำพูน	๑๐	๑๑๑	
	จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒	๑๙	
	รวมทั้งหมด	๔๐	๕๐๗	
กลุ่ม ๖	จังหวัดลำปาง	๙	๑๐๔	พระสุภาพ โสภณปญโญ
	จังหวัดเชียงราย	๒๐	๒๖๓	
	จังหวัดพะเยา	๙	๑๑๖	
	จังหวัดแพร่	๗	๘๑	
	จังหวัดน่าน	๑๕	๑๗๑	
	รวมทั้งหมด	๖๐	๗๓๕	
กลุ่ม ๗	จังหวัดหนองบัวลำภู	๖	๕๘	พระครูสิริธรรมนิเทศก์
	จังหวัดเลย	๑๕	๑๗๑	
	จังหวัดขอนแก่น	๒๖	๓๒๗	
	รวมทั้งหมด	๔๗	๕๕๖	
กลุ่ม ๘	จังหวัดอุดรธานี	๑๙	๑๙๙	พระโสภณพุทธิธาดา
	จังหวัดหนองคาย	๑๒	๑๓๘	
	จังหวัดสกลนคร	๖	๘๕	
	จังหวัดบึงกาฬ	๓	๒๘	
	รวมทั้งหมด	๔๐	๔๕๐	
กลุ่ม ๙	จังหวัดอุบลราชธานี	๒๖	๓๐๖	พระครูปริยัติวิราภรณ์
	จังหวัดอำนาจเจริญ	๖	๖๔	
	จังหวัดยโสธร	๓	๓๑	
	จังหวัดมุกดาหาร	๑	๑๐	
	รวมทั้งหมด	๓๖	๔๑๑	
กลุ่ม ๑๐	จังหวัดมหาสารคาม	๑๐	๙๓	พระครูสุวรรณสรานุกิจ
	จังหวัดกาฬสินธุ์	๑๐	๙๓	
	จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๕	๑๓๔	
	จังหวัดนครพนม	๑๐	๑๐๐	
	รวมทั้งหมด	๔๕	๔๒๐	

กลุ่มโรงเรียน	รายชื่อ จังหวัด	จำนวน โรงเรียน	กลุ่ม ประชากร	ประธานกลุ่ม
กลุ่ม ๑๑	จังหวัดนครราชสีมา	๑๑	๑๓๐	พระครูปริยัติกิจจธำรง
	จังหวัดชัยภูมิ	๖	๖๗	
	จังหวัดบุรีรัมย์	๖	๗๒	
	จังหวัดศรีสะเกษ	๑๐	๑๓๑	
	จังหวัดสุรินทร์	๘	๘๙	
	รวมทั้งหมด	๔๑	๔๘๙	
กลุ่ม ๑๒	จังหวัดฉะเชิงเทรา	๓	๔๘	พระปริยัติกิจวิธาน
	จังหวัดนครนายก	๑	๘	
	จังหวัดชลบุรี	๒	๓๖	
	จังหวัดระยอง	๔	๔๒	
	จังหวัดปราจีนบุรี	๑	๑๑	
	จังหวัดสระแก้ว	๑	๙	
	จังหวัดตราด	๑	๑๖	
	รวมทั้งหมด	๑๓	๑๗๐	
กลุ่ม ๑๓	จังหวัดกรุงเทพมหานคร	๑	๑๗	พระคณาจารย์จีน ธรรมปัญญาจริยาภรณ์
	จังหวัดเชียงราย	๑	๑๒	
	จังหวัดชลบุรี	๑	๑๗	
	รวมทั้งหมด	๓	๔๖	
กลุ่ม ๑๔	จังหวัดกรุงเทพมหานคร	๑	๑๖	พระมหาคณานัม ธรรมปัญญาจิวัตร
	จังหวัดอุดรธานี	๑	๑๐	
	จังหวัดสงขลา	๑	๕	
	รวมทั้งหมด	๓	๓๑	
	รวม	๔๐๙	๔,๗๙๓	

๒.๔ แนวความคิดเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น

๒.๔.๑ ความหมายของความต้องการจำเป็น

Barrow,R., and,ed. Milburn กล่าวว่าความต้องการจำเป็น หมายถึง บางสิ่งบางอย่างที่ขาดแคลน หรืออาจจะไม่ขาดแคลนแต่จำเป็นสำหรับวัตถุประสงค์บางอย่าง^{๑๐๘}

Dunster, Andrew กล่าวว่า ความต้องการจำเป็น หมายถึง แรงจูงใจขั้นพื้นฐาน หรือความจำเป็นของสิ่งมีชีวิตในขั้นพื้นฐาน คือ อาหาร ที่พัก เครื่องนุ่งห่ม และอากาศที่สะอาด^{๑๐๙}

Kaufman กล่าวว่า ความต้องการจำเป็น เป็นผลต่างของผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และผลที่ต้องการ^{๑๑๐}

Stufflebeam,D.L., and Others กล่าวว่า ความต้องการจำเป็น หมายถึง สิ่งที่ต้องได้รับการตอบสนอง หรือก่อให้เกิดประโยชน์เมื่อได้รับการตอบสนอง โดยจำแนกความต้องการจำเป็นตามมุมมองที่แตกต่างกันได้ ๔ มุมมอง ดังนี้

๑. มุมมองความแตกต่าง (discrepancy view) ความต้องการจำเป็น หมายถึง ความแตกต่างระหว่างการกระทำหรือผลการปฏิบัติงานที่ต้องการ (desired performance) กับการกระทำ หรือผลการปฏิบัติงานที่สังเกตได้จากการปฏิบัติจริง (observed performance)

๒. มุมมองของความเป็นประชาธิปไตย (democratic view) ความต้องการจำเป็น หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่ต้องการให้เกิดโดยกลุ่มคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้อง

๓. มุมมองของการวิเคราะห์ (analysis view) ความต้องการจำเป็น หมายถึง ทิศทางหรือแนวทางที่คาดว่าจะต้องมีการปรับปรุง พัฒนาในหน่วยงานจากข้อมูลสารสนเทศสำคัญที่มีอยู่ในปัจจุบัน

๔. มุมมองของการวินิจฉัย (diagnostic view) ความต้องการจำเป็น หมายถึง สิ่งที่คุณค่าได้พิจารณาแล้วว่ามีความบกพร่องหรือขาดหายไป (deficiency or absence) และพิสูจน์ได้ว่าสิ่งที่ขาดหายไบนั้นจะทำให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงาน

Mckillip กล่าวว่า ความต้องการจำเป็น หมายถึง การตัดสินคุณค่าของกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งเกี่ยวกับปัญหาที่พบ และพยายามหาหนทางในการแก้ปัญหา ความหมายดังกล่าวจะเกี่ยวข้องใน ๔ ลักษณะ คือ

๑. เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล
๒. เป็นเรื่องเฉพาะของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
๓. เป็นเรื่องที่อยู่ในรูปของปัญหาเมื่อผลผลิตไม่เพียงพอ

^{๑๐๘} Barrow, R., and, ed. Milburn, G, aCritical Dictionary of Educational Concepts, (2nded.)(New York: Teach College Press, 1990), pp.222-224.

^{๑๐๙} Dunster, K, and J.And rew, Dictionary of Natural Resource Management, (Canada University of British Columbia, 1996), p.219.

^{๑๑๐} Kaufman, R, .Mega planning, (Thous and Oaks: Sage Publications., 2000), p.11

๔. เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือการพิจารณาหาหนทางในการแก้ปัญหา^{๑๑๑}

สุวิมล ว่องวานิช ได้สังเคราะห์ และจัดประเภทของความหมายความต้องการจำเป็นไว้เป็นหมวดหมู่ในมุมมองนักจิตวิทยา และทางการประเมินไว้ ดังนี้ ทางจิตวิทยา เจ้าของทฤษฎีความต้องการจำเป็น (needs) ที่เป็นที่รู้จักทั่วไป คือ อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) พบว่า ความต้องการจำเป็นมีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับพื้นฐานถึงระดับสูง และไม่ว่ามนุษย์หรือสัตว์ จำเป็นต้องได้รับการตอบสนองความต้องการจำเป็นพื้นฐานก่อน Maslow ได้เสนอลำดับขั้นในรูปพีระมิดความต้องการจำเป็นในช่วงปี ค.ศ. 1960 เรียกว่า Maslow's Hierarchy of Needs Pyramid

สรุปความหมายของความต้องการจำเป็น หมายถึง สิ่งที่ตอบสนองก่อให้เกิดประโยชน์ในปัจจุบัน และผลต้องการที่แท้จริง นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

๒.๔.๒ การจัดประเภทของความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวานิช กล่าวว่า การจัดแบ่งประเภทความต้องการจำเป็นมีหลากหลายขึ้นอยู่กับเกณฑ์การจัดประเภท ดังนี้

๑. เกณฑ์ช่วงระยะเวลา เช่น ความต้องการจำเป็นในปัจจุบัน (present หรือ current needs) และความต้องการจำเป็นในอนาคต (future needs)

๒. เกณฑ์ความขาดแคลนหรือการแก้ปัญหา เช่น ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับผลงานหรือความสามารถในการปฏิบัติงาน และความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับสิ่งทดลอง

๓. เกณฑ์ผลลัพธ์ของการดำเนินงาน เช่น ความต้องการจำเป็นด้านปัจจัย (input needs) ความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการ (process needs) ความต้องการจำเป็นด้านผลลัพธ์ (outcome needs) และความต้องการจำเป็นด้านการแก้ปัญหา (solution needs) ซึ่งความต้องการจำเป็นด้านผลลัพธ์ ถือเป็นความต้องการจำเป็นที่แท้จริง ส่วนความต้องการจำเป็นด้านปัจจัย และด้านกระบวนการ ถือเป็นความต้องการจำเป็นเทียม (quais-needs)

๔. เกณฑ์ลักษณะของข้อมูล เช่น ความต้องการจำเป็นเชิงปริมาณ (quantitative needs) และความต้องการเชิงคุณภาพ (qualitative needs)

๕. เกณฑ์แหล่งที่มาของข้อมูล เช่น ความต้องการจำเป็นจริง (actual หรือ true needs) และความต้องการจำเป็นตามการรับรู้ (perceived needs) หรือความต้องการจำเป็นตามที่ยรายงาน (reported needs) ถือเป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิที่สำคัญ

๖. เกณฑ์ผู้รับหรือผู้ให้บริการ จำแนกเป็น ๓ ประเภท คือ ความต้องการจำเป็นระดับปฐมภูมิ (primary needs) เป็นความต้องการจำเป็นของผู้รับบริการ หรือลูกค้า ในทางการศึกษาส่วนใหญ่เป็นความต้องการจำเป็นของนักเรียน ความต้องการจำเป็นระดับทุติยภูมิ (secondary needs) เป็นความต้องการจำเป็นของผู้ให้บริการ เช่น ความต้องการจำเป็นของบุคลากร

---

^{๑๑๑} Mckillip, J, Need Analysis Tools for the Human Services and Education, (Newbury Park: Sage Publications, 1978), p.10.

ในหน่วยงาน ความต้องการจำเป็นของผู้บริหาร และความต้องการจำเป็นระดับตติยภูมิ (tertiary needs) เป็นความต้องการจำเป็นด้านทรัพยากร และการแก้ปัญหา (resources solution) ซึ่งช่วยในการดำเนินงานของหน่วยงาน ในความต้องการจำเป็นทั้งหมด ความต้องการที่มีความสำคัญที่สุด คือ ความต้องการจำเป็นระดับปฐมภูมิ เนื่องจากเป็นกลุ่มเป้าหมายซึ่งองค์กรต้องรับใช้ นอกจากนี้ ยังมี นักวิชาการแบ่งความต้องการจำเป็น เป็น ๓ ระดับ ความต้องการจำเป็นระดับ ๑ ผู้รับบริการ เช่น นักเรียน ความต้องการจำเป็นระดับ ๒ ผู้ให้บริการ และผู้กำหนดนโยบาย เช่น ครู ผู้บริหาร และ ความต้องการจำเป็นระดับ ๓ ทรัพยากร และแนวทางแก้ไขปัญหา เช่น อาคาร สิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี รูปแบบการดำเนินงาน และสภาพการทำงาน

๗. สาระของความต้องการจำเป็น เช่น ความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาบุคลากร (staff development needs) ความต้องการจำเป็นด้านการฝึกอบรม (training needs) ความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนา (development needs) และความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาหลักสูตร (curriculum development needs)

๘. เกณฑ์กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการกำหนดความต้องการจำเป็น เช่น ๑) ความต้องการจำเป็นระดับบุคคล (personal needs) ๒) ความต้องการจำเป็นของกลุ่ม (group needs) ๓) ความต้องการจำเป็นขององค์กร (organizational needs) เช่น ความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๙. เกณฑ์วิธีการประเมิน เช่น ความต้องการจำเป็นตามปทัสสถาน เป็นความต้องการจำเป็นที่เปรียบเทียบกับสภาพที่เป็นอยู่จริงกับมาตรฐาน ความต้องการจำเป็นตามการรับรู้เป็นความต้องการจำเป็นที่กำหนดหรือนิยามโดยทัศนะของผู้ถูกประเมิน

๑๐. เกณฑ์ขอบเขตของการวิจัย เนื่องจากการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (complete needs assessment) มีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ ๓ ขั้นตอน คือ การระบุความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญที่สุด (needs identification) การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น (needs analysis) และการกำหนดทางเลือกของการแก้ไขปัญหา (needs solution) ดังนั้น ความต้องการจำเป็นสามารถจำแนกตามขอบเขตการวิจัยได้ ๓ กลุ่ม ขึ้นอยู่กับผู้วิจัยว่าต้องการได้ข้อมูลประเภทใด ซึ่งส่วนใหญ่จะดำเนินการกำหนดความต้องการจำเป็นแบบแรก คือ การระบุความต้องการจำเป็น ไม่ได้ดำเนินการถึงขั้นการกำหนดสาเหตุของความต้องการจำเป็น และการกำหนดวิธีการแก้ปัญหา^{๑๑๒}

สรุปได้ว่า การจัดประเภทของความต้องการจำเป็น ขึ้นอยู่กับการกำหนดประเภทตามความต้องการของข้อมูล ซึ่งจะทำให้ผู้วิจัย ประเมินความต้องการจำเป็นได้ง่ายขึ้น

^{๑๑๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๗-๕๔.

๒.๔.๓ ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

ราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว่า หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดข้อมูลสารสนเทศเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็นโดยระบุสิ่งที่ต้องการให้เกิดว่ามีลักษณะใด และสิ่งที่เกิดขึ้นจริงเป็นอย่างไร เพื่อนำไปสู่การประมวลสังเคราะห์ และประเมินค่าสิ่งที่เกิดขึ้นจริงควรเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง การประเมินตามความจำเป็นนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางบวก และสร้างสรรค์^{๑๑๓}

Gelmore กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการวางแผนเพื่อชี้ถึงความต้องการจำเป็นของคนหรือกลุ่มคน โดยการรวบรวมความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแล้วพิจารณาความต้องการจำเป็นที่มีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งเป็นความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญ และเหมาะสมจากการพิจารณาของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแต่ละคน และจากการร่วมพูดคุยกันระหว่างตัวแทนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของแผนการทำงาน^{๑๑๔}

Kaufman Rojas and Maye กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการที่ใช้เพื่อกำหนดช่องว่าง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (Current result) กับที่ปรารถนาจะให้เกิด (desired) แล้วจัดเรียงลำดับความสำคัญ (priority order) ของช่องว่างดังกล่าว จากนั้นเลือกช่องว่างที่สำคัญที่สุดมาเป็นประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อไป^{๑๑๕}

Reviere and other ให้ความหมายว่า การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการที่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบสำหรับการคัดเลือกหรือวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบาย และการดำเนินโครงการทุกขั้นตอน ผลการประเมินใช้ได้เฉพาะกลุ่มประชากร แต่มีความเป็นระบบบนฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ และเน้นที่ผลลัพธ์^{๑๑๖}

Witkin ให้นิยามว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบซึ่งใช้เพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริง ส่วนใหญ่จะเน้นที่ความแตกต่างของผลลัพธ์ จากนั้นมีการเรียงลำดับความสำคัญของความแตกต่างนั้น แล้วเลือกความต้องการจำเป็นที่สำคัญมาแก้ไข^{๑๑๗}

^{๑๑๓} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, (กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์, ๒๕๕๕), หน้า ๓๗๐.

^{๑๑๔} Gelmore G.D., Need assessment strategies for health education and health promotion. (Madison, WI: Brown & Benchmark Publishers, 1996), p.50.

^{๑๑๕} Kaufman, R., Rojas, A.M., & Mayer, H, Need assessment: A user's guide, (Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publications, 1993), p.49.

^{๑๑๖} Reviere, R., Berkowitz, S., Carter, C.C. & Ferguson, C.G., Need assessment: A creative and practical guide for social scientists, Washington, D.C: Taylor & Francis, 1996, p.62.

^{๑๑๗} Witkin, B.A., Assessing need in education and social program, San Francisco, CA: Jossey-Boss Publishers, 1984, p.60.

คมศร วงษ์รักษา กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการในการกำหนดช่องว่าง หรือความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกับสิ่งที่จะควรจะเป็นโดยมีการนำช่องว่างที่ได้มาจัดเรียงลำดับความสำคัญก่อนที่จะเลือกช่องว่างหรือความต้องการจำเป็นที่สำคัญที่สุดไปดำเนินการต่อไป^{๑๑๘}

ปิยมาภรณ์ โชคอวยชัย กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการประเมินความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ควรจะเป็นหรือสภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริง หรือสภาพปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข รวมถึงการประเมินความต้องการที่แท้จริงของผู้รับบริการแล้วนำผลความต้องการหรือความแตกต่างดังกล่าวมา จัดเรียงลำดับความสำคัญเพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกวางแผนโครงการต่อไปในอนาคต^{๑๑๙}

สุวิมล ว่องวานิช ให้นิยามของการประเมินความต้องการจำเป็นว่า เป็นกระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้นกับสภาพที่ควรจะเป็น โดยระบุสิ่งที่ต้องการให้เกิดว่ามีลักษณะเช่นใด และประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่ามีลักษณะเช่นใด จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ ประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่าสมควรเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง การประเมินความต้องการจำเป็นทำให้ได้ข้อมูลที่น่าไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษา หรือการเปลี่ยนแปลงผลที่เกิดขึ้นปลายทาง การเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการประเมินความต้องการจำเป็น จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ และเป็นการเปลี่ยนแปลงในทางบวก^{๑๒๐}

สรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบในการหาความต้องการจำเป็น เพื่อให้ได้ข้อมูลในการตัดสินใจเลือกหรือหาวิธีแก้ไขปัญหาได้ตรงสภาพหรือความต้องการที่แท้จริง ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

^{๑๑๘} คมศร วงษ์รักษา, “การเปรียบเทียบคุณภาพ และความสอดคล้องของเทคนิคการจัดเรียงลำดับความสำคัญที่อิงโมเดลความแตกต่างในการประเมินความต้องการจำเป็น”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๑๔.

^{๑๑๙} ปิยมาภรณ์ โชคอวยชัย, “การเปรียบเทียบผลการประเมินความต้องการจำเป็นระหว่างวิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญที่ต่างกันโดยใช้เครื่องมือการประเมินความต้องการจำเป็นที่มีการตอบสนองเดียว”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, (คณะครุศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๑๘

^{๑๒๐} สุวิมล ว่องวานิช, *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. พิมพ์ครั้งที่ ๓ ฉบับปรับปรุง, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท วี.พรีน (๑๙๙๑) สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ๖๒

๒.๕ การตรวจสอบมาตรฐานการประเมิน

การตรวจสอบมาตรฐานการประเมิน มีความจำเป็น และมีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นการตรวจสอบแนวทางพุทธบูรณาการนั้นๆ ว่ามีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลเที่ยงตรง เชื่อถือได้ เพียงใด ซึ่งมีผู้กล่าวถึงการตรวจสอบมาตรฐานการประเมินไว้ ดังนี้

แมคมิลแลนต์ และชูแมคเกอร์ (McMillan & Schumacher) กล่าวว่า มาตรฐานสำหรับการประเมินผลทางการศึกษา (Joint committee on standards for educational evaluation) ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของสมาคมวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา/ระดับมัธยมศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครู และคณะกรรมการ สถานศึกษาได้พัฒนาและกำหนดมาตรฐานสำหรับการประเมินผลระบบแผนงาน โครงการ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ โดยคณะกรรมการนี้ได้พัฒนาเกณฑ์ที่มีคุณภาพสำหรับ การประเมินผล ประกอบด้วย มาตรฐาน ๔ ด้านดังต่อไปนี้

๑. มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility standard) เป็นมาตรฐานเพื่อให้แน่ใจว่าการประเมินผลจะช่วยให้การปฏิบัติงานของผู้ประเมินผลได้ข้อมูลตามต้องการมุ่งเน้นในด้านของผลการประเมินที่ต้องใช้ข้อมูลหรือสารสนเทศที่ผู้ใช้ผลการประเมินต้องการ และนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานได้ ประกอบด้วย

๑) การระบุผู้นำไปใช้ (Audience identification) ในการประเมินผล มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรับฟังข้อมูลจากผู้นำไปใช้โดยตรงนั้นๆ ผู้ใช้ผลการประเมินหรือผู้ที่จะนำผลการประเมิน ไปใช้ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการระบุไว้หรือได้รับการกำหนดไว้เพื่อให้สามารถบ่งชี้ความต้องการของผู้ใช้ผลประเมินได้ นั่นคือ ผู้ประเมินต้องระบุผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินได้ครบถ้วนเพื่อให้ผู้ประเมินได้ประเด็นที่สมบูรณ์

๒) ความเชื่อถือได้ของผู้ประเมินผล (Evaluator credibility) ผู้ที่ดำเนินการประเมินผลจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้รับความไว้วางใจ (Trustworthy) และมีศักยภาพที่สามารถดำเนินการประเมินผลได้ เพื่อให้ผลการวิจัยเป็นที่ยอมรับ ควรเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ และมีความรู้ ความสามารถในการดำเนินการประเมิน ทั้งนี้เพื่อให้ผลที่ได้จากการประเมินบรรลุถึงความน่าเชื่อถือสูงสุด และเป็นที่ยอมรับ

๓) ขอบเขต และการเลือกสารสนเทศ (Information scope and selection) ขอบเขตสารสนเทศควรระบุคำถามเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน และควรตอบสนองกับความต้องการ และความสนใจของผู้นำไปใช้ สารสนเทศที่ได้รับการคัดเลือกจะต้องช่วยในการตอบคำถามที่เกี่ยวกับสิ่งที่มุ่งประเมิน สอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของผู้ที่นำผลการประเมินไปใช้

๔) การตีความหมายที่มีคุณค่า (Valuation interpretation) หลักการเหตุผล และกระบวนการต่างๆ ที่นำมาใช้ในการตีความหมายของผลการประเมินควรอธิบาย อย่างระมัดระวัง เชื่อถือได้ เพื่อนำไปสู่คุณค่าของการประเมิน กล่าวคือ ผลที่ได้จากกระบวนการประเมิน และความ เป็นเหตุผลที่ใช้ในการแปลผลที่ได้จากการค้นพบในการประเมิน ควรอธิบาย ด้วยความระมัดระวัง และมีความกระจ่างชัดเจน เพื่อให้การตัดสินคุณค่าเป็นไปอย่างชัดเจน

การนำมาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility standard) ไปใช้นั้นควรมีความชัดเจนในความต้องการของผู้นำข้อมูลไปใช้ ผู้ประเมินจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับ ขอบเขต และการเลือกสารสนเทศควรตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการประเมิน สอดคล้องกับความต้องการความสนใจของผู้นำไปใช้ และการอธิบายผลการประเมินนั้นจะต้องมีความเป็นเหตุเป็นผล และเชื่อถือได้

๒. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility standard) เป็นมาตรฐานเพื่อแน่ใจว่าการประเมินผลจะต้องเป็นจริง ประหยัด และมีข้อความที่เหมาะสม มาตรฐานความเป็นไปได้ประกอบด้วย การดำเนินงานที่มีการฝึกปฏิบัติ ความสามารถทางการเงิน และประสิทธิผลด้านต้นทุน ประกอบด้วย

๑) มีวิธีการที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (Practical procedure) กระบวนการในการประเมิน จะต้องมีความเป็นไปได้ในการดำเนินการ และได้รับสารสนเทศที่เพียงพอ โดยให้เกิดอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการดำเนินการน้อยที่สุด

๒) มีความเท่าทันต่อบรรยากาศทางการเมือง (Political viability) การประเมินควรได้รับการวางแผน และมีการดำเนินการที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในองค์กรเพื่อให้เกิดความร่วมมืออันจะช่วยในการป้องกันไม่ให้เกิดการประเมินเกิดความลำเอียงซึ่งจะทำให้ผิดไปจากความเป็นจริง หรือทำให้เกิดการใช้ผลการประเมินอย่างไม่ถูกต้อง

๓) มีประสิทธิผล และความคุ้มค่า (Cost effectiveness) การประเมินควรมีประสิทธิผล และให้สารสนเทศที่มีคุณค่าอย่างเพียงพอ และคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

การนำมาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility standard) ไปใช้นั้นกระบวนการประเมินต้องมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ การมีส่วนร่วมวางแผนการประเมิน ผลการประเมินมีประสิทธิผล และคุ้มค่ากับค่าใช้จ่าย

๓. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standard) เป็นมาตรฐานเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ จริยธรรม และคำนึงถึงสวัสดิการของผู้เกี่ยวข้อง และผู้รับผลกระทบจากผลการประเมินผลมาตรฐานเหล่านี้ คือ ข้อตกลงที่เป็นทางราชการ ข้อขัดแย้งที่น่าสนใจ ซึ่งเปิดเผยให้สาธารณชนมีสิทธิรู้ได้ตามสิทธิของมนุษย์ และปฏิกริยาร่วมกันของมนุษย์ และควรมีการรายงานผลด้วยความยุติธรรม ประกอบด้วย

๑) การประเมินอย่างเป็นธรรม และมีความสมบูรณ์ (Complete and fair Assessment) ในรายงานการประเมิน ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบ และบันทึกไว้นั้นควรจะบอกถึงจุดแข็ง และข้อจำกัดที่ได้จากการประเมิน เพื่อให้จุดแข็งได้รับการพัฒนาให้เด่นขึ้น และในขณะที่เดียวกันข้อจำกัดควรได้รับการปรับปรุง

๒) ความเอาใจใส่ในข้อขัดแย้ง (Conflict of interest) ความขัดแย้งของกลุ่มบุคคลเป็นสิ่งที่ควรยอมรับด้วยความจริงใจ และเปิดเผยต่อกัน ทั้งนี้ไม่ควรนำความขัดแย้งไปใช้ในกระบวนการ และผลลัพธ์ของการประเมิน

การนำมาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety standard) ไปใช้นั้นในการรายงานผล การประเมินนั้นข้อมูลควรมีความสมบูรณ์ โดยบอกถึงจุดแข็ง และข้อจำกัดที่ได้จากการประเมิน และกระบวนการประเมินผลต้องประเมินด้วยความยุติธรรม

๔. มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy standard) เป็นมาตรฐานที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของการปฏิบัติที่กำหนดคุณค่า ได้กำหนดว่า วิธีการใช้ในการประเมินต้องมีความถูกต้อง โดยผู้ให้ข้อมูลหรือสารสนเทศที่เชื่อถือได้ ต้องสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้จริงใช้วิธีวิเคราะห์ และเสนอผลการประเมินที่ถูกต้อง ไม่ลำเอียงมีความเป็นปรนัย ประกอบด้วย

๑) การบรรยายงาน (Program documentation) สิ่งที่ต้องการประเมินซึ่งอาจจะเป็นแผนงานหรือโครงการนั้น ควรได้รับการบรรยายอย่างชัดเจน และถูกต้อง เพื่อให้แผนงานและโครงการนั้นมีการบ่งชี้อย่างชัดเจน

๒) การวิเคราะห์บริบท (Context analysis) บริบทของสิ่งที่ต้องประเมินจะต้องได้รับการตรวจสอบว่ามีรายละเอียดด้วย ทั้งนี้บริบทเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อสิ่งที่ต้องการประเมิน

๓) การบรรยายเป้าหมาย และวิธีการดำเนินการ (Described purposes and procedures) เป้าหมาย และกระบวนการของการประเมินควรได้รับการบรรยายไว้ชัดเจนอันจะทำให้เกิดความสะดวก และความชัดเจนต่อการกำกับติดตาม

๔) สารสนเทศที่มีความเที่ยง (Reliable information) ความเที่ยงของสารสนเทศควรได้รับการพัฒนาหรือเลือกใช้ในลักษณะที่ทำให้เกิดความมั่นใจว่าสารสนเทศที่ได้รับมีความเชื่อถือได้หรือมีความตรงเพียงพอ โดยสามารถวัดได้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด^{๑๒๑}

การนำมาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy standard) ไปใช้นั้นควรใช้วิธีการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด แหล่งข้อมูล และสารสนเทศเชื่อถือได้มีการรายงานผลที่ชัดเจน ตรวจสอบได้

ไอส์เนอร์ (Eisner) ได้กล่าวถึง แนวคิดในการตรวจสอบมาตรฐานการประเมิน โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีวิธีการแตกต่างจากการดำเนินการเชิงวิทยาศาสตร์ หรือเชิงปริมาณ เนื่องจากการศึกษาในบางเรื่องต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าตัวเลขที่นำมาพิจารณาสรุป ดังนั้นจึงได้เสนอแนวทางการตรวจสอบมาตรฐานการประเมิน โดยผู้ทรงคุณวุฒิไว้ ดังนี้

๑. การประเมินโดยแนวทางนี้จะเน้นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่ถูกนำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานปัจจัยต่างๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิจารณ์ญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความเหมาะสมของสิ่งที่จะทำการประเมิน

๒. การประเมินที่เป็นความเฉพาะทาง ในเรื่องที่จะประเมินโดยที่พัฒนามาจากแบบการวิจารณ์งานศิลปะ ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้ง และต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้นิฉัยแนวคิดนี้ได้นำมาประยุกต์ในวงการอุดมศึกษา ซึ่งนิยมนำการตรวจสอบมาตรฐานการประเมินมาใช้ในเรื่องที่ต้องการความลึกซึ้ง และความเชี่ยวชาญเฉพาะทางสูง

^{๑๒๑} McMillan, J.H.; & Schumacher, S., *Research in Education: A conceptual introduction*, (New York: San Francisco, 2001), p.98.

๓. การตรวจสอบมาตรฐานการประเมินที่ใช้ตัวบุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมินโดยให้ความเชื่อถือกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เที่ยงธรรม และมีดุลพินิจที่ดี มาตรฐาน และเกณฑ์มาจากประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒินั้นๆ

๕. การตรวจสอบมาตรฐานการประเมินที่ย่อมให้ความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิ ตามอรรถาธิบาย และความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะนำมาพิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอ^{๑๒๒}

ศิริชัย กาญจนวาสี ได้สรุปมาตรฐานของการประเมินสำหรับการประเมินเอกสาร และโครงการทางการศึกษา คณะกรรมการชุดนี้ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญทางการประเมินต่างมีความเชื่อว่าการประเมินเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับกิจกรรมของมนุษย์ การประเมินที่ดีจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจ และพัฒนาสู่สิ่งที่ดีกว่า ส่วนการประเมินที่ไม่ดีจะเป็นตัวถ่วง และทำลายความก้าวหน้า คณะกรรมการจึงได้เสนอเกณฑ์ ๓๐ ประการ เพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรม การประเมิน ซึ่งสามารถจัดได้เป็น ๔ หมวด

๑. มาตรฐานการใช้ประโยชน์ (Utility Standards) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันถึงความเป็นประโยชน์ของผลการประเมิน ในการตอบสนองต่อความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุม ทันเวลา และมีผลต่อการนำไปใช้ มาตรฐานการใช้ประโยชน์นี้ประกอบด้วยเกณฑ์ ดังนี้

- ๑) การระบุผู้เกี่ยวข้องที่ต้องการใช้สารสนเทศ
- ๒) ความเป็นที่เชื่อถือของผู้ประเมิน
- ๓) การรวบรวมข้อมูลครอบคลุม และตอบสนองความต้องการใช้สารสนเทศ
- ๔) การแปลความ และการตัดสินใจคุณค่ามีความชัดเจน
- ๕) รายงานการประเมินมีความชัดเจนทุกขั้นตอน
- ๖) การเผยแพร่ผลการประเมินไปยังผู้เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง
- ๗) รายงานการประเมินเสร็จทันเวลาสำหรับนำไปใช้ประโยชน์
- ๘) การประเมินส่งผลกระทบในการกระตุ้นให้มีการดำเนินการประเมินต่อเนื่อง

๒. มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility standard) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันถึงการประเมินที่มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เหมาะสมกับสถานการณ์ ปฏิบัติได้ ยอมรับได้ ประหยัด และคุ้มค่า ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ ดังนี้

- ๑) วิธีการประเมินสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
- ๒) การเป็นที่ยอมรับได้ทางการเมือง
- ๓) ผลที่ได้มีความคุ้มค่า

^{๑๒๒} Eisner, Education connois seuship and criticism: Their form and function in education aevaluation, *Journal of Aesthetic Education*, E.(1976), p.85.

๓. มาตรฐานความเหมาะสม (Propriety Standard) เป็นมาตรฐานที่ต้องประกันว่าการประเมินได้ทำอย่างเหมาะสมตามกฎหมาย ระเบียบ จรรยาบรรณ มีการคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้เกี่ยวข้องในการประเมิน และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการประเมิน มาตรฐานความเหมาะสมซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ ดังนี้

- ๑) การกำหนดข้อตกลงของการประเมินอย่างเป็นทางการ
- ๒) การแก้ปัญหาของความขัดแย้งในการประเมินด้วยความเป็นธรรม และโปร่งใส
- ๓) รายงานผลการประเมินอย่างตรงไปตรงมา เปิดเผย และคำนึงถึงข้อจำกัด
- ๔) การให้ความสำคัญต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของสาธารณะ
- ๕) การคำนึงถึงสิทธิส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง
- ๖) การเคารพสิทธิในการปฏิเสธของผู้อยู่เกี่ยวข้อง
- ๗) รายงานผลการประเมินที่สมบูรณ์ ยุติธรรม และเสนอทั้งจุดเด่น และจุดด้อย
- ๘) ผู้ประเมินทำการประเมินด้วยความรับผิดชอบ และมีจรรยาบรรณ

๔. มาตรฐานความถูกต้อง (Accuracy standard) เป็นมาตรฐานที่ต้องประกันว่าการประเมินได้มีการใช้เทคนิคที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ข้อสรุป ข้อค้นพบ และสารสนเทศที่เพียงพอสำหรับตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน ประกอบด้วยเกณฑ์ ดังนี้

- ๑) การระบุวัตถุประสงค์ของการประเมินอย่างชัดเจน
- ๒) การวิเคราะห์บริบทของการประเมินอย่างเพียงพอ
- ๓) การบรรยายจุดประสงค์ และกระบวนการอย่างชัดเจน
- ๔) การบรรยายแหล่งข้อมูล และการได้มาอย่างชัดเจน
- ๕) การพัฒนาเครื่องมือ และการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความตรง
- ๖) การพัฒนาเครื่องมือ และการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเที่ยง
- ๗) การจัดระบบควบคุมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และรายงาน
- ๘) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ
- ๙) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
- ๑๐) การลงข้อสรุปที่มีเหตุผลสนับสนุน
- ๑๑) การเขียนรายงานมีความเป็นปรนัย^{๑๒๓}

อุทุมพร จามรมาน ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสร้างมาตรฐานการประเมิน เพื่อทดสอบหรือตรวจสอบมาตรฐานการประเมินนั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งการทดสอบและตรวจสอบมีหลายวิธี ซึ่งอาจใช้การวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงคุณภาพ (Qualitative) และเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยที่การตรวจสอบมาตรฐานการประเมิน จากหลักฐานเชิงคุณภาพอาจใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ ส่วนการตรวจสอบมาตรฐานการประเมิน จากหลักฐานเชิงปริมาณใช้เทคนิคทางสถิติ ซึ่งการตรวจสอบมาตรฐานการประเมิน ควรตรวจสอบคุณลักษณะ ๒ อย่าง ดังนี้

^{๑๒๓} ศิริชัย กาญจนวาสี, **ทฤษฎีการประเมิน**, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔),

๑. การตรวจสอบความมากน้อยของความสัมพันธ์ ความเกี่ยวข้อง

๒. การประมาณค่าพารามิเตอร์ของความสัมพันธ์ดังกล่าว ซึ่งการประมาณค่านี้สามารถประมาณข้ามกาลเวลา กลุ่มตัวอย่างหรือสถานที่ได้ หรืออ้างอิงจากกลุ่มตัวอย่างไปหาประชากรก็ได้ โดยผลการตรวจสอบนำไปสู่คำตอบ ๒ ข้อ คือ ๒.๑) การสร้างรูปแบบใหม่ ๒.๒) การปรับปรุง^{๑๒๔}

ในส่วนของมาตรฐานการประเมินผู้วิจัย นำหลักเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานการประเมินของนักวิชาการมาใช้ ดังนี้

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการตรวจสอบมาตรฐานการประเมิน ของนักวิชาการ ได้แก่ Eisner, (1976), อุทุมพร จามรมาน, (๒๕๔๑), แมคมิลแลนด์ และชูแมคเกอร์ (McMillan & Schumacher, 2001) และ ศิริชัย กาญจนวาสี, (๒๕๕๔) ผู้วิจัย ได้นำหลักการประเมินตามแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าวมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อประเมิน พุทธบูรณาการการบริหารสถานศึกษาสู่องค์กรสมรรถนะสูง สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานการประเมิน ๔ ด้าน คือ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง ดังนี้

๑. ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility standard) การตรวจสอบมาตรฐานการประเมิน ด้านความเป็นประโยชน์ หมายถึง (๑) การบูรณาการ และองค์ประกอบของการบูรณาการมีความสอดคล้องต่อความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษา (๒) การบูรณาการ และองค์ประกอบของการบูรณาการมีความสอดคล้องต่อความสนใจของผู้บริหารสถานศึกษา (๓) การบูรณาการ และองค์ประกอบของการบูรณาการสร้างความมั่นใจต่อผู้บริหารสถานศึกษา (๔) การบูรณาการ และองค์ประกอบของการบูรณาการมีคุณค่า และสร้างความน่าเชื่อถือต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

๒. ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility standard) การตรวจสอบมาตรฐานการประเมินด้าน ความเป็นไปได้ หมายถึง (๑) การบูรณาการ และองค์ประกอบของการบูรณาการสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริงต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา (๒) การบูรณาการ และองค์ประกอบของการบูรณาการสามารถทำให้เกิดประสิทธิผลหรือผลสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา (๓) การบูรณาการ และองค์ประกอบของการบูรณาการสามารถทำให้เกิดความคุ้มค่าต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา (๔) การบูรณาการ และองค์ประกอบของการบูรณาการสามารถสร้างการยอมรับต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

๓. ด้านความเหมาะสม (Propriety standard) การตรวจสอบมาตรฐานการประเมินด้านความเหมาะสม หมายถึง (๑) การบูรณาการ และองค์ประกอบของการบูรณาการมีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา (๒) การบูรณาการ และองค์ประกอบของการบูรณาการช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานได้อย่างโปร่งใส (๓) การบูรณาการ และองค์ประกอบของการบูรณาการ

^{๑๒๔} อุทุมพร จามรมาน, โมเดลคืออะไร, วารสารวิชาการ, ฉบับเดือนมีนาคม๒๕๕๕, หน้า ๒๒-๒๖.

การช่วยแก้ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา (๔) การบูรณาการ และองค์ประกอบของการบูรณาการช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถรายงานผลการบริหารงานได้อย่างเปิดเผย

๔. ด้านความถูกต้อง (Accuracy standard) การตรวจสอบมาตรฐานการประเมิน ด้านความถูกต้อง หมายถึง (๑) การบูรณาการ และองค์ประกอบของการบูรณาการมีความถูกต้องตาม ทฤษฎีทางวิชาการ (๒) การบูรณาการ และองค์ประกอบของการบูรณาการมีความครอบคลุมกับ ขอบข่ายภาระงานของสถานศึกษา (๓) การบูรณาการ และองค์ประกอบของการบูรณาการมีความ สอดคล้องกับขอบข่ายภาระงานของสถานศึกษา (๔) การบูรณาการ และองค์ประกอบของการบูรณาการ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และวิธีการดำเนินงานที่ชัดเจนต่อการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษา

สรุปได้ว่าการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัย ใช้คำว่าตรวจสอบมาตรฐานการประเมิน โดยมีการ ตรวจสอบการบูรณาการ ๒ วิธีการ คือ ๑) การตรวจสอบการบูรณาการเชิงคุณภาพตามแนวคิดของ ไอส์เนอร์ (Eisner, 1976) โดยใช้ตัวบุคคลคือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบการบูรณาการ โดยวิธีการแจกแบบสอบถามตรวจสอบตามมาตรฐานการประเมิน ๔ ด้านตามแนวคิดของแมคมิลแลน และ ชูแมคเกอร์ (McMillan & Schumacher, 2001) และ ศิริชัย กาญจนวาสี, (๒๕๕๔) คือ ด้านความ เป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง และ ๒) การตรวจสอบการ บูรณาการเชิงปริมาณด้วยวิธีการตรวจสอบการบูรณาการ โดยผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามมาตรฐานการประเมิน ๔ ด้านคือ ด้านความเป็น ประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖.๑ งานวิจัยในประเทศ

อินดา ศิริวรรณ ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญศึกษาด้านแบบของคณะสงฆ์ไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการ การจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้านแบบของคณะสงฆ์ไทย เพื่อศึกษา ประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้านแบบของคณะ สงฆ์ไทย และเพื่อเสนอรูปแบบประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาด้านแบบของคณะสงฆ์ไทย การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ซึ่งมีการศึกษาเอกสาร และ สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้สอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน ๕ รูป และวิเคราะห์ ข้อมูลศึกษาเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า^{๑๒๕} การบริหารจัดการศึกษาทั้ง ๔ ด้านของโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

^{๑๒๕}อินดา ศิริวรรณ, “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษาต้นแบบของคณะสงฆ์ไทย”, วิทยานิพนธ์ศึกษา บัณฑิตทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย, (คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙), บทคัดย่อ.

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาต้นแบบของ คณะสงฆ์ไทย ขึ้นอยู่กับงานทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ จัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางจัดการ เรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จัดทำแผนงบประมาณ สรรหางบประมาณหลากหลายช่องทาง และประชุมการใช้จ่ายงบประมาณ เดือนละ ๑ ครั้ง จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรจัดตั้งบุคลากรตามความรู้ ความสามารถ และดำเนินการตาม ระเบียบราชการ ผู้บริหารมีหลักพุทธธรรมตั้งเป้าหมายตามนโยบายของโรงเรียน และกระตุ้นความ ต้องการผ่านสิ่งล่อใจ

รูปแบบ และสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ต้นแบบของคณะสงฆ์ไทย ประกอบด้วยบริหารตน บริหารคน และบริหารงานอย่างมีเป้าหมายปรับ ทัศนคติของตนเอง และทัศนคติของผู้ร่วมงานจัดตั้งเครือข่ายการทำงานพัฒนาบุคลากรให้ตรงตาม ความสามารถ และวางแผนการบริหารงานทั้ง ๔ ด้านร่วมกันผ่าน PS-GANPPI MODEL ผ่านสื่อ นวัตกรรม และรูปแบบเทคนิค วิธีการปฏิบัติเพื่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาต้นแบบของคณะสงฆ์ไทยอย่างยั่งยืน

พระมหาญาณวัณห์ ฐิตวฑฺฒโน (будดาวงษ์) ได้วิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์แนวคิดทาง การศึกษาของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต)” เพื่อศึกษาแนวคิดทางการศึกษาของพระพรหมคุณา ภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต) พบว่า^{๑๒๖} ครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ ก. คุณภาพ และ มาตรฐาน คือ คุณสมบัติตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ซึ่งประกอบด้วย หน้าที่หลัก คือ สืบปทายก และความเป็นกัลยาณมิตร การจัดการศึกษาทางธรรมวินัย ทศพลญาณ ปฏิสัมภินา ๔ และลีลาการสอน ๔ ข. การผลิต และการพัฒนา ได้แก่ ๑. การผลิต และการพัฒนาตามระยะเวลา คือ ในระยะสั้นเพื่อสร้าง ความเป็นนักเรียนที่ดีตามหลักบุญนิมิตของการศึกษา ๗ และในระยะยาวเพื่อสร้างความเป็นบัณฑิต ผู้มี สัจธรรม มีจริยธรรม มีความสุข และการผลิต และการพัฒนาตามความมุ่งหมายของวิชาการ เป้าหมาย การศึกษา คือ วิชาศึกษาทั่วไปเพื่อสร้างความเป็นบัณฑิต และวิชาเฉพาะวิชาชีพเพื่อสร้างเครื่องมือ บัณฑิต ๒. จริยศึกษา เป็นการผลิตครูที่จะต้องคัดยอดคนให้มาเป็นยอดครู และคัดยอดครูให้มาเป็นครู จริยศึกษาเป็นการสอนที่มีคุณภาพ และมีจรรยาบรรณครู

พระมหาประจักษ์ กิตติเมธี (ทองดาษ) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาเทคนิค และวิธีการสอน พระปริยัติธรรม แผนกบาลี” มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ระดับชั้นประโยค ๑-๒ ในกรุงเทพมหานคร ๒. เพื่อพัฒนาเทคนิค และวิธีการสอนพระปริยัติ ธรรมแผนกบาลี ระดับชั้นประโยค ๑-๒ ในกรุงเทพมหานคร ๓. เพื่อนำเสนอเทคนิค และวิธีการสอนพระ ปริยัติธรรมแผนกบาลี ระดับชั้นประโยค ๑-๒ ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้กระบวนการศึกษาตามระเบียบ วิจัยแบบคุณภาพคือ ใช้การศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิค และวิธีการสอน และการพัฒนาเทคนิค และวิธีการสอนดังกล่าว และใช้การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิถึงวิธีการพัฒนา

^{๑๒๖} พระมหาญาณวัณห์ ฐิตวฑฺฒโน (будดาวงษ์), “การวิเคราะห์แนวคิดทางการศึกษาของพระพรหม คุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต)”, *ปริญญาพุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต พุทธบริหารการศึกษา*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

เทคนิค และวิธีการสอนว่าทำได้เช่นใดบ้างเมื่อสามารถร่างเทคนิค และวิธีการสอนดังกล่าว เมื่อคณะผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า เทคนิค และวิธีการสอนดังกล่าวมีความเหมาะสมก็สามารถนำเสนอรายงานได้ ผลการศึกษาตามลำดับของวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ พบว่า^{๑๒๗}

๑. สภาพ และปัญหาการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ระดับชั้นประโยค ๑-๒ ในกรุงเทพมหานคร พบสภาพ และปัญหาในการพัฒนา มี ๘ ด้าน คือ ด้านบุคคล ด้านอุปกรณ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสถานการณ์ ด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านองค์ความรู้ และด้านหลักสูตร

๒. การพัฒนาเทคนิค และวิธีการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ระดับชั้นประโยค ๑-๒ ในกรุงเทพมหานคร ต้องพัฒนาเทคนิค ๔ คือ ๑.พัฒนาเทคนิคการสอนจากง่ายไปหายาก ๒.พัฒนาเทคนิคการสอนให้เกิดศรัทธาในผู้สอน ๓.พัฒนาเทคนิคการสอนด้วยการสร้างนวัตกรรมให้เกิดความกระตือรือร้น ๔.พัฒนาเทคนิคการสอนให้สนุกสนาน และพัฒนาวิธีการสอน ๔ คือ ๑.พัฒนาวิธีการสอนให้เห็นความสำคัญ ๒.พัฒนาวิธีการสอนให้เชื่อมั่นว่าทำได้ ๓.พัฒนาวิธีการซักถามให้เกิดความเข้าใจ ๔.พัฒนาวิธีการตั้งกติกาให้น่าสนใจ

๓. พัฒนาเทคนิค และวิธีการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี เป็นไปตาม CICE & CASA Model เทคนิค ๔ ได้แก่ ๑.เทคนิคการสอนแบบประจักษ์ใจ (Clarity) ๒.เทคนิคการสอนแบบประทับใจ (Impression) ๓.เทคนิคการสอนแบบปลุกใจ (Courage) ๔.เทคนิคการสอนแบบปีติใจ (Exaltation) วิธีการ ๔ ได้แก่ ๑.วิธีการสอนแบบใส่ใจ (Concentration) ๒.วิธีการสอนมั่นใจ (Assurance) ๓.วิธีการสอนแบบเข้าใจ (Savvy) ๔.วิธีการสอนแบบพร้อมใจ (Acceptance)

พระมหาสุพจน์ สุ่มโร (พานทอง) ได้ทำการวิจัย “การพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาตามพุทธวิธีบริหารของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ ๒” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูผู้สอน และนักเรียน จำนวน ๔๓๕ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ/ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑๔ รูป/คน และ การสนทนากลุ่ม จำนวน ๙ รูป/คน ผลการวิจัยพบว่า^{๑๒๘}

การบริหารการศึกษาตามพุทธวิธีบริหารของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ได้รูปแบบการบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิผลตามพุทธวิธีบริหารของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ ๒ คือ โพสส์ อีเอ็มบีดี โมเดล (POSCD EMBD MODEL) เป็นการนำหลักพุทธวิธีบริหารมาสร้างรูปแบบของการบริหารการศึกษาทั้ง ๔ ด้าน ดังนี้ คือ

^{๑๒๗} พระมหาประจักษ์ กิตติเมธี(ทองดา), “การพัฒนาเทคนิค และวิธีการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี”, **ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต พุทธบริหารการศึกษา** : (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐).

^{๑๒๘} พระมหาสุพจน์ สุ่มโร(พานทอง), “การพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาตามพุทธวิธีบริหารของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่มที่ ๒”, **ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต พุทธบริหารการศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), บทคัดย่อ.

ด้านการบริหารงานวิชาการ พัฒนาด้วยหลักไตรสิกขา ด้านการบริหารงานงบประมาณ พัฒนาด้วยหลักสุจริต ๓ ด้านการบริหารงานบุคลากร พัฒนาด้วยหลักพรหมวิหาร ๔ และด้านการบริหารงานทั่วไป พัฒนาด้วยหลักสัปปริสธรรม ๗ นอกจากนี้ยังนำหลัก ปรีชาปฏิบัติ ปฏิภาณ มาประยุกต์ใช้ในการบริหาร การเรียนการสอนเทคนิค การสอนรูปแบบนวัตกรรมการสอนเพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง และยั่งยืนของการบริหารการศึกษา การเรียนการสอน และนำหลักอิทธิบาท ๔ มาประยุกต์ใช้เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการบริหารงานทั้ง ๔ ด้าน

พระมหาอาเดช อุปันนธ์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ความสอดคล้องของการเรียนการสอนตามแนวพุทธวิธีกับหลักการปฏิรูปการศึกษา” สรุปผลการศึกษาว่า^{๑๒๙} การเรียนการสอนตามแนวพุทธวิธีกับหลักการปฏิรูปการศึกษามีความสอดคล้องกันทั้ง ๕ ประเด็นที่กำหนดศึกษา ได้แก่ ๑. เป้าหมายของการสอน เพื่อประโยชน์ ๒ ส่วน คือ ส่วนบุคคล และส่วนรวม ๒. รูปแบบ และขั้นตอนการสอน ๓. การใช้เทคนิคการสอน ๔. การใช้สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ๕. การประเมินผลการเรียนรู้ และ ผลที่เรียนการสอนตามแนวพุทธวิธีทั้ง ๕ นี้สามารถนำไปประยุกต์ในการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความเป็นครูของพระพุทธองค์ที่สามารถนำมาเป็นแบบอย่างแก่ผู้ที่ต้องการพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นที่ยอมรับศรัทธายิ่งขึ้นไป

ฐานิตา นพฤทธิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “นวัตกรรมการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของโรงเรียนในฝัน” ผลการวิจัยพบว่า^{๑๓๐} ผู้บริหารควรมีทัศนคติในเชิงบวกกับการใช้ ICT สามารถใช้ ICT ในการปฏิบัติงานได้ พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้ ICT มีการสร้างแรงจูงใจในการใช้ ICT ให้กับครูในโรงเรียน หากภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนา แบ่งปันความรู้ และเทคโนโลยีร่วมกันอีกทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย รวมถึงการกำกับติดตาม นิเทศ สนับสนุนการเรียนการสอน และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่โรงเรียน

บัญชา ยุทธนาคมจุลินท์ ได้วิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาศาสนทายาทที่พึงประสงค์ในพระพุทธศาสนาผลการศึกษา พบว่า^{๑๓๑} สภาพการพัฒนาศาสนทายาทในเขตการปกครองคณะสงฆ์จังหวัดขอนแก่นเป็นการพัฒนาในลักษณะการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม ซึ่งเป็นการศึกษารูปแบบพิเศษมี ๓ แผนก คือ แผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา

^{๑๒๙} พระมหาอาเดช อุปันนธ์, “การวิเคราะห์ความสอดคล้องของการเรียนการสอนตามแนวพุทธวิธีกับหลักการปฏิรูปการศึกษา”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑), หน้า ๑๙๗.

^{๑๓๐} ฐานิตา นพฤทธิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “นวัตกรรมการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของโรงเรียนในฝัน”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๖), หน้า ๑๙๔-๑๙๕.

^{๑๓๑} บัญชา ยุทธนาคมจุลินท์, “แนวทางการพัฒนาศาสนทายาทที่พึงประสงค์ในพระพุทธศาสนา”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖). บทคัดย่อ.

ดำเนินไปตามนโยบายรัฐ และมหาเถรสมาคม มีสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการคอยกำกับดูแล ด้านหลักสูตรด้านการวัดผลประเมินผล และการจัดสรรงบประมาณ ส่วนการบริหารจัดการให้เป็นหน้าที่ของเจ้าอาวาสในการพัฒนาศาสนทายาทให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต้องได้รับการพัฒนาคุณลักษณะ ด้านวิชาการ และการศึกษาเชิงพุทธโดยบูรณาการเข้ากับ ทฤษฎีไตรสิกขาของพระพุทธเจ้า ทฤษฎีแรงจูงใจ และทฤษฎีบุคลิกภาพของนักจิตวิทยาสมัยใหม่ แนวทางในการพัฒนาศาสนทายาทที่พึงประสงค์ในพระพุทธศาสนานั้น พบว่าแนวนโยบายการจัดการศึกษาเชิงขาดการวางแผนร่วมกัน การจัดกระบวนการเรียนการสอนยังขาดความเข้าใจ ในการนำ ทฤษฎีการศึกษา และทฤษฎีจิตวิทยาไปใช้ในการสร้างแรงจูงใจ สร้างความมุ่งมั่นที่จะศึกษาให้สำเร็จ การศึกษาแผนกธรรม และแผนกบาลี เป็นการศึกษาเฉพาะทางยังไม่บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้ศาสนทายาทเกิดการเรียนรู้ และประพฤติตนตามหลักศีลจารวัตร และการพัฒนาบุคลิกภาพ ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่สังคมจะยอมรับได้จึงได้เสนอแนวทางพัฒนาใหม่ตามกระบวนการ PTCC Model มองผ่านระบบการประกันคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๓

พระมหาธรรมวราวุธ อริยมโห (ยศขุน) ได้ศึกษาเรื่อง "แนวทางการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ในบริบทแห่งสังคมไทยยุคปัจจุบัน" ผลการศึกษาพบว่า^{๑๓๒} "สภาพการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ไทยแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ การศึกษาระบบเดิมของคณะสงฆ์ และการศึกษาที่คณะสงฆ์จัดให้สอดคล้องกับระบบของรัฐบาลการศึกษา ที่เป็นการศึกษาของคณะสงฆ์โดยตรง คือ พระปริยัติธรรมแผนกธรรม และแผนกบาลี การศึกษาของคณะสงฆ์กับบริบทของสังคมไทยยุคปัจจุบันมีทั้งที่เป็นจุดอ่อน และจุดแข็งภายในตัวโดยจุดแข็งอยู่ที่ความเป็นอิสระในกระบวนการเรียนการสอนการวัดผลประเมินผลใช้ระบบ ส่วนกลางการสอบใช้การเขียนแบบอัตนัยการจัดการศึกษา มิได้มุ่งผลกำไรแต่มุ่งผลเพื่อพัฒนาความรู้ให้แก่ผู้เรียนจริงๆ ส่วนจุดอ่อนของการศึกษาของคณะสงฆ์ไทยอยู่ที่ไม่สามารถเตรียมคนหรือศาสนทายาท ให้สามารถที่จะเผชิญกับยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงได้ทำให้สังคมสงฆ์อ่อนแอ และเกิดวิกฤติขึ้นภายในองค์กรของคณะสงฆ์เอง ขาดการเชื่อมต่อกับระบบการศึกษาของรัฐเป็นการศึกษาแบบรวมศูนย์ขาดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

การศึกษาของคณะสงฆ์กับบริบทของสังคมไทย ในยุคปัจจุบันยังไม่สามารถที่จะจัดให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย ในยุคปัจจุบันได้กล่าวคือยังไม่สามารถจัดให้สอดคล้องกับ ความคาดหวังของพระพุทธศาสนาคณะสงฆ์ และของสังคมทั้งในด้านปริมาณ และในด้านคุณภาพ ในด้านปริมาณปรากฏว่า มีผู้เข้าสอบ และสอบผ่านลดจำนวนลงมาก นอกจากนี้กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร เป็นต้น ก็ยังไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยในปัจจุบันส่งผลให้คุณภาพผลผลิตทางการศึกษา จากระบบการศึกษาของคณะสงฆ์ไทยที่เป็นอยู่ไม่สามารถผลิตศาสนทายาทที่มีคุณภาพ ให้กับพระพุทธศาสนาความรู้ทางพุทธศาสนาของพระสงฆ์ก็

^{๑๓๒} พระมหาธรรมวราวุธ อริยมโห (ยศขุน), "แนวทางการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ในบริบทแห่งสังคมไทยยุคปัจจุบัน", วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), บทคัดย่อ.

อ่อนด้อยลง และสถานะความเป็นผู้นำทางสติปัญญา และจิตวิญญาณของพระสงฆ์อ่อนแอลงทำให้คณะสงฆ์ไม่สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันได้ ส่งผลกระทบให้องค์กรคณะสงฆ์ และพระพุทธศาสนามีความอ่อนแอเป็นอย่างมาก

แนวทางการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์กับบริบทของสังคมไทย ในยุคปัจจุบันจะต้องมีการปฏิรูปทั้งระบบอย่างเร่งด่วน ทั้งในระดับนโยบายองค์กรบริหาร และให้ความสำคัญกับปัจจัยนำเข้า ปัจจัยกระบวนการปัจจัยผลผลิต และปัจจัยผลกระทบ โดยนำหลักการบริหารจัดการสมัยใหม่มาใช้ แต่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักพุทธธรรม คือ หลักไตรสิกขาการศึกษาของคณะสงฆ์ในปัจจุบันจะต้องไม่ก้าวตามระบบการศึกษาทางโลก ที่จัดการศึกษาเพื่อตอบสนองโลกทุนนิยมแต่จะต้องก้าวไปเป็นผู้นำทางการศึกษาแบบใหม่ที่ใช้หลักพุทธธรรม เป็นฐานจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของพระภิกษุสามเณรพร้อมเชื่อมโยงเข้ากับสาระของศาสตร์ต่างๆ ควบคู่กันไปควรจะต้องปฏิรูปให้เป็นการศึกษาพระพุทธศาสนาที่ครบถ้วน และสมบูรณ์ ทั้งในส่วนของหลักการ และวิธีการนั้นคือจะต้องทำให้เป็นกระบวนการศึกษาเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ทั้งปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ เพื่อสร้างชุมชน และปัจเจกชนชาวพุทธที่มีค่านิยมต่อต้านกระแส ความโลภ ความโกรธ และความหลง และสร้างวิถีชีวิตที่มีการเอื้อเพื่อแบ่งปันด้วยมิตรไมตรีต่อกัน และกัน และมีชีวิตอยู่อย่างรู้เท่าทันความเป็นจริงต่างๆ และควรจัดการประสานให้เกื้อกูลต่อการศึกษาของสงฆ์

การศึกษาของคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบันต้องเป็นไป เพื่อการเตรียมศาสนทายาท และพุทธศาสนิกชนให้สามารถนำหลักธรรม มาประยุกต์ใช้ในสังคมปัจจุบันที่มีการแข่งขันสูงเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตในยุคสมัยใหม่ ควบคู่ไปกับการมีสติใคร่ครวญผลดีผลเสียของการพัฒนา และความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ที่เข้ามาสู่สังคมซึ่งแนวทางในการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบันนี้จะต้องใช้แนวความคิด ๓ ประสาน คือ ประสานคน ระบบ และบริบท ที่เกี่ยวข้องคน คือ พระภิกษุสามเณร และพุทธศาสนิกชนทั่วไป ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการเริ่มต้น ต่อจากนั้นต้องกำหนดระบบเพื่อให้พระภิกษุสามเณร และพุทธศาสนิกชน เป็นไปตามกรอบหรือระบบที่วางไว้แล้วต้องปรับรื้อบริบทหรือสภาพแวดล้อมทั้งในระดับกว้างที่สุด ได้แก่ ระดับการวางนโยบาย ระดับยุทธศาสตร์ และระดับปฏิบัติการ ให้มีส่วนสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาของคณะสงฆ์ให้สัมฤทธิ์ผลด้วย

สรุปจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา ดังกล่าวข้างต้น พบว่า การจัดการศึกษาปัจจุบันมีการปฏิรูปทั้งระบบอย่างเร่งด่วน ทั้งในระดับนโยบายองค์กรบริหาร และรูปแบบเทคนิควิธีการเรียนการสอน โดยการเรียนการสอนสอดคล้องกันประกอบด้วย ๑. เป้าหมายของการสอน เพื่อประโยชน์ ๒ ส่วน คือ ส่วนบุคคล และส่วนรวม ๒. รูปแบบ และขั้นตอนการสอน ๓. การใช้เทคนิคการสอน ๔. การใช้สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ๕. การประเมินผลการเรียนรู้ และผล สภาพ และปัญหาในการพัฒนาการศึกษา มี ๘ ด้าน คือ ด้านบุคคล ด้านอุปกรณ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสถานการณ์ ด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านองค์ความรู้ และด้านหลักธรรม

๒.๖.๒ งานวิจัยต่างประเทศ

กอร์ดอน (Gordon) ได้กล่าวถึง การวิจัยในสหรัฐอเมริกาเพื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยสภาพการศึกษาของรัฐฟลอริดาเพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางปรับปรุงคุณภาพครู ใน ๓ ด้าน ^{๑๓๓} ดังนี้

๑. ด้านบุคลิกภาพ คือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความมั่นคงทางอารมณ์พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงรักเด็กยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล มีจิตใจเป็นนักประชาธิปไตยรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอมีมนุษยสัมพันธ์ และอุทิศตนเพื่อการเรียนของเด็กทั้งใน และนอกเวลาเรียน

๒. ด้านความรู้ความเข้าใจ คือ มีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางกาย และสมอง มีความเข้าใจกระบวนการเรียนการสอน เช่น ทฤษฎีการเรียนรู้ กระบวนการทำงานกลุ่มเข้าใจในการจัดการศึกษาของชาติ

๓. ทักษะด้านการสอน ได้แก่ มีทักษะในการสอน ฟัง พูด อ่าน เขียน และใช้สื่อทัศนอุปกรณ์ มีเทคนิคในการแก้ปัญหา ใช้จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม และใช้แหล่งวิทยาการให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน มีการประสานงานกับครูคนอื่นๆ

วอทรูบา และไรท์ (Wotruba & Writh) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือประเมินผลอาจารย์ (how to develop a teacher-rating scale instrument) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาปรับปรุงเครื่องมือประเมินประสิทธิภาพ ในการสอนของอาจารย์กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามหาวิทยาลัยซานดิเอโก (San Diego University) แผนกบริหารธุรกิจ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินประสิทธิภาพอาจารย์ ผลการวิจัยพบว่า ^{๑๓๔} ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามีความเห็นว่า คุณลักษณะของอาจารย์ที่สำคัญ ได้แก่ การมีความรู้กว้างขวางถูกต้องทันสมัย และรู้อย่างแท้จริง ส่งเสริมให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นมีความกระตือรือร้นในวิชาที่ตนสอน ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่มสามารถอธิบายให้เข้าใจง่าย ยกตัวอย่างให้เห็นชัดเจน ช่วยเหลือนักเรียนทั้งใน และนอกห้องเรียน สร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา มีความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียนมีความสนใจในการสอน อุปกรณ์การสอน บุคลิกภาพ บรรยากาศในชั้นเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักศึกษา และวิชาที่สอนผลจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาจสรุปได้ว่ามีความสอดคล้องกันในด้านของคุณลักษณะของครูที่มีประสิทธิภาพหรือครูที่สอนดี จากการประเมิน ใน ๓ ลักษณะ ได้แก่

๑. ลักษณะการสอนที่ดี คือ มีทักษะในการสอน ฟัง พูด อ่าน เขียน และใช้สื่อทัศนอุปกรณ์ (หากได้สอนวิชาที่ตนถนัด และชอบ จะทำให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น) มีความลุ่มลึกในเนื้อหา มีเทคนิคในการแก้ปัญหา ใช้จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม และใช้แหล่งวิทยาการให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน มีความกระตือรือร้นในวิชาที่ตนสอน ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม ส่งเสริม และกระตุ้น

^{๑๓๓} Gordon, Measuring teacher competencies for the middle school. *The National Elementary Principles*, 51(9), pp.60-61.

^{๑๓๔} Wotruba, T.R. & Wright, P.L.(1975). How to develop a teacher rating instrument. *Journal of Higher Education*, 46(6), pp.653-660.

ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ให้อิสระในการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน สร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา มีความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียน มีการประสานงานกับครูคนอื่นๆ จัดการเรียนการสอนปลูกฝัง และสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ให้สังคม

๒. ลักษณะที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพที่ดี คือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความมั่นคงทางอารมณ์พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง รักเด็ก ยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล มีจิตใจเป็นนักประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีมนุษยสัมพันธ์ และอุทิศตนเพื่อการเรียนของเด็กทั้งใน และนอกเวลาเรียน

๓. ลักษณะเกี่ยวกับอาชีพครู คือ มีทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน มีความรู้กว้างขวางถูกต้องทันสมัย และรู้อย่างแท้จริง มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการทางกาย และสมอง สามารถอธิบายให้เข้าใจง่าย ยกตัวอย่างให้เห็นได้ชัดเจน มีความเข้าใจกระบวนการเรียนการสอน เช่น ทฤษฎีการเรียนรู้ กระบวนการทำงานกลุ่ม เข้าใจการจัดการศึกษาของชาติ

แคลเดอร์อน (Calderon) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่สอนได้ดีเยี่ยมในทัศนะของนักเรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียนในเขตวิทยาลัยชุมชนลอสแอนเจลิสเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคลิกภาพ และพฤติกรรมของครูที่สอนได้ดีเยี่ยม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน ครู และผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นตรงกัน โดยเน้นในส่วนที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพ หรือคุณลักษณะ ที่ดี ๓ ลักษณะ ได้แก่^{๑๓๕}

๑. ลักษณะการสอนที่ดี
๒. ลักษณะที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพที่ดี
๓. ลักษณะเกี่ยวกับอาชีพครู

สรุปจากงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น พบว่า การพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของครูผู้สอนต้องประกอบด้วย ๑. ด้านบุคลิกภาพ คือ มีความเชื่อมั่นในตนเองมีความมั่นคงทางอารมณ์ ๒. ด้านความรู้ความเข้าใจ คือ มีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางกาย และสมอง มีความเข้าใจกระบวนการเรียนการสอน ๓. ทักษะด้านการสอน ได้แก่ มีทักษะในการสอน ฟัง พูด อ่าน เขียน และใช้สื่อทัศนอุปกรณ์ นวัตกรรม มีเทคนิค และในการแก้ปัญหา

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนของนักวิชาการ ได้แก่ ปกรณ์ ปรียากกร ๒๕๕๔, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๓๘, สนธยา พลศรี ๒๕๕๗, ยุวัฒน์ วุฒิเมธี ๒๕๔๖, พระราชวรมนี, (ประยุทธ์ ปยุตโต) ๒๕๓๐, เทพนม เมืองแมน และสรวง สุวรรณ ๒๕๕๐, Lee and Owen 1997, Damanpour, F. 1991, ทิศนา แหมมณี ๒๕๕๐, พัชรพรรณ พิงนิล ๒๕๖๑, คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๔, สมเดช สีแสง และคนอื่นๆ ๒๕๕๓, ถวัลย์ มาศจรัส ๒๕๕๑, สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า (ม.ป.ป.), ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ๒๕๕๒, สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ ๒๕๓๓, สำนักงานการอุดมศึกษา ๒๕๔๖, คณะกรรมการ

^{๑๓๕} Calderon, L.A.(1989).Characteristic so fexcellent teacheras perceived by students, teachers and administrator sin the LosAngeles Community College District. **Disser tation Abstracts International**, 49(9), pp.2512-A.

ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๒, พิชิต ฤทธิ์จรูญ ๒๕๕๓, สุนทร สันธพานนท์ ๒๕๕๑, สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า ๒๕๕๒, ไชยยศ เรืองสุวรรณ ๒๕๔๙, อินดา ศิริวรรณ ๒๕๕๙, พระมหาญาณวัฒน์ ฐิตวฑฒโน (บุตดาวงษ์) ๒๕๕๘, พระมหาธรรมรัตน์ อริยธมโม (ยศขุน) ๒๕๕๑, พระมหาประจักษ์ กิตติเมธี (ทองดาษ) ๒๕๖๐, สุตาภรณ์ อรุณดี ๒๕๕๑, พระมหาสุพจน์ สุเมโธ (พานทอง) ๒๕๕๘, ฐานิดา นพฤทธิ์ ๒๕๕๖, บัญชา ยุทธนาคมจุลินท์ ๒๕๕๖ ผู้วิจัย สามารถสรุปสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไข จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

๑. สภาพปัญหาการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา มี ดังนี้

๑) โรงเรียนขาดการพัฒนาให้มีการสอนคิดวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์เวลาเรียน วิเคราะห์เวลาทำแบบทดสอบ

๒) โรงเรียนขาดการออกแบบพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย ประกอบเนื้อหา กิจกรรม แบบฝึกหัด และกราฟิก/โปรแกรม เช่น Website, Google form, Kahoot, QR Test Code, Adobe Captivate, Paint

๓) โรงเรียนขาดการนำไปทดลองกลุ่มตัวอย่าง นำไปใช้งานจริง และการวัดประเมินผล

๒. สภาพปัญหานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน มี ๒ ประเภท ดังนี้ ๑) สื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน ๒) รูปแบบวิธีการเรียนการสอน

๑) สื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน

สื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน อุปกรณ์ที่ผลิตหรือสร้างเพื่อเป็นตัวกลางประกอบการเรียนการสอนที่เป็นบทเรียนสร้างโดยคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ เครื่องมือสื่อสาร เช่น ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียงบรรยาย เสียงดนตรี วิดิทัศน์ โดยเป็นบทเรียนที่มีระบบหรือทำแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย สื่อชุดการสอนประกอบด้วย สื่อชุดการฝึกทักษะ สื่อชุดนิทาน สื่อชุดเกม

(๑) ด้านชุดสื่อการฝึกทักษะ ครูผู้สอนขาดความเข้าใจในการนำตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการทบทวนหรือเสริมเพิ่มเติมความรู้ ผลิตขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อทบทวนความรู้ แก้ไขข้อบกพร่อง นำความรู้ใช้อย่างคล่องแคล่ว ฝึกประสบการณ์ใหม่ๆ สื่อชุดการฝึกทักษะประกอบด้วย ชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ ชุดฝึกทักษะความคิด ชุดฝึกทักษะการตัดสินใจ ชุดฝึกทักษะการแก้ปัญหา และชุดฝึกทักษะการดำเนินชีวิต

(๒) ด้านชุดสื่อนิทาน ครูผู้สอนขาดความเข้าใจตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาหรือเป็นเรื่องที่แต่งขึ้น ออกแบบขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อความสนุกสนาน ข้อคิดเตือนใจเกี่ยวกับด้านคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม ปรับตัวดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม สื่อนิทานประกอบด้วย นิทานภาพ (มีตัวละครเป็นสัตว์) นิทานเทพนิยาย นิทานปรัมปรา นิทานชาดก นิทานชาวบ้าน

(๓) ด้านชุดสื่อเกม ครูผู้สอนขาดเทคนิคการนำสื่อชุดเกม ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการเล่นสร้างความสนใจ และความสนุกสนาน มีกฎเกณฑ์ กติกา ออกแบบขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจกระบวนการทำงาน ทำงานทีม การตัดสินใจ รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ได้ออกกำลังกาย สามารถจดจำบทเรียน และพัฒนาทักษะต่างๆ ภายใต

กฎกติกาที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน เกมประกอบด้วย เกมการต่อภาพ เกมการเรียงลำดับเหตุการณ์ เกมการจัดหมวดหมู่ เกมการบวก เกมการตัดสินใจ

๒) ประเภทรูปแบบวิธีการสอน

รูปแบบวิธีการสอน การสอนมุ่งเน้นเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย มีหลักการ เนื้อหา ทักษะที่ต้องการสอน ยุทธศาสตร์การสอน วิธีการสอน กระบวนการสอน ขั้นตอน และวิธีการสอน การวัด และประเมินผล รูปแบบวิธีสอนประกอบด้วย การสอนแบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) การสอนแบบ ๔ MAT การสอนแบบกิจกรรม

(๑) แบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) ครูผู้สอนขาดการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อการเรียนรู้ทั้งด้านกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีความจริงแล้ว มีเกิดขึ้นควบคู่ไปกับทุกด้าน รูปแบบวิธีสอนแบบชิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ การวิเคราะห์พัฒนาความคิดรวบยอด การปฏิบัติพัฒนาความคิดออกมาเป็นการกระทำ การเชื่อมโยงการทดลองปฏิบัติ การประยุกต์ใช้ในประสบการณ์

(๒) แบบวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) ครูผู้สอนขาดความเข้าใจในการถ่ายทอดความรู้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ เพื่อจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย และยืดหยุ่นเหมาะสมกับนักเรียน รูปแบบวิธีสอนแบบ 4 MAT ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ การวิเคราะห์ พัฒนาทฤษฎี และแนวคิด เชื่อมโยงการเรียนรู้จากการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง

(๓) แบบกิจกรรม ครูผู้สอนขาดการถ่ายทอดความรู้มุ่งเน้นกระบวนการปฏิบัติต่างๆ เพื่อตอบสนองเจตนาของหลักสูตร ขั้นตอนการเรียนการสอนการนำเข้าสู่บทเรียน การสร้างความสนใจ การนำเข้าสู่ภาคปฏิบัติ การสรุปแนวคิด และการนำมาประยุกต์ใช้บรรลุจุดประสงค์ รูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรมประกอบด้วย กระบวนการสอน กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ ความคิดรวบยอด และ กระบวนการสรุปไฮไลต์สรุป

เนื่องจากการศึกษาสภาพจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัย ยังพบประเด็นในการแก้ไขปัญหา ผู้วิจัย จึงได้นำเสนอไว้เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการพัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนการสอน ดังนี้

๑. แนวทางแก้ไขสภาพปัญหาการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา มี ดังนี้

๑) ปรับแนวคิด เทคนิคการสอนผู้สอนให้มีการพัฒนาตัวนำ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์เวลาเรียน วิเคราะห์เวลาทำแบบทดสอบ

๒) สนับสนุนให้ผู้สอนมีการพัฒนากระบวนการ การออกแบบพัฒนาบทเรียน มัลติมีเดีย ประกอบกับ เนื้อหา กิจกรรม แบบฝึกหัด และกราฟิก/โปรแกรม เช่น Website, Google from, Kahoot, QR Test Code, Adobe Captivate, Paint

๓) ส่งเสริมผู้สอนให้มีการพัฒนาผลผลิต การนำทดลองในกลุ่มตัวอย่าง นำไปใช้งานจริง และการวัดประเมินผล

๔) ประยุกต์ใช้จริง การวัดประเมินผล และเผยแพร่

๒. แนวทางแก้ไขนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน มี ๒ ประเภท ดังนี้

๑) สนับสนุนให้มีการผลิตสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน

๒) ส่งเสริมให้มีรูปแบบวิธีการเรียนการสอน

๓) เน้นการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นมีความเหมาะสม จัดอบรมพัฒนาการเรียนการสอน สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

๔) มีการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนในการเรียนรู้ที่มีคุณภาพกับทุกคนในสถานศึกษา

๕) ผู้บริหารต้องขับเคลื่อนการบริหารให้เป็นระบบเป็นไปตามทิศทางที่กำหนดไว้

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา” ผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสารแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน และข้อมูลสถานศึกษา ผู้วิจัย สามารถสรุปแนวคิดที่นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ ดังนี้

๒.๗.๑. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรม ผู้วิจัย ได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา และขั้นตอนองค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนในประเด็นต่างๆ ดังนี้

๑. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา จากนักวิชาการทางการศึกษาต่อไปนี้ ปกรณ์ ปรียากร ๒๕๕๔, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๓๘, สนธยา พลศรี ๒๕๕๗, ยุวัฒน์ วุฒิเมธี ๒๕๔๖, พระราชวรมนี, (ประยุทธ์ ปยุตโต) ๒๕๓๐, เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ ๒๕๕๐ ผู้วิจัย สรุปความหมายการพัฒนา หมายถึง การทำความเจริญ งามงาม มีความสุข การเปลี่ยนแปลงในทางสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมขึ้น การคลี่คลายไปในทางที่ดี ไม่เกิดปัญหาติดตามาหรือไม่เสื่อมลงกว่าเดิม

๒. องค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรม จากนักวิชาการทางการศึกษาต่อไปนี้ Lee and Owen 1997, Damanpour, F. 1991, ทิศนา ขัมมณี ๒๕๕๐, พชรพรรณ พึ่งนิล ๒๕๖๑, คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๔, สมเดช สีแสง และคนอื่นๆ ๒๕๕๓, ถวัลย์ มาศจรัส ๒๕๕๑, สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า (ม.ป.ป.), ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ๒๕๕๒, สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ ๒๕๓๓, ผู้วิจัย สรุปองค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

๑) วิเคราะห์ตัวป้อน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์เวลาเรียน วิเคราะห์เวลาทำแบบทดสอบ

๒) กระบวนการ การออกแบบพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย ประกอบ เนื้อหา กิจกรรม แบบฝึกหัด และกราฟิก/โปรแกรม เช่น Website, Google from, Kahoot, QR Test Code, Adobe Captivate, Paint

๓) ผลผลิต การนำนวัตกรรมทดลองใช้ในกลุ่มตัวอย่าง เพื่อพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข ได้ผลดีขึ้น

๔) ประยุกต์ใช้ นำไปใช้งานจริง และการประเมินผล ตรวจสอบการวิเคราะห์การออกแบบ การพัฒนา เผยแพร่ความคิด ใช้นวัตกรรมได้ผลหรือลดสภาพปัญหาการเรียนการสอน

๒.๗.๒ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัย ได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนในประเด็นต่างๆ ดังนี้

๑. ความหมายนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน จากนักวิชาการทางการศึกษาต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๕๕๕, ทิศนา แคมมณี ๒๕๕๓, บุญเกื้อ ควรหาเวช ๒๕๕๒, ไชยยศ เรืองสุวรรณ ๒๕๕๓, เปื้อง กุมุท ๒๕๕๕, จันทรเพ็ญ เชื้อพานิชย์ ๒๕๕๒, ถวัลย์ มาศจรัส และชาวฤทธิ์ จงเกษกรณ์ ๒๕๕๔ ผู้วิจัย สรุปความหมายของนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน หมายถึง การประดิษฐ์ทำใหม่หรือการพัฒนาจากสิ่งที่มีอยู่เดิม รวมทั้งแนวคิด และการปฏิบัติ หรืออาจใช้มาแล้วจากที่อื่น นำมาใช้ในสถานการณ์ใหม่ เพื่อใช้ในการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ ใช้ประโยชน์ได้จริง

๒. ประเภทนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน จากนักวิชาการทางการศึกษาต่อไปนี้เป็นสำนักงานการอุดมศึกษา ๒๕๔๖, คณะกรรมการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๒, พิชิต ฤทธิ์จรูญ ๒๕๕๓, สุคนธ์ สินธพานนท์ ๒๕๕๑, สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า (ม.ป.ป. : ๓๔ ก) ๒๕๕๒, ไชยยศ เรืองสุวรรณ ๒๕๔๙, ผู้วิจัย สามารถสรุปความหมายของประเภทนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน คือ ๑) สื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน ๒) รูปแบบวิธีการเรียนการสอน

๑) สื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน

(๑) ความหมายสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน จากนักวิชาการทางการศึกษาต่อไปนี้เป็นราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๒, กิดานันท์ มลิทอง ๒๕๔๕, กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๔๕, อาภรณ์ ใจเที่ยง ๒๕๕๓, ชม ภูมิภาค ๒๕๕๔, กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๕๓, นิคม ทาแดง ๒๕๔๖, จันทรานี สงวนนาม ๒๕๕๑, ปองสุข คุ่มภัย ๒๕๕๕, ภาวิดา ธาราศรี สุทธิ ๒๕๕๐, สุราษฏร์ พรหมจันทร์ ๒๕๕๐, ฐาปนีย์ ธรรมเมธา ๒๕๕๓ ผู้วิจัย สามารถสรุปความหมายสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน หมายถึง อุปกรณ์ที่ผลิตหรือสร้างเพื่อเป็นตัวกลางประกอบการเรียนการสอนที่เป็นบทเรียนสร้างโดยคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ เครื่องมือสื่อสาร เช่น ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียงบรรยาย เสียงดนตรี วิดีทัศน์ โดยเป็นบทเรียนที่มีระบบหรือทำแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย สื่อชุดการสอนประกอบด้วย สื่อชุดการฝึกทักษะ สื่อชุดนิทาน สื่อชุดเกม

(๒) ประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน ดังนี้

- ด้านชุดสื่อการฝึกทักษะ จากนักวิชาการทางการศึกษาต่อไปนี้เป็นราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๕๖, ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ๒๕๔๓, วาสนา สุพัฒน์ ๒๕๔๒, อัจฉรา ชีวพันธ์ ๒๕๕๐, อุมพร รังสิยานนท์ ๒๕๔๖, ชาวนี เกิดเพทางค์ ๒๕๓๔ ผู้วิจัย สามารถสรุปประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนด้านสื่อชุดการฝึกทักษะ หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็น การทบทวนหรือเสริมเพิ่มเติมความรู้ ผลิตขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อทบทวนความรู้ แก้ไขข้อบกพร่อง นำความรู้ใช้อย่างคล่องแคล่ว ฝึกประสบการณ์ใหม่ๆ สื่อชุดการฝึกทักษะประกอบด้วย ชุดฝึกทักษะ การเรียนรู้ ชุดฝึกทักษะความคิด ชุดฝึกทักษะการตัดสินใจ ชุดฝึกทักษะการแก้ปัญหา และชุดฝึกทักษะการดำเนินชีวิต

- ด้านชุดสื่อนิทาน จากนักวิชาการทางการศึกษาต่อไปนี้เป็น ทรงพร สุทธิธรรม ๒๓๔๓, เกษลดา มานะจตุติ และ อภิญญา มนูญศิลป์ ๒๕๔๔, วิไล มาศจรัส ๒๕๔๕, ประคอง นิมมาน

เหมินทร์ ๒๕๕๑, เกริก ยืนพันธ์ ๒๕๔๒, สันหพัฒน์ อรุณธารี ๒๕๔๒, สมศักดิ์ ปริบูรณ์ ๒๕๔๒ ผู้วิจัย สามารถสรุปประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนด้านชุดสื่อนิทาน หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นเรื่องราวที่เล่าสืบทอดกันมาหรือเป็นเรื่องที่แต่งขึ้น ออกแบบขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อความสนุกสนาน ข้อคิดเตือนใจเกี่ยวกับด้านคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม ปรับตัวดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม สื่อนิทานประกอบด้วย นิทานภาพ (มีตัวละครเป็นสัตว์) นิทานเทพนิยาย นิทานปรัมปรา นิทานชาดก นิทานชาวบ้าน

- ด้านชุดสื่อเกม จากนักวิชาการทางการศึกษาต่อไปนี้ พระพงศ์ บุญศิริ ๒๕๔๖, ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๓๔, Patiwat Kamonrat ๒๕๖๑, Tripod ๒๕๖๑, มาลี สุรพงศ์ ๒๕๓๙ ผู้วิจัย สามารถสรุปประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนด้านชุดเกม หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการละเล่นสร้างความสนใจ และความสนุกสนาน มีกฎเกณฑ์ กติกา ออกแบบขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจกระบวนการทำงาน ทำงานเป็นทีม การตัดสินใจ รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ได้ออกกำลังกาย สามารถจดจำบทเรียน และพัฒนาทักษะต่างๆ ภายใต้กฎกติกาที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน เกมประกอบด้วย เกมการต่อภาพ เกมการเรียงลำดับเหตุการณ์ เกมการจัดหมวดหมู่ เกมการบวก เกมการตัดสินใจ

๒) ประเภทรูปแบบวิธีการสอน

(๑) ความหมายแบบวิธีการสอน จากนักวิชาการทางการศึกษาต่อไปนี้ Saylor and others 1981, Keeves, J.P. 1997, Joyce and Well 1992, ทิศนา แคมมณี ๒๕๕๐ ผู้วิจัย สามารถสรุปรูปแบบวิธีการสอน หมายถึง การสอนมุ่งเน้นเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย มีหลักการ เนื้อหา ทักษะที่ต้องการสอน ยุทธศาสตร์การสอน วิธีการสอน กระบวนการสอน ขั้นตอน และวิธีการสอน การวัด และประเมินผล รูปแบบวิธีสอนประกอบด้วย การสอนแบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) การสอนแบบ 4 MAT การสอนแบบกิจกรรม

(๒) ประเภทรูปแบบวิธีการสอน ดังนี้

- แบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) จากนักวิชาการทางการศึกษาต่อไปนี้ ทิศนา แคมมณี ๒๕๔๕, ทศนวรรณ รามณรงค์ ๒๕๖๑, ปิยวรรณ ลอดทอง ๒๕๖๑, ผู้วิจัย สามารถสรุปประเภทรูปแบบวิธีการสอนแบบชิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) หมายถึง การสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อการเรียนรู้ทั้งด้านกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีความจริงแล้ว มีเกิดขึ้นควบคู่ไปกับทุกด้าน รูปแบบวิธีสอนแบบชิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ การวิเคราะห์พัฒนาความคิดรวบยอด การปฏิบัติพัฒนาความคิดออกมาเป็น การกระทำการเชื่อมโยงการทดลองปฏิบัติ การประยุกต์ใช้ในประสบการณ์

- แบบวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) จากนักวิชาการทางการศึกษาต่อไปนี้ McCarthy, B. and Morris 1990, พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์ ๒๕๔๐, วิธีการสอนแบบ ๔ MAT ผู้วิจัย สามารถสรุปประเภทรูปแบบวิธีการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ (๔ MAT) หมายถึง การถ่ายทอดความรู้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ เพื่อจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย และยืดหยุ่นเหมาะสมกับนักเรียน รูปแบบวิธีสอนแบบ ๔ MAT ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ การวิเคราะห์ พัฒนาทฤษฎี และแนวคิด เชื่อมโยงการเรียนรู้จากการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง

- แบบกิจกรรม จากนักวิชาการทางการศึกษาต่อไปนี้ ทศนีย์ ศุภเมธี ๒๕๕๒, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ๒๕๔๗, วไลพร คุโณทัย ๒๕๓๐, กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๔๒ ผู้วิจัย สามารถสรุปประเภทรูปแบบวิธีการสอนแบบกิจกรรม หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ มุ่งเน้นกระบวนการปฏิบัติต่างๆ เพื่อตอบสนองเจตนาธรรมของหลักสูตร ขั้นตอนการเรียนการสอน การนำเข้าสู่บทเรียน การสร้างความสนใจ การนำเข้าสู่ภาคปฏิบัติ การสรุปแนวคิด และ การนำมา ประยุกต์ใช้บรรลุจุดประสงค์ รูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรมประกอบด้วย กระบวนการสอน กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ ความคิดรวบยอด และกระบวนการสรุปสัณนิบาต

๓) ลักษณะของนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน จากนักวิชาการทางการศึกษาต่อไปนี้ จงรักษ์ แจงยุบล ๒๕๔๕, ทิศนา ขัมมณี ๒๕๕๑, สุคนธ์ สีนธนานนท์ ๒๕๕๓, สำลี รักสุทธี ๒๕๕๓, สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๕๑, อุทัย แวงปัสนา ๒๕๕๔, ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ๒๕๓๕ ผู้วิจัย สามารถสรุปลักษณะ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน หมายถึง เป็นสิ่งประดิษฐ์ขึ้นใหม่ หรือเป็นสิ่งใหม่เพียงบางส่วน เป็นกระบวนการ เทคนิค วิธีการ สามารถตรวจสอบได้ นำมาใช้ได้ดีได้ผลจริง มีการแพร่กระจายใน การแก้ปัญหา การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

๔) จุดมุ่งหมายนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน จากนักวิชาการทางการศึกษาต่อไปนี้ Sirikanya, สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), ๒๕๔๗, ทิศนา ขัมมณี ๒๕๕๔ ผู้วิจัย สามารถสรุปจุดมุ่งหมายการเรียนการสอน คือ ทำให้บรรลุ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ และบรรลุผลทั้งด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย และด้านจิตใจ มีคุณธรรม มี จริยธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

๕) ประโยชน์พัฒนานวัตกรรมเรียนการสอน จากนักวิชาการทางการศึกษาต่อไปนี้ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ๒๕๓๕, กมล สุขศรี ๒๕๖๑, สำลี รักสุทธี ๒๕๕๓, สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า ๒๕๕๓, นิจวดี แจ่มจันทร์ ๒๕๖๑ ผู้วิจัย สามารถสรุปประโยชน์พัฒนานวัตกรรมศึกษาด้านการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งประดิษฐ์ขึ้นหรือรูปแบบเทคนิค วิธีการสอนที่ ช่วยการเรียนการสอนให้เกิดแรงจูงใจ ประหยัดเวลา ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว มี ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงยิ่งขึ้นกว่าเดิม

๒.๗.๓ ข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

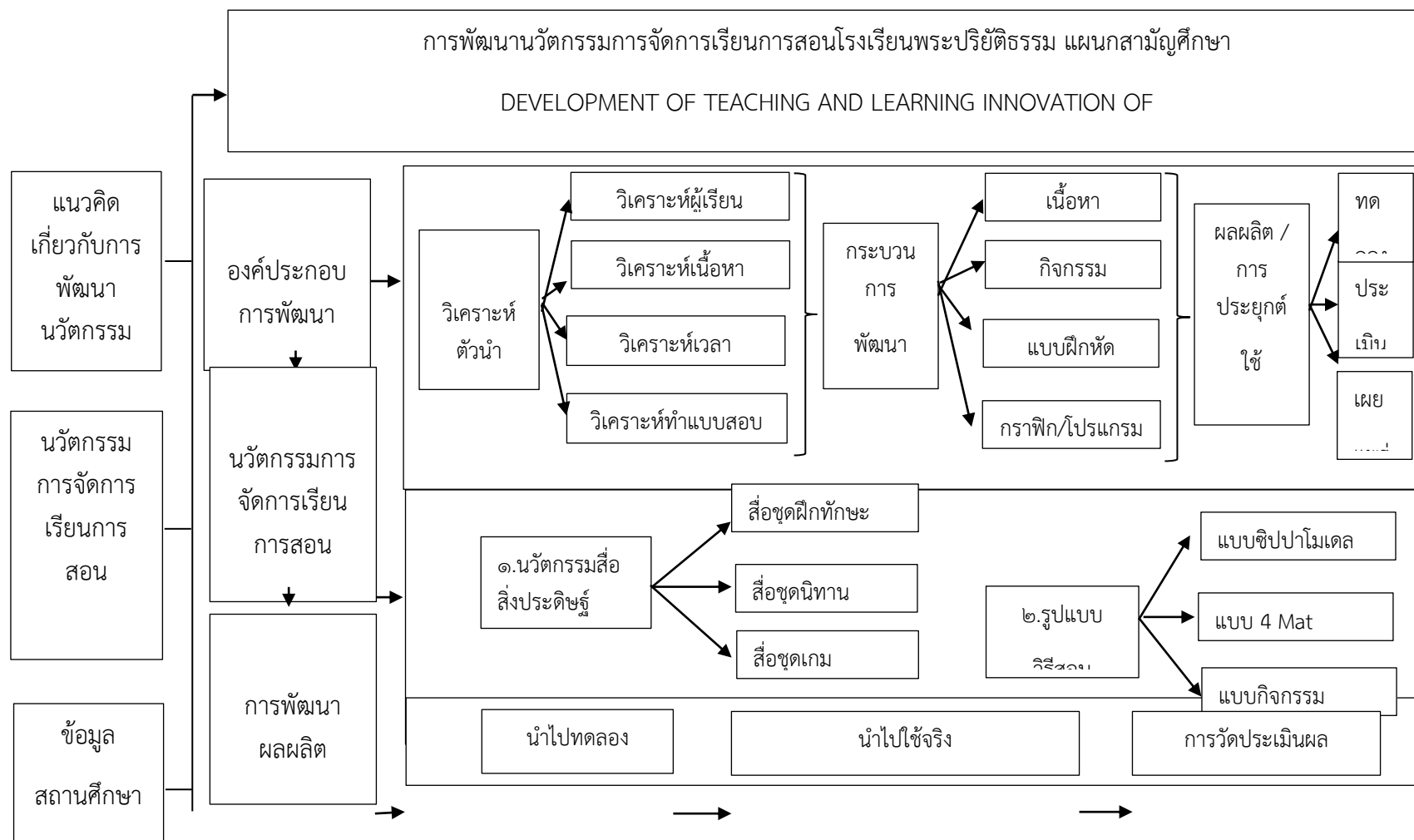
๑. ความเป็นมาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากนักวิชาการทางการศึกษาต่อไปนี้ <https://th.wikipedia.org>. ออนไลน์ ๒๕๖๑, กองศาสนศึกษา ๒๕๖๗, มานพ ผลไพรินทร์ ๒๕๓๕, คณะกรรมการฝ่ายการศึกษาพระปริยัติธรรม ๒๕๖๑ ผู้วิจัย สามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เกิดขึ้นเพื่อให้การศึกษาอบรมแก่เยาวชนชายที่เข้าไปบวช ในพระพุทธศาสนา โดยใช้หลักธรรมคำสอนแห่งพระพุทธศาสนาเป็นหลักสูตรการอบรมเพื่อให้ผู้ได้รับการอบรมมีศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม สมกับที่ประเทศไทยเป็นเมืองแห่งพระพุทธศาสนา เพื่ออนุเคราะห์ สงเคราะห์ แก่กุลบุตรที่สนใจในการศึกษา แต่ฐานะยากจน ปัจจุบันมีการศึกษาสงฆ์มี อยู่ ๓ แผนก ได้แก่ แผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา เป็นการเพิ่มเติมความรู้แก่กุลบุตร ที่สนใจศึกษาหาความรู้เพื่อนำไปใช้ในชีวิต และพัฒนาประเทศชาติสืบไป

๒. ความหมายของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากนั้นวิชาการทางการศึกษาต่อไปนี้ เจริญผล สุวรรณโชติ ๒๕๓๖, กิตติ อิศรานต์ ๒๕๓๙, สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ๒๕๔๖, วิชัย ธรรมเจริญ ๒๕๔๑, สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ๒๕๕๐, สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ๒๕๕๓, ผู้วิจัย สามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หมายถึง สถานศึกษาอยู่ในความผิดชอบของกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ดำเนินการจัดการศึกษาทางวิชาการพระพุทธศาสนาควบคู่กลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระที่คอยควบคุม และส่งเสริมการจัดการศึกษา โดยมีอำนาจพิจารณาให้ความเห็นชอบนโยบายงานโครงการต่างๆ โดยการกำหนดวิสัยฐานะผู้สำเร็จ นอกจากนี้มีการบริหารงานด้านต่างๆ ครบทุกด้านทำให้โรงเรียนพระปริยัติธรรมนั้นเป็นสถานที่ที่สร้างสิ่งที่ดีให้กับสังคม และชุมชน รวมไปถึงการพัฒนาบุคลากรให้ประเทศ ได้รับการเจริญก้าวหน้าเป็นศาสนทายาทที่ดี มีความรู้ คู่คุณธรรม

๓. โครงสร้าง อำนาจหน้าที่โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กิตติ อิศรานต์ ๒๕๔๖, ผู้วิจัย สามารถสรุปได้ว่า โครงสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วยแผนการพัฒนาต่างๆ ทั้งระบบบริหาร แผนพัฒนาหลักสูตร แผนพัฒนาสถานศึกษา แผนพัฒนาบุคลากร และแผนพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อจะเป็นแนวทางทำให้องค์กรหรือสถาบัน บรรลุตามเป้าหมาย คือ ได้มีการพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ทั้งบุคลากร ผู้บริหาร รวมไปถึงผู้เรียน เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพในองค์กร

๔. พื้นที่การวิจัย สถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำนวน ๗๑ จังหวัด จำนวน ๑๔ กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนการจัดการศึกษาต้องมีการสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานพุทธศาสนา และคณะสงฆ์ เพื่อให้องค์กรนั้นมีการพัฒนา มีการบริหารงาน ๔ ดังนี้ คือ การบริหารงานด้านวิชาการ งานด้านการบริหารงานบุคคล งานด้านการบริหารงานธุรการ และงานด้านการงบประมาณจัดการเรียนการสอนแก่พระภิกษุสามเณรเฉพาะชั้นมัธยมศึกษา แบ่งเป็นออกเป็นช่วงชั้น ๒ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระ และเพิ่มเติมวิชาธรรม และวิชาภาษาบาลี

๒.๗.๔ การตรวจสอบมาตรฐานการประเมินการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน จากนั้นวิชาการทางการศึกษาต่อไปนี้ แมคมิลแลน และชูแมคเกอร์ (McMillan & Schumacher, 2001), ไอส์เนอร์ (Eisner, 1976), อุทุมพร จามรمان ๒๕๔๒, ศิริชัย กาญจนวาสี ๒๕๕๔ การตรวจสอบมาตรฐานการประเมินการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน คือ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา” เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed-Method Research Design) มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ๒) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ๓) เพื่อเสนอแนะวิธีการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed method Research) ได้แก่ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการศึกษเอกสาร (Documentary Research) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ ทั้งวิทยานิพนธ์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง แจกแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง และนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อนำไปสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) พัฒนานวัตกรรมโดยการสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ไม่มีโครงสร้าง และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิจัยเชิงปริมาณ และตรวจสอบนวัตกรรมการศึกษาด้วยการแจกแบบสอบถามตามมาตรฐานการประเมิน ๔ ด้าน คือ ๑) ความเป็นประโยชน์ ๒) ความเป็นไปได้ ๓) ความเหมาะสม ๔) ความถูกต้อง จากกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัย นำเสนอตามระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้การวิเคราะห์
- ๓.๖ ขั้นตอนในการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา” ผู้วิจัย ได้ศึกษาโดยใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Research Method) ศึกษาการวิจัยเชิงปริมาณเป็นงานวิจัยหลัก และศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นงานวิจัยสนับสนุนโดยมีขั้นตอน และวิธีการดำเนินการวิจัย ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๓.๑.๑ ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาสภาพปัญหาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มี ๓ ขั้นตอน ดังนี้ ๑) ศึกษาเอกสาร ๒) การแจกแบบสอบถาม และ ๓) สัมภาษณ์

๑. ศึกษาเอกสาร

วิธีการดำเนินการ: ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยเกี่ยวกับวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน และข้อมูลสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

แหล่งข้อมูล: เอกสาร บทความ หนังสือตำรา งานวิจัย และ website

เครื่องมือ: แบบศึกษาเอกสาร (Document Study)

การวิเคราะห์ข้อมูล: การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลลัพธ์ที่ได้: กรอบแนวคิดการวิจัย และสภาพปัญหาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๒. การแจกแบบสอบถาม

วิธีการดำเนินการ: ศึกษาสภาพปัญหาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

แหล่งข้อมูล: โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำนวน ๑๔ กลุ่ม ๔๐๙ โรงเรียน โดยครูผู้สอนทั้งบรรพชิต/ฆราวาส กลุ่มประชากร จำนวน ๔,๗๙๓ รูป/คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๕๕๖ รูป/คน โดยการการใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling)

เครื่องมือ: แบบสอบถาม

การวิเคราะห์: วิเคราะห์ทางสถิติ ๑) ค่าร้อยละ ๒) ค่าความถี่ ๓) ค่าเฉลี่ย ๔) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๕) การวิเคราะห์จัดลำดับความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ (Priority Needs Index: PNI) = $(I-D)/D$ แล้วจัดลำดับความต้องการจำเป็นตามค่าจำเป็น $PNI_{modified}$ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย^๑

ผลลัพธ์ที่ได้: สภาพปัญหาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๓. การสัมภาษณ์

วิธีดำเนินการ: ศึกษาจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

แหล่งข้อมูล: ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ รูป/คน โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก (Purposive Sampling) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ๑) ผู้ที่มีผลงานเกี่ยวกับวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ๒) ผู้ที่ได้รับรางวัลนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ๓) โรงเรียนที่รับประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) อยู่ในระดับดีมาก

---

^๑สุวิมล ว่องวานิช, การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. พิมพ์ครั้งที่ ๓ ฉบับปรับปรุง, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท วี.พริ้น (๑๙๙๑) สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ๒๓๗

เครื่องมือ: แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างตามกรอบแนวคิดในการวิจัย (Semi Structured Interview)

การวิเคราะห์ข้อมูล: การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลลัพธ์ที่ได้: สภาพปัจจุบันปัญหาบริหารจัดการการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และ แนวทางแก้ไขปัญหา วิธีกระบวนการพัฒนา

๓.๑.๒ ขั้นตอนที่ ๒ เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มี ๒ ขั้นตอน ดังนี้ ๑) การยกร่าง และ ๒) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

๑. การยกร่าง

วิธีดำเนินการ: ยกร่างการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

แหล่งข้อมูล: ผลลัพธ์ที่ได้จากวัตถุประสงค์ ข้อที่ ๑

เครื่องมือ: แบบการศึกษาเอกสาร (Document Study)

การวิเคราะห์ข้อมูล: การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลลัพธ์ที่ได้: การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (ฉบับร่างที่ ๑)

๒. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

วิธีดำเนินการ: พัฒนาโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

แหล่งข้อมูล: ผู้ทรงคุณวุฒิมาจาก ๓ กลุ่ม จำนวน ๑๐ รูป/คน โดยการเลือกแบบเจาะจงโดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก (Purposive Sampling) คือ (๑) นักวิชาการกลุ่ม(๒) ผู้บริหาร (๓) ครูผู้สอนบรรพชิต/ฆราวาสที่มีประสบการณ์ โดยการเลือกแบบเจาะจง และกำหนดเกณฑ์การคัดเลือก

เครื่องมือ: แบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (ฉบับร่างที่ ๑)

การวิเคราะห์: การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลลัพธ์ที่ได้: การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (ฉบับร่างที่ ๒)

๓.๑.๓ ขั้นตอนที่ ๓ นำเสนอนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มี ๒ ขั้นตอน ดังนี้ ๑) การตรวจสอบนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โดยการนำเสนอโดยผู้บริหาร และ ๒) ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอ

๑. การตรวจสอบนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โดยการนำเสนอโดยผู้บริหาร

วิธีการดำเนินการ: ตรวจสอบนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยแจกแบบสอบถาม

แหล่งข้อมูล: ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประชากรจำนวน ๔๐๙ รูป/คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐๑ รูป/คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling)

เครื่องมือ: แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อตรวจสอบตามมาตรฐาน ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านความเป็นประโยชน์ ๒) ด้านความเป็นไปได้ ๓) ด้านความเหมาะสม ๔) ด้านความถูกต้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล: การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์ทางสถิติ ได้แก่ ๑) ค่าร้อยละ ๒) ค่าความถี่ ๓) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ย

ผลลัพธ์ที่ได้: นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (ฉบับร่างที่ ๓)

๒. การปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอ และนำเสนอการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

วิธีการดำเนินการ: ปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

แหล่งข้อมูล: อาจารย์ที่ปรึกษา (ประธานกรรมการ และกรรมการ), ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และผู้วิจัย

เครื่องมือ: แบบการศึกษาเอกสาร (Document Study)

การวิเคราะห์: การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลลัพธ์ที่ได้: นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (ฉบับสมบูรณ์)

๓.๒ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๑ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

๑. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำนวน ๑๔ กลุ่ม ๔๐๙ โรงเรียนมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน ๔,๗๙๓ รูป/คน และ ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน ๔๐๙ รูป/คน และ ใช้ข้อมูลในภาเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐

๒. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ ๑. ครูผู้สอนกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัญหา และ ๒.ผู้บริหารกลุ่มตัวอย่างในการตรวจสอบนวัตกรรม มีขั้นตอนการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการใชสูตรคำนวณ และการใช้ตารางสำเร็จรูป ซึ่งแต่ละวิธีสามารถอธิบายได้ต่อไปนี้

ก. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัญหานวัตกรรมการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา คือ ครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำนวน ๑๔ กลุ่ม ๔๐๙ โรงเรียน มีผู้ให้ข้อมูล

สำคัญ จำนวน ๔,๗๙๓ รูป/คน ผู้วิจัย กำหนดจากตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane^๒ เป็นตารางที่ใช้หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร และกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากรเท่ากับ ๐.๕ ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ๔ % และระดับค่าความเชื่อมั่น ๙๕ % ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๕๕๖ รูป/คน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ต้องการให้ความคลาดเคลื่อนของผลที่ได้น้อยที่สุด โดยทั่วไปถ้าประชากรมีขนาดใหญ่มากเพียงใดขนาดกลุ่มตัวอย่างควรจะมีขนาดใหญ่ตามไปด้วยเพราะการทดสอบสมมติฐานหรือประมาณค่าทางสถิติจะมีคุณภาพสูงขึ้นเมื่อกลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่^๓

ผู้วิจัย จึงได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษา โดยได้ทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ดังนี้

๑) กำหนดกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ๑๔ กลุ่ม

๒) แบ่งประชากร กลุ่มประชากรตามจังหวัดในแต่ละกลุ่ม

๓) แบ่งประชากร กลุ่มประชากรตามโรงเรียนแต่ละจังหวัด

๔) กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัด โดยเทียบบัญชีไตรยางค์ จังหวัดใดมีสถานศึกษามากจะกำหนดสัดส่วนมาก

๕) ทำการสุ่มอย่างง่ายอย่างมีระบบ (Systematic Random Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างที่ใช้กับประชากรที่ได้จัดเรียงลำดับหน่วยตัวอย่างไว้อย่างมีระบบ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามในงานวิจัยนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม แสดงในตารางที่ ๓.๑ ดังนี้

ตารางที่ ๓.๑ ข้อมูลประชากร และกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

กลุ่มโรงเรียน	รายชื่อ จังหวัด	จำนวน โรงเรียน	กลุ่มประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่ม ๑	จังหวัดกรุงเทพมหานคร	๑๐	๑๙๕	๒๓
	จังหวัดนครปฐม	๒	๑๙	๒
	จังหวัดปทุมธานี	๓	๖๐	๗
	กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ ๑	๑๕	๒๗๕	๓๒
กลุ่ม ๒	จังหวัดยะลา	๑	๑๘	๒
	จังหวัดสตูล	๑	๙	๑
	จังหวัดนครศรีธรรมราช	๕	๕๗	๗
	จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๔	๒๙	๓
	จังหวัดชุมพร	๑	๙	๑

^๒Taro Yamane อ้างในสุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เฟื่องฟ้าพริ้นติ้ง, ๒๕๔๔), หน้า ๑๒๗.

^๓Kerlinger, F.N., and Lee, H.B. *Foundations of behavioral research*. 4 th ed. Singapore: Thomson Learning.

กลุ่มโรงเรียน	รายชื่อ จังหวัด	จำนวน โรงเรียน	กลุ่มประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
	จังหวัดสงขลา	๔	๓๒	๔
	จังหวัดตรัง	๑	๑๙	๒
	จังหวัดระนอง	๑	๑๑	๑
	จังหวัดกระบี่	๑	๑๕	๒
	รวมทั้งหมด	๑๙	๑๙๙	๒๓
กลุ่ม ๓	จังหวัดราชบุรี	๑	๑๑	๑
	จังหวัดกาญจนบุรี	๓	๓๙	๕
	จังหวัดสุพรรณบุรี	๒	๑๓	๒
	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	๑	๗	๑
	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒	๔๗	๕
	จังหวัดลพบุรี	๑	๑๓	๑
	จังหวัดอ่างทอง	๓	๒๒	๓
	จังหวัดสิงห์บุรี	๖	๔๖	๕
	จังหวัดชัยนาท	๑	๑๐	๑
	จังหวัดอุทัยธานี	๒	๒๗	๓
	รวมทั้งหมด	๒๒	๒๓๕	๒๗
กลุ่ม ๔	จังหวัดนครสวรรค์	๘	๙๑	๑๐
	จังหวัดกำแพงเพชร	๒	๑๕	๒
	จังหวัดเพชรบูรณ์	๔	๔๘	๖
	จังหวัดสุโขทัย	๓	๒๖	๓
	จังหวัดพิจิตร	๑	๑๔	๒
	จังหวัดอุตรดิตถ์	๒	๔๔	๕
	จังหวัดพิษณุโลก	๓	๑๓	๑
	จังหวัดตาก	๒	๑๘	๒
	รวมทั้งหมด	๒๕	๒๖๙	๓๑
กลุ่ม ๕	จังหวัดเชียงใหม่	๒๘	๓๓๗	๔๒
	จังหวัดลำพูน	๑๐	๑๑๑	๑๔
	จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒	๑๙	๓
	รวมทั้งหมด	๔๐	๕๐๗	๕๙
กลุ่ม ๖	จังหวัดลำปาง	๙	๑๐๔	๑๒
	จังหวัดเชียงราย	๒๐	๒๖๓	๓๑
	จังหวัดพะเยา	๙	๑๑๖	๑๓
	จังหวัดแพร่	๗	๘๑	๙

กลุ่มโรงเรียน	รายชื่อ จังหวัด	จำนวน โรงเรียน	กลุ่มประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
	จังหวัดน่าน	๑๕	๑๗๑	๒๐
	รวมทั้งหมด	๖๐	๗๓๕	๘๕
กลุ่ม ๗	จังหวัดหนองบัวลำภู	๖	๕๘	๗
	จังหวัดเลย	๑๕	๑๗๑	๒๐
	จังหวัดขอนแก่น	๒๖	๓๒๗	๓๗
	รวมทั้งหมด	๔๗	๕๕๖	๖๔
กลุ่ม ๘	จังหวัดอุดรธานี	๑๙	๑๙๙	๒๓
	จังหวัดหนองคาย	๑๒	๑๓๘	๑๖
	จังหวัดสกลนคร	๖	๘๕	๑๐
	จังหวัดบึงกาฬ	๓	๒๘	๓
	รวมทั้งหมด	๔๐	๔๕๐	๕๒
กลุ่ม ๙	จังหวัดอุบลราชธานี	๒๖	๓๐๖	๓๖
	จังหวัดอำนาจเจริญ	๖	๖๔	๗
	จังหวัดยโสธร	๓	๓๑	๔
	จังหวัดมุกดาหาร	๑	๑๐	๑
	รวมทั้งหมด	๓๖	๔๑๑	๔๘
กลุ่ม ๑๐	จังหวัดมหาสารคาม	๑๐	๙๓	๑๑
	จังหวัดกาฬสินธุ์	๑๐	๙๓	๑๑
	จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๕	๑๓๔	๑๖
	จังหวัดนครพนม	๑๐	๑๐๐	๑๑
	รวมทั้งหมด	๔๕	๔๒๐	๔๙
กลุ่ม ๑๑	จังหวัดนครราชสีมา	๑๑	๑๓๐	๑๕
	จังหวัดชัยภูมิ	๖	๖๗	๘
	จังหวัดบุรีรัมย์	๖	๗๒	๙
	จังหวัดศรีสะเกษ	๑๐	๑๓๑	๑๕
	จังหวัดสุรินทร์	๘	๘๙	๑๐
	รวมทั้งหมด	๔๑	๔๘๙	๕๗
กลุ่ม ๑๒	จังหวัดฉะเชิงเทรา	๓	๔๘	๖
	จังหวัดนครนายก	๑	๘	๑
	จังหวัดชลบุรี	๒	๓๖	๔
	จังหวัดระยอง	๔	๔๒	๕
	จังหวัดปราจีนบุรี	๑	๑๑	๑
	จังหวัดสระแก้ว	๑	๙	๑

กลุ่มโรงเรียน	รายชื่อ จังหวัด	จำนวน โรงเรียน	กลุ่มประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
	จังหวัดตราด	๑	๑๖	๒
	รวมทั้งหมด	๑๓	๑๗๐	๒๐
กลุ่ม ๑๓	จังหวัดกรุงเทพมหานคร	๑	๑๗	๒
	จังหวัดเชียงราย	๑	๑๒	๑
	จังหวัดชลบุรี	๑	๑๗	๒
	รวมทั้งหมด	๓	๔๖	๕
กลุ่ม ๑๔	จังหวัดกรุงเทพมหานคร	๑	๑๖	๒
	จังหวัดอุดรธานี	๑	๑๐	๒
	จังหวัดสงขลา	๑	๕	๑
	รวมทั้งหมด	๓	๓๑	๔
	รวม	๔๐๙	๔,๗๙๓	๕๕๖

ข. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจสอบนวัตกรรมการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา คือ ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำนวน ๑๔ กลุ่ม ๔๐๙ โรงเรียน มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๔๐๙ รูป/คน นำมาเปิดตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan)^๔ ในระดับความเชื่อมั่นในระดับ ๙๕% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐๑ คน โดยได้ทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ดังนี้

- ๑) กำหนดกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ๑๔ กลุ่ม
- ๒) แบ่งประชากร กลุ่มประชากรตามจังหวัดในแต่ละกลุ่ม
- ๓) กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัด โดยเทียบบัญญัติไตรยางค์ จังหวัดใดมีสถานศึกษามากจะกำหนดสัดส่วนมาก

๔) ทำการสุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบ (Systematic Random Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างที่ใช้กับประชากรที่ได้จัดเรียงลำดับหน่วยตัวอย่างไว้อย่างมีระบบ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามในงานวิจัยนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

^๔เครจซี่ และ มอร์แกน Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน สุทธนู ศรีไสย, ๒๕๕๑, หน้า ๑๓๒ - ๑๓๓.

ตารางที่ ๓.๒ ข้อมูลประชากร และกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

กลุ่ม โรงเรียน	จังหวัด	กลุ่ม ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง
กลุ่ม ๑	จังหวัดกรุงเทพมหานคร, จังหวัดนครปฐม, จังหวัดปทุมธานี	๑๔	๗
กลุ่ม ๒	จังหวัดยะลา, จังหวัดสตูล, จังหวัดนครศรีธรรมราช, จังหวัดชุมพร, จังหวัดสุราษฎร์ธานี, จังหวัดสงขลา, จังหวัดตรัง, จังหวัดระนอง, จังหวัดกระบี่	๑๙	๙
กลุ่ม ๓	จังหวัดราชบุรี, จังหวัดกาญจนบุรี, จังหวัดสุพรรณบุรี, จังหวัดสิงห์บุรี, จังหวัดประจวบคีรีขันธ์, จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, จังหวัดลพบุรี, จังหวัดอ่างทอง, จังหวัดชัยนาท, จังหวัดอุทัยธานี	๒๒	๑๑
กลุ่ม ๔	จังหวัดนครสวรรค์, จังหวัดกำแพงเพชร, จังหวัดสุโขทัย, จังหวัดพิจิตร, จังหวัดอุตรดิตถ์, จังหวัดพิษณุโลก, จังหวัดตาก	๒๕	๑๒
กลุ่ม ๕	จังหวัดเชียงใหม่, จังหวัดลำพูน, จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๔๐	๒๐
กลุ่ม ๖	จังหวัดลำปาง, จังหวัดเชียงราย, จังหวัดพะเยา, จังหวัดแพร่, จังหวัดน่าน	๕๙	๒๙
กลุ่ม ๗	จังหวัดขอนแก่น, จังหวัดหนองบัวลำภู, จังหวัดเลย	๔๗	๒๓
กลุ่ม ๘	จังหวัดอุดรธานี, จังหวัดหนองคาย, จังหวัดสกลนคร, จังหวัดบึงกาฬ	๔๓	๒๑
กลุ่ม ๙	จังหวัดมุกดาหาร, จังหวัดอุบลราชธานี, จังหวัดอำนาจเจริญ, จังหวัดยโสธร	๓๖	๑๘
กลุ่ม ๑๐	จังหวัดนครพนม, จังหวัดมหาสารคาม, จังหวัดกาฬสินธุ์, จังหวัด ร้อยเอ็ด	๔๔	๒๒
กลุ่ม ๑๑	จังหวัดชัยภูมิ, จังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดบุรีรัมย์, จังหวัดศรีสะเกษ, จังหวัดสุรินทร์	๔๑	๒๑
กลุ่ม ๑๒	จังหวัดชลบุรี, จังหวัดฉะเชิงเทรา, จังหวัดนครนายก, จังหวัดระยอง, จังหวัดปราจีนบุรี, จังหวัดสระแก้ว, จังหวัดตราด	๑๓	๖
กลุ่ม ๑๓	จังหวัดกรุงเทพมหานคร, จังหวัดเชียงราย, จังหวัดชลบุรี	๓	๑
กลุ่ม ๑๔	จังหวัดกรุงเทพมหานคร, จังหวัดอุดรธานี, จังหวัดสงขลา	๓	๑
	รวม	๔๐๙	๒๐๑

๓.๒.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในขั้นตอนการศึกษาสภาพปัญหาของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัย ได้สัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา จำนวน ๕ รูป/คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

- ๑) ผู้ที่มีผลงานเกี่ยวกับนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย
- ๒) ผู้ที่ได้รับรางวัลนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน
- ๓) โรงเรียนที่รับประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) อยู่ในระดับดีมาก

๒. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๓ กลุ่ม จำนวน ๑๐ รูป/คน โดยการเลือกแบบเจาะจงโดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก (Purposive Sampling) คือ

- ๑) นักวิชาการกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
  - (๑) เป็นผู้จัดกิจกรรม และนิเทศการศึกษาที่ได้รับรางวัล
  - (๒) เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมนวัตกรรมการเรียนการสอน
  - (๓) เป็นผู้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน
- ๒) ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
  - (๑) โรงเรียนที่ได้รับรางวัล ในระดับกลุ่มหรือระดับประเทศอย่างต่อเนื่อง
  - (๒) ผู้บริหารโรงเรียนได้รับรางวัลดีเด่น ในระดับกลุ่มหรือระดับประเทศ
  - (๓) ผู้บริหารที่มีผลงานส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมต่อเนื่อง
- ๓) ครูผู้สอนบรรพชิต/ฆราวาสที่มีประสบการณ์
  - (๑) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรม ๑๐ ปีขึ้นไป
  - (๒) เป็นผู้มีความรู้การศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาเอกสาขาเกี่ยวข้องกับนวัตกรรม
  - (๓) เป็นผู้ที่ได้รับรางวัลเกี่ยวกับนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามแสดงความคิดเห็น (Questionnaire) แบบคำถามสัมภาษณ์แบบปลายเปิด (Open-ended Questions) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลซึ่งผู้วิจัย ได้สร้างขึ้นโดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัย ได้แบ่งออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้
ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาวัตรกรรมการจัดการเรียนการสอน ที่ผู้วิจัย สร้างเอง ลักษณะของแบบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า ๕ ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scale)^๕ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปาน ระดับน้อย ระดับน้อยที่สุด

๒. แบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด (Open-ended Questions) ที่ผู้วิจัย สร้างเอง เพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เกณฑ์ในการแปลความหมาย ค่าเฉลี่ย น้ำหนักคำตอบผู้วิจัย ได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์โดยใช้แนวความคิดของเบลท์ (Best W.John)^๖

๓. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ๑๐ รูป/คน โดยเลือกแบบเจาะจง ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ ๑) ผู้ทรงคุณวุฒิมีประสบการณ์ด้านวัตรกรรมการจัดการเรียนการสอน ๒) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางวัตรกรรมการจัดการเรียนการสอน ๓) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นหัวหน้าหมวดกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๔) สถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกในระดับดี,ดีมาก ติดต่อกัน ตั้งแต่การประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ ๑ ถึงรอบที่ ๓ จากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ๕) เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรองรางวัลโรงเรียนชั้นนำ และ เป็นที่ยอมรับด้านวัตรกรรมการจัดการเรียนการสอน

๔ แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัย สร้างขึ้นมาจากแนวการพัฒนานวัตรกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (ฉบับร่างที่ ๑) ตรวจสอบมาตรฐานการตรวจสอบ ๔ ด้าน ๑) ความเป็นประโยชน์ ๒) ความเป็นไปได้ ๓) ความเหมาะสม ๔) ความถูกต้อง แบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ (Rating Scale)

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้ เป็นเครื่องแบบปริมาณ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารในสถานศึกษา ในการพัฒนานวัตรกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา แบบออกเป็น ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบตรวจสอบมาตรฐานวัตรกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (ฉบับร่างที่ ๒)

การสร้าง และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ รายละเอียดการสร้าง และการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มี ดังนี้

๑. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหลักแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับวัตรกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๒. กำหนดนิยามปฏิบัติการเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยอาศัยฐานแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัย

^๕ บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์, ๒๕๒๕), หน้า ๙๙.

^๖ Best W. John. 1999 อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์, ๒๕๓๕), หน้า ๑๐๐.

๓. ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งในการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะคำนึงถึงการสร้างแบบสอบถามให้เป็นไปตามหลักวิชาการที่ถูกต้อง และการได้แบบสอบถามที่ดีมีคุณภาพมีความตรงทั้งในเชิงโครงสร้าง (construct validity) และความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) รวมทั้งความเชื่อมั่น (reliability)

๔. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยดำเนินการ ดังนี้

๑) นำร่างแบบสอบถามที่ได้จัดทำขึ้นในขั้นตอนที่ ๓.๓ จำนวน ๓๐ ข้อ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาฯ ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ไข และปรับปรุงให้มีความเหมาะสม

๒) นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ รวมจำนวน ๕ รูป/คน ประกอบด้วย

พระมงคลสุตกิจ, พระครูปริยัติธำรง, นายภัทรพล คำมล, พระมหาบุญญ จิตตนาโย, นายชินภัทร์ พิมลา เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) การใช้ภาษา และพิจารณาว่าแบบสอบถามครอบคลุมของเนื้อหาหรือไม่โดยการหาดัชนี (index of congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

+ ๑ หมายถึง ข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

○ หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

๑ หมายถึง ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน จำนวน ๑ ชุด ซึ่งผู้วิจัย สร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยคำถาม ๓ ส่วน ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบถาม ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบันนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วยสี่สิ่งประดิษฐ์ และรูปแบบวิธีการสอน จำนวน ๓๐ ข้อ โดยเป็นแบบประเมินคำตอบแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ โดยใช้รูปแบบการตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) ให้เลือกตอบพร้อมกันในสภาพที่เป็นอยู่จริง และสภาพที่ควรจะเป็น โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ รูป/คน มีค่า IOC ระหว่าง ๐.๘๙ ผู้วิจัย จึงปรับภาษาเพื่อความเข้าใจ และทำให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์นำเสนอผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การทดลองใช้ต่อไป

๓) ผู้วิจัย นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (tryout) กับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ ชุด ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโรงเรียนกุศลสมาครวิทยาลัย แผนกสามัญศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ ๑๔ จำนวน ๑๐ รูป/คน, โรงเรียนปริยัติธรรวิทย แผนกสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มที่ ๑๑ จำนวน ๑๐ รูป/คน, และโรงเรียนกิตติญาณวิทยา แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มที่ ๙ โดยกำหนดให้บุคลากร ได้แก่ ครูผู้สอน จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค Cronbach's Alpha ผลจากการวิเคราะห์หาค่า ความเชื่อมั่นปรากฏว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๓

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัย ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ดังนี้

๑. ผู้วิจัย ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล เพื่อทำดัชนีนิพนธ์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเพื่อขอความอนุเคราะห์จากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบ

๒. ผู้วิจัย ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม โดยทาง ไปรษณีย์ จำนวน ๕๕๖ ฉบับ และขอความอนุเคราะห์ให้ตอบกลับภายใน ๔ สัปดาห์ ตามที่อยู่ที่แจ้งไปพร้อมกับแบบสอบถาม

๓. ดำเนินการศึกษาจากภาคสนาม (Field Studies) ติดต่อกับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัย ใช้วิธีการแจกแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการเก็บบันทึกด้วยภาพถ่ายในการเก็บข้อมูลตามความเป็นจริงถูกต้องมากที่สุด และนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาครั้งแรกมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของคำตอบเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

๔. ติดต่อประสานงานไปยังโรงเรียนที่ยังไม่ส่งแบบสอบถามกลับคืน ภายหลังจากสิ้นสุดระยะเวลาที่กำหนดในหนังสือขอความอนุเคราะห์ ๑ สัปดาห์ และทวงถามอีกครั้งหลังจากทวงถามครั้งแรกไปแล้วเป็นเวลา ๑ สัปดาห์

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้การวิเคราะห์

ผู้วิจัย ได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการแจกแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ข้อมูล ๒ แบบ คือวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ(Quantitative Data Analysis) และแบบเชิงคุณภาพ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ การวิเคราะห์ผลการศึกษานี้จะใช้แบบการวิเคราะห์ตามหลักทฤษฎี ดังนี้

๑. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสารเสนอปัญหา และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และได้จากการสนทนากลุ่ม โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบ ๓ เสา ซึ่งผู้วิจัย ได้ใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้าด้วยวิธีการรวบรวมข้อมูล เป็นการใช่วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน ด้วยการศึกษาจากแหล่งเอกสาร การสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาต่างบุคคล ต่างเวลา และต่างสถานที่^๗

๒. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis)

๑) สำหรับครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้จากการนำข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scale)^๘ สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการ

^๗ สุภากร จันทวานิช, การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๓๒.

^๘ บุญชม ศรีสะอาด, วิจัยเบื้องต้น, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๙๙.

สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามสภาพเป็นจริง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนในแบบสอบถาม ดังนี้

๕ หมายถึง	สภาพที่ปฏิบัติจริงในระดับมากที่สุด
๔ หมายถึง	สภาพที่ปฏิบัติจริงในระดับมาก
๓ หมายถึง	สภาพที่ปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง
๒ หมายถึง	สภาพที่ปฏิบัติจริงในระดับน้อย
๑ หมายถึง	สภาพที่ปฏิบัติจริงในระดับน้อยที่สุด

๒) สำหรับครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้จากการนำข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scale)^๙ สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามสภาพคาดหวัง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนในแบบสอบถาม ดังนี้

๕ หมายถึง	สภาพที่คาดว่าจะปฏิบัติในอนาคตในระดับมากที่สุด
๔ หมายถึง	สภาพที่คาดว่าจะปฏิบัติในอนาคตในระดับมาก
๓ หมายถึง	สภาพที่คาดว่าจะปฏิบัติในอนาคตในระดับปานกลาง
๒ หมายถึง	สภาพที่คาดว่าจะปฏิบัติในอนาคตในระดับน้อย
๑ หมายถึง	สภาพที่คาดว่าจะปฏิบัติในอนาคตในระดับน้อยที่สุด

๓) การวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยวิธี Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุง เป็นสูตรที่ปรับปรุงจากสูตร PNI ดั้งเดิม โดย นางลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช เป็นวิธีการที่หาค่าผลต่างของ (I – D) แล้วหารด้วยค่า D เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไป และให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบเมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐานในการคำนวณค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวังของกลุ่ม

$$PNI_{\text{modified}} = (I - D) / D$$

PNI_{modified} หมายถึง ดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

I = Importance หมายถึง ค่าเฉลี่ย ของสภาพที่คาดหวัง

D = Degree of Success หมายถึง ค่าเฉลี่ย ของสภาพปัจจุบัน

^๙ บุญชม ศรีสะอาด, วิจัยเบื้องต้น, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๙๙.

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย น้ำหนักคำตอบ ผู้วิจัย ได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์โดยใช้แนวความคิดของเบสท์ (Best W. John, 1997)^{๑๐} ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑-๕.๐๐ หมายความว่า อยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑-๔.๕๐ หมายความว่า อยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑-๓.๕๐ หมายความว่า อยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑-๒.๕๐ หมายความว่า อยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐-๑.๕๐ หมายความว่า อยู่ในระดับน้อยที่สุด

๔) สำหรับผู้บริหารในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้จากการนำข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scale)^{๑๑} สอบถามเพื่อตรวจสอบ “การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา” ตามมาตรฐานการตรวจสอบ ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านความเป็นประโยชน์ ๒) ด้านความเป็นไปได้ ๓) ด้านความเหมาะสม ๔) ด้านความถูกต้อง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนในแบบสอบถาม ดังนี้

- ๕ หมายถึง มีความเป็นประโยชน์ เป็นไปได้ เหมาะสม ถูกต้องในระดับมากที่สุด
- ๔ หมายถึง มีความเป็นประโยชน์ เป็นไปได้ เหมาะสม ถูกต้องในระดับมาก
- ๓ หมายถึง มีความเป็นประโยชน์ เป็นไปได้ เหมาะสม ถูกต้อง ในระดับปานกลาง
- ๒ หมายถึง มีความเป็นประโยชน์ เป็นไปได้ เหมาะสม ถูกต้องในระดับน้อย
- ๑ หมายถึง มีความเป็นประโยชน์ เป็นไปได้ เหมาะสม ถูกต้องในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย น้ำหนักคำตอบ ผู้วิจัย ได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์โดยใช้แนวความคิดของเบสท์ (Best W. John, 1997)^{๑๒} ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑-๕.๐๐ หมายความว่า อยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑-๔.๕๐ หมายความว่า อยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑-๓.๕๐ หมายความว่า อยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑-๒.๕๐ หมายความว่า อยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐-๑.๕๐ หมายความว่า อยู่ในระดับน้อยที่สุด

๓.๖ ขั้นตอนในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา” ผู้วิจัย ได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

^{๑๐} Best W. John.1997 อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์, ๒๕๓๕), หน้า ๑๐๐.

^{๑๑} บุญชม ศรีสะอาด, วิจัยเบื้องต้น, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๙๙.

^{๑๒} Best W. John.1997 อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์, ๒๕๓๕), หน้า ๑๐๐.

ตารางที่ ๓.๓ ขั้นตอนในการวิจัย

วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการวิจัย	วิธีดำเนินการวิจัย	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลลัพธ์ที่ได้
๑.เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาวัตรกรรม การจัดการเรียนการ สอนโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา	มี ๓ ขั้นตอน ดังนี้ ๑. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลสถานศึกษา ๒. แจกแบบสอบ ถามสภาพปัญหา นวัตกรรมการจัดการ เรียนการสอนโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา ๓. สัมภาษณ์สภาพ ปัญหาวัตรกรรมการ จัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญ ศึกษา	๑. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑. เอกสาร บทความ หนังสือตำรา งานวิจัย และ website	แบบศึกษาเอกสาร [Document Study]	การวิเคราะห์เนื้อหา [Content Analysis]	๑. กรอบแนวคิดการ วิจัย ๒. ได้สภาพปัญหา นวัตกรรมการจัดการ เรียน การสอน โรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญ ศึกษา
		๒. แบบสอบถาม สภาพปัญหา นวัตกรรมการ จัดการเรียนการ สอนโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา	ครูผู้สอนทั้งบรรพชิต/ ฆราวาส ที่ให้ข้อมูล จำนวน ๕๕๖ รูป/คน โดยได้จากการ กำหนดกลุ่มตัวอย่าง สัดส่วน	แบบสอบถาม	สถิติค่าร้อยละ -ค่าความถี่ (f), -ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) -ค่าส่วนเบี่ยงเบน -มาตรฐาน (S.D.) -การวิเคราะห์ความ ต้องการจำเป็น ด้วย วิธี Priority Needs Index (PNI)	สภาพปัญหา นวัตกรรมการจัดการ เรียน การสอน โรงเรียน พระ ปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา
		๓. การสัมภาษณ์ สภาพปัญหา นวัตกรรมการ จัดการเรียนการ	ผู้ทรงคุณวุฒิ ๕ รูป/ คน โดยการเลือก แบบเจาะจงกำหนด เกณฑ์ในการคัดเลือก	แบบสัมภาษณ์กึ่ง โครงสร้าง ตามกรอบ แนวคิดในการวิจัย [Semi Structured	การวิเคราะห์เนื้อหา [Content Analysis]	สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางแก้ไข, วิธีการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการ

วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการวิจัย	วิธีดำเนินการวิจัย	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลลัพธ์ที่ได้
		สอนโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา	๑. นักวิชาการกลุ่ม ๒ ผู้บริหาร ๓. ครูผู้สอนผู้มีผลงาน ด้านนวัตกรรม	Interview]		เรียน การสอน โรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญ ศึกษา
๒. เพื่อพัฒนา นวัตกรรมการ จัดการเรียนการ สอนโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา	มี ๒ ขั้นตอน ดังนี้ ๑. ยกร่างการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการ เรียนการสอนโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา โดยผู้วิจัย ๒. การพัฒนา นวัตกรรมการจัดการ เรียนการสอนโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษาโดยการ สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)	๑. ยกร่าง การ พัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนการ สอนโรงเรียนพร ปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษาโดย ผู้วิจัย	๑. ผลลัพธ์จาก วัตถุประสงค์ ข้อที่ ๑	๑. แบบศึกษาเอกสาร [Document Study]	๑. การวิเคราะห์ เนื้อหา [Content Analysis]	นวัตกรรมจัดการ เรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญ ศึกษา ฉบับร่างที่ ๑
		๒. การพัฒนา นวัตกรรมจัดการ เรียนการสอนโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษาโดยการ สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)	๒. ผู้ทรงคุณวุฒิรวม รวม ๑๐ รูป/คน ๑. ผู้บริหารโรงเรียน ๒. มีผลงานเกี่ยวกับ นวัตกรรม หลากหลาย ๓. โรงเรียนที่ได้รับ รางวัลนวัตกรรม ๔. โรงเรียนที่รับ ประเมินคุณภาพ การศึกษา (สมศ.) ระดับดีมาก	๒. แบบสัมภาษณ์ที่ได้ นวัตกรรมจัดการ เรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญ ศึกษา (ฉบับร่างที่ ๑)	๒. การวิเคราะห์ เนื้อหา [Content Analysis]	๒. นวัตกรรมการ จัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญ ศึกษา (ฉบับร่างที่ ๒)

วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการวิจัย	วิธีดำเนินการวิจัย	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลลัพธ์ที่ได้
			โดยการเลือกแบบ เจาะจง และกำหนด เกณฑ์การคัดเลือก			
๓. เพื่อนำเสนอการ พัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนการ สอนโรงเรียน พระ ปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา	มี ๒ ขั้นตอน ดังนี้ ๑. ตรวจสอบการ พัฒนานวัตกรรม จัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญ ศึกษา โดยแจก แบบสอบถาม	แบบสอบถาม ตรวจสอบการ พัฒนานวัตกรรม จัดการเรียนการ สอนโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา	ผู้บริหารโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา จำนวน ๒๐๑ รูป/คน โดย การสุ่มแบบหลาย ขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling)	แบบสอบถาม [Questionnaire] เพื่อตรวจสอบตาม มาตรฐาน ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านความเป็น ประโยชน์ ๒) ด้าน ความเป็นไปได้ ๓) ด้านความเหมาะสม ๔) ด้านความถูกต้อง	การวิเคราะห์ทางสถิติ ๑ หาค่าร้อยละ ๒ ความถี่ (f) ๓ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ๔ ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	นวัตกรรมการจัดการ เรียนการสอน โรงเรียน พระ ปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา (ฉบับร่างที่ ๓)
	๒. ขั้นตอนการ ปรับปรุง แก้ไข และ นำเสนอ	๒.ปรับปรุง แก้ไข และนำเสนอการ พัฒนานวัตกรรม จัดการเรียนการ สอนโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา	๑ อาจารย์ที่ปรึกษา ๒ ผู้บริหารโรงเรียน ๓. ผู้วิจัย : แบบการศึกษา เอกสาร[Document Study]	๒.แบบศึกษาเอกสาร [Document Study]	๒.การวิเคราะห์ เนื้อหา [Content Analysis]	ได้นวัตกรรมการ จัดการเรียนการสอน โรงเรียน พระ ปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา (ฉบับสมบูรณ์)

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา” เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ๒) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ๓) เพื่อนำเสนอแนะนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยผู้วิจัย ใช้เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย ๑) แบบสอบถาม โดยมีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน ๑๔ กลุ่ม ๔๐๙ โรงเรียน โดยครูผู้สอนทั้งบรรพชิต/ฆราวาส ที่ให้ข้อมูลหมด จำนวน ๕๕๖ รูป/คน และ ๒) การสัมภาษณ์ โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์จำนวน ๕ รูป/คน ๓) สันทนา กลุ่ม มีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๐ รูป/คน

ผู้วิจัย ได้เก็บข้อมูลทำการวิเคราะห์และประมวลผลที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้วิธีวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์จัดลำดับความต้องการจำเป็น ด้วยวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุงโดยใช้สูตร $PNI_{modified} = (I - D)/D$ แล้วจัดลำดับความต้องการจำเป็นตามค่า $PNI_{modified}$ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย และข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยเสนอผลการวิจัย ดังนี้

๔.๑ ผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๔.๒ ผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๔.๓ ผลการวิจัยเกี่ยวกับการนำเสนอแนะนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๔.๑ ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินการวิจัย ได้แก่ ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการแจกแบบสอบถาม และผลการสัมภาษณ์ตามลำดับดังต่อไปนี้

๔.๑.๑ ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน ของนักวิชาการ ได้แก่ ปกรณ์ ปรียากร ๒๕๕๔, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๓๘, สนธยา พลศรี ๒๕๕๗, ยุวัฒน์ วุฒิเมธี ๒๕๔๖, พระราชวรมณี, (ประยุทธ์ ปยุตโต) ๒๕๓๐, เทพนม เมืองแมน และสวีน สุวรรณ ๒๕๕๐, Lee and Owen 1997, Damanpour, F. 1991, ทิศนา ขัมมณี ๒๕๕๐, พิชรพรรณ พิงนิล ๒๕๖๑, คณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๔, สมเดช สีแสง และคนอื่นๆ ๒๕๕๓, ถวัลย์ มาศจรัส ๒๕๕๑, สถาบัน พัฒนาความก้าวหน้า ๒๕๕๑, ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ๒๕๕๒, สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์และคณะ ๒๕๓๓, สำนักงานการอุดมศึกษา ๒๕๔๖, คณะกรรมการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๒, พิชิต ฤทธิ์จรรยา ๒๕๕๓, สุคนธ์ สินธพานนท์ ๒๕๕๑, สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า ๒๕๕๒, ไชยยศ เรืองสุวรรณ ๒๕๔๙, อินดา ศิริวรรณ ๒๕๕๙, พระมหาญาณวัฒน์ ฐิตวฑฺฒโน (บุตดาวัช) ๒๕๕๘, พระมหาธรรมรัต อริยธมโม (ยศขุน) ๒๕๕๑, พระมหาประจักษ์ กิตติเมธี (ทองดาษ) ๒๕๖๐, สุดาภรณ์ อรุณดี ๒๕๕๑, พระมหาสุพจน์ สุเมโธ (พานทอง) ๒๕๕๘, ฐานิดา นพฤทธิ์ ๒๕๕๖, บัญชา ยุทธนาคุมจลินท์ ๒๕๕๖ ผู้วิจัย สามารถสรุปสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไข จากเอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ ๒ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ สภาพปัญหาการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา มีดังนี้

๑. โรงเรียนขาดการพัฒนาให้มีการสอนคิดวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์เวลาเรียน วิเคราะห์เวลาทำแบบกราฟิก/โปรแกรม
๒. โรงเรียนขาดการออกแบบพัฒนาบทเรียนและรูปแบบวิธีการจัดการเรียน การ ประกอบรอบ เนื้อหา กิจกรรม แบบฝึกหัด และกราฟิก/โปรแกรม
๓. โรงเรียนขาดการนำทดลองในกลุ่มตัวอย่าง นำไปใช้งานและการวัดประเมินผล
๔. โรงเรียนขาดการประยุกต์ในการใช้จริงในสถานศึกษาและสาธารณะ

ส่วนที่ ๒ สภาพปัญหานวัตกรรมจัดการเรียนการสอน มี ๒ ประเภท ประกอบด้วย

๑. นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ๒. นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน ประเภทรูปแบบวิธีสอน ดังนี้

๑. นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์

สื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน อุปกรณ์ที่ผลิตหรือสร้างเพื่อเป็นตัวปานกลาง ประกอบการเรียนการสอนที่เป็นบทเรียนสร้างโดยคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ เครื่องมือสื่อสาร เช่น ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียงบรรยาย เสียงดนตรี วิดีทัศน์ โดยเป็นบทเรียนที่มีระบบหรือ ทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนคอมพิวเตอร์มีลติมีเดีย สื่อชุดการสอนประกอบด้วย สื่อชุด การฝึกทักษะ สื่อชุดนิทาน สื่อชุดเกม

- ๑) ด้านชุดสื่อการฝึกทักษะ ครูผู้สอนขาดความเข้าใจการนำตัวปานกลางในการ ถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการทบทวนหรือเสริมเพิ่มเติมความรู้ ผลิตขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อทบทวน ความรู้ แก้ไขข้อบกพร่อง นำความรู้ไปใช้อย่างคล่องแคล่ว ฝึกประสบการณ์ใหม่ๆ สื่อชุดการฝึกทักษะ

ประกอบด้วย ชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ ชุดฝึกทักษะความคิด ชุดฝึกทักษะการตัดสินใจ ชุดฝึกทักษะการแก้ปัญหาและชุดฝึกทักษะการดำเนินชีวิต

๒) ด้านชุดสื่อนิทาน ครูผู้สอนขาดความเข้าใจตัวปานกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นเรื่องราวที่เล่าสืบทอดกันมาหรือเป็นเรื่องที่แต่งขึ้น ออกแบบขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อความสนุกสนาน ข้อคิดเตือนใจเกี่ยวกับด้านคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม ปรับตัวดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม สื่อนิทานประกอบด้วย นิทานภาพ (มีตัวละครเป็นสัตว์) นิทานเทพนิยาย นิทานปรัมปรา นิทานชาดก นิทานชาวบ้าน

๓) ด้านชุดสื่อเกม ครูผู้สอนขาดเทคนิคการนำสื่อชุดเกม ตัวปานกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการละเล่นสร้างความสนใจและความสนุกสนาน มีกฎเกณฑ์ กติกา ออกแบบขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจกระบวนการทำงาน ทำงานทีม การตัดสินใจ รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ได้ออกกำลังกาย สามารถจดจำบทเรียนและพัฒนาทักษะต่างๆ ภายใต้กฎกติกาที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน เกมประกอบด้วย เกมการต่อภาพ เกมการเรียงลำดับเหตุการณ์ เกมการจัดหมวดหมู่ เกมการบวก เกมการตัดสินใจ

๒. นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน ดังนี้

รูปแบบวิธีการสอน การสอนมุ่งเน้นเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย มีหลักการ เนื้อหา ทักษะที่ต้องการสอน ยุทธศาสตร์การสอน วิธีการสอน กระบวนการสอน ขั้นตอนและวิธีการสอน การวัดและประเมินผล รูปแบบวิธีสอนประกอบด้วย การสอนแบบซิปปา การสอนแบบ 4 MAT การสอนแบบกิจกรรม

๑) แบบซิปปา ครูผู้สอนขาดการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อการเรียนรู้ทั้งด้านกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีความจริงแล้วมีเกิดขึ้นควบคู่ไปกับทุกด้าน รูปแบบวิธีสอนแบบซิปปา ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ การวิเคราะห์พัฒนาความคิดรวบยอด การปฏิบัติพัฒนาความคิดออกมาเป็นการกระทำ การเชื่อมโยงการทดลองปฏิบัติ การประยุกต์ใช้ในประสบการณ์

๒) แบบวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) ครูผู้สอนขาดความเข้าใจในการถ่ายทอดความรู้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ เพื่อจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายและยืดหยุ่นเหมาะสมกับนักเรียน รูปแบบวิธีสอนแบบ 4 MAT ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ การวิเคราะห์ พัฒนาทฤษฎีและแนวคิด เชื่อมโยงการเรียนรู้จากการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง

๓) แบบกิจกรรม ครูผู้สอนขาดการถ่ายทอดความรู้มุ่งเน้นกระบวนการปฏิบัติต่างๆ เพื่อตอบสนองเจตนาของหลักสูตร ขั้นตอนการเรียนการสอนการนำเข้าสู่บทเรียน การสร้างความสนใจ การนำเข้าสู่ภาคปฏิบัติ การสรุปแนวคิด และ การนำมาประยุกต์ใช้บรรลุจุดประสงค์ รูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรมประกอบด้วย กระบวนการสอน กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ ความคิดรวบยอด และ กระบวนการสรุปสะท้อนทัศนูปกรณ์

เนื่องจากการศึกษาสภาพจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัย ยังพบประเด็นในการแก้ไขปัญหา ผู้วิจัย จึงได้นำเสนอไว้เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

๑. แนวทางแก้ไขสภาพปัญหาการพัฒนาวัตกรรมการศึกษา มีดังนี้

- ๑) ปรับแนวคิด เทคนิคครูสอน ผู้สอนให้มีการวิเคราะห์ตัวนำ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์เวลาเรียน วิเคราะห์เวลาออกแบบ
- ๒) สนับสนุนให้ผู้สอนมีกระบวนการ การออกแบบพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ประกอบกับ เนื้อหา กิจกรรม และกราฟิก/โปรแกรม เช่น Website, Google form, Kahoot, QR Test Code, Adobe Captivate, Paint
- ๓) ส่งเสริมผู้สอนให้มีผลผลิต โดยการนำบทเรียน แบบฝึกหัดการนำทดลองในกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการจัดเรียนการสอน
- ๔) กระตุ้นให้นำไปประยุกต์ใช้ นำไปใช้งานจริงและการประเมินผลตรวจสอบการวิเคราะห์การออกแบบ การพัฒนา เผยแพร่ความคิดใช้นวัตกรรมได้ผลหรือลดสภาพปัญหาการเรียนการสอน

๒ แนวทางแก้ไขนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน มี ๒ ส่วน ดังนี้

- ๑) สนับสนุนให้มีการผลิตสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน
- ๒) ส่งเสริมให้มีรูปแบบวิธีการเรียนการสอน
- ๓) เน้นการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นมีความเหมาะสมจัดอบรมพัฒนาการเรียนการสอน สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน
- ๔) มีการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนในการเรียนรู้ที่มีคุณภาพกับทุกคนในสถานศึกษา
- ๕) ผู้บริหารต้องขับเคลื่อนการบริหารให้เป็นระบบเป็นไปตามทิศทางที่กำหนดไว้

๔.๑.๒ ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากการแจกแบบสอบถาม

ผู้วิจัย ได้สร้างแบบสอบถามจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยคำถาม ๓ ส่วน ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบถาม ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบันนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วยสื่อสิ่งประดิษฐ์และรูปแบบวิธีการสอน จำนวน ๓๐ ข้อ โดยเป็นแบบประเมินคำตอบแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ โดยใช้รูปแบบการตอบสองคู่ (Dual-Response Format) ให้เลือกตอบพร้อมกันในสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็น โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ รูป/คน มีค่า IOC ระหว่าง ๐.๘๘ ผู้วิจัย จึงปรับภาษาเพื่อความเข้าใจและทำให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์นำเสนอผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การทดลองใช้ต่อไป

ผู้วิจัย นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (tryout) กับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ ชุด ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดโรงเรียนกุศลสมาครวิทยาลัย แผนกสามัญศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ ๑๔ จำนวน ๑๐ รูป/คน, โรงเรียนปริยัติธรรมวิทยา แผนกสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มที่ ๑๑ จำนวน ๑๐ รูป/คน, และโรงเรียนกิตติคุณวิทยา แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มที่ ๙ โดยกำหนดให้บุคลากร ได้แก่

ครูผู้สอน จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค Cronbach's Alpha ผลจากการวิเคราะห์หาค่า ความเชื่อมั่นปรากฏว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๓

ผู้วิจัย ได้แจกแบบสอบถาม จำนวน ๕๕๖ ฉบับ ได้รับกลับมา ๕๔๒ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๔๘ ซึ่งแบบสอบถามนั้นแบ่งเป็น ๒ ตอน ได้แก่

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัจจุบันนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากการใช้แบบสอบถามความต้องการจำเป็นนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้รับตอบกลับ จำนวน ๕๔๒ ฉบับ จำแนกตาม สถานภาพ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยวิเคราะห์หาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ แสดงข้อมูลทั่วไปจำนวนกลุ่มตัวอย่างและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = ๕๔๒)

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (รูป/คน)	ร้อยละ
๑) สถานภาพ		
- บรรพชิต	๓๒๕	๕๙.๙๖
- คฤหัสถ์	๒๑๗	๔๐.๐๔
รวม	๕๔๒	๑๐๐.๐๐
๒) อายุ		
- น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๓๐ ปี	๓๑๑	๕๗.๓๘
- ๓๑ – ๔๐ ปี	๑๗๑	๓๑.๕๕
- ๔๑ – ๕๐ ปี	๔๕	๘.๓๐
- มากกว่า ๕๑ ปีขึ้นไป	๑๕	๒.๗๗
รวม	๕๔๒	๑๐๐.๐๐
๓) วุฒิการศึกษา		
- ปริญญาตรี	๓๒๒	๕๙.๔๐
- ปริญญาโท	๑๕๐	๒๗.๖๘
- ปริญญาเอก	-	๐.๐๐
- อื่นๆ.....	๗๐	๑๒.๙๒
รวม	๕๔๒	๑๐๐.๐๐

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (รูป/คน)	ร้อยละ
๔) ประสบการณ์ในการทำงาน		
- ๑ - ๑๐ ปี	๒๗๒	๕๐.๑๘
- ๑๑ - ๒๐ ปี	๑๕๕	๒๘.๖๐
- ๒๑ - ๓๐ ปี	๗๐	๑๒.๙๒
- ๓๑ - ๔๐ ปี	๔๕	๘.๓๐
รวม	๕๔๒	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๒ ตามข้อมูลทั่วไปของผู้สอนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๕๔๒ รูป/คน หาค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกออกเป็น ๔ ประเภท พบว่า ดังนี้

๑. สถานภาพข้อมูลทั่วไปของผู้สอนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๕๔๒ รูป/คน พบว่า ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศบรรพชิต จำนวน ๓๒๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๙๖ และเพศคฤหัสถ์ จำนวน ๒๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐๔

๒. อายุข้อมูลทั่วไปของผู้สอนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๕๔๒ รูป/คน พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ ๓๐ ปี จำนวน ๓๑๑ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๓๘ อายุ ๓๑ - ๔๐ ปี จำนวน ๑๗๑ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๕๕ อายุ ๔๑ - ๕๐ ปี จำนวน ๔๕ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๓๐ อายุ มากกว่า ๕๑ ปี จำนวน ๑๕ คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๗

๓. วุฒิการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้สอนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๕๔๒ รูป/คน พบว่า ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๓๒๒ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๔๐ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน ๑๕๐ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖๘ วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก ไม่มี และนอกจากนี้วุฒิการศึกษาอื่นๆ จำนวน ๗๐ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๙๒

๔. ประสบการณ์ในการทำงานข้อมูลทั่วไปของผู้สอนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๕๔๒ รูป/คน พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน ๑ - ๑๐ ปี จำนวน ๒๗๒ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๑๘ มีประสบการณ์ทำงาน ๑๑ - ๒๐ ปี จำนวน ๑๕๕ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๖๐ มีประสบการณ์ทำงาน ๒๑ - ๓๐ ปี จำนวน ๗๐ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๙๒ มีประสบการณ์ทำงาน ๓๑ - ๔๐ ปี จำนวน ๔๕ คิดเป็นร้อยละ ๘.๓๐

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามตรวจสอบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ผลการวิเคราะห์ สภาพที่เป็นจริง สภาพความคาดหวัง ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น จากการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ สภาพที่เป็นจริง สภาพความคาดหวัง ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน ๒ ประเภท ประกอบด้วย ๑) นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ จำนวน ๓ ด้าน ๒) นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน จำนวน ๓ ด้าน และในภาพใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการหาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ (Priority Needs

Index : PNI) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้ ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา
นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ ๔.๒ ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สรุปรวม

นวัตกรรม การศึกษา	สภาพความเป็นจริง			สภาพความคาดหวัง			PNI	ลำดับ
	☐	S.D	ระดับ	☐	S.D	ระดับ		
๑. นวัตกรรมการศึกษาประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์								
๑.๑ สื่อชุดฝึกทักษะ	๓.๐๙	๐.๖๖	ปานกลาง	๓.๘๔	๐.๕๕	มาก	๐.๓๖	๑
๑.๒ สื่อชุดนิทาน	๓.๑๖	๐.๐๖	ปานกลาง	๔.๑๙	๐.๑๒	มาก	๐.๓๒	๒
๑.๓ สื่อชุดเกม	๓.๔๔	๐.๐๗	ปานกลาง	๔.๒๗	๐.๐๘	มาก	๐.๒๔	๓
๒. นวัตกรรมการศึกษาประเภทรูปแบบ วิธีสอน								
๒.๑ แบบซิปปา	๓.๓๙	๐.๘๒	ปานกลาง	๔.๓๒	๐.๓๔	มาก	๐.๒๗	๓
๒.๒ แบบ 4 MAT	๓.๒๓	๐.๗๗	ปานกลาง	๔.๑๘	๐.๔๒	มาก	๐.๒๙	๒
๒.๓ แบบกิจกรรม	๓.๑๙	๐.๖๘	ปานกลาง	๔.๓๓	๐.๓๖	มาก	๐.๓๖	๑
เฉลี่ย	๓.๒๕	๐.๕๑	ปานกลาง	๔.๑๙	๐.๓๑	มาก	๐.๓๑	-

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ๑. สภาพความเป็นจริง ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สรุปรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๒๕, S.D = ๐.๕๑) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สภาพความเป็นจริงโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง คือ สื่อชุดเกม ($\bar{X}$ = ๓.๔๔, S.D = ๐.๐๗) รองมาลำดับที่ ๒ คือ แบบซิปปา ($\bar{X}$ = ๓.๓๙, S.D = ๐.๘๒) รองมาลำดับที่ ๓ คือ แบบ 4 MAT ($\bar{X}$ = ๓.๒๓, S.D = ๐.๗๗) รองมาลำดับที่ ๔ คือ แบบกิจกรรม ($\bar{X}$ = ๓.๑๙, S.D = ๐.๖๘) รองมาลำดับที่ ๕ สื่อชุดนิทาน ($\bar{X}$ = ๓.๑๖, S.D = ๐.๐๖) และลำดับสุดท้ายคือ สื่อชุดฝึกทักษะ ($\bar{X}$ = ๓.๐๙, S.D = ๐.๖๖) ตามลำดับ

๒. สภาพความคาดหวัง ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สรุปรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๑๙, S.D = ๐.๓๑) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สภาพความความหวังโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ แบบกิจกรรม ($\bar{X}$ = ๔.๓๓, S.D = ๐.๓๖) รองมาลำดับที่ ๒ คือ แบบซิปปา ($\bar{X}$ = ๔.๓๒, S.D = ๐.๓๔) รองมาลำดับที่ ๓ คือ สื่อชุดเกม ($\bar{X}$ = ๔.๒๗, S.D = ๐.๐๘) รองมาลำดับที่ ๔ คือ สื่อชุดนิทาน ($\bar{X}$ = ๔.๑๙, S.D = ๐.๑๒) รองมาลำดับที่ ๕ คือ แบบ 4 MAT ($\bar{X}$ = ๔.๑๘, S.D = ๐.๔๒) และลำดับสุดท้าย คือ สื่อชุดฝึกทักษะ ($\bar{X}$ = ๓.๘๔, S.D = ๐.๕๕) ตามลำดับ

๓. ความต้องการจำเป็น PNI_{modified} (Priority Needs Index : PNI) ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สรุปรวม (PNI_{modified} = ๐.๓๑) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความต้องการจำเป็น PNI_{modified} โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากัน คือ สื่อชุดฝึกทักษะ และ แบบกิจกรรม (PNI_{modified} = ๐.๓๖) รองมาลำดับที่ ๒ คือ สื่อชุดนิทาน (PNI_{modified} = ๐.๓๒) รองมาลำดับที่ ๓ คือ แบบ 4 MAT (PNI_{modified} =

๐.๒๙) รองมำลำดับที่ ๔ แบบซิปปา ($PNI_{modified} = ๐.๒๗$) และลำดับสุดท้าย คือ สื่อชุดเกม ($PNI_{modified} = ๐.๒๔$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดการฝึกทักษะ

นวัตกรรม การศึกษา	สภาพความเป็นจริง			สภาพความคาดหวัง			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ		
๑. นวัตกรรมการศึกษาประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์								
๑.๑ สื่อชุดการฝึกทักษะ								
๑) ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมการเรียนรู้ แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อเสริมทักษะแก้ไขข้อบกพร่อง	๓.๐๔	๐.๗๕	ปานกลาง	๓.๘๒	๐.๕๖	มาก	๐.๒๕	๕
๒) ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมความคิด แบบฝึกเสริมทักษะความคิดถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อพัฒนาความคิดที่เหมาะสม	๓.๐๒	๐.๘๒	ปานกลาง	๔.๐๖	๐.๖๒	มาก	๐.๓๔	๔
๓) ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมการตัดสินใจแบบฝึกทักษะ ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกความกล้าตัดสินใจแบบง่ายๆสั้นๆ	๓.๑๔	๐.๗๖	ปานกลาง	๔.๓๒	๐.๗๐	มาก	๐.๓๗	๓
๔) ครูมีการผลิตชุดทบทวนการแก้ปัญหาแบบฝึกซ่อมทักษะการแก้ปัญหาถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกการแก้ไขปัญหา	๓.๑๒	๐.๖๙	ปานกลาง	๔.๔๒	๐.๖๒	มาก	๐.๔๑	๒
๕) ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมทักษะการดำเนินชีวิต แบบฝึกทักษะดำเนินชีวิตถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกทักษะดำเนินชีวิต	๓.๑๒	๐.๗๗	ปานกลาง	๔.๔๘	๐.๖๖	มาก	๐.๔๓	๑
เฉลี่ย	๓.๐๙	๐.๖๖	ปานกลาง	๓.๘๔	๐.๕๕	มาก	๐.๓๖	-

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า สภาพความเป็นจริง ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดการฝึกทักษะ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$, $S.D = 0.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมการตัดสินใจ แบบฝึกทักษะ ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกความกล้าตัดสินใจแบบง่ายๆ สั้นๆ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง คือ ($\bar{X} = 3.14$, $S.D = 0.76$) ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมทักษะการดำเนินชีวิต แบบฝึกทักษะดำเนินชีวิตถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกทักษะดำเนินชีวิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$, $S.D = 0.69$) ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมทักษะการดำเนินชีวิต แบบฝึกทักษะดำเนินชีวิตถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกทักษะดำเนินชีวิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$, $S.D = 0.77$) ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมการเรียนรู้ แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อเสริมทักษะแก้ไขข้อบกพร่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$, $S.D = 0.75$) และสุดท้ายคือ ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมความคิด แบบฝึกเสริมทักษะความคิดถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อพัฒนาความคิดที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.02$, $S.D = 0.82$) ตามลำดับ

สภาพความคาดหวังในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดการฝึกทักษะ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, $S.D = 0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมทักษะการดำเนินชีวิต แบบฝึกทักษะดำเนินชีวิตถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกทักษะดำเนินชีวิต ค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{X} = 4.48$, $S.D = 0.66$) ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีการผลิตชุดทบทวนการแก้ปัญหา แบบฝึกซ่อมทักษะการแก้ปัญหา ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกการแก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, $S.D = 0.62$) ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมการตัดสินใจ แบบฝึกทักษะ ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกความกล้าตัดสินใจแบบง่ายๆ สั้นๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, $S.D = 0.70$) ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมความคิด แบบฝึกเสริมทักษะความคิดถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อพัฒนาความคิดที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, $S.D = 0.62$) และสุดท้ายคือ ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมการเรียนรู้ แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อเสริมทักษะแก้ไขข้อบกพร่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, $S.D = 0.56$) ตามลำดับ

ความต้องการความจำเป็น $PNI_{modified}$ (Priority Needs Index : PNI) ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดการฝึกทักษะ โดยรวม มีค่า PNI = 0.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมทักษะการดำเนินชีวิต แบบฝึกทักษะดำเนินชีวิตถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกทักษะดำเนินชีวิต มีความต้องการความจำเป็น มากที่สุด ($PNI = 0.43$) ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีการผลิตชุดทบทวนการแก้ปัญหา แบบฝึกซ่อมทักษะการแก้ปัญหา ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกการแก้ไขปัญหา ($PNI = 0.41$) ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมการตัดสินใจ แบบฝึกทักษะ ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกความกล้าตัดสินใจแบบง่ายๆ สั้นๆ ($PNI = 0.37$) ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมความคิด แบบฝึกเสริมทักษะความคิดถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อพัฒนาความคิดที่เหมาะสม ($PNI = 0.34$) และสุดท้ายคือ ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมการเรียนรู้ แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อเสริมทักษะแก้ไขข้อบกพร่อง ($PNI = 0.25$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน
ประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดนิทาน

นวัตกรรม การศึกษา	สภาพความเป็นจริง			สภาพความคาดหวัง			PNI	ลำดับ
	☐	S.D	ระดับ	☐	S.D	ระดับ		
๑. นวัตกรรมการศึกษาประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์								
๑.๒ สื่อชุดนิทาน								
๑) ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าที่สืบทอดกันมานิทานเทพนิยายปรัมปราถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อความสนุกสนานมีข้อคิด	๓.๐๖	๐.๘๙	ปานกลาง	๔.๓๔	๐.๕๒	มาก	๐.๔๑	๑
๒) ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าสู่ภาษาถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง อ่าน พูด และข้อคิดต่างๆ	๓.๒๔	๐.๘๕	ปานกลาง	๔.๐๔	๐.๗๐	มาก	๐.๒๔	๔
๓) ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าพื้นบ้านถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึกและการแสดงออกที่เหมาะสม	๓.๑๔	๐.๗๖	ปานกลาง	๔.๓๔	๐.๕๒	มาก	๐.๓๘	๓
๔) ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าชาดกถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงาม	๓.๒๒	๐.๘๖	ปานกลาง	๔.๔๘	๐.๕๐	มาก	๐.๓๙	๒
๕) ครูมีการผลิตเรื่องเล่าสืบทอดกันมาสอนใจ คติธรรมถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์ คติสอนใจ	๓.๑๒	๐.๗๗	ปานกลาง	๓.๗๔	๐.๗๕	มาก	๐.๑๙	๕
เฉลี่ย	๓.๑๖	๐.๐๖	ปานกลาง	๔.๑๙	๐.๑๒	มาก	๐.๓๒	-

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า สภาพความเป็นจริง ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดนิทาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๑๖, S.D = ๐.๖๖)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าสู่กาชิตถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง อ่าน พุด และข้อคิดต่งๆ ค่ำเฉลียมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$, $S.D = 0.85$) ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าชาดกถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อปลูกฝึงคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ตังงาม มีค่าเฉลียอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$, $S.D = 0.86$) ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าพื้นบ้านถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึกและการแสดงออกที่เหมะสม มีค่าเฉลียอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$, $S.D = 0.86$) ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีการผลิตเรื่องเล่าสืบทอดกันมาสอนใจ คติธรรมถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์ คติสอนใจ มีค่าเฉลียอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$, $S.D = 0.87$) และสุดท้ายคือ ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าที่สืบทอดกันมา นิทานเทพนิยายปรัมปราถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อความสนุกสนาน มีข้อคิดมีค่าเฉลียอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$, $S.D = 0.89$) ตามลำดับ

สภาพความคาคดหวังในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดนิทาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, $S.D = 0.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าชาดกถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อปลูกฝึงคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ตังงาม ค่ำเฉลียมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, $S.D = 0.50$) ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าที่สืบทอดกันมา นิทานเทพนิยายปรัมปราถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อความสนุกสนานมีข้อคิด มีค่าเฉลียอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, $S.D = 0.52$) ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าพื้นบ้านถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึกและการแสดงออกที่เหมะสม มีค่าเฉลียมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, $S.D = 0.52$) ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าสู่กาชิตถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง อ่าน พุด และข้อคิดต่งๆ มีค่าเฉลียอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, $S.D = 0.80$) และสุดท้ายคือ ครูมีการผลิตเรื่องเล่าสืบทอดกันมาสอนใจ คติธรรมถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์ คติสอนใจ มีค่าเฉลียอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, $S.D = 0.85$) ตามลำดับ

ความต้องการความจำเป็น $PNI_{modified}$ (Priority Needs Index : PNI) ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดนิทาน โดยรวม มีค่า $PNI = 0.32$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าที่สืบทอดกันมา นิทานเทพนิยายปรัมปราถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อความสนุกสนานมีข้อคิด มากที่สุด ($PNI = 0.41$) ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าชาดกถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อปลูกฝึงคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ตังงาม ($PNI = 0.39$) ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าพื้นบ้านถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึกและการแสดงออกที่เหมะสม ลำดับที่ ๔ คือ ($PNI = 0.38$) ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าสู่กาชิตถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง อ่าน พุด และข้อคิดต่งๆ ลำดับที่ ๕ คือ ($PNI = 0.24$) และสุดท้ายคือ ครูมีการผลิตเรื่องเล่าสืบทอดกันมาสอนใจ คติธรรมถ่ายทอดผู้เรียน ($PNI = 0.19$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน
ประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดเกม

นวัตกรรม การศึกษา	สภาพความเป็นจริง			สภาพความคาดหวัง			PNI	ลำดับ
	☐	S.D	ระดับ	☐	S.D	ระดับ		
๑. นวัตกรรมการศึกษาประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์								
๑.๓ สื่อชุดเกม								
๑) ครูมีการออกแบบ การเล่นต่อภาพ สี รูปร่าง ขนาด ถ่ายทอด ผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้และฝึกการสังเกต	๓.๒๔	๐.๔๘	ปาน กลาง	๓.๙๓	๐.๕๙	มาก	๐.๒๑	๓
๒) ครูมีการออกแบบ การเล่นเรียงลำดับ เหตุการณ์ เรียงขนาดสิ่ง ต่างๆ เพื่อฝึกการจำแนก แยกแยะ สำหรับถ่ายทอด ผู้เรียน	๓.๒๖	๐.๔๔	ปาน กลาง	๔.๕๐	๐.๕๑	มาก	๐.๓๘	๑
๓) ครูมีการออกแบบ การเล่นจัดหมวดหมู่ เพื่อฝึกพัฒนาการทาง สมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สำหรับถ่ายทอด ผู้เรียน	๓.๔๐	๐.๖๑	ปาน กลาง	๔.๕๘	๐.๕๐	มากที่สุด	๐.๓๔	๒
๔) ครูมีการออกแบบ การเล่นพื้นฐานการ บวกถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อ ส่งเสริมการพัฒนาทักษะ การบวก	๓.๖๔	๐.๕๓	มาก	๔.๑๘	๐.๔๔	มาก	๐.๑๔	๔
๕) ครูมีการออกแบบละ เล่นการตัดสินใจถ่ายทอด ผู้เรียน เพื่อให้เกิดความ เพลิดเพลิน รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย	๓.๖๘	๐.๔๗	มาก	๔.๑๖	๐.๓๗	มาก	๐.๑๓	๕
เฉลี่ย	๓.๔๔	๐.๐๗	ปาน กลาง	๔.๒๗	๐.๐๘	มาก	๐.๒๔	

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า สภาพความเป็นจริง ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อบอร์ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$, $S.D = 0.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีการออกแบบกระบวนการตัดสินใจถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย ค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, $S.D = 0.47$) ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีการออกแบบกระบวนการเล่นพื้นฐานการบวกถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะการบวกมีค่าเฉลี่ย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, $S.D = 0.53$) ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีการออกแบบการเล่นจัดหมวดหมู่ เพื่อฝึกพัฒนาการทางสมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สำหรับถ่ายทอดผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, $S.D = 0.61$) ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีการออกแบบการเล่นต่อภาพ สี รูปร่าง ขนาด ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และฝึกการสังเกต ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$, $S.D = 0.48$) และสุดท้ายคือ ครูมีการออกแบบการเล่นเรียงลำดับเหตุการณ์ เรียงขนาดสิ่งต่างๆ เพื่อฝึกการจำแนก แยกแยะ สำหรับถ่ายทอดผู้เรียน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$, $S.D = 0.44$) ตามลำดับ

สภาพความคาดหวังในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อบอร์ดโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, $S.D = 0.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีการออกแบบการเล่นจัดหมวดหมู่ เพื่อฝึกพัฒนาการทางสมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สำหรับถ่ายทอดผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ($\bar{X} = 4.58$, $S.D = 0.50$) ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีการออกแบบการเล่นเรียงลำดับเหตุการณ์ เรียงขนาดสิ่งต่างๆ เพื่อฝึกการจำแนก แยกแยะ สำหรับถ่ายทอดผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, $S.D = 0.51$) ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีการออกแบบการเล่นพื้นฐานการบวกถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะการบวก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, $S.D = 0.44$) ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีการออกแบบกระบวนการตัดสินใจถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, $S.D = 0.37$) และสุดท้ายคือ ครูมีการออกแบบการเล่นต่อภาพ สี รูปร่าง ขนาด ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และฝึกการสังเกต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, $S.D = 0.59$) ตามลำดับ

ความต้องการความจำเป็น $PNI_{modified}$ (Priority Needs Index : PNI) ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อบอร์ด โดยรวม มีค่า $PNI = 0.23$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีการออกแบบการเล่นเรียงลำดับเหตุการณ์ เรียงขนาดสิ่งต่างๆ เพื่อฝึกการจำแนก แยกแยะ สำหรับถ่ายทอดผู้เรียน มากที่สุด ($PNI = 0.38$) ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีการออกแบบการเล่นจัดหมวดหมู่ เพื่อฝึกพัฒนาการทางสมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สำหรับถ่ายทอดผู้เรียน ($PNI = 0.34$) ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีการออกแบบการเล่นต่อภาพ สี รูปร่าง ขนาด ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และฝึกการสังเกต ($PNI = 0.21$) ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีการออกแบบการเล่นพื้นฐานการบวกถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะการบวก ($PNI = 0.14$) และสุดท้ายคือ ครูมีการออกแบบการเล่นการตัดสินใจถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย ($PNI = 0.13$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน
ประเภทรูปแบบวิธีสอน ด้านแบบชีปปา

นวัตกรรม การศึกษา	สภาพความเป็นจริง			สภาพความคาดหวัง			PNI	ลำดับ
	☐	S.D	ระดับ	☐	S.D	ระดับ		
๒. นวัตกรรมการศึกษาประเภทรูปแบบ วิธีสอน								
๒.๑ แบบชีปปา								
๑) ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์สำหรับผู้เรียน เพื่อคิดวิเคราะห์สังเคราะห์และสรุปเนื้อหา	๓.๒๒	๐.๘๒	ปานกลาง	๔.๔๐	๐.๕๓	มาก	๐.๓๖	๑
๒) ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีแบบปฏิสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์	๓.๔๐	๐.๘๓	ปานกลาง	๔.๕๔	๐.๕๔	มากที่สุด	๐.๓๓	๒
๓) ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีบทบาทสำหรับผู้เรียน เพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้	๓.๔๘	๐.๘๑	ปานกลาง	๔.๑๘	๐.๖๙	มาก	๐.๒๐	๔
๔) ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และผลงานผู้เรียน	๓.๔๔	๐.๗๙	ปานกลาง	๔.๕๒	๐.๕๐	มากที่สุด	๐.๓๑	๓
๕) ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นประยุกต์ใช้ให้ผู้เรียน เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	๓.๔๓	๐.๘๒	ปานกลาง	๓.๙๖	๐.๖๗	มาก	๐.๑๕	๕
เฉลี่ย	๓.๓๙	๐.๘๒	ปานกลาง	๔.๓๒	๐.๓๔	มาก	๐.๒๗	

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า สภาพความเป็นจริง นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบรูปแบบวิธีสอนแบบซิปปา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, $S.D = 0.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีบทบาทสำหรับผู้เรียน เพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มากที่สุด ค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, $S.D = 0.81$) ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และผลงานผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$, $S.D = 0.79$) ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นประยุกต์ใช้ให้ผู้เรียน เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$, $S.D = 0.82$) ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีแบบปฏิสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, $S.D = 0.80$) และสุดท้ายคือ ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์สำหรับผู้เรียน เพื่อคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปเนื้อหา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$, $S.D = 0.82$) ตามลำดับ

สภาพความคาดหวังในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบ วิธีสอนแบบซิปปาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, $S.D = 0.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีแบบปฏิสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ($\bar{X} = 4.54$, $S.D = 0.54$) ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และผลงานผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, $S.D = 0.50$) ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์สำหรับผู้เรียน เพื่อคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, $S.D = 0.53$) ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีบทบาทสำหรับผู้เรียน เพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, $S.D = 0.69$) และสุดท้ายคือ ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นประยุกต์ใช้ให้ผู้เรียน เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, $S.D = 0.67$) ตามลำดับ

ความต้องการความจำเป็น $PNI_{modified}$ (Priority Needs Index : PNI) ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบรูปแบบ วิธีสอนแบบซิปปา โดยรวม มีค่า $PNI = 0.27$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์สำหรับผู้เรียน เพื่อคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปเนื้อหา มีความต้องการความจำเป็น มากที่สุด ($PNI = 0.36$) ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีแบบปฏิสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์ ($PNI = 0.33$) ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และผลงานผู้เรียน ($PNI = 0.31$) ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีบทบาทสำหรับผู้เรียน เพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ($PNI = 0.20$) และสุดท้ายคือ ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นประยุกต์ใช้ให้ผู้เรียน เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ($PNI = 0.15$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๗ ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน
ประเภทรูปแบบวิธีสอน ด้านแบบ 4 MAT

นวัตกรรม การศึกษา	สภาพความเป็นจริง			สภาพความคาดหวัง			PNI	ลำดับ
	☐	S.D	ระดับ	☐	S.D	ระดับ		
๒. นวัตกรรมการศึกษาประเภทรูปแบบวิธีสอน								
๒.๒ แบบ 4 MAT								
๑) ครูมีรูปแบบการสอน คำนึงถึงประสบการณ์ สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึก สร้างประสบการณ์ตรง	๓.๑๖	๐.๘๔	ปาน กลาง	๔.๓๖	๐.๖๓	มาก	๐.๓๗	๑
๒) ครูมีรูปแบบการสอน ถึงความแตกต่างบุคคล วิเคราะห์สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกทักษะทาง ความคิดวิเคราะห์	๓.๒๒	๐.๘๖	ปาน กลาง	๔.๒๘	๐.๕๗	มาก	๐.๓๒	๒
๓) ครูมีรูปแบบการสอน คำนึงถึงแนวคิดใหม่ สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึก ปฏิบัติและพัฒนาแนวคิด ออกมาเป็นการกระทำ	๓.๒๘	๐.๗๘	ปาน กลาง	๔.๓๔	๐.๕๖	มาก	๐.๓๒	๓
๔) ครูมีรูปแบบการสอน ความแตกต่างระหว่าง บุคคลสร้างองค์ความรู้ ใหม่สำหรับผู้เรียน เพื่อ ฝึกการทดลองความรู้ใหม่	๓.๒๔	๐.๘๕	ปาน กลาง	๓.๙๘	๐.๗๑	มาก	๐.๒๒	๕
๕) ครูมีรูปแบบการสอน ลงมือปฏิบัติสำหรับ ผู้เรียน เพื่อวิเคราะห์ แนวทางปฏิบัติ สร้าง ประสบการณ์ทาง ความคิด	๓.๒๔	๐.๘๗	ปาน กลาง	๓.๙๒	๐.๗๐	มาก	๐.๒๐	๔
เฉลี่ย	๓.๒๓	๐.๗๗	ปาน กลาง	๔.๑๘	๐.๔๒	มาก	๐.๒๙	-

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า สภาพความเป็นจริง นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบรูปแบบวิธีสอนแบบ 4 MAT โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๒๓, S.D = ๐.๗๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

พบว่า ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงแนวคิดใหม่สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกปฏิบัติและพัฒนาแนวคิดออกมา เป็นการกระทำ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$, $S.D = 0.78$) ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีรูปแบบการสอนความแตกต่างระหว่างบุคคลสร้างองค์ความรู้ใหม่สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกการทดลองความรู้ใหม่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$, $S.D = 0.85$) ลำดับที่ ๓ ครูมีรูปแบบการสอนลงมือปฏิบัติสำหรับผู้เรียน เพื่อวิเคราะห์แนวทางปฏิบัติ สร้างประสบการณ์ทางความคิดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$, $S.D = 0.87$) ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงความแตกต่างบุคคลวิเคราะห์สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกทักษะทางความคิดวิเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$, $S.D = 0.86$) และสุดท้ายคือ ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงประสบการณ์สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกสร้างประสบการณ์ตรง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$, $S.D = 0.84$) ตามลำดับ

ความคาดหวังในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบ วิธีสอนแบบ 4 MAT โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, $S.D = 0.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงแนวคิดใหม่สำหรับผู้เรียนเพื่อฝึกปฏิบัติและพัฒนาแนวคิดออกมา เป็นการกระทำ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, $S.D = 0.56$) ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงประสบการณ์สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกสร้างประสบการณ์ตรง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, $S.D = 0.63$) ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีรูปแบบการสอนถึงความแตกต่างบุคคลวิเคราะห์สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกทักษะทางความคิดวิเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, $S.D = 0.57$) ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีรูปแบบการสอนความแตกต่างระหว่างบุคคลสร้างองค์ความรู้ใหม่สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกการทดลองความรู้ใหม่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, $S.D = 0.71$) และสุดท้ายคือ ครูมีรูปแบบการสอนลงมือปฏิบัติสำหรับผู้เรียน เพื่อวิเคราะห์แนวทางปฏิบัติ สร้างประสบการณ์ทางความคิด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, $S.D = 0.70$) ตามลำดับ

ความต้องการความจำเป็น PNI_{modified} (Priority Needs Index : PNI) ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบรูปแบบ วิธีสอนแบบแบบ 4 MAT โดยรวม มีค่า PNI = 0.29 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงประสบการณ์สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกสร้างประสบการณ์ตรง ความต้องการความจำเป็น มากที่สุด (PNI = 0.37) ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีรูปแบบการสอนถึงความแตกต่างบุคคลวิเคราะห์สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกทักษะทางความคิดวิเคราะห์ (PNI = 0.32) ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงแนวคิดใหม่สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกปฏิบัติและพัฒนาแนวคิดออกมาเป็นการกระทำ (PNI = 0.32) ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีรูปแบบการสอนลงมือปฏิบัติสำหรับผู้เรียน เพื่อวิเคราะห์แนวทางปฏิบัติ สร้างประสบการณ์ทางความคิด (PNI = 0.20) และสุดท้ายคือ ครูมีรูปแบบการสอนความแตกต่างระหว่างบุคคลสร้างองค์ความรู้ใหม่สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกการทดลองความรู้ใหม่ (PNI = 0.22) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๘ ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน
ประเภทรูปแบบวิธีสอน ด้านแบบกิจกรรม

นวัตกรรม การศึกษา	สภาพความเป็นจริง			สภาพความคาดหวัง			PNI	ลำดับ
	☐	S.D	ระดับ	☐	S.D	ระดับ		
๒. นวัตกรรมการศึกษาประเภทรูปแบบ วิธีสอน								
๒.๓ แบบกิจกรรม								
๑) ครูมีรูปแบบกระบวนการสอนการสนทนา การถาม การสาธิตสำหรับผู้เรียน เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน สร้างความสนใจ	๓.๓๔	๐.๙๖	ปานกลาง	๔.๓๖	๐.๕๖	มาก	๐.๓๐	๔
๒) ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติเล่า นิทาน ร้องเพลง เกม จำลองสำหรับผู้เรียน เพื่อความสนใจ มีข้อคิด เพลิดเพลิน	๒.๙๘	๐.๘๒	ปานกลาง	๔.๕๐	๐.๖๑	มาก	๐.๕๑	๑
๓) ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติ การค้นคว้า การสังเกต การบันทึกสำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกการทดลองในภาคปฏิบัติ	๓.๑๘	๐.๗๗	ปานกลาง	๓.๘๒	๐.๖๙	มาก	๐.๒๐	๕
๔) ครูมีรูปแบบการสอนสิ่งที่เรียนมาทั้งหมด มีการอภิปราย การรายงานสำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกทบทวนแนวคิดบทเรียน	๓.๒๒	๐.๗๖	ปานกลาง	๔.๔๘	๐.๖๑	มาก	๐.๓๙	๒
๕) ครูมีรูปแบบการสอนใช้สื่อทัศนูปกรณ์ การจัดป้ายนิเทศกิจกรรม สัมพันธ์สำหรับผู้เรียน ฝึกผู้เรียนสรุปบทเรียน	๓.๒๔	๐.๘๕	ปานกลาง	๔.๕๐	๐.๕๘	มาก	๐.๓๘	๓
เฉลี่ย	๓.๑๙	๐.๖๘	ปานกลาง	๔.๓๓	๐.๓๖	มาก	๐.๓๖	-

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า สภาพความเป็นจริง นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบรูปแบบ วิธีสอนแบบกิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.19$, $S.D = 0.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีรูปแบบกระบวนการสอนการสนทนา การถาม การสาธิตสำหรับผู้เรียน เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน สร้างความสนใจ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, $S.D = 0.96$) ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีรูปแบบการสอนใช้สื่อทัศนูปกรณ์ การจัดปฏินิเทศกิจกรรมสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน ฝึกผู้เรียนสรุปบทเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$, $S.D = 0.85$) ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีรูปแบบการสอนสิ่งที่เรียนมาทั้งหมด มีการอภิปราย การรายงานสำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกทบทวนแนวคิดบทเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$, $S.D = 0.76$) ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติการค้นคว้า การสังเกต การบันทึกสำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกการทดลองในภาคปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$, $S.D = 0.77$) และสุดท้ายคือ ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติเล่านิทาน ร้องเพลง เกมจำลองสำหรับผู้เรียน เพื่อความสนใจ มีข้อคิด เพลิดเพลิน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, $S.D = 0.82$) ตามลำดับ

สภาพความคาดหวังในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบ วิธีสอนแบบกิจกรรม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, $S.D = 0.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติเล่านิทาน ร้องเพลง เกมจำลองสำหรับผู้เรียน เพื่อความสนใจ มีข้อคิด เพลิดเพลิน ค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, $S.D = 0.61$) ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีรูปแบบการสอนใช้สื่อทัศนูปกรณ์ การจัดปฏินิเทศกิจกรรมสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน ฝึกผู้เรียนสรุปบทเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, $S.D = 0.58$) ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีรูปแบบการสอนสิ่งที่เรียนมาทั้งหมด มีการอภิปราย การรายงานสำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกทบทวนแนวคิดบทเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, $S.D = 0.61$) ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีรูปแบบกระบวนการสอนการสนทนา การถาม การสาธิตสำหรับผู้เรียน เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน สร้างความสนใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, $S.D = 0.56$) และสุดท้ายคือ ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติ การค้นคว้า การสังเกต การบันทึกสำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกการทดลองในภาคปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, $S.D = 0.67$) ตามลำดับ

ความต้องการความจำเป็น $PNI_{modified}$ (Priority Needs Index : PNI) ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบรูปแบบ วิธีสอนแบบกิจกรรม โดยรวม มีค่า $PNI = 0.36$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติเล่านิทาน ร้องเพลง เกมจำลองสำหรับผู้เรียน เพื่อความสนใจ มีข้อคิด เพลิดเพลิน มากที่สุด ($PNI = 0.51$) ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีรูปแบบการสอนสิ่งที่เรียนมาทั้งหมด มีการอภิปราย การรายงานสำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกทบทวนแนวคิดบทเรียน ($PNI = 0.39$) ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีรูปแบบการสอนใช้สื่อทัศนูปกรณ์ การจัดปฏินิเทศกิจกรรมสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน ฝึกผู้เรียนสรุปบทเรียน ($PNI = 0.38$) ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีรูปแบบกระบวนการสอนการสนทนา การถาม การสาธิตสำหรับผู้เรียน เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน สร้างความสนใจ ($PNI = 0.30$) และสุดท้ายคือ ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติ การค้นคว้า การสังเกต การบันทึกสำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกการทดลองในภาคปฏิบัติ ($PNI = 0.20$) ตามลำดับ

๔.๑.๓ ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัย ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน ๕ รูป/คน และทำการสังเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยสรุปการสัมภาษณ์ ศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน ๗ ประเด็น คือ ๑) สภาพปัจจุบันนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ๒) การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดการฝึกทักษะ ๓) ด้านสื่อชุดนิทาน ๔) ด้านสื่อชุดเกม ๕) การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน แบบซิปปา ๖) แบบ 4 Mat ๗) แบบกิจกรรม โดยผู้วิจัย ได้นำประเด็นสภาพปัจจุบันนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่ได้คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ในแต่ละด้านมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ และข้อเสนอแนะอื่นๆ จากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. สภาพปัจจุบันนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

ผู้วิจัย ได้นำประเด็นสภาพปัจจุบันนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

“...สภาพปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านครูผู้สอนบางส่วนสอนไม่ตรงเอกวิชาที่สอนเพราะผู้สอนไม่ได้จบตรงวิชาที่สอน และมีภาระหน้าที่จำนวนมาก จึงมีเวลาสอนไม่เต็มที่ ขาดการพัฒนาด้านการสอน โดยเฉพาะไม่มีความถนัดการใช้สื่อ นวัตกรรม การผลิตสื่อ เพื่อการเรียนการสอน ทำให้การสอนประสบปัญหา ครูไม่เข้าใจเองแท้ยิ่งในระดับชั้นมัธยม ต้องจำทั้งสูตรทั้งเฉลยมาอย่างหนักไม่เข้าใจเหตุและผลสอนมุ่งไปที่คำตอบมากกว่ากระบวนการคิดไม่เห็นความสำคัญของการสร้างให้ผู้เรียน มักจะยกตัวอย่างให้ผู้เรียนทำตาม ๆ...”^๑

“...ครูสอนบางท่าน ขาดรูปแบบ วิธีการสอน เทคนิคที่ชัดเจนสอน มีความรู้เรื่องการสร้างนวัตกรรมน้อย และ ขาดการอบรมพัฒนาเรื่องนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนไม่อยากเรียน ครูส่วนใหญ่ต้องมีปัญหาเรื่องการสอนแน่นอน โดยเฉพาะในระดับชั้นมัธยม เช่น วิชาอังกฤษ ครูบางส่วนพูดภาษาอังกฤษไม่ได้ดีพอ ใช้ภาษาได้ไม่ดีพอผู้เรียนจึงได้ความรู้จำกัด นำไปใช้จริงในชีวิตไม่ได้ ส่วน วิชาสังคม บางส่วนยังเน้นการบอกและเล่า ให้ข้อมูล ติดยึดกับเนื้อหา ยึดติดกับคำว่าเรียนหนังสือ กลัวที่จะพาผู้เรียน ออกไปนอกกรอบของหนังสือเรียน ขาดทักษะในการพัฒนาการเรียนที่จะจุดประเด็นให้ผู้เรียนคิดแลกเปลี่ยนเสวนากับผู้เรียน จึงคิดประยุกต์ใช้น้อย ...”^๒

“...ภาระงานของครูมากมายเหลือเกินมากจนไม่มีเวลาพัฒนาตนเองด้านการสอน ส่วนมากสอนให้ท่องจำ และการอธิบายให้ฟัง ผู้สอนขาดประสบการณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยเฉพาะเกี่ยวกับสื่อสิ่งประดิษฐ์ และรูปแบบวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพต่างๆ ที่เป็นหัวใจของการทำอาชีพครู ไม่มีเวลาผลิตสื่อ พัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ทำให้ครูมีแต่ความทุกข์ ครูต้อง

^๑สัมภาษณ์ ดร.บุญถึง ประเมินมงคลกุล, ประธานหลักสูตร สาขาวิชาสังคมศึกษาวิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนบุญถึงวิทยานุสรณ์, ๘ กันยายน ๒๕๖๑.

^๒สัมภาษณ์ พระศรีปริยัติธาดา, ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ รองเจ้าคณะจังหวัดบุรีรัมย์, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑.

ก้มหน้าก้มตาทำงานทุกอย่าง ไม่มีสิทธิ์ปฏิเสธ ผู้สอนที่มีความทุกข์ เหนื่อยยากกับอาชีพ จะเอาพลังที่ไหนมาสอนหนังสือให้สนุก มาจุดประกายผู้เรียนให้มีชีวิตชีวาและมีความภูมิใจในตนเอง วันๆ ครูก็แทบจะเอาตัวเองจะไม่รอดอยู่แล้ว น่าเห็นใจเป็นที่สุด น่าแปลกที่บนภาระของครูที่มากมายนั้น แต่ไม่ได้ทำให้ผู้เรียนเก่งหรือดีขึ้นแม้แต่หน่อย...”^๓

“...สภาพพัฒนานวัตกรรมการศึกษา ปัจจุบันอาจมีปัญหาสำหรับครู ไม่มีเวลาที่จะสร้างสำหรับการเรียนการสอน นอกจากเรื่องจบ ครูมีภาระหน้าที่ทำตาม นโยบาย พอสรุปได้ ดังนี้ ๑) ครูต้องทำเอกสาร ร่องรอย เพื่อรองรับการประเมินจาก สมศ. ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณา และตัวบ่งชี้บ่งชี้ ร้อย เพื่อเตรียมพร้อมรองรับการประเมิน ๒) ครูต้องทำเอกสาร ปรับการสอน เพื่อรับกับหลักสูตรใหม่อยู่เสมอ เปลี่ยนหลักสูตรที่ ต้องเปลี่ยนสมุดพก เปลี่ยนใบรับรอง จัดเรื่องราวที่จะสอนใหม่หมด เพราะเปลี่ยนหลักสูตรหมายถึงเปลี่ยนหนังสือเรียน ๓) ผู้สอนต้องเอาเวลาไปเรียนเพิ่มเติมหรือไปอบรมอะไรๆ ที่บางที่ไม่เกิดประโยชน์ เพื่อให้ได้ประกาศนียบัตร ๔) ผู้สอนต้องเอาเวลาไปทำงานอื่นๆ นอกจากงานสอน...”^๔

“...สภาพปัจจุบันด้านบุคลากร บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อ ประกอบการจัดกิจกรรม บุคลากรขาดประสบการณ์ในการใช้สื่อ นวัตกรรมทางการศึกษาไม่เข้าใจและรู้จักวิธีการใช้นวัตกรรมที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้น ขาดความชำนาญในการใช้นวัตกรรมขาดสื่อประกอบการเรียน บุคลากรส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการใช้นวัตกรรม แต่ขาดความต่อเนื่องแนวทางแก้ไข คือ สร้างความตระหนัก ความรับผิดชอบในส่วนที่ยังบกพร่องทางนวัตกรรมของบุคลากร ส่งเสริมให้เข้าร่วมการอบรมสัมมนา ส่งเสริมให้เกิดการศึกษาด้วยตนเอง เพื่อให้ความรู้และประสบการณ์ในการใช้สื่อ นวัตกรรมทางการศึกษาที่มากขึ้น

สภาพด้านวัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณ เกี่ยวกับนวัตกรรม คือ ขาดงบประมาณในการพัฒนานวัตกรรม ขาดวัสดุ – อุปกรณ์และงบประมาณที่จะพัฒนาสื่อ นวัตกรรม การจัดหาการใช้ การดูแลรักษาและขาดงบประมาณจัดหาสื่อทันสมัย แนวทางการแก้ไข เพิ่มงบประมาณให้เพียงพอให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องจัดหางบประมาณสนับสนุน สำนักงานเขตพื้นที่ต้องช่วยดูแลและให้ความช่วยเหลือจัดสรรงบประมาณได้ เพื่อใช้ในการพัฒนานวัตกรรมให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น และระดมทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น มาช่วยสนับสนุน

สภาพด้านสภาพแวดล้อม และสถานที่การใช้นวัตกรรม สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปยังไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อ เนื่องจากความยุ่งยากและไม่คล่องตัว มีสถานที่ไม่เป็นสัดส่วน ไม่มีห้องที่ใช้เพื่อเก็บรักษาสื่อ นวัตกรรมเป็นการเฉพาะ ทำให้การดูแลทำได้ยากและขาดการพัฒนาที่ต่อเนื่องแนวทางแก้ไข คือ ใช้สื่อ นวัตกรรมตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาตามความยากง่ายของเนื้อหา จัดทำห้องสื่อเคลื่อนที่ แบ่งสื่อไปตามห้องให้ครูรับผิดชอบ ควรจัดหาห้องเพื่อการนี้เป็นการเฉพาะ

^๓สัมภาษณ์ พระครูปริยัตินิวิชัย, อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติสามัญนครราชสีมา / รองประธานกลุ่ม ๑๑ (จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ), ๑๐ กันยายน ๒๕๖๑.

^๔สัมภาษณ์ พระมหาวิเชียร วชิรญาณ, ครูผู้สอนโรงเรียนธีรวิทยา จังหวัดบุรีรัมย์, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑.

สภาพด้านสภาพการเรียนการสอน ผู้เรียนมีความแตกต่างกันด้านสติปัญญา และด้านร่างกาย ปัญหาครอบครัวแตกแยก เด็กอาศัยอยู่กับญาติ มีเนื้อหารวิชาที่มาก การเรียนการสอนแต่ละครั้งไม่ต่อเนื่อง นักเรียนบางคนไม่สบายใจในกิจกรรม และทำไม่จริงจังจึงมีผลต่อการจัดกิจกรรม นักเรียนต้องเข้าคิวรอนานกับนวัตกรรมบางชนิด และสภาพการเรียนการสอน ครูยังยึดวิธีการสอนแบบเดิม คือ บรรยายหน้าชั้นเรียน แต่ส่วนใหญ่มีแนวโน้มในการพัฒนาที่ดีขึ้น ครูยังไม่มีการนำสื่อนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง แนวทางการแก้ไข คือ จัดกลุ่มให้เพื่อนช่วยเพื่อน คอยกำกับแนะนำช่วยเหลือ จัดครูเข้าสอนตามประสบการณ์ความถนัด ควรจัดอบรมเพื่อให้ความรู้ จัดทำนวัตกรรมที่มีโอกาสเป็นไปได้ และสร้างการมีส่วนร่วมจากชุมชน สอนเพิ่มเติมนอกเวลา และจัดการสอนแบบรวมชั้น โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนตามช่วงชั้น

สภาพด้านการวัดผลและประเมินผล คือ บุคลากรขาดความรู้ในการที่จะนำสื่อนวัตกรรมมาใช้ในการวัดผลและประเมินผล นักเรียนที่ไม่ค่อยสนใจหรือไม่ชอบกิจกรรมก็จะมีผลต่อการวัดผลประเมินผล ขาดนวัตกรรมสื่อคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต การวัดประเมินผล ครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการทำแบบทดสอบ แบบปรนัย แนวทางการแก้ไข จัดทำแบบสอบถามสุ่มเป็นรายบุคคล เน้นนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จัดแบบทดสอบที่หลากหลาย ทั้งแบบปรนัยและอัตนัย และประเมินผลตามสภาพจริง ประเมินผลงานจากแฟ้มสะสมงาน...”^๕

จากการสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันด้านนวัตกรรมด้านการเรียนการสอน ผู้วิจัย สรุปว่า

- ๑) ผู้สอน สอนแบบท่องจำ ขาดประสบการณ์การสอนเกี่ยวกับนวัตกรรม
- ๒) ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณจัดทำสื่อนวัตกรรมการศึกษา
- ๓) ด้านสภาพแวดล้อมไม่อำนวยต่อการเรียนการสอนนวัตกรรมบางชนิด
- ๔) ด้านวิธีการสอนแบบท่องจำ มีรูปแบบการสอนไม่หลากหลาย
- ๕) ด้านผู้เรียนมีความแตกต่างกันอายุ สติปัญญา
- ๖) ด้านการวัดผลและประเมินผลยังขาดนวัตกรรม ครูมีการพัฒนาไม่ต่อเนื่อง

ด้านองค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอน ขาดการวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์หลักสูตร, ขาดกระบวนการพัฒนานวัตกรรมสื่อสิ่งประดิษฐ์และรูปแบบวิธีสอน, ไม่มีผลผลิตผลการดำเนินงานนวัตกรรม, ขาดการประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนและสถานการณ์ทั่วไป

๒. การพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ด้านสื่อชุดการฝึกทักษะ

ผู้วิจัย ได้นำประเด็นจากการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดการฝึกทักษะ ที่ได้คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ ๑) ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมทักษะการดำเนินชีวิตเพื่อฝึกทักษะดำเนินชีวิตสำหรับผู้เรียน ๒) ครูมีการผลิตชุดทบทวนการแก้ปัญหาเพื่อฝึกการแก้ไขปัญหาสำหรับผู้เรียนและ

---

^๕สัมภาษณ์ พระครูสิริปริยัตยาภิรมณ์, ดร. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าสว้าง / เลขานุการรองเจ้าคณะจังหวัดบุรีรัมย์, ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑

๓) ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมการตัดสินใจ เพื่อฝึกความกล้าตัดสินใจแบบง่ายๆ สั้นๆ สำหรับผู้เรียนมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ รวมถึงข้อเสนอแนะอื่นๆ จากผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการสัมภาษณ์แนวทางการความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดการฝึกทักษะ พบว่า สภาพการใช้สื่อชุดการฝึกทักษะมีน้อยเนื่องจากครูขาดประสบการณ์ สอนไม่ตรงสาขาที่เรียนมา ทำให้ขาดประสิทธิภาพด้านชุดสื่อฝึกทักษะ ทั้งนี้สื่อชุดการฝึกทักษะจะเป็นตัวปานกลางเพื่อช่วยให้ผู้สอนได้ฝึกทักษะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียน กำลังเรียน สร้างประสบการณ์ และเป็นการทบทวนบทเรียน

“...ครูผู้สอนใช้เป็นตัวกลางในการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน ลักษณะชุดการฝึกทักษะรวมไปถึงกิจกรรม การกระทำความคิด จิตนาการปัญหา การถามตอบบ่อยๆ เช่น แบบฝึกหัดทักษะเหมาะสำหรับผู้เรียนที่ความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่ง เป็นนักเรียนที่มีสติปัญญาระดับต่ำ ที่การพัฒนาช้ากว่าปกติ หรือเด็กแอลดี และแบบฝึกเสริมทักษะ เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถเป็นเลิศมีความคิด ความจำเป็นพิเศษ สามารถเรียนรู้ได้เร็ว เพียงแนะนำนิดหน่อยก็เข้าใจได้ เพื่อทบทวนความคิดหรือใช้ในประสบการณ์ได้ ควรจัดทำแบบมีโครงสร้างที่ชัดเจนและหลากหลายนอกจากนี้ควรเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงปรับเปลี่ยนการสอนโดยบูรณาการวิชาอื่นและสอนผ่านระบบมัลติมีเดีย ออนไลน์ ...”^๖

“...ส่งเสริมครูให้สร้างชุดทักษะการดำเนินชีวิตให้มีประสิทธิภาพช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่เกินจากเหตุการณ์จริงและมีความเหมาะสมผู้เรียน สร้างประสบการณ์ตรง การพัฒนาชุดการฝึกทักษะควรมีหลายแบบ เช่น แบบฝึกเสริมทักษะ ตามรายวิชาต่างๆและควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมให้ผู้สอนนำเทคโนโลยี เช่น บทเรียนสำเร็จรูป มาช่วยสอน สร้างความเข้าใจ มีความเพลิดเพลินได้ความรู้ เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย และควรมีแบบที่สร้างความสนใจผู้เรียนมีการแก้ปัญหา ให้เกิดทักษะดำเนินชีวิต...”^๗

“...ครูผู้สอนควรพัฒนาเสริมสร้างทักษะให้แก่ นักเรียน มีลักษณะเป็นชุดการฝึกหัดสำนวนภาษาง่าย มีการประยุกต์เข้าการสอนกับคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย โปรแกรม Kahoot เหมาะกับผู้เรียน มีความแตกต่างด้านความสามารถของผู้เรียน มีกิจกรรมให้นักเรียนทำและควรเน้นทักษะการดำเนินชีวิต การแก้ปัญหา การตัดสินใจ ประกอบด้วย แบบฝึกทักษะ เหมาะสำหรับคนปกติ แบบฝึกเสริมทักษะเพิ่มเติมความรู้ ความเข้าใจ และแบบฝึกทักษะ ที่เป็นสื่อนวัตกรรม หรือแบบฝึกทักษะแล้วสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ นักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกลุ่มใหญ่ เป็นกลุ่มปกติ เพื่อเกิดความเข้าใจ ฝึกการตัดสินใจ โดยผู้เรียนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้จริง...”^๘

^๖ สัมภาษณ์ พระครูปริยัตินวิชัย, ๑๐ กันยายน ๒๕๖๑.

^๗ สัมภาษณ์ พระศรีปริยัตินิธาดา, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑.

^๘ สัมภาษณ์ ดร.บุญถึง ประเมินมงคลกุล, ๘ กันยายน ๒๕๖๑.

“...กิจกรรมที่ผู้เรียนทำเพื่อทบทวนความรู้ต่างๆ มีการตัดสินใจ สามารถนำไปแก้ปัญหาต่างๆฝึกประสบการณ์ เสริมประสบการณ์ได้ ในรูปความคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์...”^๙

“...ชุดการฝึกทักษะจำเป็นต้องเน้นหลักธรรม โดยผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป คอมพิวเตอร์ ออนไลน์ ทางโทรศัพท์สมาร์ทโฟน ที่เข้าถึงง่ายไม่ยุ่งยาก มีความเพลิดเพลิน ได้ความรู้ เพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง การอยู่ในสังคมอย่างมีปกติสุข ไม่สร้างความเดือดร้อน...”^{๑๐}

จากการสัมภาษณ์สภาพแนวทางการจัดการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์ประเภทคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดการฝึกทักษะ ผู้วิจัย สรุปว่าการฝึกทักษะเป็นการทบทวนความรู้ แก้ไขปัญหา ใช้ในการตัดสินใจ เพื่อเป็นประสบการณ์ในการเรียนและดำเนินชีวิต วัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ด้านการฝึกทักษะ ควรพัฒนา แบบฝึกเสริมทักษะ แบบฝึกทักษะและแบบฝึกซ่อมทักษะ ในการนี้ส่งเสริมให้ผู้สอนนำคอมพิวเตอร์ โปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูป และ Kahoot ประยุกต์ในสื่อชุดฝึกทักษะ

๓. การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ด้านสื่อชุดนิทาน

ผู้วิจัย ได้นำประเด็นจากการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่ได้คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ ๑) ครูมีการออกแบบเรื่องเล่านิทานเทพนิยายปรัมปรา เพื่อความสนุกสนานมีข้อคิดสำหรับผู้ถ่ายทอดผู้เรียน ๒) ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าชาดกถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามสำหรับผู้ถ่ายทอดเรียน และ ๓) ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าพื้นบ้าน เพื่อพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึกและการแสดงออกที่เหมาะสม สำหรับผู้ถ่ายทอดเรียน มาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ รวมถึงข้อเสนอแนะอื่นๆ จากผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการสัมภาษณ์แนวทางการจัดการจำเป็นการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดนิทาน พบว่า นิทานเรื่องเล่าสืบทอดต่อกันมาเป็นที่น่าสนใจ สร้างความเพลิดเพลิน อีกทั้งยังมีอิทธิพลความเชื่อ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมสำหรับในวัยเรียน แต่นำมาใช้น้อยเพราะเป็นสื่อที่ต้องใช้เวลา งบประมาณ และองค์ความรู้ในการประดิษฐ์

“...นิทานเป็นเรื่องที่เล่าสืบทอดกันมา ผู้สร้างต้องคำนึงรูปแบบเรื่องเล่าสั้น เข้าใจง่าย เช่น มีจุดมุ่งหมาย วิเคราะห์ผู้เรียน กำหนดโครงเรื่อง การประเมินผล คุณสมบัติ วิเคราะห์ผู้อ่าน ผู้ฟัง มีลักษณะอย่างไร เช่น นิทานสำหรับเด็ก นิทานสำหรับผู้เรียนและบุคคลทั่วไป นิทานพื้นบ้าน นิทานเทพนิยายปรัมปรา สามารถปฏิบัติตนได้เหมาะสมในการดำเนินชีวิตในสังคม ควรมีลักษณะการสร้างเป็นสื่อ ภาษา ภาพ มีสีสันแตกต่างกันออกไป มีภาษา มีภาพประกอบตามความเหมาะสมอย่างสร้างสรรค์ ควรส่งเสริมผู้สอนได้ใช้แอปพลิเคชันช่วยสอน เช่น โปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูปและแอป

^๙สัมภาษณ์ พระมหาวิเชียร วชิรญาณ, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑.

^{๑๐}สัมภาษณ์ พระครูสิริปริยัตยาภิรมณ์, ดร. ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑

พลิเคชั่น QR Test Code เพื่อเร้าความสนใจของผู้อ่านหรือทำให้เกิดจินตนาการตามเรื่องราวของนิทาน นิทานสำหรับผู้เรียนควรเชื่อมโยงเนื้อหาสาระตามหลักสูตร...”^{๑๑}

“...เรื่องเล่าต่อๆ กันมานิทานชาดก นิทานเทพนิยาย นิทานพื้นบ้านการพัฒนาควรส่งเสริมให้แตกต่างจากเดิมเป็นนิทานสำเร็จรูปเป็นเรื่องราวและมีขั้นตอนให้มีการสร้างจากวัสดุอุปกรณ์ที่ทำได้ง่าย เล่าให้ผู้เรียนถาม-ตอบ และมีส่วนร่วมในการเล่านิทานกำหนดจุดมุ่งหมายการเล่าที่ชัดเจนในการเล่า ถ้าความเพลิดเพลินสนุกสนาน เตือนสติ มีคติธรรมแฝงในการฟังเป็นเรื่องราวควรมีรูปแบบ ภาษา รูปภาพ ตัวละคร มุขตลก ควรมีโครงสร้าง การประเมินผล การผลิตสื่อประเภทนิทานควรปลูกฝังคุณธรรมเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ความมีระเบียบวินัย ความกตัญญู หรือเพื่อเป็นการเตือนสติไม่ให้เกิดความประมาท ให้ตระหนักถึงความสำคัญในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ให้เข้าใจและมีความรักชาติหรือเพื่อให้เกิดความรักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นสื่อนิทานควรกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดสร้างชัดเจน...”^{๑๒}

“...ครูควรกำหนดเค้าโครงเนื้อหาทุกประเภทให้มีความถ่องแท้ลึกซึ้งเรื่องชัดเจนและ เช่น การเปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง การปิดเรื่อง โดยมีขอบข่ายเนื้อหาสาระในแต่ละเรื่องชัดเจน นอกจากนี้ตัวละคร ฉาก ลีลาการใช้สำนวนภาษาสร้างสรรค์ ควรมีรูปแบบเรียบๆ ทำแบบกระชับรัดกุม ควรพัฒนาการด้านภาษาจากการฟัง การอ่าน การพูดเล่าเรื่อง และสามารถเขียนสรุปข้อคิดจากนิทาน เช่น นิทานชาดก นิทานพื้นบ้าน เทพนิยาย มีข้อคิดคติสอนใจ มีความเพลิดเพลินได้ ความรู้...”^{๑๓}

“...มีการจัดสร้างสื่อนิทาน ควรนำเทคโนโลยีปัจจุบัน เช่น QR Test Code ในการประเมินผล ผู้สอนและผู้เรียนสนุกและได้ความรู้ ในเรื่องที่ได้อ่าน ได้ฟัง แล้วความรู้ ความเข้าใจมีพฤติกรรมตอบสนองในทางที่ดี ควรสอดแทรก คุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนมีส่วนร่วมเห็นถึงการปฏิบัติตนแล้วนำไปประยุกต์แนวทางปฏิบัติตามตัวละคร ควรส่งเสริมผู้สอนเล่านิทานหรือให้ผู้เรียนอ่านนิทานอยู่เสมอ เป็นการฝึกให้เด็กมีสมาธิจดจ่อกับเรื่องที่ฟัง และเมื่ออ่านหรือฟังนิทานจบแล้วครูสามารถฝึกให้เด็กมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ข้อคิดสำคัญจากนิทานได้ และรู้จักปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ๆอย่างสร้างสรรค์...”^{๑๔}

“...ส่งเสริมให้ผู้สอนนำเทคโนโลยีควรส่งเสริมผู้สอนได้ใช้แอปพลิเคชันช่วยสอน เช่น โปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูปและแอปพลิเคชั่น QR Test Code และควรนำหลักแนวคิด คุณธรรม จริยธรรมแทรกในเนื้อหาสาระของนิทานทุกประเภท ควรมีการปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป เช่น นิทานพื้นบ้านในแต่ละท้องถิ่นที่เล่ากันสืบทอดกันมาแต่โบราณปัจจุบันนี้มีผู้รู้เรื่องหรือ

^{๑๑} สัมภาษณ์ ดร.บุญถึง ประเมินมงคลกุล, ๘ กันยายน ๒๕๖๑. .

^{๑๒} สัมภาษณ์ พระศรีปริยัติธาดา, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑.

^{๑๓} สัมภาษณ์ พระครูปริยัตริตตนิชย์, ๑๐ กันยายน ๒๕๖๑.

^{๑๔} สัมภาษณ์ พระมหาวิเชียร วชิรญาณ, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑.

แต่งนิทานที่มีเรื่องราวสอดคล้องกับสภาพสังคมหรือใช้ประกอบในการเรียนการสอนเพื่อเป็นคติเตือนใจผู้อ่านซึ่งเป็นเยาวชน ...”^{๑๕}

ผลการสัมภาษณ์แนวทางความต้องการจำเป็นการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์ประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดนิทาน ผู้วิจัย สรุปว่า เป็นเล่าสืบทอดกันมา การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนนิทาน ควรมีเน้นวัสดุเรียบง่าย เน้นภาษา รูปภาพตัวละคร ที่สร้างสรรค์และนำบทเรียนเรียนนิทานสำเร็จรูป และ แอปพลิเคชัน QR Test Code การประเมิน สอดคล้องสภาพสังคมและมีคตินิยมในการเรียนและดำเนินชีวิต

๔. การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดเกม

ผู้วิจัย ได้นำประเด็นจากการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่ได้คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ ๑) ครูมีการออกแบบการละเล่นเรียงลำดับเหตุการณ์ เรียงขนาดสิ่งต่างๆ เพื่อฝึกการจำแนก แยกแยะ สำหรับถ่ายทอดผู้เรียน ๒) ครูมีการออกแบบการละเล่นจัดหมวดหมู่ เพื่อฝึกพัฒนาการทางสมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สำหรับถ่ายทอดผู้เรียน และ ๓) ครูมีการออกแบบการละเล่นต่อภาพ สี รูปร่าง ขนาด ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และฝึกการสังเกตมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ รวมถึงข้อเสนอแนะอื่นๆ จากผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการสัมภาษณ์แนวทางความต้องการจำเป็นการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดเกม พบว่า เกมเป็นการละเล่น กิจกรรมทางการศึกษาที่มีความเพลิดเพลินสนุกสนาน มีกฎระเบียบกติกาไม่ซับซ้อน พัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว ส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

“...ส่งเสริมให้มีการเล่นเพื่อการเรียนการสอน แบบการแยกแยะ แบบการจัดแบบหมวดหมู่ แบบการเล่นแบบการวางต่อภาพต่อปลาย (โดมิโน) ฝึกให้ผู้เรียนมีการสังเกตรายละเอียดของภาพที่เหมือนหรือต่างกัน สังเกตเรื่อง สี รูปร่าง ขนาด ลวดลาย สิ่งๆ ที่เหมือนกัน อาจมีการเปรียบเทียบก็ได้ เพื่อการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการละเล่นสร้างความสนใจและความสนุกสนาน เช่น เกมการจับคู่ การจับคู่ภาพเหมือน ภาพที่มีเสียงสระเหมือนกัน หรือ เกมจับคู่แบบอนุกรม เกมการบวก มีกฎเกณฑ์ กติกา เลือกเกมที่เหมาะสม สภาพชั้นผู้เรียน อายุ ระดับชั้น ชื่อเกมและจุดประสงค์ของการเล่นเกมให้ชัดเจนและควรสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม...”^{๑๖}

“...ควรมีการออกแบบเกมให้เหมาะสมกับผู้เรียน นำเทคโนโลยี ปัจจุบันประยุกต์ให้เหมาะกับผู้เรียน จำนวนผู้เรียน อายุ ระดับชั้นของนักเรียน เวลา เนื้อหาสาระที่เรียน และจุดประสงค์การเรียนรู้ เช่น เกมจับคู่ โดยโปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูปและแอปพลิเคชัน QR Test Code เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจ ควรคำนึงถึงความสนใจ ความพอใจ ความสามารถของผู้เรียน ภายในชั้นเรียน จุดมุ่งหมายของการเล่นเกมแต่ละชนิด เช่น เกมการต่อภาพ เกมการจับคู่ เกมการ

^{๑๕} สัมภาษณ์ พระครูสิริปริยัตยาภิรมณ์, ดร. ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑.

^{๑๖} สัมภาษณ์ พระครูสิริปริยัตยาภิรมณ์, ดร. ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑.

เรียงลำดับ ควรมีความมุ่งหมายที่ชัดเจนเป็นเกมการศึกษาที่ฝึกความสามารถในการจำแนก เช่น เกมเรียงลำดับตามขนาด เกมเรียงลำดับเหตุการณ์ต่อเนื่อง เพิ่มเติมการฝึกทักษะและฝึกสมาธิ...”^{๑๗}

“...ควรออกแบบเกมควรคำนึงถึงความมุ่งหมายของการเล่นเกม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้เล่นอย่างเสมอภาคเป็นการละเล่นที่เป็นกระบวนการทำงาน ทำงานทีมน การตัดสินใจ รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ได้ออกกำลังกาย สามารถจดจำบทเรียนและพัฒนาทักษะต่างๆ โดยเฉพาะเกมการจัดหมวดหมู่ การจัดหมวดหมู่อาจแยกได้เป็นพวกใหญ่ๆ เช่น เกมจัดหมู่ของวัสดุ การจัดหมู่ของภาพ และเกมการบวกลบ ฝึกทักษะการบวกแล้ว การรู้ค่า ความแตกต่างของภาพและจำนวนต่างๆในภาพ ภายใต้กฎกติกาที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ดังนั้นควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเลือกเกมในการเล่น ควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเกมต่างๆ ให้เหมาะสมต่อความต้องการและสภาพแวดล้อม และคำนึงถึงความปลอดภัย ความคุ้มค่าในการลงทุนในวัสดุหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่น...”^{๑๘}

“...ควรส่งเสริมเกมการต่อภาพ การเรียงลำดับ การถาม-ตอบ การเล่นเกมการจัดหมวดหมู่ ทำให้เกิดความสนุกสนาน ร่าเริง และเป็นการออกกำลังกายเพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้เกิดคุณธรรมที่ประเสริฐขึ้นหรือนำโปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูปและแอปพลิเคชัน QR Test Code เช่น การให้อภัย เสียสละ อดทน อดกลั้น ความสามัคคี ความกล้าหาญ ไม่เห็นแก่ตัว และเป็นกิจกรรมที่เล่นได้ทุกเพศ ทุกวัย ไม่ว่าการเล่นนั้นเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม เสริมสร้างกิจกรรมความสามัคคี นอกจากนี้ควรมีหลักคุณธรรม จริยธรรม อธิบายความหมายเพิ่มเติม...”^{๑๙}

“...ส่งเสริมให้ผู้สอนนำคอมพิวเตอร์ หรือโทรศัพท์สมาร์ทโฟน ใช้ในการสอนผ่านออนไลน์ เช่น แอปที่ใช้ในการเรียนสอน แอป kahoot , Google from, QR Code และควรนำหลักธรรม ประยุกต์เข้ากับการเล่นที่มีระเบียบ มีระบบ มีกฎเกณฑ์ ทุกสิ่งมีเงื่อนไข หรือข้อตกลงร่วมกันที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนมากนัก การละเล่น เช่น การต่อภาพ การเรียงลำดับ การเล่นเกมการจัดหมวดหมู่ ทำให้เกิดความสนุกสนาน ร่าเริง และเป็นการออกกำลังกายเพื่อพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้เกิดคุณธรรม เช่น การให้อภัย เสียสละ อดทน อดกลั้น ความสามัคคี ความกล้าหาญ ไม่เห็นแก่ตัวและเป็นกิจกรรมที่เล่นได้ทุกเพศ ทุกวัย ไม่ว่าการเล่นนั้นเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม...”^{๒๐}

ผลการสัมภาษณ์แนวทางความต้องการจำเป็นการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์ประเภทคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม สรุปว่า การละเล่นที่ได้ความรู้ การพัฒนา ควรส่งเสริม การเล่นเกมแบบแยกแยะมีการจับคู่ การจัดเป็นหมวดหมู่ เกมเรียงลำดับเหตุการณ์ เน้นความสามัคคีและ พัฒนาให้น่า คอมพิวเตอร์ หรือโทรศัพท์สมาร์ทโฟน ใช้ในการสอนผ่านออนไลน์ เช่น แอป kahoot , Google from, QR Code มีหลักธรรม ประยุกต์เข้ากับการเล่น

^{๑๗} สัมภาษณ์ พระมหาวิเชียร วชิรญาณ, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑.

^{๑๘} สัมภาษณ์ พระศรีปริยัติธาดา, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑.

^{๑๙} สัมภาษณ์ ดร.บุญถึง ประเมินมงคลกุล, ๘ กันยายน ๒๕๖๑.

^{๒๐} สัมภาษณ์ พระครูปริยัตริตตนิวิชัย, ๑๐ กันยายน ๒๕๖๑.

๕. การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอนแบบชิปปา

ผู้วิจัย ได้นำประเด็นจากการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่ได้คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ ๑) ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์ เพื่อคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปเนื้อหาสำหรับถ่ายทอดผู้เรียน ๒) ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีแบบปฏิสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์ และ ๓) ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และผลงานผู้เรียน มาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ รวมถึงข้อเสนอแนะอื่นๆ จากผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการสัมภาษณ์แนวทางการความต้องการจำเป็นการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน แบบชิปปา พบว่า สภาพมีการนำมาใช้บางวิชา แต่มีส่วนน้อยเพราะโรงเรียนพระปริยัติจะเน้นท่องจำ ครูเน้นอธิบาย นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน รูปแบบสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปลี่ยนบทบาทของครูผู้สอน เป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนออกแบบการจัดการเรียนการสอน สร้างองค์ความรู้ ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล เปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน และสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

“...รูปแบบวิธีการสอนเป็นการให้ผู้เรียนเป็นผู้ได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมทางกาย ฟังตนเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น สิ่งแวดล้อมรอบตัวต้องอาศัยทั้งทักษะ ทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์และกระบวนการ สร้างความพร้อมเป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการรับรู้ และเรียนรู้อย่างตื่นตัว ผู้เรียนได้มีความเคลื่อนไหวทางกายได้อย่างเหมาะสม เกิดการเรียนรู้ที่ดี มีโอกาสนำความรู้มาประยุกต์ใช้ ในสถานการณ์ที่หลากหลาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาต้องเริ่มจากการทบทวนความรู้เดิม และการแสวงหาความรู้ใหม่ ประสบการณ์ใหม่ๆ โดยใช้กระบวนการต่างๆ ด้วยกระบวนการคิด กระบวนการอภิปรายผล และกระบวนการกลุ่ม เช่น ผู้สอนอาจใช้การสนทนาซักถามให้ผู้เรียนเล่าประสบการณ์เดิม หรือให้ผู้เรียนแสดงโครงความรู้เดิม กิจกรรมการสอน เช่น แบบแผนการสอนเน้นผู้เรียนสำคัญ ใ้งานเสริมกระบวนการคิด กิจกรรมสนทนากลุ่ม ...” ^{๒๑}

“...ผู้สอนต้องเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีบทบาทด้านการแสวงหาความรู้ มีการปฏิบัติ ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงผลงานการสร้างความรู้ของตนให้ผู้อื่นรับรู้ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้ต่อยอดหรือตรวจสอบความเข้าใจของตน และช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ แต่หากต้องมีการปฏิบัติตามข้อมูลที่ได้ ขั้นนี้จะเป็นขั้นปฏิบัติ และมีการแสดงผลงานที่ได้ปฏิบัติด้วย โดยพัฒนาส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ เรียงความ วาดภาพ ฯลฯ และอาจจัดให้มีการประเมินผลงานโดยมีเกณฑ์ที่เหมาะสมมีการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตน รวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจของตนแก่ผู้อื่น...” ^{๒๒}

^{๒๑} สัมภาษณ์ พระศรีปริยัติธาดา, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑.

^{๒๒} สัมภาษณ์, พระครูปริยัตินวิชัย, ๑๐ กันยายน ๒๕๖๑.

“...รูปแบบที่ประกอบด้วยการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง การมีปฏิสัมพันธ์การมีบทบาทกระบวนการควบคู่กับผลงาน และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ควรนำคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์สมาร์ทโฟน ออนไลน์ ค้นหาหาข้อมูลเพิ่มเติมทาง Internet YouTube อื่นๆ ที่เป็นระบบสามารถสรุปความรู้ทั้งหมด ทั้งความรู้เดิม และความรู้ใหม่ ให้เป็นระเบียบ จะช่วยในการจดจำได้ง่ายยิ่งขึ้น เช่น แบบฝึกทักษะ แบบวิเคราะห์ กิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม แบบสรุปความรู้ที่ได้รับจากการเรียนสอนและนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป...”^{๒๓}

“...ครูมีการให้ปฏิบัติ ควรทำความเข้าใจกับข้อมูล ประสบการณ์ใหม่ๆ เป็นกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคม และสิ่งแวดล้อม จะช่วยให้ผู้เรียนได้โอกาสและแสดงผลงานการสร้างความรู้ของตนให้ผู้อื่นรับรู้ด้วยการปฏิบัติและการแสดงผลงาน ผู้สอนควรใช้กระบวนการต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม และทำงานเป็นทีมนำเทคโนโลยีการศึกษามาประยุกต์ เช่น กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสร้างลักษณะนิสัย กระบวนการทักษะทางสังคม และ QR Test Code ในการสร้างแบบประเมินการเรียนการสอน...”^{๒๔}

“...กิจกรรมพัฒนาทักษะทางอารมณ์ บุคลิกภาพ เป็นหลักธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับประสบการณ์ชีวิต ความรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทำความเข้าใจ เพื่อความชำนาญสามารถในการแก้ปัญหา และจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น รูปแบบการไหว้พระ สวดมนต์ ทำสมาธิ แผ่เมตตา ควบคู่กับการเรียนการสอน ....”^{๒๕}

การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน แบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) ผู้วิจัย สรุปว่า เป็นการสอนแบบสร้างความรู้กับบุคคลสิ่งแวดล้อมผ่านกิจกรรม กระบวนการ และการนำความรู้ไปใช้กิจกรรมพัฒนา เช่น แบบแผนการสอนเน้นผู้เรียนสำคัญ ใบงาน กิจกรรมสนทนากลุ่ม การจัดนิทรรศการ การแสดงบทบาทสมมติ เรื่องความ วาดภาพ นำหลักธรรม ประยุกต์ใช้กับประสบการณ์ชีวิตบูรณาการสอน รูปแบบการไหว้พระ สวดมนต์ ทำสมาธิ แผ่เมตตา ควบคู่กับการเรียนการสอน นอกจากนี้การพัฒนานำ คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย แอปพลิเคชัน QR Test Code ใช้ในการวัดผลประเมินต่อไป

๖. การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT

ผู้วิจัย ได้นำประเด็นจากการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่ได้คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ ๑) ครูมีรูปแบบการสอน คำนึงถึงประสบการณ์ เพื่อฝึกสร้างประสบการณ์ตรงสำหรับผู้เรียน ๒) ครูมีรูปแบบการสอนถึงความแตกต่างบุคคลวิเคราะห์ เพื่อฝึกทักษะทางความคิดวิเคราะห์ สำหรับผู้เรียน และ ๓) ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงแนวคิดใหม่ เพื่อฝึกปฏิบัติและพัฒนาแนวคิดออกมาเป็นการกระทำสำหรับผู้เรียนมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ รวมถึงข้อเสนอแนะอื่นๆ จากผู้ทรงคุณวุฒิ

^{๒๓} สัมภาษณ์ พระมหาวิเชียร วชิรญาณ, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑.

^{๒๔} สัมภาษณ์ ดร.บุญถึง ประเมินมงคลกุล, ๘ กันยายน ๒๕๖๑.

^{๒๕} สัมภาษณ์, พระครูสิริปริยัตยาภิรมณ์, ดร. ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑.

ผลการสัมภาษณ์แนวทางความต้องการจำเป็นการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT พบว่า สภาพมีการนำมาใช้ในการเรียนการสอนในบางวิชา ผู้สอนขาดประสบการณ์ด้านสอน เทคนิคการสอน ยังมีการสอนแบบท่องจำ ครูเน้นอธิบาย นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน รูปแบบสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปลี่ยนบทบาทของครูผู้สอน เป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนออกแบบการจัดการเรียนการสอน สร้างองค์ความรู้ ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล เปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน และสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

“...รูปแบบวิธีการสอนเป็นการให้ผู้เรียนเป็นผู้ได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมทางกาย พึ่งตนเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น สิ่งแวดล้อมรอบตัวต้องอาศัยทั้งทักษะ ทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์และกระบวนการ สร้างความพร้อมเป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการรับรู้ และเรียนรู้อย่างตื่นตัว ผู้เรียนได้มีความเคลื่อนไหวทางกายได้อย่างเหมาะสม เกิดการเรียนรู้ที่ดี มีโอกาส นำความรู้มาประยุกต์ใช้ ในสถานการณ์ที่หลากหลาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาต้องเริ่มจากการทบทวนความรู้เดิม และการแสวงหาความรู้ใหม่ ประสบการณ์ใหม่ๆ โดยใช้กระบวนการต่างๆ ด้วยกระบวนการคิด กระบวนการอภิปรายผล และกระบวนการกลุ่ม เช่น ผู้สอนอาจใช้การสนทนาซักถามให้ผู้เรียนเล่าประสบการณ์เดิม หรือให้ผู้เรียนแสดงโครงความรู้เดิม กิจกรรมการสอน เช่น แบบแผนการสอนเน้นผู้เรียนสำคัญ ใบงานเสริมกระบวนการคิด กิจกรรมสนทนากลุ่ม ...” ^{๒๖}

“...ผู้สอนต้องเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีบทบาทด้านการแสวงหาความรู้มีการปฏิบัติ ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงผลงานการสร้างความรู้ของตนให้ผู้อื่นรับรู้ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้ต่อยอดหรือตรวจสอบความเข้าใจของตน และช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ แต่หากต้องมีการปฏิบัติตามข้อมูลที่ได้ ขั้นนี้จะเป็นขั้นปฏิบัติ และมีการแสดงผลงานที่ได้ปฏิบัติด้วย โดยพัฒนาส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ เรียงความ วาดภาพ ฯลฯ และอาจจัดให้มีการประเมินผลงานโดยมีเกณฑ์ที่เหมาะสมมีการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตน รวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจของตนแก่ผู้อื่น เพื่อให้ได้รับประโยชน์พร้อมๆกัน...” ^{๒๗}

“...ผู้สอนควรมีรูปแบบในการประเมินโดยใช้ความมีส่วนร่วม หรือ นำเทคโนโลยี ด้านการเรียนการสอนมาช่วยการสอนที่ประกอบด้วยการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง การมีปฏิสัมพันธ์ การมีบทบาท กระบวนการควบคุมกับผลงาน และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ควรมีนวัตกรรมที่เป็นระบบสามารถสรุปความรู้ทั้งหมด ทั้งความรู้เดิม และความรู้ใหม่ ให้เป็นระเบียบ จะช่วยในการจดจำได้ง่ายยิ่งขึ้น เช่น แบบฝึกทักษะ แบบวิเคราะห์ กิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม แบบสรุปความรู้การประเมินโดย QR Test Code จากการเรียนสอนและนำไปใช้ประยุกต์ใช้ต่อไป...” ^{๒๘}

^{๒๖} สัมภาษณ์ พระศรีปริยัตินิธาดา, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑.

^{๒๗} สัมภาษณ์ พระครูปริยัตินิธาดา, ๑๐ กันยายน ๒๕๖๑.

^{๒๘} สัมภาษณ์ พระมหาวิเชียร วชิรญาณ, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑.

“...ครูมีการให้การปฏิบัติ ควรทำความเข้าใจกับข้อมูล ประสบการณ์ใหม่ๆ เป็นกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางสังคม และสิ่งแวดล้อม จะช่วยให้ผู้เรียนได้โอกาสและแสดงผลงานการสร้างความรู้ของตนให้ผู้อื่นรับรู้ด้วยการปฏิบัติและการแสดงผลงาน ผู้สอนควรใช้กระบวนการต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม เช่น กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสร้างลักษณะนิสัย กระบวนการทักษะทางสังคม...”^{๒๙}

“...กิจกรรมพัฒนาทักษะทางอารมณ์ บุคลิกภาพ เป็นหลักธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับประสบการณ์ชีวิต ความรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทำความเข้าใจ เพื่อความชำนาญสามารถในการแก้ปัญหา และจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น รูปแบบการไหว้พระ สวดมนต์ ทำสมาธิ แผ่เมตตา ควบคู่กับการเรียนการสอน ...”^{๓๐}

การพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอนแบบ 4 MAT ผู้วิจัย สรุปว่า การสอนให้ฝึกประสบการณ์ คิดวิเคราะห์ การปฏิบัติและพัฒนาความคิด โดยมีนวัตกรรม การแสดงบทบาทสมมติ กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม เรียงความ วาดภาพ โดยมีคอมพิวเตอร์มีเดีย แอปพลิเคชัน QR Test Code ใช้ในการวัดผลประเมินและจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น รูปแบบการไหว้พระ สวดมนต์ ทำสมาธิ แผ่เมตตา ควบคู่กับการเรียนการสอน

๗. การพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรม

ผู้วิจัย ได้นำประเด็นจากการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่ได้คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ (จากการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่ได้คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ ๑) ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติเล่า นิทาน ร้องเพลง เกมจำลอง เพื่อความสนใจ มีข้อคิด เพลิดเพลิน ๒) ครูมีรูปแบบการสอนสิ่งที่เรียนมาทั้งหมด มีการอภิปราย การรายงาน เพื่อฝึกหัดบทเรียนสำหรับผู้เรียน และ ๓) ครูมีรูปแบบการสอนใช้สื่อทัศนูปกรณ์ การจัดป้ายนิเทศกิจกรรมสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน ฝึกผู้เรียนสรุปบทเรียน มาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ รวมถึงข้อเสนอแนะอื่นๆ จากผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการสัมภาษณ์แนวทางความต้องการจำเป็นการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม พบว่า ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมจึงสามารถจึงจะสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ในเรื่องของกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ รับผิดชอบ ความสนุกสนานอย่างมีความรู้ มีเจตคติที่ดี ทำงานเป็นกลุ่มทีม ได้ทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง

“...ผู้สอนมุ่งสร้างการเรียนการสอนกิจกรรมแบบปฏิบัติ เป็นกิจกรรมหลักของการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ กิจกรรมในชั้นนี้จัดได้หลาย

^{๒๙} สัมภาษณ์ ดร.บุญถึง ประเมินมงคลกุล, ๘ กันยายน ๒๕๖๑.

^{๓๐} สัมภาษณ์ พระครูสิริปริยัตยาภิรมณ์, ดร. ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑.

รูปแบบ เช่น กิจกรรมการอ่าน กิจกรรมการอภิปราย กิจกรรมการบรรยาย กิจกรรมการสังเกตและการจดบันทึก กิจกรรมการค้นคว้าในห้องสมุด กิจกรรมการทดลอง กิจกรรมการแสดงแบบต่างๆ และ กิจกรรมการค้นคว้ารายงาน นำเทคโนโลยีอัลติมีเดียในการเรียนการสอนดำเนินการกิจกรรม เช่น สื่อ power point หรือ kahoot จัดกิจกรรมเสริมทักษะในแต่ละด้านให้มีประสิทธิภาพ...”^{๓๑}

“...ส่งเสริมให้ครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนแบบกิจกรรมที่มีส่วนร่วมที่เน้นให้ผู้เรียนฝึกฝนและปฏิบัติงานที่มีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียน มุ่งให้นักเรียนได้ปฏิบัติงานตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละคน และของผู้อื่นเน้นการใช้กระบวนการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ซับซ้อน สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนกล้าที่จะปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย เช่น กิจกรรมส่งเสริมทักษะ กิจกรรมรู้จักทำงานเป็นทีม กิจกรรมเสริมสร้างความสามัคคี...”^{๓๒}

“...กิจกรรมในโรงเรียนทั้งโดยครูและนักเรียน เช่น การสอนให้นักเรียนค้นคว้าผ่าน Internet YouTube ในการอภิปราย การบรรยาย การอบรม การสาธิต การปฏิบัติงาน การจัดนิทรรศการ และการศึกษานอกสถานที่ ถือว่าเป็นการเรียนรู้แบบนำตนเอง การเรียนรู้ลักษณะนี้ กระบวนการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเองแบบครบวงจร เช่น วางแผนในการดำเนินการกิจกรรมอย่างเป็นระบบ โดยวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง ตั้งเป้าหมายในการเรียนการสอนแบบกิจกรรม โดยการประเมินผลผ่านอัลติมีเดียระบบเทคโนโลยีการสอน...”^{๓๓}

“...ส่งเสริมให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง และกิจกรรมที่มีส่วนทางสังคมผ่านหลายๆช่องทางประกอบด้วยทาง Internet, YouTube Line เป็นต้น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การอยู่สังคมเดียวกัน และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น มุ่งพัฒนาความสามารถและความชำนาญรวมทั้งสมรรถนะทางด้านวิชาชีพ สามารถปฏิบัติงานเป็นหมู่คณะปรับประยุกต์องค์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติงานและอาชีพได้อย่างเหมาะสม กระบวนการเรียนการสอนบูรณาการระหว่างความรู้ภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติงานที่เน้นประสบการณ์ต่างๆ ทางสังคม เช่น กิจกรรมการเรียนการสอนชั้นนำ เป็นกิจกรรมการเรียนการสอน ที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจในบทเรียน และอยากจะเรียนเนื้อหาต่อไปกิจกรรมในขั้นนี้ จัดได้หลายรูปแบบ เช่น กิจกรรมการสนทนา กิจกรรมการใช้คำถาม กิจกรรมทางปัญญา กิจกรรมสาธิต กิจกรรมการเล่นทาน กิจกรรมเกมจำลองสถานการณ์ กิจกรรมอบรมคุณธรรม...”^{๓๔}

“...ครูผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนมีการวางแผน การจัดทำเป็นขั้นตอน ในการจัดกิจกรรมแสวงหาความรู้ใหม่ กิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนมาทั้งหมด อาจจัดกิจกรรมได้หลายรูปแบบ เช่น การสรุป การอภิปราย การทำรายงานกลุ่มการเขียนเรียงความ เพื่อสรุปแนวคิดที่ได้

^{๓๑} สัมภาษณ์ ดร.บุญถึง ประเมินมงคลกุล, ๘ กันยายน ๒๕๖๑.

^{๓๒} สัมภาษณ์, พระครูสิริปริยัตยาภิรมณ์, ดร. ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑.

^{๓๓} สัมภาษณ์ พระศรีปริยัติธาดา, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑.

^{๓๔} สัมภาษณ์ พระมหาวิเชียร วชิรญาโณ, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑.

เรียนไป การใช้โสตทัศนูปกรณ์ คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย สังคมออนไลน์ เช่น Internet หรือการลงมือปฏิบัติจริงดำเนินกิจกรรมเป็นทีม สร้างความสามัคคี ด้วยกระบวนการปฏิบัติ เพื่อสรุปสาระสำคัญ การสนทนาซักถามระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน การใช้คำถาม การใช้เกมการมอบหมายงานให้ไปปฏิบัติการ จัดแสดง การจัดนิทรรศการ การจัดป้ายนิเทศ การศึกษานอกสถานที่ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ผู้สอนสามารถเลือกใช้กิจกรรมให้สัมพันธ์ กับกิจกรรมใดก็ได้ตามความเหมาะสม เพียงแต่ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีการประเมินกิจกรรมที่เหมาะสม...”^{๓๕}

การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรม ผู้วิจัยสรุปว่า รูปแบบการสอนแบบการกิจกรรม ให้ความสำคัญสร้างสรรค์ ทำงานเป็นกลุ่ม คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ในการเรียนการสอนมีกิจกรรมหลากหลายและสามารถประยุกต์ใช้กับคอมพิวเตอร์ มัลติมีเดีย และ แบบฝึกทักษะ kahoot ในการจัดกิจกรรมแล้วการประเมินกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ๑) ผู้ที่มีผลงานเกี่ยวกับนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ๒) ผู้ที่ได้รับรางวัลนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ๓) โรงเรียนที่รับประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ผ่านอยู่ในระดับดีมาก ๔) ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน ๕ รูป/คน ผู้วิจัย ได้นำมาสรุป โดยนำประเด็นการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา ด้านการเรียนการสอน จากการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่ได้คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ในแต่ละด้าน ผู้วิจัย จึงนำมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ รวมถึงข้อเสนอแนะอื่นๆ จากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ดังตาราง ๔.๙ ต่อไปนี้

^{๓๕} สัมภาษณ์ พระครูปริยัตริตตนิวิชัย, ๑๐ กันยายน ๒๕๖๑.

ตารางที่ ๔.๙ สรุปการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

คำถาม	ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ รูป/คน					ผู้วิจัย สรุป
	รูปที่ ๑	รูปที่ ๒	คนที่ ๓	รูปที่ ๔	รูปที่ ๕	
๑) ท่านคิดว่า สภาพปัจจุบันนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน	ครูผู้สอนบางส่วนสอนตามสภาพเพราะผู้สอนไม่ได้จบตรงวิชาที่สอน และมีภาระหน้าที่จำนวนมาก จึงมีเวลาสอนไม่เต็มที่ ขาดการพัฒนาการสอน โดยเฉพาะไม่มีความถนัดในการใช้สื่อนวัตกรรม ไม่เห็นความสำคัญของการสร้างให้ผู้เรียน	ขาดรูปแบบ วิธีการสอน เทคนิคที่ชัดเจน ทำให้ผู้เรียนไม่ยอมเรียนขาดทักษะในการพัฒนาการสอนที่จะจุดประเด็นให้ผู้เรียนคิด แลกเปลี่ยนเสวนากับผู้เรียน จึงคิดประยุกต์อะไรได้น้อย	ภาระงานของครูมากมายเหลือเกิน มากจนไม่มีเวลาพัฒนาตนเองด้านการสอนต่างๆ ที่เป็นหัวใจของการทำอาชีพครู ไม่มีเวลาผลิตสื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน	สภาพพัฒนานวัตกรรมการศึกษา ผู้สอนต้องเอาเวลาไปทำงานอื่นๆ นอกจากงานสอน ๑) ครูต้องทำเอกสาร รองรับประเมิน ๒) ครูต้องทำเอกสาร ปรึบการสอบ ๓) ผู้สอนต้องเอาเวลาไปเรียนเพิ่มเติม หรือไปอบรม	สภาพปัจจุบัน ๑) สภาพด้านด้านวัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณ ๒) สภาพด้านสภาพแวดล้อม และสถานที่การใช้ นวัตกรรม ๓) สภาพด้าน ผู้เรียนมีความแตกต่างกัน แตกแยก ๔) สภาพด้านการวัดผลและประเมินผล	จากการสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันด้านนวัตกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยสรุปว่า ๑) ผู้สอน สอนแบบท่องจำ ขาดประสบการณ์การสอนเกี่ยวกับ นวัตกรรม ๒) ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณ จัดทำสื่อการสอนมีจำกัด ๓) ด้านสภาพแวดล้อมไม่อำนวยต่อการเรียนการสอน นวัตกรรมบางชนิด ๔) ด้านวิธีการสอนแบบเดิมไม่เปลี่ยน

คำถาม	ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ รูป/คน					ผู้วิจัย สรุป
	รูปที่ ๑	รูปที่ ๒	คนที่ ๓	รูปที่ ๔	รูปที่ ๕	
						๕) ด้านผู้เรียนมีความแตกต่างกัน ๖) ด้านการวัดผลและประเมินผลยังขาดนวัตกรรม ครูมีการพัฒนาแต่ไม่การพัฒนาต่อเนื่อง
๒) ท่านคิดว่า การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ด้านสื่อชุดการฝึกทักษะ (ประเด็นจากการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ด้านสื่อชุดการฝึกทักษะที่ได้คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ ๑) ครูมี	๑) ผู้สอนควรมีการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะ เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถเป็นเลิศมีความคิด	๑) ส่งเสริมครูให้สร้างชุดทักษะที่หลากหลาย เช่น แบบฝึกเสริมทักษะ	๑) แบบฝึกเสริมทักษะโดยมีโปรแกรม Kahoot เพิ่มเติมความรู้ ช่วยสอนทำความเข้าใจ ด้านส่งเสริมทักษะ		๑) ชุดการฝึกทักษะจำเป็นต้องเน้นหลักไตรสิกขา เพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	จากการสัมภาษณ์ชุดสื่อการฝึกทักษะ ผู้วิจัย สรุปว่า การฝึกทักษะเป็นการทบทวนความรู้ แก้ไขปัญหา เพื่อเป็นประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนด้านการฝึกทักษะ ควรพัฒนา แบบฝึกเสริมทักษะ แบบฝึกทักษะและแบบฝึกซ่อมทักษะ ในการนี้
	๒) ส่งเสริมให้มีสร้างแบบฝึกซ่อมทักษะ แบบฝึกซ่อมทักษะเหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องสติปัญญาระดับต่ำ ที่การพัฒนาช้ากว่าปกติ		๒) ส่งเสริมให้สร้างแบบฝึกทักษะสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ นักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกลุ่มใหญ่ เป็นกลุ่มปกติ	๒) เสริมสร้างแบบฝึกที่เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนทำเพื่อทบทวนความรู้ ฝึกการแก้ไขปัญหาต่างๆ		
	ส่งเสริมให้ผู้สอนนำ	๓) ควรมีพัฒนา	๓) การตัดสินใจ	๓) มีรูปความคิด	๓) ชุดการฝึกทักษะ	

คำถาม	ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ รูป/คน					ผู้วิจัย สรุป
	รูปที่ ๑	รูปที่ ๒	คนที่ ๓	รูปที่ ๔	รูปที่ ๕	
การผลิตชุดส่งเสริมทักษะการดำเนินชีวิตเพื่อฝึกทักษะดำเนินชีวิตสำหรับผู้เรียน ๒) ครูมีการผลิตชุดทบทวนการแก้ปัญหาเพื่อฝึกการแก้ไขปัญหาสำหรับผู้เรียน และ ๓) ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมการตัดสินใจ เพื่อฝึกความกล้าตัดสินใจแบบง่ายๆ สั้นๆ	เทคโนโลยี เช่น โปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูป สร้างความเข้าใจมากยิ่งขึ้น	รูปแบบฝึกทักษะสำหรับผู้เรียนที่มีสามารถตัดสินใจ ในการแก้ปัญหา	ประกอบด้วย แบบฝึกทักษะ และแบบฝึกเสริมทักษะเหมาะสำหรับคนปกติ	วิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ในการตัดสินใจ	จำเป็นต้องเน้นแบบฝึกเสริมทักษะ ในการแก้ปัญหาต่างๆ	ส่งเสริมให้ผู้สอนนำคอมพิวเตอร์ โปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูป และ Kahoot ประยุกต์ในสื่อชุดฝึกทักษะ
๓) ท่านคิดว่า การพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ด้านสื่อชุดนิทาน (ประเด็นจากการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่ได้	๑) ผู้สร้างต้องคำนึงรูปแบบนิทานสำเร็จรูป เรื่องเล่าสั้น เข้าใจง่าย ส่งเสริมผู้สอนได้ใช้แอปพลิเคชันช่วยสอน เช่น โปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูปและแอปพลิเคชัน QR Test Code	๑) ควรมีรูปแบบภาษา รูปภาพ ตัวละคร มุขตลก ควรมีโครงสร้าง การประเมินผล	๑) ควรส่งเสริมการสร้างนิทานเป็นเรื่องราวและมีขั้นตอนให้มีการสร้างจากวัสดุอุปกรณ์ที่หาได้ง่าย เล่าให้ผู้เรียนถาม-ตอบ และมีส่วนร่วมในการเล่านิทาน	๑) ควรมีแบบกำหนดการประเมินผล ผู้เรียนได้อ่าน ได้ฟัง แล้วความรู้ ความเข้าใจมีพฤติกรรมและนำเทคโนโลยีปัจจุบัน เช่น QR Test Code ในการประเมินผล	๑) ผู้สอนได้ใช้แอปพลิเคชันช่วยสอน เช่น โปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูป และแอปพลิเคชัน QR Test Code และนำหลักคุณธรรมแทรก ควรมีการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป	จากการสัมภาษณ์ด้านสื่อชุดนิทาน ผู้วิจัย สรุปว่า เป็น การเล่าสืบทอดกันมา การพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนนิทาน ควรมีเน้นวัสดุเรียบง่าย เน้น ภาษา รูปภาพ ตัวละคร ที่สร้างสรรค์

คำถาม	ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ รูป/คน					ผู้วิจัย สรุป
	รูปที่ ๑	รูปที่ ๒	คนที่ ๓	รูปที่ ๔	รูปที่ ๕	
คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ ๑) ครูมีการออกแบบเรื่องเล่านิทานเทนิยายปรัมปรา เพื่อความสนุกสนานมีข้อคิดสำหรับผู้ถ่ายทอดเรียน	๒) ลักษณะการสร้างเป็นสื่อภาษา ภาพสีสันแตกต่างกันออกไป มีภาษา มีภาพประกอบตามความเหมาะสมอย่างสร้างสรรค์	๒) ควรส่งเสริมให้มีการสร้างจากวัสดุอุปกรณ์ที่หาง่าย คุ่มค่า หรือ ผู้เรียนมีส่วนร่วมเป็นตัวละคร มีจุดมุ่งหมายสร้างชัดเจน	๒) ควรมีโครงสร้าง การประเมินผล การผลิตสื่อประเภท นิทานควรปลูกฝังคุณธรรม	๒) การสร้างสื่อนิทาน ควรมีการประเมินผล ผู้เรียนได้อ่าน ได้ฟัง แล้วความรู้ ควรสอดแทรก คุณธรรม จริยธรรม	๒) ควรนำหลักแนวคิด คุณธรรม จริยธรรม แทรกในเนื้อหาสาระของนิทานทุกประเภท	และนำบทเรียนนิทานสำเร็จรูป และ แอตพลีเคชั่น QR Test Code การประเมิน สอดคล้องสภาพสังคมและมีคติธรรมในการเรียนและดำเนินชีวิต
๒) ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าชาดกถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามสำหรับผู้ถ่ายทอดเรียน และ ๓) ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าพื้นบ้าน เพื่อพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึกและการแสดงออกที่เหมาะสม สำหรับผู้ถ่ายทอดเรียน	๓) ควรมีการใช้ภาษา มีการขยายภาพประกอบตามความเหมาะสมอย่างสร้างสรรค์	๓) พัฒนา ทำเป็นรูปแบบมีขั้นตอน เล่าให้ผู้เรียนถาม-ตอบ และมีส่วนร่วมในการเล่านิทาน	๓) ครูควรสร้างรูปแบบ ภาษา รูปภาพ ตัวละคร มุข ตลกประกอบสื่อนิทาน	๓) ผู้เรียนมีส่วนร่วม เห็นถึงการปฏิบัติตน แล้วนำไปประยุกต์แนวทางปฏิบัติตามตัวละคร	๓) ควรมีแนวทางผูกเรื่องหรือแตงนิทานที่มีเรื่องราวสอดคล้องกับสภาพสังคมเพื่อเป็นคติเตือนใจผู้อ่านเป็นเยาวชน	
๔) ท่านคิดว่า การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน	๑) ส่งเสริมให้มีการเล่นเพื่อการเรียนการสอน แบบการเยาะ	๑) ควรใช้เทคโนโลยี ปัจจุบันประยุกต์สอน และออกแบบเกมการ	๑) ควรออกแบบเกม ควรคำนึงถึงความมุ่งหมายของเกม เปิด	๑) พัฒนาความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้จัดกิจกรรม	๑) นำหลักธรรมอิทธิบาท ๔ คุณเครื่องของความสำเร็จ	จากการสัมภาษณ์ด้านสื่อชุดเกมสรุปว่า การละเล่นที่

คำถาม	ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ รูป/คน					ผู้วิจัย สรุป
	รูปที่ ๑	รูปที่ ๒	คนที่ ๓	รูปที่ ๔	รูปที่ ๕	
ประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดเกม ประเด็นจากการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่ได้คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ ๑) ครูมีการออกแบบการละเล่นเรียงลำดับเหตุการณ์ เรียงขนาดสิ่งต่างๆ เพื่อฝึกการจำแนก แยกแยะ สำหรับถ่ายทอดผู้เรียน ๒) ครูมีการออกแบบการละเล่นจัดหมวดหมู่เพื่อฝึกพัฒนาการทางสมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สำหรับถ่ายทอดผู้เรียน และ ๓) ครูมีการออกแบบ	แยก ฝึกให้ผู้เรียนมีการสังเกต รายละเอียด สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม	จับคู่ เกมการต่อภาพให้เหมาะกับสภาพชั้นเรียน เช่น โปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูป และแอปพลิเคชัน QR Test Code	โอกาสในผู้เรียนทุกคนได้เล่นอย่างเสมอภาค โดยเฉพาะเกมการจัดหมวดหมู่	เป็นทีมสร้างให้เกิดคุณธรรม รู้แพ้ รู้ชนะ ให้อภัย สร้างความสามัคคี มี คุณธรรม จริยธรรม	ประยุกต์เข้ากับการเล่นเกมการเรียงลำดับเหตุการณ์ เรียงขนาดสิ่งต่างๆ	ได้ความรู้ การพัฒนา ควรส่งเสริม การเล่นเกมการแยกแยะมีการจับคู่ การจัดเป็นหมวดหมู่ เกม เรียงลำดับเหตุการณ์ เน้นความสามัคคีและพัฒนาให้น่า คอมพิวเตอร์ หรือ โทรศัพท์สมาร์ทโฟน ใช้ในการสอนผ่านออนไลน์ เช่น แอป kahoot , Google from, QR Code มี หลักการ ประยุกต์เข้ากับการเล่น
	๒) เกมการจับคู่ การจับคู่ภาพเหมือน ภาพที่มีเสียงสระเหมือนกัน หรือ เกมจับคู่แบบอนุกรม เกมการบวก	๒) ส่งเสริมพัฒนาการ สร้างเกมเรียงลำดับตามขนาด เกม เรียงลำดับเหตุการณ์ ต่อเนื่อง เพิ่มการฝึกทักษะและฝึกสมาธิ	๒) ควรพัฒนาเล่นที่เป็นกระบวนการทำงานทีม การตัดสินใจ รู้แพ้ รู้ชนะ ให้อภัย เช่นเกมการจัดหมู่ของวัสดุ,ภาพ และเกมการบวก	๒) ควรมีการสร้าง การเล่นเกมการจัดหมวดหมู่ มีการริเริ่มสร้างสรรค์ ทำให้เกิดความสนุกสนาน ร่าเริง มีการเสริมสร้างหลักธรรม	๒) นำหลักธรรมอิทธิบาท ๔ คุณเครื่องของความสำเร็จ ประยุกต์เข้ากับการเล่นเกมการจัดหมวดหมู่ สร้างความสำเร็จ และความสามัคคี	
	๓) ครูควรมีการสร้างเกมเพื่อการเรียนการสอน แบบการจัดหมวดหมู่ ฝึกสติ ดูความเหมือนหรือต่างกัน สังเกตเรื่อง สี รูปร่าง ขนาด ลวดลาย	๓) ควรพัฒนาเกมการเรียงลำดับ ให้มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน เป็นเกมการศึกษาที่ฝึกความสามารถในการจำแนก แยกแยะ	๓) ควรส่งเสริมความสามารถจดจำบทเรียนและพัฒนาทักษะต่างๆ เช่นเกมการบวก ฝึกทักษะการบวกแล้ว	๓) ควรส่งเสริมเกมทางมัลติมีเดียปัจจุบัน เกมการต่อภาพ การเรียงลำดับ จัดกิจกรรมให้เหมาะ ผู้เรียน เช่น โปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูป และแอปพลิเคชัน	ผู้สอนนำคอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือใช้ในการสอนผ่านออนไลน์ เช่น แอปที่ใช้ในการเรียนสอน แอป kahoot , Google from, QR Code และควรนำ	

คำถาม	ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ รูป/คน					ผู้วิจัย สรุป
	รูปที่ ๑	รูปที่ ๒	คนที่ ๓	รูปที่ ๔	รูปที่ ๕	
การละเล่นต่อภาพ สี รูปร่าง ขนาด ถ่ายทอด ผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการ เรียนรู้และฝึกการสังเกต				QR Test Code	หลักธรรม ประยุกต์ เข้ากับการเล่น	
๕) ท่านคิดว่า การ พัฒนานวัตกรรมการ จัดการเรียนการสอน ประเภทรูปแบบวิธีสอน แบบ CiPPA MODEL ชิปปาโมเดล (ประเด็นจากการแจก แบบสอบถามความ ต้องการจำเป็นในการ แจกแบบสอบถามความ ต้องการจำเป็นที่ได้ คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ ๑) ครูมี การออกแบบวิธีสอน มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมคิด วิเคราะห์ เพื่อคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเนื้อหาสำหรับ	๑) ควรส่งเสริมทักษะ ทำความเข้าใจ คิด วิเคราะห์และ กระบวนการต่าง กระบวนการคิด กระบวนการอภิปราย ผล และกระบวนการ กลุ่ม	๑) ผู้สอนต้องเน้นที่ ผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีบทบาทด้าน การแสวงหาความรู้ ส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัด นิทรรศการ การ อภิปราย การแสดง บทบาทสมมติ เรียงความ วาดภาพ	๑) สร้างนวัตกรรมที่ เป็นระบบสามารถ สรุปความรู้ทั้งหมด ทั้งความรู้เดิม และ ความรู้ใหม่ ให้เป็น ระเบียบ จะช่วยใน การจดจำได้ง่ายยิ่งขึ้น เช่น แบบฝึกทักษะ แบบวิเคราะห์ แบบ สรุปความรู้	๑) ส่งเสริมให้ผู้สอน ควรทำความเข้าใจกับ ข้อมูล ประสพการณ์ ใหม่ๆ เป็นกิจกรรม การมีส่วนร่วมทาง สังคมการจัดกิจกรรม เช่น กระบวนการคิด อย่างเป็นระบบ		นวัตกรรมการจัดการ เรียนการสอน ประเภทรูปแบบวิธี สอน แบบชิปปา โมเดล สรุปว่า เป็น การสอนแบบสร้าง ความรู้กับบุคคล สิ่งแวดล้อมผ่าน กิจกรรม กระบวนการ และ การนำความรู้ไปใช้ กิจกรรมพัฒนา เช่น แบบแผนการสอน เน้นผู้เรียนสำคัญ ใบ งาน กิจกรรมสนทนา กลุ่ม การจัด นิทรรศการ การ แสดงบทบาทสมมติ
	๒) การเรียนรู้ที่ สามารถประยุกต์ใช้ ในสถานการณ์ที่ หลากหลาย มี ประสิทธิภาพ การ พัฒนากิจกรรมเริ่ม กระบวนการคิด การ อภิปรายผล เช่น	๒) ส่งเสริมให้ผู้เรียน ใช้ความคิดสร้างสรรค์ แต่หากต้องมีการ ปฏิบัติตามข้อมูลที่ได้ ขั้นนี้จะเป็นขั้นปฏิบัติ และมีการแสดงผล งานที่ได้ปฏิบัติด้วย โดยพัฒนาส่งเสริม	๒) ควรนำ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ ออนไลน์ ค้นหาหา ข้อมูลเพิ่มเติมทาง Internet youtube	๒) พัฒนา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแสวงหา ความรู้ กระบวนการ แก้ปัญหา กระบวนการสร้าง ลักษณะนิสัย กระบวนการทักษะ	๒) กิจกรรมพัฒนา ทักษะทางอารมณ์ บูรณาการหลักธรรม เป็นหลักธรรมที่ สามารถนำมา ประยุกต์ใช้กับ ประสบการณ์ชีวิต	

คำถาม	ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ รูป/คน					ผู้วิจัย สรุป
	รูปที่ ๑	รูปที่ ๒	คนที่ ๓	รูปที่ ๔	รูปที่ ๕	
ถ่ายทอดผู้เรียน ๒) ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีแบบปฏิสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์ และ ๓) ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และผลงานผู้เรียน	แบบแผนการสอนเน้นผู้เรียนสำคัญ ใบงาน กิจกรรมสนทนากลุ่ม	กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ		ทางสังคม		เรียงความ วาดภาพนำหลักธรรมประยุกต์ใช้กับประสบการณ์ชีวิต
	๓) สร้างกิจกรรมกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น สิ่งแวดล้อมรอบตัวต้องอาศัยทั้งทักษะ ทำความเข้าใจ คติวิเคราะห์และกระบวนการ เช่น กิจกรรมกลุ่มเน้นกระบวนการคิด หรือใบงานที่มอบหมาย	๓) ผู้สอนควรเสริมสร้างความรู้ของตนให้ผู้อื่นรับรู้ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้ต่อย้ำหรือตรวจสอบความเข้าใจ กิจกรรมเช่น เรียงความ วาดภาพ	๓) การมีปฏิสัมพันธ์การมีบทบาท กระบวนการควบคุมกับผลงาน และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ควรมีการกิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม	๓) ผู้สอนควรมอบหมายผู้เรียนทำงานเป็นทีมและนำเทคโนโลยีการศึกษา มาประยุกต์และนำ QR Test Code ในการสร้างแบบประเมินการเรียนการสอน	๓) หลักธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับประสบการณ์ชีวิต เพื่อความชำนาญสามารถในการประยุกต์ใช้แก้ปัญหา และจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น รูปแบบการไหว้พระสวดมนต์ ทำสมาธิแผ่เมตตา ควบคู่กับการเรียนการสอน	บูรณาการสอนรูปแบบการไหว้พระสวดมนต์ ทำสมาธิแผ่เมตตา ควบคู่กับการเรียนการสอน นอกจากนี้การพัฒนา นำ คอมพิวเตอร์ มัลติมีเดีย แอปพลิเคชัน QR Test Code ใช้ในการวัดผลประเมินต่อไป
๖) ท่านคิดว่า การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน	๑) ผู้สอนควรสร้างความรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมทางกาย	๑) ผู้สอนต้องเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีบทบาทด้านการแสวงหาความรู้ มี	๑) ส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์ การมีบทบาท กระบวนการควบคู่กับผลงาน และ		๑) ควรส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาทักษะทางอารมณ์ บูรณาหลักธรรม เป็น	นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT

คำถาม	ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ รูป/คน					ผู้วิจัย สรุป
	รูปที่ ๑	รูปที่ ๒	คนที่ ๓	รูปที่ ๔	รูปที่ ๕	
แบบ 4 MAT ประเด็นจากการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่ได้คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ ๑) ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงประสบการณ์เพื่อฝึกสร้างประสบการณ์ตรงสำหรับผู้เรียน ๒) ครูมีรูปแบบการสอนถึงความแตกต่างบุคคลวิเคราะห์ เพื่อฝึกทักษะทางความคิดวิเคราะห์สำหรับผู้เรียน และ ๓) ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงแนวคิดใหม่เพื่อฝึกปฏิบัติและพัฒนาแนวคิดออกมา	ฟังตนเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น สิ่งแวดล้อมรอบตัวต้องอาศัยทั้งทักษะทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์และกระบวนการการพัฒนาต้องเริ่มจากการทบทวนความรู้เดิม และการแสวงหาความรู้ใหม่ประสบการณ์ใหม่ๆ	การปฏิบัติ	การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ กิจกรรมการสอน เช่น แบบฝึกทักษะ		หลักธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับประสบการณ์ชีวิต	สรุปว่า การสอนให้ฝึกประสบการณ์ คิดวิเคราะห์ การปฏิบัติและพัฒนาความคิดโดยมีนวัตกรรม การแสดงบทบาทสมมติ กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม เรียงความ วาดภาพ โดยมีคอมพิวเตอร์ มัลติมีเดีย แอปพลิเคชัน QR Test
	๒) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม เช่น ผู้สอนอาจใช้การสนทนาซักถามให้ผู้เรียนเล่าประสบการณ์เดิมหรือให้ผู้เรียนแสดงโครงความรู้เดิม	๒) ผู้สอนจัดให้มีการประเมินผลงานโดยมีเกณฑ์ที่เหมาะสมมีการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนรวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจของตนแก่ผู้อื่น	๒) สรุปความรู้ที่ได้รับจากการเรียนสอนและนำไปใช้ประยุกต์ใช้ แบบวิเคราะห์ กิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม	๒) การจัดกิจกรรม เช่น กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสร้างลักษณะนิสัย กระบวนการทักษะทางสังคม	๒) ส่งเสริมความชำนาญ ความสามารถในการแก้ปัญหา และจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมรูปแบบการไหว้พระ สวดมนต์ ทำสมาธิ แผ่เมตตา	Code ใช้ในการวัดผลประเมินและจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น รูปแบบการไหว้พระ สวดมนต์ ทำสมาธิ แผ่เมตตา ควบคู่กับการเรียนการสอน

คำถาม	ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ รูป/คน					ผู้วิจัย สรุป
	รูปที่ ๑	รูปที่ ๒	คนที่ ๓	รูปที่ ๔	รูปที่ ๕	
					ประสบการณ์ ทักษะ ความคิด	
เป็นการกระทำสำหรับ ผู้เรียน	๓) ครูผู้สอนควร ส่งเสริมให้กิจกรรม การสอน เช่น แบบ แผนการสอนเน้น ผู้เรียนสำคัญ ใบงาน เสริมกระบวนการคิด กิจกรรมสนทนากลุ่ม	๓) ควรส่งเสริมให้ ผู้เรียนใช้ความคิด สร้างสรรค์ แต่หาก ต้องมีการปฏิบัติตาม ข้อมูลที่ได้ ขั้นนี้จะ เป็นขั้นปฏิบัติ และมี การแสดงผลงานที่ได้ ปฏิบัติด้วย โดย พัฒนาส่งเสริม กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การอภิปราย การ แสดงบทบาทสมมติ เรียงความ วาดภาพ	๓) คำนี้ถึง นวัตกรรมที่เป็นระบบ สามารถสรุปความรู้ ทั้งหมด ทั้งความรู้ เดิม และความรู้ใหม่ ให้เป็นระเบียบ จะ ช่วยในการจดจำได้ ง่ายยิ่งขึ้น เช่น แบบ ฝึกทักษะ แบบ วิเคราะห์ กิจกรรม การทำงานเป็นกลุ่ม	๓) ครูมีการให้การ ปฏิบัติ ควรทำความเข้าใจกับข้อมูล ประสบการณ์ใหม่ๆ เป็นกิจกรรมการมี ส่วนร่วมทางสังคม และสิ่งแวดล้อมจะ ช่วยให้ผู้เรียนได้ โอกาสและแสดงผล งานการสร้างความรู้ ของตนให้ผู้อื่นรับรู้ ด้วยการปฏิบัติและ การแสดงผลงาน ผู้สอนควรใช้ กระบวนการต่าง ๆ	๓) ส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ฝึกฝนทำความเข้าใจ เพื่อความ ชำนาญ สามารถใน การแก้ปัญหา และ จัดการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น รูปแบบการให้พระ สวดมนต์ ทำสมาธิ แผ่เมตตา ควบคู่กับ การเรียนการสอน	
๗) ท่านคิดว่า การ พัฒนานวัตกรรมการ จัดการเรียนการสอน ประเภทรูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม (ประเด็น	๑) ผู้สอนควรมุ่งสร้าง การเรียนการสอน กิจกรรมแบบปฏิบัติ เป็นกิจกรรมหลักของ การเรียนการสอน	๑) ส่งเสริมให้ ครูผู้สอนได้การ จัดการเรียนการสอน แบบกิจกรรมที่มีส่วน ร่วมที่เน้นให้ผู้เรียน	๑) ควรมีการจัด กิจกรรมเรียนรู้ ลักษณะนี้ กระบวนการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียน	๑) ควรมีการจัด กิจกรรมให้หลาย รูปแบบ เช่น กิจกรรม การสนทนา กิจกรรม การใช้คำถาม	๑) ควรจัดกิจกรรมได้ หลายรูปแบบ เช่น การสรุป การ อภิปราย การทำ รายงานกลุ่มการเขียน	นวัตกรรมการจัดการ เรียนการสอน ประเภทรูปแบบวิธี สอน แบบกิจกรรม สรุปว่า รูปแบบการ

คำถาม	ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ รูป/คน					ผู้วิจัย สรุป
	รูปที่ ๑	รูปที่ ๒	คนที่ ๓	รูปที่ ๔	รูปที่ ๕	
จากการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่ได้คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ ๑) ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติกิจกรรมเล่นนิทาน ร้องเพลง เกมจำลอง เพื่อความสนใจ มีข้อคิด เพลิดเพลิน ๒) ครูมีรูปแบบการสอนสิ่งที่เรียนมาทั้งหมด มีการอภิปราย การรายงาน เพื่อฝึกหัดทวนแนวคิด บทเรียนสำหรับผู้เรียน และ ๓) ครูมีรูปแบบการสอนใช้สื่อทัศนูปกรณ์ การจัดป้ายนิเทศกิจกรรมสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ กิจกรรมในชั้นนี้จัดได้หลายรูปแบบ	ฝึกฝนและปฏิบัติงานที่มีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียน เช่น กิจกรรมส่งเสริมทักษะ	ได้วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเองแบบครบวงจร เช่น วางแผนในการดำเนินการ กิจกรรมอย่างเป็นระบบ	กิจกรรมทางปัญญา กิจกรรมสาธิต กิจกรรมการเล่า นิทาน กิจกรรมเกม จำลองสถานการณ์ กิจกรรมอบรมคุณธรรม	เรียงความ	สอนแบบกิจกรรม ให้มีความคิดสร้างสรรค์ ทำงานเป็นกลุ่ม คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ในการเรียนการสอนมีกิจกรรมหลากหลาย และสามารถประยุกต์ใช้กับคอมพิวเตอร์ มัลติมีเดีย และ แบบฝึกทักษะ kahoot ในการจัดกิจกรรม แล้วการประเมินกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
	๒) กิจกรรมควรจัดได้หลายรูปแบบ เช่น กิจกรรมการอ่าน กิจกรรมการอภิปราย กิจกรรมการบรรยาย กิจกรรมการสังเกต และการจดบันทึก กิจกรรมการค้นคว้าในห้องสมุด กิจกรรมการทดลอง กิจกรรมการแสดงผลแบบต่างๆ	๒) ควรมุ่งให้นักเรียนได้ปฏิบัติงานตามความสามารถ ความถนัด และของผู้อื่นเน้นการใช้กระบวนการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ เช่น กิจกรรมรู้จักทำงานเป็นทีม กิจกรรมเสริมสร้างความสามัคคี	๒) ส่งเสริมกิจกรรมในโรงเรียน เช่น การสอนให้นักเรียนค้นคว้าผ่าน Internet YouTube ใน อภิปราย การบรรยาย การอบรม การสาธิต การปฏิบัติงาน การจัดนิทรรศการ	๒) ควรส่งเสริมให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีประสบการณ์ต่างๆ ทางสังคม เช่น กิจกรรมการเรียนการสอนชั้นนำ เป็นกิจกรรมการเรียนการสอน	๒) ผู้สอนควรจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับกิจกรรมใดก็ได้ตามความเหมาะสม เพียงแต่ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและให้บรรลุวัตถุประสงค์ และมีการประเมินกิจกรรมที่เหมาะสม	
	๓) กิจกรรมการค้นคว้ารายงานควร		๓) ครูมีการสอนกิจกรรมที่ชัดเจน	๓) ส่งเสริมให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้	๓) มีการสรุปการดำเนินกิจกรรมใช้	

คำถาม	ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ รูป/คน					ผู้วิจัย สรุป
	รูปที่ ๑	รูปที่ ๒	คนที่ ๓	รูปที่ ๔	รูปที่ ๕	
ฝึกผู้เรียนสรุปบทเรียน	นำเทคโนโลยีในการเรียนการสอน ดำเนินการกิจกรรม เช่น สื่อ power point หรือ kahoot จัดกิจกรรมเสริม ทักษะในแต่ละด้านให้ มีประสิทธิภาพ		ตั้งเป้าหมายในการ เรียนการสอนแบบ กิจกรรม โดยการ ประเมินผลผ่าน มัลติมีเดีย ระบบ เทคโนโลยีการสอน	เพื่อปฏิบัติได้จริง และกิจกรรมที่มีส่วน ทางสังคมผ่านหลายๆ ช่องทาง เช่น Internet, YouTube Line เพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การอยู่ร่วมสังคม โดยรวมกัน	สอดแทรกอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ มัลติมีเดีย สังคม ออนไลน์ เช่น Internet หรือการลง มือปฏิบัติจริงดำ เนิน กิจกรรมเป็นทีม สร้าง ความสามัคคี ด้วย กระบวนการปฏิบัติ	

๔.๒ ผลการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

๔.๒.๑ ผลการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา (ฉบับร่างที่ ๑)

ผู้วิจัย ได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การแจกแบบสอบถาม และจากผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิมาดำเนินการร่างนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ฉบับร่างที่ ๑ ได้นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน ๒ ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ ๑ องค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย ๑) วิเคราะห์ตัวนำ ๒) กระบวนการ ๓) ผลผลิต ๔) ประยุกต์ใช้ ส่วนที่ ๒ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ๒ ประเภท ประกอบด้วย ๑) สื่อสิ่งประดิษฐ์ มัลติมีเดีย ประกอบด้วย สื่อชุดการฝึกทักษะ สื่อชุดนิทาน สื่อชุดเกม ๒) นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน ประกอบด้วย การสอนแบบซิปปา การสอนแบบ 4 MAT การสอนแบบกิจกรรม โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ ๑ องค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรม

จากการศึกษาวิจัยองค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยมีองค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรม ๓ ขั้นตอน ประกอบด้วย

๑. วิเคราะห์ตัวนำ ระยะการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้เบื้องต้น ประกอบด้วย การวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เป้าหมาย วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์เวลา วิเคราะห์เวลาการออกแบบ กิจกรรม แบบกราฟิก

๒. กระบวนการ ระยะการออกแบบพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียโดยใช้โปรแกรมที่เหมาะสมหรือที่ผู้สอนมีความถนัด ประกอบ ๑) เนื้อหา ๒) กิจกรรม ๓) กราฟิก/โปรแกรม เช่น Website, Google from, Kahoot, QR Test Code, Adobe Captivate, Paint

๓. ผลผลิต บทเรียน แบบฝึกหัดการนำทดลองในกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการจัดการเรียนการสอนนำไปใช้งานจริงและการประเมินผล ตรวจสอบการวิเคราะห์การออกแบบ การพัฒนา เผยแพร่ความคิด ใช้นวัตกรรมได้ผลหรือลดสภาพปัญหาการเรียนการสอน

ส่วนการออกแบบและพัฒนานวัตกรรมสื่อสิ่งประดิษฐ์และรูปแบบวิธีสอน

การออกแบบและพัฒนาสื่อมัลติมีเดียหรือรูปแบบ วิธีสอน ส่วนประกอบต่อไปนี้ จำเป็นต้องมีในสื่อมัลติมีเดีย หรือรูปแบบวิธีสอน ได้แก่

บทนำเรื่อง (Title) เป็นส่วนแรกของบทเรียน ช่วยกระตุ้น ได้รับความสนใจ ให้ผู้เรียนอยากติดตามเนื้อหาต่อไป

คำชี้แจงบทเรียน (Instruction) ส่วนนี้จะอธิบายเกี่ยวกับการใช้บทเรียน การทำงานของบทเรียน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน

วัตถุประสงค์บทเรียน (Objective) แนะนำ อธิบายความคาดหวังของบทเรียน

รายการเมนูหลัก (Main Menu) แสดงหัวเรื่องย่อยของบทเรียนที่จะให้ผู้เรียน

แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre Test) ส่วนประเมินความรู้ขั้นต้นของผู้เรียน เพื่อดูว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานในระดับใด

เนื้อหาบทเรียน (Information) ส่วนสำคัญที่สุดของบทเรียน โดยนำเสนอเนื้อหาที่จะนำเสนอ หากเป็นแบบฝึกทักษะ หรือแบบฝึกต่าง ๆ จะหมายถึงส่วนที่เป็นแบบฝึกทั้งหมดที่ต้องการให้ผู้เรียนทำการฝึก

แบบทดสอบท้ายบทเรียน (Post Test) ส่วนนี้จะนำเสนอเพื่อตรวจสอบผลและวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

บทสรุป และการนำไปใช้งาน (Summary - Application) ส่วนนี้จะสรุปประเด็นต่างๆ ที่จำเป็น และยกตัวอย่างการนำไปใช้งาน

ส่วนที่ ๒ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

๑. นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์

สื่อสิ่งประดิษฐ์ อุปกรณ์ที่ผลิตหรือสร้างเพื่อเป็นตัวกลางประกอบการเรียนการสอนที่เป็นบทเรียนสร้างโดยคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ เครื่องมือสื่อสาร เช่น ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียงบรรยาย เสียงดนตรี วิดีทัศน์ โดยเป็นบทเรียนที่มีระบบหรือทำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน มัลติมีเดียสื่อชุดการสอนประกอบด้วย ๑.๑ สื่อชุดการฝึกทักษะ ๑.๒ สื่อชุดนิทาน ๑.๓ สื่อชุดเกม

๑) สื่อชุดการฝึกทักษะ

นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านชุดการฝึกทักษะ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(๑) แบบฝึกทักษะ เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถระดับปานกลาง คือกลุ่มนักเรียนสามารถฝึกได้ สอนได้ ใช้สื่อ นวัตกรรม หรือแบบฝึกทักษะแล้วสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ นักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกลุ่มใหญ่ เป็นกลุ่มปกติ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ

(๒) แบบฝึกเสริมทักษะ เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถเป็นเลิศมีความคิด ความจำเป็นพิเศษ สามารถเรียนรู้ได้เร็ว เพียงแนะนำนิดหน่อยก็เข้าใจได้ คือกลุ่มนักเรียนที่มีสติปัญญาเป็นเลิศนั่นเอง ดังนั้น แบบฝึกเสริมทักษะ จึงนำไปใช้เสริมเพื่อพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนกลุ่มนี้ให้ก้าวไปก่อนเพื่อน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ บทเรียนสำเร็จรูปพุทธประวัติพุทธอัจฉริยะ และ แบบเสริมทักษะพุทธประวัติ

๓) แบบฝึกซ่อมทักษะ เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้กับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนมีความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่ง เป็นนักเรียนที่มีสติปัญญาการรับรู้ช้ากว่านักเรียนปกติ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ และ แบบฝึกเสริมทักษะพุทธประวัติ

การเรียนรู้แบบสื่อชุดฝึกทักษะ

เรื่อง พุทธประวัติ

๑. สำคัญ การศึกษาพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงบำเพ็ญทุกรกิริยา โดยใช้การวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผลนั้น ย่อมทำให้ได้ข้อคิดสำคัญ ซึ่งสามารถนำมาเตือนสติและเป็นหลักในการประพฤติตนอย่างเหมาะสม

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

๒.๑ อธิบายพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติ เสด็จออกผนวช ตรัสรู้ แสดงปฐมเทศนา ประกาศพระศาสนาจนถึงปรินิพพานได้

๒.๒ วิเคราะห์พุทธประวัติ ตอนประสูติ ทอดพระเนตรเห็นเทวทูต ทรงแสวงหาความรู้และบำเพ็ญทุกรกิริยาได้

๓. สำคัญการเรียนรู้ พุทธประวัติ ประสูติ ตรัสรู้ ทรงประกาศพระศาสนาและมอบความเป็นใหญ่ให้พระสงฆ์ ปรินิพพาน บทวิเคราะห์พระพุทธรูป

๔. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป / วิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่ม นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย และทำสมาธิก่อนเรียน

๔.๑ ครูนำภาพพุทธประวัติมาให้นักเรียนดู แล้วช่วยกันแสดงความคิดเห็นถึงข้อคิดที่ได้จากภาพ เช่น ภาพประสูติ, ภาพบำเพ็ญเพียร, ภาพตรัสรู้, ภาพประกาศพระศาสนา ฯลฯ

๔.๒ ครูอธิบายให้นักเรียนรู้ว่า พระพุทธเจ้าเป็นผู้ที่เพียบพร้อมด้วยคุณวิเศษหลายประการ ทรงสั่งสอนแนวทางการดำเนินชีวิตที่ประเสริฐแก่ชาวโลก ดังนั้นเราจึงควรศึกษาพุทธประวัติ เพื่อให้เห็นแบบอย่างการดำเนินชีวิตที่ดีมีคุณค่า

๔.๓ ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจวิธีการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป โดยให้นักเรียนแต่ละคนทำบทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง พุทธประวัติ ซึ่งใช้เวลาในการทำ ๔๐ นาที โดยปฏิบัติตามคำสั่งในบทเรียนสำเร็จรูปอย่างเคร่งครัด

๔.๔ เมื่อนักเรียนทุกคนทำบทเรียนสำเร็จรูปเสร็จแล้ว ให้ทำแบบฝึกเสริมทักษะพุทธประวัติและ Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ

๔.๕ ในกรณีที่นักเรียนบางคนไม่ผ่านเกณฑ์ ให้กลับไปศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปอีกครั้ง นอกเวลาเรียน จนกว่าจะผ่านเกณฑ์ หรือครูอาจจะใช้วิธีอธิบายเพิ่มเติมเพื่อสร้างความเข้าใจ

๔.๖ ครูทบทวนความรู้ของนักเรียนโดยให้ผลัดกันเล่าเรื่อง พุทธประวัติ ตั้งแต่ประสูติ ตรัสรู้ ทรงประกาศพระศาสนา และมอบหมายความเป็นใหญ่ให้พระสงฆ์ และปรินิพพาน โดยครูเป็นผู้เชื่อมโยงความรู้ และเสริมความรู้เพิ่มเติม/

๔.๗ ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์พระพุทธรูป ตั้งแต่ตอนประสูติ ตอนทอดพระเนตรเห็นเทวทูต ตอนทรงแสวงหาความรู้ และตอนบำเพ็ญทุกรกิริยา แล้วสรุปข้อคิดที่ได้จากการวิเคราะห์พุทธประวัติ

๕. นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดียแบบสื่อชุดฝึกทักษะ

๕.๑ บทเรียนสำเร็จรูปพุทธอัจฉริยะ

๕.๒ แบบฝึกหัดเสริมทักษะ

๕.๓ Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ

๒) สื่อชุดนิทาน

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดนิทานมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) นิทานเทพนิยายปรัมปรา เป็นนิทานที่มีตัวละครสำคัญเป็น เทพยดา นางฟ้า หรือบุคคลในเรื่องต้องมีส่วนสัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนา และพิธีกรรมต่างๆที่มนุษย์ปฏิบัติอยู่ เช่น เรื่องท้าวมหาสงครามต์ เรื่องเกี่ยวกับพระอินทร์ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก

๒) นิทานชาดก หมายถึง เรื่องพระพุทธรูปเจ้าที่มีมาในชาติก่อนๆ (เนื้อเรื่องจะกล่าวถึงประวัติและพระจริยวัตร ของพระพุทธรูปเจ้าเมื่อครั้งยังเป็นพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติในภพภูมิต่างๆ เป็นคนบ้าง เป็นสัตว์บ้าง เป็นต้น นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ นิทานชาดกสำเร็จรูป

๓) นิทานพื้นบ้าน คือ เรื่องที่เล่ากันต่อๆ มาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่งโดยที่ไม่ทราบว่าเป็นผู้แต่ง มีการเล่าสู่กันฟังจากปู่ย่าตายายของเรา พ่อแม่ของเรา รวมทั้งตัวเราเองไปจนถึงลูกหลานเหลนโหลนของเรา เป็นทอด ๆ กันไป นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก และ นิทานพื้นบ้านภาพวาด

การเรียนการสอนแบบสื่อชุดนิทานคุณธรรมเตือนใจ

เรื่อง ตำนานขนมครกและหนูกัดเหล็ก

๑. สารสำคัญ การศึกษาประวัติของนิทานเรื่อง ตำนานขนมครกและหนูกัดเหล็ก โดยใช้การวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผลนั้น ย่อมทำให้ได้ข้อคิดสำคัญ และคุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของนิทาน และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

๒.๑ อธิบายประวัติและเล่าเรื่องนิทานได้

๒.๒ วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของบุคคล แล้วเสนอแนวทางการปฏิบัติตนตามคุณธรรมอันเป็นแบบอย่างได้

๓. สารการเรียนรู้ อธิบายนิทานเรื่องตำนานขนมครกและหนูกัดเหล็ก บทวิเคราะห์คุณธรรม จริยธรรมที่ได้รับจากนิทาน

๔. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบแสดงบทบาทสมมุติ นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย และทำสมาธิ

๔.๑ ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความรู้ที่ให้นักเรียนไปศึกษาประวัติของนิทาน ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลงานและแบบอย่างที่ดี ศาสนิกชนตัวอย่าง

๔.๒ ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มละเท่าๆ กัน แล้วให้แสดงสมมุติ

๔.๓ นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันกำหนดตัวแสดง และเลือกผู้แสดงให้เหมาะสมกับบุคคลในเรื่องที่กำหนด สำหรับผู้ที่ไม่ได้เป็นตัวแสดงให้รับหน้าที่อื่น เช่น ผู้กำกับการแสดง ผู้บรรยาย ผู้จัดสถานที่ ผู้เตรียมอุปกรณ์ ฯลฯ

๔.๔ นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกซ้อมการแสดงให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระของเรื่อง การแสดงบทบาทที่เป็นจุดสำคัญ และแสดงถึงการมีคุณธรรมอันเป็นแบบอย่าง (ใช้เวลาประมาณ ๓๐ นาที) โดยมีครูช่วยเสนอแนะ

๔.๕ นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงบทบาทสมมุติตามที่ได้ฝึกซ้อมกันไว้ โดยแต่ละกลุ่มใช้เวลาในการแสดง ประมาณ ๑๐ นาที และ แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านไทยคดีเตือนใจและ QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก

๔.๖ เมื่อจบการแสดงของทุกกลุ่มแล้ว ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการศึกษาประวัตินิทาน เรื่องตำนานขนมครกและหนูกั๊ดเหล็ก และแนวทางการนำคุณธรรม จริยธรรมอันเป็นแบบอย่างของท่านไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

๕. นวัตกรรมการเรียนการสอน

๕.๑ นิทานเทพนิยาย ปรัมปรามหาสนุก นิทานชาดก นิทานพื้นบ้านแสนสนุก

๕.๒ การแสดงบทบาทสมมุติ

๕.๓ แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านไทยคดีเตือนใจ

๕.๔ QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก

๓) ด้านสื่อชุดเกม

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการละเล่นสร้างความสนใจและความสนุกสนาน มีกฎเกณฑ์ กติกา ออกแบบขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจกระบวนการทำงาน ทำงานทีม การตัดสินใจ รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ได้ออกกำลังกาย สามารถจดจำบทเรียนและพัฒนาทักษะต่างๆ ภายใต้กฎกติกาที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ดังนี้

(๑) เกมจับคู่ ฝึกการสังเกต การเปรียบเทียบ การคิดหาเหตุผล จำนวนคู่ต้องพอเหมาะกับวัยและทำหยาการเล่น เกมจับคู่เป็นการจัดของเป็นคู่ๆ ตามกติกาของแต่ละชุด อาจเป็นการจับคู่ภาพ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม

(๒) เกมภาพตัดต่อ ฝึกการสังเกตรายละเอียดของภาพรอยตัดต่อของภาพที่เหมือนกัน หรือต่างกันในเรื่องของสี รูปร่าง ขนาด ลวดลาย เกมประเภทนี้มีจำนวนชิ้นของภาพตัดต่อตั้งแต่ ๕ ชิ้นขึ้นไป ซึ่งขึ้นอยู่กับความยากง่ายของภาพชุดนั้น หากสีของภาพไม่มีความแตกต่างกัน จะทำให้ยากแก่เด็กยิ่งขึ้นภาพตัดต่ออาจเป็นภาพของสิ่งต่างๆ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อ

สิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย และแบบฝึกเกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม

(๓) เกมหมุนวงล้อธรรมจักร นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม และ เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย

สื่อชุดเกมคุณธรรมนำชีวิต

เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

๑. สารสำคัญ พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้าสู่ประเทศไทยในยุคเถรวาทสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ยุคมหายาน ยุคเถรวาทแบบพุทฺถม ๒ ยุคเถรวาทแบบลังกาวงศ์ ส่งผลให้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้ อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยได้

๓. สารการเรียนรู้ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย ในยุคต่างๆ

๔. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบบรรยาย / วิธีสอนโดยใช้เกม นักเรียนสวดมนต์และทำสมาธิก่อนเรียน

๔.๑ ครูนำภาพสำคัญเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับภาพนั้นๆ เช่น - ภาพนั้นคือภาพอะไร - ภาพนั้นมีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา

๔.๒ ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่าภาพต่างๆ นั้นเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

๔.๓ ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันศึกษาความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยในแต่ละยุค (ศึกษาล่วงหน้า) ดังนี้ ๑) ยุคเถรวาทสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ๒) ยุคมหายาน ๓) ยุคเถรวาทแบบพุทฺถม ๔) ยุคเถรวาทแบบลังกาวงศ์ สมัยสุโขทัย, สมัยล้านนา, สมัยอยุธยา, สมัยธนบุรี, สมัยรัตนโกสินทร์

๔.๕ ครูอธิบายทบทวนความรู้ของนักเรียนที่ได้ศึกษาความรู้เกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยแบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม ทายเกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย, เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม

๔.๖ ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

๕. นวัตกรรมการเรียนการสอน

๕.๑ เกมล้อหมุนธรรมจักร, เกมจับคู่ภาพ, เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย

๕.๒ แบบการทำงานเป็นกลุ่ม

๕.๓ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม

๕.๔ แบบฝึกพระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

๒. นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน

รูปแบบวิธีสอน การสอนมุ่งเน้นเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตาม จุดมุ่งหมาย มีหลักการ เนื้อหา ทักษะที่ต้องการสอน ยุทธศาสตร์การสอน วิธีการสอน กระบวนการ สอน ขั้นตอนและวิธีการสอน การวัดและประเมินผล รูปแบบวิธีสอนประกอบด้วย การสอนแบบชิปปา การสอนแบบกิจกรรม การสอนแบบ 4 MAT ดังนี้

๑) การสอนแบบชิปปา

การสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อการเรียนรู้ทั้งด้านกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีความจริงแล้วมีเกิดขึ้นควบคู่ไปกับทุกด้าน รูปแบบวิธีสอนแบบชิปปา ประกอบด้วย

C หมายถึง Construct คือการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองโดย กระบวนการแสวงหาข้อมูล ทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลและสรุปข้อความ

I หมายถึง Interaction คือ การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เรียนรู้จากการ แลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดและประสบการณ์แก่กันและกัน

P หมายถึง Participation คือการให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วมในการ เรียนรู้มากที่สุด

P หมายถึง Process หรือ Product คือการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการ ควบคู่ไปกับผลงาน ข้อความที่สรุปได้

A หมายถึง Application คือการให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็น ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน รูปแบบวิธีสอนแบบชิปปา ได้แก่ แบบฝึกหัดพุทธสาวกชั้นนำ, แบบการทำงานเป็นกลุ่ม, QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ

ตัวอย่างรูปแบบวิธีสอนแบบชิปปา

เรื่อง ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา และศาสนิกชนตัวอย่าง

๑. สาระสำคัญ การศึกษาประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา และศาสนิกชนตัวอย่างโดย ใช้การวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผล ย่อมทำให้ได้ข้อคิดสำคัญ และคุณธรรมอันเป็นแบบอย่าง ของท่าน ซึ่งเราสามารถนำไปเป็นแนวทางในการประพฤติตนอย่างเหมาะสม

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

๒.๑ อธิบายประวัติของพระมหากัสสปะ พระอุบาลี อนาถบิณฑิกะ นางวิสาขา

๒.๒ วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระมหากัสสปะ พระอุบาลี อนาถบิณฑิกะนางวิสาขา แล้วนำไปเป็นแนวการปฏิบัติตนได้

๓. สาระการเรียนรู้ พุทธสาวก พุทธสาวิกา พระมหากัสสปะ พระอุบาลี อนาถบิณฑิกะ นางวิสาขา

๔. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนตามรูปแบบซิปปา นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย และทำสมาธิก่อนเรียนทุกชั่วโมง

ขั้นที่ ๑ ทบทวนความรู้เดิม

๑. ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ความรู้เดิม พุทธสาวกที่เคยเรียนมา

๒. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า การศึกษาประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกายจะทำให้เข้าใจวิถีการดำเนินชีวิตของท่านและสามารถนำคุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของท่านมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อตนเอง

ขั้นที่ ๒ แสวงหาความรู้ใหม่ สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้ หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา บทเรียนคอมพิวเตอร์ Internet, youtube

๑. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๖ คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน แล้วครูชี้แจงกติกาการเรียนรู้ร่วมกันโดยให้ทุกคนช่วยเหลือกันทำงาน มีความรับผิดชอบ แบ่งหน้าที่กันทำ ทุกคนมีบทบาทเท่าเทียมกันและปฏิบัติตามกติกาของกลุ่ม

๒. สมาชิกแต่ละกลุ่มกำหนดหมายเลขประจำตัวเป็นหมายเลข ๑-๔ ตามลำดับ เรียกกลุ่มนี้ ว่า กลุ่มเดิม แล้วให้สมาชิกแต่ละหมายเลขแยกย้ายไปรวมกลุ่มใหม่ที่มีหมายเลขเดียวกัน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เกี่ยวกับประวัติ

๓. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ขั้นที่ ๓ ทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

๑. สมาชิกกลุ่มใหม่แต่ละหมายเลขร่วมกันอภิปรายความรู้ใหม่ ที่ได้รับเชื่อมโยงกับความรู้เดิม แล้วช่วยกันทำใบงาน

๒. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ขั้นที่ ๔ แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม

๑. สมาชิกกลุ่มใหม่แต่ละหมายเลขกลับเข้ากลุ่มเดิม ผลัดกันอธิบายความรู้ที่ตนได้ศึกษามาให้เพื่อนสมาชิกคนอื่นเข้าใจ

๒. ครูสุ่มตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน แล้วให้กลุ่มอื่นที่มีผลงานแตกต่างกันได้นำเสนอเพิ่มเติม ครูตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ ๕ สรุปและจัดระเบียบความรู้

๑. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนแผนผังความคิด แสดงผลงานและคุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของพุทธสาวก และศาสนิกชนตัวอย่าง ลงในกระดาษ A ๔ ที่ครูแจกให้

๒. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ขั้นที่ ๖ ปฏิบัติและ/หรือแสดงผลงาน

๑. ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน โดยครูเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ แล้วครูคัดเลือกผลงานที่มีคุณภาพดีนำมาจัดป้ายนิเทศแสดงผลงานของนักเรียน

๒. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ขั้นที่ ๗ ประยุกต์ใช้ความรู้

๑. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม
๒. ครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบในกิจกรรม
๓. ครูให้นักเรียนแต่ละคนนำความรู้และคุณธรรมอันเป็นแบบอย่าง ของพุทธสาวก พุทธสาวิกา และศาสนิกชนตัวอย่างไปประยุกต์ ปฏิบัติ แล้วรายงานผลต่อครูผู้สอนตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน

๕. นวัตกรรมการเรียนการสอน

- ๕.๑. แบบฝึกหัดพุทธสาวกชั้นนำ
- ๕.๒. แบบการทำงานเป็นกลุ่ม
- ๕.๓. QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ

๒) การสอนแบบ 4 MAT

การถ่ายทอดความรู้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ เพื่อจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายและยืดหยุ่นเหมาะสมกับนักเรียน รูปแบบวิธีสอนแบบ 4 MAT มีรายละเอียด ดังนี้

๑. การสร้างประสบการณ์ คือ การสร้างประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรมแก่ผู้เรียน การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา
๒. การวิเคราะห์ ไตร่ตรองประสบการณ์ การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรม คือ พัฒนาการความคิดรวบยอดของผู้เรียน
๓. การพัฒนาทฤษฎีและแนวคิด การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรม คือ การปฏิบัติ และการพัฒนาแนวคิดออกมาเป็นการกระทำ
๔. เชื่อมโยงการเรียนรู้จากการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ลงมือปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรม

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน รูปแบบวิธีสอนแบบการสอนแบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ, เทคนิค Jigsaw, แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ, QR test code แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ

ตัวอย่าง 4 MAT

เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ

- ๑.สาระสำคัญ ชาวพุทธ มีหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของ พระพุทธศาสนา ปฏิบัติตนตามแบบอย่างพระจริยวัตรของพระสาวก และปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อ พระภิกษุสงฆ์
๒. จุดประสงค์การเรียนรู้
  - ๒.๑ อธิบายวิธีการบำเพ็ญประโยชน์และการบำรุงรักษาวัดและปฏิบัติได้
  - ๒.๒ อธิบายภาระหน้าที่ของพระภิกษุในการสืบทอดพระพุทธศาสนาได้
  - ๒.๓ ปฏิบัติตนต่อพระภิกษุได้อย่างเหมาะสมจุดประสงค์การเรียนรู้

๓ สารการเรียนรู้

๓.๑ การบำเพ็ญประโยชน์และการบำรุงรักษาวัด

๓.๒ การเรียนรู้วิถีชีวิตของพระภิกษุสงฆ์

๔. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิค Jigsaw

นักเรียนทำแบบทดสอบการเรียนรู้ นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยและทำสมาธิก่อนเรียน

๔.๑ ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนที่แสดงว่าทำหน้าที่ชาวพุทธที่ดี

๔.๒ ครูอธิบายเชื่อมโยงประสบการณ์ของนักเรียนกับความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของชาวพุทธที่จะต้องปฏิบัติต่อพระพุทธศาสนา ได้แก่ การบำเพ็ญประโยชน์ การบำรุงรักษาวัด

๔.๓ ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๓ คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน ให้สมาชิกแต่ละคนมีหมายเลขประจำตัว คือ ๑, ๒, ๓ ซึ่งเรียกว่า กลุ่มบ้าน

๔.๔ สมาชิกแต่ละหมายเลขของกลุ่มบ้านมารวมกันเป็นกลุ่มใหม่ เรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แล้วร่วมกันศึกษาความรู้ ดังนี้

หมายเลข ๑ ศึกษาหน้าที่ของพุทธศาสนิกชนในการทำประโยชน์แก่วัด และตอบคำถามในใบงานที่ ๑.๑ เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ ข้อ ๑ หมายเลข ๒ ศึกษาหน้าที่ของพุทธศาสนิกชนในการบำรุงรักษาวัด และตอบคำถามในใบงานที่ ๑.๑ เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ ข้อ ๒

หมายเลข ๓ ศึกษาภาระหน้าที่ของพระภิกษุในการสืบทอดพระพุทธศาสนา และตอบคำถามในใบงานที่ ๑.๑ เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ ข้อ ๓

๕. นวัตกรรมการเรียนการสอน

๕.๑ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ, เทคนิค Jigsaw

๕.๒ แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ

๕.๓ QR test code แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ

๓) การสอนแบบกิจกรรม

การถ่ายทอดความรู้มุ่งเน้นกระบวนการปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อตอบสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร ขั้นตอนการเรียนการสอนการนำเข้าสู่บทเรียน การสร้างความสนใจ การนำเข้าสู่ภาคปฏิบัติ การสรุปแนวคิด และ การนำมาประยุกต์ใช้บรรลุจุดประสงค์ รูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรมประกอบด้วย กระบวนการสอน กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ ความคิดรวบยอด และ กระบวนการสรุปไฮไลต์สรุป

นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน การสอนแบบกิจกรรมได้แก่ วิธีสอนแบบกระบวนการปฏิบัติ, ใบงานแบบฝึกทักษะศาสนพิธี, Kahoot แบบฝึกทักษะศาสนพิธี

ตัวอย่างแบบกิจกรรม

เรื่อง ศาสนพิธี

๑.สาระสำคัญ การจัดโต๊ะหมู่บูชาและการกล่าวอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนาพระปริตรนั้น เป็นส่วนหนึ่งของศาสนพิธีซึ่งพุทธศาสนิกชนทุกคนพึงปฏิบัติให้ถูกต้อง

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

๒.๑ จัดโต๊ะหมู่บูชาและจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยได้อย่างถูกต้อง

๒.๒ กล่าวคำอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนาพระปริตรได้ถูกต้อง

๓. สาระการเรียนรู้ ศาสนพิธี การจัดโต๊ะหมู่บูชา, การจุดธูปเทียน, การอาราธนาศีล, การอาราธนาธรรม, การอาราธนาพระปริตร

๔. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบบรรยาย/ สื่อ power point ศาสนพิธี/ วิธีสอนแบบกระบวนการปฏิบัตินักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยและทำสมาธิก่อนเรียน

๔.๑ ครุณำนักเรียนไปเรียนที่ห้องจริยธรรม หรือห้องพุทธศาสน์ หรือบริเวณที่สามารถจัดโต๊ะหมู่บูชาได้

๔.๒ ครูให้นักเรียนสังเกตโต๊ะหมู่บูชาหน้าห้อง หรือให้ดูภาพการจัดโต๊ะหมู่บูชา แล้วตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ

๔.๓ ครูอธิบายวิธีการจัดโต๊ะหมู่บูชาแบบ โต๊ะเดี่ยว โต๊ะหมู่ ๔ โต๊ะหมู่ ๕ โต๊ะหมู่ ๗ และโต๊ะหมู่ ๙ พร้อมกับอธิบายความแตกต่างของโต๊ะหมู่บูชาแต่ละแบบ

๔.๔ นักเรียนแต่ละกลุ่ม (กลุ่มเดิม) ผลัดกันทดลองจัดโต๊ะหมู่บูชาแบบต่างๆ โดยมีครูคอยช่วยชี้แนะความถูกต้อง

๔.๕ นักเรียนและครูช่วยกันสรุปวิธีการจัดโต๊ะหมู่บูชา และจุดมุ่งหมายของการจัด

๔.๖ ครูถามประสบการณ์เดิมของนักเรียนเกี่ยวกับการจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย และสุ่มเรียกนักเรียน ออกมาสาธิตการจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย โดยครูคอยชี้แนะความถูกต้อง

๔.๗ ครูถามความรู้เดิมของนักเรียนเกี่ยวกับการอาราธนาศีล อาราธนาธรรมและอาราธนาพระปริตร แล้วให้นักเรียนที่มีความสามารถในการอาราธนาศีล อาราธนาธรรมและอาราธนาพระปริตรออกมากล่าวคำอาราธนาที่หน้าชั้นเรียน

๔.๘ ครูอธิบายจุดมุ่งหมายของการอาราธนา และคำแปลของการอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนาพระปริตร

๔.๙ นักเรียนรวมกลุ่มกัน (กลุ่มเดิม) ฝึกกล่าวคำอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนาพระปริตร นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

๔.๑๐ ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมาย จุดมุ่งหมายและความสำคัญของการจัดโต๊ะหมู่บูชา การอาราธนาศีล การอาราธนาธรรม และการอาราธนาพระปริตรทำแบบทดสอบ

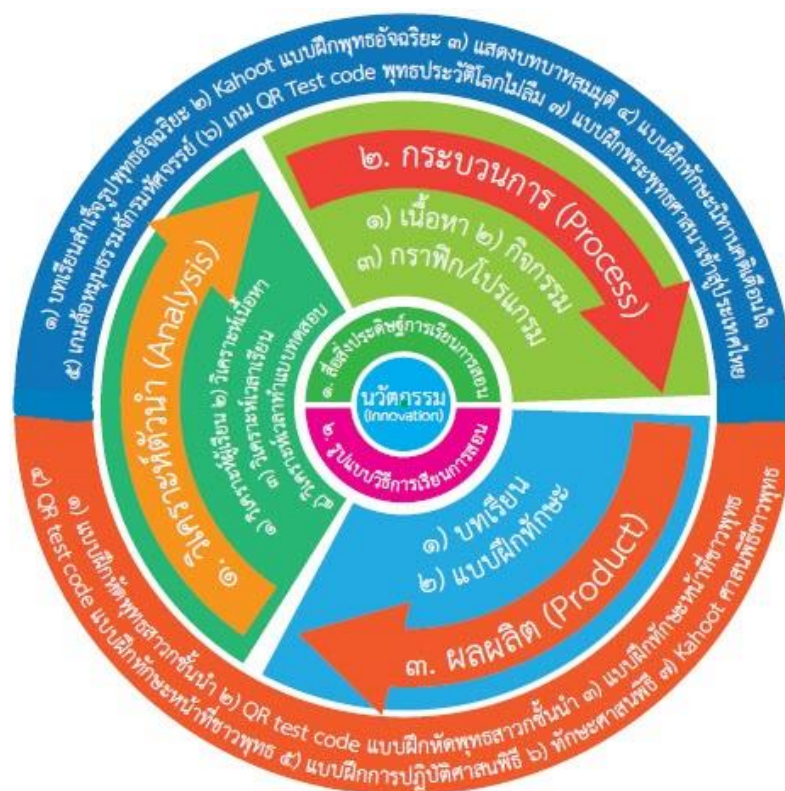
๕. นวัตกรรมการเรียนการสอน

๕.๑ วิธีสอนแบบกระบวนการปฏิบัติ

๕.๒ ใบงานแบบฝึกทักษะศาสนพิธี

๕.๓ Kahoot แบบฝึกทักษะศาสนพิธี

ผู้วิจัย ได้นำการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขียนแผนภาพที่ ๔.๑ ดังนี้

ภาพที่ ๔.๑ การพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (ฉบับร่างที่ ๑)

๔.๒.๒ ผลการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) (ฉบับร่างที่ ๒)

ผู้วิจัย ได้พัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา” เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๙ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐-๑๑.๐๐ น. จัดประชุม ณ อาคารเรียนโนนสี (ชั้น ๕ ห้องซี ๕๑๐) หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

การประชุมสนทนากลุ่มนี้เป็นการเชิญบุคคลกลุ่มหนึ่งซึ่งผู้วิจัย กำหนดคุณสมบัติมาอภิปรายร่วมกัน แลกเปลี่ยนทัศนะซึ่งกันและกัน พูดคุยโต้ตอบกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเจาะจงในประเด็นคำถามที่ผู้วิจัย กำหนด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ดีที่สุด ตรงตามประเด็นคำถามและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัย ได้นำข้อมูลที่ได้จากเอกสาร จากการแจกแบบสอบถาม และจากผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มาดำเนินการจัดทำเป็นร่างการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ฉบับร่างที่ ๑ โดยมีวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่มเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๑๐ รูป/คน โดยการเลือกแบบเจาะจงและมีเกณฑ์ในการเลือก คือ (๑) ผู้บริหารสถานศึกษา (๒) ครูผู้สอนที่มีผลงานเกี่ยวกับนวัตกรรมหลากหลาย (๓) โรงเรียนที่ได้รับรางวัลนวัตกรรม (๔) โรงเรียนที่รับประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ระดับดีมาก ได้การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (ฉบับร่างที่ ๒)

ผลจากการสนทนากลุ่มจากท่านผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะเรื่องการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๑ : ประเด็นวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๒ : ทบทวนการใช้องค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรมให้ถูกหลักการและทฤษฎีในแต่ละข้อให้ชัดเจน

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๓ : ให้อธิบายขั้นตอนกระบวนการพัฒนาให้ละเอียด โดยให้อธิบายหลักแนวคิด ทฤษฎี ที่มีความสัมพันธ์อย่างไรกับนวัตกรรมการศึกษาทั้ง ๒ ประเภท

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๔ : สามารถรวบรวมเนื้อหาได้ดี มีความละเอียด มีการวิเคราะห์หลักการพัฒนานวัตกรรมให้ชัดเจนในการบริหารงาน

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๕ : เนื้อหามีความครบถ้วนสมบูรณ์ แต่ขอให้เพิ่มเติม และตรวจสอบขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมการศึกษา ๓ ขั้นตอน

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๖ : ให้พิจารณากระบวนการพัฒนาการสร้างนวัตกรรมการศึกษา เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ให้สอดคล้องกับประเภทนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน และมีการสอนแบบ Actin learning

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๗ : ให้ปรับเปลี่ยนลำดับขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาเป็นองค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรม และมีการเพิ่มอีกข้อ คือ การประยุกต์ใช้นวัตกรรม

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๘ : มีการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนมากเกินไปควรปรับแต่ละด้านต่อครูผู้สอนและผู้เรียน จึงสามารถใช้ได้อย่างเหมาะสม

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๙ : ให้วิเคราะห์นวัตกรรมศึกษาด้านการเรียนการสอนสอดคล้องกับบทเรียน ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๑๐ : เห็นสอดคล้องกันกับผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน

ผู้วิจัย ได้นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มทั้งหมดที่มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานี้มีความถูกต้องเหมาะสม นำไปใช้เป็นแนวทางดำเนินการพัฒนาได้

ผู้วิจัย จึงขอคำปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วได้นำมาปรับปรุงแนวทางการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาฉบับร่างที่ ๒ ประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ ๑) องค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรม ๒) นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ องค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรม

องค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยมีองค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรม ๔ ขั้นตอน ประกอบด้วย ๑) วิเคราะห์ตัวนำ ๒) กระบวนการ ๓) ผลผลิต ๔) ประยุกต์ใช้ ดังนี้

๑) วิเคราะห์ตัวนำ (Analysis) ระยะการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้เบื้องต้น ประกอบด้วย การวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เป้าหมาย วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์เวลา วิเคราะห์เวลาการออกแบบกิจกรรม แบบกราฟิก

(๑) วิเคราะห์ผู้เรียน (Learners Analysis) ผู้สอนควรทำการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยการประเมินความรู้ของผู้เรียนในเนื้อหานั้น ๆ สิ่งที่คุณเรียนต้องการเรียนรู้ หรือเหตุผลความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้เรื่องนั้น ๆ นอกจากนี้ต้องวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้ แรงจูงใจ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และเป้าหมายในการเรียนรู้ ซึ่งอาจทำได้โดยการสำรวจความต้องการของผู้เรียนด้วยการแจกแบบสอบถาม สอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวผู้เรียนและหรือวิเคราะห์ได้จากผลการเรียนและพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมาในรายวิชาที่ต้องการ

(๒) วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เนื้อหาเป็นส่วนสำคัญที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ควบคู่ไปกับการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนจำเป็นต้องกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นหรือวัย ดังนั้นการวิเคราะห์เนื้อหาจึงจำเป็นที่ผู้สอนต้องระมัดระวังเป็นอย่างมากเพื่อไม่ให้เกิดการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) กลายเป็นหนังสือหรือตำรา เนื้อหาใน CAI ต่างจากหนังสือและตำราทั้งในด้านภาษา ปริมาณเนื้อหา และลักษณะการนำเสนอ โดยใน CAI เน้นการสรุปเนื้อหาหรือแนวคิดหลักที่ผู้เรียนยังไม่เข้าใจมาอธิบายโดยอาศัยเสียง วิดีทัศน์ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิกต่างๆ มาประกอบการนำเสนอ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายและดีขึ้นกว่าในห้องเรียน และไม่เน้นเนื้อหาทุกอย่างใส่ลงในบทเรียน CAI เพียง ๑ ชุด เพราะจะทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายได้

(๓) การวิเคราะห์เวลาและวิธีการประเมินผล (Assessment Methodology Analysis) ผู้สอนควรวิเคราะห์รูปแบบและวิธีการประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนได้เรียนบรรลุ

เป้าหมายหรือจุดประสงค์ ที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งการวัดและประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาที่นำเสนอและเหมาะสมกับผู้เรียนที่แตกต่างกัน ไม่ควรยากหรือง่ายจนเกินไป ทั้งนี้ผู้สอนต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินให้ผู้เรียน

(๔) การวิเคราะห์เวลาการออกแบบ (Design) การออกแบบเป็นขั้นตอนสำคัญสำหรับการพัฒนาสื่อทุกประเภท เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ได้มาซึ่งเค้าโครง หรือโครงสร้างต่าง ๆ ของสื่อจะทำให้การพัฒนาสื่อเป็นไปอย่างมีระบบและไม่ติดขัด การออกแบบสื่อ มัลติมีเดียหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีส่วนประกอบสำคัญที่ต้องทำการออกแบบได้แก่ การออกแบบเนื้อหา การออกแบบการประเมินผล และการออกแบบหน้าจอ

๒) กระบวนการ (Process) ระยะการออกแบบพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียโดยใช้โปรแกรมที่เหมาะสมหรือที่ผู้สอนมีความถนัด ประกอบด้วย ๑) เนื้อหา ๒) กิจกรรม ๓) กราฟิก/โปรแกรม เช่น Website, Google from, Kahoot, QR Test Code, Adobe Captivate, Paint

๒.๑ การออกแบบเนื้อหา (Content Design) ประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ การเตรียมเนื้อหา การออกแบบเนื้อหาประเภทต่างๆ และการออกแบบข้อความสำหรับการประเมิน

๒.๑.๑ การเตรียมเนื้อหา วิเคราะห์เนื้อหาแล้วว่าจะใช้เนื้อหาบทใดมาพัฒนา และ

แบ่งเป็นหน่วยย่อย ผู้ออกแบบต้องทำการจัดโครงสร้างของเนื้อหาให้เป็นระบบ แบ่งเนื้อหาออกเป็นหมวดหมู่อย่างชัดเจน และในภาพรวมต้องมีความเป็นเอกภาพ

ก. คัดเลือกเนื้อหาที่จะนำเสนอ นำเสนอที่กระชับได้ใจความ เน้นเฉพาะประเด็นสำคัญ เนื่องจากข้อจำกัดของพื้นที่ในการแสดงผลทำให้ไม่สามารถแสดงรายละเอียดได้มากเหมือนในหนังสือหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ผู้ออกแบบต้องคัดเลือกเนื้อหาที่จำเป็นเท่านั้นมานำเสนอ

ข. เรียงลำดับหัวข้อเนื้อหา เป็นส่วนที่ทำให้ผู้เรียนสนใจในเนื้อหาได้นาน โดยเรียงลำดับตามความยากง่ายของเนื้อหา ซึ่งจะนำเนื้อหาที่ง่ายมานำเสนอก่อนและค่อยๆ ยากขึ้น

ค. ใช้ภาษาให้เหมาะสม ภาษาที่ใช้ในสื่อหรือรูปแบบวิธีสอนนั้นจะต้องง่ายต่อการเข้าใจและสอดคล้องกับระดับของผู้เรียน ยิ่งผู้เรียนเป็นเด็กเล็กยิ่งต้องใช้ภาษาหรือข้อความง่าย ๆ ไม่ใช้ประโยคยาวเกินไป และใช้คำที่เป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม

๒.๑.๒ การออกแบบเนื้อหา

ก. เนื้อหาด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ กำหนดโครงสร้างของเนื้อหาให้ชัดเจนโดยแบ่งเนื้อหาเป็นหัวข้อย่อย พยายามให้มีปริมาณเนื้อหาในแต่ละหัวข้อพอ ๆ กันหรือแตกต่างกันเล็กน้อย ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของเนื้อหา ซึ่งในการนำเสนออาจใช้ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว วิดีโอ เสียงประกอบการนำเสนอด้วยได้

๒. เนื้อหาด้านทักษะและการปฏิบัติเนื้อหาที่เกี่ยวกับการสอนกฎเกณฑ์ ทฤษฎีและทักษะต่างๆ เช่น วิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์ นิยมใช้รูปแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบการฝึกทักษะ (Drill) เนื้อหาส่วนใหญ่เน้นการสร้างโจทย์คำถาม ซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่น แบบเลือกตอบ แบบเติมคำ จับคู่ เป็นต้น และอาจมีการสรุปกฎหรือวิธีคิดให้ผู้เรียนทราบก่อนหรือหลังจากเรียนจากตัวอย่างไปแล้ว

๓. เนื้อหาด้านเจตคติ เป็นการยากที่จะนำเสนอเนื้อหาให้ผู้เรียนเปลี่ยนเจตคติ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอาจทำได้โดย การใช้เกมที่จูงใจ และใช้เรื่องราวของบุคคลมาเป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนได้เห็นและเข้าใจจนพร้อมจะเปลี่ยนแปลงตาม

๒.๑.๓ การออกแบบการวัดและประเมินผล (Assessment Design) กระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์แทนปริมาณหรือคุณภาพของคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการวัด โดยสิ่งที่ต้องการวัดนั้นเป็นผลมาจากการกระทำหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน เช่น การวัดผลการเรียนรู้ สิ่งที่วัดคือ ผลที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน

การวัดและประเมินผลสามารถทำได้ ๓ ช่วง คือ การประเมินก่อนเรียน (Pretest) การประเมินระหว่างเรียน (Formative Assessment) และการประเมินหลังเรียน (Summative Assessment) ซึ่งการออกแบบวิธีวัดและประเมินผลต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ว่าต้องการวัดและประเมินด้านใด

ก. ด้านความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Domain) สามารถใช้แบบทดสอบตัวเลือก แบบทดสอบผิด-ถูก การจับคู่ การตอบคำถามสั้น ๆ หรือแบบทดสอบอัตนัย

ข. ด้านทักษะปฏิบัติ (Psychomotor Domain) สามารถใช้แบบวัดทักษะปฏิบัติ การวัดจากผลการปฏิบัติ วัดจากชิ้นงานที่ได้จากการปฏิบัติ ซึ่งใช้แบบประเมินผลตามสภาพจริง หรือผลจากการปฏิบัติจริง ซึ่งผู้สอนต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจนก่อนการทดสอบและต้องให้ผู้เรียนร่วมพิจารณาแบบประเมินด้วยจะยิ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

ค. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ใช้แบบวัดเจตคติ หรือแบบวัดความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสามารถทำเป็นข้อคำถามและกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนผู้สอนต้องกำหนดวิธีการสร้างแบบวัดและประเมินผลให้ชัดเจนว่าจะวัดและประเมินช่วงใดและด้านใดของผู้เรียน เช่น การสร้างแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน การสร้างแบบฝึกหัด หรือคำถามที่ใช้ในบทเรียนมัลติมีเดีย

๒.๒ การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน (Instructional Design) แนวคิดที่นำมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ กระบวนการเรียนการสอน ๙ ขั้นของ กานเย่ (Gagne)

๑. การกระตุ้นความสนใจ
๒. การแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ
๓. การกระตุ้นให้ระลึกถึงความรู้เดิม
๔. การนำเสนอสิ่งเร้าหรือเนื้อหาใหม่
๕. การแนะแนวทางการเรียนรู้
๖. การกระตุ้นให้แสดงความสามารถ
๗. การให้ข้อมูลป้อนกลับ
๘. การประเมินผลการแสดงออก
๙. การส่งเสริมความคงทนและการถ่ายโอนการเรียนรู้

การออกแบบหน้าจอ (Interface Design) เป็นส่วนสำคัญในการสร้างแรงจูงใจ และสร้างสิ่งดึงดูดใจให้แก่ผู้เรียนในการเรียนผ่านสื่อหรือรูปแบบวิธีสอนรูปแบบต่าง ๆ

ความเรียบง่าย การผสมผสานข้อความ ภาพ เสียงอย่างลงตัว เพื่อให้เข้าใจง่าย ที่สำคัญต้องไม่ใส่อะไรลงไปมากเกินไป เช่น ภาพมากเกินไป หรือสีฉูดฉาดมากเกินไป

ความสม่ำเสมอ การใช้รูปแบบในการนำเสนอและองค์ประกอบต่าง ๆ ไปในทิศทางเดียวกันตลอดทั้งบทเรียน

ความชัดเจนในประเด็นนำเสนอ เป็นการนำผลของการออกแบบเนื้อหาที่จัดไว้เป็นระบบมานำเสนอให้ตรงประเด็น กระชับ ชัดเจนให้มากที่สุด

ความสวยงามน่าดู มีความสำคัญที่ต้องนำมาใช้ควบคู่กับการออกแบบเนื้อหาในแต่ละหน้าจอทั้งเรื่องของรูปแบบตัวอักษร ขนาดตัวอักษร สีเส้น จะต้องสอดคล้องกับเรื่องที่น่าสนใจ

๒.๓ ออกแบบกราฟิก/โปรแกรม ประกอบของมัลติมีเดียหรือรูปแบบกิจกรรมที่นำมาใช้ในการออกแบบและพัฒนาสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหรือสื่อออนไลน์ประเภท ปฏิสัมพันธ์ประกอบด้วย ข้อความ ภาพนิ่งและกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว วิดีทัศน์ และเสียง ซึ่งแต่ละส่วนประกอบต้องออกแบบให้เหมาะสมและสอดคล้องซึ่งกันและกันเนื่องจากต้องนำมาใช้ประกอบเข้าด้วยกัน

๓) ผลผลิต (Product) บทเรียน แบบฝึกหัดการนำทดลองในกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการจัดเรียนการสอน ขึ้นทดลองไปใช้ ประกอบด้วย ๑) ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ๒) ทดลองวัดประสิทธิภาพของนวัตกรรมที่ผลิตขึ้นว่าสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนการสอนเพียงใด ๓) เครื่องมือทดลองใช้ต้องทำให้สามารถวัดผลได้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นเป้าประสงค์ของผู้สอน และประเมินผลการใช้บทเรียนว่า มีปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้างเพื่อนำไปปรับปรุงบทเรียนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนมากต่อไป

๔.) ประยุกต์ใช้ (Application) นำไปใช้งานจริงและการประเมินผล ตรวจสอบการวิเคราะห์การออกแบบ การพัฒนา เผยแพร่ความคิด ใช้นวัตกรรมได้ผลหรือลดสภาพปัญหาการเรียนการสอน โดยคำนึงถึง กรรมวิธีในการนำไปใช้ได้อย่างละเอียดและเป็นขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพสามารถส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ประกอบด้วย ๑) ประยุกต์ใช้ในโรงเรียน ๒) การประยุกต์ใช้ในสาธารณะในวงการศึกษา

สรุปจากการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนขั้นตอนนี้เป็นการนำหลักทฤษฎีสังเคราะห์ออกแบบมาใช้ในการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย ๑) วิเคราะห์ตัวนำ ๒) กระบวนการ ๓) ผลผลิต ๔) ประยุกต์ใช้ โดยใช้โปรแกรม กิจกรรม ที่เหมาะสม หรือที่ผู้สอนมีความถนัด นอกจากนี้ผู้สอนต้องสอนแบบนักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและกิจกรรม เรียกว่า Active learning "ที่เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย โดยการร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ในการนี้ ครูต้องลดบทบาทในการสอนและการให้ข้อความรู้แก่ผู้เรียน โดยตรงลง เพิ่มกระบวนการและกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น

ส่วนที่ ๒ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ดังนี้

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน ๒ ประเภท ดังนี้ ๑) นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์มัลติมีเดีย ประกอบด้วย สื่อชุดการฝึกทักษะ สื่อชุดนิทาน สื่อชุดเกม ๒) นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน ประกอบด้วย การสอนแบบซิปปา การสอนแบบ 4 MAT การสอนแบบกิจกรรม โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑. นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์

สื่อสิ่งประดิษฐ์ อุปกรณ์ที่ผลิตหรือสร้างเพื่อเป็นตัวกลางประกอบการเรียนการสอนที่เป็นบทเรียนสร้างโดยคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ เครื่องมือสื่อสาร เช่น ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียงบรรยาย เสียงดนตรี วิดีทัศน์ โดยเป็นบทเรียนที่มีระบบหรือทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มัลติมีเดียสื่อชุดการสอนประกอบด้วย ๑.๑) สื่อชุดการฝึกทักษะ ๑.๒) สื่อชุดนิทาน ๑.๓) สื่อชุดเกม

๑) สื่อชุดการฝึกทักษะ

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านชุดการฝึกทักษะ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(๑) แบบฝึกทักษะ เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถระดับปานกลาง คือกลุ่มนักเรียนสามารถฝึกได้ สอนได้ ใช้สื่อ นวัตกรรม หรือแบบฝึกทักษะแล้วสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ นักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกลุ่มใหญ่ เป็นกลุ่มปกติ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ

(๒) แบบฝึกเสริมทักษะ เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถเป็นเลิศมีความคิด ความจำเป็นพิเศษ สามารถเรียนรู้ได้เร็ว เพียงแนะนำนิดหน่อยก็เข้าใจได้ คือกลุ่มนักเรียนที่มีสติปัญญาเป็นเลิศนั่นเอง ดังนั้น แบบฝึกเสริมทักษะ จึงนำไปใช้เสริมเพื่อพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนกลุ่มนี้ให้ก้าวไปก่อนเพื่อน นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ บทเรียนสำเร็จรูปพุทธประวัติพุทธอัจฉริยะ

(๓) แบบฝึกซ่อมทักษะ เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้กับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียน มีความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่ง เป็นนักเรียนที่มีสติปัญญาการรับรู้ช้ากว่านักเรียนปกติ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ และ แบบฝึกเสริมทักษะพุทธประวัติ

ตัวอย่างการสอนแบบสื่อชุดฝึกทักษะ

เรื่อง พุทธประวัติ

๑. สำคัญ การศึกษาพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงบำเพ็ญทุกรกิริยา โดยใช้การวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผลนั้น ย่อมทำให้ได้ข้อคิดสำคัญ ซึ่งสามารถนำมาเตือนสติและเป็นหลักในการประพฤติตนอย่างเหมาะสม

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

๒.๑ อธิบายพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติ เสด็จออกผนวช ตรัสรู้ แสดงปฐมเทศนา ประกาศพระศาสนาจนถึงปรินิพพานได้

๒.๒ วิเคราะห์พุทธประวัติ ตอนประสูติ ทอดพระเนตรเห็นเทวทูต ทรงแสวงหาความรู้และบำเพ็ญทุกรกิริยาได้

๓. สำคัญการเรียนรู้ พุทธประวัติ ประสูติ ตรัสรู้ ทรงประกาศพระศาสนาและมอบความเป็นใหญ่ให้พระสงฆ์ ปรินิพพาน บทวิเคราะห์พระพุทธรูป

๔. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป / วิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่ม นักเรียนทำ นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย ทำสมาธิก่อนเรียน

๔.๑ ครูนำภาพพุทธประวัติมาให้นักเรียนดู แล้วช่วยกันแสดงความคิดเห็นถึงข้อคิดที่ได้จากภาพ เช่น ภาพประสูติ, ภาพบำเพ็ญเพียร, ภาพตรัสรู้, ภาพประกาศพระศาสนา ฯลฯ

๔.๒ ครูอธิบายให้นักเรียนรู้ว่า พระพุทธเจ้าเป็นผู้ที่เพียบพร้อมด้วยคุณงามความดีหลายประการ ทรงสั่งสอนแนวทางการดำเนินชีวิตที่ประเสริฐแก่ชาวโลก ดังนั้นเราจึงควรศึกษาพุทธประวัติ เพื่อให้เห็นแบบอย่างการดำเนินชีวิตที่ดีมีคุณค่า ซึ่งเราสามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่าง

๔.๓ ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจวิธีการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป โดยให้นักเรียนแต่ละคนทำบทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง พุทธประวัติ ซึ่งใช้เวลาในการทำ ๔๐ นาที โดยปฏิบัติตามคำสั่งในบทเรียนสำเร็จรูปอย่างเคร่งครัด

๔.๔ เมื่อนักเรียนทุกคนทำบทเรียนสำเร็จรูปเสร็จแล้ว ให้ทำแบบฝึกเสริมทักษะพุทธประวัติและ Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ

๔.๕ ในกรณีที่นักเรียนบางคนไม่ผ่านเกณฑ์ ให้กลับไปศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปอีกครั้ง นอกเวลาเรียน จนกว่าจะผ่านเกณฑ์ หรือครูอาจจะใช้วิธีอธิบายเพิ่มเติมเพื่อสร้างความเข้าใจ

๔.๖ ครูทบทวนความรู้ของนักเรียนโดยให้ผลัดกันเล่าเรื่อง พุทธประวัติ ตั้งแต่ประสูติ ตรัสรู้ ทรงประกาศพระศาสนา และมอบหมายความเป็นใหญ่ให้พระสงฆ์ และปรินิพพาน โดยครูเป็นผู้เชื่อมโยงความรู้ และเสริมความรู้เพิ่มเติม/

๔.๗ ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์พระพุทธรูป ตั้งแต่ตอนประสูติ ตอนทอดพระเนตรเห็นเทวทูต ตอนทรงแสวงหาความรู้ และตอนบำเพ็ญทุกรกิริยา แล้วสรุปข้อคิดที่ได้จากการวิเคราะห์พุทธประวัติ

๕. นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดียแบบสื่อชุดฝึกทักษะ

๑. บทเรียนสำเร็จรูปพุทธอัจฉริยะ
๒. แบบฝึกหัดเสริมทักษะ
๓. Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ

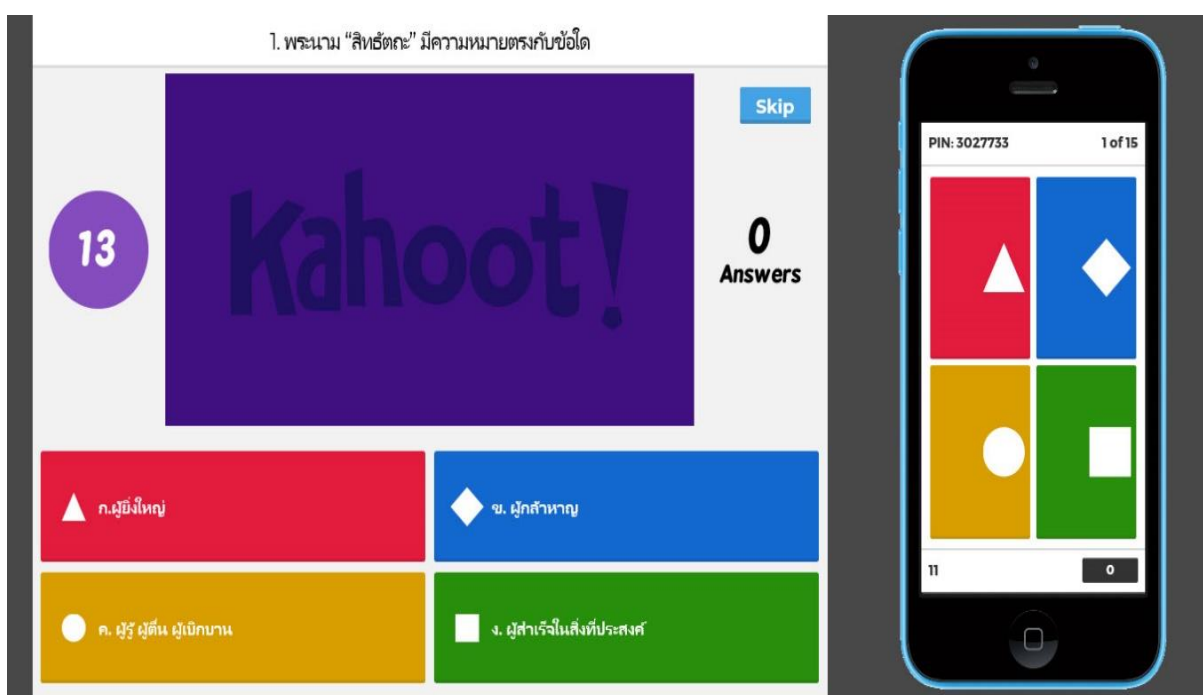
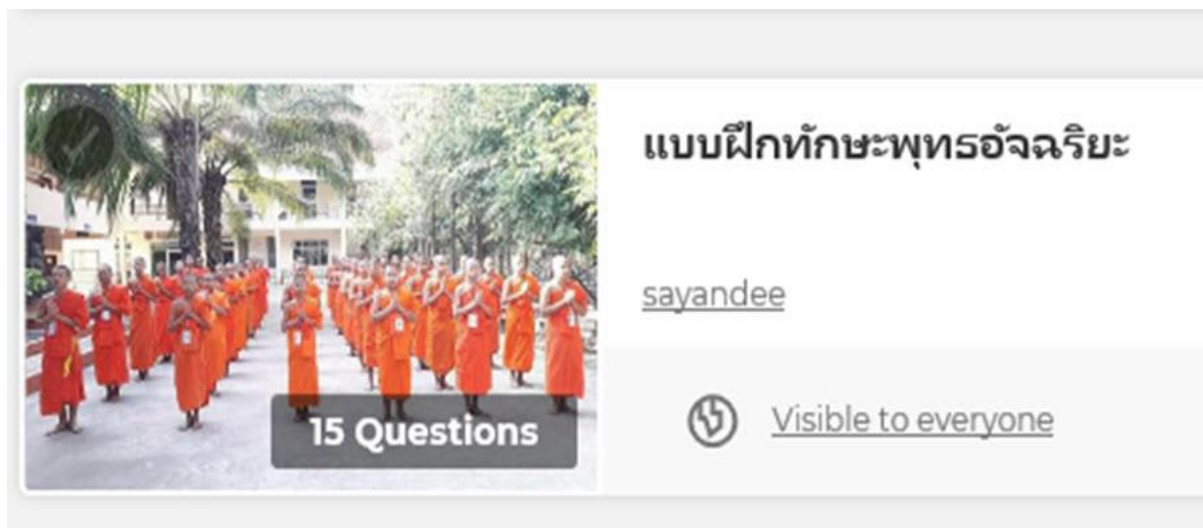
แบบฝึกเสริมทักษะพุทธประวัติ

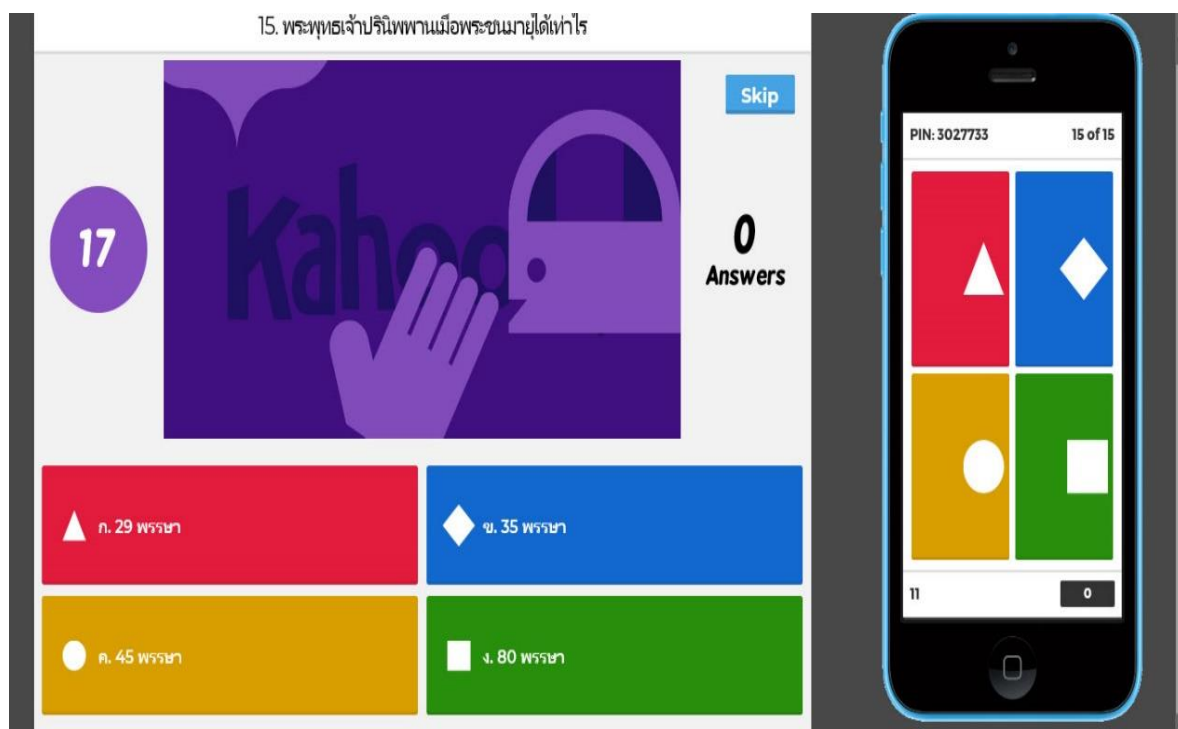
คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อความต่อไปนี้เติมลงใน ที่มีความสัมพันธ์กับข้อความแต่ละข้อดังนี้

วันประสูติ, สอนลูมพินวัน, สิทธัตถะ, ราหุล, ยโสธราหรือพิมพา, ด้านซ้าย
 ปัญจวัคคีย์, อริยสัจ ๔, พระนางปชาบดีโคตมี, ครูวิศวามิตร, ด้านขวา,
 ทางปัญญา เอหิภิกขุอุปสัมปทา, เทวทูต ๔, เมืองกุสินารา, วัดเวฬุวันมหา
 วิหาร, ทางมฤตมิก

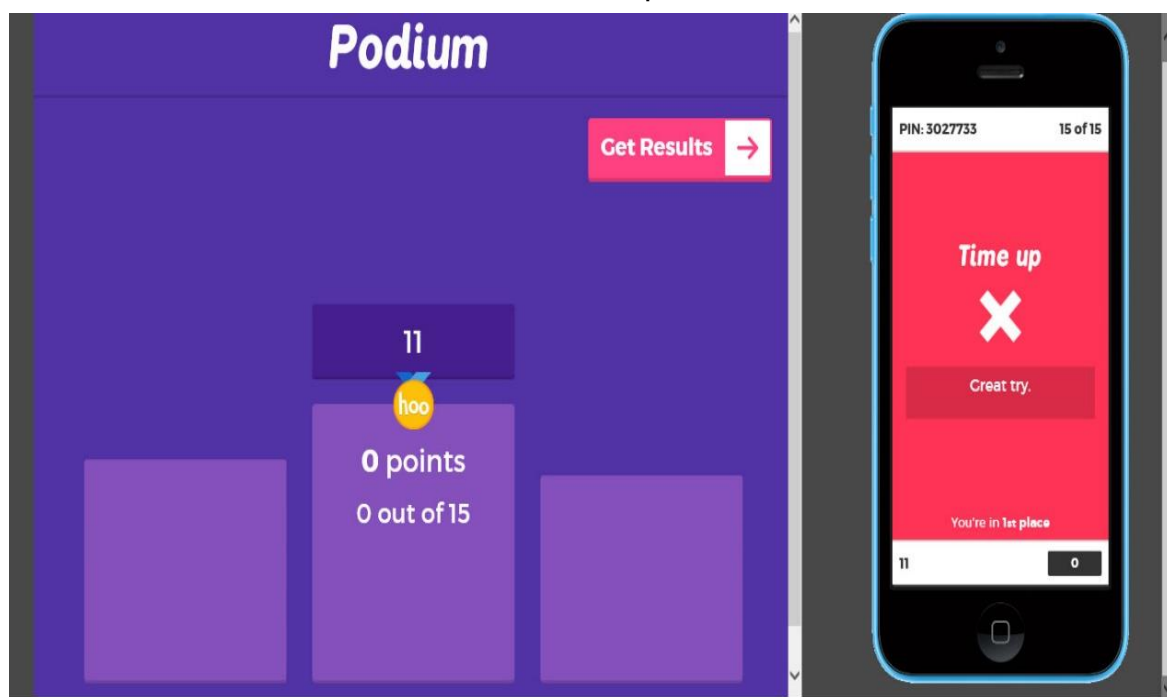
๑. พระพุทธเจ้าประสูติที่
๒. พระพุทธเจ้ามีพระนามเดิมว่า
๓. วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ คือ
๔. คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ ที่เจ้าชายสิทธัตถะพบ คือ
๕. เมื่อพระมารดาสวรรคต เจ้าชายสิทธัตถะทรงได้รับการเลี้ยงดูจาก
๖. เจ้าชายสิทธัตถะอภิเษกสมรสกับพระนาง
๗. เจ้าชายสิทธัตถะ มีพระโอรสชื่อ
๘. เจ้าชายสิทธัตถะทรงศึกษาศิลปวิทยาการต่างๆ กับ
๙. หลักธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้เรียกว่า
๑๐. พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมโปรด
๑๑. พระพุทธเจ้าจะทรงบวชให้ผู้ที่มาทูลขอบวชต่อพระองค์เรียกว่า
๑๒. พระเจ้าพิมพิสาร ได้ถวายสวนไผ่ และสร้างวัดขึ้นชื่อว่า
๑๓. พระสารีบุตรเป็นอัครสาวกเบื้อง เลิศทางด้าน
๑๔. พระโมคคัลลานะ เป็นอัครสาวกเบื้อง เลิศทางด้าน
๑๕. พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพาน ณ ที่ใด

Kahoot แบบฝึกทักษะพุทธอจริยะ
ตัวอย่าง kahoot แบบฝึกทักษะพุทธอจริยะ จำนวน ๑๕ ข้อ

๒. เฉลย Kahoot แบบฝึกทักษะพุทธอัจริยะ

๑.๒ สื่อชุดนิทาน

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดนิทาน มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑. นิทานเทพนิยายปรัมปรา เป็นนิทานที่มีตัวละครสำคัญเป็น เทพยดา นางฟ้า หรือ บุคคลในเรื่องต้องมีส่วนสัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนา และพิธีกรรมต่างๆที่มนุษย์ปฏิบัติอยู่ เช่น เรื่องท้าวผาแดงนางสีดา เรื่องเกี่ยวกับพระอินทร์ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์ การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก

๒. นิทานชาดก หมายถึง เรื่องพระพุทธเจ้าที่มีมาในชาติก่อนๆ (เนื้อเรื่องจะกล่าวถึง ประวัตติและพระจริยวัตร ของพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งยังเป็นพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติในภพภูมิต่างๆ เป็นคนบ้าง เป็น สัตว์บ้าง ไม่ว่าพระพุทธเจ้าจะไปเสวยพระชาติเป็นอะไรก็ตาม นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ นิทานชาดกสำเร็จรูป

๓. นิทานพื้นบ้าน คือ เรื่องที่เล่ากันต่อๆ มาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่งโดยที่ไม่ทราบ ว่า ใครเป็นผู้แต่ง มีการเล่าสู่กันฟังจากปู่ย่าตายายของเรา พ่อแม่ของเรา รวมทั้งตัวเราเองไปจนถึง ลูกหลานเหลนโหลนของเรา เป็นทอด ๆ กันไป นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก และ นิทานพื้นบ้านภาพวาด

ตัวอย่างสื่อชุดนิทานคุณธรรมเตือนใจ

เรื่อง ตำนานขนมครกและหนูกัดเหล็ก

๑. สารสำคัญ การศึกษาประวัติของนิทานเรื่อง ตำนานขนมครกและหนูกัดเหล็ก โดยใช้ การวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผลนั้น ย่อมทำให้ได้ข้อคิดสำคัญ และคุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของ นิทาน และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

๒.๑ อธิบายประวัติและเล่าเรื่องนิทานได้

๒.๒ วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของบุคคล แล้วเสนอแนวทางการ ปฏิบัติตนตามคุณธรรมอันเป็นแบบอย่างได้

๓. สารการเรียนรู้ อธิบายนิทานเรื่องตำนานขนมครกและหนูกัดเหล็ก บทวิเคราะห์ คุณธรรม จริยธรรมที่

๔. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนแบบแสดงบทบาทสมมุติ นักเรียนสวดมนต์บูชา พระรัตนตรัย และทำสมาธิ

๔.๑. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความรู้ที่ให้นักเรียนไปศึกษาประวัติของนิทาน ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลงานและแบบอย่างที่ดี ศาสนิกชนตัวอย่าง

๔.๒ ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มละเท่าๆ กัน แล้วให้แสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ตำนานขนมครกและหนูกัดเหล็ก

๔.๓ นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันกำหนดตัวแสดง และเลือกผู้แสดงให้เหมาะสมกับบุคคลในเรื่องที่กำหนด สำหรับผู้ที่ไม่ได้เป็นตัวแสดงให้รับหน้าที่อื่น เช่น ผู้กำกับการแสดง ผู้บรรยาย ผู้จัดสถานที่ ผู้เตรียมอุปกรณ์ ฯลฯ

๔.๔ นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกซ้อมการแสดงให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระของเรื่อง การแสดงบทบาทที่เป็นจุดสำคัญ และแสดงถึงการมีคุณธรรมอันเป็นแบบอย่าง (ใช้เวลาประมาณ ๓๐ นาที) โดยมีครูช่วยเสนอแนะ

๔.๕ นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงบทบาทสมมติตามที่ได้ฝึกซ้อมกันไว้ โดยแต่ละกลุ่มใช้เวลาในการแสดง ประมาณ ๑๐ นาที และ แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านไทยคดีเตือนใจและ QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก

๔.๖ เมื่อจบการแสดงของทุกกลุ่มแล้ว ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการศึกษาประวัตินิทาน เรื่องตำนานขนมครกและหนูกัดเหล็ก และแนวทางการนำคุณธรรม จริยธรรม อันเป็นแบบอย่างของท่านไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

๕. นวัตกรรมการเรียนการสอน

๕.๑ นิทานเทพนิยาย ปรัมปรามหานุก นิทานชาดก นิทานพื้นบ้านแสนสนุก

๕.๒ การแสดงบทบาทสมมติ

๕.๓ แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านไทยคดีเตือนใจ

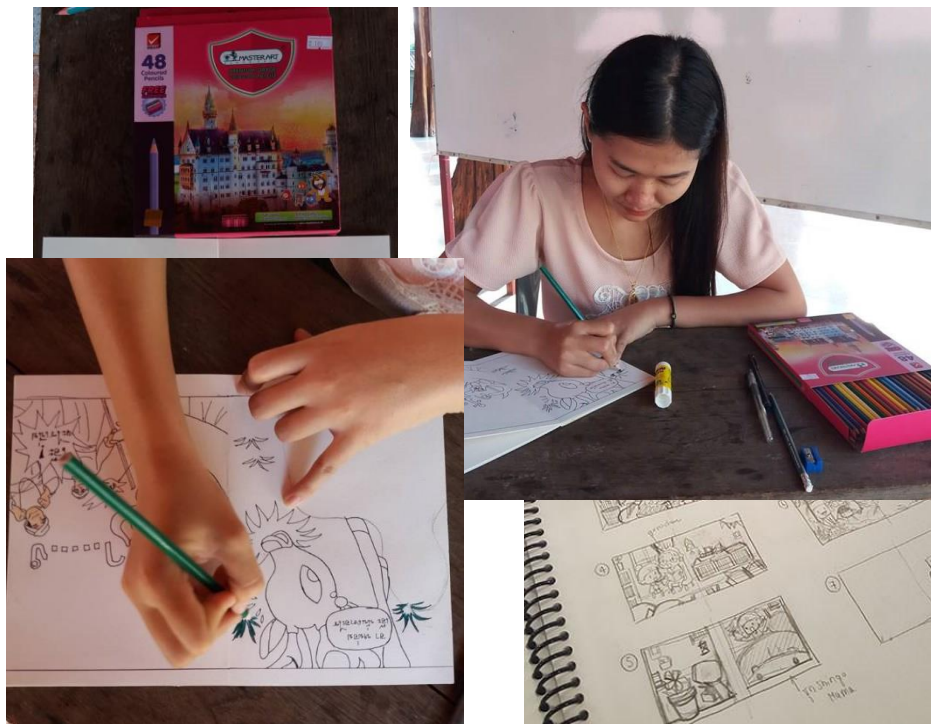
๕.๔ QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก

๖. ขั้นตอนการทำนิทานภาพวาด

๖.๑ วัสดุ-อุปกรณ์การเขียนภาพระบายสี ประเภทอุปกรณ์ ได้แก่ วัสดุให้แล้วหมดไปและวัสดุสิ่งของที่ถูกมาใช้เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวาดภาพระบายสีตามที่ต้องการ เช่น ดินสอ ยางลบ กระดาษ แผ่นรองเขียน สีต่างๆ และ อุปกรณ์ระบายสี

๖.๒ เขียนเรื่องราวเนื้อเรื่อง การเรียนเรื่องราวออกมาโดยใช้กลอนสี่ หรือใช้ภาษาง่ายๆ ไม่สลับซับซ้อน และควรเป็นนิทานเรื่องสั้นเหมาะสำหรับผู้เรียน แฝงด้วยคติสอนใจ

๖.๓ ร่างภาพ การร่างภาพก่อนวาดเป็นการคิดภาพและกำหนดองค์ประกอบภาพทั้งหมด ก่อนจะวาดจริง ต้องรู้ประกอบของเรื่อง การวาดภาพประกอบหนังสือนิทานภาพ ส่วนที่กำหนดให้ชัดเจนคือบริเวณที่จะใช้ใส่เนื้อเรื่องและตำแหน่งพักครึ่งของตัวละคร และ ควรขยายภาพร่าง ปรับให้เห็นบางๆ เป็นสีเทาๆ ก่อนจะวาดลายเส้นจริงทับลงไป

๖.๔ วาดภาพจริง การวาดภาพวาดจริงปรับให้เส้นเข้มขึ้นเพื่อลอกลายทำเส้น เหมือนขั้นตอนการวาดรูปตามปกติ ควรวาดเป็นคู่ๆ ตามลักษณะการวางในหนังสือ แล้วก็วาดภาพให้เกินออกไปจากขนาดจริง เพื่อทำสิ่งที่เรียกว่า “การเผื่อตัดตก”

๖.๕ การลงสี การลงสีบนกระดาษ ถ้าพลาดนิดเดียวก็ต้องลงสีใหม่หมด สิ่งที่สำคัญเวลา
ลงสี ก็คือการใช้สีแบบเดิมๆ เวลาลงสีตัวละคร เช่น สีผม สีผิว ไม่ควรแตกต่างกันมาก (ยกเว้นตามแสง
เงา) ทางที่ดีคือจดหรือถ่ายรูปไว้ ว่าใช้สีอะไรบ้าง เพื่อให้ตัวละครเหมือนกัน ไม่รู้สึกแตกต่าง

แบบฝึกทักษะนิทานพื้นบ้านไทยคดีเตือนใจ

คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ทับคำตอบข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. จากนิทานเรื่อง “ตำนานขนมครก” นักเรียนคิดว่า ข้อใดไม่ใช่คำอธิษฐานและคำมั่นสัญญาต่อหน้าพระจันทร์ของไอ้กะทิ หนูน้อยแห่งดงมะพร้าวเดียวกับหนูแป้ง สาวสวยประจำหมู่บ้าน
  - ก. ขอให้ทั้งคู่เป็นคนรักเดียวใจเดียว
  - ข. จะขอยึดมั่นในความรักที่มีต่อกันตลอดไป
  - ค. ในอนาคตถึงจะมีอุปสรรคมาขวางกั้น จะรักกันจนวันตาย
  - ง. ถึงแม้ว่าภายภาคหน้าจะมีอุปสรรคขวากหนาม จะยึดมั่นในรักแท้ตลอดไป
๒. จากนิทานเรื่อง “ตำนานขนมครก” นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมใดที่แสดงว่า ไอ้กะทิ มีความรักแท้จริงใจต่อหนูแป้ง
  - ก. ก้มหน้าก้มตาเก็บเงินเพื่อมาสู่ขอลูกสาวจากผู้ใหญ่บ้าน
  - ข. ก้มหน้าก้มตาทำงานเก็บเงินเพื่อมาสู่ขอลูกสาวจากผู้ใหญ่บ้าน
  - ค. ก้มหน้าก้มตาเก็บหอมรอมริบหาเงินเพื่อมาสู่ขอหนูแป้งจากผู้ใหญ่บ้าน
  - ง. ถูกทุกข้อ
๓. จากนิทานเรื่อง “ตำนานขนมครก” นักเรียนคิดว่าข้อใดไม่ใช่พฤติกรรมของการกีดกันความรักระหว่างหนุ่มกะทิกับหนูแป้งลูกสาวคนสวยของผู้ใหญ่บ้าน
  - ก. การปฏิเสธการขอแต่งงาน
  - ข. ยอมยกลูกสาวให้แต่งงานกัน
  - ค. ส่งชายฉกรรจ์พร้อมอาวุธครบมือมาลอบทำร้าย
  - ง. ยกลูกสาวคนสวยให้แต่งงานกับปลัดหนุ่มจากบางกอก
๔. จากนิทานเรื่อง “ตำนานขนมครก” การที่ผู้ใหญ่บ้านได้ยกลูกสาวคนสวยเพื่อให้แต่งงานกับปลัดหนุ่มจากบางกอกตรงกับสำนวนสุภาษิตตามข้อใด

ก. คลุมถุงชน	ข. ช่มชื่นเขาโคชื่นให้กินหญ้า
ค. เป็นทองแผ่นเดียวกัน	ง. เรือล่มในหนอง เงินทองจะไปไหน
๕. จากนิทานเรื่อง “ตำนานขนมครก” นักเรียนคิดว่าในทุกวันแรม ๖ ค่ำ เดือน ๖ ชาวบ้านที่ศรัทธาในความรักของไอ้กะทิกับแม่แป้ง จะเข้าครัวเพื่อทำขนมที่หอมหวานปรุงจากแป้งและกะทิบรรจุหยอดลงหลุม พอสุกได้ที่ก็จะเคาะจากหลุมแล้วนำมาวางคว่ำหน้าซ้อนกันเพื่อเป็นสัญลักษณ์ตามข้อใด

ก. ที่มาของ "ขนม ค-ร-ก"	ข. จะได้อยู่ร่วมกันตลอดไป
ค. ตำนานขนมแห่งความรัก (ขนม คน-รัก-กัน)	ง. ถูกทุกข้อ
๖. จากนิทานเรื่อง “หนูกัดเหล็ก” ทำไมลูกชายเศรษฐีจึงต้องไปงานกินเลี้ยงมือเปล่า

ก. แมวลักขโมยคาบโกไปกิน	ข. สุนัขลักขโมยคาบโกไปกิน
ค. ถูกอีกลักขโมยคาบโกไปกิน	ง. ถูกเพื่อนแก๊งลักขโมยโกไปซ่อน

QR Test code แบบฝึกหัดทักษะนิทานแสนสนุก

← แบบฝึกหัดทักษะนิทานแสนสนุก

คำถาม การตอบกลับ คะแนนรวม 100

แบบฝึกหัดทักษะนิทานแสนสนุก

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว (20 นาที)

ที่อยู่อีเมล *

ที่อยู่อีเมลที่ถูกต้อง

แบบฟอร์มนี้กำลังรวบรวมที่อยู่อีเมล เปลี่ยนภาพตั้งค่า

ชื่อ - นามสกุล *

ข้อความคำตอบที่สุ่ม

๑. จากนิทาน "ตำนานชนมครก" ข้อใดไม่ใช่คำอธิษฐานและคำมั่นสัญญา *

← แบบฝึกหัดทักษะนิทานแสนสนุก

คำถาม การตอบกลับ คะแนนรวม 100

๑. จากนิทาน "ตำนานชนมครก" ข้อใดไม่ใช่คำอธิษฐานและคำมั่นสัญญา *

☐ ก. ขอให้ใหลเป็นคนเจ้าเล่ห์ใจเดียว

☐ ข. จะขอให้มีความรักที่มั่นคงตลอดไป

☐ ค. ในอนาคตก็จะมีความสุขมากกว่าคนอื่น จะรักกันจนวันตาย

☐ ง. ถึงแม้ว่าภายนอกหน้าจะมีอุปสรรคจากนานา จะยึดมั่นในคำมั่นตลอดไป

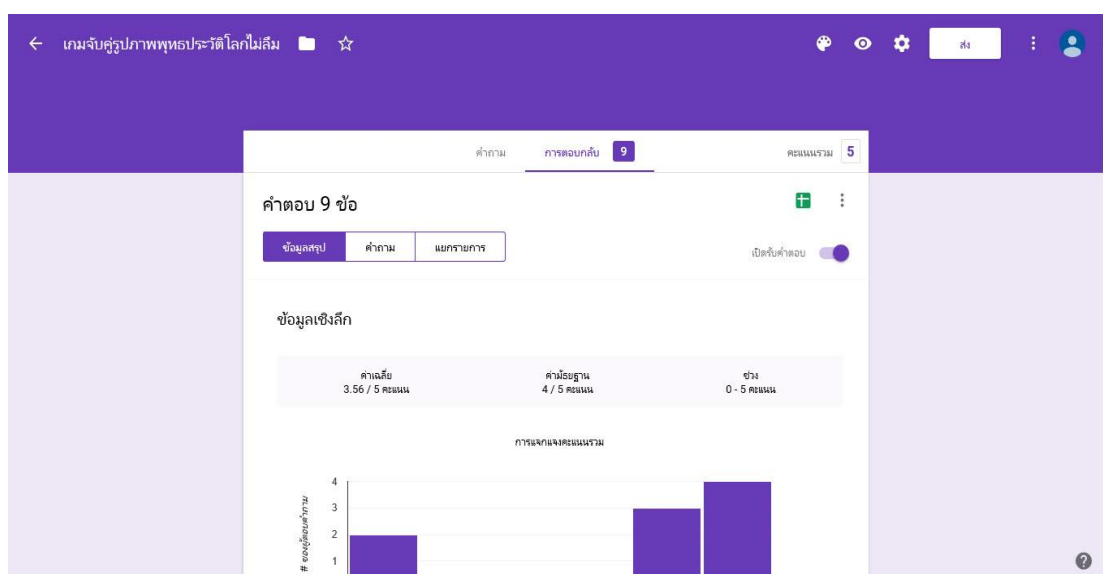
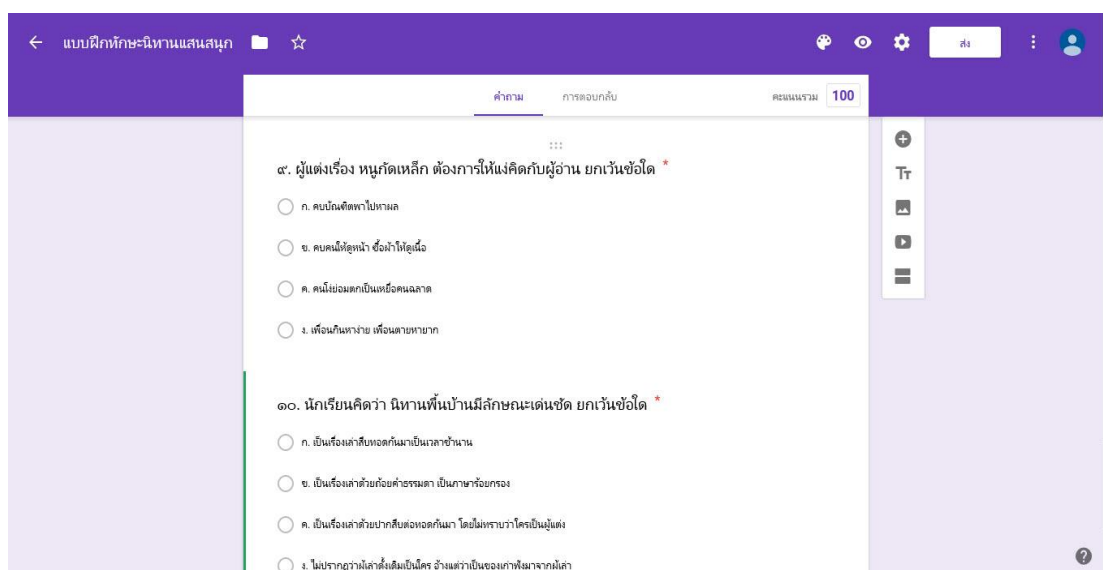
๒. จากนิทาน "ตำนานชนมครก" พฤติกรรมใดที่แสดงว่า ไอ้กะทิ มีความรักต่อหนูแป้ง *

☐ ก. ก็นำน้ำกินตามก้นบึงเพื่อมาส่งออกจากภูไทภูบ้าน

☐ ข. ก็นำน้ำกินตามทางก้นบึงเพื่อมาส่งออกจากภูไทภูบ้าน

☐ ค. ก็นำน้ำกินตามก้นบึงเพื่อมาส่งจากภูไทภูบ้าน

☐ ง. ถูกทุกข้อ

๑.๓ ด้านสื่อชุดเกม

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนรู้การสนทนา มัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการละเล่นสร้างความสนใจและความสนุกสนาน มีกฎเกณฑ์กติกา ออกแบบขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจกระบวนการทำงานทำงานทีม การตัดสินใจ รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย ได้ออกกำลังกาย สามารถจดจำบทเรียนและพัฒนาทักษะต่างๆ ภายใต้กฎกติกาที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนรู้การสนทนา มัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ดังนี้

๑. เกมจับคู่ ผูกการสังเกต การเปรียบเทียบ การคิดหาเหตุผล จำนวนคู่ต้องพอเหมาะ กับวัยและทำท่ายการเล่น เกมจับคู่เป็นการจัดของเป็นคู่ๆ ตามกติกาของแต่ละชุด อาจเป็นการจับคู่ภาพ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม

๒. เกมภาพตัดต่อ ผูกการสังเกตรายละเอียดของภาพรอยตัดต่อของภาพที่เหมือนกันหรือต่างกันในเรื่องของสี รูปร่าง ขนาด ลวดลาย เกมประเภทนี้มีจำนวนชิ้นของภาพตัดต่อตั้งแต่ ๕ ชิ้นขึ้นไป ซึ่งขึ้นอยู่กับความยากง่ายของภาพชุดนั้น หากสีของภาพไม่มีความแตกต่างกัน จะทำให้ยากแก่เด็กยิ่งขึ้นภาพตัดต่ออาจเป็นภาพของสิ่งต่างๆ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย และ แบบฝึกเกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม

๓. เกมหมุนวงล้อธรรมจักร นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม และ เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย

ตัวอย่างสื่อชุดเกมคุณธรรมนำชีวิต

เรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

๑. สารสำคัญ พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้าสู่ประเทศไทยในยุคเถรวาทสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ยุคมหายาน ยุคเถรวาทแบบพุกาม ยุคเถรวาทแบบลังกาวงศ์ ส่งผลให้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้ อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยได้

๓. สารการเรียนรู้ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย ในยุคต่างๆ

๔. กิจกรรมการเรียนรู้

๔.๑ ครูนำภาพสำคัญเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับภาพนั้นๆ เช่น - ภาพนั้นคือภาพอะไร - ภาพนั้นมีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา และครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่าภาพต่างๆ

๔.๒ ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันศึกษาความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยในแต่ละยุค (ศึกษาล่วงหน้า)

๔.๓ ครูอธิบายทบทวนความรู้ของนักเรียนที่ได้ศึกษาความรู้เกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทยแบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม ทายเกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย, เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม

๔.๔ ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

๕. นวัตกรรมเรียนการสอน

๕.๑ เกมล้อหมุนธรรมจักร, เกมจับคู่ภาพ, เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย

๕.๒ แบบการทำงานเป็นกลุ่ม

๕.๓ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม

๕.๔ แบบฝึกพระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

๖. ขั้นตอนการทำเกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย

๖.๑ วัสดุ-อุปกรณ์การทำเกมทายภาพ ได้แก่ วัสดุที่ใช้แล้วหมดไปและวัสดุสิ่งของที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือทำเกม

๖.๒ เขียนโครงร่างคำทายปริศนา การเขียนเรื่องราวออกมาโดยใช้สุภาษิต หรือ บทกลอน ข้อความง่ายๆ ไม่วกวน สืบสนรูปภาพเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคสมัยต่าง ตามแบบเรียน

๖.๓ การร่างเรื่องราว การร่างเรื่องราวก่อนลงมือประดิษฐ์เป็นการคิดลำดับเรื่องราวและ กำหนดองค์ประกอบของเรื่องราว การลำดับเหตุการณ์ในสมัยต่างๆ การตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียน สามารถบอกเหตุการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อย่างง่าย

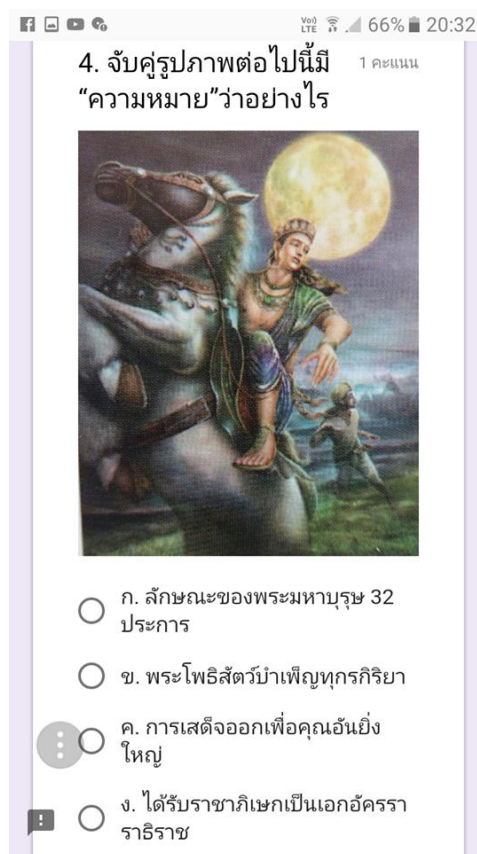
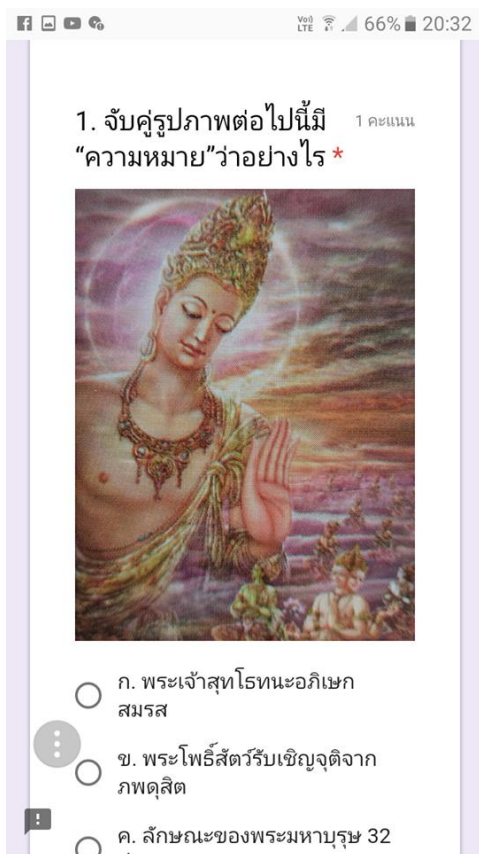
๖.๔ การลำดับเรื่องราว การประกอบเรื่องราวคือ ลงมือประดิษฐ์ ตามลำดับเรื่องราวและ กำหนดรูป ตั้งคำถามเกี่ยวกับรูปภาพในเรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พร้อมคำตอบเพื่อชี้แจง เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น

๖.๕ การประกอบชุดเกม นำเรื่องราวและเหตุการณ์ต่างๆ ที่เป็นภาพถ่าย ภาพวาด การตั้งคำถามเกี่ยวกับเหตุการณ์ เขียนลงบนกระดาษ ตัดกระดาษเป็นทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด A๔ ทำเป็นซองใส่เอกสาร ตัดชิ้นส่วนต่างๆตามแบบให้ครบ นำชิ้นส่วนที่ตัดแล้ว มาติดที่ ชุดคำถาม ตามตำแหน่งต่างๆ ตกแต่งให้สวยงาม มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

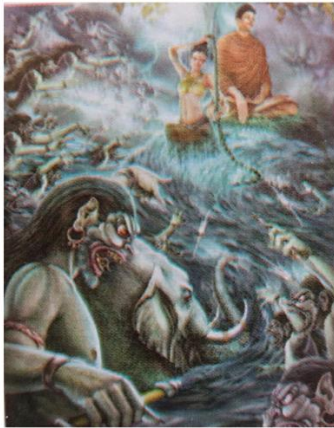
เกม QR Test code

เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม

5. จักรูปภาพต่อไปนี้
"ความหมาย"ว่าอย่างไร

1 คะแนน

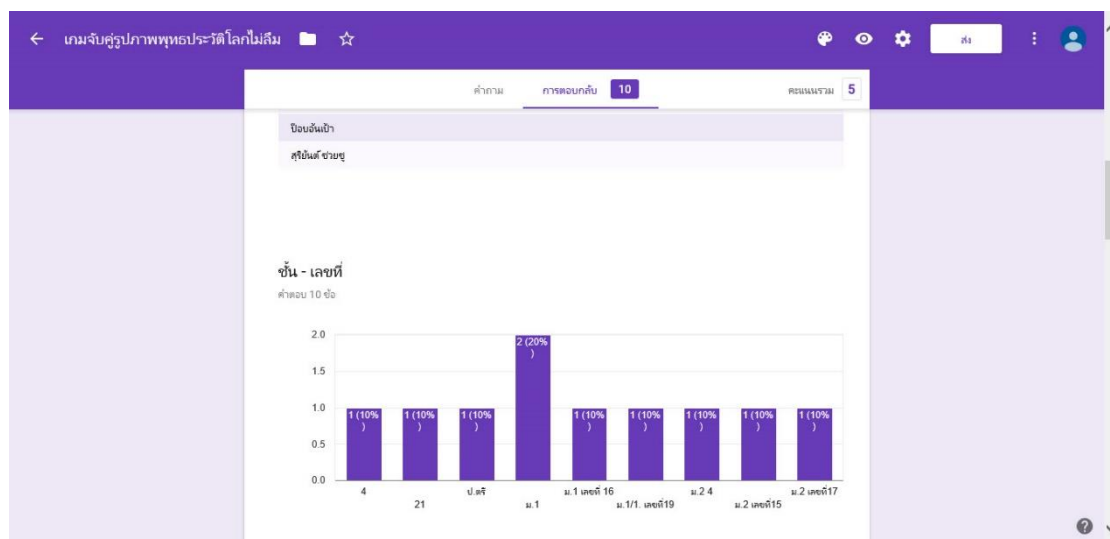

☐ ก. พระโอรสสัตว์ขนะหมู่มาร

☐ ข. ลำดับการตรัสรู้

☐ ค. มรณายาสและการบูชาจาก
ปางเทพ

☐ ง. เจ็ดสัปดาห์หลังตรัสรู้

แบบฝึกพระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. การทำสังคายนาครั้งที่ ๕ ณ อาโกลเลณสถานมหาลัซนบพประเทศศรีลังกามีวัตถุประสงค์แตกต่างไปจากการทำสังคายนาครั้งที่ ๑
  - ก. มีการบันทึกพระไตรปิฎกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร
  - ข. เพราะศรีลังกาไม่มีคัมภีร์ที่สามารถอธิบายอรรถกถาได้
  - ค. เพราะพระไตรปิฎกยังขาดตกบกพร่องไม่ครบถ้วนสมบูรณ์
  - ง. มีพระผู้ใหญ่ถูกถอดและถูกจับสึกเพราะศึกษาพระธรรมวินัยไม่ถูกต้อง
๒. ผู้อุปถัมภ์ในการทำสังคายนาพระพุทธศาสนาครั้งแรกคือบุคคลใด
  - ก. พระเจ้ากาฬาศุวก
  - ข. พระเจ้าอชาตศัตรู
  - ค. พระเจ้าอโศกมหาราช
  - ง. พระเจ้าวัฏฏคามณิอุภย
๓. วชิรญาณภิกขุทรงให้กำเนิดคณะสงฆ์นิกายใหม่มีชื่อเรียกว่าอะไร
  - ก. นิกายมหายาน
  - ข. นิกายหินยาน
  - ค. นิกายธรรมยุต
  - ง. นิกายเถรวาท
๔. ข้อใดเป็นผลงานสำคัญของสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส ที่ทำให้ทรงได้รับการยกย่องว่าเป็นดวงประทีปแก้วแห่งคณะสงฆ์ไทย
  - ก. ทรงปรับปรุงทำเนียบสมณศักดิ์ขึ้นใหม่
  - ข. จัดหลักเกณฑ์ในการอุปสมบทขึ้นใหม่
  - ค. จัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมขึ้นใหม่
  - ง. ทรงสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่พระพุทธศาสนา
๕. สมัยรัชกาลใดที่กำหนดให้วันอาสาฬหบูชาเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
  - ก. สมัยรัชกาลที่ ๖
  - ข. สมัยรัชกาลที่ ๗
  - ค. สมัยรัชกาลที่ ๘
  - ง. สมัยรัชกาลที่ ๙
๖. หน่วยงานใดไม่ได้ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพระพุทธศาสนา
  - ก. กระทรวงศึกษาธิการ
  - ข. กระทรวงวัฒนธรรม
  - ค. กระทรวงมหาดไทย
  - ง. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๗. ลักษณะนิสัยและมารยาทของคนไทยข้อใดที่มีได้มีรากฐานมาจากพระพุทธศาสนา
  - ก. ขอโทษ โปรดอภัย
  - ข. ไม่อาฆาต ไม่มาดร้าย
  - ค. ไม่เป็นไร ลืมเสียเถิด
  - ง. ไม่ถือโทษ ไม่โกรธเคือง
๘. ข้อใดแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของพระเจ้ากาฬาศุวกที่มีต่อพระพุทธศาสนา
  - ก. เป็นผู้อุปถัมภ์ในการทำสังคายนาครั้งที่ ๑
  - ข. เป็นผู้อุปถัมภ์ในการทำสังคายนาครั้งที่ ๒
  - ค. เป็นผู้อุปถัมภ์ในการทำสังคายนาครั้งที่ ๓
  - ง. เป็นผู้อุปถัมภ์ในการทำสังคายนาครั้งที่ ๔
๙. ผู้ใดเป็นผู้ให้กำเนิดธรรมยุตติกนิกาย
  - ก. พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
  - ข. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
  - ค. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
  - ง. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

๑๐. เพราะเหตุใดจึงกล่าวว่าพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันคู่พระมหากษัตริย์ไทย

- ก. คนไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา
- ข. รัฐบาลไทยสนับสนุนส่งเสริมพระพุทธศาสนา
- ค. พระมหากษัตริย์ไทยทรงอุปถัมภ์การศึกษาคณะสงฆ์
- ง. พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงเป็นพุทธมามกะ

๑๑. พระสงฆ์รูปใดที่ทำหน้าที่เป็นผู้ตอบด้านพระวินัยในการทำสังคายนา ครั้งที่ ๑

- ก. พระอุบาลี
- ข. พระอานนท์
- ค. พระสารีบุตร
- ง. พระมหากัสสปะ

๑๒. “ชาว คือ บริสุทธศรีสวัสดิ์ หมายถึงพระไตรรัตน์และธรรมะคัมภีร์จิตใจไทย” จากข้อความคำว่า “พระไตรรัตน์” หมายถึง ข้อใด

- ก. ธงชาติไทย
- ข. พระพุทธศาสนา
- ค. วรรณคดีทางพระพุทธศาสนา
- ง. ชื่อพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา

๑๓. ข้อใดต่อไปนี้เป็นมงคลข้อแรกในมงคล ๓๘ ประการ

- ก. คบบุญทิต
- ข. ไม่คบคนพาล
- ค. บูชาผู้ที่ควรบูชา
- ง. อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี

๑๔. ในการนับถือศาสนา สามารถนับถือพร้อมกัน ๒ ศาสนาได้หรือไม่

- ก. ได้ ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของบุคคล
- ข. ไม่ได้ เพราะผิดกฎบัญญัติของกฎหมาย
- ค. ได้ เพราะหลักของทุกศาสนาสอนคนให้เป็นคนดี
- ง. ไม่ได้ เพราะจะทำให้เกิดความยุ่งยากในการประกอบพิธีกรรม

๑๕. จุดมุ่งหมายสำคัญในการศึกษาพระพุทธศาสนาคืออะไร

- ก. ให้ทราบเรื่องราวอินเดียสมัยโบราณ
- ข. ชาติที่เจริญแล้วเยาวชนต้องศึกษาศาสนา
- ค. นำหลักธรรมไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต
- ง. ป้องกันมิให้ถูกวัฒนธรรมภายนอกมาครอบ

๒. นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน

รูปแบบวิธีสอน การสอนมุ่งเน้นเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย มีหลักการ เนื้อหา ทักษะที่ต้องการสอน ยุทธศาสตร์การสอน วิธีการสอน กระบวนการสอน ขั้นตอนและวิธีการสอน การวัดและประเมินผล รูปแบบวิธีสอนประกอบด้วย การสอนแบบซิปปา การสอนแบบกิจกรรม การสอนแบบ 4 MAT ดังนี้

๒.๑ การสอนแบบซิปปา การสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อการเรียนรู้ทั้งด้านกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีความจริงแล้วมีเกิดขึ้นควบคู่ไปกับทุกด้าน รูปแบบวิธีสอนแบบซิปปา ประกอบด้วย

C หมายถึง Construct คือการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยกระบวนการแสวงหาข้อมูล ทำความเข้าใจ คัดวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลและสรุปข้อความ

I หมายถึง Interaction คือ การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เรียนรู้จากกัน แลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดและประสบการณ์แก่กันและกัน

P หมายถึง Participation คือการให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด

P หมายถึง Process หรือ Product คือการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการควบคู่ไปกับผลงาน ข้อความที่สรุปได้

A หมายถึง Application คือการให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน รูปแบบวิธีสอนแบบชิปปา ได้แก่ แบบฝึกหัดพุทธสาวกชั้นนำ, แบบการทำงานเป็นกลุ่ม, QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ

ตัวอย่างรูปแบบวิธีสอนแบบชิปปาโมเดล (CIPPA MODEL)

เรื่อง ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา และศาสนิกชนตัวอย่าง

๑. สำคัญ การศึกษาประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา และศาสนิกชนตัวอย่าง โดยใช้การวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผล ย่อมทำให้ได้ข้อคิดสำคัญ และคุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของท่าน ซึ่งเราสามารถนำไปเป็นแนวทางในการประพฤติตนอย่างเหมาะสม

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

๒.๑ อธิบายประวัติของพระมหากัสสปะ พระอุบาลี อนาถบิณฑิกะ นางวิสาขา

๒.๒ วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างของพระมหากัสสปะ พระอุบาลี อนาถบิณฑิกะนางวิสาขา แล้วนำไปเป็นแนวการปฏิบัติตนได้

๓. สาระการเรียนรู้พุทธสาวก พุทธสาวิกา พระมหากัสสปะ พระอุบาลี อนาถบิณฑิกะ นางวิสาขา

๔. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนตามรูปแบบ โมเดลชิปปา (CIPPA Model) นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยและทำสมาธิก่อนเรียนทุกชั่วโมง

ขั้นที่ ๑ ทบทวนความรู้เดิม

๑. ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ความรู้เดิมเกี่ยวกับพุทธสาวก พุทธสาวิกา

๒. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า การศึกษาประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกาจะทำให้เข้าใจวิถีการดำเนินชีวิตของท่านและสามารถนำคุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของท่านมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อตนเอง

ขั้นที่ ๒ แสวงหาความรู้ใหม่ สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้ หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา บทเรียนคอมพิวเตอร์ Internet, youtube

๑. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๖ คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน แล้วครูชี้แจงกติกาการเรียนรู้ร่วมกันโดยให้

ทุกคนช่วยเหลือกันทำงาน มีความรับผิดชอบ แบ่งหน้าที่กันทำ ทุกคนมีบทบาทเท่าเทียมกันและปฏิบัติตามกติกาของกลุ่ม

๒. สมาชิกแต่ละกลุ่มกำหนดหมายเลขประจำตัวเป็นหมายเลข ๑-๔ ตามลำดับ เรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มเดิม แล้วให้สมาชิกแต่ละหมายเลขแยกย้ายไปรวมกลุ่มใหม่ที่มีหมายเลขเดียวกัน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มร่วมหาความรู้เกี่ยวกับประวัติ พุทธสาวก พุทธสาวิกา และศาสนิกชนตัวอย่าง

๓. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ขั้นที่ ๓ ทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

๑. สมาชิกกลุ่มใหม่แต่ละหมายเลขร่วมกันอภิปรายความรู้ใหม่ ที่ได้รับเชื่อมโยงกับความรู้เดิม แล้วช่วยกันทำใบงาน

๒. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ขั้นที่ ๔ แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม

๑. สมาชิกกลุ่มใหม่แต่ละหมายเลขกลับเข้ากลุ่มเดิม ผลัดกันอธิบายความรู้ที่ตนได้ศึกษามาให้เพื่อนสมาชิกคนอื่นเข้าใจ

๒. ครูสุ่มตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน แล้วให้กลุ่มอื่นที่มีผลงานแตกต่างกันได้นำเสนอเพิ่มเติม ครูตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ ๕ สรุปและจัดระเบียบความรู้

๑. สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนแผนผังความคิด แสดงผลงานและคุณธรรมอันเป็นแบบอย่างของพุทธสาวก พุทธสาวิกาและศาสนิกชนตัวอย่าง ลงในกระดาษ A ๔

๒. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ขั้นที่ ๖ ปฏิบัติและ/หรือแสดงผลงาน

๑. ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน โดยครูเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ แล้วครูคัดเลือกผลงานที่มีคุณภาพดีนำมาจัดป้ายนิเทศแสดงผลงานของนักเรียน

๒. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด

ขั้นที่ ๗ ประยุกต์ใช้ความรู้

๑. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม

๒. ครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบในกิจกรรม

๓. ครูให้นักเรียนแต่ละคนนำความรู้และคุณธรรมอันเป็นแบบอย่าง ของพุทธสาวก พุทธสาวิกา และศาสนิกชนตัวอย่างไปประยุกต์ ปฏิบัติ แล้วรายงานผลต่อครูผู้สอนตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน

๕. นวัตกรรมการเรียนการสอน

๑. แบบฝึกหัดพุทธสาวกชั้นนำ

๒. แบบการทำงานเป็นกลุ่ม

๓. QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ

แบบฝึกหัดพุทธสาวกชั้นนำ (Cippa Model)

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. พระภิกษุรูปแรกในพระพุทธศาสนา คือใคร
  - ก. กัสสปะ
  - ข. อัสสชิ, วัปปะ
  - ค. อุบาลี
  - ง. โกณฑัญญะ
๒. วัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนา คือวัดใด
  - ก. วัดพระเชตุวัน
  - ข. วัดบุพพาราม
  - ค. วัดมหาวิหาร
  - ง. วัดเวฬุวันมหาวิหาร
๓. พระอัครสาวกเบื้องขวาพระพุทธเจ้า คือใคร
  - ก. พระราหุล
  - ข. พระสารีบุตร
  - ค. พระโกณฑัญญะ
  - ง. พระโมคคัลลานะ
๔. เหตุใดนางวิสาขาจึงได้ชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า มิคารมาตา
  - ก. เพราะทำให้มิคารเศรษฐีสำเร็จพระอรหันต์
  - ข. เพราะทำให้มิคารเศรษฐีได้เกิดใหม่ในสัมมาทิฐิ
  - ค. เพราะทำให้มิคารเศรษฐีร่ำรวยทรัพย์สินเงินทอง
  - ง. เพราะทำให้มิคารเศรษฐีได้หลานชายสืบทอดทายาท
๕. ผู้ใดปฏิญาณตนเป็นพุทธศาสนิกชน เนื่องจากมีความซาบซึ้งในพุทธวจนะบทหนึ่งที่ว่า “ความไม่ประมาทเป็นทางไม่ตาย ความประมาทเป็นทางแห่งความตาย คนที่ประมาทถึงมีชีวิตอยู่ก็เปรียบเสมือนคนตายแล้ว”
  - ก. พระอุบาลี
  - ข. นางวิสาขา
  - ค. อนาถบิณฑิกะ
  - ง. พระเจ้าอโศกมหาราช
๖. ข้อใดที่มีความสัมพันธ์กันถูกต้องที่สุด
  - ก. สารีบุตร – ชฎิล ๓ พี่น้อง
  - ข. นางสุชาดา – วัดบุพพาราม
  - ค. นางวิสาขา – ข้ามรุธูปายาส
  - ง. อนาถบิณฑิกเศรษฐี – วัดพระเชตุวัน
๗. การที่พระมหากัสสปะรับที่จะเป็นประธานการสังคายนาพระธรรมวินัย เมื่อได้ยินสาวกรูปหนึ่งกล่าวดูหมิ่นพระพุทธเจ้า แสดงให้เห็นถึงจริยวัตรที่ดีงามข้อใด
  - ก. เป็นผู้ที่มีหิริโอตตปเป
  - ข. เป็นผู้มิขันติโสรัจจะ
  - ค. เป็นผู้มียุติภาณไหวพริบ
  - ง. เป็นผู้มีความกตัญญูต่อบุพการี
๘. วิธีการบวชของพระมหากัสสปะที่พระพุทธเจ้าทรงรับเป็นสาวก คือ ข้อใด
  - ก. พระพุทธเจ้าประทานพร ๘ ประการ
  - ข. พระพุทธเจ้าทรงมอบปัจฉิมโอวาท
  - ค. พระพุทธเจ้าประทานโอวาท ๓ ประการ
  - ง. พระพุทธเจ้าทรงมอบความเป็นใหญ่ให้
๙. ข้อใดจัดเป็นคุณธรรมของพระมหากัสสปะที่สอดคล้องกับหลักธรรมในทศ ๖
  - ก. เป็นผู้ที่มีชีวิตเรียบง่าย
  - ข. เป็นบุตรที่ดีของทุกคน
  - ค. เป็นเพื่อนที่ดีของทุกคน
  - ง. เป็นผู้ได้ชื่อว่าเป็นบิดาที่ดี

๑๐. พระอุบาลีได้รับยกย่องเป็นเอกตักคะในด้านใด

ก. เป็นผู้มั่งมีสัจจะ	ข. เป็นผู้จำพระธรรมวินัยได้ดี
ค. เป็นผู้มีความกตัญญู	ง. เป็นผู้มั่งมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด

๑๑. นักเรียนควรนำคุณธรรมของพระอุบาลีเรื่องใด ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ก. ใฝ่ความรู้เสมอ	ข. มีวิถีชีวิตเรียบง่าย
ค. บริจาคทานเป็นนิจ	ง. ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้อื่น

๑๒. คุณธรรมที่เด่นชัดที่สุดของอนาถบิณฑิกเศรษฐี คือข้อใด

ก. จิตใจใฝ่ธรรม	ข. ตั้งใจฟังธรรม
ค. เป็นครูที่ดี	ง. เป็นผู้มั่นคงในการทำบุญ

๑๓. วัดที่อนาถบิณฑิกเศรษฐี สร้างด้วยความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา คือวัดใด

ก. วัดอัมพวัน	ข. วัดเชตวัน
ค. วัดบุพพาราม	ง. วัดเวฬุวนาราม

๑๔. ลักษณะของนางวิสาขา ตรงกับข้อใด

ก. ผมงาม ตางาม ฟันงาม ผิวงาม วัยงาม
ข. ผมงาม ตางาม ฟันงาม กิริยางาม วัยงาม
ค. ผมงาม ฟันงาม เนื้องาม ผิวงาม กระดูงาม
ง. ผมงาม เนื้องาม กระดูงาม ผิวงาม วัยงาม

๑๕ “ไฟในอย่านำออก” มีความหมายว่าอย่างไร

ก. อย่างนำความลับต่างๆ ไปเล่าให้ผู้อื่นฟัง
ข. อย่างนำความทุกข์ใจไปเล่าให้ผู้อื่นฟัง
ค. อย่างนำความลักหรือความไม่ดีภายในครอบครัวไปเล่าให้คนภายนอกฟัง
ง. อย่างนำความลับหรือความทุกข์ร้อนภายในครอบครัวมาวิจารณ์ก่อให้เกิดการแตกความสามัคคี

QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ

13. วัดที่อนาถปิณฑิก เศรษฐี สร้างด้วยความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา คือวัดใด *

10 คะแนน

☐ ก. วัดอัมพวัน

☐ ข. วัดเชตวัน

☐ ค. วัดบุพพาราม

☐ ง. วัดเวฬุวนาราม

14. ลักษณะของนางวิสาขา ตรงกับข้อใด *

10 คะแนน

☐ ก. ผมงาม ตางาม ฟันงาม ผิวงาม รียงาม

☐ ข. ผมงาม ตางาม ฟันงาม กิริยา งาม รียงาม

☐ ค. ผมงาม ฟันงาม เนืองาม ผิวงาม กระดุกงาม

☐ ง. ผมงาม เนืองาม กระดุกงาม ผิว งาม รียงาม

1. พระภิกษุรูปแรกในพระพุทธศาสนา คือใคร *

10 คะแนน

☐ ก. กัสสปะ

☐ ข. อัสสชิ, วัปปะ

☐ ค. อุบลี

☐ ง. โกลัญญะ

15 "ไฟในอยานำออก" มีความหมายว่าอย่างไร *

10 คะแนน

☐ ตัวเลือก 1 ก. อยานำความลับต่างๆ ไปเล่าให้ผู้อื่นฟัง

☐ ข. อยานำความทุกข์ในใจไปเล่าให้ผู้อื่นฟัง

☐ ค. อยานำความลึกหรือความไม่ดีภายในครอบครัวยุไปเล่าให้คน

2. วัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนา คือวัดใด *

10 คะแนน

☐ ก. วัดพระเชตวัน

☐ ข. วัดบุพพาราม

☐ ค. วัดมหาวิหาร

☐ ง. วัดเวฬุวันมหาวิหาร

3. พระอัครสาวกเบื้องขวาพระพุทธเจ้า คือใคร *

10 คะแนน

☐ ก. พระราหุล

☐ ข. พระสารีบุตร

☐ ค. พระโกณฑัญญะ

☐ ง. พระโมคคัลลานะ

๒.๒ การสอนแบบ 4 MAT

การถ่ายทอดความรู้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ เพื่อจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายและยืดหยุ่นเหมาะสมกับนักเรียน รูปแบบวิธีสอนแบบ 4 MAT มีรายละเอียด ดังนี้

๑. การสร้างประสบการณ์ คือ การสร้างประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรมแก่ผู้เรียน การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา

๒. การวิเคราะห์ ไตร่ตรองประสบการณ์ การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรม คือ พัฒนาความคิดรวบยอดของผู้เรียน

๓. การพัฒนาทฤษฎีและแนวคิด การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรม คือ การปฏิบัติ และการพัฒนาแนวคิดออกมาเป็นการกระทำ

๔. เชื่อมโยงการเรียนรู้จากการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ลงมือปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรม

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน รูปแบบวิธีสอนแบบการสอนแบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ, เทคนิค Jigsaw, แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ, QR test code แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ

ตัวอย่าง 4 MAT

เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ

๑. สาระสำคัญ ชาวพุทธ มีหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของพระพุทธศาสนา ปฏิบัติตนตามแบบอย่างพระจริยวัตรของพระสาวก และปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อพระภิกษุสงฆ์

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

๒.๑ อธิบายวิธีการบำเพ็ญประโยชน์และการบำรุงรักษาวัดและปฏิบัติได้

๒.๒ อธิบายภาระหน้าที่ของพระภิกษุในการสืบทอดพระพุทธศาสนาได้

๒.๓ ปฏิบัติตนต่อพระภิกษุได้อย่างเหมาะสมจุดประสงค์การเรียนรู้

๓. สาระการเรียนรู้

๓.๑ การบำเพ็ญประโยชน์และการบำรุงรักษาวัด

๓.๒ การเรียนรู้วิถีชีวิตของพระภิกษุสงฆ์

๔. กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิค Jigsaw นักเรียนทำแบบทดสอบการเรียนรู้ นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยและทำสมาธิก่อนเรียน

๔.๑ ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองที่แสดงว่าทำหน้าที่ชาวพุทธที่ดี เช่น ทำบุญ ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า ซ่อมโบสถ์ วิหารทำบุญด้วยการถวายปัจจัยและเงินเป็นค่าอาหาร และอุปกรณ์การเรียนกวาดบริเวณวัด ทำความสะอาดวัด ฯลฯ

๔.๒ ครูอธิบายเชื่อมโยงประสบการณ์ของนักเรียนกับความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของชาวพุทธที่จะต้องปฏิบัติต่อพระพุทธศาสนา ได้แก่ การบำเพ็ญประโยชน์ การบำรุงรักษาวัด และการเรียนรู้วิถีชีวิตของพระภิกษุสงฆ์

๔.๓ ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๓ คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน ให้สมาชิกแต่ละคนมีหมายเลขประจำตัว คือ ๑, ๒, ๓ ซึ่งเรียกว่า กลุ่มบ้าน

๔.๔ สมาชิกแต่ละหมายเลขของกลุ่มบ้านมารวมกันเป็นกลุ่มใหม่ เรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แล้วร่วมกันศึกษาความรู้ ดังนี้

หมายเลข ๑ ศึกษาหน้าที่ของพุทธศาสนิกชนในการทำประโยชน์แก่วัดและตอบคำถามในใบงานที่ ๑.๑ เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ ข้อ ๑

หมายเลข ๒ ศึกษาหน้าที่ของพุทธศาสนิกชนในการบำรุงรักษาวัดและตอบคำถามในใบงานที่ ๑.๑ เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ ข้อ ๒

หมายเลข ๓ ศึกษาภาระหน้าที่ของพระภิกษุในการสืบทอดพระพุทธศาสนา และตอบคำถามในใบงานที่ ๑.๑ เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ ข้อ ๓

๑. เมื่อสมาชิกแต่ละหมายเลขศึกษาความรู้และตอบคำถามในส่วนที่กลุ่มรับผิดชอบแล้ว พร้อมกับทำความเข้าใจกับความรู้และการตอบคำถามจนเข้าใจชัดเจน ก็ให้กลับไปยังกลุ่มบ้าน

๒. สมาชิกในแต่ละหมายเลขในกลุ่มบ้านผลัดกันอธิบายความรู้ที่ตนศึกษามา พร้อมกับการตอบคำถามในแต่ละข้อในใบงาน โดยอธิบายเรียงตามลำดับตั้งแต่หมายเลข ๑, ๒, ๓

๓. ครูสุ่มเรียกสมาชิกในบางกลุ่มให้ออกมาอธิบายความรู้ที่ตนได้รับในเรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ และทุกคนช่วยกันสรุปหน้าที่สำคัญของชาวพุทธ

๔. นักเรียนและครูช่วยกันวางแผนทางการปฏิบัติตนตามหน้าที่ชาวพุทธ และมอบหมายให้นักเรียนทุกคนนำไปปฏิบัติ

๕. นวัตกรรมการเรียนการสอน

๕.๑ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ, เทคนิค Jigsaw

๕.๒ แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ

๕.๓ QR test code แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ

ใบงานที่ ๑.๑ เรื่อง หน้าที่ชาวพุทธ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถาม

๑. พุทธศาสนิกชนที่ดีมีหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์แก่วัด และพระภิกษุสามเณรอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

๒. พุทธศาสนิกชนมีหน้าที่บำรุงรักษาวัดอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

๓. ภาระหน้าที่ของพระภิกษุในการสืบทอดพระพุทธศาสนา มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกทักษะหน้าที่ของชาวพุทธ (4 MAT)

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. การกระทำในข้อใดจัดว่าเป็นการบำรุงรักษาวัด
  - ก. อัน ชักชวนเพื่อนๆ ไปทำบุญ
  - ข. เกตุ ชวนญาติไปสร้างศาลาวัด
  - ค. กานต์ ทอดผ้าป่าเป็นประจำทุกปี
  - ง. ทอง ห้ามบุคคลภายนอกเข้าไปนั่งมั่วสุมในวัด
๒. พระภิกษุที่ต้องศึกษาคันถธุระ หมายถึง ข้อใด
  - ก. การเรียนพระคัมภีร์
  - ข. การฝึกฝนมรรณจิตใจ
  - ค. การฝึกจิตใจให้พ้นจากกิเลส
  - ง. การเรียนรู้ด้านหลักการควบคุมกับการปฏิบัติตน
๓. เมื่อนักเรียนไปพบพระสงฆ์ ควรปฏิบัติตนตามข้อใดจึงสมควรที่สุด
  - ก. พูดกับท่านอย่างเป็นกันเอง
  - ข. ประนมมือพูดกับพระผู้ใหญ่ด้วยทุกครั้ง
  - ค. พูดกับท่านด้วยเสียงดังเป็นเป็นพิเศษ ไม่พูดอ้อมอ้อม
  - ง. ชวนท่านคุยในเรื่องข่าวต่างๆ ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์
๔. การแสดงปาฐกถาธรรม หมายถึงข้อใด
  - ก. การแสดงธรรมในพิธีทำบุญ
  - ข. การแสดงธรรมให้แก่ประชาชนจำนวนมาก
  - ค. การแสดงธรรมที่จัดรูปแบบและพิธีกรรมออกไป
  - ง. การแสดงธรรมที่ใช้สำนวนโวหารเป็นทางราชการ
๕. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาวิธีที่ดีที่สุดของพระสงฆ์ คือข้อใด
  - ก. ฝึกการคิดวิเคราะห์
  - ข. ประพฤติตนเป็นแบบอย่าง
  - ค. แสดงธรรมะให้คนเข้าใจ
  - ง. แสดงธรรมะทางวิทยุ – โทรทัศน์
๖. การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ ตรงกับข้อใด
  - ก. การกราบ ๓ ครั้ง โดยใช้มือคร่อมเข้า และศีรษะจรดพื้น
  - ข. การกราบแบบมือโดยใช้อวัยวะทั้ง ๕ เข้า ๒ แขน ๒ และหน้าผาก ๑
  - ค. การกราบโดยใช้อวัยวะทั้ง ๕ คือ เข้า ๒ มือ ๒ หน้าผาก ๑ จรดพื้น
  - ง. การกราบพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ โดยกราบ ๓ ครั้ง แบบมือ พร้อมรำลึกถึงคุณพระรัตนตรัย
๗. งานใดมีการจัดสวดพระอภิธรรม
  - ก. งานศพ
  - ข. งานบวช
  - ค. งานทำบุญบ้าน
  - ง. งานมงคลสมรส
๘. ในการฟังพระธรรมเทศนา จะปฏิบัติข้อใดเป็นอันดับแรก
  - ก. ถวายไทยธรรม
  - ข. รับศีล อาราธนาธรรม
  - ค. ประนมมือฟังพระธรรมเทศนา
  - ง. ตั้งใจส่งกระแสจิตไปตามบทสวดมนต์

๙. การฟังเจริญพระพุทธมนต์ มีจุดมุ่งหมายใดเป็นสำคัญ

- ก. ความเป็นมงคล   ข. ป้องกันอันตราย
ค. รำลึกถึงคุณพระพุทธรูป   ง. รำลึกถึงคุณพระรัตนตรัย

๑๐. สมพรขาดเรียนบ่อยมากเพราะเบื่อการเรียน สมภพถึงเดือนสมพรเพราะเกรงว่าเธอจะไม่มีสิทธิสอบ การกระทำของสมภพสอดคล้องกับลักษณะของมิตรข้อใด

- ก. การวางตนเสมอต้นเสมอปลาย   ข. เมื่อมีภัยเอาเป็นที่พึ่งพำนักได้
ค. ไม่ละทิ้งเพื่อนยามทุกข์ยาก   ง. ป้องกันเพื่อนเมื่อเพื่อนอยู่ในความประมาท

๑๑. ก้องภพหมั่นไปเยี่ยมวิระที่โรงพยาบาลอย่างสม่ำเสมอ การกระทำของก้องภพตรงกับข้อใด

- ก. เป็นที่พึ่งได้   ข. เผื่อแผ่แบ่งปัน
ค. มีความสุจริต   ง. ไม่ทิ้งเพื่อนยามทุกข์ยาก

๑๒. ถึงแม้ว่าวุฒิจะประสบวิกฤตทางเศรษฐกิจจนครอบครัวจวนลง แต่วุฒิก็ยังไปมาหาสู่และคอยช่วยเหลือวุฒิ การกระทำของวุฒิตรงกับข้อใด

- ก. ป้องกันเพื่อนเมื่อประมาท   ข. เมื่อมีภัยเอาเป็นที่พึ่งได้
ค. รักษาทรัพย์สินของเพื่อน   ง. ไม่ละทิ้งเพื่อนในยามทุกข์ยาก

๑๓. วรวรรณวางกระเป๋าเงินไว้บนโต๊ะ แล้วไปส่งการบ้านที่ห้องพักครู วลัยซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของวรวรรณจึงนั่งเผ้ากระเป๋าเงินไว้ จนกระทั่งวรวรรณกลับมาที่โต๊ะ การกระทำของวัลยาเป็นมิตรประเภทใด

- ก. มิตรอุปการะ   ข. มิตรมีน้ำใจ
ค. มิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข   ง. มิตรแนะนำประโยชน์

๑๔. ข้อใดจัดเป็นลักษณะของมิตรมีน้ำใจ

- ก. เมื่อมีคนขมขื่นทุกข์เป็นทุกข์ดี ดารณีก็นำอาหารมาฝาก
ข. สุวัฒน์จะทดลองดื่มกาละเหี่ยวว่ามีกลิ่นอย่างไร แต่อ้อยาก็ห้ามปรามไว้
ค. ชัยรัตน์ให้ข้อคิดแก่ชัยชัยที่จะไปเรียนพิเศษเพิ่มเติมทั้งที่ฐานะการเงินไม่ได้
ง. นภาพค์เก็บความลับของดวงพรเกี่ยวกับเรื่องที่เธอทำความบกพร่อง

๑๕. “ต่อหน้าสรรเสริญลับหลังนินทา” เป็นลักษณะมิตรประเภทใด

- ก. มิตรปกกลอก   ข. มิตรดีแต่พูด
ค. มิตรหัวประจบ   ง. มิตรชวนไปในทางเสื่อม

QR test code แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ

VoLTE 62% 22:37

แบบฝึกทักษะหน้าที่ของ
ชาวพุทธ (4 MAT)

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด
เพียงคำตอบเดียว (เวลา 30 นาที)

*จำเป็น

ที่อยู่อีเมล *

อีเมลของคุณ

ชื่อ - นามสกุล *

คำตอบของคุณ

1. การกระทำในข้อใด 10 คะแนน
จัดว่าเป็นการบำรุงรักษา
วัด *

☐ ก. อัน ชักชวนเพื่อนๆ ไปทำบุญ

VoLTE 62% 22:37

1. การกระทำในข้อใด 10 คะแนน
จัดว่าเป็นการบำรุงรักษา
วัด *

☐ ก. อัน ชักชวนเพื่อนๆ ไปทำบุญ

☐ ข. เกตุ ชวนญาติไปสร้างศาลารัต

☐ ค. กานต์ ทอดผ้าป่าเป็นประจำ
ทุกปี

☐ ง. ทอง ห้ามบุคคลภายนอก
เข้าไปนั่งมั่วสุมในวัด

2. พระภิกษุที่ต้องศึกษา 10 คะแนน
คันถธุระ หมายถึง ข้อใด
*

☐ ก. การเรียนพระคัมภีร์

☐ ข. การฝึกฝนธรรมจิตใจ

☐ ค. การฝึกจิตใจให้พ้นจากกิเลส

☐ ง. การเรียนรู้ด้านหลักการควบคุม
กับการปฏิบัติตน

ตัวอย่างแบบกิจกรรม

เรื่อง ศาสนพิธี

๑. สาระสำคัญ การจัดโต๊ะหมู่บูชาและการกล่าวอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนาพระปริตรนั้น เป็นส่วนหนึ่งของศาสนพิธีซึ่งพุทธศาสนิกชนทุกคนพึงปฏิบัติให้ถูกต้อง

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

๒.๑ จัดโต๊ะหมู่บูชาและจัดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยได้อย่างถูกต้อง

๒.๒ กล่าวคำอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนาพระปริตรได้ถูกต้อง

๓. สาระการเรียนรู้

ศาสนพิธี การจัดโต๊ะหมู่บูชา, การจัดรูปเทียน, การอาราธนาศีล, การอาราธนาธรรม, การอาราธนาพระปริตร

๔. กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนแบบบรรยาย/ สื่อ power point ศาสนพิธี/ วิธีสอนแบบกระบวนการปฏิบัติ
นักเรียนสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัยและทำสมาธิก่อนเรียน

๔.๑ ครุณำนักเรียนไปเรียนที่ห้องจริยธรรม หรือห้องพุทธศาสน์ หรือบริเวณที่สามารถจัดโต๊ะหมู่บูชาได้

๔.๒ ครูให้นักเรียนสังเกตโต๊ะหมู่บูชาหน้าห้อง หรือให้ดูภาพการจัดโต๊ะหมู่บูชา แล้วตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ

๔.๓ ครูอธิบายวิธีการจัดโต๊ะหมู่บูชาแบบ โต๊ะเดี่ยว โต๊ะหมู่ ๔ โต๊ะหมู่ ๕ โต๊ะหมู่ ๗ และโต๊ะหมู่ ๙ พร้อมกับอธิบายความแตกต่างของโต๊ะหมู่บูชาแต่ละแบบ

๔.๔ นักเรียนแต่ละกลุ่ม (กลุ่มเดิม) ผลัดกันทดลองจัดโต๊ะหมู่บูชาแบบต่างๆ โดยมีครูคอยช่วยชี้แนะความถูกต้อง

๔.๕ นักเรียนและครูช่วยกันสรุปวิธีการจัดโต๊ะหมู่บูชา และจุดมุ่งหมายของการจัดโต๊ะหมู่บูชา

๔.๖ ครูถามประสบการณ์เดิมของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย และสุ่มเรียกนักเรียน ออกมาสาธิตการจัดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย โดยครูคอยชี้แนะความถูกต้อง

๔.๗ ครูถามความรู้เดิมของนักเรียนเกี่ยวกับการอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนาพระปริตร แล้วให้นักเรียนที่มีความสามารถในการอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนาพระปริตรออกมากล่าวคำอาราธนาที่หน้าชั้นเรียน

๔.๘ ครูอธิบายจุดมุ่งหมายของการอาราธนา และคำแปลของการอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนาพระปริตร

๔.๙ นักเรียนรวมกลุ่มกัน (กลุ่มเดิม) ฝึกกล่าวคำอาราธนาศีล อาราธนาธรรม และอาราธนาพระปริตร และให้กลับไปฝึกต่อที่บ้าน นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

๔.๑๐ ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมาย จุดมุ่งหมายและความสำคัญของการจัดโต๊ะหมู่บูชา การอาราธนาศีล การอาราธนาธรรม และการอาราธนาพระปริตรนักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

๕. นวัตกรรมการเรียนการสอน

๕.๑ วิธีสอนแบบกระบวนการปฏิบัติ

๕.๒ ใบงานแบบฝึกทักษะศาสนพิธี

๕.๓ Kahoot แบบฝึกทักษะศาสนพิธี

แบบฝึกทักษะศาสนพิธี

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. ภาพต่อไปนี้เป็นการจัดโต๊ะหมู่ประเภทใด

ก. โต๊ะหมู่ ๓

ข. โต๊ะหมู่ ๕

ค. โต๊ะหมู่ ๗

ง. โต๊ะหมู่ ๙

๒. ภาพต่อไปนี้เป็นการจัดโต๊ะหมู่ประเภทใด

ก. โต๊ะหมู่ ๓

ข. โต๊ะหมู่ ๕

ค. โต๊ะหมู่ ๗

ง. โต๊ะหมู่ ๙

๓. ข้อใดเป็นการเริ่มต้นประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา

ก. จุดธูปเทียน

ข. อาราธนาศีล

ค. อาราธนาธรรม

ง. กราบพระรัตนตรัย

๔. คำอาราธนาศีล มีคำเริ่มต้นอย่างไร

ก. มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง ....

ข. วิปตติ ปฎิพาหายะ .....

ค. พรหมมา จะ โลกาธิปตี....

ง. อะระหัง สัมมา....

๕. พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมข้อใดในวันอาสาฬหบูชา

ก. อริยสัจ ๔

ข. จาตุรงคสันนิบาต

ค. โอวาทปาฏิโมกข์

ง. ธัมมจักรกับปวัตตนสูตร

๖. การตักบาตรเทโวจะกระทำกันในวันใด

- ก. ก่อนวันเข้าพรรษา ๑ วัน   ข. ก่อนวันออกพรรษา ๑ วัน
ค. หลังวันออกพรรษา ๑ วัน   ง. ในวันเดียวกับวันออกพรรษา

๗. การอาราธนาธรรม หมายถึง อะไร

- ก. การเชื้อเชิญพระสงฆ์ให้ท่านบอกถึงศีล
ข. การเชื้อเชิญพระสงฆ์ให้สวดมนต์ในบทที่ว่าด้วยพุทธานุภาพ
ค. การเชื้อเชิญพระสงฆ์ให้แสดงธรรม
ง. การเชื้อเชิญให้พระสงฆ์ให้พร

๘. ข้อใดต่อไปนี้เป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าโดยตรง

- ก. วันเข้าพรรษา   ข. วันออกพรรษา
ค. วันธรรมสวนะ   ง. วันอัฐมีบูชา

๙. การสวดพระปริตร มีจุดมุ่งหมายเพื่อการใด

- ก. เพื่อเสริมดวงชะตา   ข. เพื่อการค้ารุ่งเรือง
ค. เพื่อความอยู่ยงคงกระพัน   ง. เพื่อปิดเป่าและป้องกันอันตราย

๑๐. วันจาตุรงคสันนิบาต หมายถึง วันใด

- ก. วันมาฆบูชา   ข. วันวิสาขบูชา
ค. วันเข้าพรรษา   ง. วันอาสาฬหบูชา

๑๑. วันที่มีความสัมพันธ์กับการตักบาตรเทโวโรหณะ คือ วันใด

- ก. วันเข้าพรรษา   ข. วันมาฆบูชา
ค. วันออกพรรษา   ง. วันอาสาฬหบูชา

๑๒. พระพุทธเจ้าทรงแสดงหลักธรรมสำคัญเรื่องใดในวันมาฆบูชา

- ก. อริยสัจ ๔   ข. โอวาทปาฏิโมกข์
ค. อัมมจักกัปปวัตตนสูตร   ง. ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

๑๓. การประกอบพิธีเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ควรปฏิบัติตนตามข้อใด

- ก. เดินเวียนซ้ายรอบพระอุโบสถ   ข. เดินรอบพระอุโบสถ ๓ รอบ
ค. เดินเวียนเทียนภายในพระอุโบสถ ๓ รอบ   ง. เดินเวียนขวารอบพระอุโบสถ ๓ รอบ

๑๔. ช่วงฤดูกาลของวันเข้าพรรษานั้นมีประโยชน์ต่อพระสงฆ์อย่างไร

- ก. พระสงฆ์ได้มีเวลาศึกษาพระธรรมวินัยมากขึ้น
ข. ชาวบ้านได้เวลาทำบุญตักบาตรและฟังธรรม
ค. พระสงฆ์ได้มีโอกาสนั่งกล่าวคำตักเตือนซึ่งกันและกัน
ง. พระสงฆ์ได้มีเวลาพักผ่อนจากการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๑๕. การกระทำใดจัดเป็นอามิสบูชา

- ก. ฟังธรรม   ข. ถือนิศีล ๕
ค. ทำสมาธิทุกเช้า   ง. จัดโต๊ะหมู่บูชาพระพุทธรูป

Kahoot แบบฝึกทักษะศาสนพิธี

Search...

Kahoots (4) [Create new](#)

เกมภาพปริศนาพุทธประวัติ, สังคยนา

sayandee

Visible to everyone

15 Questions

แบบฝึกทักษะศาสนพิธี (กิจกรรม)

sayandee

Visible to everyone

15 Questions

Kahoot!

แบบฝึกทักษะศาสนพิธี (กิจกรรม)

Player vs Player
1:1 Devices

Team vs Team
Shared Devices

Loaded 95%

1. ภาพต่อไปนี้เป็นการจัดโต๊ะหมู่ประดิษฐานพระพุทธรูป

17

Skip

0 Answers

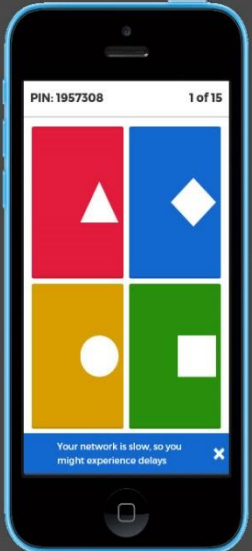

ก. โต๊ะหมู่ 3

ข. โต๊ะหมู่ 5

ค. โต๊ะหมู่ 7

ง. โต๊ะหมู่ 9

4. คำอาราธนาศีล มีคำเริ่มต้นอย่างไร

2

Skip

0 Answers

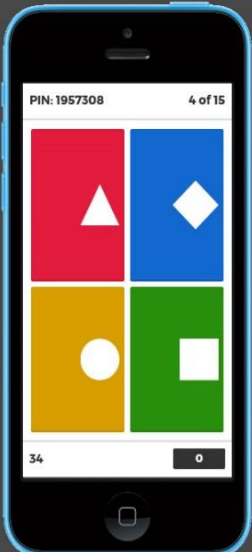

ก. มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง ....

ข. วิปิตติ ปฎิพาหะ .....

ค. พรหมมา จะ โลกธัมปสี.....

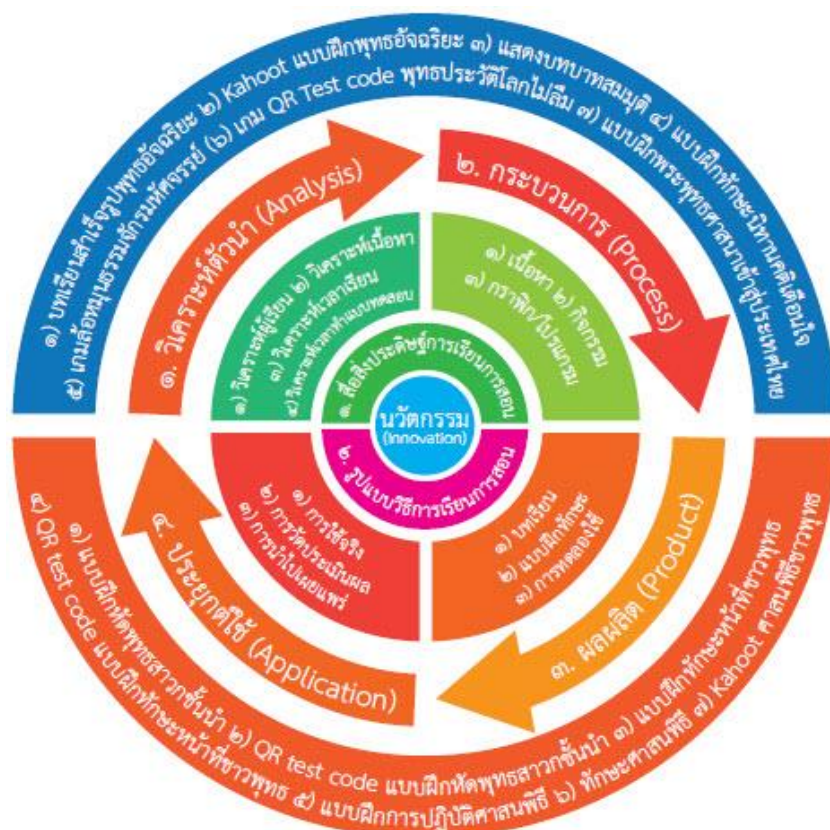
ง. ธรรมะทั้ง สัมมา.....

นวัตกรรมการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ผู้วิจัย ได้นำองค์ประกอบการพัฒนาและนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขียนเป็นแผนภาพที่ ๔.๒ ดังนี้

ภาพที่ ๔.๒ องค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (ฉบับร่างที่ ๒)

๔.๒.๓ สรุปผลการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยผลจากการศึกษาเอกสาร การตอบแบบนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน การสัมภาษณ์ครู ผู้บริหารและผลจากการสนทนากลุ่มจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัย แสดงรายละเอียดในตารางที่ ๔.๑๐ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๐ สรุปผลการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา

ร่างที่ ๑	ร่างที่ ๒	ผู้วิจัย สรุปและปรับแก้
การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (ฉบับร่างที่ ๑) ส่วนที่ ๑ กระบวนการพัฒนานวัตกรรม ๑) วิเคราะห์ตัวนำ ระยะการวิเคราะห์ ปัญหาการเรียนรู้ เบื้องต้น ประกอบด้วย การวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เป้าหมาย วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์เวลา วิเคราะห์เวลาการ ออกแบบกิจกรรม แบบ กราฟิก ๒) กระบวนการ ระยะ การออกแบบพัฒนา บทเรียนมัลติมีเดียโดย ใช้โปรแกรมที่เหมาะสม หรือที่ผู้สอนมีความ ถนัด ประกอบกับ เนื้อหา กิจกรรม กราฟิก/โปรแกรม เช่น Website, Google from, Kahoot, QR Test Code, Adobe Captivate, Paint ๓) ผลผลิต บทเรียน	การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (ฉบับร่างที่ ๒) ส่วนที่ ๑ องค์ประกอบการพัฒนา พัฒนานวัตกรรม องค์ประกอบการพัฒนา พัฒนานวัตกรรมการ จัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญ ศึกษา โดยมี องค์ประกอบ พัฒนานวัตกรรม ๔ ขั้นตอน ประกอบด้วย ๑) วิเคราะห์ตัวนำ ๒) กระบวนการ ๓) ผลผลิต ๔) ประยุกต์ใช้ ๑) วิเคราะห์ตัวนำ (Analysis) ระยะการ วิเคราะห์ปัญหาการ เรียนรู้เบื้องต้น ประกอบด้วย การ วิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เป้าหมาย วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์เวลา วิเคราะห์เวลาการ ออกแบบกิจกรรม แบบ กราฟิก	บทสรุปการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันในเรื่องการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ว่า ควรปรับสำนวนภาษาให้มีความเป็นวิชาการและน่าสนใจมากยิ่งขึ้นโดยให้ตัดคำว่า “กระบวนการ” ออกแล้วแทนด้วยคำว่า “องค์ประกอบการพัฒนา พัฒนานวัตกรรม - เพิ่มเติมรายละเอียดและองค์ประกอบพัฒนากรรมกร จาก ๓ กระบวนการ ประกอบด้วย ๑) วิเคราะห์ตัวนำ ๒) กระบวนการ ๓) ผลผลิต ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันเพิ่มองค์ประกอบการพัฒนา ๔ องค์ประกอบ และมีความเห็นให้เพิ่มรายละเอียดเพื่อความชัดเจนขอแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้ ๑) วิเคราะห์ตัวนำ ปรับให้สอดคล้องบริบทสถานศึกษา - วิเคราะห์ผู้เรียน - วิเคราะห์เนื้อหา - การวิเคราะห์เวลาประเมินผล - วิเคราะห์เวลาการออกแบบ ๒) กระบวนการ - เนื้อหา - กิจกรรม - กราฟิก/โปรแกรม ๓) ผลผลิต - บทเรียน

ร่างที่ ๑	ร่างที่ ๒	ผู้วิจัย สรุปและปรับแก้
แบบฝึกหัดการนำ ทดลองในกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการจัด เรียนการสอนใช้งาน จริงและการประเมินผล ตรวจสอบการวิเคราะห์ การออกแบบ การ พัฒนา เผยแพร่ ความคิด ใช้นวัตกรรม ได้ผลหรือลดสภาพ ปัญหาการเรียนการ สอน	(๑) วิเคราะห์ผู้เรียน (Learners Analysis) ผู้สอนควรทำการ วิเคราะห์ความต้องการ ของผู้เรียน ประกอบด้วย ประเมินความรู้ของ ผู้เรียนในเนื้อหา (๒) วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เนื้อหาเป็นส่วนสำคัญที่ จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ควบคู่ไปกับการจัด ประสบการณ์หรือ กิจกรรมการเรียนรู้ (๓) วิเคราะห์เวลาและ วิธีการประเมินผล (Assessment Methodology Analysis) ผู้สอนควร วิเคราะห์รูปแบบและ วิธีการประเมินผล (๔) วิเคราะห์เวลาการ ออกแบบ (Design) การออกแบบเป็น ขั้นตอนสำคัญสำหรับ การพัฒนาสื่อทุก ประเภท ๒) กระบวนการ (Process) ระยะการ ออกแบบพัฒนา นวัตกรรมแบบบทเรียน โดยใช้โปรแกรมที่ เหมาะสมหรือที่ผู้สอนมี ความถนัด ประกอบ	- ทดลองใช้ ๔) ประยุกต์ใช้ ประกอบด้วย - ใช้งานจริง - ประเมินผล - เผยแพร่

ร่างที่ ๑	ร่างที่ ๒	ผู้วิจัย สรุปและปรับแก้
	กอบ ๑) เนื้อหา ๒) กิจกรรม ๓) กราฟิก/โปรแกรม เช่น Website, Google from, Kahoot, QR Test Code, Adobe Captivate, Paint ๓) ผลผลิต (Product) บทเรียน แบบฝึกหัด การนำทดลองในกลุ่ม ตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ในการจัดเรียนการสอน ๔)ประยุกต์ใช้ (Application) นำไปใช้ งานจริงและการ ประเมินผล ตรวจสอบ การวิเคราะห์การ ออกแบบ การพัฒนา เผยแพร่ความคิด ใช้ นวัตกรรมได้ผลหรือลด สภาพปัญหาการเรียน การสอน	
ส่วนที่ ๒ นวัตกรรมการจัดการ เรียนการสอน ๒ ประเภท ดังนี้ ๑.นวัตกรรมสื่อ สิ่งประดิษฐ์ ประกอบด้วย สื่อชุด การฝึกทักษะ สื่อชุดนิทาน สื่อชุดเกม ๑) สื่อชุดการฝึกทักษะ ประกอบด้วย (๑) แบบ ฝึกทักษะ (๒) แบบฝึกเสริมทักษะ	ส่วนที่ ๒ นวัตกรรมการจัดการ เรียนการสอน จำนวน ๒ ประเภท ดังนี้ ๑) นวัตกรรมกา จัดการเรียนการสอนสื่อ สิ่งประดิษฐ์ประเภท คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ประกอบด้วย สื่อชุด การฝึกทักษะ สื่อชุด นิทาน สื่อชุดเกม ๒) นวัตกรรมการจัดการ เรียนการสอนรูปแบบ	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนวัตกรรมได้สอบถามเกี่ยวกับ นวัตกรรมทั้ง ๒ ด้าน ที่ผู้วิจัย นำเสนอนั้น เหมาะสมหรือไม่กับผู้เรียน (พระภิกษุ สามเณร) มอบหมายให้ผู้วิจัย ทบทวนนวัตกรรมเพื่อความ เหมาะสม - ผู้วิจัย ได้ทบทวนนวัตกรรมจัดการเรียน การสอนทั้ง ๒ ประเภท ผู้วิจัย นำเสนอมีความ สอดคล้องบริบทสถานศึกษาเป็นไปได้ ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำนวัตกรรมจัดการเรียน

ร่างที่ ๑	ร่างที่ ๒	ผู้วิจัย สรุปและปรับแก้
(๓) แบบฝึกหัดทักษะ นวัตกรรมการจัดการ เรียนการสอนสื่อ สิ่งประดิษฐ์การเรียนรู้ การสนทนาที่มีเดีย ได้แก่ Kahoot แบบฝึก พุทธอัจฉริยะ บทเรียน สำเร็จรูปพุทธประวัติ พุทธอัจฉริยะ และ แบบเสริมทักษะพุทธ ประวัติ Kahoot แบบฝึกพุทธ อัจฉริยะ และ แบบฝึก เสริมทักษะพุทธประวัติ ๒) สื่อชุดนิทาน ประกอบด้วย (๑)นิทาน เทพนิยายปรัมปรา (๒) นิทานชาดก (๓) นิทาน พื้นบ้าน นวัตกรรมการ เรียนการสอน การ แสดงบทบาทสมมติ แบบฝึกทักษะนิทาน พื้นบ้านไทยคดีเตือนใจ QR Test code แบบ ฝึกทักษะนิทานแสน สนุก ๓) ด้านสื่อชุดเกม ประกอบด้วย (๑) เกม จับคู่ (๒) เกมภาพตัด ต่อ (๓) เกมหมุนวงล้อ ธรรมจักร นวัตกรรมการเรียนการ สอน เกมล้อหมุน ธรรมจักร, เกมจับคู่ ภาพ, เกมตัดต่อภาพ	วิธีสอน ประกอบด้วย การสอนแบบซิปปา การสอนแบบ 4 MAT การสอนแบบกิจกรรม ๑) นวัตกรรมการ จัดการเรียนการสอนสื่อ สิ่งประดิษฐ์ (๑) นวัตกรรมการ จัดการเรียนการสอนสื่อ สิ่งประดิษฐ์ ๑) สื่อ ชุดฝึกทักษะ นวัตกรรม การเรียนสอนคือ บทเรียนสำเร็จรูปพุทธ อัจฉริยะ,แบบฝึกหัด เสริมทักษะ, Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ (๒) สื่อชุดนิทาน นวัตกรรมการเรียนการ สอน นิทานเทพนิยาย ปรัมปราแสนสนุก นิทานชาดก นิทาน พื้นบ้านแสนสนุก, การ แสดงบทบาทสมมติ. แบบฝึกทักษะนิทาน พื้นบ้านไทยคดีเตือนใจ (๓) สื่อชุดเกม นวัตกรรมการเรียนการ สอนเกมล้อหมุน ธรรมจักร, เกมจับคู่ ภาพ, เกมตัดต่อภาพ ปริศนาคำทาย, แบบ การทำงานเป็นกลุ่ม, เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธ ประวัติโลกไม่ลืม, แบบ	การสอนมีนวัตกรรมรวมทั้งสิ้น ๑๔ นวัตกรรม และได้ปรับปรุงชิ้นนวัตกรรมให้น่าสนใจมากขึ้น โดยปรับจากกิจกรรม เป็นนวัตกรรมการจัดการ เรียนการสอน - ผู้วิจัยปรับนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน ให้เหมาะสมเหมาะสมสรุป ความเป็นไปได้ ผู้ทรงวุฒิได้ให้คำแนะนำการใช้ใช้นวัตกรรม จัดการเรียนการสอน ควรเป็นการสอนแบบ Active learning เป็นกระบวนการเรียนรู้ทำให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย โดยการ ร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ในการนี้ ครูต้อง ลดบทบาทในการสอนและการให้ข้อความรู้แก่ ผู้เรียนโดยตรงลง แต่ไปเพิ่มกระบวนการและ กิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น ในการจะทำกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น - ผู้วิจัย ให้ปรับให้มีความสอดคล้องเพื่อบรรลุ โดยจัดกิจกรรมที่แสดงบทบาทสมมติและการ สอนที่นักเรียนมีส่วนร่วมการปฏิบัติจริง เช่น ศาสน พิธี เกม และการใช้โปรแกรมบูรณาการเรียน การสอน

ร่างที่ ๑	ร่างที่ ๒	ผู้วิจัย สรุปและปรับแก้
ปริศนาคำทาย,แบบ การทำงานเป็นกลุ่ม, เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธ ประวัติโลกไม้ลิ้ม,แบบ ฝึกพระพุทธรูปศาสนาเข้า สู่ประเทศไทย ๑.นวัตกรรมรูปแบบวิธี สอน ประกอบด้วย การ สอนแบบซิปปา การ สอนแบบกิจกรรม การ สอนแบบ 4 MAT ดังนี้ (๑) การสอนแบบซิปปา การสอนส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรม นวัตกรรมการ จัดการเรียนการสอน แบบฝึกหัดพุทธสาวก ชั้นนำ, แบบการทำงาน เป็นกลุ่ม, QR test code แบบฝึกพุทธ สาวกชั้นนำ (๒) การสอนแบบ 4 MAT การถ่ายทอด ความรู้คำนึงถึงความ แตกต่างระหว่างบุคคล ในการเรียนรู้ นวัตกรรมการจัดการ เรียนการสอน จัดการ เรียนรู้แบบร่วมมือ, เทคนิค Jigsaw, แบบ ฝึกทักษะหน้าที่ชาว พุทธ, QR test code แบบฝึกหน้าที่ชาวพุทธ (๓) การสอนแบบ	ฝึกพระพุทธรูปศาสนาเข้า สู่ประเทศไทย ๒) รูปแบบวิธีการสอน รูปแบบวิธีสอน ประกอบด้วย (๑) การสอนแบบโมเดล ซิปปา (CIPPA MODEL) นวัตกรรม การเรียนการสอน แบบฝึกหัดพุทธสาวก ชั้นนำ, แบบการทำงาน เป็นกลุ่ม, QR test code แบบฝึกพุทธ สาวกชั้นนำ (๒) การสอนแบบ 4 MAT นวัตกรรมการ เรียนการสอน จัดการ เรียนรู้แบบร่วมมือ, เทคนิค Jigsaw, แบบ ฝึกทักษะหน้าที่ชาว พุทธ, QR test code แบบฝึกทักษะหน้าที่ ชาวพุทธ (๓) การสอนแบบ กิจกรรม นวัตกรรมการ เรียนการสอนสอนแบบ กระบวนการปฏิบัติ, ใบ งานแบบฝึกทักษะศา สนพิธี, Kahoot แบบ ฝึกทักษะศาสนพิธี	

ร่างที่ ๑	ร่างที่ ๒	ผู้วิจัย สรุปและปรับแก้
กิจกรรม การถ่ายทอด ความรู้มุ่งเน้น กระบวนการปฏิบัติต่าง ๆ นวัตกรรมจัดการ เรียนการสอน วิธีสอน แบบกระบวนการ ปฏิบัติ, ใบงานแบบ ฝึกศาสนพิธี, Kahoot แบบฝึกทักษะศาสนพิธี		

๔.๓ ผลการตรวจสอบตรวจสอบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (ฉบับสมบูรณ์)

๔.๓.๑ ผลการตรวจสอบตรวจสอบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยการแจกแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ในสถานศึกษา
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน ๒๐๑ รูป/คน ได้รับกลับมา จำนวน ๑๙๒ ฉบับ
จำแนกตาม สภาพภาพ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งที่ปฏิบัติงานในปัจจุบัน ประสบการณ์ในการ
ทำงาน โดยวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล หาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ
(Percentage) มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๑ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงข้อมูลทั่วไปจำนวนกลุ่มตัวอย่างและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตรวจสอบ (n = ๑๙๒)

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (รูป/คน)	ร้อยละ
๑) สถานภาพ		
บรรพชิต	๑๕๖	๘๑.๒๕
คฤหัสถ์	๓๖	๑๘.๗๕
รวม	๑๙๒	๑๐๐.๐๐
๒) อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๓๐ ปี	๔๓	๒๒.๔๐
๓๑ - ๔๐ ปี	๙๖	๕๐.๐๐
๔๑ - ๕๐ ปี	๓๘	๑๙.๗๙
มากกว่า ๕๑ ปีขึ้นไป	๑๕	๗.๘๑
รวม	๑๙๒	๑๐๐.๐๐
๓) วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	-	-

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (รูป/คน)	ร้อยละ
ปริญญาโท	๑๑๕	๕๙.๙๐
ปริญญาเอก	๓๒	๑๖.๖๗
อื่นๆ.....	๔๕	๒๓.๔๔
รวม	๑๙๒	๑๐๐.๐๐
๔) ตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	๑๐๗	๕๕.๗๓
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา	๘	๔.๑๗
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	๔๕	๒๓.๔๔
หัวหน้าฝ่าย	๓๒	๑๖.๖๗
รวม	๑๙๒	๑๐๐
๕) ประสบการณ์ในการทำงาน		
๑ - ๑๐ ปี	๕๙	๓๐.๗๓
๑๑ - ๒๐ ปี	๘๒	๔๒.๗๑
๒๑ - ๓๐ ปี	๓๒	๑๖.๖๗
๓๑ ปี ขึ้นไป	๑๙	๙.๙๐
รวม	๑๙๒	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ตอบแบบสอบถามเรื่องการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำแนกได้ดังนี้

สถานภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ บรรพชิต จำนวน ๑๕๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๒๕ ส่วนสถานภาพ คฤหัสถ์ จำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๗๕

อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ผู้ที่มีอายุ ๓๑ - ๔๐ ปี จำนวน ๙๖ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ รองลงมาคือ ผู้ที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ ๓๐ ปี จำนวน ๔๓ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๔๐ และผู้ที่มีอายุ ๔๑ - ๕๐ ปี จำนวน ๓๘ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๗๙ น้อยที่สุดคือ ผู้ที่มีอายุมากกว่า ๕๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๕ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๘๑ ตามลำดับ

วุฒิการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน ๑๑๕ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๙๐ รองลงมาคือ วุฒิการศึกษาอื่นๆ.....จำนวน ๔๕ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๗๒ น้อยที่สุดคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาเอก จำนวน ๓๒ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๗ และปริญญาตรี ไม่ปรากฏ

ตำแหน่งที่ปฏิบัติงานในปัจจุบัน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ผู้ที่เป็นผู้อำนวยการ จำนวน ๑๐๗ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๗๓ รองลงมาคือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ๔๕ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔๔ และหัวหน้าฝ่าย จำนวน ๓๒ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๗ และ น้อยที่สุดคือ รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน ๘ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๑๗

ประสบการณ์ในตำแหน่งงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ผู้มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า ๑๑ – ๒๐ ปี จำนวน ๘๒ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๗๑ รองลงมา คือ ผู้มีประสบการณ์ในการทำงาน ๑ – ๑๐ ปี จำนวน ๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๗๓ และผู้มีประสบการณ์ในการทำงาน ๒๑ – ๓๐ ปี จำนวน ๓๒ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๗ และน้อยที่สุด คือ ผู้มีประสบการณ์ในตำแหน่งงาน ๓๑ ปี จำนวน ๑๙ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๙๐ ตามลำดับ

๔.๓.๒ ผลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วย นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทำการตรวจสอบใน ๔ ด้าน ได้แก่ ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้อง โดยวิเคราะห์จากการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) ได้ผลการวิเคราะห์ ดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๑ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๒ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สรุปรวม

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม	ด้านความเป็นประโยชน์			ด้านความเป็นไปได้			ด้านความเหมาะสม			ด้านความถูกต้อง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์												
๑.๑ สื่อชุดฝึกทักษะ	๔.๕๘	๐.๕๐	มากที่สุด	๔.๔๘	๐.๕๐	มาก	๔.๓๘	๐.๖๑	มาก	๔.๓๕	๐.๕๕	มาก
๑.๒ สื่อชุดนิทาน	๔.๖๐	๐.๔๗	มากที่สุด	๔.๕๐	๐.๕๐	มาก	๔.๔๑	๐.๖๐	มาก	๔.๔๑	๐.๖๑	มาก
๑.๓ สื่อชุดเกม	๔.๕๓	๐.๕๐	มากที่สุด	๔.๖๑	๐.๕๙	มากที่สุด	๔.๔๕	๐.๕๗	มาก	๔.๔๙	๐.๕๖	มาก
๒. นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบ วิธีสอน												
๒.๑ รูปแบบวิธีการสอนแบบชิปปาโมเดล (CIPPA MODEL)	๔.๖๑	๐.๕๙	มากที่สุด	๔.๖๑	๐.๕๙	มากที่สุด	๔.๔๕	๐.๕๗	มาก	๔.๔๕	๐.๕๗	มาก
๒.๒ รูปแบบ วิธีสอนแบบ 4 MAT	๔.๔๕	๐.๕๗	มาก	๔.๔๕	๐.๕๗	มาก	๔.๔๙	๐.๕๖	มาก	๔.๖๐	๐.๔๗	มากที่สุด
๒.๓ รูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม	๔.๖๐	๐.๔๗	มากที่สุด	๔.๓๘	๐.๖๑	มาก	๔.๔๕	๐.๕๗	มาก	๔.๕๓	๐.๕๐	มากที่สุด
รวม	๔.๕๖	๐.๕๒	มากที่สุด	๔.๕๑	๐.๕๖	มากที่สุด	๔.๔๔	๐.๕๘	มาก	๔.๔๗	๕๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า โดยภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ด้านความเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๕๖, S.D. = ๐.๕๒$) รองมาลำดับที่ ๒ คือ ด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๕๑, S.D. = ๐.๕๖$) รองมาลำดับที่ ๓ คือ ด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๗, S.D. = ๐.๕๖$) และ น้อยที่สุด คือ ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๔, S.D. = ๐.๕๖$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า

๑. ด้านความเป็นประโยชน์ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเรียนการสอนประเภทรูปแบบ วิธีสอนรูปแบบวิธีการสอนแบบชิปปา ($\bar{x} = ๔.๖๑, S.D. = ๐.๕๙$) รองมาลำดับที่ ๒ คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ สื่อชุดนิทาน และ รูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม ($\bar{x} = ๔.๖๐, S.D. = ๐.๔๗$) รองมาลำดับที่ ๓ คือ สื่อชุดฝึกทักษะ ($\bar{x} = ๔.๕๘, S.D. = ๐.๕๐$) รองมาลำดับที่ ๔ คือ สื่อชุดเกม ($\bar{x} = ๔.๕๓, S.D. = ๐.๕๐$) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ รูปแบบ วิธีสอนแบบ 4 MAT ($\bar{x} = ๔.๔๕, S.D. = ๐.๕๗$) ตามลำดับ

๒. ด้านความเป็นไปได้ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ สื่อชุดเกม และ รูปแบบวิธีการสอนแบบชิปปา ($\bar{x} = ๔.๖๑, S.D. = ๐.๕๙$) รองมาลำดับที่ ๒ คือ สื่อชุดนิทาน ($\bar{x} = ๔.๕๐, S.D. = ๐.๕๐$) รองมาลำดับที่ ๓ คือ สื่อชุดฝึกทักษะ ($\bar{x} = ๔.๔๘, S.D. = ๐.๕๐$) รองมาลำดับที่ ๔ คือ รูปแบบ วิธีสอนแบบ 4 MAT ($\bar{x} = ๔.๔๕, S.D. = ๐.๕๗$) และมีค่าน้อยสุด คือ รูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรม ($\bar{x} = ๔.๓๘, S.D. = ๐.๖๑$) ตามลำดับ

๓. ด้านความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ รูปแบบ วิธีสอนแบบ 4 MAT ($\bar{x} = ๔.๔๙, S.D. = ๐.๕๖$) รองมาลำดับที่ ๒ คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ สื่อชุดเกม รูปแบบวิธีการสอนแบบชิปปา และ รูปแบบวิธีการสอนแบบชิปปา ($\bar{x} = ๔.๔๕, S.D. = ๐.๕๗$) รองมาลำดับที่ ๓ คือ สื่อชุดนิทาน ($\bar{x} = ๔.๔๑, S.D. = ๐.๖๐$) และมีค่าน้อยที่สุด คือ สื่อชุดฝึกทักษะ ($\bar{x} = ๔.๓๘, S.D. = ๐.๖๑$) ตามลำดับ

๔ ด้านความถูกต้อง ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ รูปแบบ วิธีสอนแบบ 4 MAT ($\bar{x} = ๔.๖๐, S.D. = ๐.๔๗$) รองมาลำดับที่ ๒ คือ รูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม ($\bar{x} = ๔.๕๓, S.D. = ๐.๕๐$) รองมาลำดับที่ ๓ คือ สื่อชุดเกม ($\bar{x} = ๔.๔๙, S.D. = ๐.๕๖$) รองมาลำดับที่ ๔ คือ รูปแบบวิธีการสอนแบบชิปปา ($\bar{x} = ๔.๔๕, S.D. = ๐.๕๗$) รองมาลำดับที่ ๕ คือ สื่อชุดนิทาน ($\bar{x} = ๔.๔๑, S.D. = ๐.๖๑$) และ น้อยที่สุดคือ สื่อชุดฝึกทักษะ ($\bar{x} = ๔.๓๕, S.D. = ๐.๕๙$) ตามลำดับ

๔.๓.๒.๑ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

สภาพนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วิเคราะห์จากการหาค่าความถี่ (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๓ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดฝึกทักษะ

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม	ด้านความเป็นประโยชน์			ด้านความเป็นไปได้			ด้านความเหมาะสม			ด้านความถูกต้อง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์												
๑.๑ สื่อชุดฝึกทักษะ												
๑) แบบฝึกทักษะไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถระดับปานกลาง คือ กลุ่มนักเรียนสามารถฝึกได้ สอนได้ ใช้ สื่อ นวัตกรรม หรือแบบฝึกทักษะแล้ว สามารถเข้าใจเนื้อหาได้ นักเรียนกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกลุ่มใหญ่ เป็นกลุ่มปกติ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ Kahoot แบบฝึกพุทธร้อจรรย์ยะ	๔.๖๒	๐.๔๙	มากที่สุด	๔.๕๒	๐.๕๐	มากที่สุด	๔.๔๐	๐.๖๑	มาก	๔.๓๘	๐.๖๐	มาก
๒) แบบฝึกเสริมทักษะไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถเป็นเลิศมีความคิด ความจำเป็นพิเศษ สามารถเรียนรู้ได้เร็ว เพียงแนะนำนิดหน่อยก็เข้าใจได้ คือกลุ่มนักเรียนที่มีสติปัญญาเป็นเลิศ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการ	๔.๕๘	๐.๕๐	มากที่สุด	๔.๔๘	๐.๕๐	มาก	๔.๔๒	๐.๖๑	มาก	๔.๓๔	๐.๕๙	มาก

สอนมัลติมีเดีย ได้แก่ แบบเสริมทักษะ พุทธประวัติ,บทเรียนสำเร็จรูปพุทธ ประวัติพุทธอัจฉริยะ และ Google class room												
๓) แบบฝึกซ่อมทักษะไปใช้กับ นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนมีความ บกพร่องด้านใดด้านหนึ่ง เป็นนักเรียน ที่มีสติปัญญาการรับรู้ช้ากว่านักเรียน ปกติ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน สอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน มัลติมีเดีย ได้แก่ Kahoot แบบฝึกพุทธ อัจฉริยะ และ แบบฝึกเสริมทักษะพุทธ ประวัติ	๔.๕๔	๐.๕๐	มากที่สุด	๔.๔๔	๐.๕๐	มาก	๔.๓๒	๐.๖๑	มาก	๔.๓๔	๐.๕๙	มาก
รวม	๔.๕๘	๐.๕๐	มากที่สุด	๔.๔๘	๐.๕๐	มาก	๔.๓๘	๐.๖๑	มาก	๔.๓๕	๐.๕๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า โดยภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ด้านเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๕๘$) รองลงมา คือ ด้านเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๘$) ถัดมาคือ ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๓๘$) และ น้อยที่สุด คือ ด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๓๕$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดฝึกทักษะ พบว่า

๑. ด้านความเป็นประโยชน์ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ แบบฝึกทักษะไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถระดับปานกลาง คือกลุ่มนักเรียนสามารถฝึกได้ สอนได้ ใช้สื่อ นวัตกรรม หรือแบบฝึกทักษะแล้วสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ นักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกลุ่มใหญ่ เป็นกลุ่มปกติ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ ($\bar{x} = ๔.๖๒$, S.D. = ๐.๔๙) รองลงมา คือ แบบฝึกเสริมทักษะไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถเป็นเลิศมีความคิด ความจำเป็นพิเศษ สามารถเรียนรู้ได้เร็ว เพียงแนะนำนิดหน่อยก็เข้าใจได้ คือกลุ่มนักเรียนที่มีสติปัญญาเป็นเลิศ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ แบบเสริมทักษะพุทธประวัติ,บทเรียนสำเร็จรูปพุทธประวัติพุทธอัจฉริยะ และ Google class room ($\bar{x} = ๔.๕๘$, S.D. = ๐.๕๐) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ แบบฝึกซ่อมทักษะไปใช้กับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนมีความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่ง เป็นนักเรียนที่มีสติปัญญาการรับรู้ช้ากว่านักเรียนปกติ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ และ แบบฝึกเสริมทักษะพุทธประวัติ ($\bar{x} = ๔.๕๔$, S.D. = ๐.๕๐) ตามลำดับ

๒. ด้านความเป็นไปได้ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ แบบฝึกทักษะไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถระดับปานกลาง คือกลุ่มนักเรียนสามารถฝึกได้ สอนได้ ใช้สื่อ นวัตกรรม หรือแบบฝึกทักษะแล้วสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ นักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกลุ่มใหญ่ เป็นกลุ่มปกติ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ ($\bar{x} = ๔.๕๒$, S.D. = ๐.๕๐) รองลงมาคือ แบบฝึกเสริมทักษะไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถเป็นเลิศมีความคิด ความจำเป็นพิเศษ สามารถเรียนรู้ได้เร็ว เพียงแนะนำนิดหน่อยก็เข้าใจได้ คือกลุ่มนักเรียนที่มีสติปัญญาเป็นเลิศ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ แบบเสริมทักษะพุทธประวัติ,บทเรียนสำเร็จรูปพุทธประวัติพุทธอัจฉริยะ และ Google class room ($\bar{x} = ๔.๔๘$, S.D. = ๐.๕๐) ถัดมามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ แบบฝึกซ่อมทักษะไปใช้กับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนมีความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่ง เป็นนักเรียนที่มีสติปัญญาการรับรู้ช้ากว่านักเรียนปกติ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ และ แบบฝึกเสริมทักษะพุทธประวัติ ($\bar{x} = ๔.๔๔$, S.D. = ๐.๕๐) ตามลำดับ

๓. ด้านความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ แบบฝึกเสริมทักษะไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถเป็นเลิศมีความคิด ความจำเป็นพิเศษ สามารถเรียนรู้ได้เร็ว เพียงแนะนำนิดหน่อยก็เข้าใจได้ คือกลุ่มนักเรียนที่มีสติปัญญาเป็นเลิศ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ แบบเสริมทักษะพุทธประวัติ,บทเรียนสำเร็จรูปพุทธประวัติพุทธ

อัจฉริยะ และ Google class room ($\bar{x} = ๔.๔๒$, S.D. = ๐.๖๑) รองลงมา คือแบบฝึกทักษะไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถระดับปานกลาง คือกลุ่มนักเรียนสามารถฝึกได้ สอนได้ ใช้สื่อ นวัตกรรม หรือแบบฝึกทักษะแล้วสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ นักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกลุ่มใหญ่ เป็นกลุ่มปกติ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ ($\bar{x} = ๔.๔๐$, S.D. = ๐.๖๑) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ แบบฝึกซ่อมทักษะไปใช้กับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนมีความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่ง เป็นนักเรียนที่มีสติปัญญา การรับรู้ช้ากว่านักเรียนปกติ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ และ แบบฝึกเสริมทักษะพุทธประวัติ ($\bar{x} = ๔.๓๘$, S.D. = ๐.๑๖) ตามลำดับ

๔. ด้านความถูกต้อง ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ แบบฝึกทักษะไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถระดับปานกลาง คือกลุ่มนักเรียนสามารถฝึกได้ สอนได้ ใช้สื่อ นวัตกรรม หรือแบบฝึกทักษะแล้วสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ นักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกลุ่มใหญ่ เป็นกลุ่มปกติ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ ($\bar{x} = ๔.๓๘$, S.D. = ๐.๖๐) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ แบบฝึกเสริมทักษะไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถเป็นเลิศมีความคิด ความจำเป็นพิเศษ สามารถเรียนรู้ได้เร็ว เพียงแนะนำนิดหน่อยก็เข้าใจได้ คือกลุ่มนักเรียนที่มีสติปัญญาเป็นเลิศ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ แบบเสริมทักษะพุทธประวัติ,บทเรียนสำเร็จรูปพุทธประวัติพุทธอัจฉริยะ และ Google class room ($\bar{x} = ๔.๓๔$, S.D. = ๐.๕๙) และ แบบฝึกซ่อมทักษะไปใช้กับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนมีความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่ง เป็นนักเรียนที่มีสติปัญญาการรับรู้ช้ากว่านักเรียนปกติ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ และ แบบฝึกเสริมทักษะพุทธประวัติ ($\bar{x} = ๔.๓๔$, S.D. = ๐.๕๙) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๔ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดนิทาน

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม	ด้านความเป็นประโยชน์			ด้านความเป็นไปได้			ด้านความเหมาะสม			ด้านความถูกต้อง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์												
๑.๒ สื่อชุดนิทาน												
๑) นิทานเทพนิยายปรัมปรา ที่มีตัวละครสำคัญเป็น เทพยดา นางฟ้า หรือบุคคลในเรื่องต้องมีส่วนสัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนา และพิธีกรรมต่างๆเพื่อความสนุกสนานมีข้อคิดการเรียนรู้ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมีลัดมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก	๔.๕๗	๐.๔๙	มากที่สุด	๔.๕๐	๐.๕๑	มาก	๔.๔๒	๐.๕๗	มาก	๔.๔๐	๐.๖๑	มาก
๒) นิทานชาดก เรื่องพระพุทธเจ้าที่มีมาในชาติก่อนๆ (เนื้อเรื่องจะกล่าวถึงประวัติและพระจริยวัตรของพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งยังเป็นพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติในภพภูมิต่างๆ เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามแก่ผู้เรียน นวัตกรรม	๔.๖๒	๐.๔๒	มาก	๔.๕๒	๐.๕๐	มากที่สุด	๔.๔๐	๐.๖๑	มาก	๔.๓๘	๐.๖๐	มาก

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม	ด้านความเป็นประโยชน์			ด้านความเป็นไปได้			ด้านความเหมาะสม			ด้านความถูกต้อง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การจัดการเรียนการสอนสื่อ สิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน มัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ E- book นิทานชาดกสำเร็จรูป												
๓) นิทานพื้นบ้าน เรื่องที่เล่ากัน ต่อๆ มาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง มีการเล่าสู่กันฟังจากปู่ย่าตายายของ เราเป็นทอด ๆ กันไปเพื่อพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึกและการแสดงออกที่ เหมาะสม นวัตกรรมการจัดการเรียน การสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการ สอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ Paint, QR Test code แบบฝึกทักษะ นิทานแสนสนุก และ นิทานพื้นบ้าน ภาพวาด	๔.๖๒	๐.๔๙	มากที่สุด	๔.๔๘	๐.๕๐	มาก	๔.๔๒	๐.๖๑	มาก	๔.๔๔	๐.๖๑	มาก
รวม	๔.๖๐	๐.๔๗	มากที่สุด	๔.๕๐	๐.๕๐	มาก	๔.๔๑	๐.๖๐	มาก	๔.๔๑	๐.๖๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า โดยภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ด้านเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๖๐$, S.D. = ๐.๔๗) รองลงมาคือ ด้านเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๕๐$, S.D. = ๐.๕๐) ถัดมาคือ ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๑$, S.D. = ๐.๖๐) และ น้อยที่สุด คือ ด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๔๑$, S.D. = ๐.๖๐) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดนิทาน พบว่า

๑. ด้านความเป็นประโยชน์ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นิทานพื้นบ้าน เรื่องที่เล่ากันต่อๆ มาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง มีการเล่าสู่กันฟังจากปู่ย่าตายายของเราเป็นทอด ๆ กันไปเพื่อพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึกและการแสดงออกที่เหมาะสม นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์ การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ Paint, QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก และ นิทานพื้นบ้านภาพวาด ($\bar{x} = ๔.๖๒$, S.D. = ๐.๔๙) รองลงมา คือ นิทานชาดก เรื่องพระพุทธเจ้าที่มีมาในชาติก่อนๆ (เนื้อเรื่องจะกล่าวถึงประวัติและพระจริยวัตร ของพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งยังเป็นพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติในภพภูมิต่างๆ เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามแก่ผู้เรียน นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ E-book นิทานชาดกสำเร็จรูป ($\bar{x} = ๔.๖๒$, S.D. = ๐.๔๒) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นิทานเทพนิยายปรัมปรา ที่มีตัวละครสำคัญเป็น เทพยดา นางฟ้า หรือบุคคลในเรื่องต้องมีส่วนสัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนา และพิธีกรรมต่างๆ เพื่อความสนุกสนานมีข้อคิดการเรียนรู้ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก ($\bar{x} = ๔.๖๒$, S.D. = ๐.๔๒) ตามลำดับ

๒. ด้านความเป็นไปได้ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นิทานชาดก เรื่องพระพุทธเจ้าที่มีมาในชาติก่อนๆ เนื้อเรื่องจะกล่าวถึงประวัติและพระจริยวัตร ของพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งยังเป็นพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติในภพภูมิต่างๆ เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามแก่ผู้เรียน นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ E-book นิทานชาดกสำเร็จรูป ($\bar{x} = ๔.๕๒$, S.D. = ๐.๕๐) รองลงมา คือ นิทานเทพนิยายปรัมปรา ที่มีตัวละครสำคัญเป็น เทพยดา นางฟ้า หรือบุคคลในเรื่องต้องมีส่วนสัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนา และพิธีกรรมต่างๆ เพื่อความสนุกสนานมีข้อคิดการเรียนรู้ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก ($\bar{x} = ๔.๕๐$, S.D. = ๐.๕๑) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นิทานพื้นบ้าน เรื่องที่เล่ากันต่อๆ มาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง มีการเล่าสู่กันฟังจากปู่ย่าตายายของเราเป็นทอด ๆ กันไปเพื่อพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึกและการแสดงออกที่เหมาะสม นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ Paint, QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก และ นิทานพื้นบ้านภาพวาด ($\bar{x} = ๔.๔๘$, S.D. = ๐.๕๐) ตามลำดับ

๓. ด้านความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นิทานพื้นบ้าน เรื่องที่เล่ากันต่อๆ มาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง มีการเล่าสู่กันฟังจากปู่ย่าตายายของเราเป็นทอด ๆ กันไปเพื่อพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึกและการแสดงออกที่เหมาะสม นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ Paint, QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก และ

นิทานพื้นบ้านภาพวาด ($\bar{x} = ๔.๔๔$, S.D. = ๐.๖๑) รองลงมาคือ นิทานเทพนิยายปรัมปรา ที่มีตัวละครสำคัญเป็น เทพยดา นางฟ้า หรือบุคคลในเรื่องต้องมีส่วนสัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนา และพิธีกรรมต่างๆ เพื่อความสนุกสนานมีข้อคิดการเรียนรู้ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก ($\bar{x} = ๔.๔๒$, S.D. = ๐.๕๗) ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือนิทานชาดก เรื่องพระพุทธเจ้าที่มีมาในชาติก่อนๆ (เนื้อเรื่องจะกล่าวถึงประวัติและพระจริยวัตร ของพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งยังเป็นพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติในภพภูมิต่างๆ เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามแก่ผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ E-book นิทานชาดกสำเร็จรูป ($\bar{x} = ๔.๔๐$, S.D. = ๐.๖๑) ตามลำดับ

๔. ด้านความถูกต้อง ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นิทานพื้นบ้าน เรื่องที่เล่ากันต่อๆ มาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง มีการเล่าสู่กันฟังจากปู่ตายายของเราเป็นทอด ๆ กันไปเพื่อพัฒนาอารมณ์ความรู้สึกและการแสดงออกที่เหมาะสม นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ Paint, QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก และนิทานพื้นบ้านภาพวาด ($\bar{x} = ๔.๔๔$, S.D. = ๐.๖๑) รองลงมาคือ นิทานเทพนิยายปรัมปรา ที่มีตัวละครสำคัญเป็น เทพยดา นางฟ้า หรือบุคคลในเรื่องต้องมีส่วนสัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนา และพิธีกรรมต่างๆ เพื่อความสนุกสนานมีข้อคิดการเรียนรู้ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก ($\bar{x} = ๔.๔๐$, S.D. = ๐.๖๑) และ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือนิทานชาดก เรื่องพระพุทธเจ้าที่มีมาในชาติก่อนๆ (เนื้อเรื่องจะกล่าวถึงประวัติและพระจริยวัตร ของพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งยังเป็นพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติในภพภูมิต่างๆ เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามแก่ผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ E-book นิทานชาดกสำเร็จรูป ($\bar{x} = ๔.๓๘$, S.D. = ๐.๖๐) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๕ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดเกม

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม	ด้านความเป็นประโยชน์			ด้านความเป็นไปได้			ด้านความเหมาะสม			ด้านความถูกต้อง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์												
๑.๓ สื่อชุดเกม												
๑) เกมจับคู่ ผีกับการสังเกต การเปรียบเทียบ การคิดหาเหตุผล เกมจับคู่เป็นการจัดของเป็นคู่ๆ ตามกติกาของแต่ละชุด อาจเป็นการจับคู่ภาพหรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อฝึกพัฒนาการทางสมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม	๔.๕๒	๐.๕๐	มากที่สุด	๔.๕๔	๐.๕๐	มากที่สุด	๔.๔๖	๐.๕๘	มาก	๔.๔๒	๐.๖๑	มาก
๒) เกมภาพตัดต่อ ผีกับการสังเกต รายละเอียดของภาพรอยตัดต่อของภาพที่เหมือนกัน หรือต่างกันในเรื่องของสี รูปร่าง ขนาด ลวดลาย เกมประเภทนี้มีจำนวนชิ้นของภาพตัดต่อตั้งแต่ ๕ ชิ้นขึ้นไป เพื่อส่งเสริมการ	๔.๕๔	๐.๕๐	มากที่สุด	๔.๖๖	๐.๔๘	มากที่สุด	๔.๔๐	๐.๖๑	มาก	๔.๕๖	๐.๕๐	มากที่สุด

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม	ด้านความเป็นประโยชน์			ด้านความเป็นไปได้			ด้านความเหมาะสม			ด้านความถูกต้อง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
เรียนรู้และฝึกการสังเกต นวัตกรรม การจัดการเรียนการสอนสื่อ สิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน มัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม ตัดต่อภาพปริศนาคำทาย และ เกม kahoot แบบฝึกเกมจับคู่รูปภาพพุทธ ประวัติโลกไม่ลืม												
๓) เกมหมุนวงล้อธรรมจักร เรียงลำดับ เหตุการณ์ เรียงขนาดถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกการจำแนก แยกแยะ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อ สิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน มัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธ ประวัติโลกไม่ลืม และ เกมตัดต่อภาพ ปริศนาคำทาย	๔.๕๒	๐.๕๐	มากที่สุด	๔.๖๔	๐.๔๘	มาก	๔.๕๐	๐.๕๑	มาก	๔.๔๘	๐.๕๘	มากที่สุด
รวม	๔.๕๓	๐.๕๐	มากที่สุด	๔.๖๑	๐.๕๙	มากที่สุด	๔.๔๕	๐.๕๗	มาก	๔.๔๙	๐.๕๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า โดยภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ด้านความเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๖๑$, S.D. = ๐.๕๙) รองลงมาคือ ด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๕๓$, S.D. = ๐.๕๐) ถัดมาคือ ด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๙$, S.D. = ๐.๕๖) และ น้อยที่สุด คือ ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๕$, S.D. = ๐.๕๗) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดเกม พบว่า

๑. ด้านความเป็นประโยชน์ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เกมภาพตัดต่อ ผีการสังเกต รายละเอียดของภาพรอยตัดต่อของภาพที่เหมือนกัน หรือต่างกันในเรื่องของสี รูปร่าง ขนาด ลวดลาย เกมประเภทนี้มีจำนวนชิ้นของภาพตัดต่อตั้งแต่ ๕ ชิ้นขึ้นไป เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และฝึกการสังเกต นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย และ เกม kahoot แบบฝึกเกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม ($\bar{X} = ๔.๕๔$, S.D. = ๐.๕๐) รองลงมาคือ เกมหมุนวงล้อธรรมจักร เรียงลำดับเหตุการณ์ เรียงขนาดถ่ายทอด ผู้เรียน เพื่อฝึกการจำแนก แยกแยะ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม และ เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย ($\bar{X} = ๔.๕๒$, S.D. = ๐.๕๐) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เกมจับคู่ ผีการสังเกต การเปรียบเทียบ การคิดหาเหตุผล เกมจับคู่เป็นการจัดของเป็นคู่ๆ ตามกติกาของแต่ละชุด อาจเป็นการจับคู่ภาพ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อฝึกพัฒนาการทางสมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม ($\bar{X} = ๔.๕๒$, S.D. = ๐.๕๐) ตามลำดับ

๒. ด้านความเป็นไปได้ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เกมภาพตัดต่อ ผีการสังเกต รายละเอียดของภาพรอยตัดต่อของภาพที่เหมือนกัน หรือต่างกันในเรื่องของสี รูปร่าง ขนาด ลวดลาย เกมประเภทนี้มีจำนวนชิ้นของภาพตัดต่อตั้งแต่ ๕ ชิ้นขึ้นไป เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และฝึกการสังเกต นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย และ เกม kahoot แบบฝึกเกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม ($\bar{X} = ๔.๖๖$, S.D. = ๐.๔๘) รองลงมาคือ เกมหมุนวงล้อธรรมจักร เรียงลำดับเหตุการณ์ เรียงขนาดถ่ายทอด ผู้เรียน เพื่อฝึกการจำแนก แยกแยะ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม และ เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย ($\bar{X} = ๔.๖๔$, S.D. = ๐.๔๘) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เกมจับคู่ ผีการสังเกต การเปรียบเทียบ การคิดหาเหตุผล เกมจับคู่เป็นการจัดของเป็นคู่ๆ ตามกติกาของแต่ละชุด อาจเป็นการจับคู่ภาพ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อฝึกพัฒนาการทางสมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม ($\bar{X} = ๔.๔๕$, S.D. = ๐.๕๐) ตามลำดับ

๓. ด้านความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เกมหมุนวงล้อธรรมจักร เรียงลำดับเหตุการณ์ เรียงขนาดถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกการจำแนก แยกแยะ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม และ เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย ($\bar{X} = ๔.๕๐$, S.D. = ๐.๕๑)

รองลงมาคือ เกมจับคู่ ฝึกการสังเกต การเปรียบเทียบ การคิดหาเหตุผล เกมจับคู่เป็นการจัดของเป็นคู่ๆ ตามกติกาของแต่ละชุด อาจเป็นการจับคู่ภาพ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อฝึกพัฒนาการทางสมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม ($\bar{X} = ๔.๔๖$, S.D. = ๐.๕๘) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เกมภาพตัดต่อ ฝึกการสังเกตรายละเอียดของภาพรอยตัดต่อของภาพที่เหมือนกัน หรือต่างกันในเรื่องของสี รูปร่าง ขนาด ลวดลาย เกมประเภทนี้มีจำนวนชิ้นของภาพตัดต่อตั้งแต่ ๕ ชิ้นขึ้นไป เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และฝึกการสังเกต นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย และ เกม kahoot แบบฝึกเกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม ($\bar{X} = ๔.๔๐$, S.D. = ๐.๖๑) ตามลำดับ

๔. ด้านความถูกต้อง ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เกมภาพตัดต่อ ฝึกการสังเกตรายละเอียดของภาพรอยตัดต่อของภาพที่เหมือนกัน หรือต่างกันในเรื่องของสี รูปร่าง ขนาด ลวดลาย เกมประเภทนี้มีจำนวนชิ้นของภาพตัดต่อตั้งแต่ ๕ ชิ้นขึ้นไป เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และฝึกการสังเกต นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย และ เกม kahoot แบบฝึกเกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม ($\bar{X} = ๔.๕๖$, S.D. = ๐.๕๐) รองลงมา คือ เกมหมุนวงล้อธรรมจักร เรียงลำดับเหตุการณ์ เรียงขนาดถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกการจำแนก แยกแยะ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม และ เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย ($\bar{X} = ๔.๔๘$, S.D. = ๐.๕๘) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เกมจับคู่ ฝึกการสังเกต การเปรียบเทียบ การคิดหาเหตุผล เกมจับคู่เป็นการจัดของเป็นคู่ๆ ตามกติกาของแต่ละชุด อาจเป็นการจับคู่ภาพ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อฝึกพัฒนาการทางสมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม ($\bar{X} = ๔.๔๒$, S.D. = ๐.๖๑) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๖ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบ วิธีสอนแบบชิปปา

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม	ด้านความเป็นประโยชน์			ด้านความเป็นไปได้			ด้านความเหมาะสม			ด้านความถูกต้อง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๒. นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบ วิธีสอน												
๒.๑ รูปแบบวิธีการสอนแบบชิปปา												
๑) Construct คือ การให้ผู้เรียน สร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนมีการ ออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม คิดวิเคราะห์ เพื่อคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปเนื้อหาสำหรับ ถ่ายทอดผู้เรียน นวัตกรรมการจัดการ เรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบชิปปา ได้แก่ E-book, แบบฝึกหัดพุทธ สาวกชั้นนำ	๔.๖๖	๐.๔๘	มากที่สุด	๔.๖๔	๐.๔๘	มากที่สุด	๔.๔๖	๐.๕๘	มาก	๔.๕๐	๐.๕๑	มาก
๒) Process คือ การให้ผู้ได้เรียนรู้ กระบวนการควบคู่ไปกับผลงาน ผู้สอน มีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมี แบบปฏิสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน เพื่อ แลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน รูปแบบวิธีสอน แบบชิปปา ได้แก่ แบบการทำงานเป็นกลุ่ม, QR test	๔.๕๔	๐.๕๐	มากที่สุด	๔.๖๖	๐.๔๘	มากที่สุด	๔.๔๐	๐.๖๑	มาก	๔.๔๐	๐.๖๑	มาก

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม	ด้านความเป็นประโยชน์			ด้านความเป็นไปได้			ด้านความเหมาะสม			ด้านความถูกต้อง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ												
๓) Application คือ การให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และผลงานผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบชิปปา แบบการทำงานเป็นกลุ่ม, Google Form, QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ, แบบการทำงานเป็นกลุ่ม	๔.๖๔	๐.๔๘	มาก	๔.๕๔	๐.๕๐	มาก	๔.๕๐	๐.๕๑	มาก	๔.๔๖	๐.๕๘	มาก
รวม	๔.๖๑	๐.๕๙	มากที่สุด	๔.๖๑	๐.๕๙	มากที่สุด	๔.๔๕	๐.๕๗	มาก	๔.๔๕	๐.๕๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า โดยภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ด้านความเป็นประโยชน์มากที่สุด และด้านความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากัน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๖๑$, S.D. = ๐.๕๙) รองลงมาคือ ด้านถูกเหมาะสมและด้านความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๕$, S.D. = ๐.๕๗) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบ วิธีสอนแบบชิปปา พบว่า

๑. ด้านความเป็นประโยชน์ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ Construct คือ การให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์ เพื่อคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปเนื้อหาสำหรับถ่ายทอดผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบชิปปา ได้แก่ E-book, แบบฝึกหัดพุทธสาวกชั้นนำ ($\bar{X} = ๔.๖๖$, S.D. = ๐.๔๘) รองลงมา คือ Application คือ การให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และผลงานผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบชิปปา แบบการทำงานเป็นกลุ่ม, Google Form, QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ, แบบการทำงานเป็นกลุ่ม ($\bar{X} = ๔.๖๔$, S.D. = ๐.๔๘) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ Process คือ การให้ผู้ได้เรียนรู้กระบวนการควบคู่ไปกับผลงาน ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีแบบปฏิสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบชิปปา ได้แก่ แบบการทำงานเป็นกลุ่ม, QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ ($\bar{X} = ๔.๕๔$, S.D. = ๐.๕๐) ตามลำดับ

๒. ด้านความเป็นไปได้ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ Process คือ การให้ผู้ได้เรียนรู้กระบวนการควบคู่ไปกับผลงาน ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีแบบปฏิสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบชิปปา ได้แก่ แบบการทำงานเป็นกลุ่ม, QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ ($\bar{X} = ๔.๖๖$, S.D. = ๐.๔๘) รองลงมาคือ Construct คือ การให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์ เพื่อคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปเนื้อหาสำหรับถ่ายทอดผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบชิปปา ได้แก่ E-book, แบบฝึกหัดพุทธสาวกชั้นนำ ($\bar{X} = ๔.๖๔$, S.D. = ๐.๔๘) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ Application คือ การให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และผลงานผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบชิปปา แบบการทำงานเป็นกลุ่ม, Google Form, QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ, แบบการทำงานเป็นกลุ่ม ($\bar{X} = ๔.๕๔$, S.D. = ๐.๕๐) ตามลำดับ

๓. ด้านความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ Application คือ การให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และผลงานผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบชิปปา แบบการทำงานเป็นกลุ่ม, Google Form, QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ, แบบการทำงานเป็นกลุ่ม ($\bar{X} = ๔.๕๐$, S.D. = ๐.๕๑) รองลงมาคือ Construct คือ การให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์ เพื่อคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปเนื้อหาสำหรับถ่ายทอดผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบชิปปา

ได้แก่ E-book, แบบฝึกหัดพุทธสาวกชั้นนำ ($\bar{X} = ๔.๔๖$, S.D. = ๐.๕๘) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ Process คือ การให้ผู้ได้เรียนรู้กระบวนการควบคู่ไปกับผลงาน ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีแบบปฏิสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบชิปปา ได้แก่ แบบการทำงานเป็นกลุ่ม, QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ ($\bar{X} = ๔.๔๐$, S.D. = ๐.๖๑) ตามลำดับ

๔. ด้านความถูกต้อง ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ Construct คือ การให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์ เพื่อคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเนื้อหาสำหรับถ่ายทอดผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบชิปปา ได้แก่ E-book, แบบฝึกหัดพุทธสาวกชั้นนำ ($\bar{X} = ๔.๕๐$, S.D. = ๐.๕๑) รองลงมาคือ Process คือ การให้ผู้ได้เรียนรู้กระบวนการควบคู่ไปกับผลงาน ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีแบบปฏิสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบชิปปา ได้แก่ แบบการทำงานเป็นกลุ่ม, QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ ($\bar{X} = ๔.๕๐$, S.D. = ๐.๖๑) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ Application คือ การให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และผลงานผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบชิปปา แบบการทำงานเป็นกลุ่ม, Google From, QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ, แบบการทำงานเป็นกลุ่ม ($\bar{X} = ๔.๔๖$, S.D. = ๐.๕๘) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๗ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบ วิธีสอนแบบ ๔ MAT

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม	ด้านความเป็นประโยชน์			ด้านความเป็นไปได้			ด้านความเหมาะสม			ด้านความถูกต้อง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๒. นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบ วิธีสอน												
๒.๒ รูปแบบ วิธีสอนแบบ 4 MAT												
๑) การสร้างประสบการณ์ ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมแก่ผู้เรียน เพื่อฝึกสร้างประสบการณ์ตรงสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw, E-book	๔.๔๐	๐.๖๑	มาก	๔.๕๐	๐.๕๑	มาก	๔.๔๒	๐.๖๑	มาก	๔.๖๒	๐.๔๙	มากที่สุด
๒) การวิเคราะห์ พัฒนาความคิดรวบยอด ผู้สอนมีรูปแบบการสอนถึงความแตกต่างบุคคลวิเคราะห์ เพื่อฝึกทักษะทางความคิดวิเคราะห์สำหรับผู้เรียนนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ Paint, E-book, แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ, QR test code แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ	๔.๔๖	๐.๕๘	มาก	๔.๔๐	๐.๖๑	มาก	๔.๕๖	๐.๕๐	มากที่สุด	๔.๖๒	๐.๔๒	มาก

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม	ด้านความเป็นประโยชน์			ด้านความเป็นไปได้			ด้านความเหมาะสม			ด้านความถูกต้อง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๓) การเรียนรู้แบบทดลองปฏิบัติ ด้วยตนเอง ผู้สอนมีรูปแบบการสอน คำนึงถึงแนวคิดใหม่ เพื่อฝึกปฏิบัติและ พัฒนาแนวคิดออกมาเป็นการกระทำ สำหรับผู้เรียน นวัตกรรมการจัดการ เรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่ม, เทคนิค Jigsaw, QR Test code	๔.๕๐	๐.๕๑	มาก	๔.๔๖	๐.๕๘	มาก	๔.๔๘	๐.๕๘	มากที่สุด	๔.๕๗	๐.๔๙	มากที่สุด
รวม	๔.๔๕	๐.๕๗	มาก	๔.๔๕	๐.๕๗	มาก	๔.๔๙	๐.๕๖	มาก	๔.๖๐	๐.๔๗	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า โดยภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ด้านความเป็นประโยชน์และด้านความเป็นไปได้ เท่ากันมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๔๕$, S.D. = ๐.๕๗) รองลงมาคือ ด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๖๐$, S.D. = ๐.๔๗) และ น้อยที่สุด คือ ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๘$, S.D. = ๐.๕๖) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประเภทรูปแบบวิธีสอนแบบ 4 MAT พบว่า

๑. ด้านความเป็นประโยชน์ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเรียนรู้แบบทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้สอนมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงแนวคิดใหม่ เพื่อฝึกปฏิบัติและพัฒนาแนวคิดออกมาเป็นการกระทำสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่ม, เทคนิค Jigsaw, QR Test code ($\bar{X} = ๔.๕๐$, S.D. = ๐.๕๑) รองลงมาคือ การวิเคราะห์ พัฒนาความคิดรวบยอด ผู้สอนมีรูปแบบการสอนถึงความแตกต่างบุคคลวิเคราะห์ เพื่อฝึกทักษะทางความคิดวิเคราะห์สำหรับผู้เรียนนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ Paint, E-book, แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ, QR test code แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ ($\bar{X} = ๔.๔๖$, S.D. = ๐.๕๘) และน้อยที่สุด การสร้างประสบการณ์ ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมแก่ผู้เรียน เพื่อฝึกสร้างประสบการณ์ตรงสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw, E-book ($\bar{X} = ๔.๔๐$, S.D. = ๐.๖๑) ตามลำดับ

๒. ด้านความเป็นไปได้ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การสร้างประสบการณ์ ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมแก่ผู้เรียน เพื่อฝึกสร้างประสบการณ์ตรงสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw, E-book ($\bar{X} = ๔.๕๐$, S.D. = ๐.๕๑) รองลงมา การเรียนรู้แบบทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้สอนมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงแนวคิดใหม่ เพื่อฝึกปฏิบัติและพัฒนาแนวคิดออกมาเป็นการกระทำสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่ม, เทคนิค Jigsaw, QR Test code ($\bar{X} = ๔.๔๖$, S.D. = ๐.๕๘) และมีน้อยที่สุดคือ การวิเคราะห์ พัฒนาความคิดรวบยอด ผู้สอนมีรูปแบบการสอนถึงความแตกต่างบุคคลวิเคราะห์ เพื่อฝึกทักษะทางความคิดวิเคราะห์สำหรับผู้เรียนนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ Paint, E-book, แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ, QR test code แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ ($\bar{X} = ๔.๔๐$, S.D. = ๐.๖๑) ตามลำดับ

๓. ด้านความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การวิเคราะห์ พัฒนาความคิดรวบยอด ผู้สอนมีรูปแบบการสอนถึงความแตกต่างบุคคลวิเคราะห์ เพื่อฝึกทักษะทางความคิดวิเคราะห์สำหรับผู้เรียนนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ Paint, E-book, แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ, QR test code แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ ($\bar{X} = ๔.๕๖$, S.D. = ๐.๕๐) รองลงมาคือ การเรียนรู้แบบทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้สอนมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงแนวคิดใหม่ เพื่อฝึกปฏิบัติและพัฒนาแนวคิดออกมาเป็นการกระทำสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่ม, เทคนิค Jigsaw, QR Test code ($\bar{X} = ๔.๔๘$, S.D. = ๐.๕๘) และ มีน้อยที่สุด คือ การสร้างประสบการณ์ ครูมีรูปแบบการสอน

คำนึงถึงประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมแก่ผู้เรียน เพื่อฝึกสร้างประสบการณ์ตรงสำหรับผู้เรียน นวัตกรรม
การจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค
Jigsaw, E-book ($\bar{X} = ๔.๔๒$, S.D. = ๐.๖๑) ตามลำดับ

๔. ด้านความถูกต้อง ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การวิเคราะห์ พัฒนาความคิดรวบยอด ผู้สอน
มีรูปแบบการสอนถึงความแตกต่างบุคคลวิเคราะห์ เพื่อฝึกทักษะทางความคิดวิเคราะห์สำหรับผู้เรียน
นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ Paint, E-book, แบบฝึก
ทักษะหน้าที่ชาวพุทธ, QR test code แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ ($\bar{X} = ๔.๖๒$, S.D. = ๐.๔๒)
รองลงมาคือ การสร้างประสบการณ์ ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมแก่
ผู้เรียน เพื่อฝึกสร้างประสบการณ์ตรงสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธี
สอน แบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw, E-book ($\bar{X} = ๔.๖๒$, S.D. =
๐.๔๙) และมิต้าน้อยสุด การเรียนรู้แบบทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้สอนมีรูปแบบการสอนคำนึงถึง
แนวคิดใหม่ เพื่อฝึกปฏิบัติและพัฒนาแนวคิดออกมาเป็นการกระทำสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมการ
จัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่ม, เทคนิค
Jigsaw, QR Test code ($\bar{X} = ๔.๕๗$, S.D. = ๐.๔๙) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๘ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบ วิธีสอนแบบกิจกรรม

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม	ด้านความเป็นประโยชน์			ด้านความเป็นไปได้			ด้านความเหมาะสม			ด้านความถูกต้อง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๒. นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบ วิธีสอน												
๒.๓ รูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม												
๑) ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติเล่านิทาน ร้องเพลง เกมจำลองเพื่อความสนใจ มีข้อคิด เพลิดเพลิน นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม ได้แก่ Paint, E-book วิธีแบบกระบวนการปฏิบัติ, ร่วมงานเป็นทีม	๔.๖๒	๐.๔๒	มาก	๔.๓๒	๐.๖๑	มาก	๔.๔๖	๐.๕๘	มาก	๔.๕๒	๐.๕๐	มากที่สุด
๒) ครูมีรูปแบบการสอนสิ่งที่เรียนมาทั้งหมด มีการอภิปราย การรายงานเพื่อฝึกทบทวนแนวคิดบทเรียนสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม ได้แก่ ใบงานแบบฝึกทักษะศาสนาพิธี, Kahoot แบบฝึกทักษะศาสนาพิธี	๔.๕๗	๐.๔๙	มากที่สุด	๔.๔๒	๐.๖๑	มาก	๔.๔๐	๐.๖๑	มาก	๔.๕๔	๐.๕๐	มากที่สุด
๓) ครูมีรูปแบบการสอนใช้สื่อทัศนูปกรณ์ การจัดป้ายนิเทศ กิจกรรมสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน ฝึก	๔.๖๒	๐.๔๙	มากที่สุด	๔.๔๐	๐.๖๑	มาก	๔.๕๐	๐.๕๑	มาก	๔.๕๒	๐.๕๐	มากที่สุด

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม	ด้านความเป็นประโยชน์			ด้านความเป็นไปได้			ด้านความเหมาะสม			ด้านความถูกต้อง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ผู้เรียนสรุปบทเรียน นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรม ได้แก่ วิธีสอนแบบกระบวนการปฏิบัติ, Google Class room, Google drive												
รวม	๔.๖๐	๐.๔๗	มากที่สุด	๔.๓๘	๐.๖๑	มาก	๔.๔๕	๐.๕๗	มาก	๔.๕๓	๐.๕๐	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า โดยภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ด้านความเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๖๐$ S.D. = ๐.๔๗) รองลงมาคือ ด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๓$, S.D. = ๐.๕๐) ถัดมาคือ ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๔๕$, S.D. = ๐.๕๗) และ น้อยที่สุด คือ ด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๓๘$, S.D. = ๐.๕๗) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประเภทรูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรม พบว่า

๑. ด้านความเป็นประโยชน์ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติเล่า นิทาน ร้องเพลง เกมจำลอง เพื่อความสนใจ มีข้อคิด เพลิดเพลิน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน รูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม ได้แก่ Paint, E-book วิธีแบบกระบวนการปฏิบัติ, ร่วมงานเป็นทีม ($\bar{X} = ๔.๖๒$, S.D. = ๐.๔๒) รองลงมา ครูมีรูปแบบการสอนใช้สื่อดิจิทัล การจัดป้ายนิเทศกิจกรรม สัมพันธ์สำหรับผู้เรียน ผักผู้เรียนสรุปบทเรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรม ได้แก่ วิธีสอนแบบกระบวนการปฏิบัติ, Google Class room, Google drive ($\bar{X} = ๔.๖๒$, S.D. = ๐.๔๙) และ น้อยที่สุด คือ ครูมีรูปแบบการสอนสิ่งที่เรียนมาทั้งหมด มีการอภิปราย การรายงาน เพื่อฝึกทบทวนแนวคิดบทเรียนสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม ได้แก่ ใบงานแบบฝึกทักษะศาสนาพิถี, Kahoot แบบฝึกทักษะศาสนาพิถี ($\bar{X} = ๔.๕๗$, S.D. = ๐.๔๙) ตามลำดับ

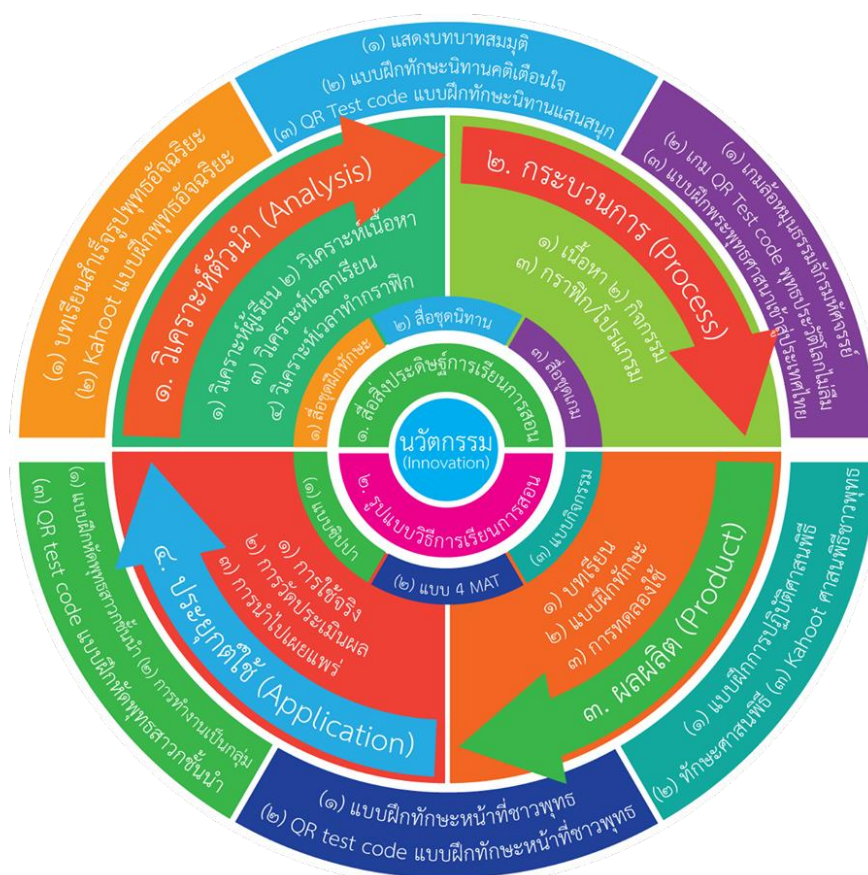
๒. ด้านความเป็นไปได้ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูมีรูปแบบการสอนสิ่งที่เรียนมาทั้งหมด มีการอภิปราย การรายงาน เพื่อฝึกทบทวนแนวคิดบทเรียนสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม ได้แก่ ใบงานแบบฝึกทักษะศาสนาพิถี, Kahoot แบบฝึกทักษะศาสนาพิถี ($\bar{X} = ๔.๔๒$, S.D. = ๐.๖๑) รองลงมา คือ ครูมีรูปแบบการสอนใช้สื่อดิจิทัล การจัดป้ายนิเทศกิจกรรมสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน ผักผู้เรียนสรุปบทเรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรม ได้แก่ วิธีสอนแบบกระบวนการปฏิบัติ, Google Class room, Google drive ($\bar{X} = ๔.๔๐$, S.D. = ๐.๖๑) และน้อยที่สุด ครูมีรูปแบบการสอนใช้สื่อดิจิทัล การจัดป้ายนิเทศกิจกรรมสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน ผักผู้เรียนสรุปบทเรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรม ได้แก่ วิธีสอนแบบกระบวนการปฏิบัติ, Google Class room, Google drive ($\bar{X} = ๔.๔๐$, S.D. = ๐.๖๑) ตามลำดับ

๓. ด้านความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูมีรูปแบบการสอนใช้สื่อดิจิทัล การจัดป้ายนิเทศกิจกรรมสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน ผักผู้เรียนสรุปบทเรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรม ได้แก่ วิธีสอนแบบกระบวนการปฏิบัติ, Google Class room, Google drive ($\bar{X} = ๔.๕๐$, S.D. = ๐.๕๑) รองลงมา คือ ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติเล่า นิทาน ร้องเพลง เกมจำลอง เพื่อความสนใจ มีข้อคิด เพลิดเพลิน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม ได้แก่ Paint, E-book วิธีแบบกระบวนการปฏิบัติ, ร่วมงานเป็นทีม ($\bar{X} = ๔.๔๖$, S.D. = ๐.๕๘) และน้อยที่สุดคือ ครูมีรูปแบบการสอนสิ่งที่เรียนมาทั้งหมด มีการอภิปราย การรายงาน เพื่อฝึกทบทวนแนวคิดบทเรียนสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม ได้แก่ ใบงานแบบฝึกทักษะศาสนาพิถี, Kahoot แบบฝึกทักษะศาสนาพิถี ($\bar{X} = ๔.๔๐$, S.D. = ๐.๖๑) ตามลำดับ

๔. ด้านความถูกต้อง ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูมีรูปแบบการสอนสิ่งที่เรียนมาทั้งหมด มีการอภิปราย การรายงาน เพื่อฝึกทบทวนแนวคิดบทเรียนสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม ได้แก่ ใบงานแบบฝึกทักษะศาสนาสนพธิ์, Kahoot แบบฝึกทักษะศาสนาสนพธิ์ ($\bar{X} = ๔.๕๔$, S.D. = ๐.๕๐) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติเล่านิทาน ร้องเพลง เกมจำลอง เพื่อความสนใจ มีข้อคิด เพลิดเพลิน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม ได้แก่ Paint, E-book วิธีแบบกระบวนการปฏิบัติ, ร่วมงานเป็นทีม ($\bar{X} = ๔.๕๒$, S.D. = ๐.๕๐) และ ครูมีรูปแบบการสอนใช้สื่อดิจิทัลอุปกรณ์การจัดปายนิเทศกิจกรรมสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน ฝึกผู้เรียนสรุปบทเรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรม ได้แก่ วิธีสอนแบบกระบวนการปฏิบัติ, Google Class room, Google drive ($\bar{X} = ๔.๕๒$, S.D. = ๐.๕๐) ตามลำดับ

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย

ผู้วิจัย ได้เสนอองค์ความรู้ใหม่จากผลการวิจัยการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยนำมาเขียนแผนภาพที่ ๔.๓ ได้ดังนี้

ภาพที่ ๔.๓ การพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา : APPA'S INNOVATION, ๒๕๖๑

จากภาพที่ ๔.๔ การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา อธิบายดังนี้ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนมีสัญลักษณ์เป็นลูกศรชี้ตามลำดับ องค์ประกอบการพัฒนาเป็นรูปวงกลม บ่งบอกถึงความสัมพันธ์อย่างเป็นการพัฒนาโดยมีนวัตกรรม เป็นศูนย์กลางแห่งการพัฒนา นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ นวัตกรรมนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน มี องค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรม ๔ ส่วน คือ (๑) วิเคราะห์ตัวนำ (Analysis) ประกอบด้วย วิเคราะห์ ผู้เรียน วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์เวลาเรียน วิเคราะห์ออกแบบ (๒) กระบวนการ (Process) การออกแบบพัฒนาบทเรียน ประกอบกับ เนื้อหา กิจกรรม กราฟิก/โปรแกรม (๓) ผลผลิต (Product) ประกอบด้วย บทเรียน แบบฝึกทักษะ การทดลองใช้(๔) ประยุกต์ใช้ (Application) ประกอบด้วย การใช้จริง การวัดประเมินผล การนำไปเผยแพร่ เพื่อให้ทราบนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่ง พัฒนานวัตกรรมเป็นองค์ประกอบการพัฒนาแรกแล้วเลือกสาระการเรียนรู้พัฒนาให้สอดคล้องกัน สำหรับผู้ที่จะนำการพัฒนานวัตกรรมมีขั้นตอน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ องค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

๑. วิเคราะห์ตัวนำ (A = Analysis)

๒. กระบวนการ (P = Process)

๓. ผลผลิต (P = Product)

๔. ประยุกต์ใช้ (A = Application)

ดำเนินการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ๑) วิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์ เนื้อหา วิเคราะห์เวลาเรียน วิเคราะห์ออกแบบ ๒) เนื้อหา กิจกรรม กราฟิก/โปรแกรม ๓) บทเรียน แบบฝึกทักษะ การทดลองใช้ ๔) การใช้จริง การวัดประเมินผล การนำไปเผยแพร่

ส่วนที่ ๒ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

๑. นวัตกรรมนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์ ประกอบด้วย

๑) ด้านสื่อชุดฝึกทักษะ ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการทบทวนหรือเสริมเพิ่มเติมความรู้ ได้แก่ (๑) บทเรียนสำเร็จรูปพุทธอัจฉริยะ (๒) Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ ๒) สื่อชุดนิทาน ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาหรือเป็นเรื่องที่แต่งขึ้น ได้แก่ (๑) แสดงบทบาทสมมติ (๒) แบบฝึกทักษะนิทานคติเตือนใจ (๓) QR Test code แบบฝึกนิทานแสนสนุก ๓) สื่อชุดเกม ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการเล่นสร้างความสนใจและความสนุกสนาน มี กฎเกณฑ์ กติกา ได้แก่ (๑) เกมล้อหมุนธรรมจักรมหัศจรรย์ (๒) เกม QR Test code พุทธประวัติโลก ไม่ลืม (๓) แบบฝึกพระพุทธรูปศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

๒. นวัตกรรมนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน ประกอบด้วย ๑) การสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้แก่ (๑) แบบฝึกหัดพุทธสาวกชั้นนำ (๒) QR test code แบบฝึกหัดพุทธสาวกชั้นนำ (๓) การทำงานเป็นกลุ่ม ๒) การสอนแบบ 4 MAT การถ่ายทอดความรู้ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ ได้แก่ (๑) แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ (๒) QR test code แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ ๓) การสอนแบบกิจกรรม การถ่ายทอดความรู้มุ่งเน้น กระบวนการปฏิบัติต่างๆ (๑) แบบฝึกการปฏิบัติศาสนพิธี (๒) ทักษะศาสนพิธี (๓) Kahoot ศาสนพิธี ชาวพุทธ

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา” เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) แบบผสมวิธี (Mixed method Research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์ คือ ๑. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบันนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ๒. เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ๓. เพื่อนำเสนอนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถสรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ๓ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ ๑ สภาพปัญหาการพัฒนานวัตกรรมการศึกษามี ดังนี้

๑. โรงเรียนขาดพัฒนาให้มีการสอนคิดวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์เวลาเรียน วิเคราะห์เวลาทำแบบกราฟิก/โปรแกรม
๒. โรงเรียนขาดการออกแบบพัฒนาบทเรียน และรูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอน ประกอบกับ เนื้อหา กิจกรรม แบบฝึกหัด และกราฟิก/โปรแกรม
๓. โรงเรียนขาดการนำทดลองในกลุ่มตัวอย่าง นำไปใช้งาน และการวัดประเมินผล
๔. โรงเรียนขาดการประยุกต์ในการใช้จริงในสถานศึกษา และสาธารณะ

ส่วนที่ ๒ สภาพปัญหานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน มี ๒ ประเภท ประกอบด้วย

๑. นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ๒. นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน ดังนี้

๑. นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ สื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน อุปกรณ์ที่ผลิตหรือสร้างเพื่อเป็นตัวกลางประกอบการเรียนการสอนที่เป็นบทเรียนสร้างโดยคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ เครื่องมือสื่อสาร เช่น ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียงบรรยาย

เสียงดนตรี วิดิทัศน์ โดยเป็นบทเรียนที่มีระบบหรือทำแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย สื่อชุดการสอนประกอบด้วย สื่อชุดการฝึกทักษะ สื่อชุดนิทาน สื่อชุดเกม

๑) ด้านชุดสื่อการฝึกทักษะ ครูผู้สอนขาดความเข้าใจในการนำตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการทบทวนหรือเสริมเพิ่มเติมความรู้ ผลิตขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อทบทวนความรู้ แก้ไขข้อบกพร่อง นำความรู้ใช้อย่างคล่องแคล่ว ฝึกประสบการณ์ใหม่ๆ สื่อชุดการฝึกทักษะประกอบด้วย ชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ ชุดฝึกทักษะความคิด ชุดฝึกทักษะการตัดสินใจ ชุดฝึกทักษะการแก้ปัญหา และชุดฝึกทักษะการดำเนินชีวิต

๒) ด้านชุดสื่อนิทาน ครูผู้สอนขาดความเข้าใจตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นเรื่องราวที่เล่าสืบทอดกันมาหรือเป็นเรื่องที่แต่งขึ้น ออกแบบขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อความสนุกสนาน ข้อคิดเตือนใจเกี่ยวกับด้านคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม ปรับตัวดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม สื่อนิทานประกอบด้วย นิทานภาษิต (มีตัวละครเป็นสัตว์) นิทานเทพนิยาย นิทานปรัมปรา นิทานชาดก นิทานชาวบ้าน

๓) ด้านชุดสื่อเกม ครูผู้สอนขาดเทคนิคการนำสื่อชุดเกม ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการละเล่นสร้างความสนใจ และความสนุกสนาน มีกฎเกณฑ์ กติกา ออกแบบขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจกระบวนการทำงาน ทำงานทีม การตัดสินใจ รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ได้ออกกำลังกาย สามารถจดจำบทเรียน และพัฒนาทักษะต่างๆ ภายใต้กฎกติกาที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน เกมประกอบด้วย เกมการต่อภาพ เกมการเรียงลำดับเหตุการณ์ เกมการจัดหมวดหมู่ เกมการบวก เกมการตัดสินใจ

๒. นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน ดังนี้ รูปแบบวิธีการสอน การสอนมุ่งเน้นเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย มีหลักการ เนื้อหา ทักษะที่ต้องการสอน ยุทธศาสตร์การสอน วิธีการสอน กระบวนการสอน ขั้นตอน และวิธีการสอน การวัด และประเมินผล รูปแบบวิธีสอนประกอบด้วย การสอนแบบ ชิปปา การสอนแบบ 4 MAT การสอนแบบกิจกรรม

๑) แบบชิปปา ครูผู้สอนขาดการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อการเรียนรู้ทั้งด้านกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีความจริงแล้วมีเกิดขึ้นควบคู่ไปกับทุกด้าน รูปแบบวิธีสอนแบบชิปปา ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ การวิเคราะห์พัฒนาความคิดรวบยอดการปฏิบัติพัฒนาความคิดออกมาเป็นการกระทำ การเชื่อมโยงการทดลองปฏิบัติ การประยุกต์ใช้ในประสบการณ์

๒) แบบวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) ครูผู้สอนขาดความเข้าใจในการถ่ายทอดความรู้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ เพื่อจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย และยืดหยุ่นเหมาะสมกับนักเรียน รูปแบบวิธีสอนแบบ 4 MAT ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ การวิเคราะห์ พัฒนาทฤษฎี และแนวคิด เชื่อมโยงการเรียนรู้จากการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง

๓) แบบกิจกรรม ครูผู้สอนขาดการถ่ายทอดความรู้มุ่งเน้นกระบวนการปฏิบัติต่างๆ เพื่อตอบสนองเจตนาธรรมของหลักสูตร ขั้นตอนการเรียนการสอนการนำเข้าสู่บทเรียน การสร้างความสนใจ การนำเข้าสู่ภาคปฏิบัติ การสรุปแนวคิด และ การนำมาประยุกต์ใช้บรรลุจุดประสงค์

รูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรมประกอบด้วย กระบวนการสอน กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ ความคิดรวบยอด และ กระบวนการสรุปไฮสโคตที่สมบูรณ์

เนื่องจากการศึกษาสภาพจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยยังพบประเด็นในการแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอไว้เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอน ดังนี้

๑. แนวทางแก้ไขสภาพปัญหาการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา มี ดังนี้

๑) ปรับแนวคิด เทคนิคการสอนผู้สอนให้มีการวิเคราะห์ตัวนำ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์เวลาเรียน วิเคราะห์เวลาออกแบบ

๒) สนับสนุนให้ผู้สอนมีกระบวนการ การออกแบบพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอน ประกอบกับ เนื้อหา กิจกรรม และกราฟิก/โปรแกรม

๓) ส่งเสริมผู้สอนให้มีผลผลิต โดยการนำบทเรียน แบบฝึกหัดการนำทดลองในกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการจัดเรียนการสอน

๔) กระตุ้นให้นำไปประยุกต์ใช้ นำไปใช้งานจริง และการประเมินผล ตรวจสอบ การวิเคราะห์การออกแบบ การพัฒนา เผยแพร่ความคิด ใช้นวัตกรรมได้ผลหรือลดสภาพปัญหาการเรียนการสอน

๒. แนวทางแก้ไขนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน มี ๒ ส่วน ดังนี้

๑) สนับสนุนให้มีการผลิตสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอน

๒) ส่งเสริมให้มีรูปแบบวิธีการเรียนการสอน

๓) เน้นการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่น มีความเหมาะสม จัดอบรมพัฒนาการเรียนการสอน สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

๔) มีการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนในการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพกับทุกคนในสถานศึกษา

๕) ผู้บริหารต้องขับเคลื่อนการบริหารให้เป็นระบบเป็นไปตามทิศทางที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ ๒ ผลการแจกแบบสอบถามสภาพความเป็นจริง ความต้องการจำเป็น และการหาลำดับความสำคัญของความต้องการความจำเป็น PNI_{modified} (Priority Needs Index : PNI) นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ผลการแจกแบบสอบถามสภาพความเป็นจริง ภาพความคาดหวัง สภาพนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน ๒ ประเภท ประกอบด้วย ๑) นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ จำนวน ๓ ด้าน คือ ด้านสื่อชุดฝึกทักษะ ด้านสื่อนิทาน และด้านสื่อชุดเกม ๒) นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน จำนวน ๓ ด้าน และในภาพใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และการหาลำดับความสำคัญของความต้องการความจำเป็น PNI_{modified} (Priority Needs Index : PNI) โดยได้รวบรวมกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำนวน ๕๔๒ รูป/คน มีผลค่าเฉลี่ย และเบี่ยงเบนมาตรฐานรายละเอียด ดังนี้

ผลการศึกษาหาลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยภาพรวม

สภาพความเป็นจริงโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง คือ สื่อชุดเกม รองมาลำดับที่ ๒ คือ แบบชิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) รองมาลำดับที่ ๓ คือ แบบ 4 MAT รองมาลำดับที่ ๔ คือ แบบกิจกรรม รองมาลำดับที่ ๕ สื่อชุดนิทาน และลำดับสุดท้ายคือ สื่อชุดฝึกทักษะ ตามลำดับ

สภาพความความหวังโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ แบบกิจกรรม รองมาลำดับที่ ๒ คือ แบบชิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) รองมาลำดับที่ ๓ คือ สื่อชุดเกม รองมาลำดับที่ ๔ คือ สื่อชุดนิทาน รองมาลำดับที่ ๕ คือ แบบ 4 MAT และลำดับสุดท้าย คือ สื่อชุดฝึกทักษะ ตามลำดับ

ความต้องการความจำเป็น PNI_{modified} (Priority Needs Index : PNI) โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากัน คือ สื่อชุดฝึกทักษะ และ แบบกิจกรรม รองมาลำดับที่ ๒ คือ สื่อชุดนิทาน รองมาลำดับที่ ๓ คือ แบบ 4 MAT รองมาลำดับที่ ๔ แบบชิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) และลำดับสุดท้าย คือ สื่อชุดเกม ตามลำดับ

๑. ผลการศึกษาความต้องการความจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ จำนวน ๓ ด้าน พิจารณาเป็นรายข้อ

๑) ผลการศึกษาหาลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดฝึกทักษะ ความต้องการความจำเป็น PNI_{modified} (Priority Needs Index : PNI) ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดการฝึกทักษะ มีความต้องการความจำเป็นระดับมากที่สุด คือ ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมทักษะการดำเนินชีวิต แบบฝึกทักษะดำเนินชีวิตถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกทักษะดำเนินชีวิต ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีการผลิตชุดทบทวนการแก้ปัญหา แบบฝึกซ่อมทักษะการแก้ปัญหาย่อยถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกการแก้ไขปัญหาย่อย ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมการตัดสินใจ แบบฝึกทักษะ ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกความกล้าตัดสินใจแบบง่ายๆ สั้นๆ ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมความคิด แบบฝึกเสริมทักษะความคิดถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อพัฒนาความคิดที่เหมาะสม และสุดท้ายคือ ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมการเรียนรู้ แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อเสริมทักษะแก้ไขข้อบกพร่อง ตามลำดับ

๒) ผลการลำดับความต้องการความจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดนิทาน ความต้องการความจำเป็น PNI_{modified} (Priority Needs Index : PNI) ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดนิทาน มีความต้องการความจำเป็นระดับมากที่สุด คือ ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าที่สืบทอดกันมา นิทานเทพนิยายปรัมปราถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อความสนุกสนานมีข้อคิด ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าชาดกถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าพื้นบ้านถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึก และการแสดงออกที่เหมาะสม ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าสุภาษิตถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อ

พัฒนาทักษะการฟัง อ่าน พูด และข้อคิดต่างๆ ลำดับที่ ๕ คือ และสุดท้ายคือ ครูมีการผลิตเรื่องเล่า สืบทอดกันมาสอนใจ คติธรรมถ่ายทอดผู้เรียน ตามลำดับ

๓) ผลการลำดับความต้องการความจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดเกม ความต้องการความจำเป็น PNI_{modified} (Priority Needs Index : PNI) ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดเกม มีความต้องการความจำเป็นระดับมากที่สุด คือ ครูมีการออกแบบการเล่นเรียงลำดับเหตุการณ์ เรียงขนาดสิ่งต่างๆ เพื่อฝึกการจำแนก แยกแยะ สำหรับถ่ายทอดผู้เรียน ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีการออกแบบการเล่นจัดหมวดหมู่ เพื่อฝึกพัฒนาการทางสมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สำหรับถ่ายทอดผู้เรียน ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีการออกแบบการเล่นต่อภาพ สี รูปร่าง ขนาด ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และฝึกการสังเกต ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีการออกแบบการเล่นพื้นฐานการบวก ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะการบวก และสุดท้ายคือ ครูมีการออกแบบการเล่นการตัดสินใจถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ตามลำดับ

๒. นวัตกรรมการศึกษาด้านเรียนการสอนประเภทรูปแบบ วิธีสอน

๑) ผลการลำดับความต้องการความจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบ วิธีสอน แบบซิปปา ความต้องการความจำเป็น PNI_{modified} (Priority Needs Index : PNI) ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบรูปแบบ วิธีสอนแบบโมเดลซิปปา (CIPPA MODEL) มีความต้องการความจำเป็น มากที่สุด คือ ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์สำหรับผู้เรียน เพื่อคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเนื้อหา ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีแบบปฏิสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์ ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และผลงานผู้เรียน ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีบทบาทสำหรับผู้เรียน เพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และสุดท้ายคือ ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นประยุกต์ใช้ให้ผู้เรียน เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันตามลำดับ

๒) ผลการลำดับความต้องการความจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบ วิธีสอน แบบ 4 MAT ความต้องการความจำเป็น PNI_{modified} (Priority Needs Index : PNI) ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบรูปแบบ วิธีสอนแบบแบบ 4 MAT ความต้องการความจำเป็น มากที่สุด คือ ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงประสบการณ์สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกสร้างประสบการณ์ตรง ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีรูปแบบการสอนถึงความแตกต่างบุคคลวิเคราะห์สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกทักษะทางความคิดวิเคราะห์ ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงแนวคิดใหม่สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกปฏิบัติ และพัฒนาแนวคิดออกมาเป็นการกระทำ ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีรูปแบบการสอนลงมือปฏิบัติสำหรับผู้เรียน เพื่อวิเคราะห์แนวทางปฏิบัติ สร้างประสบการณ์ทางความคิด และสุดท้ายคือ ครูมีรูปแบบการสอนความแตกต่างระหว่างบุคคลสร้างองค์ความรู้ใหม่สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกการทดลองความรู้ใหม่ ตามลำดับ

๓) ผลการลำดับความต้องการความจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบ วิธีสอน แบบกิจกรรม ความต้องการความจำเป็น PNI_{modified} (Priority

Needs Index : PNI) ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบรูปแบบ วิธีสอนแบบ กิจกรรม มีความต้องการความจำเป็นในระดับมากที่สุด คือ ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติเล่านิทาน ร้องเพลง เกมจำลองสำหรับผู้เรียน เพื่อความสนใจ มีข้อคิด เพลิดเพลิน มากที่สุด ลำดับที่ ๒ คือ ครูมีรูปแบบการสอนสิ่งที่เรียนมาทั้งหมด มีการอภิปราย การรายงานสำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกทบทวน แนวคิดบทเรียน ลำดับที่ ๓ คือ ครูมีรูปแบบการสอนใช้สื่อทัศนูปกรณ์ การจัดป้ายนิเทศกิจกรรม สัมพันธ์สำหรับผู้เรียน ฝึกผู้เรียนสรุปบทเรียน ลำดับที่ ๔ คือ ครูมีรูปแบบกระบวนการสอนการสนทนา การถาม การสาธิตสำหรับผู้เรียน เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน สร้างความสนใจ และสุดท้ายคือ ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติ การค้นคว้า การสังเกต การบันทึกสำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกการทดลองในภาคปฏิบัติ ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ ๓ ผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๕ รูป/คน เกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรม จำนวน ๗ ประเด็น คือ ๑) สภาพปัจจุบันนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ๒) การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดการฝึกทักษะ ๓) ด้านสื่อชุดนิทาน ๔) ด้านสื่อชุดเกม ๕) การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน แบบซิปปา ๖) แบบ 4 Mat ๗) แบบกิจกรรม จากการแจกแบบสอบถามลำดับความต้องการความจำเป็นที่ได้คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ในแต่ละด้านมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ และข้อเสนอแนะอื่นๆ จากผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปผล ดังนี้

๑. ผลจากการสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันด้านนวัตกรรมด้านการเรียนการสอน

- ๑) ผู้สอน สอนแบบท่องจำขาดประสบการณ์การสอนเกี่ยวกับนวัตกรรม
- ๒) ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณจัดทำสื่อการสอนมีจำกัด
- ๓) ด้านสภาพแวดล้อมไม่อำนวยความสะดวกการเรียนการสอนนวัตกรรมบางชนิด
- ๔) ด้านวิธีการสอนแบบเดิมไม่เปลี่ยน
- ๕) ด้านผู้เรียนมีความแตกต่างกัน
- ๖) ด้านการวัดผล และประเมินผลยังขาดนวัตกรรม ครูมีการพัฒนาแต่ไม่มีการ

พัฒนาต่อเนื่อง

๒. ผลจากการสัมภาษณ์องค์ประกอบการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

- ๑) ขาดการวิเคราะห์ เนื้อหา วิเคราะห์หลักสูตร
- ๒) ขาดกระบวนการพัฒนานวัตกรรมสื่อสิ่งประดิษฐ์ และรูปแบบวิธีสอน
- ๓) ไม่มีผลผลิตผลการดำเนินงานนวัตกรรม
- ๔) ขาดการประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน และสถานการณ์ทั่วไป

๓. ผลจากการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ด้านสื่อชุดการฝึกทักษะ เป็นการทบทวนความรู้แก้ไขปัญหาเพื่อเป็นประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ด้านการฝึกทักษะ ควรพัฒนา แบบฝึกเสริมทักษะ แบบฝึก

ทักษะ และแบบฝึกหัดทักษะ ในการนี้ส่งเสริมให้ผู้สอนนำคอมพิวเตอร์ โปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูป และ Kahoot ประยุกต์ในสื่อชุดฝึกทักษะ

๔. ผลจากการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดนิทาน เป็นเล่าสืบต่อกันมา การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนนิทาน ควรมี การเน้นวัสดุเรียบง่าย เน้นภาษา รูปภาพ ตัวละคร ที่สร้างสรรค์ และนำบทเรียนเรียนนิทานสำเร็จรูป และ แอปพลิเคชัน QR Test Code การประเมิน สอดคล้องสภาพสังคม และมีคตินิยมในการเรียน และดำเนินชีวิต

๕. ผลจากการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดเกม เป็นการละเล่นที่ได้ความรู้ การพัฒนา ควรส่งเสริม การเล่นเกมแบบแยกแยะมีการจับคู่ การจัดเป็นหมวดหมู่ เกมเรียงลำดับเหตุการณ์ เน้นความสามัคคี และ พัฒนาให้นำ คอมพิวเตอร์ หรือ โทรศัพท์สมาร์ทโฟน ใช้ในการสอนผ่านออนไลน์ เช่น แอป kahoot , Google from, QR Code มี หลักธรรม ประยุกต์เข้ากับการเล่น

๖. ผลจากการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน แบบซิปปา เป็นนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน แบบซิปปาเป็นกิจกรรม พัฒนาการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนสำคัญ ใบงาน กิจกรรมสนทนากลุ่ม การจัดนิทรรศการ การแสดง บทบาทสมมติ เรียงความ วาดภาพ นำหลักธรรมประยุกต์ใช้กับบูรณาการสอน รูปแบบการไหว้พระ สวดมนต์ ทำสมาธิ แผ่เมตตา ควบคู่กับการเรียนการสอน นอกจากนี้การพัฒนานำ คอมพิวเตอร์ มัลติมีเดียแอปพลิเคชัน QR Test Code ใช้ในการวัดผลประเมิน

๗. ผลจากการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT เป็นการการสอนให้ฝึกประสบการณ์ คิดวิเคราะห์ การปฏิบัติ และพัฒนาความคิดโดยมี นวัตกรรม การแสดงบทบาทสมมติ กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม เรียงความ วาดภาพโดยมี คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย แอปพลิเคชัน QR Test Code ใช้ในการวัดผลประเมิน และจัดการเรียน การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น รูปแบบการไหว้พระ สวดมนต์ ทำสมาธิ แผ่เมตตา ควบคู่กับการ เรียนการสอน

๘. ผลจากการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม เป็นรูปแบบการสอนแบบการกิจกรรม ให้ความคิดสร้างสรรค์ ทำงานเป็นกลุ่ม คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ในการเรียนการสอนมีกิจกรรมหลากหลาย และสามารถประยุกต์ใช้กับ คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย และ แบบฝึกทักษะ kahoot ในการจัดกิจกรรมแล้วการประเมินกิจกรรมให้มี ประสิทธิภาพ

๕.๑.๒ ผลการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ผลจากการศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การแจกแบบสอบถาม และจากผล การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิมาดำเนินการยกร่างนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ องค์ประกอบการพัฒนานวัตกรรม ๔ องค์ประกอบ ดังนี้ ๑) วิเคราะห์ตัวนำ (Analysis) ประกอบด้วย (๑) การวิเคราะห์ผู้เรียน

(๒) วิเคราะห์เป้าหมาย (๓) วิเคราะห์เนื้อหา (๔) วิเคราะห์เวลาการออกแบบกิจกรรม แบบกราฟิก ๒) กระบวนการ ประกอบด้วย (๑) เนื้อหา (๒) กิจกรรม (๓) กราฟิก/โปรแกรม ๓) ผลผลิต (Product) ประกอบด้วย (๑) บทเรียน (๒) แบบฝึกหัด (๓) การนำทดลองใช้ ๔) ประยุกต์ใช้ (Application) ประกอบด้วย (๑) นำไปใช้งานจริง (๒) การประเมินผล (๓) การนำเผยแพร่ **ส่วนที่ ๒** นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน จำนวน ๒ ประเภท ดังนี้ ๑) นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์ ประกอบด้วย (๑) สื่อชุดการฝึกทักษะ (๒) สื่อชุดนิทาน (๓) สื่อชุดเกม ๒) นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน ประกอบด้วย (๑) การสอนแบบซิปปา (๒) การสอนแบบ 4 MAT (๓) การสอนแบบกิจกรรม โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ ๑ องค์ประกอบการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบการพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีองค์ประกอบการพัฒนาวัตกรรมการ ๔ องค์ประกอบ ประกอบด้วย ๑) วิเคราะห์ตัวนำ ๒) กระบวนการ ๓) ผลผลิต ๔) ประยุกต์ใช้ ดังนี้

๑. วิเคราะห์ตัวนำ (Analysis) ระยะการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้เบื้องต้น ประกอบด้วย การวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์เวลา วิเคราะห์เวลาการออกแบบกิจกรรม แบบกราฟิก

๑) วิเคราะห์ผู้เรียน (Learners Analysis) ผู้สอนควรทำการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย การประเมินความรู้ของผู้เรียนในเนื้อหานั้นๆ สิ่งที่คุณเรียนต้องการเรียนรู้ หรือเหตุผลความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้เรื่องนั้นๆ นอกจากนี้ต้องวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้ แรงจูงใจ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และเป้าหมายในการเรียนรู้ ซึ่งอาจทำได้โดยการสำรวจความต้องการของผู้เรียนด้วยการแจกแบบสอบถาม สอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวผู้เรียน และหรือวิเคราะห์ได้จากผลการเรียน และพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมาในรายวิชาที่ต้องการ

๒) วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เนื้อหาเป็นส่วนสำคัญที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ควบคู่ไปกับการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนจำเป็นต้องกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการ และความสามารถของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นหรือวัย ดังนั้นการวิเคราะห์เนื้อหาจึงจำเป็นที่ผู้สอนต้องระมัดระวังเป็นอย่างมากเพื่อไม่ให้เกิดการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) กลายเป็นหนังสือหรือตำรา เนื้อหาใน CAI ต่างจากหนังสือ และตำราทั้งในด้านภาษา ปริมาณเนื้อหา และลักษณะการนำเสนอ โดยใน CAI เน้นการสรุปเนื้อหาหรือแนวคิดหลักที่ผู้เรียนยังไม่เข้าใจมาอธิบายโดยอาศัยเสียง วิดีทัศน์ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว กราฟิกต่างๆ มาประกอบการนำเสนอ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย และดีขึ้นกว่าในห้องเรียน และไม่เน้นเนื้อหาทุกอย่างใส่ลงในบทเรียน CAI เพียง ๑ ชุด เพราะจะทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายได้

การวิเคราะห์เนื้อหาทำให้ผู้สอนสามารถกำหนดสิ่งเหล่านี้ได้

- (๑) กำหนดเนื้อหาที่จำเป็นต้องสอนว่าจะสอนเนื้อหาบทใด เรื่องใด
- (๒) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม
- (๓) กำหนดหน่วยย่อยของเนื้อหาว่าควรมีกี่หน่วยย่อย
- (๔) กำหนดตัวอย่างเวลาในการนำเสนอประกอบการอธิบายเนื้อหา

(๕) กำหนดแบบฝึกประกอบการเรียนรู้ในแต่ละเนื้อหาย่อย

๓) การวิเคราะห์เวลา และวิธีการประเมินผล (Assessment Methodology Analysis) ผู้สอนควรวิเคราะห์รูปแบบ และวิธีการประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายหรือจุดประสงค์ ที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งการวัด และประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาที่นำเสนอ และเหมาะสมกับผู้เรียนที่แตกต่างกัน ไม่ควรยากหรือง่ายจนเกินไป ทั้งนี้ผู้สอนต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินให้ผู้เรียน

๔) การวิเคราะห์เวลาการออกแบบ (Design) การออกแบบเป็นขั้นตอนสำคัญสำหรับการพัฒนาสื่อทุกประเภท เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ได้มาซึ่งเค้าโครง หรือโครงสร้างต่างๆ ของสื่อจะทำให้การพัฒนาสื่อเป็นไปอย่างมีระบบ และไม่ติดขัด การออกแบบสื่อ มัลติมีเดียหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีส่วนประกอบสำคัญที่ต้องทำการออกแบบได้แก่ การออกแบบเนื้อหา การออกแบบการประเมินผล และการออกแบบหน้าจอ

๒. กระบวนการ (Process) ระยะการออกแบบพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียโดยใช้โปรแกรมที่เหมาะสมหรือที่ผู้สอนมีความถนัด ประกอบด้วย ๑) เนื้อหา ๒) กิจกรรม ๓) กราฟิก/โปรแกรม เช่น Website, Google form, Kahoot, QR Test Code, Adobe Captivate, Paint

๑) การออกแบบเนื้อหา (Content Design) ประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ การเตรียมเนื้อหา การออกแบบเนื้อหาประเภทต่างๆ และการออกแบบข้อความสำหรับการประเมิน

(๑) การเตรียมเนื้อหา วิเคราะห์เนื้อหาแล้วว่าจะใช้เนื้อหาบทใดมาพัฒนา และแบ่งเป็นกี่หน่วยย่อย ผู้ออกแบบต้องทำการจัดโครงสร้างของเนื้อหาให้เป็นระบบ แบ่งเนื้อหาออกเป็นหมวดหมู่อย่างชัดเจน และในภาพรวมต้องมีความเป็นเอกภาพ

- คัดเลือกเนื้อหาที่จะนำเสนอ นำเสนอที่กระชับได้ใจความ เน้นเฉพาะประเด็นสำคัญ เนื่องจากข้อจำกัดของ พื้นที่ในการแสดงผลทำให้ไม่สามารถแสดงรายละเอียดได้มากเหมือนในหนังสือหรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ ผู้ออกแบบต้องคัดเลือกเนื้อหาที่จำเป็นเท่านั้นมานำเสนอ

- เรียงลำดับหัวข้อเนื้อหา เป็นส่วนที่ทำให้ผู้เรียนสนใจในเนื้อหาได้นาน โดยเรียงลำดับตามความยากง่ายของเนื้อหา ซึ่งจะนำเนื้อหาที่ง่ายมานำเสนอก่อน และค่อยๆ ยากขึ้น

- ใช้ภาษาให้เหมาะสม ภาษาที่ใช้ในสื่อหรือรูปแบบวิธีสอนนั้นจะต้องง่ายต่อการเข้าใจ และสอดคล้องกับระดับของผู้เรียน ยิ่งผู้เรียนเป็นเด็กเล็กยิ่งต้องใช้ภาษาหรือข้อความง่ายๆ ไม่ใช่ประโยคยาวเกินไป และใช้คำที่เป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม

(๒) การออกแบบเนื้อหา

- เนื้อหาด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ กำหนดโครงสร้างของเนื้อหาให้ชัดเจนโดยแบ่งเนื้อหาเป็นหัวข้อย่อย พยายามให้มีปริมาณเนื้อหาในแต่ละหัวข้อพอๆ กันหรือแตกต่างกันเล็กน้อย ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของเนื้อหา ซึ่งในการนำเสนออาจใช้ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว วิดีโอ เสียงประกอบการนำเสนอด้วยได้

- เนื้อหาด้านทักษะ และการปฏิบัติเนื้อหาที่เกี่ยวกับการสอนกฎเกณฑ์ ทฤษฎี และทักษะต่างๆ เช่น วิชาคณิตศาสตร์ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์ นิยมใช้รูปแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบการฝึกทักษะ (Drill) เนื้อหาส่วนใหญ่เน้นการสร้างโจทย์

คำถาม ซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่น แบบเลือกตอบ แบบเติมคำ จับคู่ เป็นต้น และอาจมีการสรุปกฎหรือวิธีคิดให้ผู้เรียนทราบก่อนหรือหลังจากเรียนจากตัวอย่างไปแล้ว

- เนื้อหาด้านเจตคติ เป็นการยากที่จะนำเสนอเนื้อหาให้ผู้เรียนเปลี่ยนเจตคติ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอาจทำได้โดย การใช้เกมที่จูงใจ และใช้เรื่องราวของบุคคลมาเป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนได้เห็น และเข้าใจจนพร้อมจะเปลี่ยนแปลงตาม

(๓) การออกแบบการวัด และประเมินผล (Assessment Design) กระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์แทนปริมาณหรือคุณภาพของคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการวัดโดยสิ่งที่ต้องการวัดนั้นเป็นผลมาจากการกระทำหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน เช่น การวัดผลการเรียนรู้ สิ่งที่วัดคือ ผลที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน

การวัด และประเมินผลสามารถทำได้ ๓ ช่วง คือ การประเมินก่อนเรียน (Pretest) การประเมิน ระหว่างเรียน (Formative Assessment) และการประเมินหลังเรียน (Summative Assessment) ซึ่งการออกแบบวิธีวัด และประเมินผลต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ว่าต้องการวัด และประเมินด้านใด

- ด้านความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Domain) สามารถใช้แบบทดสอบตัวเลือก แบบทดสอบผิด- ถูก การจับคู่ การตอบคำถามสั้นๆ หรือแบบทดสอบอัตนัย

- ด้านทักษะปฏิบัติ (Psychomotor Domain) สามารถใช้แบบวัดทักษะปฏิบัติ การวัดจากผลการปฏิบัติ วัดจากชิ้นงานที่ได้จากการปฏิบัติ ซึ่งใช้แบบประเมินผลตามสภาพจริง หรือผลจากการปฏิบัติจริง ซึ่งผู้สอนต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจนก่อนการทดสอบ และต้องให้ผู้เรียนร่วมพิจารณาแบบประเมินด้วยจะยิ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้เพิ่มมาก

- ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ใช้แบบวัดเจตคติ หรือแบบวัดความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสามารถทำเป็นข้อคำถาม และกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน ผู้สอนต้องกำหนดวิธีการสร้างแบบวัด และประเมินผลให้ชัดเจนว่าจะวัด และประเมินช่วงใด และด้านใดของผู้เรียน เช่น การสร้างแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน การสร้างแบบฝึกหัด หรือ คำถามที่ใช้ในบทเรียนมัลติมีเดีย

๒) การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน (Instructional Design) แนวคิดที่นำมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ กระบวนการเรียนการสอน ๙ ขั้นตอนของกานเย่ (Gagne)

- (๑) การกระตุ้นความสนใจ
- (๒) การแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ
- (๓) การกระตุ้นให้ระลึกถึงความรู้เดิม
- (๔) การนำเสนอสิ่งเร้าหรือเนื้อหาใหม่
- (๕) การแนะแนวทางการเรียนรู้
- (๖) การกระตุ้นให้แสดงความสามารถ
- (๗) การให้ข้อมูลป้อนกลับ
- (๘) การประเมินผลการแสดงออก
- (๙) การส่งเสริมความคงทน และการถ่ายโอนการเรียนรู้

การออกแบบหน้าจอ (Interface Design) เป็นส่วนสำคัญในการสร้างแรงจูงใจ และสร้างสิ่งดึงดูดใจให้แก่ผู้เรียนในการเรียนผ่านสื่อหรือรูปแบบวิธีสอนรูปแบบต่างๆ

ความเรียบง่าย การผสมผสานข้อความ ภาพ เสียงอย่างลงตัว เพื่อให้เข้าใจง่าย ที่สำคัญต้องไม่ใส่อะไรลงไปมากเกินไป เช่น ภาพมากเกินไป หรือสีฉูดฉาดมากเกินไป

ความสม่ำเสมอ การใช้รูปแบบในการนำเสนอ และองค์ประกอบต่างๆ ไปในทิศทางเดียวกันตลอดทั้งบทเรียน

ความชัดเจนในประเด็นนำเสนอ เป็นการนำผลของการออกแบบเนื้อหาที่จัดไว้ เป็นระบบมานำเสนอให้ตรงประเด็น กระชับ ชัดเจนให้มากที่สุด

ความสวยงามน่าดู มีความสำคัญที่ต้องนำมาใช้ควบคู่กับการออกแบบเนื้อหาใน แต่ละหน้าจอทั้งเรื่องของรูปแบบตัวอักษร ขนาดตัวอักษร สีเส้น จะต้องสอดคล้องกับเรื่องที่น่าสนใจ

๓) ออกแบบกราฟิก/โปรแกรม ประกอบของมัลติมีเดียหรือรูปแบบกิจกรรมที่ นำมาใช้ในการออกแบบ และพัฒนาสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหรือสื่อออนไลน์ประเภท ปฏิสัมพันธ์ประกอบด้วย ข้อความ ภาพนิ่ง และกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว วิดีทัศน์ และเสียง ซึ่งแต่ละ ส่วนประกอบต้องออกแบบให้เหมาะสม และสอดคล้องซึ่งกัน และกันเนื่องจากต้องนำมาใช้ประกอบ เข้าด้วยกัน

๓. ผลผลิต (Product) บทเรียน แบบฝึกหัดการนำทดลองในกลุ่มตัวอย่าง กลุ่ม ตัวอย่างในการจัดเรียนการสอน โดยการนำไปใช้ (Implementation) เป็นขั้นตอนการนำนวัตกรรม บทเรียนไปทดลองใช้กับผู้เรียนที่เป็นเป้าประสงค์ของผู้สอน โดยผู้สอนจะทำหน้าที่ประเมินผลการใช้ บทเรียนว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้างเพื่อนำไปปรับปรุงบทเรียนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

๔. ประยุกต์ใช้ (Application) นำไปใช้งานจริง และการประเมินผล ตรวจสอบการ วิเคราะห์การออกแบบ การพัฒนา เผยแพร่ความคิด ใช้นวัตกรรมได้ผลหรือลดสภาพปัญหาการเรียน การสอน โดยการประเมินผล (Evaluation) เป็นการประเมินผลที่ผู้สอนต้องทำในทุกขั้นตอน เพื่อตรวจสอบว่าการวิเคราะห์ การออกแบบ การพัฒนา และการนำไปใช้มีปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้าง เพื่อจะได้ทำการแก้ไขปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้สอนไม่เสียเวลา

ส่วนที่ ๒ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

๑. นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน สื่อสิ่งประดิษฐ์

๑) ด้านสื่อชุดฝึกทักษะ

(๑) แบบฝึกทักษะ เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถระดับ ปานกลาง คือกลุ่มนักเรียนสามารถฝึกได้ สอนได้ ใช้สื่อ นวัตกรรม หรือแบบฝึกทักษะแล้วสามารถ เข้าใจเนื้อหาได้ นักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกลุ่มใหญ่ เป็นกลุ่มปกติ นวัตกรรมจัดการ การเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ

(๒) แบบฝึกเสริมทักษะ เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถ เป็นเลิศมีความคิด ความจำเป็นพิเศษ สามารถเรียนรู้ได้เร็ว เพียงแนะนำนิดหน่อยก็เข้าใจได้ คือกลุ่ม นักเรียนที่มีสติปัญญาเป็นเลิศนั่นเอง ดังนั้น แบบฝึกเสริมทักษะ จึงนำไปใช้เสริมเพื่อพัฒนาความเป็น เลิศของนักเรียนกลุ่มนี้ให้ก้าวไปก่อนเพื่อน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การ

เรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ บทเรียนสำเร็จรูปพุทธประวัติพุทธอัจฉริยะ และ แบบเสริมทักษะพุทธประวัติ

(๓) แบบฝึกหัดทักษะ เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้กับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนมีความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่ง เป็นนักเรียนที่มีสติปัญญาการรับรู้ช้ากว่านักเรียนปกติ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ และ แบบฝึกเสริมทักษะพุทธประวัติ

๒) ด้านสื่อชุดนิทาน

(๑) นิทานเทพนิยายปรัมปรา เป็นนิทานที่มีตัวละครสำคัญเป็น เทพธิดา นางฟ้า หรือบุคคลในเรื่องต้องมีส่วนสัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนา และพิธีกรรมต่างๆ ที่มนุษย์ปฏิบัติอยู่ เช่น เรื่องท้าวผาแดงนางสีดา เรื่องเกี่ยวกับพระอินทร์ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก

(๒) นิทานชาดก หมายถึง เรื่องพระพุทธเจ้าที่มีมาในชาติก่อนๆ (เนื้อเรื่องจะกล่าวถึงประวัติ และพระจริยวัตร ของพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งยังเป็นพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติในภพภูมิต่างๆ เป็นคนบ้าง เป็นสัตว์บ้าง ไม่ว่าพระพุทธเจ้าจะไปเสวยพระชาติเป็นอะไรก็ตาม นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ นิทานชาดกสำเร็จรูป

(๓) นิทานพื้นบ้าน คือ เรื่องที่เล่ากันต่อๆ มาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง โดยที่ไม่ทราบว่าเป็นผู้แต่ง มีการเล่าสู่กันฟังจากปู่ย่าตายายของเรา พ่อแม่ของเรา รวมทั้งตัวเราเองไปจนถึงลูกหลานเหลนโหลนของเรา เป็นทอดๆ กันไป นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก และ นิทานพื้นบ้านภาพวาด

๓) ด้านสื่อชุดเกม

(๑) เกมจับคู่ ฝึกการสังเกต การเปรียบเทียบ การคิดหาเหตุผล จำนวนคู่ต้องพอเหมาะกับวัย และท้าทายการเล่น เกมจับคู่เป็นการจับคู่ของเป็นคู่ๆ ตามกติกาของแต่ละชุด อาจเป็นการจับคู่ภาพ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม

(๒) เกมภาพตัดต่อ ฝึกการสังเกตรายละเอียดของภาพรอยตัดต่อของภาพที่เหมือนกัน หรือต่างกันในเรื่องของสี รูปร่าง ขนาด ลวดลาย เกมประเภทนี้มีจำนวนชิ้นของภาพตัดต่อตั้งแต่ ๕ ชิ้นขึ้นไป ซึ่งขึ้นอยู่กับความยากง่ายของภาพชุดนั้น หากสีของภาพไม่มีความแตกต่างกัน จะทำให้ยากแก่เด็กยิ่งขึ้นภาพตัดต่ออาจเป็นภาพของสิ่งต่างๆ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย และแบบฝึกเกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม

(๓) เกมหมุนวงล้อธรรมจักร นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม และ เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย

๒. นวัตกรรมนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน รูปแบบ วิธีสอน

๑) การสอนแบบชิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) การสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อการเรียนรู้ทั้งด้านกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีความจริงแล้วมีเกิดขึ้น ควบคู่ไปกับทุกด้าน รูปแบบวิธีสอนแบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) ประกอบด้วย

C หมายถึง Construct คือการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยกระบวนการแสวงหาข้อมูล ทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และสรุปข้อความ

I หมายถึง Interaction คือ การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เรียนรู้จากกันแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิด และประสบการณ์แก่กัน และกัน

P หมายถึง Participation คือการให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด

P หมายถึง Process หรือ Product คือการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการ ควบคู่ไปกับผลงาน ข้อความที่สรุปได้

A หมายถึง Application คือการให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน รูปแบบวิธีสอนแบบชิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) ได้แก่ แบบฝึกหัดพุทธสาวกชั้นนำ, แบบการทำงานเป็นกลุ่ม, QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ

๒) การสอนแบบ 4 MAT การถ่ายทอดความรู้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ เพื่อจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย และยืดหยุ่นเหมาะสมกับนักเรียน รูปแบบวิธีสอนแบบ 4 MAT มีรายละเอียด ดังนี้

(๑) การสร้างประสบการณ์ คือ การสร้างประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรมแก่ผู้เรียน การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา

(๒) การวิเคราะห์ ไตร่ตรองประสบการณ์ การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรม คือ พัฒนาความคิดรวบยอดของผู้เรียน

(๓) การพัฒนาทฤษฎี และแนวคิด การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรม คือ การปฏิบัติ และการพัฒนาแนวคิดออกมาเป็นการกระทำ

(๔) เชื่อมโยงการเรียนรู้จากการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ลงมือปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเรียนรู้เกิดจากการจัดกิจกรรม

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน รูปแบบวิธีสอนแบบการสอนแบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ, เทคนิค Jigsaw, แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ, QR test code แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ

๓) การสอนแบบกิจกรรม การถ่ายทอดความรู้มุ่งเน้นกระบวนการปฏิบัติต่างๆ เพื่อตอบสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร ขั้นตอนการเรียนการสอนการนำเข้าสู่บทเรียน การสร้างความสนใจ การนำเข้าสู่ภาคปฏิบัติ การสรุปแนวคิด และ การนำมาประยุกต์ใช้บรรลุจุดประสงค์ รูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรมประกอบด้วย กระบวนการสอน กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ ความคิดรวบยอด และ กระบวนการสรุปโสตทัศนูปกรณ์

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน การสอนแบบกิจกรรม ได้แก่ วิธีสอนแบบกระบวนการปฏิบัติ, ใบงานแบบฝึกทักษะศาสนาพิธิ, Kahoot แบบฝึกทักษะศาสนาพิธิ

๕.๑.๓ ผลการตรวจสอบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ในสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน ๒๕๔ รูป/คน จำแนกตาม สภาพภาพ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งที่ปฏิบัติงานในปัจจุบัน ประสิทธิภาพในการทำงาน โดยวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล หา ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ผลการตรวจสอบมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน ผลปรากฏว่า มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความเป็นประโยชน์ รองมาลำดับที่ ๒ คือ ด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก รองมาลำดับที่ ๓ คือ ด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า

๑) ด้านความเป็นประโยชน์ คือ การเรียนการสอนประเภทรูปแบบ วิธีสอน รูปแบบวิธีการสอนแบบชิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองมาลำดับที่ ๒ คือ มีค่าเฉลี่ย เท่ากัน คือ สื่อชุดนิทาน และ รูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม รองมาลำดับที่ ๓ คือ สื่อชุดฝึกทักษะ รองมาลำดับที่ ๔ คือ สื่อชุดเกม และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ รูปแบบ วิธีสอนแบบ 4 MAT ตามลำดับ

๒) ด้านความเป็นไปได้ คือ สื่อชุดเกม และ รูปแบบวิธีการสอนแบบชิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน รองมาลำดับที่ ๒ คือ สื่อชุดนิทาน รองมาลำดับที่ ๓ คือ สื่อชุดฝึกทักษะ ถัดลงมา รูปแบบ วิธีสอนแบบ 4 MAT และมีค่าน้อยสุด คือ รูปแบบ วิธีสอน แบบกิจกรรม ตามลำดับ

๓) ด้านความเหมาะสม คือ รูปแบบวิธีสอนแบบ 4 MAT ค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองมาลำดับที่ ๒ คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ สื่อชุดเกม รูปแบบวิธีการสอนแบบชิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) และ รูปแบบวิธีการสอนแบบชิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) รองมาลำดับที่ ๓ คือ สื่อชุดนิทาน และมีค่าน้อยที่สุด คือ สื่อชุดฝึกทักษะ ตามลำดับ

๔) ด้านความถูกต้อง คือ รูปแบบ วิธีสอนแบบ 4 MAT มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองมาลำดับที่ ๒ คือ รูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม รองมาลำดับที่ ๓ คือ สื่อชุด รองมาลำดับที่ ๔ คือ รูปแบบวิธีการสอนแบบชิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) รองมาลำดับที่ ๕ คือ สื่อชุดนิทาน และน้อยที่สุดคือ สื่อชุดฝึกทักษะ ตามลำดับ

๒. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดฝึกทักษะ โดยภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านเป็นประโยชน์ รองลงมาคือ ด้านเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ถัดมาคือ ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และ น้อยที่สุด คือ ด้านความถูกต้อง

การจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ และ แบบฝึกเสริมทักษะพุทธประวัติ ตามลำดับ

๔) ด้านความถูกต้อง ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ แบบฝึกทักษะไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถระดับปานกลาง คือกลุ่มนักเรียนสามารถฝึกได้ สอนได้ ใช้สื่อ นวัตกรรม หรือแบบฝึกทักษะแล้วสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ นักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกลุ่มใหญ่ เป็นกลุ่มปกติ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ รองลงมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ แบบฝึกเสริมทักษะไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถเป็นเลิศมีความคิด ความจำเป็นพิเศษ สามารถเรียนรู้ได้เร็ว เพียงแนะนำนิดหน่อยก็เข้าใจได้ คือกลุ่มนักเรียนที่มีสติปัญญาเป็นเลิศ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ แบบเสริมทักษะพุทธประวัติ,บทเรียนสำเร็จรูปพุทธประวัติพุทธอัจฉริยะ และ Google class room และแบบฝึกซ่อมทักษะไปใช้กับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนมีความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่ง เป็นนักเรียนที่มีสติปัญญาการรับรู้ช้ากว่านักเรียนปกติ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ และ แบบฝึกเสริมทักษะพุทธประวัติ ตามลำดับ

๓. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดนิทาน โดยภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านเป็นประโยชน์ รองลงมาคือ ด้านเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ถัดมาคือ ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และ น้อยที่สุด คือ ด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดนิทาน พบว่า

๑) ด้านความเป็นประโยชน์ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นิทานพื้นบ้าน เรื่องที่เล่ากันต่อๆ มาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง มีการเล่าสู่กันฟังจากปู่ตายายของเราเป็นทอดๆ กันไปเพื่อพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึก และการแสดงออกที่เหมาะสม นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ Paint, QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก และ นิทานพื้นบ้านภาพวาด รองลงมา คือ นิทานชาดก เรื่องพระพุทธเจ้าที่มีมาในชาติก่อนๆ (เนื้อเรื่องจะกล่าวถึงประวัติ และพระจริยวัตร ของพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งยังเป็นพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติในภพภูมิต่างๆ เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามแก่ผู้เรียน นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ E-book นิทานชาดกสำเร็จรูป และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นิทานเทพนิยายปรัมปรา ที่มีตัวละครสำคัญเป็น เทพยดา นางฟ้า หรือบุคคลในเรื่องต้องมีส่วนสัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนา และพิธีกรรมต่างๆ เพื่อความสนุกสนานมีข้อคิดการเรียนรู้ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก ตามลำดับ

๒) ด้านความเป็นไปได้ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นิทานชาดก เรื่องพระพุทธเจ้าที่มีมาในชาติก่อนๆ เนื้อเรื่องจะกล่าวถึงประวัติ และพระจริยวัตร ของพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งยังเป็นพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติในภพภูมิต่างๆ เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามแก่ผู้เรียน

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ E-book นิทานชาดกสำเร็จรูป รองลงมา คือ นิทานเทพนิยายปรัมปรา ที่มีตัวละครสำคัญเป็น เทพยดา นางฟ้า หรือบุคคลในเรื่องต้องมีส่วนสัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนา และพิธีกรรมต่างๆ เพื่อความสนุกสนานมีข้อคิดการเรียนรู้ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นิทานพื้นบ้าน เรื่องที่เล่ากันต่อๆ มาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง มีการเล่าสู่กันฟังจากปู่ย่าตายายของเราเป็นทอดๆ กันไปเพื่อพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึก และการแสดงออกที่เหมาะสม นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ Paint, QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก และ นิทานพื้นบ้านภาพวาด ตามลำดับ

๓) ด้านความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นิทานพื้นบ้าน เรื่องที่เล่ากันต่อๆ มาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง มีการเล่าสู่กันฟังจากปู่ย่าตายายของเราเป็นทอดๆ กันไปเพื่อพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึก และการแสดงออกที่เหมาะสม นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ Paint, QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก และ นิทานพื้นบ้านภาพวาด รองลงมาคือ นิทานเทพนิยายปรัมปรา ที่มีตัวละครสำคัญเป็น เทพยดา นางฟ้า หรือบุคคลในเรื่องต้องมีส่วนสัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนา และพิธีกรรมต่างๆ เพื่อความสนุกสนานมีข้อคิดการเรียนรู้ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นิทานชาดก เรื่องพระพุทธเจ้าที่มีมาในชาติก่อนๆ (เนื้อเรื่องจะกล่าวถึงประวัติ และพระจริยวัตรของพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งยังเป็นพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติในภพภูมิต่างๆ เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามแก่ผู้เรียน นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ E-book นิทานชาดกสำเร็จรูป

๔) ด้านความถูกต้อง ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นิทานพื้นบ้าน เรื่องที่เล่ากันต่อๆ มาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง มีการเล่าสู่กันฟังจากปู่ย่าตายายของเราเป็นทอดๆ กันไปเพื่อพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึก และการแสดงออกที่เหมาะสม นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ Paint, QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก และ นิทานพื้นบ้านภาพวาด รองลงมาคือ นิทานเทพนิยายปรัมปรา ที่มีตัวละครสำคัญเป็น เทพยดา นางฟ้า หรือบุคคลในเรื่องต้องมีส่วนสัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนา และพิธีกรรมต่างๆ เพื่อความสนุกสนานมีข้อคิดการเรียนรู้ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก และ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นิทานชาดก เรื่องพระพุทธเจ้าที่มีมาในชาติก่อนๆ (เนื้อเรื่องจะกล่าวถึงประวัติ และพระจริยวัตรของพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งยังเป็นพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติในภพภูมิต่างๆ เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามแก่ผู้เรียน นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ E-book นิทานชาดกสำเร็จรูป ตามลำดับ

๕. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดเกม โดยภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความเป็นประโยชน์ รองลงมา

คือ ด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ถัดมาคือ ด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก และ น้อยที่สุด คือ ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการพัฒนา นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประเภทสื่อ สิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดเกม พบว่า

๑) ด้านความเป็นประโยชน์ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เกมภาพตัดต่อ ผีการสังเกต รายละเอียดของภาพรอยตัดต่อของภาพที่เหมือนกัน หรือต่างกันในเรื่องของสี รูปร่าง ขนาด ลวดลาย เกมประเภทนี้มีจำนวนชิ้นของภาพตัดต่อตั้งแต่ ๕ ชิ้นขึ้นไป เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และฝึกการสังเกต นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย และ เกม kahoot แบบฝึกเกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม รองลงมาคือ เกมหมุนวงล้อธรรมจักร เรียงลำดับเหตุการณ์ เรียงขนาดถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกการ จำแนก แยกแยะ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้าน สื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม และ เกมตัดต่อภาพ ปริศนาคำทาย และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เกมจับคู่ ผีการสังเกต การเปรียบเทียบ การคิดหาเหตุผล เกมจับคู่เป็นการจัดของเป็นคู่ๆ ตามกติกาของแต่ละชุด อาจเป็นการจับคู่ภาพ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อฝึกพัฒนาการทางสมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์ การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติ โลกไม่ลืม ตามลำดับ

๒) ด้านความเป็นไปได้ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เกมภาพตัดต่อ ผีการสังเกต รายละเอียดของภาพรอยตัดต่อของภาพที่เหมือนกัน หรือต่างกันในเรื่องของสี รูปร่าง ขนาด ลวดลาย เกมประเภทนี้มีจำนวนชิ้นของภาพตัดต่อตั้งแต่ ๕ ชิ้นขึ้นไป เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และฝึกการสังเกต นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย และ เกม kahoot แบบฝึกเกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม ($\bar{x}$ = รองลงมาคือ เกมหมุนวงล้อธรรมจักร เรียงลำดับเหตุการณ์ เรียงขนาดถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกการ จำแนก แยกแยะ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้าน สื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม และ เกมตัดต่อภาพ ปริศนาคำทาย และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เกมจับคู่ ผีการสังเกต การเปรียบเทียบ การคิดหา เหตุผล เกมจับคู่เป็นการจัดของเป็นคู่ๆ ตามกติกาของแต่ละชุด อาจเป็นการจับคู่ภาพ หรือวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ เพื่อฝึกพัฒนาการทางสมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน สื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่ รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม ตามลำดับ

๓) ด้านความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เกมหมุนวงล้อธรรมจักร เรียงลำดับ เหตุการณ์ เรียงขนาดถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกการจำแนก แยกแยะ นวัตกรรมจัดการเรียนการ สอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่ รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม และ เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย รองลงมาคือ เกมจับคู่ ผีการ สังเกต การเปรียบเทียบ การคิดหาเหตุผล เกมจับคู่เป็นการจัดของเป็นคู่ๆ ตามกติกาของแต่ละชุด อาจเป็นการจับคู่ภาพ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อฝึกพัฒนาการทางสมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เกมภาพตัดต่อ ผีการสังเกตรายละเอียดของภาพรอยตัดต่อของภาพที่เหมือนกัน หรือต่างกันในเรื่องของสี รูปร่าง ขนาด ลวดลาย เกมประเภทนี้มีจำนวนชิ้นของภาพตัดต่อตั้งแต่ ๕ ชิ้นขึ้นไป เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และฝึกการสังเกต นวัตกรรมการศึกษา ด้าน การเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย และ เกม kahoot แบบฝึกเกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม ตามลำดับ

๔) ด้านความถูกต้อง ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เกมภาพตัดต่อ ผีการสังเกต รายละเอียดของภาพรอยตัดต่อของภาพที่เหมือนกัน หรือต่างกันในเรื่องของสี รูปร่าง ขนาด ลวดลาย เกมประเภทนี้มีจำนวนชิ้นของภาพตัดต่อตั้งแต่ ๕ ชิ้นขึ้นไป เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และฝึกการสังเกต นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย และ เกม kahoot แบบฝึกเกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม รองลงมา คือ เกมหมุนวงล้อธรรมจักร เรียงลำดับเหตุการณ์ เรียงขนาดถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกการจำแนก แยกแยะ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม และ เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เกมจับคู่ ผีการสังเกต การเปรียบเทียบ การคิดหาเหตุผล เกมจับคู่เป็นการจัดของเป็นคู่ๆ ตามกติกาของแต่ละชุด อาจเป็นการจับคู่ภาพ หรือวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ เพื่อฝึกพัฒนาการทางสมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุดเกม ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม ตามลำดับ

๕. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประเภทรูปแบบ วิธีสอนแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) โดยภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากัน อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้าน ความเป็นประโยชน์ และด้านความเป็นไปได้ รองลงมาคือ ด้านถูกเหมาะสม และด้านความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบ วิธีสอนแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) พบว่า

๑) ด้านความเป็นประโยชน์ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ Construct คือ การให้ผู้เรียน สร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์ เพื่อคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเนื้อหาสำหรับถ่ายทอดผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) ได้แก่ E-book, แบบฝึกหัดพุทธสาวกชั้น รองลงมา คือ Application คือ การให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และผลงานผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) แบบการทำงานเป็นกลุ่ม , Google Form, QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ, แบบการทำงานเป็นกลุ่ม และมีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุดคือ Process คือ การให้ผู้ได้เรียนรู้กระบวนการควบคู่ไปกับผลงาน ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีแบบปฏิสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิด และประสบการณ์ นวัตกรรม

การจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) ได้แก่ แบบการทำงานเป็นกลุ่ม, QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ ตามลำดับ

๒) ด้านความเป็นไปได้ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ Process คือ การให้ผู้ได้เรียนรู้กระบวนการควบคุมไปกับผลงาน ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีแบบปฏิสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิด และประสบการณ์ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) ได้แก่ แบบการทำงานเป็นกลุ่ม, QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ รองลงมาคือ Construct คือ การให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์ เพื่อคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเนื้อหาสำหรับถ่ายทอดผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) ได้แก่ E-book, แบบฝึกหัดพุทธสาวกชั้นนำ และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ Application คือ การให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และผลงานผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) แบบการทำงานเป็นกลุ่ม, Google Form, QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ, แบบการทำงานเป็นกลุ่ม ตามลำดับ

๓) ด้านความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ Application คือ การให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และผลงานผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) แบบการทำงานเป็นกลุ่ม, Google Form, QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ, แบบการทำงานเป็นกลุ่ม รองลงมาคือ Construct คือ การให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์ เพื่อคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเนื้อหาสำหรับถ่ายทอดผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) ได้แก่ E-book, แบบฝึกหัดพุทธสาวกชั้นนำ และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ Process คือ การให้ผู้ได้เรียนรู้กระบวนการควบคุมไปกับผลงาน ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีแบบปฏิสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิด และประสบการณ์ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) ได้แก่ แบบการทำงานเป็นกลุ่ม, QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ ตามลำดับ

๔) ด้านความถูกต้อง ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ Construct คือ การให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์ เพื่อคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเนื้อหาสำหรับถ่ายทอดผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) ได้แก่ E-book, แบบฝึกหัดพุทธสาวกชั้นนำ ($\bar{X} = ๔.๕๐$, S.D. = ๐.๕๑) รองลงมาคือ Process คือ การให้ผู้ได้เรียนรู้กระบวนการควบคุมไปกับผลงาน ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีแบบปฏิสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิด และประสบการณ์ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) ได้แก่ แบบการทำงานเป็นกลุ่ม, QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ ($\bar{X} = ๔.๕๐$, S.D. = ๐.๖๑) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ Application คือ การให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และผลงาน

ผู้เรียน นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) แบบการทำงานเป็นกลุ่ม, Google From, QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ, แบบการทำงานเป็นกลุ่ม ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.58) ตามลำดับ

๖. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประเภทรูปแบบวิธีสอนแบบ 4 MAT โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากัน อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความเป็นประโยชน์ และด้านความเป็นไปได้ รองลงมาคือ ด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก และ น้อยที่สุด คือ ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประเภทรูปแบบวิธีสอนแบบ 4 MAT พบว่า

๑) ด้านความเป็นประโยชน์ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเรียนรู้แบบทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้สอนมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงแนวคิดใหม่ เพื่อฝึกปฏิบัติ และพัฒนาแนวคิดออกมาเป็นการกระทำสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่ม, เทคนิค Jigsaw, QR Test code รองลงมาคือ การวิเคราะห์พัฒนาความคิดรวบยอด ผู้สอนมีรูปแบบการสอนถึงความแตกต่างบุคคลวิเคราะห์ เพื่อฝึกทักษะทางความคิดวิเคราะห์สำหรับผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ Paint, E-book, แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ, QR test code แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ และน้อยที่สุด การสร้างประสบการณ์ ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมแก่ผู้เรียน เพื่อฝึกสร้างประสบการณ์ตรงสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw, E-book ตามลำดับ

๒) ด้านความเป็นไปได้ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การสร้างประสบการณ์ ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมแก่ผู้เรียน เพื่อฝึกสร้างประสบการณ์ตรงสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw, E-book รองลงมา การเรียนรู้แบบทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้สอนมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงแนวคิดใหม่ เพื่อฝึกปฏิบัติ และพัฒนาแนวคิดออกมาเป็นการกระทำสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่ม, เทคนิค Jigsaw, QR Test code และมีน้อยที่สุดคือ การวิเคราะห์ พัฒนาความคิดรวบยอด ผู้สอนมีรูปแบบการสอนถึงความแตกต่างบุคคลวิเคราะห์ เพื่อฝึกทักษะทางความคิดวิเคราะห์สำหรับผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ Paint, E-book, แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ, QR test code แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ ตามลำดับ

๓) ด้านความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การวิเคราะห์ พัฒนาความคิดรวบยอด ผู้สอนมีรูปแบบการสอนถึงความแตกต่างบุคคลวิเคราะห์ เพื่อฝึกทักษะทางความคิดวิเคราะห์สำหรับผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ Paint, E-book, แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ, QR test code แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ รองลงมา คือ การเรียนรู้แบบทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้สอนมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงแนวคิดใหม่ เพื่อฝึกปฏิบัติ และพัฒนาแนวคิดออกมาเป็นการกระทำสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธี

สอน แบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่ม, เทคนิค Jigsaw, QR Test code และมีน้อยที่สุด คือ การสร้างประสบการณ์ ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมแก่ผู้เรียน เพื่อฝึกสร้างประสบการณ์ตรงสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw, E-book ตามลำดับ

๔) ด้านความถูกต้อง ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การวิเคราะห์ พัฒนาความคิดรวบยอด ผู้สอนมีรูปแบบการสอนถึงความแตกต่างบุคคลวิเคราะห์ เพื่อฝึกทักษะทางความคิดวิเคราะห์สำหรับผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ Paint, E-book, แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ, QR test code แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ ($\bar{x}$ = ๔.๖๒, S.D. = ๐.๔๒) รองลงมาคือ การสร้างประสบการณ์ ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมแก่ผู้เรียน เพื่อฝึกสร้างประสบการณ์ตรงสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw, E-book ($\bar{x}$ = ๔.๖๒, S.D. = ๐.๔๙) และมีค่าน้อยที่สุด การเรียนรู้แบบทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้สอนมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงแนวคิดใหม่ เพื่อฝึกปฏิบัติ และพัฒนาแนวคิดออกมาเป็นการกระทำสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่ม, เทคนิค Jigsaw, QR Test code ตามลำดับ

๗. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประเภทรูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรม โดยภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความเป็นประโยชน์ รองลงมาคือ ด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ถัดมาคือ ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และ น้อยที่สุด คือ ด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการพัฒนา นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประเภทรูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรม พบว่า

๑) ด้านความเป็นประโยชน์ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติเล่านิทาน ร้องเพลง เกมจำลอง เพื่อความสนใจ มีข้อคิด เพลิดเพลิน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม ได้แก่ Paint, E-book วิธีแบบกระบวนการปฏิบัติ, ร่วมงานเป็นทีม รองลงมา ครูมีรูปแบบการสอนใช้สื่อทัศนูปกรณ์ การจัดป้ายนิเทศกิจกรรมสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน ฝึกผู้เรียนสรุปบทเรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรม ได้แก่ วิธีสอนแบบกระบวนการปฏิบัติ, Google Class room, Google และ น้อยที่สุด คือ ครูมีรูปแบบการสอนสิ่งที่เรียนมาทั้งหมด มีการอภิปราย การรายงาน เพื่อฝึกทบทวนแนวคิดบทเรียนสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม ได้แก่ ใบงานแบบฝึกทักษะศาสนพิธี, Kahoot แบบฝึกทักษะศาสนพิธี ตามลำดับ

๒) ด้านความเป็นไปได้ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูมีรูปแบบการสอนสิ่งที่เรียนมาทั้งหมด มีการอภิปราย การรายงาน เพื่อฝึกทบทวนแนวคิดบทเรียนสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม ได้แก่ ใบงานแบบฝึกทักษะศาสนพิธี, Kahoot แบบฝึกทักษะศาสนพิธี รองลงมา คือ ครูมีรูปแบบการสอนใช้สื่อทัศนูปกรณ์ การจัดป้ายนิเทศกิจกรรมสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน ฝึกผู้เรียนสรุปบทเรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธี

สอนแบบกิจกรรม ได้แก่ วิธีสอนแบบกระบวนการปฏิบัติ, Google Class room, Google drive และน้อยที่สุด ครูมีรูปแบบการสอนใช้สื่อทัศนูปกรณ์ การจัดป๋ายนิเทศกิจกรรมสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน ฝึกผู้เรียนสรุปบทเรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรม ได้แก่ วิธีสอนแบบกระบวนการปฏิบัติ, Google Class room, Google drive ตามลำดับ

๓) ด้านความเหมาะสม ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูมีรูปแบบการสอนใช้สื่อทัศนูปกรณ์ การจัดป๋ายนิเทศกิจกรรมสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน ฝึกผู้เรียนสรุปบทเรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรม ได้แก่ วิธีสอนแบบกระบวนการปฏิบัติ, Google Class room, Google drive รองลงมา คือ ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติเล่านิทาน ร้องเพลง เกมจำลอง เพื่อความสนใจ มีข้อคิด เพลิดเพลิน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม ได้แก่ Paint, E-book วิธีแบบกระบวนการปฏิบัติ, ร่วมงานเป็นทีม และน้อยที่สุด คือ ครูมีรูปแบบการสอนสิ่งที่เรียนมาทั้งหมด มีการอภิปราย การรายงาน เพื่อฝึกทบทวนแนวคิดบทเรียนสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม ได้แก่ ใบงาน แบบฝึกทักษะศาสนาพิธิ, Kahoot แบบฝึกทักษะศาสนาพิธิ ตามลำดับ

๔) ด้านความถูกต้อง ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูมีรูปแบบการสอนสิ่งที่เรียนมาทั้งหมด มีการอภิปราย การรายงาน เพื่อฝึกทบทวนแนวคิดบทเรียนสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม ได้แก่ ใบงานแบบฝึกทักษะศาสนาพิธิ, Kahoot แบบฝึกทักษะศาสนาพิธิ รองลงมาคือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติเล่านิทาน ร้องเพลง เกมจำลอง เพื่อความสนใจ มีข้อคิด เพลิดเพลิน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม ได้แก่ Paint, E-book วิธีแบบกระบวนการปฏิบัติ, ร่วมงานเป็นทีม และ ครูมีรูปแบบการสอนใช้สื่อทัศนูปกรณ์ การจัดป๋ายนิเทศกิจกรรมสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน ฝึกผู้เรียนสรุปบทเรียน นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรม ได้แก่ วิธีสอนแบบกระบวนการปฏิบัติ, Google Class room, Google drive ตามลำดับ

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นสำคัญในการอภิปรายผล ดังนี้

สภาพปัจจุบันปัญหาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนขาดการออกแบบการพัฒนานวัตกรรมด้านสื่อสิ่งประดิษฐ์ด้านเนื้อหา กิจกรรม แบบฝึกหัด และกราฟิก/โปรแกรมนำองค์ความรู้ต่างๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดเป็นนวัตกรรมในการเรียนการสอน ซึ่งความสอดคล้องกับ สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ^๑ ได้กล่าวไว้ในนวัตกรรม : ความหมาย ประเภท และความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ วารสารบริหารธุรกิจว่า นวัตกรรมเป็นสิ่งจำเป็นที่องค์กรควรที่จะศึกษา และเรียนรู้ใน

^๑สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ, นวัตกรรม: ความหมาย ประเภท และความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ วารสารบริหารธุรกิจ, ปีที่ ๓๓ ฉบับที่ ๑๒๘ ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๕๓

ขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการเผยแพร่นวัตกรรมเพื่อก่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้พื้นฐานที่แข็งแกร่ง และสามารถนำไปใช้พัฒนาวิธีการสำหรับจัดการกับกระบวนการทางนวัตกรรมเหล่านั้นให้มีประสิทธิภาพ

การพัฒนาเป็นการทำความเจริญ งอกงาม มีความสุข การเปลี่ยนแปลงในทางสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมขึ้นการคลี่คลายไปในทางที่ดี ไม่เกิดปัญหาติดตามมาหรือไม่เสื่อมลงกว่าเดิม การพัฒนาทางการศึกษาครูผู้สอนมีลักษณะเป็นการเปลี่ยนแปลงโดยมีการวางแผน การทำงานเป็นทีม มีวิธีการดำเนินงาน และการวิจัยปฏิบัติการ เพื่อการเรียนรู้การสอนที่มีประสิทธิภาพ ดี เก่ง มีความสุขทั้งทางร่างกาย และจิตใจ มีความสอดคล้องกับ สุตาภรณ์ อรุณดี^๒ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่ระดับโลกในศตวรรษที่ ๒๑ กรณีศึกษาการพัฒนาสมรรถนะทรัพยากรมนุษย์ ตามหลักพุทธญาณวิทยา ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การพัฒนามนุษย์นั้นต้องเริ่มด้วยการพัฒนาจิตใจเพราะจิตใจเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุด ในการสร้างพฤติกรรมเมื่อมนุษย์มีพื้นฐานจิตใจที่ดีแล้วจะเก่งได้เองเกิดเป็นทุนสมองหรือทุนทางปัญญาของมนุษย์ อริยะ – อัจฉริยะ (ดี – เก่ง) เรียกว่าเป็นสมรรถนะมีอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคนแต่ต้องอาศัยการฝึกฝนตนเอง เรียนรู้ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องจะทำให้เป็นผู้มีสมรรถนะระดับสูงสุดได้ มีความสอดคล้องกับ วอทรูบา และไรท์ (Wotruba & Writh)^๓ ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือประเมินผลอาจารย์ (how to develop a teacher-rating scale instrument) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาปรับปรุงเครื่องมือประเมินประสิทธิภาพ ในการสอนของอาจารย์กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของอาจารย์ที่สำคัญ ได้แก่ การมีความรู้กว้างขวางถูกต้องทันสมัย และรู้อย่างแท้จริง ส่งเสริมให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น มีความกระตือรือร้นในวิชาที่ตนสอน ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถอธิบายให้เข้าใจง่าย ยกตัวอย่างให้เห็นชัดเจน ช่วยเหลือนักเรียนทั้งใน และนอกห้องเรียน มีความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักศึกษา และวิชาที่สอน มีความสอดคล้องกับ แคลเดอร์อน (Calderon)^๔ ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่สอนได้ดีเยี่ยมในทัศนะ ของนักเรียน ครูผู้บริหารโรงเรียนในเขตวิทยาลัยชุมชน ลอสแอนเจลิสเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคลิกภาพ และพฤติกรรมของครูที่สอนได้ดีเยี่ยม ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะผู้สอนที่ดี ๓ ลักษณะ ได้แก่ ๑. ลักษณะการสอนที่ดี ๒. ลักษณะที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพที่ดี ๓. ลักษณะเกี่ยวกับอาชีพครูที่ดี

^๒สุตาภรณ์ อรุณดี, “ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่ระดับโลกในศตวรรษที่ ๒๑ กรณีศึกษาการพัฒนาสมรรถนะทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธญาณวิทยา และรูปแบบการจัดการทักษะความรู้ (รูปแบบ SKM Model)”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๑),บทคัดย่อ.

^๓Wotruba, T.R. & Wright, P.L. (1975). How to develop a teacher rating instrument. *Journal of Higher Education*, 46(6), pp. 653-660.

^๔Calderon, L.A. (1989). Characteristics of excellent teacher as perceived by students, teachers and administrators in the Los Angeles Community College District. *Dissertation Abstracts International*, 49(9), pp. 2512-A.

กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน พบว่า ลำดับขั้นตอนการประดิษฐ์คิดค้น การประดิษฐ์ทำใหม่หรือการพัฒนาจากสิ่งที่มีอยู่เดิม ทำให้ได้นวัตกรรมใหม่ รวมทั้งแนวคิด และการปฏิบัติ หรืออาจใช้มาแล้วจากที่อื่น นำมาใช้ในสถานการณ์ใหม่ เพื่อใช้ในการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์มีประสิทธิภาพใช้ประโยชน์ได้จริง นวัตกรรมด้านการเรียนการสอนประกอบด้วย สื่อสิ่งประดิษฐ์มีลต์มีเดีย และรูปแบบวิธีสอน มี ๔ ขั้นตอน คือ ๑. วิเคราะห์ตัวนำ ระยะการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้เบื้องต้น ประกอบด้วย การวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์เป้าหมาย วิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์เวลา วิเคราะห์เวลาการทำแบบทดสอบ ๒. กระบวนการ ระยะการออกแบบพัฒนาบทเรียนมีลต์มีเดียโดยใช้โปรแกรมที่เหมาะสมหรือที่ผู้สอนมีความถนัด ประกอบกับ เนื้อหา กิจกรรมแบบฝึกหัด และ กราฟิก/โปรแกรม ๓. ผลผลิต การนำทดลองในกลุ่มตัวอย่าง ๔. นำประยุกต์ใช้นำไปใช้งานจริง และการประเมินผล ตรวจสอบการวิเคราะห์การออกแบบ การพัฒนา เผยแพร่ความคิดใช้นวัตกรรมได้ผลหรือลดสภาพปัญหาการเรียนการสอน มีความสอดคล้องกับ Lee and Owen ได้กล่าวไว้ว่า การออกแบบนวัตกรรมสื่อมีลต์มีเดีย Addie Model ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน^๕ ได้แก่ ๑) การวิเคราะห์ ผู้สอนต้องทำการวิเคราะห์ส่วนประกอบต่างๆ ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ผู้เรียน เนื้อหา การวัด และประเมินผล สื่อหรือเทคโนโลยีที่ช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ๒) การออกแบบ การออกแบบขั้นตอนการพัฒนาสื่อนวัตกรรมทุกประเภท เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ได้มาซึ่งเค้าโครง หรือโครงสร้างต่างๆ มีส่วนประกอบสำคัญที่ต้องทำการออกแบบได้แก่ การออกแบบเนื้อหา การออกแบบการประเมินผล และการออกแบบหน้าจอ ๓) การออกแบบข้อคำถามสำหรับการประเมิน การวัดผล เป็นกระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ เช่น การวัดผลการเรียนรู้ สิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน ๔) การพัฒนา ขั้นตอนนี้เป็นการนำสิ่งต่างๆ ที่ได้ทำการออกแบบไว้ในขั้นตอนออกแบบมาใช้ในการพัฒนาบทเรียนมีลต์มีเดียโดยใช้โปรแกรมที่เหมาะสมหรือที่ผู้สอนมีความถนัด ๕. การประเมินผลเป็นการประเมินผลที่ผู้สอนต้องทำในทุกขั้นตอน เพื่อตรวจสอบว่าการวิเคราะห์ การออกแบบ การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างแท้จริงมีประสิทธิภาพ มีความสอดคล้องกับ ทิศนา แคมมณี^๖ ได้กล่าวถึงขั้นตอนกระบวนการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา ได้แก่ ๑) การระบุปัญหา เริ่มจากการมองเห็นปัญหา และต้องการแก้ไขปัญหานั้นให้ประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ ๒) การกำหนดจุดมุ่งหมาย กำหนดปัญหาแล้วก็กำหนดจุดมุ่งหมายตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ๓) การศึกษาข้อจำกัดต่างๆ ผู้พัฒนานวัตกรรมทางด้านการเรียนการสอนต้องศึกษาข้อมูลของปัญหา และข้อจำกัดที่จะใช้นวัตกรรมนั้น เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ได้ ๔) การประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรม การพัฒนานวัตกรรมจะต้องมีความรู้ ประสบการณ์ ความริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งอาจนำของเก่ามาปรับปรุง ดัดแปลง เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา และทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ๕) การทดลองใช้ เพื่อเป็นการประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข และพัฒนานวัตกรรมให้มีประสิทธิภาพ และการเผยแพร่สามารถนำไปเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักนวัตกรรมต่อไป

^๕ Lee, William W. and Owens, Diana L1997. *Multimedia-Based Instructional Design*. San Francisco: Jossey-Bass/Pfeiffer, 2000

^๖ ทิศนา แคมมณี, *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔),

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน พบว่า การประดิษฐ์ทำใหม่หรือการพัฒนาจากสิ่งที่มีอยู่เดิม รวมทั้งแนวคิด และการปฏิบัติ หรืออาจใช้มาแล้วจากที่อื่น นำมาใช้ในสถานการณ์ใหม่ เพื่อใช้ในการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ใช้ประโยชน์ได้จริง นวัตกรรมด้านการเรียนการสอนประกอบด้วย ๑) นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์ ประกอบด้วย สื่อสิ่งประดิษฐ์สื่อชุดฝึกทักษะ สื่อชุดนิทาน สื่อชุดเกม และ ๒) นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนด้านรูปแบบวิธีสอน ประกอบด้วย รูปแบบวิธีการสอนแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) รูปแบบวิธีการสอนแบบ 4 MAT รูปแบบวิธีการสอนแบบกิจกรรม มีความสอดคล้องกับ พิชิต ฤทธิ์เจริญ^๗ ได้กล่าวถึงนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนว่า การจัดการเรียนการสอนให้เกิดมีประสิทธิภาพสามารถนำนวัตกรรมต่างๆเข้ามาในการสอน นวัตกรรมที่ผลิตออกมาทางด้านการเรียนการสอนมีจำนวนมากแต่สามารถจำแนกประเภทได้ ดังนี้ ๑) นวัตกรรมประเภทสื่อ สิ่งประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์หรือเกี่ยวกับการเรียนการสอน ๒) นวัตกรรมประเภทรูปแบบ/เทคนิค/วิธีการสอน นวัตกรรมประเภทนี้เป็นการใช้วิธีสอนหรือเทคนิคการสอนในรูปแบบต่างๆ นวัตกรรมมีลักษณะเป็นสื่อที่ช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความเข้าใจกระจ่างชัดเจนในเรื่องที่เรียน หรือทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ในทักษะด้านต่างๆ ได้เร็วยิ่งขึ้น มีความเห็นสอดคล้องกับ ฐานิตา นพฤทธิ์^๘ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “นวัตกรรมการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของโรงเรียนในฝัน” ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรมีทัศนคติในเชิงบวกกับการใช้ ICT สามารถใช้ ICT ในการปฏิบัติงานได้ พร้อมทั้งจะส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้ ICT มีการสร้างแรงจูงใจในการใช้ ICT ให้กับครูในโรงเรียน หากมีเครือข่ายเพื่อพัฒนา แบ่งปันความรู้ และเทคโนโลยีร่วมกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน มีเห็นสอดคล้องกับ พระมหาธรรมรัต อริยธมโม (ยศขุน)^๙ ได้ศึกษาค้นคว้าทำวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ในบริบทแห่งสังคมไทยยุคปัจจุบัน” ผลการศึกษาค้นคว้าทำวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาปัจจุบันมีการปฏิรูปทั้งระบบอย่างเร่งด่วน ทั้งในระดับนโยบายองค์กรบริหาร และรูปแบบเทคนิควิธีการเรียนการสอน โดยการเรียนการสอนสอดคล้องกันประกอบด้วย ๑. เป้าหมายของการสอนเพื่อประโยชน์ ๒ ส่วน คือ ส่วนบุคคล และส่วนรวม ๒) รูปแบบ และขั้นตอนการสอน ๓) การใช้เทคนิคการสอน ๔. การใช้สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ๕. การประเมินผลการเรียนรู้ และผล สภาพ และปัญหาในการพัฒนาการศึกษา มี ๘ ด้าน คือ ด้านบุคคล ด้านอุปกรณ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสถานการณ์ ด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านองค์ความรู้ และด้านหลักธรรม มีความสอดคล้องกับ พระมหาประจักษ์

^๗ พิชิต ฤทธิ์เจริญ , การวิจัย และพัฒนานวัตกรรม, (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ),

^๘ ฐานิตา นพฤทธิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “นวัตกรรมการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของโรงเรียนในฝัน”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๖), หน้า ๑๙๔-๑๙๕.

^๙ พระมหาธรรมรัต อริยธมโม (ยศขุน), "แนวทางการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ในบริบทแห่งสังคมไทยยุคปัจจุบัน", *วิทยานิพนธ์ศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

กิตติเมธี (ทองคำ)^{๑๐} ได้ศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเทคนิค และวิธีการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี” มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอเทคนิค และวิธีการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีระดับชั้นประโยค ๑-๒ ในกรุงเทพมหานคร พบว่า เทคนิค และวิธีการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีเป็นไปตาม CICE & CASA Model เทคนิค ๔ ได้แก่ ๑)เทคนิคการสอนแบบประจักษ์ใจ (Clarity) ๒)เทคนิคการสอนแบบประทับใจ (Impression) ๓)เทคนิคการสอนแบบปลุกใจ (Courage) ๔)เทคนิคการสอนแบบปิติใจ (Exaltation) วิธีการ ๔ ได้แก่ ๑)วิธีการสอนแบบใส่ใจ (Concentration) ๒)วิธีการสอนมั่นใจ (Assurance) ๓)วิธีการสอนแบบเข้าใจ (Savvy) ๔)วิธีการสอนแบบพร้อมใจ(Acceptance) มีความสอดคล้องกับ อินถา ศิริวรรณ^{๑๑} ได้วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาด้านแบบของคณะสงฆ์ไทย” พบว่า รูปแบบและสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาด้านแบบของคณะสงฆ์ไทย ประกอบด้วยบริหารตน บริหารคน และบริหารงานอย่างมีเป้าหมายปรับทัศนคติของตนเอง และทัศนคติของผู้ร่วมงานจัดตั้งเครือข่ายการทำงานพัฒนาบุคลากรให้ตรงตามความสามารถ และวางแผนการบริหารงานทั้ง ๔ ด้านร่วมกันผ่าน PS-GANPPI MODEL ผ่านสื่อนวัตกรรม และรูปแบบเทคนิค วิธีการปฏิบัติ เพื่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้านแบบของคณะสงฆ์ไทยอย่างยิ่งย่น

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. สถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มสาระ ควรนำการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนไปดำเนินการโดยจัดทำเป็นหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร และบูรณาการเข้ากับทุกกลุ่มสาระ ซึ่งตัวอย่างกิจกรรมที่ได้เสนอไว้ในงานวิจัยครั้งนี้มีหลายกิจกรรมโดยยึดแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ และรูปแบบวิธีสอน ดังนั้นจึงควรเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

๒. สถานศึกษาควรมีการกำกับ ติดตาม รายงานผลการจัดกิจกรรมการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินผลในการพัฒนา และควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี ทั้งแบบสอบถาม สัมภาษณ์ และสังเกตพฤติกรรมนักเรียน เพื่อจะได้นำผลการเรียนการสอนไปพัฒนาปรับปรุงแก้ไขการให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

๓. สถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มสาระ ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาในการส่งเสริม สนับสนุน และร่วมกันฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพต่อไป

---

^{๑๐} พระมหาประจักษ์ กิตติเมธี (ทองคำ), การพัฒนาเทคนิค และวิธีการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี, ปรินญาพุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต พุทธบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐).

^{๑๑} อินถา ศิริวรรณ, “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาด้านแบบของคณะสงฆ์ไทย”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต พุทธบริหารการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, (คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙).

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะการนำไปปฏิบัติ

๑. หัวหน้ากลุ่มสาระ ครูผู้สอน สถานศึกษาหน่วยงานระดับนโยบาย สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูล ในการกำหนดนโยบาย และขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนให้สถานศึกษาให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงเพิ่มมีประสิทธิภาพทางด้านวิชาการให้มากยิ่งขึ้น

๒. สถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระ ครูผู้สอนควรนำการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กองพุทธศาสนศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธแห่งชาติ และ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และบริบทของสถานศึกษา

๓. สถานศึกษา ควรมีการติดตามควบคุม และการเรียนการสอนผลการดำเนินการกิจกรรมการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ของสถานศึกษาตน โดยการประเมินผลการอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๕.๓.๓ ข้อเสนอในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรทำการศึกษาวิจัยต่อไปโดยการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม แผนกบาลี ของนักเรียนทุกระดับให้กว้างขวางยิ่งขึ้นไป อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของคณะสงฆ์ต่อไป

๒. ควรทำการศึกษาวิจัยต่อไปโดยการทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนในระดับอื่น เช่น นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อันจะนำมาขยายระดับผลสัมฤทธิ์พัฒนาคุณภาพการศึกษาของเยาวชนต่อไป

๓. ควรทำการศึกษาวิจัยต่อไปโดยการสร้างรูปแบบหรือการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนตามหลักพุทธธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เรียน

๔. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่สังกัดในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หากจะมีการศึกษาต่อ ควรจะศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างออกไป การศึกษาของคณะสงฆ์ พระสังฆาธิการ อาจเป็นการเปรียบเทียบผลของการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนตามหลักพุทธธรรมในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรประถมศึกษาพ.ศ.๒๕๒๑(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.๒๕๓๓).

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๒.

_____ .ศูนย์พัฒนาหนังสือชุดฝึกอบรมวิทยากรแกนนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช๒๕๔๔เรื่องการพัฒนาสื่อการสอนชุดที่ ๑๓. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๕.

กองศาสนศึกษา. ประวัติการศึกษาของสงฆ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๗.

กิตติ ธีรสาณฑ์. เทคนิคการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ.ต้น-ม.ปลาย.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๖.

กิดานันท์ มลิทอง. เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์,

๒๕๕๖.

_____ . เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ, ๒๕๔๕.

เกริก ยุ้นพันธ์. การเล่านิทาน.พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๕๗.

คณะกรรมการกลุ่มการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงาน

พระพุทธศาสนาแห่งชาติ. “แผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา (พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๒)”. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน

พระ พระพุทธศาสนาแห่งชาติการพิมพ์, ๒๕๕๘.

คณะทำงานและอนุกรรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน. “คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญ ศึกษา”. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพระพระพุทธศาสนา

แห่งชาติการพิมพ์, ๒๕๕๗.

จันทราณี สงวนนาม. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๒.

กรุงเทพมหานคร : แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น, ๒๕๕๑

จันทรเพ็ญ เชื้อพาณิชย์. นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

เจริญผล สุวรรณโชติ. การบริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. เอกสารการสอน
ชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ๒๕๓๖.

_____. ระบบสื่อการสอน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๓๕.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. เทคโนโลยีและสื่อการสอนเอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
หน่วยที่ ๑๔-. นนทบุรี :มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๓

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. การจัดการนวัตกรรม. กรุงเทพมหานคร :แดแน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น, ๒๕๕๒.

ฐานิย์ ธรรมเมธา. สื่อการศึกษาเบื้องต้นพิมพ์ครั้งที่๒. นครปฐม: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๓.

ถนอมพร (ต้นพิพัฒน์) เลาหจรัสแสง. เอกสารประกอบการสอนวิชา๐๕๙-๗๕๙. เชียงใหม่:
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๕.

ถวัลย์ มาศจรัสและชาวฤทธิ์ จงเกษกรณ์. นวัตกรรมการศึกษาชุดการนิเทศเพื่อปฏิรูปการศึกษา
และพัฒนการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๔.

ทัศนีย์ ศุภเมธี. พฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราช
ภัฏธนบุรี, ๒๕๕๓.

ทิตินา แคมมณี. การสอนจิตวิทยาการเรียนรู้เรื่องศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัด
กระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่๑๓. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

_____. ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์
ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

_____. อ้างถึง ในสถาบันวิจัยพัฒนาและสาคิตการศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. นวัตกรรมแห่งการศึกษา, ๒๕๕๑.

_____. รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

เทพพนม เมืองแมนและสวีน สุวรรณ. พฤติกรรมองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. ฉบับปรับปรุงใหม่.
กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๐.

ธวัช ปุณโณทก. ความเชื่อพื้นบ้านอันสัมพันธ์กับวิถีชีวิตในสังคมอีสานในวัฒนธรรมพื้นบ้าน: คติ
ความเชื่อ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓

นิคม ทาแดง. กอบกุลปราบประชา. และอานวยเดชชัยศรี. ชุดฝึกหัดอบรมครู. ประมวลสาระเรื่อง
เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๔๖.

บุญเกื้อ ควรหาเวช. "นวัตกรรมการศึกษา". กรุงเทพมหานคร :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

ปกรณ์ ปรียากร. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาในการบริหารการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร:
สามเจริญพานิช, ๒๕๕๔.

ประคอง นิมนานเหมินท์. **นิทานพื้นบ้านศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย, ๒๕๕๑.

ปรัชญา เวสารัชช์. **หลักการจัดการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, ๒๕๕๔.

เป็รื่อง กุมุท. **"เทคโนโลยีการเรียนรู้ในยุคสารสนเทศ"**. ในวารสารศึกษาศาสตร์. ๑๒ ธันวาคม, ๒๕๕๕.

พจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน พ๒๕๓๘.ศ.. คณะกรรมการ. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๓๘.

พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. **สมองกับการเรียนรู้**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการศึกษาพิเศษคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๐.

พระราชวรมนี. (ประยุทธ์ ปยุตโต). **ทางสายกลางของการศึกษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร :คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๐.

พิชิต ฤทธิจรูญ. **การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม**. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ.

พีระพงศ์ บุญศิริ. **เกม (GAMES) ; The Activity for Human Performance**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๖.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. **คิดผลิตภาพ: สอนและสร้างได้อย่างไร**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๙.

_____. **ความเป็นผู้นำทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๐.

ไพพรรณ อินทนิล. **เทคนิคการเล่านิทาน**. กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก, ๒๕๕๔.

มานพผล ไพรินทร์. **หลักการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม**. พิมพ์ครั้งที่๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๕.

มาลี สุรพงศ์. **เกม (GAMES);The Activity for Human Performance**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๙.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. **หลักการสอน**. ลพบุรี: คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี., ๒๕๔๗.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. **การพัฒนาชุมชนจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ** :กรุงเทพมหานคร: อาร์แอนด์ปรีนท์, ๒๕๔๖.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔**. กรุงเทพมหานคร :ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖.

_____. **พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม. หลักเกณฑ์การทับศัพท์**. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน., ๒๕๓๕.

_____. **พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์, ๒๕๕๕.

- วิชัย วงษ์ใหญ่. **นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมือง**. กรุงเทพมหานคร: อาร์แอนด์ปริ้นท์, ๒๕๕๔.
- วารี ธีระจิตร. **การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- วิล มาศจรัส. **เทคนิคการเขียนการเล่านิทานสำหรับเด็ก**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: ชารอักษร, ๒๕๔๕.
- วไลพร คุณุทัย. **หลักการสอน**. กรุงเทพมหานคร: กองส่งเสริมวิทยฐานะครูกรมการฝึกหัดครู, ๒๕๓๐.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. **ทฤษฎีการประเมิน**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า . **เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตร”การพัฒนานวัตกรรม(ด้านที่๓) ให้เป็นผลงานวิชาการครูที่มีคุณภาพ**. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ.. ม. ป. ป.
- สนธยา พลศรี. **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานครโอเดียนสโตร : ๒๕๕๗.
- สมศักดิ์ ปริบูรณ์. “นิทานความสำคัญและประโยชน์. ”สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, ๒๕๔๒
- สมเดช สีแสงและคนอื่นๆ. **ปฏิรูปการเรียนรู้สู่การพัฒนาวิชาชีพครูตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๓.
- สาธิต รักสุทธิ. **คู่มือการจัดทำสื่อนวัตกรรมและแผนฯประกอบสื่อนวัตกรรม**. นนทบุรี: เพิ่มทรัพย์ การพิมพ์, ๒๕๕๒.
- สันทพัฒน์ อรุณธารี. **นิทานสำหรับเด็กปฐมวัยยุคเกิดโครงการตำราวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค, ๒๕๔๒.
- สุนทร สิ้นธนานนท์. **นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- สุราษฎร์ พรหมจันทร์. **ยุทธวิธีการเรียนการสอนวิชาเทคนิค**. ฉบับปรับปรุง. นนทบุรี: เพิ่มทรัพย์การ พิมพ์, ๒๕๕๐.
- สุวิมล ว่องวานิช. **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. พิมพ์ครั้งที่๓, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๘.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการ. **นวัตกรรมการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน). **พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติพ.ศ๒๕๔๒**. แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่๒) ๒๕๔๕. กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๗.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. **แนวทางการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๐.

_____ . **คู่มือการปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา**. ประกาศมหาเถรสมาคมว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาว่าด้วยโครงสร้างหลักสูตร. พ.ศ. ๒๕๕๓.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. “**รายงานการประเมินผล ๑ ทศวรรษโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา (ปีการศึกษา ๒๕๓๓ - ๒๕๔๒) เส้นทางสู่การศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี**” กรุงเทพมหานคร: สำนักงานนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา, ๒๕๔๓.

สำลี รักสุทธี. **คู่มือการจัดทำสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนและแผนฯประกอบสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พัฒนาการศึกษา, ๒๕๕๓.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. **หลักการสอน(ฉบับปรับปรุง)**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. (กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮ้าส์, ๒๕๕๓).

อาภรณ์ ใจเที่ยง. **หลักการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮ้าส์, ๒๕๕๗.

อัจฉรา ชิวพันธ์. **การพัฒนาทักษะพัฒนาความคิดด้วยกิจกรรมการเล่นประกอบการสอนภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๐.

(๒) **คุณานิพนธ์/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์**

คมศร วงษ์รักษา. “การเปรียบเทียบคุณภาพและความสอดคล้องของเทคนิคการจัดเรียงลำดับความสำคัญที่อิงโมเดลความแตกต่างในการประเมินความต้องการจำเป็น”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

ฐานิตา นพฤทธิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “**นวัตกรรมการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในฝัน**”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๖.

ปัญญา ยุทธนาคมจุลินท์. “**แนวทางการพัฒนาศาสนทายาทที่พึงประสงค์ในพระพุทธศาสนา**”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

ปิยมาภรณ์ โชคอวยชัย. “การเปรียบเทียบผลการประเมินความต้องการจำเป็นระหว่างวิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญที่ต่างกันโดยใช้เครื่องมือการประเมินความต้องการจำเป็นที่มีการตอบสนองเดียว”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. คณะครุศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

พระมหาญาณวัฒน์ ฐิตวฑฺฒโน (บุตตาวงษ์). **การวิเคราะห์แนวคิดทางการศึกษาของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต)**. ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. พุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

พระมหาธรรมรัต อริยธมฺโม (ยศขุน. "แนวทางการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ในบริบทแห่งสังคมไทยยุคปัจจุบัน". **วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

พระมหาประจักษ์ กิตติเมธี (ทองดาซ. **การพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี**. ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. พุทธบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐.

พระมหาสุพจน์ สุเมโธ(พานทอง. “การพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาตามพุทธวิธีบริหารของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่มที่๒”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาพุทธบริหารการศึกษา**. คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

พระมหาอาเดช อุปันนธ์. “การวิเคราะห์ความสอดคล้องของการเรียนการสอนตามแนวพุทธวิธีกับหลักการปฏิรูปการศึกษา”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑.

วาสนา สุพัฒน์. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่๓ที่สอนตามคู่มือครูโดยการทำแบบฝึกหัดปรนัยชนิดเลือกตอบกับการทำแบบฝึกหัดในหนังสือแบบเรียน. **ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร**, ๒๕๔๒.

อินตา ศิริวรรณ. “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาด้านแบบของคณะสงฆ์ไทย”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิตทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙.

อุทัย แพงปัสนา. องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการยอมรับนวัตกรรมการเรียนการสอนของครู-อาจารย์ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, ๒๕๕๔.

(๓) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กมล สุขศรี. **นวัตกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศทางการศึกษา**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://engpatcharawansuwan.blogspot.com/>, [๑๗ ก.พ.๖๑].

ชนาธิป แก้วบ้านดอน. “นวัตกรรมทางการศึกษาที่สำคัญของไทยในปัจจุบัน” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.gotoknow.org/>, [๑๔ พ.ย. ๒๕๖๑].

ไชยพร แยมมี. อ่างใน. สำนักงานการโรงเรียนพระปริยัติธรรมพ๒๕๖๑.ศ.. **ความแตกต่างระหว่างนวัตกรรมและเทคโนโลยี**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.gotoknow.org/>. [๒๐ ก.พ.๒๕๖๑].

ทัศนวรรณ งามณรงค์. **โมเดลชิปปา(CIPPAModel**. [ออนไลน์]. แหล่งที่: <https://www.gotoknow.org/posts/>, [๒๒มี.ย.๖๑].

นิจวดี แจ่มจันทร์. **นวัตกรรมการเรียนการสอน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://learners.in.th/>. [๒๔ ก.พ.๒๕๖๑].

- ปิยวรรณ ลอดทอง.การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา(CIPPAMODEL)[ออนไลน์]. แหล่งที่: https://data.boppobec.info/emis/news/news_view_school.php, [๒๓มิ.ย.๖๑].
- ฝ่ายการศึกษาพระปริยัติธรรม. ทะเบียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา๒๕๕๙ ครั้งที่ ๑. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.psg4.net/news-detail_1024_6827, [๕ ส.ค.๖๑].
- พัชรพรรณ พิงนิล. นวัตกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศการศึกษา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :<https://sites.google.com/site/nuleknwatkrrmkarsuksa/extra-credit>.. [๒๒ มี.๖๑.ค.
- สถิติข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาองพุทธศาสนาสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติปีการศึกษา๒๕๖๐(ครั้งที่๑. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://deb.onab.go.th/>. [๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑].
- โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://th.wikipedia.org>. [๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๑].
- Paiboon Noom. นวัตกรรมการเรียนการสอนคืออะไร. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://noompaiiboon.blogspot.com/2015/09/blog-post.html>.,[๑ มิ.ย.๖๑]
- Patiwat Kamonrat. ความหมายเกมการศึกษา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://prezi.com/fxwgu0in5wo2/presentation/>. [๒๒มี.ค.๖๑]
- Sirikanya อ้างถึงใน Bloom [Bloom'sTaxonomy]. ทฤษฎีการเรียนรู้ของBloom [Bloom's Taxonomy]. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://sirikanya926.wordpress.com/2014>., [๕ ม.ค.๒๕๖๑].
- Tripod. ความหมายเกม. โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเกมโดยใช้ระบบอินเทอร์เน็ตในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลใช้งบประมาณผลประโยชน์หมวดเงินอุดหนุนงานวิจัยวิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://wichianthonthong.tripod.com/index.htm>,[๒๒มิ.ย.๖๑]

(๔) สัมภาษณ์

- สัมภาษณ์ ดร.บุญถึง ประเมินมงคลกุล. ประธานหลักสูตร สาขาวิชาสังคมศึกษาวิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์. ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนบุญถึงวิทยานุสรณ์, ๘ กันยายน ๒๕๖๑.
- สัมภาษณ์ พระครูปริยัตินิวิชัย. อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติสามัญนครราชสีมา / รองประธานกลุ่ม ๑๑ (จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ), ๑๐ กันยายน ๒๕๖๑.
- สัมภาษณ์ พระครูสิริปริยัตยาภิรมณ์, ดร. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าสว่าง / เลขานุการรองเจ้าคณะจังหวัดบุรีรัมย์, ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑
- สัมภาษณ์ พระมหาวิเชียร วชิรญาโณ, ครูผู้สอนโรงเรียนธีรวิทยา จังหวัดบุรีรัมย์, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ พระศรีปริยัติธาดา. ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ รองเจ้าคณะจังหวัดบุรีรัมย์,
๑๒ กันยายน ๒๕๖๑.

๒. ภาษาอังกฤษ

- Barrow. R. and. ed. Milburn. G. aCritical Dictionary of Educational Concepts. 2nded.
New York: Teach College Press. 1990.
- Calderon. L.A.(1989.Characteristic so fexcellent teachers as perceived by students.
teachers and administrator sin the LosAngeles Community College District.
Disser tation Abstracts International.
- Daman pour. Organizational innovation: A meta analysis of effects of determinant
sandmoderators. **Academy of management Journal.** 34(3)F.1991.
- Dunster. K. and J.And rew. Dictionary of Natural Resource Management. Canada
University of British Columbia. 1996.
- Eisner. Education connois seuship and criticism: Their form and functionin education
alevaluation. **Journal of Aesthetic Education.** E.(1976.
- Gelmore G.D.,**Need sassessmentstrategies for heath education and heath
promotion.** Madison. Wi: Brown & Benchmark Publishers. 1996.
- Gordon,Measuring teacher competencies for the middle school.**The National
Elementa-ry Principles.**
- Joyce and Well.1992.“Parental Choicein Public Elementary School: Who Chooses and
Why (SchoolChoice. ”**DissertationAbstractInternational.**49(3): 2310-A.
- Kaufman. R.. Rojas. A.M.. &Mayer. H. **Need sassessment: Auser’sguide.** Englewood
Cliffs. NJ: Educational Technology Publications. 1993.
- Kaufman. R. .Mega planning. Thous and Oaks: Sage Publications.. 2000.
- Keeves. J. **Models and model building.** InKeeves. J.P.(ed..Educational research.
methodology and measurement: AnInternationalH and book.2nded..
Oxford: Peraman.
- Lee and Owens. **Multimedia-BasedInstructionalDesign.** SanFrancisco: Jossey-
Bass/Pfeiffer.
- McCarthy. B. and Morris. S.(1990.4MAT in ActionI and II.Barrington U.S.A.: ExcellInc.
- Mckillip. J. Need Analysis Tools for th eHuman Services and Education. New bury
Park: Sage Publications. 1978.
- McMillan. J.H.;&Schumacher. S.. **Resear chin Education: A concept tualintroduction.**
NewYork: SanFrancisco. 2001.

- Reviere. R., Berkowitz. S., Carter. C.C. & Ferguson. C.G.. **Need assessment: A creative and practical guide for social scientists.** Washington. D.C: Taylor & Francis. 1996.
- Saylor and others. J.G., W. Alexander and A.J. Lewis. (1981). **Curriculum Planning for Better Teaching and Learning**. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Witkin. B.A.. *Assessing need in education and social program*. San Francisco. CA: Jossey-Boss Publishers. 1984.
- Wotruba. T.R. & Wright. P.L. (1975). How to develop a teacher rating instrument. *Journal of Higher Education*. 46.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

๑. แบบสอบถามสำหรับหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายชื่อ (IOC)
๒. แบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือการวิจัย
๓. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
๔. แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย
๕. แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย
๖. แบบสอบถามตรวจสอบมาตรฐานร่างการพัฒนานวัตกรรม

๑. แบบสอบถามสำหรับหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (IOC) เครื่องมือการวิจัยสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

*****

เรื่อง การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

คำชี้แจง การหาค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยใช้เทคนิค IOC (Index of Item-objective congruence) ในการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับที่ตรงกับระดับการพิจารณาของท่านเกี่ยวกับเรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา” ซึ่งมีระดับเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- + ๑ หมายถึง ข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือใช้ได้
    - o หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือต้องปรับปรุง
  - ๑ หมายถึง ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือต้องตัดทิ้ง
- และโปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้ข้อคำถามมีความสมบูรณ์

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

๒. เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๓. เพื่อนำเสนอแนะนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

นิยามศัพท์

นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การประดิษฐ์ทำใหม่หรือการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่เดิมให้ดียิ่งขึ้น รวมถึงแนวความคิด การปฏิบัติ อาจใช้มาแล้วจากที่อื่นนำมาใช้ในสถานการณ์ใหม่ในการเรียนการสอนใช้ประโยชน์ได้จริง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย สื่อสิ่งประดิษฐ์และรูปแบบวิธีสอน

สื่อสิ่งประดิษฐ์ หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ที่ผลิตหรือสร้างเพื่อเป็นตัวกลางในการประกอบการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทางสมอง ทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม สื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนประกอบด้วย สื่อชุดการฝึกทักษะ สื่อชุดนิทาน สื่อชุดเกม

รูปแบบวิธีสอน หมายถึง การสอนมุ่งเน้นเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตาม จุดมุ่งหมาย มีหลักการ เนื้อหา ทักษะที่ต้องการสอน ยุทธศาสตร์การสอน วิธีการสอน กระบวนการ สอน ขั้นตอนและวิธีการสอน การวัดและประเมินผล รูปแบบวิธีสอนประกอบด้วย การสอนแบบ โมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) การสอนแบบ 4 MAT การสอนแบบกิจกรรม

สื่อชุดฝึกทักษะ หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการทบทวนหรือเสริมเพิ่มเติม ความรู้ ผลิตขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อทบทวนความรู้ แก้ไขข้อบกพร่อง นำความรู้ใช้อย่างคล่องแคล่ว ฝึกประสบการณ์ใหม่ๆ สื่อชุดการฝึกทักษะประกอบด้วย ชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ ชุดฝึกทักษะความคิด ชุดฝึกทักษะการตัดสินใจ ชุดฝึกทักษะการแก้ปัญหาและชุดฝึกทักษะการดำเนินชีวิต

สื่อชุดนิทาน หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นเรื่องราวที่เล่าสืบทอดกันมาหรือ เป็นเรื่องที่แต่งขึ้น ออกแบบขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อความสนุกสนาน ข้อคิดเตือนใจเกี่ยวกับด้าน คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม ปรับตัวดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม สื่อนิทานประกอบด้วย นิทาน ภาสิต (มีตัวละครเป็นสัตว์) นิทานเทพนิยาย นิทานปรัมปรา นิทานชาดก นิทานชาวบ้าน

สื่อชุดเกม หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการเล่นสร้างความสนใจและ ความสนุกสนาน มีกฎเกณฑ์ กติกา ออกแบบขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจกระบวนการทำงาน ทำงานทีม การตัดสินใจ รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ได้ออกกำลังกาย สามารถจดจำ บทเรียนและพัฒนาทักษะต่างๆ ภายใต้กฎกติกาที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน เกมประกอบด้วย เกมการต่อภาพ เกมการเรียงลำดับเหตุการณ์ เกมการจัดหมวดหมู่ เกมการบวกลบ เกมการตัดสินใจ

แบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) หมายถึง การสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรม เพื่อการเรียนรู้ทั้งด้านกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีความจริงแล้วมีเกิดขึ้นควบคู่ไป กับทุกด้าน รูปแบบวิธีสอนแบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ การวิเคราะห์พัฒนาความคิดรวบยอด การปฏิบัติพัฒนาความคิดออกมาเป็นการกระทำ การเชื่อมโยง การทดลองปฏิบัติ การประยุกต์ใช้ในประสบการณ์

แบบ 4 MAT หมายถึง การถ่ายทอดความรู้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการ เรียนรู้ เพื่อจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายและยืดหยุ่นเหมาะสมกับนักเรียน รูปแบบวิธีสอนแบบ 4 MAT ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ การวิเคราะห์ พัฒนาทฤษฎีและแนวคิด เชื่อมโยงการ เรียนรู้จากการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง

แบบกิจกรรม หมายถึง การถ่ายทอดความรู้มุ่งเน้นกระบวนการปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อ ตอบสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร ขั้นตอนการเรียนการสอนการนำเข้าสู่บทเรียน การสร้างความ สนใจ การนำเข้าสู่ภาคปฏิบัติ การสรุปแนวคิด และการนำมาประยุกต์ใช้บรรลุจุดประสงค์ รูปแบบวิธี สอนแบบกิจกรรมประกอบด้วย กระบวนการสอน กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ ความคิดรวบยอด และ กระบวนการสรุปใส่ทัศนูปกรณ์

พระมหาสายัญ ธิรปญโญ (ชาญชาติ)

นิสิตพุทธศาสนดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ระดับความคิดเห็นที่มีต่อ “การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา”

ข้อที่	นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		+๑	๐	-๑	
๑. นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์					
๑.๑ สื่อชุดการฝึกทักษะ					
๑	ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมการเรียนรู้ แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อเสริมทักษะแก้ไขข้อบกพร่อง				
๒	ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมความคิด แบบฝึกเสริมทักษะความคิดถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อพัฒนาความคิดที่เหมาะสม				
๓	ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมการตัดสินใจ แบบฝึกทักษะถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกความกล้าตัดสินใจแบบง่ายๆสั้นๆ				
๔	ครูมีการผลิตชุดทบทวนการแก้ปัญหา แบบฝึกซ่อมทักษะการแก้ปัญหาลำดับถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกการแก้ไขปัญหา				
๕	ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมทักษะการดำเนินชีวิต แบบฝึกทักษะดำเนินชีวิตถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกทักษะดำเนินชีวิต				
๑.๒ สื่อชุดนิทาน					
๑	ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าที่สืบทอดกันมา นิทานเทพนิยายปรัมปราถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อความสนุกสนานมีข้อคิด				
๒	ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าสุภาษิตถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง อ่าน พูด และข้อคิดต่างๆ				
๓	ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าพื้นบ้านถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึกและการแสดงออกที่เหมาะสม				
๔	ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าชาดกถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดีงาม				
๕	ครูมีการผลิตเรื่องเล่าสืบทอดกันมาสอนใจ คติธรรมถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์ คติสอนใจ				
๑.๓ สื่อชุดเกม					
๑	ครูมีการออกแบบการเล่นต่อภาพ สี รูปร่าง ขนาดถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และฝึกการสังเกต				
๒	ครูมีการออกแบบการเล่นเรียงลำดับเหตุการณ์ เรียงขนาดถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกการจำแนก แยกแยะ				

ข้อที่	นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		+๑	๐	-๑	
๓	ครูมีการออกแบบการละเล่นจัดหมวดหมู่ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกพัฒนาการทางสมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์				
๔	ครูมีการออกแบบการละเล่นพื้นฐานการบวกลบถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะการบวก				
๕	ครูมีการออกแบบการละเล่นการตัดสินใจถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย				
๒. นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน					
๒.๑ การสอนแบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL)					
๑	ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์สำหรับผู้เรียน เพื่อคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปเนื้อหา				
๒	ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีแบบปฏิสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์				
๓	ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีบทบาทสำหรับผู้เรียน เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้				
๔	ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และผลงานผู้เรียน				
๕	ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นประยุกต์ใช้ให้ผู้เรียน เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน				
๒.๒ การสอนแบบ 4 MAT					
๑	ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงประสบการณ์สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกสร้างประสบการณ์ตรง				
๒	ครูมีรูปแบบการสอนถึงความแตกต่างบุคคลวิเคราะห์สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกทักษะทางความคิดวิเคราะห์				
๓	ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงแนวคิดใหม่สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกปฏิบัติและพัฒนาแนวคิดออกมาเป็นการกระทำ				
๔	ครูมีรูปแบบการสอนความแตกต่างระหว่างบุคคลสร้างองค์ความรู้ใหม่สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกการทดลองความรู้ใหม่				
๕	ครูมีรูปแบบการสอนลงมือปฏิบัติสำหรับผู้เรียน เพื่อวิเคราะห์แนวทางปฏิบัติ สร้างประสบการณ์ทางความคิด				
๒.๓ การสอนแบบกิจกรรม					
๑	ครูมีรูปแบบกระบวนการสอนการสนทนา การถาม การสาธิตสำหรับผู้เรียน เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน สร้างความสนใจ				

ข้อที่	นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		+๑	๐	-๑	
๒	ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติเล่านิทาน ร้องเพลง เกม จำลองสำหรับผู้เรียน เพื่อความสนใจ มีข้อคิด เพลิดเพลิน				
๓	ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติ การค้นคว้า การสังเกต การบันทึกสำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกการทดลองในภาคปฏิบัติ				
๔	ครูมีรูปแบบการสอนสิ่งที่เรียนมาทั้งหมด มีการอภิปราย การรายงานสำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกทบทวนแนวคิดบทเรียน				
๕	ครูมีรูปแบบการสอนใช้สื่อทัศนูปกรณ์ การจัดป้ายนิเทศ กิจกรรมสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน ฝึกผู้เรียนสรุปบทเรียน				

ผู้วิจัยขอเรียน/เจริญพรขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้
ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
การพัฒนานวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา

คำชี้แจง : แบบสอบถาม ครูผู้สอน

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหา นวัตกรรม การจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จึงขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามตามความจริงหรือตามความรู้ที่แท้จริงของท่านให้ครบทุกข้อ เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการทำวิจัยการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาต่อไป

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยนี้ ประกอบด้วย ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหา นวัตกรรม การศึกษาด้านการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

(พระมหาสายัญ ธิรปญโญ)

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การวิจัยเรื่อง
การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
๒. เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
๓. เพื่อนำเสนอแนะนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

นิยามศัพท์

นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอน หมายถึง การประดิษฐ์ทำใหม่หรือการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่เดิมให้ดียิ่งขึ้น รวมถึงแนวความคิด การปฏิบัติ อาจใช้มาแล้วจากที่อื่นนำมาใช้ในสถานการณ์ใหม่ในการเรียนการสอนใช้ประโยชน์ได้จริง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนประกอบด้วย สื่อสิ่งประดิษฐ์และรูปแบบวิธีสอน

สื่อสิ่งประดิษฐ์ หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ที่ผลิตหรือสร้างเพื่อเป็นตัวกลางในการประกอบการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทางสมอง ทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม สื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนประกอบด้วย สื่อชุดการฝึกทักษะ สื่อชุดนิทาน สื่อชุดเกม

รูปแบบวิธีสอน หมายถึง การสอนมุ่งเน้นเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย มีหลักการ เนื้อหา ทักษะที่ต้องการสอน ยุทธศาสตร์การสอน วิธีการสอน กระบวนการสอน ขั้นตอนและวิธีการสอน การวัดและประเมินผล รูปแบบวิธีสอนประกอบด้วย การสอนแบบโมเดลซิปปา (CIPPA MODEL) การสอนแบบ 4 MAT การสอนแบบกิจกรรม

สื่อชุดฝึกทักษะ หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการทบทวนหรือเสริมเพิ่มเติมความรู้ ผลิตขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อทบทวนความรู้ แก้ไขข้อบกพร่อง นำความรู้ใช้อย่างคล่องแคล่ว ฝึกประสบการณ์ใหม่ๆ สื่อชุดการฝึกทักษะประกอบด้วย ชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ ชุดฝึกทักษะความคิด ชุดฝึกทักษะการตัดสินใจ ชุดฝึกทักษะการแก้ปัญหาและชุดฝึกทักษะการดำเนินชีวิต

สื่อชุดนิทาน หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาหรือเป็นเรื่องที่แต่งขึ้น ออกแบบขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อความสนุกสนาน ข้อคิดเตือนใจเกี่ยวกับด้านคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม ปรับตัวดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม สื่อนิทานประกอบด้วย นิทานภาพ (มีตัวละครเป็นสัตว์) นิทานเทพนิยาย นิทานปรัมปรา นิทานชาดก นิทานชาวบ้าน

สื่อชุดเกม หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการละเล่นสร้างความสนใจและความสนุกสนาน มีกฎเกณฑ์ กติกา ออกแบบขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจกระบวนการทำงาน ทำงานทีม การตัดสินใจ รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ได้ออกกำลังกาย สามารถจดจำบทเรียนและพัฒนาทักษะต่างๆ ภายใต้กฎกติกาที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน เกมประกอบด้วย เกมการต่อภาพ เกมการเรียงลำดับเหตุการณ์ เกมการจัดหมวดหมู่ เกมการบวกลบ เกมการตัดสินใจ

แบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) หมายถึง การสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อการเรียนรู้ทั้งด้านกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีความจริงแล้วมีเกิดขึ้นควบคู่ไปกับทุกด้าน รูปแบบวิธีสอนแบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ การวิเคราะห์พัฒนาความคิดรวบยอด การปฏิบัติพัฒนาความคิดออกมาเป็นการกระทำ การเชื่อมโยง การทดลองปฏิบัติ การประยุกต์ใช้ในประสบการณ์

แบบ 4 MAT หมายถึง การถ่ายทอดความรู้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ เพื่อจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายและยืดหยุ่นเหมาะสมกับนักเรียน รูปแบบวิธีสอนแบบ 4 MAT ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ การวิเคราะห์ พัฒนาทฤษฎีและแนวคิด เชื่อมโยงการเรียนรู้จากการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง

แบบกิจกรรม หมายถึง การถ่ายทอดความรู้มุ่งเน้นกระบวนการปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อตอบสนองเจตนาของหลักสูตร ขั้นตอนการเรียนการสอนการนำเข้าสู่บทเรียน การสร้างความสนใจ การนำเข้าสู่ภาคปฏิบัติ การสรุปแนวคิด และการนำมาประยุกต์ใช้บรรลุจุดประสงค์ รูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรมประกอบด้วย กระบวนการสอน กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติความคิดรวบยอด และกระบวนการสรุปไฮไลต์สรุปการณ์

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

๑. สถานภาพ

- ☐ บรรพชิต
☐ คฤหัสถ์

๒. อายุ

- ☐ น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๓๐ ปี
☐ ๓๑ – ๔๐ ปี
☐ ๔๑ – ๕๐ ปี
☐ มากกว่า ๕๑ ปีขึ้นไป

๓. วุฒิการศึกษา

- ☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท
☐ ปริญญาเอก

๔. ประสบการณ์ทำงาน

- ☐ ๑ – ๑๐ ปี
☐ ๑๑ – ๒๐ ปี
☐ ๒๑ – ๓๐ ปี
☐ ๓๑ – ๔๐ ปี

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามตรวจสอบสภาพปัจจุบันและปัญหาวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียน

การสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับสภาพเป็นจริง ที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของท่านในแบบสอบถามตรวจสอบสภาพปัจจุบัน ปัญหาวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียน การสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ฉบับนี้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า ๕ ระดับ (Rating Scale) โดยใช้เกณฑ์แปลความหมายระดับความคิดเห็นจากการใช้ค่าน้ำหนัก ดังนี้

๕ หมายถึง มีความเป็นประโยชน์ในระดับ มากที่สุด

๔ หมายถึง มีความเป็นประโยชน์ในระดับ มาก

๓ หมายถึง มีความเป็นประโยชน์ในระดับ ปานกลาง

๒ หมายถึง มีความเป็นประโยชน์ในระดับ น้อย

๑ หมายถึง มีความเป็นประโยชน์ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อที่	นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑. นวัตกรรมการศึกษาประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์						
๑.๑ สื่อชุดการฝึกทักษะ						
๑	ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมการเรียนรู้ แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อเสริมทักษะแก้ไขข้อบกพร่อง					
๒	ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมความคิด แบบฝึกเสริมทักษะความคิดถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อพัฒนาความคิดที่เหมาะสม					
๓	ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมการตัดสินใจ แบบฝึกทักษะถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกความกล้าตัดสินใจแบบง่ายๆ สั้นๆ					
๔	ครูมีการผลิตชุดทบทวนการแก้ปัญหา แบบฝึกซ่อมทักษะการแก้ปัญหาลำดับถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกการแก้ปัญหา					
๕	ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมทักษะการดำเนินชีวิต แบบฝึกทักษะดำเนินชีวิตถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกทักษะดำเนินชีวิต					
๑.๒ สื่อชุดนิทาน						
๑	ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าที่สืบทอดกันมา นิทานเทพนิยาย ปริมาตรถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อความสนุกสนานมีข้อคิด					
๒	ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าสู่ภักดีถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง อ่าน พูด และข้อคิดต่างๆ					
๓	ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าพื้นบ้านถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึกและการแสดงออกที่เหมาะสม					
๔	ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าชาดกถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดีงาม					
๕	ครูมีการผลิตเรื่องเล่าสืบทอดกันมาสอนใจ คติธรรม					

ข้อที่	นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ				
		๕	๔	๓	๒	๑
	ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์ คติสอนใจ					
๑.๓ สื่อชุดเกม						
๑	ครูมีการออกแบบการละเล่นต่อภาพ สี รูปร่าง ขนาด ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และฝึกการสังเกต					
๒	ครูมีการออกแบบการละเล่นเรียงลำดับเหตุการณ์ เรียงขนาดถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกการจำแนก แยกแยะ					
๓	ครูมีการออกแบบการละเล่นจัดหมวดหมู่ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกพัฒนาการทางสมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์					
๔	ครูมีการออกแบบการละเล่นพื้นฐานการบวกลบถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะการบวก					
๕	ครูมีการออกแบบการละเล่นการตัดสินใจถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย					
๒. นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน						
๒.๑ การสอนแบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL)						
๑	ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์ สำหรับผู้เรียน เพื่อคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปเนื้อหา					
๒	ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีแบบปฏิสัมพันธ์ สำหรับผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์					
๓	ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีบทบาทสำหรับผู้เรียน เพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้					
๔	ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และผลงานผู้เรียน					
๕	ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นประยุกต์ใช้ให้ผู้เรียน เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน					
๒.๒ การสอนแบบ 4 MAT						
๑	ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงประสบการณ์สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกสร้างประสบการณ์ตรง					
๒	ครูมีรูปแบบการสอนถึงความแตกต่างบุคคลวิเคราะห์ สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกทักษะทางความคิดวิเคราะห์					
๓	ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงแนวคิดใหม่สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกปฏิบัติและพัฒนาแนวคิดออกมาเป็นการกระทำ					
๔	ครูมีรูปแบบการสอนความแตกต่างระหว่างบุคคลสร้างองค์					

ข้อที่	นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ				
		๕	๔	๓	๒	๑
	ความรู้ใหม่สำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกการทดลองความรู้ใหม่					
๕	ครูมีรูปแบบการสอนลงมือปฏิบัติสำหรับผู้เรียน เพื่อวิเคราะห์แนวทางปฏิบัติ สร้างประสบการณ์ทางความคิด					
๒.๓ การสอนแบบกิจกรรม						
๑	ครูมีรูปแบบกระบวนการสอนการสนทนา การถาม การสาธิตสำหรับผู้เรียน เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน สร้างความสนใจ					
๒	ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติเล่นิทาน ร้องเพลง เกมจำลองสำหรับผู้เรียน เพื่อความสนใจ มีข้อคิด เพลิดเพลิน					
๓	ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติ การค้นคว้า การสังเกต การบันทึกสำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกการทดลองในภาคปฏิบัติ					
๔	ครูมีรูปแบบการสอนสิ่งที่เรียนมาทั้งหมด มีการอภิปราย การรายงานสำหรับผู้เรียน เพื่อฝึกทบทวนแนวคิดบทเรียน					
๕	ครูมีรูปแบบการสอนใช้สื่อทัศนูปกรณ์ การจัดป้ายนิเทศ กิจกรรมสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน ฝึกผู้เรียนสรุปบทเรียน					

ผู้วิจัยขอขอบคุณ/เจริญพรท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา

คำชี้แจง : แบบสอบถาม ครูผู้สอน

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเพื่อการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบันนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จึงขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามตามความจริงหรือตามความเห็นที่แท้จริงของท่านให้ครบทุกข้อ เพื่อผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการทำวิจัยการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ข้อมูลและคำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับและจะไม่มีการนำไปเผยแพร่แต่ประการใด แบบสอบถามเพื่อการวิจัยนี้ ประกอบด้วย ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบันนวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

(พระมหาสายัญ ธีรปญโญ)

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนานวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
๒. เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
๓. เพื่อนำเสนอแนะนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

นิยามศัพท์

นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอน หมายถึง การประดิษฐ์ทำใหม่หรือการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่เดิมให้ดียิ่งขึ้น รวมถึงแนวความคิด การปฏิบัติ อาจใช้มาแล้วจากที่อื่นนำมาใช้ในสถานการณ์ใหม่ในการเรียนการสอนใช้ประโยชน์ได้จริง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนประกอบด้วย สื่อสิ่งประดิษฐ์และรูปแบบวิธีสอน

สื่อสิ่งประดิษฐ์ หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ที่ผลิตหรือสร้างเพื่อเป็นตัวกลางในการประกอบการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทางสมอง ทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม สื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนประกอบด้วย สื่อชุดการฝึกทักษะ สื่อชุดนิทาน สื่อชุดเกม

รูปแบบวิธีสอน หมายถึง การสอนมุ่งเน้นเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย มีหลักการ เนื้อหา ทักษะที่ต้องการสอน ยุทธศาสตร์การสอน วิธีการสอน กระบวนการสอน ขั้นตอนและวิธีการสอน การวัดและประเมินผล รูปแบบวิธีสอนประกอบด้วย การสอนแบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) การสอนแบบ 4 MAT การสอนแบบกิจกรรม

สื่อชุดฝึกทักษะ หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการทบทวนหรือเสริมเพิ่มเติมความรู้ ผลิตขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อทบทวนความรู้ แก้ไขข้อบกพร่อง นำความรู้ใช้อย่างคล่องแคล่ว ฝึกประสบการณ์ใหม่ๆ สื่อชุดการฝึกทักษะประกอบด้วย ชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ ชุดฝึกทักษะความคิด ชุดฝึกทักษะการตัดสินใจ ชุดฝึกทักษะการแก้ปัญหาและชุดฝึกทักษะการดำเนินชีวิต

สื่อชุดนิทาน หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาหรือเป็นเรื่องที่แต่งขึ้น ออกแบบขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อความสนุกสนาน ข้อคิดเตือนใจเกี่ยวกับด้านคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม ปรับตัวดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม สื่อนิทานประกอบด้วย นิทานภาพ (มีตัวละครเป็นสัตว์) นิทานเทพนิยาย นิทานปรัมปรา นิทานชาดก นิทานชาวบ้าน

สื่อชุดเกม หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการละเล่นสร้างความสนใจและความสนุกสนาน มีกฎเกณฑ์ กติกา ออกแบบขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจกระบวนการทำงาน ทำงานทีม การตัดสินใจ รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ได้ออกกำลังกาย สามารถจดจำ

บทเรียนและพัฒนาทักษะต่างๆ ภายใต้กฎกติกาที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน เกมประกอบด้วย เกมการต่อภาพ เกมการเรียงลำดับเหตุการณ์ เกมการจัดหมวดหมู่ เกมการบวกลบ เกมการตัดสินใจ

แบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) หมายถึง การสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อการเรียนรู้ทั้งด้านกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีความจริงแล้วมีเกิดขึ้นควบคู่ไปกับทุกด้าน รูปแบบวิธีสอนแบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ การวิเคราะห์พัฒนาความคิดรวบยอด การปฏิบัติพัฒนาความคิดออกมาเป็นการกระทำ การเชื่อมโยง การทดลองปฏิบัติ การประยุกต์ใช้ในประสบการณ์

แบบ 4 MAT หมายถึง การถ่ายทอดความรู้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ เพื่อจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายและยืดหยุ่นเหมาะสมกับนักเรียน รูปแบบวิธีสอนแบบ 4 MAT ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ การวิเคราะห์ พัฒนาทฤษฎีและแนวคิด เชื่อมโยงการเรียนรู้จากการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง

แบบกิจกรรม หมายถึง การถ่ายทอดความรู้มุ่งเน้นกระบวนการปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อตอบสนองเจตนาธรรมของหลักสูตร ขั้นตอนการเรียนการสอนการนำเข้าสู่บทเรียน การสร้างความสนใจ การนำเข้าสู่ภาคปฏิบัติ การสรุปแนวคิด และการนำมาประยุกต์ใช้บรรลุจุดประสงค์ รูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรมประกอบด้วย กระบวนการสอน กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ ความคิดรวบยอด และ กระบวนการสรุปใส่ทัศนูปกรณ์

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

๑. สถานภาพ

- ☐ บรรพชิต
☐ คฤหัสถ์

๒. อายุ

- ☐ น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๓๐ ปี
☐ ๓๑ – ๔๐ ปี
☐ ๔๑ – ๕๐ ปี
☐ มากกว่า ๕๑ ปีขึ้นไป

๓. วุฒิการศึกษา

- ☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท
☐ ปริญญาเอก
☐ อื่นๆ.....

๔. ประสบการณ์ทำงาน

- ☐ ๑ – ๑๐ ปี
☐ ๑๑ – ๒๐ ปี
☐ ๒๑ – ๓๐ ปี
☐ ๓๑ – ๔๐ ปี

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามตรวจสอบสภาพปัจจุบันนวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียน

การสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับ **สภาพเป็นจริง** ที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของท่านในแบบสอบถามตรวจสอบสภาพปัจจุบันนวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ฉบับนี้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า ๕ ระดับ (Rating Scale) โดยใช้เกณฑ์แปลความหมายระดับความคิดเห็นจากการใช้ค่าน้ำหนัก ดังนี้

๕ หมายถึง สภาพที่ปฏิบัติจริงระดับ มากที่สุด

๔ หมายถึง สภาพที่ปฏิบัติจริงระดับ มาก

๓ หมายถึง สภาพที่ปฏิบัติจริงระดับ ปานกลาง

๒ หมายถึง สภาพที่ปฏิบัติจริงระดับ น้อย

๑ หมายถึง สภาพที่ปฏิบัติจริงระดับ น้อยที่สุด

พร้อมกันนี้ในแต่ละประเภทของนวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอน ขอได้โปรด

พิจารณาว่า **ท่านมีความคาดหวังในอนาคตระดับใด** ในแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

๕ หมายถึง สภาพที่คาดหวังจะปฏิบัติในอนาคตระดับ มากที่สุด

๔ หมายถึง สภาพที่คาดหวังจะปฏิบัติในอนาคตระดับ มาก

๓ หมายถึง สภาพที่คาดหวังจะปฏิบัติในอนาคตระดับ ปานกลาง

๒ หมายถึง สภาพที่คาดหวังจะปฏิบัติในอนาคตระดับ น้อย

๑ หมายถึง สภาพที่คาดหวังจะปฏิบัติในอนาคตระดับ น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ ที่	นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอน	สภาพเป็นจริง					สภาพคาดหวัง				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
๑	ครูมีการผลิตชุดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์				✓			✓			
๒	ครูมีวิธีสอนแบบมีส่วนร่วมสำหรับผู้เรียน เพื่อเพิ่มประสบการณ์และทำงานเป็นทีม			✓			✓				

คำอธิบาย

ข้อ ๑ แสดงว่าครูมีการผลิตชุดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ใน สภาพที่ปฏิบัติจริงระดับน้อยและมีสภาพที่ปฏิบัติในความคาดหวังอนาคตระดับมาก

ข้อ ๒ แสดงว่าครูมีวิธีสอนแบบมีส่วนร่วมสำหรับผู้เรียน เพื่อเพิ่มประสบการณ์และทำงานเป็นทีมใน สภาพที่ปฏิบัติจริงระดับปานกลางและมีสภาพที่ปฏิบัติในความคาดหวังอนาคตระดับมากที่สุด

[illegible]

[illegible]

ข้อ ที่	นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอน	สภาพเป็นจริง					สภาพคาดหวัง				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
	ผู้เรียน ฝึกผู้เรียนสรุปทเรียน										

ผู้วิจัยขอขอบคุณ/เจริญพรท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

**แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อตรวจสอบร่างการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา**

*****

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อตรวจสอบร่างรูปแบบโดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๒. แบบสอบถามนี้ ประกอบด้วย ๒ ส่วน ดังนี้

ตอนที่ ๑ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานการประเมิน ๔ ด้าน คือ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง ของการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ผู้วิจัยตระหนักดีว่าท่านผู้บริหารสถานศึกษาทุกท่านมีภารกิจการทำงานที่ต้องรับผิดชอบมากมายในช่วงเวลาที่จำกัด แต่ทว่าผู้วิจัยเล็งเห็นความคิดเห็นจากประสบการณ์อันทรงคุณค่าของทุกท่านที่จะช่วยกันชี้แนะ ปรับปรุง พัฒนางานวิจัยและงานวิชาการให้แก่วงการศึกษาของไทยไปสู่ นานาชาติได้อย่างมีคุณภาพ และยังนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง

ในการนี้ ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์ท่านผู้บริหารสถานศึกษาได้โปรดตอบแบบสอบถาม และให้คำชี้แนะงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา”

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้เป็นอย่างดี และเพื่อความสะดวกรวดเร็ว ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านผู้บริหารสถานศึกษาทุกท่านได้ สแกน QR Code ด้านล่างนี้ โดยการเพิ่มแอปพลิเคชันไลน์แบบคิวอาร์โค้ด เพื่อตอบแบบสอบถามทางออนไลน์แทนการส่งเอกสารทางไปรษณีย์

พระมหาสายัญ ธิรปญโญ
นักศึกษาปริญญาเอก สาขาพุทธบริหารการศึกษา
หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

๑. สถานภาพ

☐ บรรพชิต

☐ คฤหัสถ์

๒. อายุ

☐ น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๓๐ ปี

☐ ๓๑ - ๔๐ ปี

☐ ๔๑ - ๕๐ ปี

☐ มากกว่า ๕๑ ปีขึ้นไป

๓. วุฒิการศึกษา

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

☐ อื่นๆ.....

๔. ตำแหน่ง

☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษา

☐ รักษาการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา

☐ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา

☐ หัวหน้าฝ่าย

๕. ประสบการณ์ในการทำงาน

☐ ๑ - ๑๐ ปี

☐ ๑๑ - ๒๐ ปี

☐ ๒๑ - ๓๐ ปี

☐ ๓๑ ปี ขึ้นไป

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ ที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมิน ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านความเป็นประโยชน์ ๒) ด้านความเป็นไปได้ ๓) ด้านความเหมาะสม ๔) ด้านความถูกต้อง โดยมีมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scale) เพื่อตรวจสอบ นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนแบบสอบถาม ดังนี้

๕ หมายถึง มีประโยชน์ เป็นไปได้ เหมาะสม ถูกต้องระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง มีประโยชน์ เป็นไปได้ เหมาะสม ถูกต้องระดับมาก

๓ หมายถึง มีประโยชน์ เป็นไปได้ เหมาะสม ถูกต้องระดับปานกลาง

๒ หมายถึง มีประโยชน์ เป็นไปได้ เหมาะสม ถูกต้องระดับน้อย

๑ หมายถึง มีประโยชน์ เป็นไปได้ เหมาะสม ถูกต้องระดับน้อยที่สุด

คำอธิบายเพิ่มเติม

๑. การตรวจสอบด้านความเป็นประโยชน์ หมายถึง มีการตอบสนองต่อความต้องการใช้ ในการเรียนการสอน สะดวก ประหยัดเวลา คุ่มค่าและมีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอน

๒. การตรวจสอบด้านความเป็นไปได้ หมายถึง มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เหมาะสมกับสถานการณ์ ปฏิบัติได้ ยอมรับการพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอน

๓. การตรวจสอบด้านความเหมาะสม หมายถึง ดำเนินการได้อย่างมีเหมาะสมใช้ได้ สอดรับตามกฎระเบียบ ใช้ได้จริง เพิ่มประสิทธิภาพด้านการเรียนการสอน

๔. การตรวจสอบด้านความถูกต้อง หมายถึง ดำเนินการได้อย่างมีเหมาะสมตามกฎ ระเบียบ จรรยาบรรณ ทำให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แบบตรวจสอบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

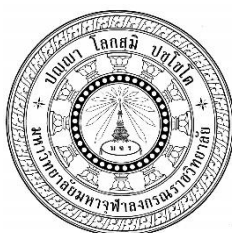
รายการประเมิน	ความเป็นประโยชน์					ความเป็นไปได้					ความเหมาะสม					ความถูกต้อง				
	๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑
๑. นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์																				
๑.๑ สื่อชุดการฝึกทักษะ																				
๑) แบบฝึกทักษะไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถระดับปานกลาง คือกลุ่มนักเรียนสามารถฝึกได้ สอนได้ ใช้สื่อ นวัตกรรม หรือแบบฝึกทักษะแล้วสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ นักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกลุ่มใหญ่ เป็นกลุ่มปกติ นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ																				
๒) แบบฝึกเสริมทักษะไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถเป็นเลิศมีความคิด ความจำเป็นพิเศษสามารถเรียนรู้ได้เร็ว เพียงแนะนำนิดหน่อยก็เข้าใจได้ คือกลุ่มนักเรียนที่มีสติปัญญาเป็นเลิศ นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ แบบเสริมทักษะพุทธประวัติ,บทเรียนสำเร็จรูปพุทธประวัติพุทธอัจฉริยะ และ Google Class room																				
๓) แบบฝึกซ่อมทักษะไปใช้กับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนมีความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่ง เป็นนักเรียนที่มีสติปัญญารับรู้ช้ากว่านักเรียนปกติ นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ได้แก่ Kahoot แบบฝึกพุทธอัจฉริยะ และ แบบฝึกเสริมทักษะพุทธประวัติ																				
๑.๒ สื่อชุดนิทาน																				
๑) นิทานเทพนิยายปรัมปรา ที่มีตัวละครสำคัญเป็น เทพธิดา นางฟ้า หรือบุคคลในเรื่องต้องมีส่วนสัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนา และพิธีกรรมต่างๆ เพื่อความสนุกสนานมีข้อคิดการเรียนรู้ นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ QR Test code แบบฝึกทักษะนิทานแสนสนุก																				
๒) นิทานชาดก เรื่องพระพุทธเจ้าที่มีมาในชาติก่อนๆ (เนื้อเรื่องจะกล่าวถึงประวัติและพระจริยวัตรของพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งยังเป็นพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติในภพภูมิต่างๆ เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามแก่ผู้เรียน นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิทาน ได้แก่ E-																				

รายการประเมิน	ความเป็นประโยชน์					ความเป็นไปได้					ความเหมาะสม					ความถูกต้อง				
	๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑
book นิตานชาดกล้ำเลิศรูป																				
๓) นิตานพื้นบ้าน เรื่องที่เล่ากันต่อๆ มาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง มีการเล่าสู่กันฟังจากปู่ย่าตายายของเราเป็นทอด ๆ กันไปเพื่อพัฒนาอารมณ์ความรู้สึกและการแสดงออกที่เหมาะสม นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย สื่อชุดนิตาน ได้แก่ Paint, QR Test code แบบฝึกทักษะนิตานแสนสนุก และนิตานพื้นบ้านภาพวาด																				
๑.๓ สื่อชุมชน																				
๑) เกมจับคู่ ฝึกการสังเกต การเปรียบเทียบ การคิดหาเหตุผล เกมจับคู่เป็นการจัดของเป็นคู่ๆ ตามกติกาของแต่ละชุด อาจเป็นการจับคู่ภาพ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อฝึกพัฒนาการทางสมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุมชน ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม																				
๒) เกมภาพตัดต่อ ฝึกการสังเกตรายละเอียดของภาพรอยตัดต่อของภาพที่เหมือนกัน หรือต่างกันในเรื่องของสี รูปร่าง ขนาด ลวดลาย เกมประเภทนี้มีจำนวนชิ้นของภาพตัดต่อตั้งแต่ ๕ ชิ้นขึ้นไป เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และฝึกการสังเกต นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุมชน ได้แก่ เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย และ เกม kahoot แบบฝึกเกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม																				
๓) เกมหมุนวงล้อธรรมจักร เรื่องลำดับเหตุการณ์ เรื่องขนาดถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อฝึกการจำแนก แยกแยะ นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนสื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนมัลติมีเดีย ด้านสื่อชุมชน ได้แก่ เกม QR Test code เกมจับคู่รูปภาพพุทธประวัติโลกไม่ลืม และ เกมตัดต่อภาพปริศนาคำทาย																				
๒. นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน																				
๒.๑ รูปแบบวิธีการสอนแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL)																				
๑) Construct คือ การให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์ เพื่อคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเนื้อหาสำหรับถ่ายทอดผู้เรียน นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) ได้แก่ E-book, แบบฝึกหัดพุทธสาวกชั้นนำ																				

รายการประเมิน	ความเป็นประโยชน์					ความเป็นไปได้					ความเหมาะสม					ความถูกต้อง				
	๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑
๒) Process คือ การให้ผู้ได้เรียนรู้กระบวนการควบคู่ไปกับผลงาน ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีแบบปฏิสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์ นวัตกรรม การศึกษาด้านการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบชิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) ได้แก่ แบบการทำงานเป็นกลุ่ม, QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ																				
๓) Application คือ การให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ผู้สอนมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และผลงานผู้เรียน นวัตกรรม การศึกษาด้านการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบชิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) แบบการทำงานเป็นกลุ่ม, Google From, QR test code แบบฝึกพุทธสาวกชั้นนำ, แบบการทำงานเป็นกลุ่ม																				
๒.๒ รูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT																				
๑) การสร้างประสบการณ์ ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมแก่ผู้เรียน เพื่อฝึกสร้างประสบการณ์ตรงสำหรับผู้เรียน นวัตกรรม การศึกษาด้านการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอนแบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Jigsaw, E-book																				
๒) การวิเคราะห์ พัฒนาความคิดรวบยอด ผู้สอนมีรูปแบบการสอนถึงความแตกต่างบุคคลวิเคราะห์เพื่อฝึกทักษะทางความคิดวิเคราะห์สำหรับผู้เรียน นวัตกรรม การศึกษาด้านการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ Paint, E-book, แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ, QR test code แบบฝึกทักษะหน้าที่ชาวพุทธ																				
๓) การเรียนรู้แบบทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้สอนมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงแนวคิดใหม่ เพื่อฝึกปฏิบัติและพัฒนาแนวคิดออกมาเป็นการกระทำสำหรับผู้เรียน นวัตกรรม การศึกษาด้านการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT ได้แก่ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่ม, เทคนิค Jigsaw, QR Test code																				
๒.๓ รูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม																				
๑) ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติเล่านิทาน ร้องเพลง เกมจำลอง เพื่อความสนใจ มีข้อคิดเพิลิตเพลิน นวัตกรรม การศึกษาด้านการเรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม ได้แก่ Paint, E-book วิธีแบบกระบวนการปฏิบัติ, ร่วมงานเป็นทีม																				
๒) ครมีรูปแบบการสอนสิ่งที่เรียนมาทั้งหมด มีการ																				

รายการประเมิน	ความเป็นประโยชน์					ความเป็นไปได้					ความเหมาะสม					ความถูกต้อง				
	๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑	๕	๔	๓	๒	๑
อภิปราย การรายงาน เพื่อฝึกทบทวนแนวคิด บทเรียนสำหรับผู้เรียน นวัตกรรมการศึกษาด้านการ เรียนการสอนรูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม ได้แก่ ใบงานแบบฝึกทักษะศาสนาพิถี, Kahoot แบบฝึก ทักษะศาสนาพิถี																				
๓) ครูมีรูปแบบการสอนใช้สื่อดิจิทัล การจัด ป้ายนิเทศกิจกรรมสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน ฝึกผู้เรียน สรุปบทเรียน นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอน รูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรม ได้แก่ วิธีสอน แบบกระบวนการปฏิบัติ, Google Class room, Google drive																				

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง : การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

รศ.ดร.สมศักดิ์ บุญปู

ประธานกรรมการ

ดร.ระวิง เรืองสังข์

กรรมการ

คำชี้แจง :

แบบสัมภาษณ์นี้สร้างขึ้นเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา”

ข้อมูลที่เป็นคำตอบจากท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง และผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านเป็นความลับ เพื่อประโยชน์เฉพาะงานวิจัยนี้เท่านั้น

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากท่านในการให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

พระมหาสายัญ ถิรปญโญ

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอน หมายถึง การประดิษฐ์ทำใหม่หรือการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่เดิมให้ดียิ่งขึ้น รวมถึงแนวความคิด การปฏิบัติ อาจใช้มาแล้วจากที่อื่นนำมาใช้ในสถานการณ์ใหม่ในการเรียนการสอนใช้ประโยชน์ได้จริง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ นวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนประกอบด้วย สื่อสิ่งประดิษฐ์และรูปแบบวิธีสอน

สื่อสิ่งประดิษฐ์ หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ที่ผลิตหรือสร้างเพื่อเป็นตัวกลางในการประกอบการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทางสมอง ทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม สื่อสิ่งประดิษฐ์การเรียนการสอนประกอบด้วย สื่อชุดการฝึกทักษะ สื่อชุดนิทาน สื่อชุดเกม

รูปแบบวิธีสอน หมายถึง การสอนมุ่งเน้นเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย มีหลักการ เนื้อหา ทักษะที่ต้องการสอน ยุทธศาสตร์การสอน วิธีการสอน กระบวนการสอน ขั้นตอนและวิธีการสอน การวัดและประเมินผล รูปแบบวิธีสอนประกอบด้วย การสอนแบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) การสอนแบบ 4 MAT การสอนแบบกิจกรรม

สื่อชุดฝึกทักษะ หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการทบทวนหรือเสริมเพิ่มเติมความรู้ ผลิตขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อทบทวนความรู้ แก้ไขข้อบกพร่อง นำความรู้ใช้อย่างคล่องแคล่ว ฝึกประสบการณ์ใหม่ๆ สื่อชุดการฝึกทักษะประกอบด้วย ชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ ชุดฝึกทักษะความคิด ชุดฝึกทักษะการตัดสินใจ ชุดฝึกทักษะการแก้ปัญหาและชุดฝึกทักษะการดำเนินชีวิต

สื่อชุดนิทาน หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นเรื่องราวที่เล่าสืบทอดกันมาหรือเป็นเรื่องที่แต่งขึ้น ออกแบบขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อความสนุกสนาน ข้อคิดเตือนใจเกี่ยวกับด้านคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม ปรับตัวดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม สื่อนิทานประกอบด้วย นิทานภาพ (มีตัวละครเป็นสัตว์) นิทานเทพนิยาย นิทานปรัมปรา นิทานชาดก นิทานชาวบ้าน

สื่อชุดเกม หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการละเล่นสร้างความสนใจและความสนุกสนาน มีกฎเกณฑ์ กติกา ออกแบบขึ้นโดยวัสดุ อุปกรณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจกระบวนการทำงาน ทำงานทีม การตัดสินใจ รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ได้ออกกำลังกาย สามารถจดจำบทเรียนและพัฒนาทักษะต่างๆ ภายใต้กฎกติกาที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน เกมประกอบด้วย เกมการต่อภาพ เกมการเรียงลำดับเหตุการณ์ เกมการจัดหมวดหมู่ เกมการบวกลบ เกมการตัดสินใจ

แบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) หมายถึง การสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อการเรียนรู้ทั้งด้านกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีความจริงแล้วมีเกิดขึ้นควบคู่ไปกับทุกด้าน รูปแบบวิธีสอนแบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ การวิเคราะห์พัฒนาความคิดรวบยอด การปฏิบัติพัฒนาความคิดออกมาเป็นการกระทำ การเชื่อมโยง การทดลองปฏิบัติ การประยุกต์ใช้ในประสบการณ์

แบบ 4 MAT หมายถึง การถ่ายทอดความรู้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ เพื่อจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายและยืดหยุ่นเหมาะสมกับนักเรียน รูปแบบวิธีสอนแบบ 4 MAT ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ การวิเคราะห์ พัฒนาทฤษฎีและแนวคิด เชื่อมโยงการเรียนรู้จากการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง

แบบกิจกรรม หมายถึง การถ่ายทอดความรู้มุ่งเน้นกระบวนการปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อตอบสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร ขั้นตอนการเรียนการสอนการนำเข้าสู่บทเรียน การสร้างความ

สนใจ การนำเข้าสู่ภาคปฏิบัติ การสรุปแนวคิด และการนำมาประยุกต์ใช้บรรลุจุดประสงค์ รูปแบบวิธีสอนแบบกิจกรรมประกอบด้วย กระบวนการสอน กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ ความคิดรวบยอด และ กระบวนการสรุปใส่ตทัคนูปกรณ์

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

เรื่อง : การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

*****

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเพื่อการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบันนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และแนวทางการแก้ไขต่อไป

ชื่อ ฉายา/นามสกุล.....

ตำแหน่ง/หน้าที่รับผิดชอบ.....

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

สถานที่ให้สัมภาษณ์.....

ตั้งแต่เวลา ..... นาฬิกา ถึง เวลา ..... นาฬิกา

รวมระยะเวลาสัมภาษณ์ ..... ชั่วโมง..... นาฬิกา

แนวคำถามในการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้นำประเด็นสภาพปัจจุบันนวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่ได้คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ในแต่ละด้านมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์และข้อเสนอแนะอื่นๆจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีรายละเอียดของแนวคำถามในการสัมภาษณ์ ดังนี้

๑) ท่านคิดว่า สภาพปัจจุบันนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีสภาพและแนวทางแก้ไขอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

๒) ท่านคิดว่า การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้านการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดการฝึกทักษะ (จากการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่ได้คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ ๑) ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมทักษะการดำเนินชีวิตเพื่อฝึกทักษะดำเนินชีวิตสำหรับผู้เรียน ๒) ครูมีการผลิตชุดทบทวนการแก้ปัญหาเพื่อฝึกการแก้ปัญหาสำหรับผู้เรียน และ ๓) ครูมีการผลิตชุดส่งเสริมการตัดสินใจ เพื่อฝึกความกล้าตัดสินใจแบบง่ายๆสั้นๆ สำหรับผู้เรียน) มีสภาพและแนวทางแก้ไขอย่างไร

๓) ท่านคิดว่า การพัฒนานวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดนิทาน (จากการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่ได้คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ ๑) ครูมีการออกแบบเรื่องเล่านิทานเทพนิยายปรัมปรา เพื่อความสนุกสนานมีข้อคิดสำหรับผู้ถ่ายทอดเรียน ๒) ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าชาดกถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามสำหรับผู้ถ่ายทอดเรียน และ ๓) ครูมีการออกแบบเรื่องเล่าพื้นบ้าน เพื่อพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึกและการแสดงออกที่เหมาะสมสำหรับผู้ถ่ายทอดเรียน) มีสภาพและแนวทางแก้ไขอย่างไร

๔) ท่านคิดว่า การพัฒนานวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนประเภทสื่อสิ่งประดิษฐ์ ด้านสื่อชุดเกม (จากการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่ได้คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ ๑) ครูมีการออกแบบการเล่นเรียงลำดับเหตุการณ์ เรียงขนาดสิ่งต่างๆ เพื่อฝึกการจำแนก แยกแยะ สำหรับถ่ายทอดผู้เรียน ๒) ครูมีการออกแบบการเล่นจัดหมวดหมู่ เพื่อฝึกพัฒนาการทางสมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สำหรับถ่ายทอดผู้เรียน และ ๓) ครูมีการออกแบบการเล่นต่อภาพ สี รูปร่าง ขนาด ถ่ายทอดผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และฝึกการสังเกต) มีสภาพและแนวทางแก้ไขอย่างไร

๕) ท่านคิดว่า การพัฒนานวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน แบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) (จากการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่ได้คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ ๑) ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์ เพื่อคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปเนื้อหาสำหรับผู้ถ่ายทอดผู้เรียน ๒) ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นการมีแบบปฏิสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์ และ ๓) ครูมีการออกแบบวิธีสอนมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้และผลงานผู้เรียน) มีสภาพและแนวทางแก้ไขอย่างไร

๖) ท่านคิดว่า การพัฒนานวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน แบบ 4 MAT (จากการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่ได้คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ ๑) ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงประสบการณ์ เพื่อฝึกสร้างประสบการณ์ตรงสำหรับผู้เรียน ๒) ครูมีรูปแบบการสอนถึงความแตกต่างบุคคลวิเคราะห์ เพื่อฝึกทักษะทางความคิดวิเคราะห์ สำหรับผู้เรียน และ ๓) ครูมีรูปแบบการสอนคำนึงถึงแนวคิดใหม่ เพื่อฝึกปฏิบัติและพัฒนาแนวคิดออกมาเป็น การกระทำสำหรับผู้เรียน) มีสภาพและแนวทางแก้ไขอย่างไร

๗) ท่านคิดว่า การพัฒนานวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนประเภทรูปแบบวิธีสอน แบบกิจกรรม (จากการแจกแบบสอบถามความต้องการจำเป็นที่ได้คะแนนมากที่สุด ๓ อันดับ ได้แก่ ๑) ครูมีรูปแบบกระบวนการปฏิบัติเล่านิทาน ร้องเพลง เกมจำลอง เพื่อความสนใจ มีข้อคิด เพลิดเพลิน ๒) ครูมีรูปแบบการสอนสิ่งที่เรียนมาทั้งหมด มีการอภิปราย การรายงาน เพื่อฝึกทบทวน แนวคิดบทเรียนสำหรับผู้เรียน และ ๓) ครูมีรูปแบบการสอนใช้สื่อทัศนูปกรณ์ การจัดป้ายนิเทศ กิจกรรมสัมพันธ์สำหรับผู้เรียน ฝึกผู้เรียนสรุปบทเรียน) มีสภาพและแนวทางแก้ไขอย่างไร

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับการอนุเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัย

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือการวิจัย
รายชื่อโรงเรียนแจกแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือการวิจัย
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิให้การสัมภาษณ์
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมสนทนากลุ่ม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือการวิจัย
จำนวน ๕ รูป/คน

๑. พระมงคลสุตกิจ	รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารวิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ ผู้จัดการโรงเรียนปริยัติธรรมาวิทยาสังคม จังหวัดบุรีรัมย์
๒. พระครูปริยัติกิจธำรง	ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ ๑๑, รองเจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์
๓. พระมหาบุญญ จิตตนาโยโก	รองประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ ๑๑
๔. นายชินภัทร พิมลา	นักวิชาการศาสนาศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม กลุ่มที่ ๑๑ (จังหวัดชัยภูมิ, จังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดบุรีรัมย์, จังหวัดสุรินทร์, จังหวัดศรีสะเกษ)
๕. นายภัทรพล คำกมล	นักวิชาการศาสนาศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม กลุ่มที่ ๑๑ (จังหวัดชัยภูมิ, จังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดบุรีรัมย์, จังหวัดสุรินทร์, จังหวัดศรีสะเกษ)

ที่ ๖๖ ๒๕๖๓.๓/๖ ๓๔๐

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓๕ หมู่ ๑ ตำบลธำไพพิฐ อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๓๓๑๓๐
โทรศัพท์ ๐๙-๓๐๓๐ ๕๐๓๘ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบใบสมัครขอสมัคร

เรียน พระมงคลสุเมธี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวัด จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาสุเมธี ธาณิ ฐิตปุณโณ นามสกุล ช่างช้างชาติ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๑๐๒๐๑๔
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำคุณูปการนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา
นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลานศึกษา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาค้นคว้าวิทยานิพนธ์

การศึกษานี้มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ นิสิตได้จัดทำเครื่องมือการวัดเพื่อที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาคุณูปการนิพนธ์เรียบร้อยแล้ว จึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบใบสมัครขอสมัครวัดซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หากสุเมธีฯ ซึ่งเป็นผู้ส่งมา
จักได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธี ฐิตปุณโณ)

รองคณบดีคณะครุศาสตร์

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ติดต่อประสานงาน :-

พระมหาสุเมธี ฐิตปุณโณ

๐๘ ๙๐๔๕ ๐๓๔๔

น.ส.ณิ ธาณิกุล

๐๘ ๐๐๓๕ ๘๐๔๖

ที่ ๕๖๖๓.๗/ว ๓๕๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๓๕ หมู่ ๑ ตำบลสำเภา อำเภอรังษี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๓๑๑๗๐
โทรศัพท์ ๐๙ ๕๐๓๐ ๕๐๓๘ โทรสาร ๐ ๕๕๖๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขกรณีของการวิจัย

นมิธิการ พระครูวิมลกิจจาวัตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย กรณีของการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาสาธิต ญาณ วิมลโณ นามสกุล ช่างชุ่ยชาติ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๖๐๑๑๐๒๐๑๔
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษาศาสตร์ ภาควิชาบริหารการศึกษาศาสตร์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาศาสตร์
นริศธรรมการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาค้นคว้าวิทยานิพนธ์ดังกล่าว

การศึกษาวินิจฉัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ นิสิตได้จัดทำกรณีของการวิจัยเพื่อที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เรียบร้อยแล้ว จึงขอความอนุเคราะห์ให้
พระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขกรณีของการวิจัยซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หากผู้
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา
ล โสภณ นี

จึงนมิธิการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอณมิธิการมาด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วินศักดิ์ บุญบุญ)

รองคณบดีคณะครุศาสตร์

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษาศาสตร์

ติดต่อประสานงาน :-

พระมหาสาธิต ญาณ วิมลโณ

๐๘ ๙๐๕๕ ๐๐๕๕

น.ส.น.ธ. ช่างชุ่ย

๐๘ ๐๐๓๑ ๘๐๘๖

ที่ ๖๖๑๓.๓/ว ๓๘๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๓๕ หมู่ ๑ ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอวังน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๓๓๓๓๐
 โทรศัพท์ ๐๙-๓๐๓๐ ๕๖๓๘ โทรสาร ๐ ๓๕๑๙ ๘๐๓๙
 www.mcu.ac.th

๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขกรณีองค์การวิจัย

นมัสการ พระมหาบุญธรรม จิตฺตนาโม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาสาธิต ฐานา จิตรปญฺโญ นามสกุล ช่างชาติ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๒๐๑๔ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ นิสิตได้จัดทำเครื่องมือการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เรียบร้อยแล้ว ซึ่งขอความเมตตาอนุเคราะห์ให้พระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือการวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความเมตตาอนุเคราะห์ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงมีสิทธิการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์จัดเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วินศักดิ์ บุญบุญ)

รองคณบดีคณะครุศาสตร์

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ติดต่อประสานงาน :-

พระมหาสาธิต จิตรปญฺโญ ๐๘ ๙๐๕๕ ๐๖๕๕

น.ส.ณัฏฐา ฐานากุล ๐๘ ๐๐๗๕ ๘๐๘๖

ที่ ๖๖ ๒๕๖๓.๓/ว ๑๔๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓๕ หมู่ ๓ ตำบลสำเภาโพธิ์ อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๙๐
โทรศัพท์ ๐๙-๓๐๓๑ ๕๖๗๘ โทรสาร ๐ ๕๕๖๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือการวัด

นมัสการ พระมหาบุญธรรม จิตฺตนาโม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวัด จำนวน ๓ ชุด

ด้วย พระมหาบุญธรรม ตามา จิตฺตนาโม นามสกุล ชามุขชาติ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๑๐๒๐๑๔ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำกลุ่มนิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนา นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษารายงานหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวัดเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ นิสิตได้จัดทำเครื่องมือการวัดเพื่อประเมินกระบวนการ และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษากลุ่มนิพนธ์เรียบร้อยแล้ว จึงขอความเมตตาอนุเคราะห์ให้ พระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือการวัดซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความเมตตาอนุเคราะห์ด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสักการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์จัดเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐศักดิ์ บุญบุญ)

รองคณบดีคณะครุศาสตร์

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ติดต่อประสานงาน :-

พระมหาบุญธรรม จิตฺตนาโม

๐๘ ๙๐๕๕ ๐๐๕๕

น.ส.ณัฐ ศาสากุล

๐๘ ๐๐๙๕ ๙๐๖๖

รายชื่อโรงเรียนแจกแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือการวิจัย
จำนวน ๓ โรงเรียน

๑. โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโรงเรียนกุศลสมาครวิทยาลัย แผนกสามัญศึกษา
จังหวัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ ๑๔
๒. โรงเรียนปริยัติธรรมาวิทยาสานกสิกรรมศึกษา ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
กลุ่มที่ ๑๑
๓. โรงเรียนกิตติคุณวิทยา แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มที่ ๙

ที่ ๒๒๐๐๓.๗/ว ๑๕๕

มหาวิทยาลัยมหาดุสิต
๓๕ หมู่ ๑ ตำบลสำโรง อำเภอสว่าง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๓๐
โทรศัพท์ ๐๙-๓๐๓๐-๕๖๖๘ โทรสาร ๐-๓๕๖๔-๙๐๓๔
www.MCU.ac.th

๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือการวิจัย

การนวัตกรรมการ ผู้ดำเนินการโรงเรียนสิรินธรคำพิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย จำนวน ๑๐ ชุด

ด้วย พระมหาสุชาติ ธาณู ธีรบุญโณ นามสกุล ขาญชาติ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๒๐๑๔ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษาศาสนา ภาควิชาบริหารการศึกษาศาสนา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาดุสิต ได้ยื่นขอขออนุญาตให้ทำคุณูปการ เรื่อง "การพัฒนา นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ นิสิตได้จัดทำเครื่องมือการวิจัยเพื่อที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาคุณูปการเรียบร้อยแล้ว จึงขอความอนุเคราะห์ จากพระเดชพระคุณให้ นิสิตได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือการวิจัย (Try Out) ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จักได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี และขอ กราบขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบขอการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์จัดเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สินศักดิ์ บุญปุ่น)

รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษาศาสนา

ติดต่อประสานงาน :-

พระมหาสุชาติ ธีรบุญโณ ๐๘ ๙๒๔๕ ๑๑๔๔

น.ส.น. ธาตุสุ ๐๘ ๑๐๓๓ ๕๖๖๘

ที่ ๕๖๑๐๓.๗/ว ๑๕๕๘

มหาวิทยาลัยมหาลาภราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลสำโกร อำเภอนิคม
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐๙-๗๐๓๐ ๕๖๐๘ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๗๐๓๔
www.mahachulalongkornrajavidyalaya.ac.th

๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือการวิจัย

กราบหม่อมการ ผู้ดำเนินการโรงเรียนปริยัติธรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย จำนวน ๑๑ ชุด

ด้วย พระมหาสาธัญ ธาณา วิมลโณ บรมสิทธ ขาญชาติ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๑๐๒๐๑๔ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษาศาสตร์ ภาควิชาบริหารการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาลาภราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนา นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ นิสิตได้จัดทำเครื่องมือการวิจัยเพื่อที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เรียบร้อยแล้ว จึงขอความเมตตาอนุเคราะห์ จากพระเดชพระคุณให้นิสิตได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือการวิจัย (Try Out) ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรฯ ทรงเป็นอย่างยิ่งว่า จักได้รับความเมตตาอนุเคราะห์ด้วยดี และขอ กราบขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบหม่อมการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์จัดเป็นพระคุณยิ่ง

ขอหม่อมการมาด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญป๋)

รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษาศาสตร์

ติดต่อประสานงาน :-

พระมหาสาธัญ วิมลโณ ๐๘ ๙๒๔๕ ๑๑๔๔

บ.สมณิ ธาตุส ๐๙ ๐๐๓๓ ๕๖๐๖

ที่ ๕๖๖๑๓.๗/ว ๑๕๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๓๙ หมู่ ๑ ตำบลสำเเพง อำเภอนิคม
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๓๓๑๓๐
โทรศัพท์ ๐๙.๓๐๓๐ ๕๖๓๘ โทรสาร ๐ ๕๕๖๔ ๘๐๓๔
www.MCU.ac.th

๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือการวิจัย

ความมีประสิทธิภาพ ผู้อำนวยการโรงเรียนกัลยาณวิทย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย จำนวน ๑๑ ชุด

ด้วย พระมหาสาธิต ญาณ ฐิตปุณฺณ นามสกุล ขาญชาติ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๑๑๒๐๑๔ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำคุณูปการ เรื่อง "การพัฒนา นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาลาเมสิกขิตวตั้งกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ นิสิตได้จัดทำเครื่องมือการวิจัยเพื่อที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาคุณูปการฉบับแรกแล้ว จึงขอความเมตตาอนุเคราะห์ จากพระเดชพระคุณให้นิสิตได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือการวิจัย (Try Out) ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลีกสุทธา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จักได้รับความเมตตาอนุเคราะห์ด้วยดี และขอ การขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงควานับถือการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอนับถือการมาด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณิศกร บัญ)

รองคณบดีคณะครุศาสตร์

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ติดต่อประสานงาน :-

พระมหาสาธิต ญาณ ฐิตปุณฺณ ๐๘ ๙๒๕๕ ๐๓๔๔

น.ศ.ณิ ขาญ ๐๘ ๐๐๓๓ ๕๖๓๖

ที่ ๕๖ ๒๐๑๓.๓/ว ๑๘๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๓๗ หมู่ ๓ ตำบลสำเภากร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐๙ ๒๐๑๓ ๕๖๓๘ โทรสาร ๐ ๕๕๒๔ ๗๐๓๔
www.mcu.ac.th

๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดสอบแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย

นมัสการ .....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย จำนวน ..... ชุด

ด้วย พระมหาสาธัญ ธามา อริยปัญโญ นามสกุล ชาญชาติ วรโสมประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๑๐๒๐๑๔ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพระปริยัติบัณฑิต สาขาวิชาพระปริยัติการศึกษาศาสนา ภาควิชาพระปริยัติการศึกษาศาสนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำคุณูปการ เรื่อง "การพัฒนา นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ นิสิตได้จัดทำเครื่องมือการวิจัยเพื่อที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาคุณูปการนิพนธ์เรียบร้อยแล้ว จึงขอความอนุเคราะห์จาก พระคุณท่านให้ให้นิสิตได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมิการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ บุญปุ่น)

รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้อำนวยการหลักสูตรพระปริยัติบัณฑิต

สาขาวิชาพระปริยัติการศึกษาศาสนา

ติดต่อประสานงาน :-

พระมหาสาธัญ อริยปัญโญ ๐๘๗ ๒๕๕๖ ๓๔๔

น.ส.มณี ฉาตุกุล ๐๘ ๐๐๗๓ ๕๖๔๖

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิให้การสัมภาษณ์
จำนวน ๕ ท่าน

๑. พระศรีปริยัติธาดา (ทองสา ฐานิสฺสโร ป.ธ.๙) ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารวิทยาลัย
สงฆ์บุรีรัมย์, รองเจ้าคณะจังหวัดบุรีรัมย์
๒. พระครูสิริปริยัตยาภิรมณ์, ดร. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าสว่าง,
เลขานุการรองเจ้าคณะจังหวัดบุรีรัมย์
๓. พระครูปริยัตริตตนิวิชัย, อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติสามัญนครราชสีมา
รองประธานกลุ่ม ๑๑ (จังหวัดชัยภูมิ,
จังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดบุรีรัมย์, จังหวัดสุรินทร์,
จังหวัดศรีสะเกษ), จังหวัดนครราชสีมา
๔. พระมหาวิเชียร วชิรญาโณ ผู้บริหารกลุ่มงานทั่วไป,
ครูผู้สอนโรงเรียนปริยัติธรรมวิทยา จังหวัดบุรีรัมย์
๕. ดร.บุญถึง ประเมินมงคล ประธานหลักสูตร สาขาวิชาสังคมศึกษาวิทยาลัย
สงฆ์บุรีรัมย์, ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนบุญถึง
วิทยานุสรณ์

ที่ ๕๖๑๑๓.๗/ว ๑๘๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓๕ หมู่ ๕ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐๘ ๙๐๙๐ ๕๖๑๘ โทรสาร ๐ ๕๖๑๘ ๘๐๑๘
www.mcu.ac.th

๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย

นมัสการ พระศรีวิสุทธิดาส (ทองผา ฌอนิโย ป.ธ.๙)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการสัมภาษณ์และแบบบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาสาธิต ฐาณานิโย นามสกุล ชามุขชาติ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๗๐๑๑๐๒๐๑๔ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพระปริยัติดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษาศาสนา ภาควิชาบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำคุณูปการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาวิธีการร่วมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกศึกษาศึกษา” ถือเป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาค้นคว้าหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพระปริยัติดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษาศาสนา ภาควิชาบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีความจำเป็นต้องทำวิจัยในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก ซึ่งขอความเมตตาอนุเคราะห์ ให้ใช้พื้นที่ดำเนินการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวันเวลาและสถานที่ที่จะให้สัมภาษณ์ ผู้ตอบจะคอยตอบตามจะกำหนด หลักสูตรฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความเมตตา อนุเคราะห์ด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมกราบเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ใช้เป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สนธิ์ คุญญ์)

รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้อำนวยการหลักสูตรพระปริยัติดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษาศาสนา

ติดต่อประสานงาน :-

อสิริฐิติ > โทร ๐๘ ๗๖๕๕ ๐๓๘๘

เจ้าพนักงาน :- น.ส.ณิชา ฐาณานิโย โทร ๐๘ ๐๐๗๒ ๕๖๑๖

ที่ ๕๖/๒๐๑๓.๗/ว ๓๘๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 หมู่ ๓ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๓๑๑๓๐
 โทรศัพท์ ๐๙ ๓๐๓๐ ๕๐๓๘ โทรสาร ๐ ๓๕๑๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย

นมัสการ พระครูธีรวิจิตรคุณวิมลคุณ ธรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการสัมภาษณ์และแบบบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาสาธิต ฐานา อภิบาลญาณ บรมสิขุส ญาณชาติ วรวิมลธรรมเจ้าคณะใต้ ๕๙(๒๐๑๓-๒๐๑๔) นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีศึกษา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา เห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก จึงขอความอนุเคราะห์ ให้มีสิทธิได้ดำเนินการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวันเวลาและ สถานที่ที่จะให้สัมภาษณ์ สักแต่แก่พระคุณท่านจะกำหนด หลักสูตรฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสักการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์จัดเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนากร ธรรม)

รองคณบดีคณะครุศาสตร์

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ติดต่อประสานงาน :-

วิจิตรวิมล - โทร ๐๘ ๓๐๓๐ ๕๐๓๘

เจ้าหน้าที่ยา - น.ธ.ม. ๓๘๗ โทร ๐๘ ๐๐๗๒ ๕๐๓๖

ที่ ๖๑๑๓.๗/ว ๑๘๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๓๓ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐๙ ๓๐๓๐ ๕๐๓๘ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๐๐๓๔
www.mru.ac.th

๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สืบภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลการวิจัย

นมัสการ พระครูวิจิตรวิจิตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการสืบภาษณ์แบบฉบับที่กข้อมูลการสืบภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาสาธิต ธาณานิธิคุณ นามสกุล ชามุขชาติ วรโณปถัมภ์ ๕๗๐๑๑๐๒๐๑๔
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพระปริยัติบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะศรัทธาจารย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาระบบ
บริหารจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาค้นคว้าวิทยานิพนธ์ดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพระปริยัติบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา
พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก จึงขอความอนุเคราะห์
ให้บัณฑิตได้ดำเนินการสืบภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวันเวลาและ
สถานที่ที่จะให้สัมภาษณ์ ผู้คนทั้งพระคุณท่านจะกำหนด หลักสูตรฯ ทั้งเป็นอย่างไรว่าจักได้รับความอนุเคราะห์
อนุเคราะห์ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมกราบมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ ปุณฺณ)

รองคณบดีคณะศรัทธาจารย์

ผู้อำนวยการหลักสูตรพระปริยัติบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ติดต่อประสานงาน :-

รศ.สุวิทย์ :- โทร ๐๘ ๙๐๘๕ ๐๐๘๘

เจ้าหน้าฯ :- น.ส.ณิชา ธาณานิธิ โทร ๐๘ ๐๐๗๒ ๘๐๘๐

ที่ ๖๖๑๑๓.๓/ว ๑๘๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓๙ หมู่ ๕ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๙๐
โทรศัพท์ ๐๙ ๓๐๓๐ ๕๖๘๘ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สืบภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลการวิจัย

นมัสการ พระมหาวิเชียร วชิรบุญโญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการสืบภาษณ์และแบบบันทึกข้อมูลการสืบภาษณ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระมหาสาธัญ ธาณา วชิรบุญโญ นามสกุล ช่างยาชาติ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๙๐๑๑๐๒๐๑๔ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพระปริยัติดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนา นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา" ถือเป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพระปริยัติดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก จึงขอความอนุเคราะห์ ให้นิติสิทได้ดำเนินการสืบภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวันเวลาและ สถานที่ที่จะให้สัมภาษณ์ สืบถามแก่พระคุณท่านจะกำหนด หลักสูตรฯ ทั้งนี้เป็นอามังว่าจักได้รับความเมตตา อนุเคราะห์ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมิการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธเนศศักดิ์ บุญบุ)

รองคณบดีคณะครุศาสตร์

ผู้อำนวยการหลักสูตรพระปริยัติดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ติดต่อประสานงาน :-

นิติสิท :- โทร ๐๘ ๗๒๕๕ ๐๓๕๕

เจ้าหน้าฯ :- น.ส.ณิชา ธาตุกุล โทร ๐๘ ๐๐๗๒ ๕๖๘๖

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยได้พัฒนานวัตกรรมการศึกษาด้านการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เรื่อง “การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา” เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๙ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐-๑๑.๐๐ น. จัดประชุม ณ อาคารเรียนโซนซี (ชั้น ๕ ห้องซี ๕๑๐) หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการศึกษา หรือมีความเชี่ยวชาญด้านนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน ๑๐ รูป/คน ด้วยการเลือกเจาะจง ได้แก่

๑. พระมหาสมบัติ ธนปัญญา, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร พธ.ด. พุทธบริหารการศึกษา
๒. พระมหาสันติภาพ โชติปัญญา	ครูผู้สอน, เลขานุการสำนักงานกลุ่มโรงเรียน พระปริยัติธรรม กลุ่มที่ ๑๑
๓. พระมหานพดล ปุณฺณสุวฑฺฒโน, ดร.	ประธานหลักสูตรสาขาวิชาสันสกฤต คณะพุทธศาสนตร์
๔. พระมหาสุริยา คั่นฟ้าบ (แสงอินตา)	ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโรงเรียนกุศล สมาครวิทยาลัย แผนกสามัญศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ ๑๔
๕. รศ.ดร.สมศักดิ์ บุญปู	อำนวยการหลักสูตร พธ.ด. พุทธบริหารการศึกษา
๖. รศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย	ผู้อำนวยการหลักสูตร พธ.ม. การบริหารการศึกษา (วัดศรีสุदारาม)
๗. ผศ.ดร.สิน งามประโคน	ผู้อำนวยการหลักสูตร พธ.ม. การบริหารการศึกษา (มจร.วังน้อย)
๘. ดร.เกษม แสงนนท์	อาจารย์ประจำหลักสูตร พธ.ม. การบริหารการศึกษา
๙. ดร.อัจฉรา คหิณฑพงศ์	ผู้อำนวยการวัดโรงเรียนลาดระโทง
๑๐. ดร.บุญเชิด ชำนิศาสตร์	อาจารย์ประจำหลักสูตร พธ.ด. พุทธบริหารการศึกษา

ภาคผนวก ง ภาพประกอบในการดำเนินงานการวิจัย

ภาพประกอบในการดำเนินการวิจัย บรรยากาศการจัดการเรียนการสอน

ภาพประกอบในการดำเนินงานการวิจัย
ภาพเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ภาพประกอบในการดำเนินการวิจัย ภาพสนทนากลุ่มเพื่อการวิจัย

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ-ฉายา/นามสกุล : พระมหาสายัญญ์ ธีรปญฺโญ (ชาญชาติ)
- ว/ด/ป (เกิด) : ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๒๐
- ภูมิลำเนา : ๑๔ หมู่ ๑๑ ต.พไทรินทร์ อ.ลำปลายมาศ จ.บุรีรัมย์ ๓๑๑๓๐.
- การศึกษา : นักธรรมชั้นเอก สำนักเรียนวัดอิสาน จ.บุรีรัมย์
: เปรียญธรรม สาม ประโยค สำนักเรียนวัดเยี่ยปราสาท จ.บุรีรัมย์
: การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ตำแหน่ง/ประสบการณ์ทำงาน : ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมเยี่ยปราสาทวิทยา
: แผนกสามัญศึกษา
: พระสอนศีลธรรม ประจำโรงเรียนหนองกีสู่สำราญ
- อุปสมบท : วันอาทิตย์ที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๖
- สังกัด : วัดกุ้ ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
- ปีที่เข้าศึกษา : ปีการศึกษา ๒๕๕๙
- ปีสำเร็จการศึกษา : ปีการศึกษา ๒๕๖๑
- ที่อยู่ปัจจุบัน : ๑๐๗ หมู่ ๑ ต.เยี่ยปราสาท อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์ ๓๑๒๑๐.
: โทร.- ๐๘๗-๒๔๕-๐๓๔๔
: e-mail: chanchatsa @gmail.com